Sebîlürreşâd

Dînî, ilmî, edebî, siyâsî haftalık mecmûa-i İslâmiyyedir

Cilt 13

Sayı 313-338

12 Kasım 1914 - 13 Mayıs 1915

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لكی (٦٥) ، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لكی (١٧) ، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرۀ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور . درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

١٣٣٠

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی كوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانكی برغزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مكتوبلرك ، امضالری واضح واوقوناقلی اولمسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

یاره كوندرلدیكی زمان نه‌یه‌دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعۀ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣١٣ — ٢٤ ذی الحجه ١٣٣٢ — پنجشنبه — ٣٠ تشرین اول ١٣٣٠ — جلد ١٣

سبیل الرشاد عون حقله اون اوچنجی جلدینه باشلایور

ایلك نسخه‌سندن اعتباراً تعیین ایتمش اولدیغی مسلك دائره‌سنده متین واساسلی خطوه‌لرله ایلریله‌ین سبیل الرشاد ، كردباد وقایعه رغماً ، جناب حقك عنایتیله بوكون اون اوچنجی جلدینه باشلایور .

احوال حاضره‌نك تولید ایتدیكی بحران عظیم قارشوسنده مساعیمزه ثباتكارانه دوام ایده‌بیلمك ایچون نه قدر آغیر مشكلاته معروض قالدیغمزی قارئین كرام تقدیر بویورورلر . مع مافیه مشكلات مادیه‌یه مقاومت ایچون محتاج بولندیغمز توجهاتك قارئلریمزجه ابذال بویورلمقده اولدیغنی ده مفتخرانه بیان ایده‌بیلیرز . جریده‌مزك تاریخ انتشارندن بو آنه قدر كذران اولان آلتی سنه‌یی متجاوز زمان ظرفنده هركون ظهوره كلن شئون وانقلابات كوناكونك ؛ خلافت معظمه‌نك تعالئ شان وشوكتنه ، اسلامیتك ومسلمانلرك یوكسلمه‌سنه چالیشمقدن عبارت اولان مسلكمز اوزرنده اصلا تأثیر براقمه‌مش اولدیغنی نسخه‌لریمزی تعقیب ایدنلرك اعتراف ایده‌جكلرینه امینز . قومیت كبی ، فرنك پرستلك كبی ملتك پیش عزمنده آچیلمق ایسته‌نیلن صنعی جریانلرك برر ظل زائل ، دها طوغروسی سراب مغفل اولدیغی ؛ بوتون امم اسلامیه‌نك دشمنلرینك ربقۀ تحكملرندن قورتولمق ایچون پیغمبر پسندانه برعزم ایله لواء الحمد احمدینك سایۀ قدسیتنده اجتماع ایتملری ؛ تشتت قلوبدن ، انحطاط سجایادن باشقه هیچ برفائده‌یی مفید اولمایان بوقبیل اهواء فاسده‌یی قطعیاً نظر التفاته آلماملریله مرتبۀ ثبوته واصل اولمشدر . سبیل الرشاد بوكون بوتون امتی ، بوتون افاقلی ، بوتون رجال ملتی كندی مسلك سدادنده كورمكله بختیاردر .

صوك زمانلرده ظهور ایدن حادثات عظیمه‌یی عالم اسلام ایچون قاراكونلرك بیتدیكنه ، شانلی استخلاص دورلرینك حلول ایتدیكنه براعت استهلال اولمق اوزره تلقی ایده‌بیلیرز . بی امان و یابانجی پنچه‌لر آلتنده ایكله‌ین مسلمانلره لطف ربانینك آرتق برافق نورانور آچمسنی تمنی ایده‌لم . مسلمانلر بوفرصتدن حقیله استفاده‌یه شتاب ایدرلرسه توفیق یزدانك كندیلرینه رهبر اوله‌جغنده شبهه یوقدر . بو تاریخی كونلرده بوتون مسلمانلری سریر خلافت اطرافنده طوپلانمش كورمك سعادتنه مظهر اولان سبیل الرشاد ، اللهدن اومارزكه بوجلدنده قارئلرینه اردوی اسلامك موفقیاتنی تبشیر ، دونمای همایونك مظفریاتنی تبلیغ ایتمك بختیارلغنه‌ده نائل اولور . برقاچ عصرلردنبری فروتابنی غائب ایدن شمشمۀ خلافتك ؛ جهان اسلامده یكی بررونقله شعله‌پاش اولمسنه دعا ایده‌لم . سبیل الرشاد ، بوجلدینی اسارت زنجیرلری آلتنده ایكله‌ین مسلمانلرك بشارت استخلاصلریله طولدیرمق سعادتنه نائل بویورلمسنی دركاه الوهیتدن كمال تضرعله نیاز ایلر .

جهاد اسلام

بسم الله الرحمن الرحیم

اِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفَتْحُ

مآل جلیلی

اكر نصرت ایسته‌یورسه‌كز ایشته آیاغكزه كلدی ...

∴

ای اقوام اسلامیه ، صلیب اطرافنده طوپلانان ملتلر آره‌سندن برطاقم حیله‌كارلرك كوناكون دسیسه‌لری ، برطاقیم دساسلرك بیتمز توكنمز حرصلری سزك الكزده‌كی اومعمور ، او واسع اقلیملرك ؛ اومبارك ، اوطاتلی نهرلرك؛ اوسماوی ، اوتزیه دپكزلرك ؛ اواناركزدن طوغدیغكز كوندن بری محكومیت یوزی كورمه‌مش اولان حر آنالركزك اقوام نصرانیه‌دن برقاچ شرذمه‌نك دست قهرنده اسیر اولمسنی انتاج ایتدی . بوحریفلری سزك مملكتلركزه آچلق ، ضرورت سوق ایتدی . حریتكزه تملك ایده‌بیلملرینه ایسه مفطور اولدیغكز كرم ، سماحت سجیه‌لری یاردیم ایلدی . ایشته بوكون اونلرك سزك مملكتكزده ، احراری ذل اسارت آلتنه آلمقدن؛ ارباب مجد وعزتی تحقیر ایتمكدن؛ ماملكنامنه نه‌كز وارایسه غصب ایلكدن باشقه هیچ بردوشونجه‌لری یوق .

اوت ، بوملتلر شكارینه صالدیران آچ جانوارلر كبی سزك اوزركزه صالدیردیلر . سزی حیاتدن ، حركتدن محروم اشیای خسیسه كبی آره‌لرنده پایلاشدیلر . بوكون سز اونلرك النده اغتنام اولونمش برر بیچاره غنیمتسكز . سزی اومغفل مدنیتلرینك ظواهریله آلداندیلر . كوزلركزی اومردار بدعتلریله كور ایتدیلر . بوصورتله قلبلركزه مالك اولدیلر ، سیكرلركزی اویوشدیردیلر . سزی اك مهلك ، اك ایچندن

چیقلماز کریولره سوروکلندیلر . سزده هیچ عاقبتی دوشونمکسزین اونلره رام اولدیکز .

سزه نه‌قدر عبرتلر ، هم برپری ولی ایدن عبرتلر تجلی ایتدی . اوزرلریکزه پیدرپی اولمق شرطیله نه‌قدر مصیبتلر ، فلاکتلر یوشاندی . دینکزک نه‌قدر شعائری معطل براقیلدی . برچوق طرفلرده نه‌قدر اخوان دینکز جبراً تنصر ایتدیریلدی ... دوشونمیورمیسکز؟ هیهات! سز غفلت ، عطالت اویقوسنه دالمش سکز . نره‌یه طوغرو کتمکده اولدیغکزدن خبرداراولمق ایسته‌میورسکز. سزی‌نه یاپمق ایسته‌دکلرینی، اطرافکزده‌نه‌کبی طوزاقلر حاضرلادقلرینی، ولوبر آن ایچون اولسون، دوشونمیورسکز . افرادکز برقاچ یوز ملیونه بالغ ایکن ، اجدادکز دنیانک اك بویوك فاتحلری میاننده صاییلان غازیلردن ایکن ناصیل اولیورده هرطرفدن اوزرکزه چوللانان برقاچ شرذمهٔ صلیبك اسارتی آلتنده ایکله‌مکه ، اوحاکم اولدیغکز مملکتلرده محکومیتك اك سفیلیله یاشامغه راضی اولیورسکز ؟ بوقدر ذلته ، بوقدر مسکنته ناصیل قاتلانیورسکز ؟ اولومدن بیك قات بدتر اولان بویله برحیاتی ناصیل اولیورده خوش کوریورسکز ؟ حیوانلرك بیله دایانه‌مایه‌جغی بوقدر مستکره مظالمه نچون قاتلانیورسکز ؟ جناب حق سزی دنیالر قدر مواهبنه ، فیوضاتنه ، جلائل نعمتنه غرق ایتمش ایکن بوحاله ناصیل راضی اولیورسکز ؟ اویله ظن ایدیبورم‌که سز کثرتکزه کوکندیکز، اوزرکزده‌کی لمم الهیه‌نك چوقلغنه مغرور اولدوکزده اوقدر درین اویقویه دالدیکزکه آرتیق قولاقلرکزهیچ‌برصدای ایقاظی ایشتمیور، کوزلرکز اوتنده‌کی حرکات رذیله‌یی بیله کورمیور .

ایشته فرانسه ، ایشته انکلتره، ایشته روسیه! عجبا بونلرك الدن، بونلرك مکرندن هیچ برامت اسلامیه‌قورتوله بیلدیمی ؟ عجبا تونسده، جزائرده ، مراکشده ، غربی سودانده ، صحرای کبیرده فرانسزلرك ایقاع ایلدکلری مظالمی تصویر ایچون علی المجله قارالامقده اولدیغمز شو صحیفه‌لر کفایت ایدرمی ؟ هیهات ! اوظلملرك بیکده‌برینی تشریحه جلدلر یتشمز. عجبا روس باربارلرینك آسیاده‌کی اوتوز میلیون مسلمان حقنده روا کوردیکی شناعتلری بیانه طاقت مساعدمیدر ؟ نرده ! بونلرك اك خفیف ظلملری : جامعلری ییقمق، افکاری ضلال ایچنده ایکلتمك ، انسانلری مذلتك اك سافل درکه‌سنه ایندیرمکدر .

شوراجقده انسانیتك دشمنی ، حریتك اك بویوك خصمی، اقوام اسلامیه‌نك وارثی ، مدنیات شرقیه‌نك مخربی اولان انکلتره‌نك یاپمش اولدیغی فنالقلری خلاصةً سویلمك ایسته‌یورز . لکن بونلری صایمق قابل دکلکه. اوت ، بوملت الندہ‌کی‌مسلمان‌مستعمره‌لرنده‌اوقدرجنایتلر، اوقدر خیانتلر ایقاع ایلدی‌که املیس بوتون عونه‌سیله برابر اونلرك بیکده برینی یاپه‌مامشدر. آرتیق نرونلر، جنکیزلر، هلاکولر، تیمورلنکلر... اودنیالری طولدوران مظالملریله افتخار ایده‌مزلر . ایسته‌ین هندستانه کیتسون‌ده حالی رسیر ایتسون . کوره‌جکی منظره‌لر عقللره دهشت ویرر ، ناطقه‌لری مبهوت براقیر: آدیم باشنده سرنکون اولمش برمبرور حکومت ، آدیم باشنده بوغولمش برحریت ، آدیم‌باشنده برظلم شنیع، برغدر فجیع ! اسکی حکمدارلرك نجل نجیبی خاك ذلتده سورونیور. اسکی امرانك اولادی سوقاقلرده یاتیور ، یاخود اك سفیل خدمتلرده قوللانلیور . ظن ایتمم‌که هندلی قارداشلرمز زمانك بك اندر اوله‌رق احضار ایده‌جکی شو فرصتی قاچیرسینلر . ظن ایتمم‌که بوندن استفاده ایچون ال برلکیله قیام ایتمسینلر .

شوراجقده مصرلی قارداشلرمله‌ده‌براز حسبحال‌ایتمك ایسته‌یورم. ای دین قارداشلرم ، اوتوز بوقدر سنه‌دن‌بری‌انکلیزلرك‌قبضهٔ اسارتنده بولوندیکز . پك اعلا! بوندن نه‌قازاندیکز ؟ بوحریفلر سزك‌مملکتکزه چوکدیکی زمان سزلر حریتله، قانون اساسی ایله متنعم ایدیکز . بونلرك سزه قارشی روا کوردکلری‌ایلك‌جنایت : نعمت‌حریتی الکزدن آلمق، هیئت تشریعیه‌یی اورته‌دن قالدیرمق اولدی .

برلی صنایعکز دنیانك هر بازارنده کچیوردی.. انکلیزلر ایسه کلیرکلمز سزك بومنابع حیاتیه‌کزه قارشی مدهش برحرب آچدیلر . فابریقه‌لرکز معطل اولدی، دستکاهلرکز قپاندی‌ده بوکون مصنوعاتك اك عادیسنه ، منسوجاتك اك بسیطنه وارنجه‌یه قدر هرشیئی خارجدن کتیرمه‌یه مجبور اولدیکز. انکلیزلرك بواشغال‌مشئومندن‌اول مملکتکزده هرشی مبذول ایدی . اراضیٔ مصرك یتشدیردیکی کونا کون حبوبات دنیانك هرطرفنه سوق اولونیوردی . لکن بوحریفلر سزی غافل آولایه‌رق بوتون خطهٔ مصریه‌یی یالکز کندی فابریقه‌لری ، کندی دستکاهلری ایچون پاموق یتیشدیره بیله‌جك بردرکه‌یه ایندیردیلر . کوزلرکزله کوردکزکه مقصودلرینه ناصیل نائل اولدیلر .

ایشته بوکون اك مبرم حوائج ضروریه‌دن اولان اون کبی، بغدای کبی موادبیله مملکتکزه خارجدن کلیور . شبهه یوقدرکه بوحرب برقاچ آی دها دوام ایدرسه بوتون دستکاهلر قاپانه‌جق. طبیعیدرکه بومشئوم اشغال تمادی ایده‌جك اولورسه دنیانك اك فیضلی برمملکتنده‌بولونمکزه رغماً آجلقدن اوله‌جکسکز .

سزلر بومشئوم اشغالدن اول مملکتکزده بك بكی ، افندی کبی یاشایوردیکز . اراضیکزك ، عقاراتکزك حقیقی صاحبلری ، حقیقی متصرفلری ایدیکز. بویله‌یورج آلتنده، مرابحه‌جیلرك النده ایکله‌میور دیکز . بوکون ایسه مالکزی ، ثروتکزی بانقه‌لر یوتدی. بللرکزی فائض یوکی ایکی قات ایتدی. دیکر طرفدن انکلیزسیاستی‌اشرافکزی، ساداتکزی ألیم برحرمانه ، ابدی برسفالته محکوم ایتدی .

اوتوز بوقدر سنه‌دنبری قبضهٔ‌اشغالده اسیرسکز. بومدت‌ظرفنده اخلاقکزه، ناموسکزه اوررولان ضربه‌لر ؛ اموالکزه ، املاککزه اصابت ایدن مصیبتلردن دها خفیف دکلدر .

انکلیزلر سزه حریت نامی آلتنده اسارتك اك رذیلنی ویردیلر. بونك نتیجه‌سی‌اوله‌رق کندی اولرکزده بیله‌حکمکز یورومز اولدی.

عرضکزی ، ناموسکزی حمایه‌دن عاجز قالدیکز . اهل بیتی آرسلانلر کبی حمایه ایدن ارباب غیرت بوکون اویله بر حاله کلدی‌که کوزلرینك اوکنده اولادینك ناموسی هدر اولوب کیدیورده او زواللی بابا سسنی چیقاره‌میور . آلنی اوغوشدورمقدن ، یاخود بر کوشه‌یه چکیلوب آغلامقدن باشقه برشی یاپه‌میور . قصالری ، کویلری طولاشیکز . اك باشلی شهرلری کزکز . اکر صیانةالله اولماسه عرضنی ، ناموسنی محافظه‌یه قدرتیاب اوله‌بیله‌جك قاچ کیشی کوره‌بیلیرسکز ؟ اوزرکزه اشغال مصیبتی چوکدیکی زمان مملکت ، وقارینی طاقیر یاشلیلر ، حیانه‌در بیلیر کنجلر ، صلاحدن آیریلماز آنالر ، عفت صاحبی قیزلرله طولو ایدی . هپکزده دین غیرتی ، اخلاق غیرتی ، قرآن غیرتی واردی . یوردکزده عزیز ایدیکز . مهمانه حرمت ایدر ؛ عهدکزی ، میثاقکزی یرینه کتیرر ایدیکز . بر درجه‌ده‌که اك عادی بر ذمی‌نك بیله حققی اوزرکزده براقمازدیکز . اسفا که بوتین بو احوال معکوس اولدی : اك سفیل یابانجیلر حکم ، نفوذ صاحبی اولدیلرده سزلر کندی وطنکزده یبانجی ، کندی اراضیکزده یاناشمه کسیلدیکز .

بومشئوم اشغال سودانی سزدن قوپاردی . هم شورشلر ، اختلاللر یوزبیکلرجه اولادکزی محو ایتدکدن صوکرا قوپاردی . صوکراده کندی قلیجلرکز ، کندی طوپلرکز ، کندی قانلرکز ، کندی جانلرکز ، کندی جکر پاره‌لرکز ایله او قطعه‌یی استرداد ایتدیلر . بو اوغورده میلیونلرله آلتونلرکز هدر اولدی . سودان فتح اولونه‌رق حکومت خدیویه‌یه اعاده ایدیلدکدن صوکرا خائن انکلیزلر مقدس اسلام بایراغنك یانی باشنه انکلیز باندیراسنی دیکدیلر . کندیلرینك سودان اوزرنده حق مشروعلرینی اولدیغنی اعلان ایدرك سزی او حقی طانیمقده مضطر براقدیلر . سزده بوکا چارناچار بویون اکدیکز .

انکلیزلر رذائل اخلاقی تعمیم خصوصنده اوقدر ایلری کیتدیلرکه بوکون کوچوککز بویوکنه قارشی حرمت ، بویوککزده اونك حقنده مرحمت کوسترمیور . آره‌کزده عداوت ، خصومت او درجه‌یی بولدی‌که اساسی توحید اولان دین ، شعاری اتحاد اولان وطن سزی هیچ بر برکزه باغلامامش کبی مشتت بر حالده یاشایورسکز .

ینه او انکلیزلر میسیونرلری مملکتکزك هر طرفنه طاغیتدی . اونلری آلابیلدیکنه حمایه ایتدی . بونلرده مسلمانلری کندی دینلرینی ترذیل ایتمه‌یه تشویقه باشلادی . ایش او درجه‌یی بولدی‌که بر میسیونر ، مسلمان مملکتنده ، افرادی کاملاً مسلمان اولان بر جماعتك تا ایچنده علیه الصلاة والسلام افندیمزه ، قرآن کریمه ایسته‌دیکی کبی دیل اوزاتمقدن چکنمز اولدی . بو میسیونرلرك یاپدیغی هیچ بر فضیحه قالمامشکن سز نهایت حکومته مراجعت ایتمکدن باشقه اونلره قارشی نه یاپه‌بیلیوردیکز ؟ حکومت ظاهراً اسلام حکومتی ایدی . لکن حقیقتده بر حکومت صلیبیه‌دن باشقه برشی دکلدی . اونك ایچون بوتون مراجعتلرکز هیچ بر نتیجه‌یی منتج اولمایوردی .

سویلیك باقه‌لم : دشمنلرکزه قارشی اعداد ایتدیککز قوت نه‌در ؟ الله ذوالجلال « واعدوا لهم مااستطعتم من قوة ومن رباط الخیل ترهبون به عدوالله وعدوکم » بویوریور . یالکز اونلره قارشی ناسیل بویونا کیورسکز . زمام اموری اونلرك النه ناصیل تسلیم ایدیورسکزکه قرآن حکیم مؤمنلرك حقنده « اعزة علی الکافرین ، یجاهدون فی سبیل الله ، ولا یخافون لومة لائم » بویورویور .

اونلرك هر حکمنه انقیاد ایتدیکز . بوتون امرلرینه ، بوتون نهیلرینه اطاعتده بولوندوکز . بو صورتله کتاب اللهه عصیان ایتمش اولدوکزکه او ، سزه آنجق الله ایله رسولنه ، برده کندکزدن اولان اولی الامره اطاعتی فرض ایتمشیدی .

دشمنلرکزه قارشی بوموشاقلقده پك ایلری کیتدیکز . الکزده‌کنی ، آوجکزده‌کنی بو جبار حریفلرك اوغورنده او قدر اسراف ایتدیکزکه جزای عملکز اوله‌رق آرتیق سزده قوت عزمدن اثر براقادیلر . نظرلرنده هیچ قیمتکز قالمادی . اونلرك یانی باشنده کندی مملکتکزده بولوندیغکز حالده یبانجی ، کندی یوردکزك سینه‌سنده ایکن ینه ذلیلسکز . اونوتدیکزمی‌که : اسلام سزه نفسلرکزه قارشی ناصیل خیر ایله وصایاده بولوندی ؟ قرآن حکیم سزه ناصیل عزتله ، مجد ایله امر ایتدی : « ولا تهنوا ولا تحزنوا وانتم الاعلون » کلام الهیسنی دوشونمدیکزمی ؟ یوقسه اصدق القائلین اولان خالق ذوالجلالك قولنده‌کی صدقدن شبهه‌یمی دوشدیکز ؟

یوقسه سزی نعم الهیه‌نك اك بویوکندن محروم ایتمکده اولدقلرینی کوزکزله کوروب طورورکن حالا بو حریفلرك عدلرینه‌می اینانیورسکز ؟ اوت ، اونلر سزی حریتدن محروم براقدیلر . سزه قارشی اولاد وضعیتلری بهائمه قارشی اولان وضعیتلری کبی . هپکزی اختیارکز ، اراده‌کز لاحق اولمقسزین ایسته‌دکاری کبی سوق ایدییورلر . معامله‌لرنده شفقتدن ، مرحمتدن اثر کورونمیور . او کونی اونوتدیکزمی‌که انکلیز ضابطلری « رأس التین » حوالیسنده اللرنده‌کی تفنکلرله سزك جکر پاره‌لرکزی کوله اوینایه آولایورلردی . دانشوای حادثه‌سنی ، بو جباره‌نك اوراده‌کی معصوم اختیارلره ، مظلوم کنجلره قارشی روا کوردیکی مظالمی خاطردن چیقاردیکزمی ؟

نه غریبدرکه اون اوچ ملیون مسلمان بر قاچ بیك انکلیز عسکرینك ذلت اسارتی آلتنده یاشامه‌یه راضی اولیورسکز ! نره‌ده قالدی او شهامت اسلامیه ؟ نره‌ده قالدی او حمیت دینیه ؟ نره‌ده قالدی او مفاخر تاریخیه ؟ ایلك اهل صلیب محاربه‌لرنده کوستردیککز مآثر مخلده‌یی تخطر ایتمیورمیسکز ؟

موره‌ده یونانلیلری نیران خسرانه آتمش اولدیغکزی بیلمیورمیسکز ؟ دونانمانکزك دولت عثمانیه‌نك دونانماسنه مظاهر اولدیغنی ، حتی اوروپا حکومتلرینك خیانتی اولماسه‌یدی ناوارینده اونکله برابر بویوك ایشلر کورمك اوزره اولدیغنی خاطرلامیورمیسکز ؟

بیلمیورمیسکزکه : ابراهیم پاشا وهابیلك بلیه‌سنی صرف سزك قلنجلرکزه طایانه‌رق اورته‌دن قالدیرمشیدی‌ده دیانت محمدیه‌نك آثاری خلافت اسلامیه‌نك منار تابداری او سایه‌ده یکیدن تأبد ایلمشیدی ؟

اونوتدیکزمی‌که : دها کچنلرده بالقانلیلر صلیب نامنه ، حضرت مسیح نامنه مسلمانلر حقنده خاطره کلمه‌ین فجاعتلری ، شناعتلری ارتکاب ایتمشیکن انکلیزلر بو جاناورلری آلقیشلامق خصوصنده هرکسدن ایلری کیتمشیدی ؟

هم سز نه‌ظن ایدییورسکز ؟ اراجیفه ، اباطیله قاپیلمق خصوصنده اوقدر ایلری کیدیورسکزکه انکلتره‌نك بوتون مقدرات بشری آلت اوست ایده‌جك دوناغاسی ، بوتون ربع مسکونی طولدیره‌جق عسکری وار صانیورسکز ! خایر ، خایر ! آرتیق باطل میدانه چیقدی . حق ثابت اولدی . بوکونکی اوروپا حرب عمومیسی ایجه کوستردی‌که انکلیزلر ، حق کندی آطه‌لرینی حق کندی صولرینی مدافعه‌دن بیله عاجزدر ، انکلیزلر آلمانلره اعلان حرب ایتدیکی زمان هرکس قیامت قوپه‌جق ، انکلتره‌نك آلتیوزدن زیاده اولان کمیلری دکزك دیبنده‌کی بالقلری ، کوك یوزنده‌کی ملکلری هرج ومرج ایده‌جك ؛ طوپلری طاغلری دوه‌ره‌جك ، ملتلری خاك هلاکه سره‌جك زعم باطلنه دوشدی ! اوت ، ظنون ، اوهام بومرکزده ایدی . لکن زمان نه کوستردی : هرکون اوراق حوادثی اوقویورسکز . هیچ انکلتره دوناغاسنك رایش کوره بیلدیکنی ، هیچ انکلیز کمیلرینك دشمن تحت البحرلرندن ، دشمن طورپیللرندن قورتولدیغنی ایشتدیکزمی ؟ هرکون دوناغاسنك بر صورتله مصاب اولدیغنی طویمایورمیسکز ؟

حریفلرك افراد بحریه‌سنده‌کی قورقاقلق بوکوز عادتا ضرب مثل اولدی . ماهیتلری اولانجه عریانلغیله میدانه چیقدی . اکر اوبله‌دکلسه اوچ آیدن بری دوام ایتمکده اولان شو حرب اثناسنده کرك قوماندانلرینك مهارتنی ، کرك عسکرلرینك شجاعتنی ، کرك کمیلرینك سطوتنی تأیید ایده بیله‌جك برمثال بولوبده کوسترك !

دنیاده بوندن بویوك رذالت ایشیدلمش میدرکه : لورد کیچنر حربدن قاچان انکلیز کنجلرینی طوپلایه بیلمك ایچون اجرتله طوتدیغی کوزل کوزل قادینلری آتلره بندیروب ایچلرینه کوندریور . بره‌ده اوحریفلر ، نره‌ده وطنلرینی ، دینلرینی مدافعه ایچون جانلرینی فدادن چکنمه‌ین آلمانلرله عثمانلیلر !

ای اخوان دین ، زمان ، اسارتدن قورتوله‌جق زماندر .

دینکزی حمایه . وطنکزی تخلیص ایچون بوندن مساعد ایام اوله‌ماز . آرتیق انکلتره‌دن قورقمایکز . چونکه اونلر باشقه‌لریله اوقدر مشغولکه سزله اوغراشمه‌یه هیچ وقتی یوق . برده اونلرك قوای بریه وبحریه‌سنه بوندن بویله اوقدر بویوك اهمیت عطف ایتمیکز . چونکه اوسطوتك ماهیتنی کوزکزله کوردوکز . دورمایکز . الله ویره‌رك مصری تخلیصه قوشان فداکاران اسلامه یاردیمده بولونکز . وطنکزی قورتارمق ، بوسفیل دشمنی ایچکزدن سوروب چیقارمق ایچون جانله باشله اوغراشکز . جنود مسلمین عنایت حقله اورایه یاقلاشیر یاقلاشمز تلغراف ، تلفون تللرینی کسیکز ! دمیریوللرینی تخریب ایدیکز . کوپرولری ییقیکز . که دشمن فراره ظفریاب اوله‌ماسین .

غایهٔ آمالکز هانکی وسیله ایله اولورسه اولسون مملکتکزی دشمندن تطهیر ایتمکدن عبارت اولسون . اکر حقیقی مؤمن ایسه‌کز قلبکزده اونلره قارشی هیچ مرحمت حسی بولونماسون . برده بیلمش اولوکزکه : سزك مملکتکز حرمین شریفینك قاپوسی ، روضهٔ مطهره‌یه کیدن یولك آناختاریدر . آرتیق جناب حقك اك مقدسی اولمق اوزره خلق ایتدیکی بربقعهٔ مبارکه‌یی جناب حقك دشمنلرینه چکنتمه‌یکز . هله لورد کیچنرك انکلیز محررلرندن برینه سویلمش اولدیغی شو سوزی هیچ اونوتمایکز : « البته برکون کله‌جك‌که بن کعبه‌یی آوروپالی ، آمریقالی سیاحلر ایچون اکلنجه یری حالنه کتیره‌جکم . »

[بو قاروده‌کی بیاننامه مصرده‌کی قارداشلرمزه داغیدیلان عربجه بربیاننامه‌نك ترجمه‌سیدر .]

بسم الله الرحمن الرحیم

وَاِذَا اَرَدْنَا اَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً اَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيرًا

مملکتمزده « جون لوبوق » ی بیلنلر چوقدر . بو آدم انکلیزلرك اك مشهور متفکرلرندن اولوب کچنده وفات ایتمشدر . علمی ، ادبی ، فلسفی برچوق اثرلری واردر . بونلرك قسم اعظمی باشقه لسانلره ترجمه ایدلمشدر . جدیاتدن خوشلانانلر « لوبوق » ك آثارینی اوقوملیدرلر . « لوبوق » ك مؤلفاتی وجدانی تنویر ، اخلاقی تهذیب ایده‌جك حکیمانه فکرلری حاویدر .

« لوبوق » انسانلره یشامه‌نك یولنی اوکره‌دن (ادارهٔ حیات) عنوانلی اثرنده دیورکه :

« لورد بولینغروق فکر وطن پروری نام اثرنده سوقراطك شوسوزینی نقل ایدیور : (نه‌قدر اهمیتسز اولورسه اولسون هیچ کیمسه بیلمدیکی بر صنعتی اجرایه جسارت ایده‌مدیکی حالده صنعتلرك اك کوجی اولان ادارهٔ حکومته نفسنده اهلیت ملاحظه ایدر) سقراط بوسوزی یونانستانده‌کی تجربه‌سنه کوره سویلمش ایدی . بوکون انکلتره‌ده یشامش اولسه ایدی ، باشقه درلو ادارهٔ لسان ایده‌مز ایدی »

قوجه « لوبوق » جداً طوغری دوشونور ، حقیقتی کورر بر آدم ایمش . وقوعات حاضره فکرنده‌کی اصابت قطعیه‌یی مع زیاده تأیید ایتدی .

انکلیز فیلسوفی صوك زمانلرده مملکتنی اداره ایدن قفالرك بوشلغنی آكلامش او آجی حقیقتی سویلكدن کندینی آله‌مامشدر .

فی‌الحقیقه هر یرکبی انکلتره‌ده ده او آغرباشله داهیلر ، طوغری فکرلی سیاسیلر قالمامش یاکاش دوشونن درت کشینك سیاست سقیمه‌سی هم دنیایی آتشه یاقدی ، هم‌ده انکلتره‌نك باشنی بلایه صوقدی . بلا ، کندی پاداش عمللریدر . اه تشدید ایتسون ! یالکز تأسف ایده‌جك برشی وارسه اوده انکلیز منافعی یوزندن دنیانك آتشه یانمسی ، آوروپانك آل قانلره بویانمسیدر .

حرب حاضره محاربه دیمز ، قیامت‌ده‌نیر . بونك مسببی‌ده آلمانلری سیاسةً واقتصاداً مغلوب ایتمك فکر خودبینانه‌سنی رهبر حرکت اتخاذ ایدن انکلیز دیپلوماتلریدر .

بوخائن آدملر دمیر طاشه اوروب آتش چیقارمقی ، او آتشله سیغاوه‌لرینی یاقوب کیف چاتمق سیاستنی تعقیب ایدیبورلر . عجبا بوسیاست دوام ایده‌جکمی ؟ . هیچ شبهه یوق‌که عدالت‌الهیه یرینی بوله‌جق ؛ دنیایی طوفان‌خونه غرق ایدن جانیلر جزالرینی چکه‌جك . فرد اعتباریله اولورسه ، آنلرك چکه‌جکلری جزا تك بر معصومك خون ناحقنك جزاسی‌بیله اوله‌ماز . مثلا بوحربك مسببلرینی‌جارمیخه کرسه‌لر ، أتلرینی جنبز ایله قوپارسه‌لر ایقاع ایتدکلری جنایته نسبةً چکدکلری جزا نه‌در ؟ هیچ !

لکن اویله اولمیه‌جق . انکلیز ملتی استحقاق کسب ایتدیکی بلایی بوله‌جق . لایق اولدیغی درکۀ خسران‌وخذلانه تنزیل‌ایدیله‌جك . حقیقی برسطوتله دکل ، بلکه موهوم ، سحر انکیز بر قوتله کاشانی عصای تحکمی قارشوسنده سرفرو ایتدیرن او جادوی سیاستك چهرۀ ناپاکنده‌کی نقاب ملمنت قالقه‌جق . شمدی‌یه قدر هالایا داغلرندن دها مهیب ومتین طن اولنان سطوت قاهره‌سنك طاغ شکلنده ترسم ایتمش بر قره بلوطدن بشقه برشی اولمدیغی آکلاشیله‌جق . عالم اسلامدن قوپاجق برصرصر قهر وانتقام انشاالله یقینده اوسحاب کثیفی پارچه پارچه ایده‌جك .

انکلیزلر جامع دیوارنده دکل ، بلکه بیت مقدسك کنارنده دولاشیورلر . درتیوز ملیون محمدینك قبلة‌الامالی اولان مقام معلای خلافته قورشون آتیورلر . أی مسلمانلر ! کوزیکزی آچیکز . محمدك (صلی الله علیه وسلم) لواءالحمدی خلیفۀ مسلمینك ید امانتنده‌در . اکا ایثار ایده‌جکمز ایلك تقدمۀ حرمت ، اعلای علینده ملائکۀ مقربین ایله همپرواز اوله‌جق روحکزاولملی‌در .

أی مسلمانلر ! سزده روحدن ، حسدن اثر یوقمی ؟ نه‌زمانه‌قدر بوذلته تحمل ایده‌جکسکز ؟ لعنت او ذلیلانه حیاته‌که صاحبنی دنیاده سفیل ، آخرتده رذیل ایدر . ایمان دیمك ذلت دیمك دکلدر . ایمان دیمك تعرضه ، تجاوزه ، حقارته تحمل ایتمك ، اعدای دینك تحکم قاهرینه سرفرو ایلمك دکلدر . ایمان دیمك عزتله یشامق ، عزتله اولمك دیمکدر . اسلامك عصرلردنبری دوچار اولدیغی ذلتك قال وقلمله تصویری ممکن‌دکلدر . مثلا برخطبه‌نك اوچیوز ملیونه قریب سکنه‌سی اللی بیك کشیدن عبارت بر قوتك قارشوسنده تیریل تیریل تیتره‌یور . هردرلو حقارته ، هردرلو ذلته ایواالله دیور . بونصل تحمل ، نصل وجدان ، نصل ایمان ؟

هرکس کندی اطرافنه بر دائرۀ منفعت چیزمش ، اودائره‌نك ایچنده مسکینانه بر حیات کچیرمکه راضی اولمش « آمان کیمسه بکا ایلیشمه‌سون ، آمان بکا برشی اولمسون‌ده نه اولورسه اولسون » فکرینی دستور زندکانی اتخاذ ایتمش ! بودوشونجه ایله ، بودویغو ایله انسان جان وجهاندن عزیز اولان انسانیتنه نه قدر صاحب اوله‌بیلور ؟

عصرلردنبری توالی ایدن بلایا ایله مقام خلافتك صوك محاربه‌ده اوغرادیغی فلاکت ، اسلامك دیدۀ انتباهنی آچاز ایسه ، جهان اسلامی دالمش اولدیغی خواب کران غفلتدن صور اسرافیلك بیله اویاندیره‌جغی جای اشتباهدر .

أی مسلمانلر ! آرتق عصرلردنبرو اوزرکزه چوکن کابوسی آتیکز . دیدۀ انتباهکزی آچیکز . حق وحقیقتی کوروکز . بوغفلت نه‌زمانه قدر امتداد ایده‌جك ؟ بو جهالت نه وقته قدر بزی پنجۀ خسرانده زبون ایلیه‌جك ؟ یا کورمیورز ، یاخود کورمك ایسته‌میورز : دنیا بیلدیکمز دنیا دکلدر . هرشی دکیشدی . اسکی فکرلری ، اسکی دوشونجه‌لری مزاره کوموکز ، یوقسه اوفکرلر ، او دوشونجه‌لر بزی حفرۀ نابودی‌یه کومه‌جکدر . غفلتله ، جهالتله ادامۀ حیات ممکن دکلدر . جدلکاه حیاته سلاح معرفتله کیروب موجودیتمزی محافظه‌یه‌چالیشماز ایسه‌ك نتیجه پك وخیم‌؛ اوغرایه‌جغمز بلا ، تقدیر ایدیله‌میه‌جك قدر عظیمدر . نه ایسه بونی آتیده اتخاذ ایدیله‌جك تدابیر جمله‌سندن عد ایدەلم . فقط مکلف اولدیغمز برطاقم وظائف واردر‌که بونلرك اهمالی قطعیاً وقاطبةً جائز دکلدر . کوستریله‌جك اك کوچك بر تراخی پك بیوك برفلاکتله نتیجه‌لنیر . کوریورسکزکه بودینك اوچ قوی دشمنی سلاحه صارلدیلر . عقورانه برصولتله عالم اسلامه هجوم ایدیورلر . بوکون‌بوتون‌مؤمنلر اك بیوك عبادت اولان دفع صائل فریضه‌سیله مکلفدر .

بو اوچ دشمن دین وایمانی نه قدر قهر ایتمك ، نه قدر اضرار ایلمك ممکن ایسه ذره‌سنی اهمال ایتمملی . اللدن برشی کله‌مینلر هیچ اولمازسه بوخائنلرك ملعونانه تشبثلرینی دینداشلرینه آکلادەرق آنلرك قلبنده خمود حالنده بولنان آتش غیظ وانتقامی تشدید ایتملی .

اسلامك استقلالی ، اسلامك استقبالی‌دوشونه‌رك بتون مساعی‌یی بونلرك استحصالنه ، تأمیننه حصر ایتملی . فالا ، نه یرك اوستنده ، نه‌ده آلتنده بزم ایچون بر ملجاء یوقدر . اللهك ، پیغمبرك قهروغضبیله مقهور ومدحور اولمیه‌لم . بزدن اول کلوب کچن مؤمنلری محشرده یوزمزه توکورتمیه‌لم . حیات بزم ایچون عار اولمسون ، شرف اولسون .

شرفله اولمه‌یی عار ایله یشامه‌یه ترجیح ایده‌لم.

دنیانك اتشلره یاندیغی شو صره‌ده بزده سلامتمزك تأمین اسبابنه تشبث ایده‌لم. عاطلانه توکل مجنونانه توسلله هیچ برشی اولماز. بزوجه‌اللهی آینهٔ اشباحده کوردك. روحمزی عالم معنادن خبردار ایدن بو صورت عالمیدر. صورتدن معنایه انتقالمز معنادن صورته انتقالمزدن دها مهمدر.

الحاصل عالم اسلام بوکون پك بیوك برتهلکه قارشیسنده بولنیور. هر مسلم ایچون بونك دفعی فرض عیندر. هرکس استطاعتی مساعد اولدیغی قدر بو تهلکه‌نك اوکنه کچمکه چالیشمالی، قطعیاً مغلوب فتور اولمامالی. تزلزلدن مصون برعزم ایله: «اوت، بز دیمزه، حقوقمزه تجاوز ایتدیرمیه‌جکز. بزه صولت ایدنلره سلاحمز یوقسه دیشمزله، بومرومزله هجوم ایده‌جکز.» فکرینی ذهننه برلشدیروب الاهك نورینی سوندیرمکه قیام ایدن آغزلری بومروقلریله طیقامغه چالیشمالی.

ایشته اللهك، پیغمبرك رضاسی بو صورتله حرکت ایتمکده‌در. بونی اعظم عبادات بیلملی‌یز. بوچهق اهمال ایدرسه‌ك هیچ برعبادت، هیچ برطاعت بزی جناب حقه تقریب ایده‌مز. بوندن بشقه نه‌یاپارسه‌ق وسیلهٔ بعد اولور، قرب اولماز. والسلام علی من اتبع الهدی.

شرقده سیاه بقعه: انکلیزلر

«ایناله کرسن فضیلتسز برملتسك!»

انکلیزلره بو صفتی بخش ایدن، آنلره بو خطابی توجیه ایدن، بیانجی دکل، ینه برانکلیزدر؛ فقط غلادستون کبی، خلفلری کبی انسانیت دشمنی برانکلیز دکل، انصاف و وجدان صاحبی برانکلیز: میستر و. ایسترقلند. میستر ایسترقلند سیلان آطه‌سنده، جنوبی هندستانده، سنغاپورده، جاواده تام اوچ سنه سیاحت ایدیور. اورالرده منسوب اولدیغی ملت طرفندن ارتکاب ایدیلن وحشتلری، ایقاع اولونان ظلملری کوزیله کوره‌رك روحی عصیان ایدیور، بوتون حسیات انسانیه‌سی غلیانه کلیور. روحنك اوفوراینه قلمی الینه آلیور، انکلیزلرك بوتون او مظالمنی، انسانیته قارشی اونی بایان تسلطلرینی برکلمه‌ده خلاصه ایتمك ایستیور، قلمنك اوجندن شوقاره دامله‌دوکولیور:

«شرقده سیاه بقعه»

بونی کتابنه عنوان اتخاذ ایدیور، صوکراده انکلیز قومنه منسوبیتدن محجوب اولدیغنی سویلیه‌رك ملتنه لورد بایرونك شو مصراعی ایله خطاب ایدیور:

«ایناله کرسن فضیلتسز برملتسك!»

اوت، حقیقةً فضیلتسز برملت! دنیاده کندندن باشقه هیچ برملتك یاشامغه حقی اولدیغنی قبول ایتمك ایسته‌میور. آیاق آتدیغی مملکتده بوتون مزایات انسانیه‌یی محو ایدییور، بوتون اخلاق نجیبه‌یی بوغیور. بو صورتله تحت اسارتنه آلدیغی ملتی انحطاطدن انحطاطه، ذلتدن ذلته سوروکلیه‌رك زواللی‌یی بهائم درکه‌سنه ایندیریور. آرتیق او بیچاره اسارتزده‌لر قیزغین کونشلر آلتنده لاینقطع چالیشیور، بوطالمرده اونلرك بوتون محصول مساعیسنی طوپلایوب لوندره خزینه‌لرینه نقل ایدیور!

ایشته انکلیز حشمتی، انکلیز سلطنتی بویله اسیر ملتلرك قانلی آلن ترلریله وجود بولمشدر.

«شرقده سیاه بقعه» هپ بو فجایعله مالیدر. برانکلیز قلمیله یازیلان بو سیاحتنامه باشدن باشه ترجمه ایدلملی که انکلیز طینتنی بوتون دقایقیله مسلمانلر وعموم شرقلیلرجه آکلاشیلسون. بز بو مقاله‌مزده بر ایکی فقره‌سنی نقل ایله اکتفا ایدیورز. صره‌سی کلدکجه بو سلسلهٔ مظالمی تشریحده دوام ایده‌جکز.

کتابك ایلك مقاله‌سی «سیلان» آطه‌سی حقنده‌در. محرر، انکلیزلرك «ایمپراطورلغك انجیسی» دیه توصیف ایتدکلری بو آطه‌نك برخرابه‌زار اولدیغنی بیان ایتدکدن صوکره زواللی اهالینك حال ملالنی تعریف ایدییور، اورالرده منتشر خسته‌لقلری صاییور، دها صوکره‌ده انکلیز استبدادی حقنده شویله ادارهٔ کلام ایدییور:

«سیلان آطه‌سی ۸۰ میلیون اهالی‌یی کمال رفاه ایله اعاشه ایده‌بیلیرکن بوکون آنجق اوچ ملیون کشی‌یه بیله‌دارکلیور. بو آطه وقتیله کندی صاحبلرینك النده ایکن زراعتی اودرجه مترقی ایدیکه مزروع تارلالر بلا فاصله یوزلرجه میل امتداد ایدردی. آطه اجنبی فاتحلرك دست استیلاسنه دوشنجه هرجهتدن انحطاطه باشلامش، انکلیزلر ایسه عصرلردن بری بو انحطاطی تسریع ایتمکدن بشقه برشی یاپمامشلردر.»

بو بیاناتدن صوکره محرر انکلتره‌نك تحت اسارتنه آلدیغی مملکتلری نصل انحطاط غایسنه سوق ایتدیکنی آکلادییور و دییورکه:

«انکلیزلر ضعیف بر مملکته چوللاندیلری همان اوضعفدن استفاده ایده‌رك اهالینك صوك اثر حیاتلرینی‌ده محو ایچون هروسیله ایله چالیشیرلر و اهالینك مالنی، ملکنی غصب وغارت ایدرلر. دیه‌بیلیرمکه انکلیزلر قدر خرسزلق وقاتللك اصولنی بیلن یوقدر. شبهه‌سز اهالی مالسز، ملکسز قاله‌رق سره‌ریاشدیمی همان هبنی اخلاق ایله متصف اولیور. وهر فضیلتدن، هرحس انسانیتدن تجرد ایده‌رك وحشیلیشیورلر. سیلانده برکون کچمزکه مدهش جنایتلر وقوعه کلسون.»

انکلیزلر، حاکمیت جهانکیرانه‌لرینی ایشته بو دسیسه‌لر اوزرینه قورمشلردر: فضیلتلری اولدیرمك و انسانلری وحشیلشدیرمك. بونلر انکلیز عظمت و احتشامنك اساسیدر. که هرمملکتده هپ بو اساسلر تطبیق ایدلمکده‌در.

اثرك محرری بوندن صوکره دها مدهش برعبرتی، دها مهلك بر یاره‌یی تشریح ایدیور. اوروپا مدنیت خرستیانیه‌سنك انکلتره‌نك عظمت و احتشامی اوغرنده، وشرقلیلرك وحشیلری، وحیوانلشملری ایچون اوینادیغی رولی بتون حرارتیله یازییور و دییورکه:

«مدنیت خرستیانیه‌نك شرقلیلری محو ایتمك ایچون قوللاندیغی الك قاتل

سلاح زهرلی راقی وویسکیلردر. اووت بوقاتل سلاحلردرکه سجایای

مليه‌يى وعنعنات موروثه‌يى كوكندن سوكوريور . ومسلمانلرى خرستيانلرك ايجاد كرده‌سى اولان يكى بر نظريهٔ ملعونه اسيرى ايديور . او نظريه كه خرستيانلق مدنيت عاليه‌سنى (!) تعميم ايتمك اوغرنده اك مهلك سلاحلرى استعمال ايتمكدر . بو سلاحلر ايسه بو قاريده ديديكمز كبى زهرلى كئولدركه آنك واسطه‌سيله اك يوكسك فضيلتلر ، اك بلند اخلاقلر ، اك سوكيلى عادتلر ، اك سامى عنعنه‌لر محو اولنيور . »

ايشته انكلتره‌نك ، انكلتره مدنيت خرستيانيه‌سنك شرقليلرى حيوانلشديرمق ايچون اتخاذ ايتديكى خط حركت شرقك هر طرفنده كمال فعاليتله تطبيق اولنيور . و او قاتل زهرلرك جانخراش تأثيريله مسلمانلرى تدنيدن تدنى‌يه اوغراديورلر . وجود اسلام ايچون سارى علتدن بشقه برشى اولميان بو چوروك ، بوزوق عضولره تلقيح اولونان رذائل مدنيه تأثيريله بوتون او ملتلرك دين عشقى ، وطن سوكيسى كبى فضائل معنويه‌دن نصل تجرد ايتديكلرينى ؛ دينلرينى ، وطنلرينى ترك ايتدكدن صوكره نقدر قابا بر اوروپا مالى اولدقلرينى ، او مدنيت سفيله‌نك بتون قبايحى ايله نصل سوسلنديكلرينى كوريورز . موجوديت اسلاميه‌نك عليهنه ترتيب ايديلن سوء قصدلرك قارشيسنده تويلرك اورپرمه‌مسى قابلمى در ؟

وقتيله آوستراليا اهاليسنك قسم اعظمى بو قاتل كئوللرك زهرلريله محو ايدلمشدى . صوكره عينى سلاح مسلمانلرك موجوديتلرينى ده اورته‌دن قالديرمق ايچون قوللانيلمغه باشلادى .

فى الواقع بتون اسلام مملكتلرينى باشدن باشه كزه‌جك اولورسه‌ق خرستيانلرك اسلاميت عليهنه بو سلاح ملعونى نقدر بيوك بر موفقيتله قوللاندقلرينى كورورز . فضيلت اخلاقيه‌دن بشقه برشى اولميان دين مبين اسلامك مسلمانلرك قلبلرينه اكديكى تخم فضيلتك نصل تدريجى بر صورتده تباه اولديغنى و او فضائل عاليه‌نك يرينه نصل بر طاقم احتساسات سافله‌نك قائم اولديغنى مشاهده ايدرز .

مسلمانلرك تصفيهٔ اخلاقى استقبال اسلام نقطهٔ نظرندن اك مهم برشيدر . بو ايسه مدنيت خرستيانيه‌نك موجوديت اسلاميه عليهنده قوللانديغى مدهش سلاحك سمومنى عقيم براقق ايله قابل اولور .

بديهيدر كه مدنيت خرستيانيه‌نك بو زهرلى سلاحى محو ايديلرسه غربك شرق اوزرنده‌كى تسلطى ده برلكده محو اوله‌جقدر .

بو كون كمال قطعيتله آكلايورز كه انكلتره‌نك حاكميتى مسلمانلرى اخلاقسزلشديرمق و فضائل اسلاميه‌دن تجريد ايتمك اساسلرى اوزرينه قائمدر . شبهه‌سز اخلاق ترصين ايديلير و فضائل اسلاميه مسلمانلرك روحنده هيچ صارصلميه‌جق بر صورتده تملشيرسه انكلتره حاكميتى ده او مدنيت سفيله ايله برابر افول ايده‌جكدر .

غربك شرق اوزرينه تسلطى مادى بر قوتك محصولى دكل ، بالعكس بزده‌كى معنوى ضعفك نتيجه‌سيدر . معنوياتمزى تقويه ايتديكمز تقدیرده اسارتدن ، اضمحلالدن ، حيوانلقدن قورتولاجغمز آشكاردر .

لله الحمد بو كون بو حقيقت فعلاً آكلاشلمشدر . مسلمانلر اسلاميتك ايدى رنديكيسيله مجهز اوله‌رق بو معنوى ضعفدن قورتولمق ايچون جهاد اقدسه آتيلمشلردر . پك ياقين بر وقتده او غير منطقى ، غير طبيعى حاكميتك تارمار اولديغنى و مسلمانلغك شمس سعادتى اسكى رونق و شعشعه‌سيله مسلمانلرى بر كستان تدنى و اضمحلالدن قورتاره‌رق حيات فاضله ساحه‌لرينه ارشاد ايديديكنى كوره‌جكز . شبهه‌سز بونك قدر معقول برشى يوقدر . جبانت ، مسكنت ، اسيرلك روح اسلامه قطعياً صيغماز . وايشته بو كون او روح ، اعجازكار ودهشتلى قوتيله بتون او باركران خسرانى آرقه‌سندن آتمه‌يه عزم ايديور . دار الخلافه‌نك عالم اسلامه بو سفركى شانلى و نورلى رهبرلكى تاريخك قيد ايده‌جكى اك معظم خارقه‌لردندر . چونكه مسلمانلق بو سايه‌ده — تام انكليز محررينك ديديكى كبى — « حيوانلشمق و سرسريلشمكدن » و دها صوكره خسرانه كومولمكدن قورتوله‌جقدر . قطعى اوله‌رق سويليه‌بيليرم كه انكلتره حياتنك صوك كونلرنده بولونيور و مسلمانلق اك مدهش خصم جانندن ياقه‌سنى قورتاريور .

ياشاسون خلافت معظمه ، ياشاسون ملت اسلام .

محررين مصريه‌دن

عمر رضا

افغانستان بو كونكى مرتبه‌يه ناصل يوكسلدى

شو كونلرده مطبوعات عثمانيه افغانستاندن صيقجه بحث ايلمكه باشلاديغى ايچون سبيل الرشادك محترم قارئلرينه بو مملكتك بر آز ماضيسى ايله حال حاضرندن و او حالى احضار ايدن اسباب و عواملندن صورت مختصره‌ده بحث ايتمك ايسته‌يورم :

افغانستان حكومتنك ، بزم كبى ، پارلاق ، محتشم بر ماضيسى يوقدر ، مرحله بر كچمشه مالك دكلدر . چونكه : يدى ، سكز قادار حكمداردن اول ، بعض اميرلر تحت اداره‌سنده بولونيوردى . بونلر افغانستانك امور داخليه و خارجيه‌سنى اصلاح ايده‌مه‌دكلرى كبى مملكتى‌ده اعمار ايده‌مه‌ديلر . پك چوق دكلديلر و چوغنك سوزلرى بيله كچمزدى .

چونكه او زمان افغانستانده دره بكلر بوتون دهشت و شدتله حكمفرما ايدى : بر چوق متغلبه كروهى ، افغانستانك هر طرفنده حكم سوريور ؛ اهالى‌يه ظلم و غدر ايديوردى .

بو كبى بر چوق سببلر و عامللرله افغان ماضيسى ، افغان رفاهى آياقلر آلتنه آلنمشيدى . واقعا افغانستانده بعض بويوك حكومتلرده تشكل ايتمش ، بر چوق سنه‌لر حكمران اولدقدن صكره مضمحل و منقرض اولمشدر . از جمله جهانكير (تيمورخان) سنه‌لرجه افغانستانده حكم سوردى ؛ كرك اونك ، كرك بر قاچ اوغلنك زمان سلطنتلرنده افغانستان پك چوق بويومش و قوتلى بر حكومت اولمشدى . فقط بوتون بو عظمت ، بو سطوت پك چابوق ختام بولدى . حكم و نفوذ ينه دره بكلرينه كچدى . تاريخك داها أسكى صحيفه‌لرينى قاريشديره‌جق اولورسه‌ق بعض مكين حكومتلرك ؛ عادل ، مدبر حكمدارلرك‌ده افغانستانده اجراى سلطنت

أیله‌دکارینی کورورز . مثلا : غزنویلر .. بونلرك بویوك برحکمداری اولان (سلطان محمود غزنوی) ..

فقط بوکون عثمانلی حکومتنك ماضیسی‌ده اوغوزخانك تشکیل ایتدیکی حکومه‌ق ناصل کوستره‌مزسه‌ك غزنویلری‌ده حال حاضرده‌کی افغانستان حکومتنك ماضیسی عامللرندن اوله‌رق اویله‌جه تلقی وقبول ایده‌مه‌یز .

ایشته فخر ومباهاته لایق بر ماضی کورمه‌دیکی ایچون افغانستان حکومه‌ق، هیچ اولمازسه بوندن صوکره کله‌جك نسله مطنطن برماضی برافمق ایسته‌یور وبومقصد اوغورنده چالیشمقدن هیچ کری‌دورمایور. بك چوق دکل، بلکه یکرمی بش‌سنه أول اورمانلرله، دیکنلرله، یابانی آغاچلرله محاط اولان افغان مملکتی ، بوکون منتظم شوسه‌لره، کوزل باغچه‌لره، مزروع تارلالره، محتشم فابریقه‌باجه‌لرینه‌مالك بولونیور . داها اوتوز ، قرق سنه أول مخابرات تاتارلر واسطه‌سیله جریان ایدرکن بوکون بوتون مخابرات تلفونله ، تلسز تلغرافله وقوع‌بولویور: بلکه داها دون فیللرله ، دوه‌لرله ، بیکیرلرله اجرا ایدیلن نقلیات بوکون افغانستانك کندی فابریقه‌لرنده یاپدیردیغی اوتوموبیللرله اولویور .

ماضی‌یه طوغری برایکی آدیم یورورسه‌ك بوفکر تعالی‌یی افغانلیلره الهام ایدن نه‌کبی سببلر اولدیغنی کورورز :

١٢٩٣ سنه‌سندن صوکره افغانستان (امیر شیر علی خان) حضرتلرینك تحت اداره‌سنده بولونیوردی . وبوصره‌لرده انکلتره افغانستانه اعلان حرب ایتمشدی . بونك اوزرینه امیر شیر علی خان امارتی بویوك اوغلی یعقوب خانه ترك ایده‌رك کیتدی واوراده وفات ایتدی . امیر جدید (یعقوب خان)ده هنوز حبسدن چیقاریلدیغی ایچون اداره‌ٔ حکومتدن آکلامیوردی . بوسببله افغانستان عادتا صاحبسز بولونیوردی . انکلیز اوردولری ایلریلیه‌رك کابل وقندهاری ضبط ایتدیلر . هرطرفده اهالی قیام ایتدی ونتیجه‌سنده انکلیزلر (یعقوب خان)ی امیر براقمق ، وکابلده (کزی) اسمنده برسفیر بولوندیرمق شرطیله مصالحه یاپدیلر .

افغانستان بوهرج ومرج ایچریسنده ایکن افغان عسکرلری بر چوق آیلقلرینی آلامامشلردی . متراکم معاشاتی آلمق ایچون مالیه نظارتنه مراجعت ایتدکاری وقت مالیه ناظری عسکره خطاباً : « کیدیکز؛ انکلیز سفیرندن ایسته‌ییکز ! » دیدی . عسکرلر کیدوب انکلیز سفارتخانه‌سنی قورشونه طوتدیلر . امیر بوحالی ایشیدنجه درحال وکلادن (خدانظر خان) اسمنده برینی عسکره « سفیرك اولدیریلمیه‌رك سالماً سرایه کتیریلمه‌سی » تنبیه ایچون کوندردی . لکن (نظرخان) عسکره : « امیریکز سفارتخانه‌نك یاقیلماسنی امر ایتدی » دیه تبلیغ ایتدی . عسکرلر بونی دوینجه درحال سفارتخانه‌یی یاقدیلر . سفیر تلف اولدی . بواثناده انکلیز اوردوسی افغانستاندن تماميله چیقمامش ، (جلال آباد)ده بولونیوردی . بوفاجعه‌یی طوینجه درحال کری‌یه دونه‌رك کابلی ضبط ویعقوب خانی اسیر ایتدیلر . بوصره‌ده قندهارده بولونان کلیتلی انکلیز قوتی‌ده کابله کتیرمك ایسته‌ورلردی . اوزمان بلخ والیسی اولان یعقوب خانك کوچوك برادری ایوب خان، معیتنده‌کی عسکرله انکلیز اردوسنی محاصره ، محو وپریشان ایتدی . بعده کابل اهالیسی‌ده سلاحه صاریله‌رق انکلیز عسکرینه هجوم ودرت طرفدن محاصره ایتدیلر .

تمام بوصره‌لرده ایدی که : اون یدی سنه روسیه ممالکنده اوطورمش اولان شهزاده عبدالرحمن خان بلخه کلدی . اورادکی عساکر افغانیه کندیسنه بیعت ایتدیلر واونی امیر نصب ایتدیلر . انکلیزلر کابلده صوك‌درجه مضایقه‌یه کرفتار اولدیغندن امیر عبدالرحمن خان حضرتلرینه برهیئت کوندره‌رك کندیلرینك محاصره‌دن تخلیصیله معاهده ومصالحه عقدینی طلب أیله‌دیلر . امیر مشارالیه حضرتلری‌ده غایت آغیر شرطلری انکلیزلره قبول ایتدیره‌رك محاصره‌یی رفع ایتدی. وانکلیز اوردوسنی حدود خارجنه یوللادی. عبدالرحمن خان حضرتلرینك نه قدر تجدد پرور برذات ستوده صفات اولدیغنی کجنکی مقاله‌مزده بر آز ، سویله‌مشدك . اوندن صوکره حبیب‌الله خان کلدی وافغان‌ملتی ایله برلکده چالیشدی .

ایشته اوندن صوکره : « روسیه وانکلتره حکومتلرندن افغانستانك هیچ برکونا قورقوسی یوقدر [١] » دیه‌جك بلند بر مرتبه‌یه صعود ایتدی . خلاصهٔ کلام هرطرفده وهرکس یاشامق ایچون یکدیکرینی محو ایتمك چاره‌لرینه توسل ایتدیکی شو زمانده افغانستانده چالیشه‌رق حیات قازانمق ایسته‌یور . وان شاءالله‌الرحمن قازانه‌جقدر .

[١] سراج الاخبار افغانیه‌دن

افغانی زاده

مسلمانلغك حیات وممات کونلری اولان بویله بحرانلی بر زمانده هرکس مادی ، معنوی بوتون مساعیسنی دشمنلره قارشی آچیلان جهاد اکبره حصر ایتمك ایجاب ایلر ایکن ، « اسلام مجموعه‌سی »نك برطاقم مسائل مهمهٔ شرعیه‌یی پارماغنه دولامسی وبووسیله ایله سبیل الرشاد وارکان تحریریه‌سنه استخفافکارانه تعریضاتده بولونمسی جداً شایان تأسفدر . حسب‌الحمیه شیمدیلك اختیار سکوتی اولی کوریورز . چونکه مناقشه دورنده دکل ، مجاهده زماننده‌یز . انشاءالله صره‌سی کلیر کلمز بوجهاددن او جهاده کچرز .

طبعهٔ آمدی. . اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧) ، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلکه موافق آثار مع‌الممنونیه قبول اولنور . درج ایدله‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانکی بر غزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مکتوبلرك امضالری واضح واوقوناقلی اولمسی وآبونه صره نومروسی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

یاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه‌دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ٣١٤ — ١ محرم ١٣٣٣ — پنجشنبه — ٦ تشرین ثانی ١٣٣٠ — جلد ١٣

بوتون مسلمانلره جهاد فرض اولدی

تفسیر شریف

بسم الله الرحمن الرحیم

« انفروا خفافاً وثقالاً وجاهدوا باموالکم وانفسکم فی سبیل الله ، ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون . »

مآل جلیلی

ای مؤمنلر ! کنجیکز ، اختیاریکز ، زنکینکز ، فقیریکز عموماً دشمنکزه قارشی چیقکز ومالکزله ، جانکزله الله یولنده مجاهده ایدیکز ! سزه سویلیورم ای مومنلر ، بو جهاد عمومی سزك ایچین هرشیدن خیرلیدر ؛ اکر سز خیری بیلیور و آنی شردن تفریق وتمیز ایتمك ادراك واذعانه مالك بولونیورسه‌کز .

∴

مآل حکیمی بیان اولونان بو نظم جلیل ، خیر القرون اولان عهد جلیل جناب خاتم الانبیا (علیه الصلاة والسلام) افندیمز حضرتلرینك آلتون قلملرله یازیلمغه الحق سزا اولان مناقب جلیلهٔ نزاوتندن ، مفاخر علویهٔ مجاهداتندن ، خصوصیله - غزای بدر کبری وفتح مبین بطحا کبی - قرآن حکیمده عادتا تفصیل درجه‌سنده مذکور اولان « تبوك غزاسی » امر اوله‌رق جلالت بخش نزول اولان آیات کریمه‌دن بریدر .

وقتا ، که هجرت سنیه‌نك طقوزنجی سالی ادراك اولوندی ، لحکمة جزیرة العربی باشدن باشه « نار الله موقدة » وصفنه شایان بر آتشین ، خانمان سوز قحط استیلا ایتدی .

او زمان شامده روم قیصری بولونمش اولان (هرقل) جزیرة العربك اوزرینه چوکن بو هول انکیز قضای آسمانی‌یی « مصائب قوم عند قوم فوائد ! » دستور طبیعیسنجه فرصت عد ایدرك بویوك بر قوتله مهجر اسلامیته یوکلنمکی تصمیم ایتدی . قیصر ، عقلنجه نور توحیدی سوندوره‌جك ، جهان انسانیتی باشدن باشه تثلیثك بر کشور مظلمی کوره‌جك ، ناقوسلرك طنین ولوله داری آراسنده اعلان شادمانی ایده‌جکدی .

« کی بود دریا ز یوزسك نجس - کی بود خورشید از یف منطمس »
« هرکه بر شمع خدا آرد پفو - شمع کی میرد ، بسوزد پوز او »
« چون توخفاشان بسی بینند خواب - کین جهان ماند یتیم از آفتاب »

زواللی هرقل ! هیچ - قوهٔ قدسیهٔ تثلیثیله (؟!) - کشف ایده‌میوردی ، که شامده اوچ سنه‌لکدن عبارت بر عمر واپسین سلطنتی قالمشدی ! هیچ احتمال وامکان ویرمیوردی ، که پك یقین بر زمانده اووسیع الانحا ملکنی بوتون خزائنیله امین الامه ابوعبیدة الجراح ایله سیف مسلول اسلامیت خالد بن ولیده (رضی الله عنهما) ترك ایدرك آتشین یاشلر ، بوغوجی هیچقیریقلر ایچنده قاچه‌جق . طوروس داغلرندن آشارکن اودنیا جنتی عد ایتدیکی کشور بی وفاسنی صوك دفعه کوره بیلمك خولیاسیله دونوب حزین حزین آغلایه‌رق برمدت باقه قاله‌جق !

هرقل ، اوجسیم (!) اردوسنك تشکیلیله اوغراشیرکن بر قافلهٔ تجارت - صانکه بوفجیع سوء قصدی وقتندن اول ، خبر ویرمك ایچین - شامدن مدینهٔ منوره‌یه کلیوردی .

سكان دارالايمان، قيصرك حاضرلانمقده اولديغى بومهيبانه تجاوزينى استخبار ايدنجه كوكره‌ديلر ؛ قيصر ، بوروباه پسندانه تشبثيله كويا بر آرسلان سوروسنه قارشى بيىق بوكدى ! قليج صاللادى ! هيچ بردن برغضب آياقلاندوب اوزرينه ايندى .

« اعباد المسيح يكون محبى ؟ ـ ونحن عبيد من خلق المسيحا . »

قافله‌دن ترشح ايدن بر خبر دالسلامه ياييلدى ؛ سمع همايون جناب رسالتپناهى‌يه (عليه‌الصلاة والسلام) واصل اولدى . ياران توحيد حرم شريفه دعوت بويورلدى . جناب اشجع‌الرسل افندمز حضرتلرى كمال وقاروسكينتله دوغروجه منبر همايونلرينى تشريف بويورديلر . ارادينه‌باشلادقلرى بليغ، هوشربا برخطبه‌لريله بوتون صحابهٔ كزين غشى اولدى . ايشته بوخطبهٔ جليله‌نك : « من جهز جيش العسرة فله‌الجنة . » مژدهٔ لاهوتيسى ايدى . تركجه مآل منيفى : « هر كيم بوكون حكمفرما اولان شو قحط‌اليم ايچنده ، شو كابوس عسرت آلتنده تا كهانى باش كوسترن حرب ايچين عسكر تجهيز ايدرسه‌اونك ايچين‌جنت واردر . اونك ايچين‌حقه وصلت واردر . اونك‌ايچين‌ابدى سعادت واردر ، ايشته بو نعمت عظمايى لسان حقدن شمديدن تبشير ايدرم . » ديمكدر . بومژدهٔ رسالتدن ـ جمله‌دن زياده ـ سرمست اولان يارغار وفادارلرى همان خانه‌سنه قوشدى. بوتون موجودى‌اولان درت بيك درهم كموشى قاپوب خاكپاى رحمةً للعالمينه عرض وتقديم ايتدى . ذات اقدس رسالتپناهى هنوز منبرده ايديلر .

فداكار معشوقلرينه صورديلر : « هل ابقيت لاهلك شيأً ؟: = عائله‌ك ايچين برشى آييردكمى ؟ » اودنيا خزينه‌لرينه نظر استحقار ايله باقه‌بيله تنزل عد ايدن صديق روحى برلسان استغنا ايله: «ابقيت‌لهم الله ورسوله = اونلر ايچين اللهك لطفنى، رسول ذيشانك عاطفتنى ابقا ايتدم . » جوابنى ويردى . هربرى بررجالى توحيدالهى اولان اوسابقين ايمان، اومؤسسين‌بنيان‌اسلام نه‌قحطلك تهديدينه، نه‌ده ضرورتك شدتنه اصلا اهميت ويرمديلر ، مامملكلرينى فدا ايدرك‌برقاچ كون ايچنده بوتون تجهيزاتيله قرق بيك ـ بر روايتده يتمش بيك كشيلك مكمل بر اردويى جناب قوماندان اعظم (صلى‌الله عليه وسلم) افندمز حضرتلرينه عرض ايتديلر. اردوى همايون‌دارالسلامدن حركت ايتديكى اثناده جناب حق شاميلر اوزرينه نقاب قهر وجلالنى رفع بويوردى . هرقلك اوجسيم اردوسنه مدهش بر طاعون مسلط اولدى . مقصدلرينى اونوتديلر . كندى دردلرينه دوشديلر. اردوى همايون (تبوك)ه قدر كلدى. روملرك شامده دوچار اولدقلرى‌طاعون، قهر الهى خبر آلندى . جناب حكيم الرسل افندمز حضرتلرى بومستولى مرضك تخريباتى اثناسنده شام اوزرينه‌يورومه‌نك، خصمه تماسك جائز اولميه‌جغى بيانيله (تبوك)ده بر قاچ كون آرام واستراحتدن صوكره عودت امرينى ويرديلر .

صحابهٔ كزيندن برقاچ ذات اردوى‌همايونك‌حين‌عزيمتنده بلامعذرت استبطا ايتمشلر ، كرى قالمشلردى ؛ اردوى همايون مدينهٔ منوره‌يه كيرركن بونلر رهكذارنده صف بستهٔ تعظيم اوله‌رق التفات جهان قيمت رسول كبريايه منتظر قالديلر .

ذات حضرت رسالتپناهى تام بونلرك حذالرينه كلنجه مقدس يوزلرينى چويرديلر ؛ سلام ويرمديلر . مشاراليهم اوراجقده‌بيلدرمله وورلمشه دونديلر ، درحال ايلرى قوشوب يكى بر موقع انتظارى طوتديلر . ينه سلام يوق ! ايواه ! ... اوچنجى بر موقع انتظار... ينه نافله ! بونلره هيچ بركيمسه‌نك سلام ويرمه‌مسى، يوزينه باقماسى لزومى فرمان بويورلدى . سكان دارالسلام بونلردن يوز چويردى .

بومقاطعهٔ اخوت وجمعيت تام اللى كون سوردى . قرقنجى كونى ايدى ، كه طرف جليل رسالتدن «عائله‌لريله هم فراش اولمامارى»امر عاليسى حكمت افزاى صدور اولدى . آرتق دنيا اووسعتيله برابر باشلرينه دار كلمكه باشلادى . نهايت چله دولدى ، توبه‌لرينك نزد حقده مظهر قبول اولديغنه دائر « وعلى الثلاثة الذين خلفوا حتى اذا ضاقت عليهم الارض بما رحبت وضاقت عليهم انفسهم وظنوا ان لاملجأ من‌الله الااليه ثم تاب عليهم ليتوبوا ان‌الله هوالتواب الرحيم = بلامعذرة كيروده قالوب‌ده‌تبوك غزاسنه كيتمين اوچ‌ذاتك‌ده الله توبه‌لرينى قبول ايتدى. اونلر كيروده قالمه‌لرندن‌وخصوصيله‌رسولك وامتنك سلامى ، التفاتى ، هردرلو علاقه ومناسبتى كسمه‌لرندن او درجه متأثر ومضطرب اولديلر،كه دنيا او وسعتيله برابر باشلرينه طار كلدى ؛ قرانلق ، زندان كسلدى ؛ قلبلرى هموم وغمومك شدتندن بونالدى . آرتق تماميله اكلاديلر ، قناعت كتيرديلر ، كه اللهك قهر وغضبندن صيغينه‌جق ينه اللهك باب مرحمتندن باشقه هيچ بر ملجأ يوق . صوكرا اخلاص تام ايله اللهه توبه ايتديلر ، الله‌ده اونلرى ـ توبه‌لرنده اخلاصلرينى محافظه ايتمك ، ثابت قدم اولمق اوزره ـ عفو وصفح بويوردى . بيلمش اوليكز،كه الله ، كناهلرينه ندامت وباب مرحمتنه انابت ايدنلرك توبه‌لرينى قبولده لطفى پك مبذولدر . مرحمتى بى نهايه‌ندر . » بشارت الهيه‌سى عنايت بخش نزول اولدى . معروض قالدقلرى او مدهش محكوميتدن قورتولديلرده عادتا يكيدن حيات بولمشه دونديلر .

انسان ايچين ـ دوشونملى ! ـ ايچنده ياشاديغى هيئت اجتماعيه افرادينك ـ تا عائله‌سنه وارنجه‌يه قدر كنديسندن يوز چويرمسى ، كمال نفرتله يانندن قاچمسى قدر فلاكتمى اولور ؟ ئولوم، بومصيبت هائله‌يه نسبت ، پك اهون قالير . سن بويله بر نفرت عموميه‌نك ايچنده بولون ، بويله بيكلرجه اخوان جمعيتك ضربات تحقير وتلعينى آلتنده ازيل‌ده صوكرا ينه حضور وراحت ايچنده ياشا ! ايشته اسلاميتك تأسيس ايتديكى بنيان مرصوص جمعيت ومليت ! ايشته اسلاميتك امر ايتديكى حميت ! استحقار مال وجان ! سابقين اولين اسلاميته بويله مال وجانلريله خدمت ايتديلر . بومضاعف علويتلريدر،كه حقيقى انسانيتى ميدانه چيقاردى . بو طاقت برانداز انه غيرتلريدر،كه افرادى يوزلرجه ميليونه بالغ اولان قوجه بر ملت اسلاميه ومدنيه وجوده

کتیردی . مشارالیهم حضراتی هر بری — حافظهٔ انامده الی یوم القیام باقی قالاجق — بر منقبهٔ معالی ، بر داستان مفاخر تشکیل ایدن بومال وجان فدا کارلقلرینه مقابل شخصیتلری نامنه ذره قدر بر منفعت ایستمدیلر . ایستمك شویله دورسون خاطرلرینه بیله کتیرمدیلر . اونلرك سلطان آمالی اعلاء کلمة الله ایدی . اسلامیتك انتشاری ، بوتون اخوان انسانیتی آغوش توحیدینه آله‌رق ظلام شرك وضلالك محوی ایدی . جمعیت مدنیهٔ اسلامیه سایهٔ جلادتلرنده بویودکجه بویور ، انسانلر ایچین اك مسعود بر ملجأ حیات ، اك جان پرور بر سایهٔ امن وامان اولیوردی .

ایشته اسلامیت ، مهتدی ومؤمنلرندن دائما بونی ایستیور ، دائما بونی امر ایدییور .

اونلرك مخاطب اولدقلری قرآن کریمه عینیله بزده مخاطبز . اونلرك مأمور اولدقلری احکام جلیلهٔ الٰهیه ایله بلا فرق بزده مأمور ومکلفز . بز اونلرك اسلامیته نه قدر صارلدقلرینی ، اطاعت وانقیادلرینی نه‌درجه‌یه قدر ایلری کوتوردکلرینی ، برده بزم اومقدس قانون الٰهی‌یه قارشی نه‌قدر لاقید ، نه قدر متباعد بولوندیغمزی‌بی طرفانه ، منصفانه‌دوشونورسه‌ك ادعاایتمکده‌اولدیغمز ایمان واسلامدن نه‌قدر حظ و نصیبمز اولدیغنی آکلارز !

هر مؤمن اسلامیتك حفظ علوینی ، اخوان دینك صیانت حیاتی ایچون مال وجانی فدا ایله مکلفدر . ایشته بزم کتاب الٰهیه دلیل اعتصامز ، شاهد اتباعمز بودر . بوکون حقیقی مؤمنلر ایچین اك مهم فریضهٔ قرآنیه ایشته بودر .

محمد فخرالدین

حدیث شریف

دشمنلرمزله طوتوشدیغمز بوحرب بی امان اثناسنده ، احکام جهادك مستند اولدیغی احادیث شریفهٔ نبویه‌یی بیلمکده‌کی فوائد عظمی غیر منکر اولدیغندن بوبابده وسع وامکان دائره‌سنده فضله احادیث شریفه جمع ایتمك قصدیله بوهفته‌دن اعتباراً جهاده متعلق آثارك سبیل الرشاده درجنی تنسیب ایلیورز . ومن الله التوفیق .

حدیث شریف

من قاتل لتکون کلمة الله هی العلیا فهو فی سبیل الله عزوجل .

مآل شریفی

هرکیم کلمة الله ، اما یالکز کلمة الله اوستون اولسون دیه‌دوکوشورسه ایشته اونك جهادی الله یولنده جهاددر .

حدیث شریفك راویسی اولان ابو موسی الاشعری رضی الله عنه دیورکه « اعرابینك بری رسول الله صلی الله علیه وسلمك حضورینه کلدی . دیدی‌که : یارسول الله ! آدم وارکه آدی آ کیلسون دیه حرب ایدر . آدم وارکه غنیمته نائل اولسون دیه حرب ایدر . آدم وارکه شان وشرف صاحبی اولسون دیه حرب ایدر . بونلرك هانکیسی الله یولنده حرب ایتمش اولور ؟ بونك اوزرینه رسول الله صلی الله علیه وسلم [من قاتل . . . .] بویوردی . »

بو حدیث شریف صحاح ستّ ایله مسند امام احمد بن حنبل حدیثلرندندر .

حدیث شریف

الجهاد واجب علیکم مع کل امیر براً کان أو فاجرا وان هو عمل الکبائر . والصلاة واجبة علیکم خلف کل مسلم براً کان أوفاجرا وان هو عمل الکبائر . والصلاة واجبة علیکم علی کل مسلم یموت برا کان أوفاجرا وان هو عمل الکبائر .

مآل شریفی

ایستر مطیع وصادق ، ایستر فاجر وفاسق اولسون هر امیر ایله برلکده جهاد ایتمك — بوامیر کبائری ایشله‌مش اولسه‌بیله — اوزرکزه واجبدر . ایستر مطیع وصادق ، ایستر فاجر وفاسق اولسون هرمسلمانك آرقاسنده نماز قیلمق — بومسلمان کبائری ایشله‌مش اولسه بیله — اوزرکزه واجبدر . ایستر مطیع وصادق ، ایستر فاجر وفاسق اولسون وفات ایدن هر مسلمانك جنازه نمازینی قیلمق — بومیت کبائری ایشله‌مش اولسه بیله — اوزرکزه واجبدر .

بوحدیث شریف سنن ابی داود ایله مسند ابو یعلانك ابوهریره رضی الله عنهدن مروی حدیثلرندندر .

حدیث شریف

من راح روحةً فی سبیل الله کان له بمثل مااصاب من الغبار مسکاً یوم القیامة

مآل شریفی

هرکیم فی سبیل الله (جهاد ایچین) یوله چیقارسه (بوعملی) قیامت کونی کندیلرینه اصابت ایدن توز طوپراق قدرنجه مسك خوشبویه منقلب اولور .

حدیث شریفك راویسی انس بن مالك رضی الله عنهدر . مخرجی ضیاء مقدسیدر .

حدیث شریف

من فدی اسیراً من ایدی العدو فأنا ذلك الاسیر .

مآل شریفی

هرکیم براسیرك فدیه‌سنی ویره‌رك دشمن الندن قورتاریرسه ایشته او اسیر بنم . (یعنی بنی قورتارمش کبی اولور)

بوحدیث شریفی طبرانی معجم کبیرنده ابن عباس رضی الله عنهمادن روایت ایدیور .

احمد نعیم

کافهٔ مسلمین اوزرینه جهادك فرضیتی حقنده فتوای شریفه

(اسلامیت علیهنه تهاجم اعدا واقع وممالك اسلامیهنك غصب ونفوس اسلامیهنك سبی واسیر ایدلهلری متحقق اولنجه پادشاه اسلام حضرتلری نفیر عام صورتیله جهادی امر ایتدکده « انفروا خفافاً وثقالاً وجاهدوا فی سبیل الله باموالکم وانفسکم » آیت جلیلهسی حکم منیفنجه کافهٔ مسلمین اوزرینه جهاد فرض اولوب کنج واختیار ، پیاده و سواری اولهرق بالجمله اقطارده کی مسلمینك مالاً وبدناً جهاده مسارعت ایلهلری فرض عین اولورمی ؟) (الجواب : اولور .)

(بوصورتده الیوم مقام خلافت اسلامیه وممالك محروسهٔ شاهانهیه سفائن حربیه وعساکر بریهسیله هجوم ایتمك صورتیله خلافت اسلامیهیه عدو ونعوذ بالله تعالی نور عالیٔ اسلامیتك اطفا واخماسنه ساعی بولندقلری محقق اولان روسیه وانکلتره وفرانسه ایله آنلره معین وظهیر اولان حکومتلرك تحت ادارهلرنده بولونان کافهٔ مسلمینك دخی مذکور حکومتلرك علیهنه اعلان جهاد ایدهرك بالفعل غزایه مسارعت ایلهملری فرض اولورمی ؟) (الجواب : اولور .)

(بوصورتده مقصودك حصولی جمیع مسلمینك جهاده مسارعت ایتمهلرینه متوقف ایکن بعضلری نعوذبالله تعالی تخلف ایتسهلر تخلفلری معصیت عظیمه اولوب غضب الهییه وبو معصیت شنیعهنك جزاسنه مستحق اولورلرمی ؟) (الجواب : اولورلر .)

(بوصورتده حکومت اسلامیهایله محاربه ایدن حکومات مذکوره اهالیٔ اسلامیهسنك کندیلرینی قتل وحتی جمیع عائلهلرینی محوایله اکراه واجبار ایدلمش اولسهلربیله حکومت اسلامیه عساکریله محاربه ایتمهلری شرعاً حرام قطعی ایله حرام اولوب قاتل اولمالریله نارجهنمه مستحق اولورلرمی ؟) (الجواب : اولورلر .)

شیخ الاسلام
خیری

(بوصورتده حرب حاضرده انکلتره وفرانسه وروسیه وصربیه وقرهطاغ حکومتلریله ظهیرلرینك ادارهلرنده اولان مسلمانلرك حکومت سنیهٔ اسلامیهیه معین بولنان آلمانیا واوستریا علیهنه حرب ایتمهلری خلافت اسلامیهنك مضرتنی موجب اولهجقندن اثم عظیم اولمغله عذاب الیمه مستحق اولورلرمی ؟) (الجواب : اولورلر .)

بو فتاوای شریفه ۱۳۳۲ ذی الحجهٔ شریفهنك ۲۵ نجی جمعهایرتسی کونی مراسم مخصوصهٔ دینیه ایله فاتح جامع شریفنده یوز بیکه یقین بر جماعت مسلمین حضورنده اوقوندی . ایلك دفعه اولمق اوزره بویله بویوك بر کونی ادراك ایدن مسلمانلرك سرور و هیجانی تعریف اولونهمایهجق بر حالده ایدی . دها صباحدن ارکك ، قادین ، کنج ، اختیار بوتون مسلمانلر دارالخلافهسوقاقلرینهدوکولمشلردی . هرطرف دونانمش ؛ بوتون جمعیتلر ، بوتون اصنافلر بایراقلرله ، تکبیرلرله فاتحه شتابان اولیورلردی . مقر خلافت عظما ، بو درجه صمیمی ، بو درجه هیجانلی بر اجتماع دکلی بلکه عصرلردنبری کورهمهمشدی . بو کون بوتون اهل ایمان قیام ایتمش ، جوش وخروشه کلمشدی . بوکون بوتون سسلر صوصمش ، بوتون جریانلر طورمش ؛ یرلر ، کوکلر یالکز بر صدا ایله ایکلهیوردی : الله اکبر الله اکبر ... اسلامك جلالت وعظمتی قارشوسنده هرکس تترهیوردی . متأثر اولمق ، آغلامق نهدر بیلمهین الك قتی یورهکلیلر بیله کوز یاشلرینی ضبط ایدهمیورلردی . بو معظم کونی ادراك ایتدیکندن طولایی هر طرفدن بیك ندای محمدت یوکسهلیور ، فاتحك هیبتلی قبهلرینی رعشهلر ایچنده براقیوردی . قرآن عظیمك طاغلری، طاشلری تترهدن او خطاب عزتی قارشوسنده هر مؤمن کمال خشوع وخضوع ایله « لبیك اللهم لبیك » دیوردی . فاتحك منبرمعلاسندن تبلیغ ایدیلن بو امر جلیل نهعظمتلی ایدیکه اقطار جهانه یاییلان اوچیوز کسورملیونه خطاب ایدییوردی .

آرتق اسلامك یوم فلاحی کلمشیدی . پای رفعتنه طاقیلان اسارت زنجیرلرینی قیروب آتمق زمانی حلول ایتمشیدی . نور عالیٔ اسلامیتی اطفاسنه جرأت ایدن متفقین اهل صلیبه قارشی کنج ، اختیار کافهٔ مسلمینك آیاقلانهرق سل سیف ایتملری فرمان بویورولیوردی ! هانکی مؤمن واردرکه دین مبینك بو فرمان عظمتی قارشوسنده وجودی لرزهلر ایچنده قالماز ؟ عصرلردن بری ظلام استبداد ایچنده اینکلهین عالم اسلام ایچون حریت کونشنك طلوع ایتمك اوزره اولدیغنی تبشیراولونیوردی ! هانکی مسلمان واردرکه بو مژدهٔ سعادت قارشوسنده سوینجیندن ، سرورندن تترهمز ؟

ایشته اوکون تبرکاً وتیمناً یکرمی درت ساعت خرقهٔ سعادت حضرت فخر کائنات علیه افضل الصلوات واکمل التحیات شبکهٔ مبارکهسنده براقیلان او فتاوای شریفه بالای منبردن اوچیوز کسور میلیون امت اسلامیه خطاباً اوقوندیغی زمان بوتون قلبلر بویله سرور ونشاط موجهلری ایچندهچیرپینیوردی . بوتون عالم اسلامده انعکاسلر حصوله کتیرهجك اولان ومعظم احتفال دینینی خلاصةً قیدایتمهیی مناسب کوریورز :

سورهٔ فتح تلاوتی ختام بولدقدن صکرا جماعت کبری ایله اوکله نمازی قلندی . متعاقباً بیکلرجه مسلمان طرفندن تکبیرلر آلقیشه باشلادی . او اثناده فتوی امینی حضرتلری فتاوای شریفهیی باشنك اوستنده طوتهرق منبره چیقمهیه باشلادی وجمعه نمازنده خطیبك

طوردیغی قدمه‌ده توقف ایتدی . کور بر صدا ایله آتیده‌کی خطابه‌یی ایراد ایتدی :

— ای اخوان مسلمین ! بوکون دشمنلرمز ، اسلامیت علیهنه مدهش وعظیم تهاجمده بولنیورلر . بناءً علیه اسلامیت تهلکه‌ده بولنیور . جمله مسلمانلر اوزرینه فرض اولان جهاد ایچون بویله زمانلرده شرع شریفك اهل اسلامه تحمیل بیورمش اولدیغی وظیفهٔ مقدسه‌یی مبین بش عدد فتوای شریفه اوقویه‌جغم . اقصای شرقده بر مسلمان قادینی اسیر ایدلسه اقصای غربده بولنانلر اونی تخلیصه شتابان اولملری احکام شرعیه ایجابات عالیه‌سندندر . رجالی مقاومته مقتدر اوله‌مازسه نسانك دخی حربه اشتراککری فرض عین اولور . هر زمانده اولدیغی کبی بالخاصه بویله زمانلرده بالعموم مسلمانلرك حکومت سنیه‌یه معین وظهیر اولملری لازمدر . »

فتوا امینی افندی حضرتلری ، بو بیاناتدن صوکرا « انفروا خفافاً وثقالاً وجاهدوا فی سبیل الله باموالکم وانفسکم ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون . » « فاذا لقیتم الذین کفروا زحفاً فلا تولوهم الادبار ومن یولهم یومئذ دبره الا متحرفاً لقتال او متحیزاً الی فئة فقد باء بغضب من الله والله علیم حکیم . » آیت جلیله‌لرینی وصورت منیفه‌لری بالاده مندرج بش عدد فتوای شریفه‌یی وبونك ختامنده‌ده محاربانده طرف عالئ رسالتپناهیدن قرائت بیوریلان ادعیهٔ مأثوره‌دن بعضلرینی قرائت ایلدیلر .

قائماً دیکله‌ین جماعت مسلمین بیوك بر تأثر وغلیان ایچنده ایدی . لسان شریعتدن وقوع بولان بو تبلیغ عالی قلوب مؤمنینه دهشتلر القا ایتمشیدی . بوتون سیمالر هیجانلی سرورلرله ، ایمان نورلریله پارلایوردی . فتوا امینی حضرتلری منبردن اینر اینمز اولا منبرك یاننده خشوع وخضوع اوزره بولونان داخلیه ناظری طلعت بك افندیله مصافحه ایتدیلر . بو مصافحهٔ دینیه‌یی کورن جماعت مسلمین کندیلرینی ضبط ایده‌میه‌رك سوینج کوز یاشلریله هر ایکیسنی قوجاقلایور و آرقه‌لرینی صیوایورلردی .

دیکر طرفدن جامع شریفك استیعاب ایده‌میوب بوتون فاتح میدانلرینی طولدوران بیکلرجه مسلمان طیشاروده بو احکام منیفهٔ دینیه‌یی استماع ایچون صبرسزلانیورلردی . نهایت فتوی امینی معاونی افندی جامع شریفدن چیقه‌رق دست احتراملرنده طوتدقلری فتوای شریفه‌یی اوراده‌کی جماعت مسلمینه‌ده بالای کرسیدن تبلیغ بویوردیلر . اثنای تبلیغده بر بلوك عسکر طرفندن مراسم احترامیه اجرا اولوندی . هرکس هیجانندن آغلایوردی . عساکر منصورهٔ اسلامیه‌نك مظفریتی ، اهل اسلامك رفاه و سعادتی ایچون ایدیلن دعایه اللی ، آلتمش بیك اهل ایمانك هپ بردن جان ویوره‌کدن « آمین » لری بوتون فاتح قبه‌لرینی ایکله‌دیوردی .

دعادن صوکرا ازمیر مبعوثی سید بك افندی طرفندن جهاد اسلام حقنده بلیغ بر نطق ایراد بویورلدی . متعاقباً بوتون او جماعت کبرای مسلمین حربیه نظارتنه طوغرو تکبیرلرله یورویه‌رك سوقاقلری طولدوردیلر . حربیه نظارتی اوکنده اك مشهور خطبای اسلامدن تونسلی شیخ صالح افندی حضرتلری طرفندن لسان عذب البیان عربیله غایت فصیح وبلیغ بر خطبهٔ دینیه ایراد ، بر دعای نصرت قرائت بویورلدی . اتحاد اسلام رؤساسندن شیخ صالح افندی حضرتلری اثنای خطابتده هیجانندن تتره‌یوردی . او فصاحت و بلاغته هرکس حیران اولدی . آمینلرله ، تکبیرلرله بوتون او قافلهٔ اسلام باب عالی‌یه طوغری توجه ایتدی .

هیئت وکلا ، اوکده صدر اعظم سعید حلیم پاشا حضرتلری اولدیغی حالده ، بینك طاشنه چیقه‌رق کلن هیئت معظمه‌یی سلاملادیلر . بر هیئت مخصوصه طرفندن ملتك حکومتله برابر اولدیغی ، صدراعظم پاشا طرفندن‌ده ملتك بو مظاهرتندن طولایی هیئت حکومتك متشکر قالدیغی بیان اولوندی .

اورادن طوپقپو سرای همایونه کیدیلدی . سرای همایونه مواصلت اولندیغی زمان کیفیت عرض عتبهٔ علیا قلنمش وبونك اوزرینه خلیفه حضرتلری معیت شهریارلرنده مخادیم ملوکانه‌لری و صدر اعظم پاشا و شیخ الاسلام افندی و حربیه و بحریه ناظرلری وخرقهٔ شریف دائرهٔ فاخره‌سنده اردو و دونمای اسلامك توالئ نصرتی ایچون بخاری شریف قرائت ایلمکده بولنان درسعام افندیلر بولندیغی حالده دائرهٔ فاخرهٔ مذکوره پیشکاهنده اخذ موقع بیورمشلردی . بر هیئت مبعوثه طرفندن ذات حضرت خلافتپناهی‌یه عرض تعظیمات وتأیید صداقت اولندیغی اوزرینه خلیفهٔ اعظم حضرتلری صورت منیفه‌سی آتیده مندرج نطق همایونی ایراد بیوردیلر :

« ملتم طرفندن شو صورتله وقوعه کلن تظاهرات دیندارانه ووطنپرورانه‌یی محافظهٔ وطن اوغورنده کوستره‌جکلری ثبات ومتانته اك باهر بر برهان عد ایدرم . مدافعهٔ حق وعدل ایچون اوچ بیوك دشمنه قارشی اختیارینه مجبور اولدیغمز بو حربده الله عظیم الشانه حقیله توکل وصاحب شریعتمز افندمز حضرتلرینك روحانیت رسالتپناهیلرینه توسل ایتدیکمز حالده توفیقات الٰهیه‌یه مظهر اوله‌جغمزه قلبم مطمئندر . اولادلرم ! وطنمزی اعدایه چیکنتمه‌مك و بر زماندن بری هر طرفده دوچار تجاوز اولان ملت اسلامیه‌یی شوبلیه‌دن تخلیص ایتمك سزلرك کوستره‌جککز غیرت ومتانته معلقدر . بو مقام مقدسده واقع اولان دعوامزك نزد الٰهیده قرین قبول اوله‌جغنی الطاف سبحانیه‌دن امید ایدرم . »

نطق همایونی متعاقب بخاری شریف تلاوتنه مأمور علمای کرامدن عبداللطیف افندی حضرتلری طرفندن بلیغ ومؤثر بر دعا اوقوندی . خرقهٔ سعادت دائرهٔ فاخره‌سنك پیشگاه مبارکنده خلیفهٔ مسلمین حضرتلری‌ده بالذات « آمین » خوان اولدیلر . بوتون او کتلهٔ اسلام هپ بردن « پادشاهم چوق یاشا » آوازه‌لریله سرای همایوندن مفارقت ایتدیلر .

متعاقباً او معظم آلای تکبیرلرله ، موسیقه‌لرله ، داوللرله آلمانیا و آوستریا سفارتخانه‌لرینه کتدیلر . اوراده‌ده متقابل صمیمی نطقلر ایراد اولوندی . بعده بوتون جمعیتلر ، اصنافلر تکبیرلرله قافله قافله عودت ایتدیلر .

جهاد اکبر حقنده بیاننامهٔ حضرت خلافتپناهی

«اردو ودونانمه

« دول معظمه آره‌سنده حرب اعلان ایدیله‌سی اوزرینه هر دائم باکهانی وحقسز تجـاوزلره اوغرایان دولت ومملکتمزك حقوق وموجودیتنی فرصتجو دشمنلره قارشی ایجـابنده مدافعه ایده‌بیلمك اوزره سزلری سـلاح آلتنه چاغیرمشیدم. بو صـورتله مسلح بر بی طرفلق ایچنده یاشامقده ایکن قره‌دکز بوغازینه طورپیل قویمق اوزره بوله چیقان روس دونانمه‌سی، تعلیم ایله مشغول اولان دونانمه‌مزك بر قسمی اوزرینه آنسزین آتش آچدی. حقوق بین‌المله مغـایر اولان بو حقسز تجاوزك روسیه جانبندن تصحیحنه انتظار اولنورکن کرك مذکور دولت وکرك متفقلری انکلتره و فرانسـه دولتلری ، سفیرلرینی کری چاغیرمق صورتیله دولتمزله مناسبات سیاسیه‌لرینی قطع ایتدیلر . متعاقباً روسیه عسکری شرق حدودیمزه تجـاوز ایتدی . فرانسه وانکلتره دونانمه‌لری مشترکاً چناق قلعه بوغازینه ، انکلتره کیلری عقبه‌یه طوپ آتدیلر . بویله یکدیکرینی ولی ایدن خائنـانه دشمنلق آثاری اوزرینه اوته‌دن بری آرزو ایتدیکمز صلحی ترك ایدرك آلمانیا وآوستریا ومجارستان دولتلریله متفقاً منافع مشروعه‌مزی مدافعه ایچون سلاحه صـارلمغه مجبور اولدق . روسـیه دولتی اوچ عصردن بری دولت علیه‌مزی ملکاً پك چوق ضررلره اوغراتمش ، شوکت وقدرت ملیه‌مزی آرتدیره‌جق انتباه وتجدد آثارینی حرب ایله وبیك درلو حیل ودسائس ایله هر دفعه‌سنده محوه چالیشمشدر .

« روسیه ، انکلتره وفرانسـه دولتلری ظالمانه بر اداره آلتنده ایکلتدکلری میلیونلرله اهل اسـلامك دیانةً وقلباً مربوط اولدقلری خلافت معظمه‌مزه قارشی ، هیچ بر وقت سوء فکر بسله‌مکدن فارغ اولمامشـلر وبزه متوجه اولان هر مصیبت وفلاکته مسبب و محرك بولونمشلردر. ایشته بو دفعه توسل ایتدیکمز جهاد اکبر ایله بر طرفدن شان خلافتمزه ، بر طرفدن حقوق سلطنتمزه قارشی ایقـاع ایدیله کلمکده اولان تعرضـلره انشاءالله تعالی الی الابد نهایت ویره‌جکز . عون وعنایت باری ومدد روحانیت پیغمبری ایله دونانمه‌مزك قره‌دکزده وجسور عسکرلریمك چناق قلعه وعقبه ایله قافقاس حدودنده‌دشمنلره اوردقلری ایلك ضربه‌لر حق یولنده‌کی غزامزك ظفرله تتوج ایده‌جکی حقنده‌کی قناعتمزی تزیید ایله‌مشدر .

« بوکون دشمنلریمزك مملکت واردولرینـك متفقلریمزك پای جلادتی آلتنده ازیلمکده بولونمه‌سی بوقناعتمزی تأیید ایدن احوالدندر.

« قهرمان عسکرلرم ، دین مبینمزه ووطن عزیزیمزه قصد ایدن دشمنلره آچدیغمز بو مبارك غزا وجهاد یولنده بر آن عزم و ثبات وفداکارلقدن آیریلمایکز . دشمنه آرسـلانلر کبی صولت ایدیکز . زیرا هم دولتمزك ، هم فتوای شریفه ایله جهاد اکبره دعوت ایتدیکم اوچ یوز ملیون اهل اسلامك حیات و بقـاسی سزلرك مظفریتکزه باغلیدر . مسجدلرده ، جامعلرده ، کعبةالهده حضور رب العالمینه کمال وجد واستغراق ایله متوجه اوچ یوز میلیون معصوم ومظلوم مؤمن قلبنك دعا وتمنیاتی سزکله رابردر .

« عسکر اولادلرم ؛ بوکون عهده‌کزه ترتب ایدن وظیفه‌شمدی‌یه قدر دنیاده هیچ بر اردویه نصیب اولمامشدر . بو وظیفه‌یی ایفـا ایدرکن بر وقتلر دنیایی تتره‌تمش اولان عثمانلی اردولرینك خیرالخلفلری اولدیغکزی کوسـتریکزکه دشمن دین ودولت بر دها مقـدس طپراقلریمزه آیاق آتمغه ، کعبةالهی ومرقد منور نبوی‌یی احتوا ایدن اراضیٔ مبارکهٔ حجازیه‌نك استراحتنی اخلاله جرأت ایده‌مه‌سون. دینی ، وطنی ، ناموس عسکریسنی سلاحیله مدافعه ایتمکی ، پادشاه اوغرنده اولومی استحقار ایله‌مکی بیلیر بر عثمانلی اردو ودونانمه‌سی موجود اولدیغنی دشمنلره مؤثر بر صورتده کوستریکز . حق وعدل بزده ، ظلم وعدوان دشمنلریمزده اولدیغندن دشمنلریمزی قهر ایتمك ایچون جناب عادل مطلقك عنایت صمدانیه‌سی وپیغمبر ذیشانمزك امداد معنویسی بزه یار ویاور اوله‌جغنده شبهه یوقدر . بو جهاددن ماضیسنك ضررلرینی تلافی ایتمش شانلی وقوی بر دولت اوله‌رق چیقه‌جغمزه امینم . بوکونکی حربده برلکده حرکت ایتدیکمز دنیانك اك جسور ومحتشم ایکی اردوسیله سلاح ارقداشلغی ایتدیککزی اونوتمایکز . شهیدلریکز شهدای سالفه‌یه مژدهٔ ظفر کتورسون ، صاغ قالانلریکزك غزاسی مبارك وقلینجی کسکین اولسون . »

٢١ ذی‌الحجه ٣٣٢ و ٢٩ تشرین اول ٣٣٠ **محمد رشاد**

باش قوماندانلق وکالتنك بیاننامه‌سی

آرقداشلر !

سوکیلی باش قوماندانمز ، خلیفهٔ ذیشـان افندیمز حضرتلرینك ارادهٔ سنیه‌لرینی تبلیغ ایدییورم . اللهك عنایتی ، پیغمبرمزك امداد روحانیسی ومبارك پادشاهمزك خیر دعاسیله اردومز دشمنلریمزی قهر ایده‌جکدر . بوکونه قدر قره‌ده ودکزده ضابط وعسکرقارداشلریمك کوستردکلری قهرمانلقلر دشمنلریمزك پریشان اوله‌جقلرینه اك بیوك دلیلدر . آنجق هر ضابط ، هر عسـکر اونوتمامليدرکه حرب میدانی فداکارلق میدانیدر . اوراده هانکی عسکر دها ایلری آتیلیر ، هانکی عسکر دشمنك شراپنل وقورشونلرندن یلمایه‌رق آیاق دیرر، صوکنه قدر ثبات ایدرسه او عسکر قازانیر. تاریخ شاهددرکه عثمانلی عسکرندن ثباتلی ، عثمانلی عسـکرندن فداکار هیچ بر عسـکر یوقدر . هیمز

دوشوندیلرکه ، باشمزك اوجنده پیغمبریمزك وصحابهٔ کزینِ افندیلریمزك روحلری اوچیور . شانلی بابالریمز ، بابالریمزك اوجنده بزم نیایه چیقمزه باقیور . اکر اونلرك حقیقی اولادی اولدیغمزی کوسترمك . بزدن صوکرا کله جکلرك لعنتلرندن قورتولمق ایسته‌رسه‌ك چالیشه‌لم .

زنجیرلر آلتنده اینکله‌ین اوچ یوز ملیون اسلام واسکی وطنداشلریمز هپ بزم مظفریتمزه دعا ایدییور . اولومدن کیمسه قورتولمایه جقدر ، نه موطلو ایلری کیدنلره ، نه موطلودین ووطن یولنده شهید اولانلره . .

ایلری ! دائما ایلری‌که ظفر ، شان ، شهادت ، جنت هپ ایلروده ، اولوم وذلت کریده‌در . مبارك ومقدس شهیدلریمزك روحنه فاتحه .

« پادشاهم چوق یاشا »

باش قوماندان وکیلی

انور

مطبوعات

جهاد اکبرك اهمیت وعظمتنی اکلاتمق مطبوعات ایچون

بر وجیبه‌در

« جهادك اعلانی ایله بوکون آره‌سنده ، یکمی بردورد تجسس واردرکه اونك مسلمان قلبنده حاصل ایتدیکی تأثیری تدقیق ایتمك عثمانلی مطبوعاتی ایچون بر ضباعدر . ضیاع دکل ، بر اهمالدر . اهمال دکل ، بر کناهدر .

مقر خلافتك ، شوصوك حربی حقیقة منافع مملکته ، مدافعهٔ وطنه ، اعلای شان ملته معطوف بر اتحاد ایله قارشیلایان مطبوعاتی ، شمدی‌یه قدر جهاد اسلامه دائر بیلدیکی ، دوشوندیکی هرشیئی روح امته بتون صفوت وغیرتیله تلقین ایتمکه چالشدی . فقط هنوز جهاده تعلق ایدن وظائف نشریه تمام اولمادی .

قفقاسیه حدودلرنده ایثار حیات ایدن یکیتلره ، العریش وادیلرنده مصره دوغری ایلریلین کتیبهٔ مبارکه‌یه ، دها صوکره کیم بیلیر ، نره‌لرده عین حس مقدسله ایفای وظیفه ایدن ، خلنجانلرله قوشان ، استقبالی قورتارمغه ، بوملتك تاریخ مفاخرینی قوجاقلرینه آله‌رق ابدیته طوغری کوتورمکه چالیشان مجاهدین ، وظیفهٔ وطنیه‌لرینی اکماله موفق اولنجه‌یه قدر بو جهادك شرفنی ، قیمت علویه‌سنی ، بوکونکی احتیاج ایله یارینکی موفقیتلرك آندن آله‌جنی فیضی بتون قدرت تبلیغمزله تکرار ایدوب طوره جغز .

اوقدرکه بزم سکوت ایتدیکمز دقیقه‌ده ، مجاهدین امتده اللرنده‌کی سیوف حاسق ، حدودلرمزدن ، اسکی حدودلرمزدن ، افقلردن دها اوزاق وکنیش بر ساحهٔ فتوحات اوزرنده مقهور بر دشمنه قارشی کمال مفخرتله قینلرینه قویه جقلر . . آرتق اسلام قورتیله‌جق ! افغانستان ، یاخود بخارا ایچنده قبله‌یه توجه ایدن بر مسلمان بتون حقوق حاکمیته مالك بولندیغی حالده ، مقام خلافتله دها صریح ومؤید بر ارتباطی حائز اولدیغنی ، آرتق روسك ، انکلیزك اسیری اولمدیغنی دوشونه‌رك حضور قلب ایله عبادت ایده بیله جك ! بو مقصدك حصولی ایچون مقر خلافتده تموج ایدن لواء اتحادك ، جهاد محمدی سنجاغنك اورالردن کورلمسی ، بورادہ‌کی آوازهٔ دعوانك اورالردن ایشیدلمسی لازمدر .

بز بوله بر نتیجه‌نك پك آز بر زمانده ساحهٔ امکانه چیقه‌جغنه وجداناً مطمئنز . عالم اسلام ایله آره‌مزده صدامزك انتشارینه مانع اوله بیله جك هیچ بر حائل یوقدر . ایران ایله ال الهیز . . قفقاسیه‌نك مدخلندن ایلك خطوهٔ ظفری آتدیغمز کون اوراسلام افقلرنده اعیاد مقدسه‌نك هلالنی بکله‌مکدن آلتمش بر مألوفیت ایمان ایله کوزه‌دیان ، یاشلی کوزلرله اراتیلان هلال نصرت آلتنده ، روسیه‌یه قارشی قیام ایده‌جك ملیونلرجه نفوس اسلامیه بو جهاد مقدسی بتون شرقه بتون ، آسیایه نشر واعلان ایده‌جکدر . غربك ایکی مدنی مملکتنك هر درلو مؤسساتی ، وسائط نشریه‌سی ایله بوکون بوکا چالیشیور . انلرده جهاد اسلامی بتون دنیایه اعلان ایتمکی کندی منفعتلرینك الجا آتندن بیلیورلر . البته برلشه جکز . امت محمد البت برلشه جك ، فقط آندن اول حدودلرمزده‌کی اسلام وعثمانلی اوردوسنه اومزدهٔ جهاد ایله برابر کوندریله‌جك مناقب دینیه‌یی ، تشجیعاتی ، وطن داستانلرینی ، نشات ملیه‌یی آرتیرمغه مطبوعات صوك درجه نه قدر صرف غیرت ایتملیدر .

ممکنسه جهاد حقنده لسان نبویدن صادر اولمش بر حدیث شریف ، افواه فحولدن چیقمش بر حکمت بر اقامه‌لم . بر یازه‌لم . تکرردن بیله حذر ایتمیه‌لم .

یارین قفقاس حدودنده بر لحظهٔ استراحتی اوقومقله کچیرن کنج بر ضابط ، بر فداکار وطن ، اوقویوب یازان بر عسکر قلبنده‌کی حس دینیه بر نفحهٔ تشویق دها کوتورن بر موعظه ، یاخود اونك قلنجندن بکله‌دیکمز ظفری افهام ایدن بر نعمهٔ شوق وامید ، بر نشیدهٔ انتظار دها اوقوسون ! بونك نه بیوك تأثیر نافعی وار ! »

٣ تشرین ثانی ٣٣٠ صباح

سبیل الرشاد

حجت قاطعهٔ نجاتمز اولان کتاب سماویمزك امرینه امتثالاً جهاد عمومی اعلان ایدلدی . کلمهٔ طیبهٔ توحید ایله حبل متین اسلامه معتصم اولان درتیوز میلیونه قریب کتلهٔ موحدین « الجنة تحت ظلال السیوف » حدیث نبویسی مفاد عالیسنجه سیف صارمه صاریلوب موجودیتلریله آنك ایجابات طبیعیه‌سندن بولنان حقوق صرمحه‌لرینك محافظه‌سنه دعوت ایدلدی . یشامق ایچون اولمك لازم کلدیکی حقیقتنك بر حقیقت اجتماعیه ، بر ضرورت دینیه اولدیغی عامهٔ موحدینه تبلیغ اولندی . عجبا سببی نه ایدی ؟ نیچون بوصوك تدبیره مراجعته لزوم کورلدی ؟ أوت بوصوك تدبیردر . زیرا بوندن صکره یاپیله‌جق برشی یوقدر . بوندن صکره یاپیله‌جق برشی وارسه اوده بو فریضه‌نك ایفاسی ایچون حیاته وداع ایده‌رك سلاحه صارلمق ؛ دینی ، ناموسی تعرض اعدادن محافظه عزم مردانه‌سیله میدان حمیته آتیلمقدر .

بو دقیقه‌دن اعتباراً بتون مسلمانلر حیات آتیهٔ ملتی محافظه ایچون جهاد فریضهٔ مقدسه‌سنك بلا تعلل ، بلا تردد ایفاسیله مکلفدرلر . زیرا دین اسلامك ، شان بلندینه لایق بر صورتده پایدار اوله بیلمسی امیدی زواله یوز طوتدی . ربقهٔ اسلامه فکی ناقابل بر اسارت زنجیری اوریلوب قیام حشره قدر اهل توحیدی ذلت اسارت آلتنده زبون ایتمك عزم ملعونانه‌سنك میدان آلدیغی قطعیاً ثابت اولدی . بونك بر مقدمهٔ مشئومه وملعونه‌سی اولمق اوزره جهان اسلامك بادئ فلاحی ، شو حیثیتله اك قوی بر استنادگاهی دیمك اولان مقام معلای خلافته تعرضه باشلاندی . اسلامك انتباهه یوز طوتدیغی شو صره‌ده آنك رأس متفکرینه بر ضربهٔ قاهره ایندیرلمك ایستندی . بونك نتیجه‌سی ایسه پك بارز : کتلهٔ موحدینی یکدیکرینه ربط ایدن حبل متین کسیله جك ؛ بتون مسلمانلر شیرازه‌سی قوپمش بر کتابك صحائف پراکنده‌سی کبی صرصر کفر وضلالك اوکنده دارمه‌داغین اولوب کیده‌جك ؛ بو پریشانلق قیام حشره قدر جمعیت یوزی کورمیه‌جك ! . . . برکره بو مقصد حاصل اولدقدن ، یعنی اسلامك رأس متفکری ازیلوب قولی قانادی قیرلدقدن صکره اسلام نامنی طاشیان هر فرد ذات وسعادت

دركانتك اڭ صوڭ دركسنه ايندريله‌جك ؛ آنى متعاقب بوكون قرانه، يارين ايمانه ، اوبركون وجدانه تعرضه قيام ايديله‌رك معاذالله عالم اسلام بك مهلك ، بك فجيع براستحاله‌يه اوغراديله‌جق ! . .

ايشته جهاد اكبر دنيلن دعوت كبرى، بورذاته مانع اولمق ، بوفجايعه ميدان ويرمه‌مك ايچون اعلان ايدلدى. موضوعى بوقدرمهم ، مقصدى بودرجه عالى اولان بر شيئك فكر الوهيت . حس ديانتله جاريان بوركار اوزرنده نصل برتأثير اجرا ايده‌جكنى بيانه قالقشمغه حاجت يوقدر . بوندن متأثر اولميان قلوبه نه انسان دهنير، نه‌ده صاحب ايمان! انلرك حيواندن ديمه‌لم — چونكه اوده محافظهٔ موجودتى ايچون حياتنى فدا ايتمكدن چكينمز — جاددن فرقى يوقدر .

بز اميدتركه بودعوت كبرى عالم اسلامده منتظر اولان تأثيرى اجرا ايتدى . دها‌ده‌ايده‌جكدر . شايد ظهور آثارنده براز تأخر كوريله‌جك اولورسه بونك ايچون بشقه سبب آرامامليدر . چونكه مسلمينك بو دعوته اجابتده تردد ايده‌جكلرينه احتمال ويريله‌من . بو حالك باشليجه سببى امت محمدك بك بعيد ، بك متفرق قطعاتده بولنمارى، بين الاسلام تحدث ايدن شئون مهمه‌نك اعلامنى تأمين ايده‌جك وسائطه مالك اولمامليدر . ايشته ملحوظ اولان تأخرك اڭ قوى ، اڭ طبيعى سببى بودر . بزم عفوى غير قابل سيئاتمزدن برى‌ده سلم وسكون زمانلرنده رابطهٔ اسلامى توثيق ايده‌جك وسائطك استكمالنه اهميت ويرمه‌مكلكمزدر . بونك نه قدر عظيم بر كناه اولديغى بوكون اكلاشيليور! باقكمز مخاطره باش كوسترنجه هر شى اونودلدى.وا اسفاكه اسلام بربرينه ال اوزاتمق ، بربريله يكوجود اولمق ايستديكى حالده آرالرنده آشيلماز طاغلر، كچيلمز دكزلر اولديغنى كوردى . بو حال آتىٔ اسلام ايچون بر درس عبرت اولمق لازم كلير !

كلهلم اصل مقصده : صباح غزته‌سنك بالايه نقل اولنان مقاله‌سنده مندرج ملاحظات محقه‌يه تماميله سبيل الرشاد اشتراك ايدر . بر مقصد نه قدر عالى ، آنك حصولى امرنده ارزو نه درجه شديد اولورسه علويت واهميتيله متناسب برصورتده تعقيب ايدلمدكجه دقيقه بدقيقه قوتنى غائب ايدر . كندى حالنه ترك ايدلمش اولان بر آتش كبى ياواش ياواش منطفى اولور . آتشى آدامه ايچون محروقاتى كسيك ايتمه‌ملى، مقصددن منتظر اولان نتيجه‌يى الده ايتمك ايچونده انك حصولى اسبابنه توسلدن بر آن خالى قالماملى.عصرلردن برى تماس ايله دمكذار اولان قلبلرى اويوتماق ايچون نه ياپمق لازم كليرسه ياپملى .

هانى بو جهادك علويتنى امتك هر طبقه‌سنه آكلاتمق ايچون آتشين نطقلر ، مؤثر خطبه‌لر ، بليغ مقاله‌لر ؟... غزته‌لره نه اولدى ؟ هپسى نالاش آتشى كبى بردن بره پارلاديلر ، بردن بره سونديلر ! ايشته صباح غزته‌سى بو مقاله ايله كرك رفقاسنى ، كرك عامهٔ مسلمينى ايفاى وظيفه‌يه دعوت ايديور . بوكا من جهة تشكر ، من جهة تأسف اولنور . فى الحقيقه بو امر عظيمك نتيجه‌سى بركونه منحصر قالمش اولسه ايدى، بر كونلك نشريات ، بر كونلك تظاهرات حصول مقصد ايچون بلكه كافى كليردى . حال بوكه اصل مسئله بوندن صكره‌در . موسمنده سويله‌نن بر سوز دنيانى يرندن اوينادير . طبع بشرك سوزدن تأثرى هيچ برشيئه مقيس دكلدر . بو مقصد علوى لايق اولديغى اهميتله تعقيب ايدلملى . برده غريب بر حال واردر : سوز لازم اولميان يرده صباحدن اقشامه قدر اسراف كلام ايدرز. سوز سويله‌نه‌جك يرده‌ده بالعكس التزام سكوت ايلرز. ايشته بونك مثال صريحى ده بوكونكى حالمزدر .

سياست اسلاميه

صباحده مندرج مقالنك اڭ مهم بر فقره‌سى‌ده :

« اسلام مظفراوله‌جق ! بوحكومتك الى الابد بر اسلام دولتى حالنده پايدار اوله‌جغنه آرتق هانكى موحد شبهه ايده‌بيلير . بزى عصرلرجه بوسياست يشاتدى. سلطان سليم ، خلافت مقدسه‌سى نامنه اوقونيلان ايلك خطبه‌ده « حاكم حرمين » دينلمسى اوزرينه يرلره سجده ايدرك اوسوزى « خادم الحرمين » ديه تصحيح ايتمه‌مشمى ايدى ؟ نيچون صوكره حكومت عثمانيه بوسياست عظيمه‌يى ترك ايتدى. فائده‌سى كورلديمى ؟ اوروپانك اميدتوجهيله اضاعه ايتديكمز عصرلرده بزه سياست اسلاميه‌دن بحث ايتمه‌يشمزه قارشى برمكافاتمى ويرلدى . بوقسه هركون حكومتمز كبى ممرز وطنمزدن بر چوق جسيم قطعه‌لرى دها چكه چكه قوپاروب بزدن آلماديلرمى ؟ »

٩٠٢٩ ٢ تشرين ثانى ٣٣٠ صباح

سبيل الرشادك يوم انتشارندن بو آنه قدر مملكتنه اسماعه چاليشديغى حقيقت ايشته بو حقيقت ايدى . انك بو خصوص حقنده‌كى نشرياتى كاه بر مقصده ، كاه سائقهٔ تعصبه حمل اولندى . اوت بو دولت اسلاميتله يشار ، اسلاميتله پايدار اولور . بونك عكسى تصوره جواز وامكان يوقدر . هر كيم بو حكومت عثمانيه ايچون بشقه بر شكل ، بر حيات تخيل ايدرسه يا خائندر ، يا احمق !

وحدت اسلاميه اساسنه رجوع

قوميتجيلرك دعوالرينى قبول ايتديرمك ايچون ايلرى سوردكلرى بوتون دليللرينك خلاصه‌سى شو ايدى :

« اديان ، اديان اولمق حيثيتله ، كيتدكجه سياسى اهميتلرينى ، قوتلرينى ضايع ايديور ، اجتماعى اولمقدن زياده شخصيلشيور. بناءً برين اديان آنجق عرقلرله برلشه‌رك ، عرقلره معاون وحق خادم اوله‌رق اهميت سياسيه واجتماعيه‌سنى محافظه ايده‌بيلور . احتمالكه بر زمانلر اسلاميت بر اخوت جامعه اوله‌بيليردى . فقط حسيات دينيه‌نك كوشه‌مش (!) اولديغى بو عصرده رابطهٔ دينيه بزه دستكير اوله‌ماز . چونكه اسلاميتك اساسنى تشكيل ايدن وحدت بوكون حال خسوفده‌در.»

ايشته بوكون حقائق حادثات قارشوسنده حق وحقيقتى تسليم ايتمك بوبوكلكنده بولونان بر ذات محترم ، اونلرك يكانه اعتماد واستناد ايتدكلرى اغا اوغلى احمد بك افندى كنديلرينه جواب ويريور ، دعوالرينى اساسندن چوروتيور . مأمولدركه اونلرده انصافه كلوب حقى تسليم ايدرلر . ترجمان حقيقتك فى ٢٩ تشرين اول سنه ٣٣٠ تاريخ و ١٢٠٦٤ نومرولو نسخه‌سنده احمد بك ديورلركه :

سبيل الرشاد

١٣٣٠

دينى ، فلسفى ، علمى ، ادبى هفته‌لق مجموعهٔ اسلاميه‌در .

آبونه شرائطى

ممالك عثمانيه‌ده سنه‌لكى (٦٥) ، آلتى آيلغى (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبيه‌ده سنه‌لكى (١٧) ، آلتى آيلغى (٩) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالى جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلى پشيندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونيه قبول اولنور . درج ايدلمه‌ين يازيلر اعاده اولونماز .

اخطارات

رساله‌مزدن آلنديغى كوسترلمك شرطيله بتون يازيلر هرهانكى برغزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بيلير .

§

مكتوبلرك، امضالرى واضح واوقوناقلى اولسى وآبونه صره نومروسنى محتوى بولونمسى لازمدر .

§

ممالك اجنبيه ايچون آبونه اولانلرك آدرسلرينك فرانسزجه‌ده يازلسى رجا اولنور .

§

پاره كوندرلديكى زمان نه‌يه‌دائر اولديغنك واضحاً بيلديرلسى رجا اولنور .

والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدير مسئول
اشرف اديب

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

عدد ٣١٥ | ٧ محرم ١٣٣٣ | پنجشنبه | ١٣ تشرين ثانى ١٣٣٠ | جلد ١٣

حديث شريف

حديث شريف

تضمن الله لمن خرج فى سبيله لايخرجه الاجهادا فى سبيلى وايماناً بى وتصديقاً برسلى فهو على ضامن ان ادخله الجنة اوارجعه الى مسكنه الذى خرج منه نائلاً مانال من اجر اوغنيمة، والذى نفس محمد بيده مامن كلم يكلم فى سبيل الله الاجاء يوم القيامة كهيئته حين كلم لونه لون دم وريحه مسك. والذى نفس محمد بيده لولا ان يشق على المسلمين ماقعدت خلاف سرية تغزو فى سبيل الله ابدا ولكن لااجد سعة فأحملهم ولايجدون سعة ويشق عليهم ان يتخلفوا عنى. والذى نفس محمد بيده لوددت أنى اغزو فى سبيل الله فأقتل ثم اغزو فأقتل ثم اغزو فأقتل .

مآل شريفى

الله تعالى حضرتلرى كندى يولنده (غزايه) چيقان كيمسه ايچون شويله‌جه تكفل ايتمشدر : (اوكيمسه‌نك غزايه چيقيشى محضا بنم يولمده جهاد ومحضا بكا ايماندن وپيغمبرلرمى تصديقدن طولايى ايسه آنى ياجنته ادخال ايتمكى ويا ايسته‌ديكى قدر اجره وياغنيمته نائل اولسون يته چيقديغى مسكننه قدر كرى كتيرمكه ضامنم . محمدك نفسى يد قدرتنده اولان الله عظيم الشانه قسم ايدرمكه الله يولنده آچيلمش هيچ بر ياره يوقدركه قيامت كوننده اولديغى زمانكى هيئتى ايله (حضور رب العالمينه) چيقمه‌سون . اوزمان يارەنك رنكى قان رنكى، رايحه‌سى مسك رايحه‌سيدر . محمدك نفسى يد قدرتنده اولان الله عظيم الشانه قسم ايده‌رمكه مسلمانلره مشقت اولماسه هيچ بر وقتده الله يولنده غزايه چيقان برسريه‌يه كيرمكدن قالمازدم . لكن (نه‌ياپايمكه) بنده مسلمانلره حيوان (ولوازم سائرهٔ سفريه) تدارك ايده‌جك قدر كنيشلك يوق . اونلرده‌ده (بولوازمى تدارك ايدوبده آرقامه دوشه‌جك قدر) كنيشلك يوق . حال بوكه (بن سفره چيقديغم وقت) اونلرك كريده قالماسى كنديلرينه كران كلير . محمدك نفسى يد قدرتنده اولان الله عظيم الشانه قسم اولسون ، كوكلم آرزو ايدركه الله يولنده غزايه چيقايم‌ده قتل اولونايم . صوكره ينه (ديريلوب) غزايه چيقايم‌ده قتل اولونايم. صكره ينه (ديريلوب) غزايه چيقايم‌ده قتل اولونايم .

بو حديث شريف بخارى ، مسلم ، نسائى، مسند امام احمد بن حنبل حديثلرندن اولوب راويسى ابوهريره رضى الله عنهدر .

حديث شريف

من مات ولم يغز ولم يحدث نفسه بغزومات على شعبة من نفاق

مآل شريفى

هركيم (الله يولنده) غزا ايتمكسزين ويا (جهادى آرزوايدوبده) كندى كنديته (كاشكه مجاهدينمدن اولايدم) ديمكسزين وفات ايدرسه خصال نفاقدن برخصلت اوزره اولمش اولور .

بو حديث شريف صحيح مسلم ايله سنن ابوداود وسنن نسائى ومسند امام احمد بن حنبل حديثلرندندر . راويسى ابوهريره رضى الله عنهدر.

حديث شريف

سمعت رسول الله صلى الله عليه يقول ان اول الناس يقضى يوم القيامة عليه رجل استشهد فأتى به فعرفه نعمه فعرفها قال فما عملت فيها قال قاتلت فيك حتى استشهدت قال كذبت ولكنك قاتلت لان يقال جرئ فقد قيل ثم امر به فسحب على وجهه حتى القى فى النار. ورجل تعلم العلم وعلمه وقرأ القرآن فأتى به فعرفه نعمه فعرفها قال فما عملت فيها قال تعلمت العلم وعلمته وقرأت فيك القرآن قال كذبت ولكنك تعلمت العلم ليقال عالم وقرأت القرآن ليقال هو قارئ فقد قيل ثم امر به فسحب على وجهه

حق القی فی النار ورجل وسع الله علیه واعطاه من صناف المال کله فأتی به فعرفه نعمه فعرفها قال فاعملت فیها قال ما ترکت من سبیل تحب ان ینفق فیها الا انفقت فیها لك قال کذبت ولکنك فعلت لیقال هو جواد فقد قیل ثم امر به فسحب علی وجهه ثم القی فی النار .

مآل شریفی

رسول الله صلی الله علیه وسلمك شویله بویوردقلرینی ایشتدم :

یوم قیامتده علیهنده حکم وقضا ایدیلنلرك برنجیلری اوچدر :

برنجیسی : شهید اولمش بر کیمسه‌درکه حضور رب العالمینه کتیریلیر . حق تعالی کندیسنه احسان ایتدیکی نعمتلری صایار . اوده اونلری اقرار ایدر . حق تعالی : « اویله ایسه بونلره مقابل نه یاپدك ؟ » دیر ، اوده : « یارب ، سنك یولکده حرب ایتدم‌ده شهید اولدم » دیر . بویوروركه : « خیر سن یالان سویلیورسك . سکا جرأتلیدر دیسونلر دیه حرب ایتدك . بو سوزده سویلنمشدر . » اوندن صوکره امر اولونور ، یوزی قویون سوروکلنه سوروكلنه آتشه آتیلیر .

ایکنجیسی : علم اوکره‌نوب اوکرتمش ، قرآن اوقومش بر کیمسه‌درکه حضور رب العالمینه کتیریلیر . حق تعالی کندیسنه احسان ایتدیکی نعمتلری صایار . اوده اونلری اقرار ایدر . حق تعالی : « اویله ایسه بونلره مقابل نه یاپدك ؟ » دیر . اوده : « یارب ، علم اوکرندم ، علم اوکرتدم ، سنك یولکده قرآن اوقودم » دیر . بویوروركه : « خیر ، سن یالان سویلیورسك . علمی سکا عالم دیسونلر دیه اوکرندك . قرآنی‌ده سکا قاری دیسونلر دیه اوقودك . بو سوزده سویلنمشدر . » اوندن صوکره امر اولونور ، یوزی قویون سوروکلنه سوروکلنه آتشه آتیلیر . اوچنجیسی : حق تعالی کندیسنه وسعت ویرمش ومالك هر صنفندن کندیسنه احسان ایتمش بر کیمسه‌درکه حضور رب العالمینه کتیریلیر . حق تعالی کندیسنه احسان ایتدیکی نعمتلری صایار . اوده اونلری اقرار ایدر . حق تعالی : « اویله ایسه بونلره مقابل نه یاپدك ؟ » دیر . اوده : « یارب ، اوغورنده انفاق سودیکك هیچ بر سبیل براقادم‌که مالی سنك یولکده او اوغورده صرف وانفاق ایتمه‌یم . » دیر . بویوروركه : « خیر ، سن یالان سویلیورسك . بونلری سکا جومرد دیسونلر دیه یاپدك . بو سوزده سویلنمشدر . » اوندن صوکره امر اولونور ، یوزی قویون سوروکلنیر . اوندن صوکره‌ده آتشه آتیلیر .

بو حدیث شریف ابو هریره رضی الله عنهدن مروی اولان مسلم حدیثلرندندر .

حدیث شریف

من سأل الله الشهادة بصدق بلغه الله منازل الشهداء وان مات علی فراشه .

مآل شریفی

هرکیم صدق واخلاص ایله حق تعالادن شهادت نیاز ایدرسه حق تعالی اونی ــ یاتاغنده اولسه بیله ــ منازل شهدایه ایصال ایدر .

بو حدیث شریف سهل بن حنیف رضی الله عنهدن روایت اولنان مسلم حدیثلرندندر .

حدیث شریف

من طلب الشهادة صادقاً اعطیها ولو لم تصبه

مآل شریفی

هرکیم طلبنده صادق اوله‌رق شهادته طالب اولورسه شهادته نائل اولاماسه بیله ثواب شهادته نائل اولور .

بوحدیث شریف انس بن مالك رضی الله عنهدن روایت اولنان مسند امام احمد ایله صحیح مسلم حدیثلرندندر .

حدیث شریف

من سأل الله القتل فی سبیل الله صادقا من قلبه اعطاه الله اجر شهید وان مات علی فراشه

مآل شریفی

هرکیم الله تعالادن الله یولنده قتل اولونمه‌یی صمیم قلبندن صدق ایله نیاز ایدرسه حق تعالی اوکا بر شهید اجری ویریر . او کیمسه یاتاغنده اولسه بیله .

بو حدیث شریف سنن ابو داودده معاذ بن جبل رضی الله عنهدن وحاکمك مستدرکنده انس بن مالك رضی الله عنهدن روایت ایدلمشدر .

حدیث شریف

من رمی العدو بسهم فی سبیل الله فبلغ سهمه العدو اصاب اواخطأ کان له کعدل رقبة

مآل شریفی

هرکیم دشمنه الله یولنده براوق آتارده اوقی اورایه یتشدیریرسه اصابت ایتسون ایتمه‌سون بو عملی برقول آزاد ایتمك کیبدر .

حدیث شریفك راویسی ابو نجیح عمرو بن عنسه‌در . مخرجلری امام احمد ، نسائی ، ابن ماجه ، طبرانی (معجم کبیرده) ، حاکمدر .

حدیث شریف

من لقی الله بغیر أثر من جهاد لقی الله وفیه ثالمة .

مآل شریفی

هرکیم اوزرنده جهاد اثری اولمقسزین الله عظیم الشان حضورینه چیقارسه اوزری کدیك اولارق یعنی دیننده نقصان اولارق حضورینه چیقمش اولور .

حدیث شریفك راویسی ابو هریره رضی الله عنه ، مخرجلری ترمذی ، ابن ماجه و حاکمدر .

احمد نعیم

مجلس عالیٔ علمینك جهاد اکبر حقنده‌کی بیاننامه‌سی

[اشبو بیاننامه‌نك کافهٔ اقطار اسلامیه‌ده نشر واعلانی اراده ایدرم فی ٤ محرم سنه ٣٣٣] خط همایونیله توشیح وامضای خلافتپناهی ایله تزیین بیوریلان وبیك اوچ یوز اوتوز اوچ سنهٔ هجریه‌سی محرمنك ایکنجی جمعه ایرتسی کونی باب فتواده منعقد «مجلس عالیٔ علمی» طرفندن تنظیم وامضا ایدلمش اولان آتیده‌کی بیاننامه، مسلمینك دعوت ایدلدیکی جهاد علوینك، اسلامیتك دشمنی اولوب عداوتلرینی مقام خلافت اسلامیه‌یه هجوم وصولتلریله اظهار واثبات ایدنلره قارشی اولدیغی وحکومت سنیه ایله بینلرنده‌کی عهوده رعایت وابراز آثار مودت ایله‌ین ودول سائره تبعه‌لریله متقابلاً حسن معاشرت، اسلاملك شعار عدل ومسالمتی ایجابندن بولوندیغی بیانیله مقام مشیخت اسلامیه‌جه تعمیماً تبلیغ ایدلمشدر .]

ملل واقوام ایچون مواهب سبحانیه‌دن اولان نعم استقلالی امحایه چالیشه‌رق بشریتی تحت اسارته آلمق ایسته‌ین وعصرلردن بری سعادت بشریه‌نك غدار بردشمن بی‌امانی اولان موسقوف حکومتنك شرق قریب وبعیده حدوثنه سببیت ویردیکی مصائبدن بودفعه مرکزی آوروپاده آزاده قالمایه‌رق اشتعال ایدن حرب عمومیده میلیونلرجه اسلامی ربقهٔ اسارتنده بولوندیرمنی غرور ملیلرینك الك آهنکدار ذوق عد ایدن وشو حاکمیت ظالمهٔ غیرمشروعه‌لرینك تحتنده غصب حریت وتأمین منفعت کبی درلو درلو آمال خسیسه بسله‌ین وبناءً علیه عالم اسلامك نقطهٔ استنادینی تشکیل ایتدیکی واسلامیتك مدار قوامی بولوندیغی ایچون خلافت جلیلهٔ اسلامیه‌یی صارصمق وبومقام عالی‌یی ممکن اولدیغی قدر ضعفه اوغراتمق حس کین آلودینی سینه‌لرندن برآن آییرمایان انکلتره وفرانسه حکومتلرینی‌ده کندیسنه پیرو قیلمشدر. ائتلاف مثلث نامنی طاشیان اشبو هیئت جابره بحمن عصرده هندستانده‌کی، آسیای وسطاده‌کی وآفریقانك اکثر جهاتنده‌کی اقوام اسلامیه‌یی کافةً حاکمیت وحکومتلرندن وحق حریتلرندن محروم ایتدکلری کبی یارم عصری متجاوز برزماندن بری یکدیکرینه ظهیر اوله‌رق ممالك عثمانیه‌نك پك قیمتدار برطاقیم اقسامنی ضیاعه اوغراتمشلر ودها دون دینه‌جك قدر یقین برزمانده دخی قومشولریمزی تشجیع وحمایه ایده‌رك وقوعه کتیردکلری بالقان حربنده نیجه یوزبیك نفوس معصومهٔ اسلامیه‌نك هدر اولماسنه ونیجه‌لرجه پاك دامن مخدرات اسلامیه‌نك جوهر عصمتلرینك چاك چاك ایدلمه‌سنه ومقدسات جلیلهٔ اسلامیه‌نك بازیچهٔ هوسات اولمه‌سنه معناً ومادةً سبب اولدقلری کبی بودفعه‌ده بوتون کرهٔ ارضی بر محشر هیجا حالنه کتیره‌جك اولان هرنوع اختلاطاتی التزامه وبوآتش جنك وجدالك الك دلسوز شراره‌لرینی ینه قلبکاه امت محمده دوغرو صاچمغه باشلامشلر وترتیبات ملعنتکارانه‌لریله العیاذبالله نور مبین الهی‌یی اطفایه ساعی بولونمشلردر. «یریدون ان یطفئوا .. الخ» قوت قادره وقدرت قاهره‌سنی ادراکده عقول بشرك عاجز وقاصر بولوندیغی فرمان فرمای اکوان خدای بیچون عظیم الشانك سعادت دارین بشریت ایچون نور کزین الهیسی اولان وصیانت جلیلهٔ صمدانیه‌سیله مبشر بولونان دین مبین اسلامه قارشی اظهار عداوت ایله‌ینلرك ایرکج غضب الهی‌یه دوچار ومعناً ومادةً تارومار اوله‌جقلری درکار اولوب خادم الحرمین الشریفین خلیفهٔ مسلمین ایداه بالنصر المبین حضرتلری قرة العیون مؤمنین بولونان بیت الحرام وروضهٔ مطهرهٔ فخر الانام ایله قدس شریف ونجف وکربلا ومرکز خلافت علیایی، وحاصلی مقامات انبیاء، مرقد اولیا ومنازل شهدا اولان بوتون دارالاسلامی مستعیناً بتوفیق الله شئامت تسلطدن صیانت وناموس دین مبینی شوائب مذلتدن حمایت ایتمك واعلای کلمة الله فریضهٔ مهمه‌سنك باکمال شهامت استکمال مقتضیاتنه توسل ایله‌مك اوزره عامهٔ مسلمینی بالاده‌کی فتاوای شریفه احکام منیفه‌سنه توفیقاً جهاد عمومی‌یه دعوت وسالف الذکر اعدای اسلامیتك قهر وتدمیری ایچون قهار ذوانتقام اولان جناب منزل القرآندن نیاز نصرت وعنایت ایله‌مك خصوصنی خلافت جلیلهٔ اسلامیه‌نك اعظم وظائفندن بیلمشدر.

مقام خلافت قلمرو حکومتنده بولونان تبعهٔ عثمانیه‌نك یکرمی یاشندن قرق بش یاشنه قدر اولانلرینی بلا استثنا تحت سلاحه دعوت ایده‌رك بحوله تعالی تجهیز ایلدیکی اردو ودونانمای همایون ایله شمدی‌یه قدر عمرلرینی نشر علمه وقف ایتمش بولونان علمای مدرسین ومعلمین، امید واستقبال دین وملت اولان بالعموم طلبهٔ علوم وفنون ایله قسم اعظم مأمورین، بیکس عائله‌لرك شیخ فانی پدرلرك ووالده‌لرك دستکیری اولان شبان وطن بوکون پی در پی مناطق جهاده تحشید ایدلمکله برابر بالعموم مؤمنین اشبو جهاد اکبردن حصه‌مند ثواب اولمق ایچون «انفروا خفافاً .. الخ» حکمنه اتباعاً بدناً ومالاً جهاد ایتمك اوزره نفیر عام امرینی آلمشدر. بنابرین قریم، قزان، تورکستان، بخارا، خیوه هندستان کبی، حکومات ظالمهٔ مذکوره‌نك قبضهٔ تسلطلرنده بولونان وچین وافغان وایران ایله آفریقاده وسائر اقطار ارضده متمکن اولان بالعموم مسلمینك علی قدر الاستطاعه اشبو جهاد اکبره بو بابده‌کی فتاوای شریفه مؤداسنجه عثمانلیلر ایله برابر مالاً وبدناً اشتراکه مسارعت ایدوب نستعیذ بالله «یا ایها الذین امنوا مالکم» و «الاتنفروا یعذبکم .. الخ» و «قل ان کان آباؤکم .. الخ» آیات کریمه‌لرینی تأمل ایده‌رك دنیا وآخرتده توجه ایده‌جك عذاب الیمدن تخلیص کریبان واکتساب سعادت جاودان ایله‌مه‌لری الك بیوك فرائض دینیه‌لرندن، هله دشمنلرك زیر تابعیتلرنده اولاد مسلمینی تحت سلاحه آلوب خلیفهٔ مسلمینك ویا معاون ومتفقلرینك علیهنه سوق ایله شرق و غرب معرکه‌لرینك الك آتشبار منطقه‌لرنده اتلاف ایتدیرمه‌لری، دها دوغریسی دین اسلام علیهنه اولان جنایتلرینی ینه اهل اسلام الیله یاپمق خصوصنده بیك درلو احتیالات لئیمانه کوسترمه‌لری مؤمن قلبنك تحمل ایده‌مه‌یه‌جکی الك دلسوز بر بلوی اولمق ملابسه‌سیله شو قارعهٔ مدهشه‌یه بر آن اول چاره ساز اولمق ایچون عالم اسلامك هرنوع فداکارلغی اقتحام ایتمه‌سی وبو بابده الك شدید اکراهلره بیله موکلا علی‌الله صبر ایله‌مه‌سی اقدم وظائف واهم عباداتندندر. دین مبین الهی نامنه جهاده شتابان اولان مسلمینی هرخصوصده مظهر فوز نصرت بیوره‌جغی عنایت والطاف جلیلهٔ صمدانیه‌دن موعود وشریعت غرای احمدیه‌نك اعلای شانی ایچون فدای جان ومال ایله‌ین امت ناجیه‌سنه ظهیر ودستکیر اولمق ایچون روحانیت مقدسهٔ نبویه حاضر وموجوددر.

ای امت محمد !

«وکذلك جعلناکم .... الی اخره» آیت جلیله‌سی حکمنجه دین مبین اسلامك سرنزولی سیر جلیلهٔ جناب رسالتمأبه اتباع ونوع انسانیتك حائز اوله‌سی لازم کلن فضائل ومزایای اکتساب ایله بین البشر نمونهٔ امتثال اتخاذ اولونه‌جق برامت فاضله تأسیسی اولدیغنه کوره مبناسی وحدت وتوحیده شعاری علم وعمل، هدفی حق وسعادت بشر اولان بودین عالینك هانکی قومه، هانکی اقلیمه، هانکی حکومته منسوب اولورلرسه اولسونلر کافهٔ افرادی قلبلری اللهه، یوزلری کعبة اللهه متوجهاً لواء الحمد محمدی آلتنده طوپلامش وناصیه‌لرینه «ایاك نعبد وایاك .. الی اخره» نشانهٔ احتشامی یازیلدیغندن دولایی یالکز حضور رب العالمینده سرنکون خضوع اولمش بر امت معظمهٔ وحدانیه حالنده یاشامه‌لری وجامعهٔ شوکتلرینه تعدی ایتمك ایسته‌ین اهل بغی وفساده دائما «یقاتلون فی سبیله .. الخ» سیمای مهابتنی کوستریرمك خصیصه‌سنه مالك بولونمالری ایجاب ایدر.

ای اللهك مطیع قوللری اولان مسلمانلر !

فلاح ونجات موحدین ایچون جهاده کیدنلردن صاغ قالانلرك نصیبی سعادت، عقبایه رحلت ایدنلرك رتبه‌سی شهادتدر. احیای حق یولنده فدای جان ایدنلرك وعد جلیل الهی موجبنجه دنیاسی عزت، عقباسی جنتدر.

ای عزت وسعادته تشنه و دلداده و ای اعلای حق یولنده بذل مال وجان ایدەرك هر درلو مهالك ومخاطرانه ومجاهدانه کوکس ویرمکه آماده اولان مسلمانلر !

ایکی جهانده سعادتی بزم ایچون تقدیر ایتدیکنی قرآن کریمنده وعد وتبشیر ایدن الله عظیم الشانك « واعتصموا.. الخ » آیت جلیله سنده‌کی امر سبحانیسنه امتثالاً کوکل برلکیله تخت عالی سلطنتك اطرافنه طوپلانەرق وال براکیله کرسی معلای خلافتك آیاقلرینه صاریلەرق بیلیکزکه دولتمز بوکون اسلامیتك عدوجانی اولان موسقوف ، انکلیز وفرانسز حکومتلری ومتفقلریله محارب بولونیور . امیرالمؤمنین وخلیفهٔ مسلمین حضرتلری سزی جهاده دعوت ایدییور .

ای مجاهدین اسلام !

جناب حقك نصرت وعنایتی ونبی محترممزك مدد روحانیسیله اعدای دینی قهر وتدمیر وقلوب مسلمینی سرمدی سعادتلرله تسریر ایلەمەکز وعد جلیل الٰهی الله مؤید ومبشردر .

« قاتلوهم یعذبهم الله .. » الی آخره صدق الله العظیم . »

شیخ الاسلام ومفتی الانام خیری ، شیخ الاسلام ومفتی الانام سابقا ضیاء الدین ، شیخ الاسلام ومفتی الانام موسی کاظم ، شیخ الاسلام ومفتی الانام سابقا اسعد ، امین الفتوی علی حیدر ، قاضی العسکر عمر خلوصی ، قاضی العسکر عطاءالله افندی زاده محمد شکری ، قاضی العسکر ابراهیم اسعد ، قاضی العسکر مصطفی توفیق ، قاضی العسکر احمد خلوصی ، قاضی العسکر محمد اسعد ، ، قاضی العسکر نجم الدین ، قاضی العسکر محمود اسعد ، قاضی العسکر وامین فتوی سابقا توفیق ، قاضی العسکر عصمت ، مستشار المشیخة الاسلامیه اولیا زاده ابراهیم اولیاء القاضی بدار الخلافة العلیه مصطفی رضا ، وکیل الدرس علی ، رئیس مجلس التدقیقات الشرعیه حسین کامل ، السلطانیه المقرر الاول الدرس بالحضره محمد اشرف ، السلطانیه المقرر الثانی الدرس بالحضره نصوح افندی زاده مصطفی عاصم ، السلطانیه المقرر الرابع الدرس بالحضره طرابلسی ولدان ، السلطانیه المقرر الخامس للدرس بالحضره محمد حلمی ، السلطانیه المقرر السادس للدرس بالحضره آیدوسلی سعداء ، السلطانیه المقرر الثامن للدرس بالحضره ایوب ، رئیس مجلس المشایخ محمد اسعد ، رئیس المسودین احمد اسعد ، مدیر الاعلامات الشرعیه عالی ، مکتوبی المشیخة الاسلامیه ماردینی یوسف صدق افندی زاده ابوالعلا .

فی سبیل الله جهادك حقیقتی ، غایەسی ، حکمی ، مجاهدینك وظائفی

فی سبیل الله جهادك حقیقتی

س — دین اسلام نظرنده فی سبیل الله جهادك حقیقتی نەدن عبارتدر ؟

ج — دین اسلام نظرنده فی سبیل الله جهادك معنای حقیقیسی اعدای اسلامه قارشی بدناً ، مالاً محاربه ایتمك ایچون بذل مجهود ایتمك ، اولانجه قدرتی صرف ایلمك‌در . شو قدر وارکه اعدای اسلام دینلنجه مسلمانلره دیناً مخالف اولانلرك کافەسی آکلاشیلمامليدر . اوت ، اعدای اسلامدن مقصد ، بزه قارشی دین محاربەسی ایدن ، بزی مملکتلرمزدن سوروب چیقاران ، وطنلرمزه مستولی اولان ، یاخود بزه دشمنلك ایدنلره یاردیمده بولونانلر ، یاخود بولونمق ایستەینلر آکلاشیلملیدر ؛ که موسقوفلرله انکلیزلر ، فرانسزوبونلره انضمام ایدن ملتلر بوکروهدن‌در . لکن بزه قارشی دین محاربەسی ایتمەینلر ، وطنلرمزه مستولی اولوب بزی یوردلرمزدن چیقارمش اولمایانلر ، اکر خیانتلری کورولمەین صادق ذمیلردن ایسه ، یاخود آلمان ملتیله اونك اثرینه تبعیت ایدن ملتلر کبی کندیلریله آرامزده بر معاهده موجود ایسه بونلر هیچ بر زمان بزم دشمنمز دکلدر .

بوندن باشقه اونلری صیانت ایتمك ، اونلره قارشی عدل وانصافدن هیچ بر زمان آیریلمامق ؛ مالمزله ، جانمزله ، آنمزله ، سلاحمزله کندیلرینی مدافعەده بولونمق ؛ اونلرله آل اله ویروب بزم دشمنمزه واونلرك دشمننه قارشی یورومك ؛ بواوغورده قانمزك صوك دامله‌سنه وارنجه‌یه قدر آقیتمق ؛ بونلرك کیمسه طرفندن ولو آجی بر سوزله اولسون انجیدیلمەسنه میدان براقمامق بز مسلمانلرك اوزرینه فرضدر .

هم بزم شو حرکتمز جناب حقك رضای الٰهیسنی جالبدر . الله ذوالجلال حضرتلری : « لاینهاکم الله عن الذین لم یقاتلوکم فی الدین ولم یخرجوکم من دیارکم ان تبروهم وتقسطوا الیهم ان الله لایحب المقسطین . انما ینهیکم الله عن الذین قاتلوکم فی الدین واخرجوکم من دیارکم وظاهروا علی اخراجکم ان تولوهم ومن یتولهم فاولئك هم الظالمون = جناب حق سزکله دین محاربەسی ایتمەینلره ، سزی یوردلرکزدن چیقارمایانلره قارشی ایلکله ، عدل ایله معامله ایتمکدن سزی نهی ایتمز . جناب حق عدل ایله حرکت ایدنلری سور . الله سزی انجق اوکیمسەلره قارشی دوستلق کوسترمکدن نهی ایدرکه سزی مملکتلرکزدن چیقارمش وچیقاریلمه‌کزه یاردیمده بولنمش‌در . بویله‌لرینه دوستلق کوسترنلر یوقمی ، ایشته اونلر ظالمدرلر . » بویوریورلر . دیکر بر آیت جلیلەده ایسه « فما استقاموا لکم فاستقیموا لهم ان الله یحب المتقین = اونلر سزه قارشی طوغرولقله حرکتده بولوندقجه سزده اونلره قارشی طوغرولقله حرکت ایدکز . البته جناب الله متقیلری سور . » بویوریلیور . علیه الصلوة والسلام افندیمز « استوصوا باهل الذمة خیراً = ذمیلره قارشی ایی معاملەده بولونمەنی سزه توصیه ایدرم . » بویوریور . عالم شهیر شهاب قرافی کتاب الفروقنده دیورکه : « ذمیلرك بزم ذمتمزده بولونمسی ، بزمده کندیلرینه بر طاقم حقوق بخش ایتمەمزی ایجاب ایدیور . بناءً علیه هرکیم ، ذمتمزه داخل اولانلری ولو آجی بر سوزله ، ولو عرضنه دخل صورتیله ، یاخود دیکر بر صورتله رنجیده ایدەجك اولورسه ، حتی طوغرودن طوغری‌یه بوکا جرأت ایتمەرك بوخصوصده دیکر برینه معاونتده

بولنورسه او آدم هم اللهك عهدینی ، هم رسول‌اللهك عهدینی ، هم دین اسلامك عهدینی نقض ایتمش اولور . » امام شهیر ابن حزم مراتب الاجماعنده : « بزم ذمتمزه واصل اولانلره خارجدن بر هجوم وقوعه کله‌جك اولورسه اونلره قارشی آتلرمزله ، سلاحلرمزله قیام ایتمك ؛ بو اوغورده جانمزی فدا ایلیه‌رك اللهك عهدنده ، دین اسلامك عهدنده بولونان او ذمیلری صیانت ایلمك بز مسلمانلرك اوزینه واجب اولور . » دیدکدن صوکرا بو بابده اجماع بولوندیغنی سویلیور .

ایشته یوقاروده ذکر ایتدیکمز آیتلرله ، حدیثلرله ، ائمهٔ دین سوزلریله ظاهر اولیورکه فی سبیل الله جهادك معناسی اویله بزه دیناً مخالفتده بولونانلری هر نه صورتله اولورسه اولسون اولدورمك ، قادینلری ، چوجقلری اختیارلری تپه‌لمك ؛ یغما ، یانغین کبی مظالمه بولونمق ؛ صوکراده بونی حرب مقدس نامیله یاد ایلمك دکلدر . نته‌کیم یونانلیلر ایله صربلیلر ، بو ملعنتلری ایقاع ایتمکدن کری طورمادقلری حالده فرانسزلرله انکلیزلر ، موسقوفلر عالم اسلامه قارشی حقیقتدن غافل اولانلری اوقوامك خصومتی جلب ایچون مسلمانلرك جهاددن مقصودی بودر کبی کذب وافترایه بولونمشلردر . بزم عندمزده جهاد مقدس مدنیت حقیقیه ایله متمدن اولوب حیثیتله ، استقلالیله یاشامق ایسته‌ین هر ملتك یاپه‌جغی کبی وطنمزه ، ملتمزه دشمن اولانلره قارشی اولانجه قدرتمزی صرف ایتمك ، محاربه ایتمکدر .

∴

فی سبیل الله جهادك نتیجه‌سی ، غایه‌سی

س — نظر اسلامده فی سبیل الله جهادك نتیجه‌سی ، غایه‌سی نه‌در ؟

ج — فی سبیل الله جهادك نتیجه‌سی دشمنك فتنه‌سنی دفع ایتمك وکلمهٔ حقی اعلا ایلمکدن عبارتدرکه بو کلمه کلمة الله ودین اللهدن باشقه بر شی دکلدر .

اوت ، انکلیزلر ، فرانسزلر ، موسقوفلر کبی وحشی دشمنلر ، ممالکه مستولی اولدقلری زمان اهالینك الندکی مالی غصب ایدییورلر . صناعت کبی ، تجارت کبی ، زراعت کبی اسباب معیشتك کافه‌سنی اللرینه کچیریورلر . اراضی‌یی جبراً صاحبلرك الندن آلیورلر . ملتك صرتنه آلتندن قالقه‌مایه‌جغی درجه‌ده آغیر ویرکیلر یوکلیورلر . اهالی‌یی ضرورتك ، سفالتك صوك درکه‌سنه ایندیره‌رك مرکبلر ، صیغیرلر کبی صرتندن کچیلان ، فقط هیچ بر نظر مرحمته لایق اولمیان بهائم منزله‌سنه تنزیل ایدیورلر . اوزواللی امت محکومه‌نك الك امکنی ، آلتك ترینی کندیلری کال عافیتله یدکاری حالده بوکا مقابل بیچاره‌لره کوپکلرك اوکنه آتیلان قیرنتیلردن ها خسیس برقاچ لقمه آتیورلر . بودشمنلر خلقلك دیننه‌ده هجوم ایدرك جامعلری ییقیورلر . ییقمدقلرینی‌ده کلیسا حالنه کتیریورلر . مسلمانلرك دنیاده سعادتنی ، آخرتده فلاحنی موجب اولان آیات الٓهیه‌یی قالدیرمه‌یه ؛ مسلمانلره دینی اوکره‌ده‌جك نه‌وارسه هپسنی محو ایتمه‌یه ؛ آنلری جهل ایچنده ، سفالت ایچنده ، اولدورمه‌یه اوغراشیورلر .

شریعت جلیله‌نك مؤید قانونلرینی ابطال ایدرك یرینه ظالمانه قانونلر وضع ایدیورلر . اوزواللیلرك آلنی ، ایاغنی باغلادقدن ، آنلری قیمیلدایه‌مایه‌جق بر حاله کتیردکدن صوکره اخلاقلرینه هجومه باشلایورلر . شعائر اسلامیه نامنه نه‌وارسه بر بر محو ایدیورلر .

قادینلری یولدن ، چوجقلری باشدن چیقاریورلر . تحت اسارتلرینه آلدقلری ملتلری او حاله کتیریورلرکه بو مظالمه قارشی هیچ کیمسه اعتراض ایتمه‌ینی ، سس چیقارمه‌یی خاطرینه بیله کتیرمیور . کوچك بر خشنودسزلق حس ایتدکلری دقیقه‌ده مسلمانلرك کوزلرینی ییلدیرمق ایچون همان انلرك ایلری کلنلرینی ؛ منقرض اولان ، اوته‌ده بروده تك توك قالان علماسنی ، اشرافنی زواللیلرك کوزلری اوکنده اعدام ایدیورلر . بو درجه شدتلی بر استبداد ایله انلرك سسلرینی بوغیور ؛ هر حرکتلرینه ، هر وحشتلرینه بویون اکدیریورلر . صوکرا بو ظالمانه حرکتلرینك تقدیس اولونمسنده حیوان سوروسی حالنه کلن او بیچاره‌لری مجبور طوتیورلر . ارتیق او ظالملرك پنجه‌سنه دوشن ملتك الندکی ، آووجندکی کیتدکدن صوکرا حیثیتی‌ده ، عرضی‌ده ، ناموسی‌ده پامال حقارت اولیور . انسانلقله هیچ بر علاقه‌سی قالمایه‌رق بهائم کبی طوپراقلر اوزرنده سورونوب طوریور .

ایشه بر یوزنده‌کی بوتون مسلمان امتلرینی بویله سفالت کردابلرینه ، اضمحلال حفره‌لرینه سورکله‌مکده اولان ظالملرك انکلیزلر ، فرانسزلر ، موسقوفلر اولدیغنی بوتون جهان بیلیور . هم بو حریفلرك اجرا ایتدکلری وحشتلره معروض اولان یالکز مسلمانلر دکلدر . بوتون عالم بشریت بونلرك ظلمندن ، بونلرك فتنه‌سندن بیزاردر . یر یوزنده کندیلرندن باشقه هیچ بر ملتك یاشامه‌یه ، سلطنت سورمه‌یه حقی یوقدر ! بوتون روی زمین اونلرك مالکانه‌سی ، بوتون انسانلر اونلرك کوله‌سیدر ! اوزرلرینه اوطوردقلری سریر سلطنتلرك تخت فرعوندن فرقی یوقدر . شیطان اردولری کبی ملعنتلری بوتون جهانه یاییلمشدر . آیاق باصدقلری یرده ظلمدن ، وحشتدن باشقه هیچ بر شی حکمران اولمز .

اونلر بشریتی بویله بوغمق ایسته‌یورکن اسلامیت انسانلره کنیش بر شهراه عدالت وتعالی آچیور . اسلام ، کندی منتسبلرینه بویوك بر حریت وسعادت بخش ایتدیکی کبی ، جناح رأفتنه کیرن بوتون ذمیلرك حقوقنی ،ماللرینی ، جانلرینی ، ناموسلرینی صیانت ایله‌ده امر ایدیور . نه اخلاقلرینه طوقونیور . نه دینلرینه بر تعرضده بولونیور . بونك ایچون اسلامیت حقیقةً الله یولیدر . جناب حق : « وقاتلوهم حتی لاتکون فتنة ویکون الدین کله لله فان انتهوا فلا عدوان الاعلی الظالمین . » « الذین آمنوا یقاتلون فی سبیل الله والذین کفروا یقاتلون فی سبیل الطاغوت فقاتلوا اولیاء الشیطان ان کید الشیطان کان ضعیفاً » ایمان ایتمش اولان کیمسه‌لر الله یولنده جنك ایدرلر . کافر اولانلر

ایسه شیطان اوغورنده محاربه‌ده بولنورلر . شیطانك دوستلریله جنك ایدکز . شیطانك حیله‌سی شبهه یوقدرکه ضعیفدر . » بویوریور . ایشته بو آیات جلیله جهاد اسلامك کیملر علیهنده اولدیغنی تماميله کوستریبور . بزم جهادمز حق دشمنی ، انسانیت دشمنی اولان اعدامزه قارشیدر . مسلمانلر حقی یوکسلتمك ، بشریتی قورتارمق ایچون محاربه ایدیورلر . یوقسه جهاد ـ دشمنلریمزك اشاعه ایتدیکی کبی ـ هر مسلمان اولمایانی سائقهٔ انتقام ایله ، یاخود تعصب دینی ایله اولدورمك دیمك دکلدر . جناب حق « لا اکراه فی‌الدین قد تبین الرشد من‌الغی = دینده اکراه ، یوقدر . ایمان ایله کفر آپ آچیق میدانه چیقدی . » « لکم دینکم ولی‌دین = سزك دینکز سزك بنم‌ده دینم بنمدر . » بویوریور . بونکله برابر صلح ومسالمتی تأسیس ، حق ایله آکا طرفدار اولانلرك غلبه‌سنی تأمین ایچون جهاد مقدس دشمنمزك قوتی محو اولونجه‌یه قدر دوام ایدر . الله توفیق ونصرت احسان بویورسون .

⁂

فی‌سبیل‌الله جهادك حکمی

س — بوکبی دشمنلر اوزرمزه هجوم ایدنجه جهادك حکمی نه‌در ؟

ج — فرانسز ، انکلیز ، روس کبی دشمنلرمز بویله هرطرفدن اوزرمزه صالدیرنجه بوتون مسلمانلره ؛ ارکك ، قادین .. معینلی ، معینسز .. پیاده ، سواری .. هر مؤمنه جهاد فرض عین اولور . جهاددن قاچانلر دنیاده ذلتدن ، آخرتده‌ده خسراندن قورتوله‌مازلر . جهاددن قورقانلری جناب حق شدتله توبیخ ایدیور : « یا ایها الذین امنوا مالکم اذا قیل لکم انفروا فی سبیل‌الله اثاقلتم الی الارض ارضیتم بالحیوة الدنیا من‌الاخرة فما متاع الحیوة الدنیا فی‌الاخرة الا قلیل الا تنفروا یعذبکم عذاباً الیماً ویستبدل قوماً غیرکم ولا تضروه شیئاً والله‌علی کل شیء قدیر = ای ایمان ایدنلر . سزه نه اولیور که سزه حربه قوشك دینلدیکی زمان یره میخلانوب آغیرلاشیورسکز . آخرته بدل حیات دنیایه‌یی راضی اولدیکز ؟ اویله ایسه بیلکزکه آخرته نظراً حیات دنیادن استفاده هیچ منزله‌سنده آزدر . اکر حربه قوشه کیتمزسه‌کز الله تعالی سزی پك الیم بر عذابه کرفتار ایدر . سزه بدل مطیع اولان دیکر بر قوم کتیریر . و بو قاچماقلرله دین الهیسنك قوتلنمه‌سنه هیچ بر ضررده ایقاع ایده‌مز . اللهك قدرت عظیمه‌سی هرشیئه یتر . » صوکرا « انفروا خفافاً وثقالاً وجاهدوا باموالکم وانفسکم فی سبیل الله ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون = ایستر نشاط ایله ، ایستر جبر نفس ایله ، ایستر آز ، ایستر چوق سلاح ایله حربه قوشوب الله یولنده ماللرکزله نفسلرکزله جهاد ایدیکز . جهادی یاپمق یاپمامقدن نه قدر خیرلی اولدیغنی بیلسه‌کز .... » آیت کریمه‌سنده‌ده مسلمانلر ایچون خیر وسعادتك ، فوز وفلاحك آنجق بوصورتله حرکتده اولدیغنی بیان بویورولیور . بناءً علیه جهاد اعلان اولنور اولونماز هر مؤمن ایچون او دعوته اجابت ، الندن کلن هر فداکارلنی ایفا فرض عین اولور . هیچ بر مسلمان کری‌یه قالمامللی . بوتون دنیاده نه قدر مسلمان وارسه هپسی یکوجود بر کتلهٔ معظمه حالنده حرکته باشلاملی ؛ کرك خلافت محمدیهٔ عثمانیه‌نك لوای مظفریتی آلتنده ، کرك آلمانیا ومتفقلرینه التحاق ایدرك حرب مقدسه اشتراك ایتملی ؛ عالم اسلامی وبوتون بشریتی انکلیزلرك ، فرانسزلرك ، موسقوفلرك اسارت زنجیرلرندن قورتارملیدر . « ومالنصر الا من عندالله . » عدد وعددك چوقلغنه آزلغنه باقیلك . فوز ونصرت آنجق اللهدندر . »

⁂

فی‌سبیل‌الله جهاد ایدنلرك وظیفه‌لری

س — حق یولنده جهاد ایدنلرك وظیفه‌لری نه‌در ؟

ج — اولا : کمال متانت وجسارتله دائما ایلرله‌مك ؛ صبر وثبات کوسترەرك دشمنله چارپیشمق ؛ آجلغه ، صوسزلغه ، صیجاغه ، صغوغه ، قره یولجیلغنه ، دکز سفرینه ، حاصلی مشقتلرك انواعنه کوکس کرمك ، تحمل کوسترمك ؛ سلاح ارقداشلرینك قصورلرینی عفو ایتمك ؛ دشمندن دها متحمل ، دها ثباتلی اولمق ، دائما فائقیتی قازانمق ایچون چالیشمق ؛ بربری اردی صره مظفریتلر احرازی ایچون دائما ایلریله‌مك‌در .

جناب حق : « یا ایها الذین امنوا اصبروا وصابروا ورابطوا واتقوا الله لعلکم تفلحون = ای ایمان ایدن کیمسه‌لر ، ثبات کوستریکز ، هم دشمنلرکزدن فضله ثبات کوسترکز ؛ دائماده محاربه‌یه حاضر بولونکز ؛ بونکله برابر ، اللهدن هر زمان قورقوکزکه فلاح بوله‌سکز . » بویورمقله بزم نه قدر ثباتکار ، نه قدر شجیع اولمه‌مز لازم کلدیکنی بیلدیریور . ایمانی تام اولان حقیقی مسلمانلر هیچ بر زمان قورقو نه‌در بیلمزلر ، دشمندن یوز چویرمك نه‌در خاطرلرینه کتیرمزلر . مسلمانلر میدان جهادده یوزلرینی چویررسه انجق یا دها شدتلی صولت ایچون مغلوب کورونه‌رك دشمنی آلداتمق ، یاخود دیکر بر مفرزه‌یه التحاق ایتمك ایچون چویررلر . بو ایکی حالك خارجنده هرهانکی مسلمان دشمندن فرار ایدرسه اللهك غضب شدیدینه اوغرار ؛ دنیاده ذلتدن ، آخرتده‌ده خسراندن قورتوله‌ماز .

جناب حق : « یا ایها الذین امنوا اذا لقیتم الذین کفروا زحفاً فلا تولوهم الادبار ومن یولهم یومئذ دبره الا متحرفاً لقتال اومتحیزاً الی فئة فقد باء بغضب من‌الله ومأواه جهنم وبئس المصیر = ای ایمان ایدنلر ، سز کافرلرله حرب ایچون قارشیلاشدیغکزده اونلری چوق بولورسه‌کز قاچوبده اونلره آرقاکزی چویرمیکز . بویله بر زمانده تکرار هجوم نیتیله کری چکیله‌رك یاخود مسلمانلردن دیکر محاربلره یاردیم نیتیله بر طرفه التحاق ایده‌رك آرقالرینی چویرنلر مستثنا اولمق اوزره هرکیم کفاره آرقه‌نی چویررسه الله تعالی طرفندن بیوك بر غضبه کرفتار اولمش اولور . وصوك یوردی جهنمدر . جهنم نه فنا

واریلاجق یردر !» بویوریور. حربدن فرار ایدنلرك جهنمدن باشقه صیغنه‌جق یربوله‌مایه‌جقلرینی بیان بویوریور. صوکره دیکر بر آیت کریمه‌ده : « ان یکن منکم عشرون صابرون یغلبوا مائتین وان یکن منکم مائة یغلبوا الفین باذن‌الله والله مع الصابرین = سزدن صبرلی یکرمی کیشی وارسه کافرلردن ایکی یوز، یوز کشی وارسه بیك کشی‌یه غلبه ایتمك اوزره ثبات ایتسون .» بویوریور. مسلمانلرك شجاعت فطریه‌لری، سجیهٔ اساسیه‌لری بودر.

هیچ شبهه‌یوقدرکه اللهك امرلرینه اطاعت ایدرك ثبات کوسترنلر دائما قازانیرلر. دنیاده علوشانه، آخرتده‌ده مقام رفیعه مظهراولورلر. کفارك خدعه‌لرینه آلدانانلر، آنلرك نصیحتلرینه اویانلر ایسه‌ذلتدن، خسراندن باشقه برشی کورمزلر. جناب حق « وکاین من نبی قاتل معه ربیون کثیر فما وهنوا لما اصابهم فی سبیل‌الله وماضعفوا وما استکانوا والله یحب الصابرین. وماکان قولهم الا ان قالوا ربنا اغفرلنا ذنوبنا واسرافنا فی امرنا وثبت اقدامنا وانصرنا علی القوم الکافرین. فآتاهم‌الله ثواب الدنیا وحسن ثواب الآخرة والله یحب المحسنین. یاایها الذین امنوا ان تطیعوا الذین کفروا یردوکم علی اعقابکم فتنقلبوا خاسرین. بل‌الله مولیکم وهو خیرالناصرین .» بویوریور.

هله شو آیات کریمه نه حکیمانه‌در : « ولاتهنوا فی ابتغاء القوم ان تکونوا تألمون فانهم یألمون کما تألمون وترجون من‌الله مالایرجون وکان‌الله علیما حکیما = سز اومشرکلری اله کچیرمك خصوصنده کوشکلك طاورانمایکز. اکرسز آجی طویبورسه‌کز اونلرده سزك کبی آجی طویبورلر. حالبوکه سز جناب حقدن اونلرك اوممادقلری بر سعادتی‌ده امید ایدیورسکز .» ، « ان یمسسکم قرح فقد مس القوم قرح مثله وتلك ایام نداولها بین الناس = صیقلمفه کلز. بودفعه سزه دشمنلرکزدن الم اصابت ایتدیسه اونلره وقتیله سزدن الم ایریشمشدی. بوایام فوز ونصرتی بز خلق آراسنده تداول ایتدیررز؛ کاه اونلرك، کاه دیکرلرك اولور .»

حاصلی دشمنلرك هپسی اتفاق ایتسه‌لر بیله اعلای کلمة‌الله ایچون، الله یولنده جهاد بوتون مسلمانلره فرض عین‌در. ای بیلهلم‌که مظفریتمز ثباتمزه منوطدر. هردرلو مشقتلره کوکس کرر، ثبات کوسترسه‌ك هیچ شبهه ایتمیه‌لم‌که جناب حق نصرت وظفر احسان بویوره‌جقدر. مادامکه دشمنلر اسلامیتی محو ایچون، مملکتلرمزدن بزی چیقارمق ایچون اوزرمزه صالدیرمشلردر؛ بزده اونلری یاقه‌لادیغمز برده اولدورمه‌مز، مملکتلرندن چیقارمه‌مز فرضدر. چونکه جناب حق: (وقاتلوا المشرکین کافة کما یقاتلونکم کافة واعلموا ان‌الله مع المتقین. اقتلوهم حیث ثقفتموهم واخرجوهم من حیث اخرجوکم والفتنة اشد من القتل = مشرکلر ناصل سزك کافه‌کزی قتل ایدیورلرسه سزده اونلرك جمله‌سنی قتل ایدکز. هم بیلکزکه‌الله کندیسندن قورقانلرله برابردر. اونلری هر نرده بولورسه‌کز قتل ایدیکز. اونلر سزی نره‌دن چیقاردیلرسه سزده‌اونلری اورادن چیقاریکز. زیرا چکدیککز محنت قتلدن دهاشدیددر .» بویورر.

ثانیاً — اللهه توکل‌در. جناب حق « ومن یتوکل علی الله فهو حسبه = هرکیم اللهه توکل ایدرسه الله تعالی اوکا یتر. » « وماالنصر الامن عندالله » بویوریور. نصرت ومظفریتی احسان ایده‌جك انجق جناب حق‌در. هیچ شبهه ایتمه‌یکزکه جناب حق وعدینی انجاز بویورور. الویرکه بز صبر وثبات کوسترهلم، دشمنه تفوق ایچون کوجمز یتدیکی قدر هر درلو اسبابی الده ایدهلم. « ان تنصروا الله ینصرکم ویثبت اقدامکم = اکر سز اللهك دیننه ورسولنه یاردیم ایدرسه‌کز اللهده سزه یاردیم ایدر وکفار ایله مجاهده‌کزده سزی ثابتقدم ایدر .»

ثالثاً — الله یولنده جهاد ایدنلرك بروظیفه‌سی‌ده دشمنك فتنه‌سنی محو، تجاوزینی دفع ایدرك مسلمانلق عالمنی اسارتدن قورتارمق وکلمة اللهی اعلا ایتمك‌در. جناب حق « وقاتلوهم حتی لاتکون فتنة ویکون الدین کله لله = سز مشرکلرله حرب ایدیکزکه محنته ودوام شرکه محل قالمسون‌ده دین خالص اولارق الله ایچون اولسون. اکر سزی محنته کرفتار ایتمکدن، شرکدن واز کچرلرسه یاقالرینی براقکز. زیرا انجق ظالملره ایلیشمك وار .» بویوریور.

شرعك تجویز ایتمدیکی ظلمدن، فضله طاشقینلقدن صاقینملی‌در. انتقام آله‌جغم دیه حدی تجاوز ایتمه‌ملی، عدالتدن آیریلماملی‌در. چونکه غیرمشروع انتقام اغراضدن نشأت ایدر. مؤمن ایسه، غرض اوغورنده دکل، الله اوغورنده جهاد ایدر. جناب حق: « یاایها الذین امنوا کونوا قوامین لله شهداء بالقسط ولایجرمنکم شنان قوم علی ان لا تعدلوا. اعدلوا هو اقرب للتقوی. واتقوا الله ان الله خبیر بما تعملون = ای ایمان ایدنلر، حقوق الهیه‌یه صوك درجه‌ده محافظه‌کار اولکز، کمال عدالتله شهادت ایدیکز. بعض کیمسه‌لره بغضکز سزی عدالتسزلکه سوق ایتمه‌سون. عدالت ایدیکز. تقوایه اك زیاده یاقیشان اودر. اللهدن اتقا ایدیکز. الله تعالی بوتون یاپدقلرکزدن خبردار‌در .» بویورور.

ای غزا میدانلرنده دین دشمنلریله چارپیشان مجاهدین اسلام! جهادکز الله اوغورنده‌در. هیچ بروقت اغراض نفسانیه‌کزه قاپیلمایکز. دشمنلرکزه قارشی اولان نفرتکز، عدالتی ترك ایتمکزه سبب اولماسون. سزه واجب اولان دائما عدالتدر. عدالت، تقوانك اك بویوك رکنی‌در. ایشته بونك ایچون دشمنلرمزك قادینلرینی، چوجقلرینی، اختیارلرینی، اعمالرینی، مجنونلرینی صومعه‌لرنده یاشایانلرینی، حربه اشتراك ایتمدکلرینی، محاربه حقنده بر فکر ویرمدکلری تقدیرده اولدورمكدن سزی منع ایدیور. کذلك یه‌جککز، ایچه‌جککز، کیه‌جککز، یاته‌جقکز، حرب ایده‌جککز شیلردن ماعدا آلکزه کچیردیککز غنیمتلری آلمقدن‌ده صاقینیکز. بونلردن ماعدا برشیئی آنجق ضرورت حالنده آله‌بیلیرسکز؛ شوقدرکه بالآخره ینه اعاده ایتمك لازم‌در.

رابعاً — دشمنله تماس ایتدیککز زمان دائما اللهی آکیکز. آنك عظمتنه التجا ایدیکز، آندن نصرت ایسته‌یکز. زیرا اك

مشکل دقیقه‌لرده امدادکزه یتیشه‌جك آنجق اودر . اوندن باشـقه صیغینه‌جق هیچ بریرمز یوقدر. الله نصرت ایسته‌ینلره رحمتی اسیرکه‌مز. دائما « الله اکبر الله اکبر » دیکز . دائما « یارب ! بزه صبر وثبات ، نصرت احسان بیور . دشمنلرمزك قلبنه قورقو ویر . » دعاسنی تکرار ایدیکز . الهی آ کانلر محقق فلاح بولورلر . ح « یا ایها الذین امنوا اذا لقیتم فئة فاثبتوا واذکروا الله کثیراً لعلکم تفلحون . » « لاحول ولا قوة الا بالله » صدق الله العظیم .

صالح الشریف التونسی

افغانك هندستانی استیلاسی قریبدر

بوتون اوشوکت و عظمت، بوتون او پرشـان وشرف ماضیسیله شرقك تاریخنی یالدیزلایان قوجه هندستان بوکون فضیلتسز وپك بایاغی برقومك زیر تحکم وتغلبنده ایکله‌یور . (هندستان) دیرکن اوتجاوزات وشقاوته قارشی صیزلایان هربورەك انکلیزلرك ، بوالچاق طبیعتلی قومك سرنکون ومقهور اولماسنی اوقادار صمیمی تمنی ایدیبورکه ....

هندستان ، اوپر فیض مملکت ، بوتون جهانك انظار تحسیننی جلب ایتمش ؛ بوتون جهانکیرلرك طبیعت جنکجویانه‌سنه برغلیان ویرمشدر . بوسببله تااولدن (اسکندر کبیر) ایرانی مغلوب ایدن اردوسیله هندستانه صارقمشدی. صوکره نادرشاه ، تیمورلنك کبی محارب حکمدارلرهپ هندستانی ضبط ایتمشلردی. ناپولیون بوناپارت ده هندستانی ضبط ایتمك ایچون مصره کلمش، فقط اوراده مغلوب اولمشدی ... الخ

تاریخی آچیق وتفصیلات ویرمك نه‌یه یارار ؟ ذاتاً بونلر هرکسجه معلوم اولان شیلردر . هندستان غایت زنکین برمملکت اولدیغندن خواهش و آرزوی عمومی‌یی جلب ایتمشدر . حتی هند محصولات وغنائمی افسانه‌لره بیله قاریشمشدر . معلوم اولدیغی اوزره انکلیزلر هندستانی برقومپانیه‌نك دسائس سایه‌سنده ضبط ایتمشلردی . وصوکره کیزلی پرده‌لر آرقه‌سنده دنائت فاجعه‌لرینی اوینارکن زواللی هندیلره ، او مغدور مسلمانلره قارشی غایت حلیم وملایم داورانیورلر ، دائما ، هرشیئی، منفعتلریله موافق اوله‌رق، کوستریورلر، خبرویریورلردی. آه ! غافل اسلاملر... بیلیرلرمی ایدی‌که : اوقشانه‌رق ، طاتلی سوزلرله قاندیریله‌رق مذبحه باشنه سوروکله‌نن برقویونه بکزه‌یورلردی ... شوسوزلریمزه برمثال اولمق اوزره آتیده‌کی وقعه‌یی کوستره‌بیلیرز :

مصر وقعهٔ معلومه‌سنده اعرابی پاشـا انکلتره‌یه عصیان ایتدیکی وقت ، اودساس حکومت هند مسلمانلرینه :

« اعرابی پاشا اسمنده بریسی خلیفه‌کزه عصیان ایتدی ؛ بزده اوراده خلیفه طرفندن مأمور اوله‌رق عاصی‌یی تأدیب وتجزیه ایده‌جکز . . غیرت دینیه‌سی اولان وخلیفه‌یه مربوط القلب اولانلر عسکرمزله برابر کله‌بیلیر . . » دیپوردی . بوسوزلرده برحقیقت ، برصمیمیت کورن هندلی مسلمانلردن وافغانلردن مرکب برقسم خلق ، انکلیز اوردوسنه کوکلی یازیلمشدی .

انکلتره ، هند مسلمانلرینه خطبه‌ده یالکز نام نامیٔ خلافتپناهینك ذکر اولنمسنی‌ده مساعده ـ حتی امر ـ ایتمشدی . ایشته آرتق بوفجاعت‌پیه‌سنك صوك پرده‌سی اوینانیور. آرتیق قوریا چیقه‌جق ، چیقدی ، دییورم . . چیقه‌جق ، دییورم . چونکه : بوکون هندستانده‌کی دینداشلریمز احوال حاضره‌یی تمامیله یاکلش بیلیورلر . انکلتره اونلردن آلمان ظفرلرینی وکندی مغلوبیتلرینی کیزله‌یور . بوتون هنـد وانکلیز غزته‌لری فرانسزلرك، انکلیزلرك ، روسلرك مشعشع ـ فقط مصنوع ـ ظفرلریله طولودر .

ایچلرینه برده انکلتره دسائس ملعونه‌سنه یاتاقلق ایدن بر اسلام غزته‌سی ـ پیسهٔ اخبار ـ علاوه ایدرسه‌ك زواللی دینداشلریمزك هرشیدن بی خبر اولدیغنی قولایجه کستیریرز . بودنائتیله اکتفا ایتمه‌ین اواسلام غزته‌سی (!!) برده بزه درس ویرمکه چالیشیورکه: کولونج . کولونج اولمقله برابر اسف انکیز برحال.

بوندن اون سـنه مقدم افغانستان امیری (حبیب‌الله خان) حضرتلری هندستانه برسیاحت اجرا ایتدی . مشارالیه حضرتلرینك بوسیاحتی برمقصد سیاسی‌یی تعقیب ایتمه‌یوردی . هندستانده ایلك جمعه نمازینی (آکره) نام جامع شریفده ادا ایتدی. اوزمان ، اوجامعده اوقودیغی برخطبه‌نك هندیلر اوزرنده‌کی تأثیری الآن باقیدر .

امیر حضرتلری کذرکاهنه تصادف ایدن مشرف خراب جوامعی تعمیر ایتدیردیکی کبی بعض ییقیق بتخانه‌لری‌ده اعمار ایدیبوردی . صلاة عید اضحی‌یی دهلی جامع کبیرنده قیلدی .

هندیلر ومجوسیلر تبریك عیده کلدکلری زمان امیر حضرتلری ، اولدن بری آره‌لرنده موجود اولدیغنی بیلدیکی براختلافی حل ایتمك اوزره اسـلاملره قارشی مختصر بر نطق ایراد ایتدی . بو نطقیله مجوسیلر ایله اسلاملر آره‌سنده اولان ذبح قربان اختلافی برطرف اولدی . امیر حضرتلری بونطقنده شو یولده ادارهٔ کلام ایتمشدی :

« دینداشلرم، مجوسیلرله برمملکتده یاشادیغکز کبی منفعتکز، تجارتکز هپ مشترکدر ؛ بناءً علیه اونلری کوجندیرمه‌یکز . شریعتمز پك واسعدر ؛ بوغارینه دوه ویاقویون کسه‌بیلیرسکز ؛[١] امیریکز اولمادیغم ایچون بوسوزلری سویله‌دم ؛ اکر امیریکز اولسه‌یدم امر ایدردم . »

اسلاملرك قبولی اوزرینه آره‌ده‌کی اختلاف برطرف اولدی . بویله‌لکله بواختلافدن اوته‌دنبری استفاده ایدن انکلتره‌نك‌ده استفاده‌سی ختام بولدی ومجوسیلرده آرتق امیر افغـانی اسلاملر قادار سومکه باشلادیلر . ظاهراً پك اهمیتسز کورونن شو مسئله معناً او قدراهمیتلی ومهمدرکه : بلکه انکلتره‌نك هندستان حاکمیتنه بویوك برضربه ووروشدر دیرم . بو سیاستی هپ حبیب‌الله خان قوللاندی . او ، دور اندیش ذاتك بر غایه‌سی واردی . . اسکیدن او دوشونجه افغانستانده وافغان امیرینك دماغنده محفوظ قاله‌بیلیردی . . حال‌بوکه . . شیمدی بوغایه هند حدودنده، انکلیزلرك موجودیتنه استنادکاه اولان بومملکته مهیای سفر بولونان افغان اوردوسنك اوکنده‌در . هرشی کبی اوده وقت مرهونی بکله‌یور .

افغانی زاده

[١] مجوسیلر بوغایه عبادت ایدیبورلر . بوغا ، معبودلری در . اسلاملرده قربان بایراملرنده بوغا قربان ایتدکلرندن مجوسیلر اسلاملره قارشی متنبر بولونیورلردی . امیر حضرتلری ایشته بومسئله‌یی حل ایتدی .

مطبعهٔ آمدی — اشرف ادیب

سبيل الرشاد

١٣٣٠ ١٩١٤

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لكی (٦٥) ، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر . ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لكی (١٧) ، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور . درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی كوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانكی بر غزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مكتوبلرك، امضالری واضح واوقوناقلی اولمسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

پاره كوندرلدیكی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣١٦ — ١٤ محرم ١٣٣٣ — پنجشنبه — ٢٠ تشرین ثانی ١٣٣٠ — جلد ١٣

حدیث شریف

حدیث شریف

مامن نفس تموت لها عندالله خیر یسرها انها ترجع الی الدنیا ولان لها الدنیا ومافیها الا الشهید فانه یتمنی ان یرجع فیقتل فی الدنیا لمایری من فضل الشهادة .

مآل شریفی

نزد الهیده كندیسنه خیر مقدر اولان هیچ بر نفس یوقدركه اولسونده ینه دنیایه دونمك ، حتی دنیا ومافیهایه مالك اولارق دونمكله مسرور اولسون . بوندن یالكز شهید مستثنادركه شهادتك فضیلتنی كورمش اولدیغی ایچون ینه كلوب قتل اولونمایی تمنی ایدر .

حدیث شریفك راویسی انس بن مالك رضی‌الله عنه اولوب بخاری ومسلم ایله ترمذی ونسائیده ومسند امام احمد بن حنبلده مذكوردر . ینه بخاری ایله مسلم وترمذیده آیریجه (فانه یتمنی ان یرجع فیقتل عشر مرات لمایری من الكرامة = شهید نائل اولدیغی كرامتدن طولایی اون كره دونوبده قتل اولونمایی تمنی ایدر .) زیاده‌سی واردر .

حدیث شریف

یؤتی بالرجل من اهل الجنة فیقول له یا ابن آدم كیف وجدت منزلك فیقول ای رب خیرمنزل فیقول سل وتمن فیقول مااسأل واتمنی الا ان تردنی الی الدنیا فاقتل فی سبیلك عشر مرات لما یری من فضل الشهادة ویؤتی بالرجل من اهل النار فیقول له یا ابن آدم كیف وجدت منزلك فیقول ای رب شرمنزل فیقول له اتفتدی منه بطلاع الارض ذهبا فیقول ای رب نعم فیقول كذبت قدسألتك اقل من ذلك وایسر فلم تفعل فیرد الی النار

مآل شریفی

قیامت كوننده حضور رب العالمینه اهل جنتدن آدم كتیریلیر . طرف عزتدن كندیسنه : « ای آدم اوغلی ، كندی منزلكی ناصل بولیورسك ؟ » دیه سؤال بویوریلیر . « ای ربم ، منزلم اك ای منزلدر . » دیر . بونك اوزرینه حق تعالی : « ایسته ، تمنی ایت » بویورور . بونك اوزرینه اوده : « یارب ، هیچ بردیله‌كم یوق ، هیچ برشی تمنی ایتمم . یالكز شونی دیله‌رم‌كه بنی دنیایه اون كره اعاده ایده‌سك‌ده‌سنك یولكده قتل اولونایم . » اهل جهنمدن‌ده آدم كتیریلیر . حق تعالی : « ای آدم اوغلی ، كندی منزلكی ناصل بولیورسك ؟ » دیه‌صورار . « ای ربم ، منزلم اك كوتو منزلدر . » دیر . بونك اوزرینه حق تعالی : « بومنزلدن قورتولمق ایچون دنیا طولوسی آلتون فدا ایتمكه راضیمیسك ؟ » دیه صورار . اوده : « اوت ، یارب . » دینجه حق تعالی : « یالان سویلیورسك . بن سندن بوندن دها آز . فدااسی دها قولای شی ایسته‌مشدم ده یاپمامشدك . » بویورور . اومجرم‌ده جهنمه اعاده ایدیلیر .

بو حدیث شریف مسند امام احمد ایله سنن نسائی‌ده مذكور اولوب راویسی انس بن مالك رضی‌الله عنهدر . حدیثك قسم ثانیسنی روایت ایدن احمد بن حنبل حضرتلریدر .

حدیث شریف

قیل للنبی صلی‌الله علیه وسلم مایعدل الجهاد فی سبیل الله عزوجل قال لاتستطیعونه فاعادوا علیه مرتین او ثلاثا كل ذلك یقول لاتستطیعونه وقاله فی الثالثة مثل المجاهد فی سبیل الله كمثل الصائم القائم القانت بآیات الله لایفتر من صیام ولاصلاة حتی یرجع المجاهد فی سبیل الله تعالی

مآل شریفی

نبی اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه : « الله عزوجل یولنده جهاد ایتمکه معادل کله‌جك فضیلت نه‌در ؟ » دیه صوردیلر . « یاپه‌مق الکزدن کلمز . » بویوردیلر . نهایت اوچنجیسنده : « الله یولنده مجاهد ایات الهیه‌یه قارشی قلبی خاشع ومطیع اولان صائم وقائمه بکزر ، هم‌ده اویله برصائم وقائم که الله یولنده مجاهده ایدن کیمسه کری کلنجه قدر نه‌صیامندن، نه‌قیامندن بر آن غفلت وفتور ایتمز . (یاپامیه‌جغکز شی ایشته بودر) . » بویوردیلر .

بوحدیث شریف ابوهریره رضی‌الله عنهدن مروی مسلم حدیثلرندندر .

احمد نعیم

مقالات

جهاد اکبر ـ ملت مسلحه

بر (دین) ، که انسانیته رحمت ، ارباب عقول وادراکه عین هدایت ، مرشد شاهراه سلامت وسعادت ، منبع قوانین مدنیت ، مأخذ دساتیر علم ومعرفت ایکن ینه قدر ناشناس منکرلرینك جیلغین تجاوزلری ، وحشی صولتلری قارشیسنده ، انجامکار ، رفع نقاب قهر وجلال ایده‌رك « یاایهاالنبی جاهدالکفار والمنافقین واغلظ علیهم .... الآیة = أی نبی محترم ، نورالهی‌یی سوندورمکه چالیشان کافرلره و ـ ظاهرده اسلام کچینیرکن اعدای حقه یاردیم ایدن ـ درك اسفل جحیم اصحابنه کمال غلظت وشدتله سل سیف جهاد أیله ! » امرامم وجوبیله جناب مبلغ ذیشانی (علیه‌الصلاة والسلام) سیف مدافعهٔ جهاد ایله تسلیح و « سلطان‌المجاهدین » عنوان جلادت وشهامتیله تبجیل وتقدیس ایدر ؛

بر (ملت) ، که سابقین اولین مهاجرین و انصاری (رضی‌الله عنهم ورضواعنه) او ، باش قوماندان اقدس وافخم (صلی‌الله تعالی علیه وسلم) افندیمز حضرتلرینك ایلك صف غزالرینی ، بدر کبری افقلری اوزرنده « فوالذی بعثك بالحق لوا ستعرضت بنا هذا البحر فخضته لخضناه معك ماتخلف منا رجل واحد ومانکره ان نلقی عدونا انا لصبر عندالحرب ، صدق عنداللقاء ولعل‌الله ان یریك منا ماتقربه عینك . [١] » کبی هرکلمه‌سی بر شاهد ایمان اولان اجابت تسلیمیت کارانه‌سیله ، تشکیل ایدرلر . ایلك طلیعهٔ ظفرلری اولنق ، بوتون جهان عقول وادراکی ولهلره ، حیرتلره دوشورمك سعادت عظماسیله وارلقلرندن کچه‌رك :

« نحن الذی بایعوا محمدا ـ علی‌الجهاد مابقینا ابداً »

« والله لولاالله مااهتدینا ولا تصدقنا ولا صلینا »
« فاغفر فداك ما اتقینا وثبت الاقدام ان لاقینا »
« والقین سکینة علینا انا اذا صیح بنا ابینا » [٢]

زمزمهٔ وجدآورانه‌سیله رقصان اولاراق آرسلانلری تدهیش ایده‌جك براستخفاف حیات ، بر استحقار موت ، مافوق الطبیعه وصفنه سزا بر بطش قاهرانه ایله مدافعهٔ حق ، نشر انوار حقیقت اوغرنده شهادت‌میدانلرینه جنت اعلانك، فردوس نعیمك الك کسدیرمه یوللرینه قوشارلر ، آرتیق (ملت مسلحه) عنوان فخر ومباهاتی بو ـ الی یوم القیام مدار حیات وبقاسی جهاد فی سبیل الله اولان ـ ملت مجاهده‌دن باشقه هانکی ملته ، هانکی جمعیته یاقیشیر ؟

بونلر ، او قهرمان شیردللردر ، که مال وجانلرینی رضای الهی‌یه نائلیت ایچین سینه‌لرندن سیل منحدرکبی خروشان برعشق لاهوتی ایله فدا ایتدیلر .

بونلر ، اورتبهٔ بالاترین انسانیت اربابیدر ، که اوچ یوز اون‌درت کیشیلك موجودلریله اسکندرلرك ، دارالرك ملیونلر کثرتنده‌کی جسیم اردولرینك ـ اوده یك موقت ـ موفقیتلرینی هیچه‌ایندیرن‌مظفریت عظمالریله شوکت وعظمتی جهانه صیغمایان بردولتك واضع الاساس مصون الاندراسی اولدولر. حقیقت ! بوفنا عالمك درت کونلك حیات خواب آلودی ایچنده حق پرستان ایچین حقیقی برذوق هسق وارسه اوده آنجاق وآنجاق اعلای حق ، نشر انوارحقیقت اوغرنده فدای مال وجان ایتمکدر. عقول سلیمه اربابی ایچون بوندن بویوك ، بوندن علوی ، بوندن‌جاودانی برذوق ابدی ، برحظ سرمدی‌تصوراولوناماز.

مادامکه بقابوق ، حقدن دور اولاراق زمین بهیمیتده ، باطلك پای ظلم وعدوانی آلتنده یاشایان حیاتك نه قیمتی ، نه‌مزیتی ، نه‌ذوقی، نه‌شرفی واردر ؛ اویله سفیل ومسکین . اویله ذلیل وجبین حیاتدن ئولوم بیله ایکره‌نیر !

مدافعین ومظاهرینی حقك مقدس وجودلریله‌در ،که بودنی دنیا یاشار . بوسفیل طوپراقلر شرف بولور . اونلر اولماسه بوخا کدان باشدن باشه بربیابان وحشت کسیلیر .

باق ای مسلمان! لسان حکمت بیان پیامبر اعظمیدن (علیه‌الصلاة والسلام) شرف سانح اولان شوحدیث شریفی امعان فکر ونظر ایله

---

[١] ذات پاك رسالتکزی حضرت قرآن حکیم ایله بعث وارسال بویوران جناب‌حقه یمین ایده‌ریم ،که « شوبحر احمری کچیکز ! » دی‌یه فرمان‌بویورسه‌کز افندیمز ، روحمز ، ولی‌النعممز اوکمزده ایکن بز بی محابا دکیزه آتیلیروکچرز . بزدن‌هیچ برفرد ذره قادار میل تخلف کوسترمز . اعدای دینمزله قارشیلاشمقدن ذره قادار قورقمایز . افندیمزاین اولسونلر،که بز صبر مجسم ، بز اعداقارشیسنده صدق ذی حیاتز . ربمزدن امید وارز ،که بزدن محظوظ اوله‌جقکز معالی افعال و محاسن آثاری افندیمزه کوستریر .

[٢] جناب حقك اسم جلالنه قسم ایده‌ریم،که اکر ذات پاك احدیتی اولماسه بزابداً نائل هدایت اوله‌مزدیق ، نه زکات ویره‌بیلیر، نه‌ده نماز قیلا بیلیردیك. یارب بیزیم اتقا وتبری ایتمش اولدوغمز سیئاتمزی ، لطفاً عفو ومغفرت بویور ! بیزی اعدا ایله قارشیلاشیرسه‌ق ثابت قدم ایله ! بیزه سکینت ، شجاعت‌وجلادت احسان ایله! بیز اوحقیق ایمان بالله احدنی‌یز ،که جهاده دعوت اولوندوغمزکبی درحال اجابت ایدریز .

اوقو : « لاتزال طائفة من امتى ظاهرين على الحق وهم اهل العلم . = امتمدن زوال ناپذیر بر زمرهٔ فاضله دائما مظاهرين حق ومدافعين حقيقتدر، كه اونلرده اهل علمدر ـ بخارى ، كتاب الاعتصام . » نظم جليل حديثك خاتمه‌سى اولان (وهم اهل العلم) جملهٔ كريمه‌سنه دقت اولونسون! دقت اولونسون ، كه ارباب جهلى رد ايديور . چونكه اصحاب جهل حقه مظاهر و مدافع اولاماز . چونكه اصحاب جهل صداى حقى ايشيده‌جك سامعهٔ علم وعرفاندن محرومدر .

بطلانه ، ظلم وعدوانه سل سيف قهر ودمار ايله شهادت ميدانلرينه آتيلماق ، اوساحهٔ قهرمانيده حائز قصب السبق اولماق اهل علم وعرفانك شانيدر . شهادت .. او ، نه بويوك ، او ، نه قدسى بر رتبهٔ الهيه‌در ! قلبى ، ايمان وقرآنك انوار فيض بشاشتيله مشحون اولمش هرهانكى بر توز مسلمان ايچين شهادت ميدانه آتيلاماماق ، رتبهٔ علياى شهادتدن محروم قالماق ، عاجزلر ، قورقاقلر كبى ئولوم دوشه‌كنه اوزاناراق خيريل خيريل جان ويرمك نه عظيم بدبختلقدر !

شهادت ، حقيقى مسلمان ايچين موت دكل ، بيكده برينه نصيب اولمايان اك مسعود بر حيات ابديدر .

دليلمى ايسته‌يورسين ؟ ايشته شاهد قرآنى : « ولا تقولوا لمن يقتل فى سبيل الله اموات ، بل احياء ولكن لا تشعرون = الله اوغرنده خون شهادته بولاناراق مقتول دوشنلر حقنده (اموات) ديمه‌يكز . بالعكس او بختيارلر ديريدرلر . فقط سز او جاودانى حياتى ادراك ايده‌مز سكز . » بر شاهد ديكر دها : « ولا تحسبن الذين قتلوا فى سبيل الله امواتاً بل احياء عند ربهم يرزقون = صاقين فى سبيل الله شهيد دوشنلرى ئولو صانميكز . بالعكس اونلر ديرى و نزد الهيده مرزوقدرلر . » سن ، كندى حسابنه خانه كده ـ ولو قوش توينده ن ـ مكلف دوشه‌كك ايچنده موتك او مدهش سكراتى ايله قيورانه قيورانه جان ويريرسين . او ايسه دينك ، قرآنك ، ملتك ، سنجاغنك ، معزز وطنك مدافعه و محافظه‌سى اوغرنده سينهٔ حماستى دشمن سونكولرينه آچار . بر قاچى جهنمه كوندرير ، اكر مقدر ايسه بر قورشونده سكرات موت كورمكسزين ، ئولوم آجيسى نامنه بر شى حس ايتمكسزين اوچار . اللهنه كيدر . درشون . سنك ئولوملكمى اى ؟ اونك شهادتيمى خيرلى ؟ .

« نه غم بر آتش هول اولسه‌ده غوغاى حربت »
« قاچارمى مرد اولان برجان ايچين ميدان غيرتدن »
« كمند جان كدازى اژدر قهر اولسه جلادك »
« مرجحدرينه بيك كره زنجير اسارتدن »
« فلك هر دورلو اسباب جفاسك طوپلاسين كلسين »
« دونرسه‌م قحبه‌يم ملت يولنده بر عزيمتدن »

سلطان المحدثين امام بخاريتك حضرت ابو هريره (رضى الله عنه) حضرتلرينك روايتيله صحيحنده نقل ايتديكى شو حديث شريفى اوقويه‌لم : « انتدب الله عز وجل لمن خرج فى سبيله لا يخرجه الا ايمان بى وتصديق برسلى ان ارجعه بما نال من اجر او غنيمة او ادخله الجنة ولو لا ان اشق على امتى لما قعدت خلف سرية ولودت انى اقتل فى سبيل الله ثم احيى ثم اقتل ثم احيى ثم اقتل = جناب حق ، آنجاق ذات پاك احديتنه اولان لا يتزلزل ايمانك وپيغمبران عظامى تصديقك سوق علويسيله فى سبيل الله ميدان جهاده قوشان عبد مخلصنه يا نائل اوله‌جغى اجر عظيم ومال غنيمتيله عائله‌سى نزدينه ارجاع واعاده‌سنى ؛ ياخود ـ نعمت عظماى شهادته مظهريت بختيارلغيله ممتاز اولانلردن ايسه ـ جنت اعلاسنه ادخال بويوراجغنى فضلاً وكرماً تعهد بويوريور . اكر امتمه باعث مشقت اولمسه بن اردوى همايونمدن كرى قالمام وآرزو ايدريم ، كه ميدان حربده شهيد دوشه‌يم ، صوكرا ديريلوب ينه شهيد دوشه‌يم . تكرار ديريلوب ينه شهيد دوشه‌يم . » كوريورميسكز ، وجود اقدس واعلاسى باعث ايجاد عوالم اولان جناب رحمة للعالمين « عليه الصلات والسلام » افنديمز حضرتلرى نه قادار حار ، نه قادار آتشين بر لسان عشق ايله رتبهٔ جليلهٔ شهادتى تمنى بويوريورلر ! شهادتك بويوكلكنه بوندن باهر دليلمى اولور ؟

اى تاريخ ! اى فصل الخطاب حقايق ! سينه‌كى آچ ! آچ ده او ، دنيالره صيغمايان معالىٔ فتوحات اسلامى ، او ، كره‌يى برندن صارصان مفاخر شكوه عظمت واجلالى اورتايه صاچ !

آه كلات ! خير القرون اولان عصر سعادتك او ، هر برى خورشيد رسالت اطرافنده بر نجم كيسودار ايمان ، بر كشور علم وعرفان اولان صحابهٔ عظام ، تابعين كرام (رضى الله عنهم اجمعين) حضراتنك معشوقهٔ ايمان ووجدانلرى اولان رتبهٔ بالا ترين شهادته نائليت حرصيله ناصيل غزا ميدانلرينه قوشدقلرينى ، نه بى نظير مظفريت داستانلرى وجوده كتيردكلرينى ، ناصيل لواء الحمد محمدى يى (عليه الصلاة والسلام) شرقاً تاچين سورلرينه ، غرباً تا فرانسه‌نك كوبكنه (پوواتيه‌يه) ، شمالاً تاقافقاسيه شواهق جبالنه ، آزاق وقاره دكيز قييلرينه قادار كوتورديكلرينى آه كلات ! اونلرك ، او انسان كامللرك اوننده غزا وجده كلير ، او دين حق فدائيلرينك آردنده ظفر سجده ايدردى ! آه .. قلب اسلام ، او معظم روح جلادت وشهامتى دائما محافظه ايتمش ، دائما او حقيقى روح انسانيتله ، او وجه دوينوايله ياشامش اولايدى هيچ عالم اسلام انحطاط وسقوط نه‌در بيليرميدى ؟

هيچ اوچيوز بوقادار مليون مسلمان ، چفت حيوانلرى كبى وحشى ، قان ايچيجى موسقوفلرك ؛ ساخته نقاب مدنيت آلتنده جلاد سيماسنى كيزلمكه چاليشان باربار انكليزلرك ، عفتك مدفون اولديغى ديار محصولى اولان مغلوب ومقهور فرانسزلرك اسارت بويوندوروقلرنده اينليم اينليم ايكلرلرميدى ؟ يوزبيكلرجه مسلمان كنچلرينك بوكون شوادج دشمن اسلاميتك حاوار اردولرى ايچنده حيات كبى معزز بر حقه ، مدنيت كبى مبجل بر حقيقته و نهايت

دوغريدن دوغرى‌يه كعبۀ توحيده روح اسلاميت اولان مقام اقدس خلافته ، خلافت محمديه‌يه (عليه الصلاة والسلام) قورشون صيقمه‌لرى ، كولله آتمالرى نه فجيع بر بد بختلق ، نه هائل ، نه ايمان سوز بر فلاكتدر !

سز بر انكليزى ، بر فرانسزى ، بر موسقوفى آليكزده جبراً وقهراً انكليزلكه ، فرانسزلغه ، موسقوفلغه قارشى حرب ايتديريكز ! قورشون كولله آتديريكز باقه‌يم ! او ، مصيبت عظما يالكز بد بخت اسير ؛ ذليل مسلمانلره مخصوص ...!

اسلاميت ، ذلت ومسكنتمى ديمكدر ؟ اسلاميت ، اسارت وحيوانيتمى ديمكدر ؟ حاشا ! بيك كره حاشا . . ! ايشته بوكون — اى مسلمانلر : — اسلاميتك بو ، اوچ بيوك خصم عقورى او ، نور الٰهى‌يى ، عقللرنجه ، سوندرمك مقصد مجنونانه‌سيله بالاتفاق صالديريرلر . شوكتلو خليفۀ يكانه‌مز . اميرالمؤمنين افنديمز حضرتلرى بونلرك تعرض وتجاوزلرينه قارشى جهاد اكبر اعلانى يد يمين همايون خلافت پناهيلرنده‌كى حضرت قرآن حكيم نام اقدسنه فرمان بويورديلر . بو فرمان همايون الله ورسول اللهكدر .

بوكون بر يوزنده ياشايان اركك ، قادين كافۀ اهل اسلام ، مال وجانلريله خلافت اسلاميه‌نك عسكريدر . حفظ دين ، حفظ قرآن حفظ استقلال ، حفظ وطن ، حفظ ناموس نامنه الك اوقاق براشارت خلافتپناهيلرينه اجابت موقعنده‌در . خليفۀ اسلامه اطاعت ، رسول اللهه وبالنتيجه اللهه‌در . عكسى‌ده تماماً عكسنه‌در .

اسلاميت دعواسنده بولونان هرهانكى بركيمسه — بالخاصه بوكون — فرمان خلافتپناهيدن ذره قدر تخلف ميلى كوستيرسه قطعياً مسلمان دكلدر . اونك ايمانى شبهه‌لى وبى معنادر . هيچ — ولو تخلف صورتيله — اعداى دينه ، دشمن خلافه ياردم ايدن مسلمان اوله بيليرمى ؟ اونك جنازه‌سى زمزمله يقانسه ينه مرداردر ، جيفۀ كفر ونفاقدر .

قرآن حكيمى — حاشا ! — تلعين ايدن ملعون غلادستونك روح خبيثى خورتلامش ، ايكنجى ابرهه اولمش ؛ بيت اللهى ، روضۀ مطهرۀ سيد الانامى ييقماغه چاليشيور . موسقوفلر اسلام يولنمزى آلمغه ، سرير خلافت اسلاميه‌يى پارچه‌لامغه ، آياصوفيه جامع شريفى اوزرينه صليب اعظمى ركزه يلتنيور .

اسلاميت ، بوكونكى قدر هيچ بروقت بودرجه مدهش برتهلكه‌يه معروض قالمشدر .

قوشالم ، اى دين حق اربابى ! الله ورسول الله مال وجانمزله ياردمه ، خلافت مقدسۀ احمديه‌يى صولت اعدايه قارشى مدافعه ومحافظه‌يه قوشالم ! ايشته او ، روح اعظم اسلاميت تنزلكاه ناسوتيسى اولان قلب اسلامه ، اوقديم آشيانۀ جلادت وشهامته ايديور . اللهم انصر الاسلام والمسلمين على الذين يريدون ان يطفؤا نور الله بافواههم ! اللهم اتمم نورك رغماً لانوفهم !

محمد فخرالدين

افغانستان هرحالده انكلتره عليهنه قيام ايده‌جكدر

حق وعدالتى بى پروا چيكنه‌يه‌رك ، متفقلريله برلكده ؛ انسانيته قارشى اعلان حرب ايدن انكلتره اسلاملره الك زياده تماسده بولونمش ؛ اسلاملره الك زياده ضررى دوقونمش برغريب حكومتيدر . بالخصوص هندستانك ضبطندن صوكرا افغانستانله هم حدود اولديغندن افغانستانك ودولتندن كورديكى ضررلر آز دكلدر . اولجه انكلتره افغانستانى رقيب مدهشى روسيه‌يه قارشو برقلعه كبى قوللانمق ايسته‌مش وبونك ايچون افغانستانه بعض معاونتلرده‌ده بولونمشدى .

بويله‌لكله روسيه‌يه قارشى هندستاندن امين اوله‌جق ؛ تك برانكليز نفرى تلف اولمادن اوقوجه مملكتى افغانليلر واسطه‌سيله محافظه ايليه‌جكدى .

ثانياً : بومعاونتى سايه‌سنده‌نه انكلتره افغانستانه تدريجى برصورتده حكم ايتمك ايسته‌يور ؛ كنديسنى اونلره دوست وحامى كوستروب كوكلرنده افغانستانى زير حمايه‌سنه آله‌بيله‌جكنى اميد ايديوردى . اكر افغانليلر بوكا قانه‌جق ، آلدانه‌جق اولورلرسه انكليزلر افغانستانى بك قولاى ضبط ايده‌جكدى .

ايشته بوملاحظه سائقه‌سيله ايدى‌كه : ۹۳ سفرندن صوكره انكلتره افغانستانى استيلا ايتمك — مقدما بحث اولونديغى اوزره — تشبثده بولوندى ؛ كابل وقندهارى ضبط ايتدى . لكن اوزمان افغانليلرك حس حميتى غليانه كلدى : آنجق كنديلرينه مخصوص بر بسالتله اللرنده اسكى سيستم تفنكلر بولونديغى حالده ، انكليزلرك معلم ، دهشتلى طوپ تفنكلرله مجهز عسكرينه هجوم ايتديلر واونلرى حدود خارجنه قادار پوسكورتديلر .

بوندن صوكره انكلتره ، قارشيسنده بر افغانستان كورمشدى . ايمان قويسى ، صلابت دينيه‌سى ، جسارت عظيمه‌سيله افغانستان ، انكلتره قارشيسنده آرتيق بر شخصيت مطلقه‌يه مالكدى ؛ انكلتره ، افغانستانه اهميت ويرمكه باشلادى . او صره‌لرده افغانستان اميرى عبدالرحمن خان حضرتلرى هندستانه كلدكلرى وقت هند ويسراى امير حضرتلرينه : « ذات عاليكز كبى بويوك اميرك انكلتره‌يه دوست اولمسى لازمدر . » ديمشدى .

افغانستان هيچ برزمان انكلتره‌يه دوست اوله‌مز . فقط اووقت سياست مقتضاسى انكلتره ايله ظاهرى بر دوستلق رابطه‌سى عقد ايتمشيدى . بوحالك دوامنى انكليزلر دائما آرزو ايديورلردى . زيرا بيليورلردى‌كه : عكس حال ابى برشى دكلدر . بوندن طولايى انكلتره افغانستانك هر سوزينه اعتراض ايتميور ويا ايده‌ميوردى مثلا : بخارا وهندستان شومن‌دوفرينك الساق مسئله‌سنى انكلتره وروسيه حكومتلرى افغانستانه تكليف ايتدكلرى وقت امير عبدالرحمن خان « قطعياً بوكا رضاداده اولامام . . اكر تهديده جرأت ايدرسه‌كز

حدودلريكزه بش يوز بيك عسكر سوقيله صوك داملهٔ قانئه قدر اوغراشيرم » ديه جواب ويرمش وبوني هرايكي دولتده بلا اعتراض قبول ايتمشلردي .

حالبوكه بوكونكي افغانستان ايله اسكي افغانستان آره‌سنده غايت بويوك فرق وار . . افغانستان فوق‌العاده بر غيرت ، بويوك بر سعي نتيجه‌سي اوله‌رق پك چوق ترقي ايتدي . دها او زمان انكلتره قارشيسنده اهميت عظيمه‌يه مالك اولان افغانستانك بوكون قوتي تضاعف ايتمشدر . مين زمانده دون — ولو ظاهراً — انكلتره‌له دوست اولان افغانستان ، بوكون اوكا عدو اكبر ، دشمن جاندر . بوتون عالم اسلامك استادكاهِ يكانه‌سي اولان عثمانلي دولتنك دائما ضررينه چاليشمغله اكتفا ايده‌ميه‌رك اوسته‌ده ايكي دربندِ وطنمزي خائنجه‌سنه غصب ايدن او حكومته قارشي افغانليلر بويوك بر حس غيظ وانتقام دويويورلر . انكلتره ، افغانستان ايچون بويوك بر دشمن در . انكلتره ، قهر ايديلمه‌سي لازم كلن بر ملتدر . بوني افغان ملتي ، افغان حكمداري تقدير ايتديكنه امين اولملي‌در .

خصوصا شيمدي (جهاد اكبر) دخي اعلان ايديلمشدر : تلغراف حوادثي اوله‌رق اشاعه اولنان تعريضات وسائره‌كبي بر طاقم مواعد ، افغانليلري وافغان اردوسني جناب حقك (جاهدوا في سبيل الله) امر جليل صمدانيسني ، خليفه‌سنك اراده‌سني اجرادن منع ايده‌ميه‌جكنه هيچ شبهه ايتمه‌ملي‌در .

افغاني زاده

عالم اسلام

بوتون مسلمانلر ائتلاف مثلث عليهنده آياقلانديلر

جهاد مقدسه دائر بياننامهٔ همايون حضرت خلافتپناهي شرفصادر اولور اولماز ، عالم اسلامده عظيم بر هيجان وقيام آثاري كورلمكه باشلامش وكوندن كونه توسع پيدا ايتمشدر ...

بياننامهٔ همايونك ايلك تأثيري پاي‌تختمزده مقيم بولنان ايرانلي قارده‌شلرمز اوزرنده كورلمشدر : ايكي كون صوكره سلطان احمد ميدانندهِ محتشم بر اجتماع عقد ايدرك ، روسلرك ، انكلتره‌نك ، فرانسه‌نك ايرانده وبالجمله ممالك اسلاميه‌ده‌كي اعتيقه‌لري ، ظلملري برر برر خطباي ايرانيه طرفندن تعداد اولونمش ؛ بونلرك سياستلرينه ، امللرينه لعنتلر ياغديريلمش ؛ بالجمله مسلمانلرك ، سني وشيعيلرك يكوجود ومتحد اوله‌رق عثمانليلرله برابر امر مقدس جهاده اشتراك ايتمكه آماده اولدقلري بيان ايديلمش ؛ روسلرك شو صوك كونلرده اروميه‌ده يوز اون بر ايرانلي‌يي آصمق صورتيله اجرا ايلدكلري مظالم پروتستو ايديله‌رك سفارتلره وباب عالي‌يه ايرانلي بر هيئت طرفندن تقديم اولنمش وعتبات عالياتده شرفقيم اولوب نشر افاضاتده بولنان مجتهدين كرام

حضراتيله ايرانده‌كي رؤساي قبائله ، ايران قابينه‌سنه پروتستو نامه‌نك صورتيله جهاده اشتراك ايتملري لزومنه دائر متعدد تلغرافلر چكيلمشدر .

بو وقعه‌دن بر هفته كچمكسزين تبريزده برقاچ ساعت ايچنده مذكور شهرده موجود اولوب روسيه‌نك قوتي تشكيل ايدن ايكي بيك قدر روس قازاقلريله برابر روس جنرال قونسلوسني غيور آذربايجانليلر قليجدن كچيرديلر ، كچن سنه‌لرده محرمك اونجي كوننده روسلرك يوزلرجه احرار ايله برابر آصدقلري مرحوم (ثقة الاسلام) حضرتلرينك انتقامني آلديلر . ايران حكومت رسميه‌سي ايستديكي قدر بيطرف اولسون ، ايران مجاهدلري ، قبائلي ، علما ومجتهدلري جهاده اشتراك ايتمشلردر . افكار عموميه‌يه استناد ايتمك مجبوريتني ايركچ ايران قابينه‌سي‌ده حس ايده‌جكدر . يقين بر زمانده بيطرفلغي ترك ايليه‌رك بوتون موجوديتيله دولت عليهٔ عثمانيه ايله برلكده ائتلاف مثلث عليهنده ميدان مجاهده‌يه آتيله‌جغي محقق بر كيفيتدر .

ديكر طرفدن جهاد مقدسك اعلاني طويان فاس ، جزاير ، تونس ، مصر وسودان اهاليسي ، صومالي قبائلي‌ده انكلتره وفرانسه عليهنده مسلح بر حالده اخذ انتقامه قرار ويرمشلردر . هر يرده بودين دشمنلريني صيقيشديرمغه ، شاشيرتمغه باشلامشلردر . فاس مجاهدلري طرفندن بو آنه قدر فرانسز عسكرلرندن بيكلرجه‌سي خاك هلاكه سريلمشدر . عراق وسوريه جهتنده شايان غيور وديندار اسلام قبيله‌لرينك‌ده بر قسمي سويش قانالنده ، ديكر قسمي‌ده بصره جوارنده انكليزلرله حرب ايتمكله مشغول اولدقلريني همان هر كون استخبار ايتمكده‌يز .

چوق كچمكسزين مظفر عثمانلي اردوسي مصره طوغري عنان جلادتي عطف ايدنجه بوتون افريقا مسلمانلرينك انكلتره وفرانسه عليهنده بردن بره حركته كله‌رك باشدن باشه افريقاده قيامله قوپاره‌جقلرينه امين اولملي‌يز . فقط بر كره انكليزلرك قبضهٔ تسلطلرندن قورتولور قورتولماز هندستانده‌كي ايكي يوز آلتي ميليون هندو ايله سكسان بش ميليون مسلمانك انكلتره عليهنده اختلال چيقاره‌جغي ، بوتون انكليزلري محوه قيام ايده‌جكلري طبيعي‌در .

ايران مجاهدلرينك كمال فعاليت وحس ديانتله ميدان جهاده آتيلدقلريني كورن ، خبر آلان بلوجستان وافغانستان قبائلنك‌ده شمالاً وجنوباً روسيه‌نك توركستانيله انكلتره‌نك پنجاب ايالتنه آرسلانلر كبي هجوم ايده‌جكلرينه ذره قدر شبهه ايتمز .

قفقاسياده‌كي مسلمانلر ارمنيلرده التحاق ايدرك روسيه عليهنده قوميته‌لريله ، بومبا وديناميتلريله ، سلاحلريله اختلال چيقارمقده ، عثمانلي اردولرينه درت كوزله انتظار ايتمكده‌درلر . بوتون بو حادثات ، بو تظاهرات وحدت واخوت اسلاميه اساسنك مسلمانلرك قلبنده نه متين بر صورتده يرلشديكي ؛ مسلمانلرك غدار ، خونخوار ، ايكي يوزلي

ائتلاف مثلث دولتلرندن انتقام آلمق ایچون فرصت بکلمکده اولدقلریغی تمامیله کوستریبور . دولةالخلافه‌نك ائتلاف مثلث علیهنده اوله‌رق حربه اشتراك ایله اعلان جهاد ایلمسی شبهه یوقدرکه، دنیاده‌کی بوتون مسلمانلری سلاح باشنه ، جهاده دعوت ایتمش واسلام دشمنلرینه مقام معلای خلافته قارشی تعرضك، اویون اویناماه‌نك نه‌مدهش ، نه‌تهلکه‌لی برایش اولدیغنی فعلاً اثبات ایتمشدر .

انکلتره مصردن وهندستاندن قوغولدقدن صوکرا بوتون اوعظمتی، حشمتی ، ثروت وترقیانی، کبرونخوتی ایله برابر سونوب کیده‌جکدر . (الحق یعلو ولا یعلی علیه) . دها ایشك باشـلانغجنده‌یز . دها جهاد خبرینی آله‌مامش میلیونلرجه مسلمانلر واردرکه، بوکون یارین حقیقتدن خبردار اولنجه یکپاره آتش کسیله‌جکلری بدیهیدر .

« یریدون ان یطفئوا نورالله بأفواههم ویأبی الله الا ان یتم نوره ولو کره الکافرون . » آیت جلیله‌سی موجبنجه جناب حقك ، قهار ذوالجلال حضرتلرینك نور الهیسنی سوندیرمك ایسته‌ین کفارك مقهوریتی ، نور اسلامك پارلایه‌جغی طرف حقدن مقدر ومبشردر . آرتق صبر الهی توکنمشدر . بونجه ظلملر ، قتـالقلر ایقاعنه ، خانمانلر سوندیرلمسنه ، ناموسـلر چیکنه‌نمسنه قارشو دریای غضب وقهر الهی جوش وخروشه کلمش در . بوکا قارشو حائل ومانع اوله‌جق هیچ بر قوت یوقدر . قهر ربانی سـیل کبی حقسزلری ، کافرلری غیای اضمحلاله سوروکلیه‌جکدر . (لا تذر علی الارض من الکافرین دیارا) منطوق جلیلنه ماصدق اوله‌رق بوطـالملرك ، کافرلرك حالی پك یامان اوله‌جق ؛ تاریخلرده عبرت ، دیللرده داستان اوله‌جقدر . بو بویوك عبرتلردن حصه‌یاب اولان ملتلرك حالنه نه موطلو !

بناءً علیه بوکون اوروج ونماز کبی جهاده اشتراك ایتمك ؛ وکفاره قارشو ممالك اسلامیه‌یی جانلریله ، ماللریله مدافعه و صـیانت ایتمك ؛ بیضهٔ مقدسهٔ اسلامیه‌یی کفارك تجاوزاتندن مصون بولندیرمق هرمؤمن موحد اوزرینه فرض عیندر . بوندن یوز چویرن مسلمان دکلدر ، انسان دکلدر . اونك ایچون نه حیات واردر ، نه شرف ! دنیاده ذلتدن ، آخرتده خسراندن باشقه هیچ بر نصیبی یوقدر .

آرتق بو ایش بو راده‌یه کلنجه اقوام اسلامیه آره‌سنده‌کی بوتون اختلافات مذهبیه‌ده برطرف اولمشدر . سنیسی ، شیعیسی ، وهابیسی ، حاصـلی هپسی بو جهاد مبینه اشـتراك ایتمش وایده‌جکدر . انکلیز یارداقجیلرندن آوجی کلبنه بکزه‌ین آقاخانلرله آکا بکزر منافقلرك تدلیساتنه هیچ کیمسه‌نك ، هیچ بر مسلمانك اهمیت ویرمیه‌جکی شبهه‌سزدر . کیجه‌لر کبه‌در . باقه‌لم نه‌لر طوغورور ! عالم اسـلامك استقبالی انشاءالله پك پارلاقدر . الویرکه هر مسلمان وظیفه‌سنده قصور ایتمسون .

س . م . توفیق

مطبوعات

اردولرده حس دینی

صباح غزته‌سنك ١٣ تشرین ثانی ٣٣٠ تاریخلی نسخه‌سنده مندرج مقالهٔ مهمه‌نك بعض شـایان دقت فقراتی بروجـه آتی انظار اولی‌الابصاره وضع ایدیبورز :

«شمدی‌یه‌قدر جهاد حقنده یازیلان مقاله‌لر کوزدن کچیرلدیکی زمان حکومتك شوخصوصده‌کی عزم وشدتندن ایکی‌درلو نتیجه‌یه انتظار ایدلدیکی آکلاشیلیر :

برنجیسی مقام خلافتك آچدیغی لواء جهاد آلتنده اقوام اسلامیه‌نك اك درین برهیجان دینی‌ایله برلشه‌رك استقبال حقیقهٔ قورقونج برحاله کتیرن تهلکه‌یی سلاحله طاغتمسیدر . وحدت دینیه‌مزك شـو مقصدی ایرکچ تأمین ایده‌جکی بزم ایچون محققدر .

انکلتره سیاستنك عرش اسلام اوزرندن رفع ایتمکه چالشدیغی نقش مبین اخوت سیلینه‌مز . تاریخك اوچ یوز سنه‌در ، بونی اثبات ایتمك ایچون حاضر لادینی استعداد ، شمدی انکشاف ایدیبور . مصر ، اله آلندقدن صـوکره بوانکشافك آثاری دهاواضح صورتده کوریله‌جکدر .

ایکنجی مقصدمز ــ که بحثمزك اساسنی تشکیل ایدر ــ دشمنلریمزه قارشی اعلان ایتدیکمز جهادك بوکون قفقاسیه حدودندن سوبش سدلرینه‌قدر محاصم اردولره کوکس کوکسـه چارپیشـان جسور عسکرلرمز اوزرنده کوستره‌جکی تأثیردر ، بزدن اول کلنلرك اردولرده غیرت دینیه‌یی تحریك ایچون نه‌کبی تشبثلرده بولندیغنی دوشونمك بوهدفه دها قولایلقله واصل اولمامزی تأمین ایدر .

بر اردونك غایهٔ ملیه‌سی ایچـون حرب ایتدیرمك یالکز اوظیفه‌یی اخطار ایتمکله قابل اوله‌ماز . عسـکرك ساحهٔ حربده تماس ایتدیکی وجودلره اطرافنده‌کی محیطك تأثیراتی ، تظاهرات . اوکا هرآن ، هردقیقه تعقیب ایدیلن مقصدی الهام ایده‌جك وجدانی هیجانلر ویرملیدر .

عثمانلی اردولرینك ادوار استیلاسنده محافظه‌ایلدیکی سرائر فتوحاتی ایکی سوزله خلاصه ایده‌بیلیرز : تربیهٔ مسلحه ، حس دینی !

تربیه‌نك ایلك مکتبی عائله‌در . قشله حیـاتی مکتبی تعقیب ایدر . برچوجغه برده بولدیغی لقمه‌یی حس حرمتله اوپدیرمك ، اوکاقدر معیشتی احـساس ایچون ویریله‌جك درسـلرك اك مؤثریدر . کندیسـنه عین حرمتله قلیجنك قبضه‌سنی اوپدیریکز ، وطنی قورتارورسکز !

برعسکرك سلاحنی زوجه‌سنك باشنده‌کی اورتو کبی علامت ناموس حالنه قویکز ، اردوکزه استقبال فتح ایده‌جك قوتی بخش ایدرسکز !

ایشته اسکی عثمانلی تربیه‌سنك اساسنی بوعنعنات اوزرینه قورولدیغی ، بوعنعنات هرعصرده محترم برودیعهٔ اجداد کبی محافظه ایدلدیکی ایچوندرکه ملت دائماتاریخه قلنجله حاکم اوله‌رق یشامشدر .

چوجق پدرینك غازی قلنجنه طوقونه‌ماز . اونی دائما باشـنك اوزرنده حس تکریم ایله کورور . یدیکی اکمکی « نعمت » سوزیله تقدیس ایتدیرن تربیهٔ دیندارانه ، حربه کیرن قلنـجلره‌ده (غازی) اوله‌بیله‌جکنی مبنی رونه تلقین ایتمشدر .

سویله‌مین چوجقلرك لسانی والینك مهری آچمازسه ، شهدا قلنجی آچار ، رؤساء حکومتدن دها بیوك غازیلر ، شهیدلر واردر .

بومعصومك خیالی برده دینـاً تجیله مجبور اولدیغی بیوکلرك ، مجاهدین امتك مناقب حماستی ایله طولدیردقدن صوکره کندیسـنی یکیچری اورته‌لری ایچریسنه براقکز ، آرتق اردو حقیقی برذلاوردها قازانمشدر .

فاتح کبی سیاست دینیه‌یی مقصد معظمنك استحصالنده بیوك برتوقف ایله ، حصافتله اداره ایتدیکی بیان ، هرمناسبتله محترم برپادشاه ، استانبولی خواجه‌سی

« آق شمس‌الدین » ك بركات فیوضیله فتح ایتمشدر .

فاتح ، اردونك اوكنده علناً آق شمس‌الدینك مبارك النی اوپر . آق شمس الدین اونك آرقه‌سنی صیفار ، پادشاهك بودرجه حرمت ایتدیكی ولی مبارككُ كوندن كونه تعالی ایدن شرف ، ذاتاً كنزالهام اولان قلبنك دعالریله برلشه‌رك سیاست دینیه‌نك برقوهٔ مؤیده‌سی حالنده ینه فاتحك شخصنه رجوع ایدر .

آه ، ایشته عثمانلیلری عصرلرجه مظفرایدن قوتك منشأ علویسی بودر . دیانتله سیاست بوحكومتك تاقرن‌لردن كعبهٔ معظمه‌یه قدر اوزانان ایكی جناح اعتلاسی اولمشدر .

فاتحك استانبوله حقیقی بربلدهٔ اسلام ماهیت معنویه‌سنی ویرن همتلرندن بری‌ده اموی‌لر زماننده استانبوله كلش اولان اصحاب كرامك قبرلرینی آرایوب بولدیرمقدر . حضرت خالد بن ایوب ، حضرت جابركبی ذواتك تربه‌لری ، هپ فاتحك انظار امت اوكنده بولوب احیا ایلدیكی مبارك آبده‌لردر .

فتحك میسر اوله‌جغی زمانی فاتحك دیندار وجسور اردوسنه تبشیر ایدن آق شمس‌الدین دكلیدر ؟ بوتبشیرك حاصل ایتدیكی تأثیری دوشونملی !

الٰهی ! سن قلوب موحدینه عین‌الهامانی كوندر . اسلامی سن مظفرایت ! جهاد امر مقدسنك اعلانندن صوكرا دیمزكه هردرلو فیوضندن استفاده ایده‌جكمزه ، هرطرفده اورته‌یه برچوق بیوك مجاهدلر چیقه‌جغنه وجداناً مطمئنز . مقام مشیخت اسلامیه ایلك بیاننامهٔ عالیسی انظار اسلامه قویدی . البت بونی اردولره كوندریله‌جك دینی هیئتلر ، دها بیوك تشبثلر تعقیب ایده‌جكدر . بوكا اعتماد ایدرك جهادك نتیجه‌سنه عمیق براطمئنان ایله انتظار ایدیورز .

موحد معصوم

شئون

حرب عمومی — بوهفته ظرفنده‌كی وضعیت عمومیه

[قارئین محترمه‌مزك آرزولری اوزرینه بوهفته‌دن اعتباراً شئون حربیه‌یی ، وضعیت عمومیه‌یی خلاصه ایتمه‌یه باشلایورز . ١٢ تشرین‌ثانی تاریخنه قدر اولان وقایع حربیه‌یی‌ده باشقه برصورتده قید ایدرز .]

١٢ تشرین ثانی — قفقاسیه حدودنده (چوروخ) منطقه‌سنه كیرمش اولان مفرزه‌لرمز (بورچیقـا) جوارندن شهرمذ كوری كچه‌ركیكی مظفریت قازانمشلر ؛ دشمندن درت سریع آتشلی طوپ ایله جبخانه ومهم مقدارده غنائم آلمشلردر . طاغلق اراضیده‌كی حركات تعرضیه‌مز مخالفت هوا حسبیله حال توقفده‌در . § تبرزده وقوعه كلن برمصادمه‌ده ایكی بیك قدر روس ایران قبائلی طرفندن قتل عام ایدلمشدر . بیكلرجه ایرانلی مجاهدین اسلام انكلیزلره قارشی عثمانلی عسكریله برلكده جهاد ایلك اوزره بصره اوزرینه یورویور . فاسده‌كی مجاهدین اسلام فرانسزلری « كن‌الفرع » جوارنده بیوك بر هزیمته اوغراتمش ، ایكی بطاریه‌ده طوپ اغتنام ایتمشلردر . § آلمانیا — آوستریا قوتلری (طولبروم) و(پیلیقا) جهتنده بعض مهم موقعلری اشغال ایتمشلردر . قارپاتلرده برقاچ كچیدروسلره براقیلمشدر . تحت محاصره‌ده بولونان (پرزمیسل) ده‌كی آوستریا - مجارستان عسكرلری ایكی مهم خروج حركتی اجرا ایدرك شرق وجنوب جهتنده‌كی روسلری بوزغونه اوغراتمشلردر .

١٣ پنجشنبه — جهاد اكبر اعلاننك كرك ولایات عثمانیه‌ده ، كرك عالم اسلامده‌كی تأثیرات عظیمه‌سی حقنده دارالخلافه‌یه هرطرفدن متعدد تلغرافلر یاغیور . سویش جهتنده‌كی عثمانلی قراركاهنه عربلردن واهالیٔ بصره‌دن فوج فوج مجاهدین كلیور . نجف اعاظم مجتهدیندن بعض ذوات خلق جهاده دعوت ایچون بصره‌یه عزیمت ایدیور . جزائر قیامی كسب اهمیت ایدیور ، فرانسزلرك جنوبی جزائرده (الغوله‌آ) جهتنده غایت مهم برموقعده بولونان مستحكم اردوگاهلری مجاهدین اسلامیه طرفندن ضبط اولونیور . فاسده‌كی ارباب قیام پایتختك دیكر جهتلر ایله اولان مخابراتنی كسمشلردر ؛ فاس شهرنده قانلی اغتشلر وقوع بولیور . ایشك اهمیتنی تقدیره باشلایان فرانسه تونس وطنجه‌ده بیاننامه‌لر نشر ایده‌رك مقام خلافته قارشی هیچ برخصومت بسله‌مدیكنی سویلیور . مجاهدین اسلامیه رئیسی اولوب طنجه اوزرینه یورومكده اولان شیخ عبدالمالك دخی آیریجه بیاننامه‌لر نشریله بونی رد ایدیور ، فرانسزلرك اسلامه قارشی اولان اهانت ودسائسنی اثبات ایلیور . افغانستانك جهاده عدم اشتراكی ایچون انكلتره طرفندن وقوع بولان بعض تكلیفات امیر حضرتلری طرفندن رد اولونیور . § لهستان روسیده میدان محاربه‌سی دوام ایدیور . آوستریالیلر روسلردن ٤٩ بیك اسیر ایله ٤٩ مترالیوز وبرچوق مهمات آلمشلردر . قارپاتلرده‌كی بعض كچیدلری اشغال ایدن روسلرك برقسمی پریشان ایدلمش ، برقسمی‌ده بوزغونه اوغراتلمشدر . صربستانده‌كی آوستریا — مجار قطعاتی (قولوبارا) ایرماغی جوارنده‌كی تپه‌لری آشمشدر . فون (ماكنسه‌ن) قوماندانسنده‌كی آلمان عسكرلری (لوچ) و(لوویق) جوارنده‌كی روسلرك برقاچ اوردوسنی منهزم ایده‌رك لااقل قرق بیك اسیر ، یتمش طوپ ، ١٥٠ مترالیوز ، بك چوق مهمات آلمشلردر .

١٤ جمعه — بوكون قفقاسیاده یالكز طرفین كشف قطعاتی ارهسنده اهمیتسز مصادمه‌لر اولیور . مصر حدودنده آلدیغمز اسیرلر یافه‌یه كلیور . نجد والیسی ابن السعود پاشانك مقام معلای خلافتك جهاد حقنده‌كی دعوتنه اجابةً وهابیلردن مركب بك بویوك بر قوتله بصره‌یه حركت ایلدیكی ؛ كویت شیخی مبارك‌الصباحك‌ده جهاده عدم اشتراكی ایچون انكلیزلر طرفندن وقوع بولان بعض تكلیفاتی ، تعویضاتی رد وساحلده انكلیز دونانمه‌سی طرفندن تخریب اولنه‌بیله‌جك املاكنی‌ده بالذات تخریب ایدرك انبارلرنده‌كی مدخر ذخائر وخورماله اردوی عثمانی‌یه التحاق ایلدیكی خبرلری كلیور . ذات حضرت خلافتپناهی ایله آلمانیا ایمپراطوری ارهسنده‌كی مناسبات صمیمه‌یه ضمیمةً ذكی وفون درغولچ پاشالر متقابلاً معیت یاور حربلری تعیین اولونیورلر . حكومت سنیه ایله آرمستروتغ آره‌سنده منعقد (انشاآت بحریه) شركتی ارادهٔ سنیه ایله فسخ اولونیور . استانبولده روم تجارت مكتبنده تلسز تلغراف آلاتی بولونیور . § لهستان روسی میدان محاربه‌سنده المان واوستریانك آلدیغی اسرا یوز بیكه بالغ اولیور . روس قوای جدیده‌سنك ورودی حسبیله میدان محاربه‌سی هنوز كسب قطعیت ایده‌میور . صربلر صربستانك غربنده كائن بوتون شهرلری تخلیه ایدیورلر . انكلیزلرك اون بش بیك طونیلاتو حجمنده‌كی (بولوارق) زرهلیلری بر اشتعال نتیجه‌سنده سكز یوزه قریب مرتباتیله تایمس نهری منصبنده كائن (شرنس) لیماننده غرق ونابدید اولیور .

١٥ جمعه ایرتسی ــ باطوم جهتندن ایلروله‌مکده اولان مجاهدین اسلام شهرمذکورك اون کیلو مترو جنوب شرقیسنده‌کائن (آجارا) منطقه‌سنه کیرمشلردر . اوحوالیده روسلر طرفندن اجرا اولونان برخروج حرکتی پوسکوردولمشدر . کوپری کوی میدان محاربه‌سنده مغلوب اولان موسقوفلر قرق کیلو مترو رجعت ایتمشلر واو زماندن بری مستحکم موضعلرندن بر آدیم بیله آته‌مامشلردر .

§ قالکوته‌ده تحقیقات جنائیه دائره‌سنده بر بومبا اشتعال ایتمش ، متعدد انکلیزلر مجروح اولمشدر . فاعللری تعقیب ایدن پولیس مأمورلرینه‌بر بومبا دها آتیلمش ، پولیسلرك بری تلف ، ایکیسی مجروح اولمشدر . § آلمانلر (لانفحارق) ك شمال غربیسنده بعض محله‌لری دها اشغال ایتمشلردر . (آرغون) اورماننده آلمان عساکری موفقیتله ایلرولیور . فرانسزلر (سن‌میهیل) و (آپرمون) جهتلرنده ؛ روسلر غربی غالیچیاده (دونایچ) ایرماغنك اشاغی قسمی وادیسنده حرکات تعرضیه‌ده بولنمشلرسه‌ده موفق اوله‌میوب رجعته مجبور اولمشلردر . انکلتره‌نك (مالاشیست) ، (پریمو) تجارت واپورلری آلمان تحت‌البحرلری طرفندن باطیریلمشدر . جنرال هندنبورغك رتبه‌سی (فلد مارشال) ه ترفیع ایدیلمشدر .

١٦ بازار ــ طوتاق جوارنده ماه حالك طقوزنده مغلوب ایدیله‌رك شماله آتیلان دشمن تقویه قطعاتنك ورودیله (قلیچ کدیکی) جوارنده قوتلی بر موضعی کندینه استنادگاه اتخاذ ایتمش ؛ اردومزده قارشیسنده اخذ موقع ایلمشدر . مدینه‌ده سادات وعلما وشرفا وعربلردن متشکل اوتوزبیك موحدینك اجتماعیله وشبکهٔ مطهره‌ده مراسم مخصوصه ایله چیقاریلان سنجاق شریفك آلتنده جهادك تقدیس وتبجیلی امرنده احتفال دینی اجرا قلنمشدر . غلیان وطنپرورانه تصورك فوقنده‌در . اهالی عموماً پادشاهك امرینه جاناً ، مالاً حاضردر . هرکس کوکللی یازیلیور . کوکالیلر میاننده آلتمش بش یاشنده مدافعهٔ ملیه رئیسی ساداتدن شافعی مفتیسی علوی واوچ اولادی داخلدر . دیکر سادات دخی کوکللی اوله‌رق اردویه داخل اولمشلردر . حقوق خلافت ووطن تأمین ایدلدکجه ترك ایدلمامسنه حضور سید کائناتده عهدوپیمان اولونمشدر .

§ جهاد اکبر اعلانی صومال مسلمانلری اوزرنده‌ده بویوك تأثیراجرا ایتمشدر ، اللی بیك سواری مصر اوزرینه ایلروله‌مکده‌در .

§ فاس قیامی شدتلنه‌رك فرانسزلرك حالی کسب وخامت ایتدیکی ؛ هر طرفده ، حتی ساحللرده بیله شدتلی مصادمه‌لر وقوعه کلدیکی رومادن تأیید اولونیور . افریقای جنوبیه‌ده‌کی ارباب قیامك (هامانسقون) پولیس موقعنی ضبط ، انکلیزلرك کلی تلفات ایله رجعت ایتدکلری لاهیدن بیلدیریلیور . § بلچیقا اردوسنك بقیة‌السیوفی (دونکرك) ه التجا ایلمشدر ، لهستان روسی میدان محاربه‌سی حال توقفده‌در . قارپاتلرده وباشدن باشه صربستان صحنهٔ حربنده محاربات دوام ایدییور . (سیلجاق) تپه‌سی و (اوزیچه) موقعی اوستریا اردوسی طرفندن اشغال اولنمش و بر چوق غنائم آلنمشدر . صرب اردوسنده عصیان ظهور ایتمشدر .

١٧ بازار ایرتسی ــ اردونك احوال صحیه‌سی لله‌الحمد فوق‌العاده شایان ممنونیت برحالده‌در . ایران حدودنده روسلرله اهمیتسز بعض مصادمات اولمشدر . مجارستان وعثمانلی مجلس مبعوثانلری آره‌سنده مودتکارانه تلغرافلر تعاطی اولنمشدر . § آلمانیا ، آوستریا ، ایتالیا مطبوعاتنده جهاد اکبرك عالم اسلامده حاصل ایتدیکی جریان استخلاص حقنده هر کون ستونلرله معلومات نشر اولنیور ؛ جهت جامعهٔ اسلامیه‌نك کرهٔ ارض اوزرنده‌کی بوتون اقوام اسلامیه‌یی یکدیکرینه وهپسنی بردن مقام معلای خلافته ناصیل برحبل متین ایله ربط ایلمش اولدیغی بوتون جهان نظرنده ثابت اولیور . هرطرفدن مالاً وبدناً جهادا کبره اشتراك ایدیلدیکنه‌دائر خلیفه حضرتلرینه تلغرافلر ، عریضه‌لر کلیور . سطوت وسیاست اسلامیه بوتون جهانی حیرتلر ایچنده براقیور . تونس وجزائرده یوزبیکلرجه بیاننامه‌لر نشر ایدیله‌رك بوتون مسلمانلر جهاده دعوت اولونیور . فاس شهرنده محاصره اولونان فرانسز قوای عسکریه‌سنی قورتارمق اوزره حرکت ایدن مهم برقوت طادله‌فاس یولنده بویوك بر مغلوبیته دوچار اوله‌رق بوتون طوپلرینی ، جبخانه‌لرینی مجاهدینه ترك ایتمه‌یه مجبور اولمیور . هندستانده اختلال وقوعی قورقوسیله اوراپه انکلیز عسکرلری سوق اولونمه‌ربازلانیور . § آلمانلر شرقی پرسیاده‌کی روس هجومنی پوسکورده‌رك بیکه یقین ؛ ویستول نهرینك جنوبنده‌ده مقابله هجومده بولونه‌رق ٤٥٠٠ اسیر و١٨ طوپ اغتنام ایتمشلردر . آلمانیاده‌کی اسرای اسلامیه اعلان جهادی خبر آلیر آلماز ، برلکده بولوندقلری فرانسز اسراسنه هجوم ایتملری اوزرینه آیری بر یره نقل اولنمشلردر . آلمانیا ایمپراطوری لهستان روسی ــ غالیچیا جبهه‌سنه کلمشدر . قارپاط داغلرنده (هامونا) یه طوغرو ایلروله‌مکده اولان موسقوفلر یکی برهزیمته اوغرادیله‌رق متفقلر بیك بشیوز اسیر آلمشلردر . صربستانده آوستریا اردوسی (اوزیچه) نك شرقنه‌قدر ایلروله‌مش وبیکدن فضله اسیر آلمشلردر .

١٨ صالی ــ آذربایجان حدودنده‌کی مصادمات دوام ایدیور . چورخ منطقه‌سنده اسیر ایدیلن روسلرك ایلك قافله‌سی طربزونه واصل اولیور . §طهرانده برجم غفیر عایشلر ترتیب ایدرك شاه حضرتلریله ارکان حکومته وعلمایه همان روسلره قارشی حربه باشلانمسی طلبنی حاوی جهاد بیاننامه‌لری تقدیم ایتمشلردر . فزانك جنوبنده (عین علقه) زاویه‌سی جوارنده سنوسی مجاهدلری فرانسز مفرزه‌لرینی پریشان ایدرك « قائم » و « وادای » جهتلرنده موفقیاته مظهر اولمشلردر . مسلمان آرناودلر صربستانه هجومه باشلایورلر . § آوستریالیلر « هامونا » محاربه‌سنی قازانمش وروسلرك لااقل بریچق قول اردوسنی دوچار انهزام ایتمشلر ، ١٥٠٠ قدرده اسیر المشلردر . صربستانده ایسه « والیه‌وو ــ چاچاق » یولنه حاکم « سوبووار » نقطه‌سنی اشغال ایتمشلر ، بیك ایکیوز اللی اسیر ایله ١٤ مترالیوز ومهمات آلمشلردر . آلمانلرده شمالی لهستانده ، ویستولك جنوبنده روسلردن یکیدن ٩٥٠٠ اسیر ، ١٨٠ طوپ ، ١٦٠ مترالیوز وبرچوق مهمات آلمشلردر .

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لكی (٦٥) ، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لكی (١٧) ، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور . درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی كوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرحالكی بر غزته طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مكتوبلرك ، امضالری واضح واوقونافلی اولمسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

پاره كوندرلدیكی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣١٧ — ٢١ محرم ١٣٣٣ — پنجشنبه — ٢٧ تشرین ثانی ١٣٣٠ — جلد ١٣

حدیث شریف

حدیث شریف

عن ابی سعید الخدری ان رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم قال یا ابا سعید من رضی بالله ربا وبالاسلام دینا وبمحمد نبیاً وجبت له الجنة فعجب لها ابو سعید فقال اعدها علی یارسول‌الله ففعل ثم قال واخری یرفع بها العبد مائة درجة فی الجنة مابین كل درجتین كما بین السماء والارض قال وماهی یارسول‌الله قال الجهاد فی سبیل‌الله .

مأل شریفی

ابو سعید خدریدن روایت اولونوركه: رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم آكا : « یا ابا سعید ، هر كیم اللهی رب ، اسلامی دین ، محمدی پیغمبر طانیمغه راضی اولورسه اونك ایچون جنت واجب اولور . » بویوردیلر. ابو سعید بوكا تعجب ایده‌رك : « یارسول‌الله ، بو سوزی تكرار بویوریكز . » دینجه اوسوزی تكرار بویوردیلر . اوندن صوكره‌ده شونی علاوه ایتدیلر : « برشی دها واركه اوندن طولایی الله تعالی قولنی جنتده یوزدرجه یوكسلتیر . هر ایكی درجه‌نك آراسی سما ایله ارضك آراسی قاداردر . » ابو سعید خدری : « یارسول‌الله ، بو نه‌در؟ » دیه سؤال ایدنجه: « الله یولنده جهاد ، الله یولنده جهاد ! » بویوردیلر.

بوحدیث شریف مسلم حدیثلرندندر .

حدیث شریف

عن عبدالله ابی قتادة عن ابیه انه سمعه یحدثه عن رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم انه قام فیهم فذكر لهم ان الجهاد فی سبیل‌الله والایمان بالله افضل الاعمال فقام رجل فقال یارسول‌الله ارأیت ان قتلت فی سبیل‌الله تكفر عنی خطایای فقال له رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم نعم ان قتلت فی سبیل‌الله وانت صابر محتسب مقبل غیر مدبر ثم قال رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم كیف قلت قال ارأیت ان قتلت فی سبیل‌الله اتكفر عنی خطایای فقال رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم نعم وانت صابر محتسب مقبل غیر مدبر الا الدین فان جبریل علیه السلام قال لی ذلك .

مأل شریفی

عبدالله بن ابی قتاده روایت ایدوب دیمشدركه ، بابامدن طویدم ، رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلمدن بحث ایله دیدی‌كه بر كون رسول اكرم صلی‌الله علیه وسلم ایچمزده خطبه‌یه طوردی والله یولنده جهاد ایله اللهه ایمانك افضل اعمال اولدیغنی سویله‌دی . اوته‌دن بری قالقوب : « یارسول‌الله ، نه بویوروركز ؟ الله یولنده (حرب ایدوب) قتل اولونورسه‌م كناهلرمه كفارت اولورمی ؟ » رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم : « اوت ، اكر الله یولنده قتل اولونمش وحین قتلكده صابر ، نیتك خالص ، ایلری آتیلمش ، كری دونمه‌مش بولونورسه‌ك . » بویوردیلر .

بر آز كچدكدن صوكره رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم ینه او آدمه توجیه خطاب ایده‌رك : « دمین ناصل دیمشدك ؟ » دیه صوردیلر . او آدم‌ده : « نه بویوروركز ؟ الله یولنده (حرب ایدوب) قتل اولونورسه‌م كناهلرمه كفارت اولورمی؟ » دیمشدم ، دینجه رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم: « اوت ، صابر ، نیتك خالص اولارق وایلری آتلمش ، كری دونمه‌مش بولونورسه‌ك كناهلركه كفارت اولور . یالكز بورج مستثنادر . بونی بكا جبریل علیه السلام سویله‌دی . » بویوردیلر .

بوحدیث شریف مسلم ایله نسائی حدیثلرندندر .

حدیث شریف

القتل فی سبیل‌الله یكفر كل خطیئة الا الدین .

مآل شريفى

الله يولنده قتل اولونمق بورجدن باشقه هر كناهه كفارتدر .

بوحديث شريفى مسلم عبدالله ابن عمرو رضى الله عنهمدن ، ترمذى انس رضى الله عنهدن روايت ايديور .

حديث شريف

يضحك الله الى رجلين يقتل احدهما الآخر كلاهما يدخل الجنة فقالوا كيف يارسول الله قال يقاتل هذا فى سبيل الله عزوجل فيستشهد ثم يتوب الله على القاتل فيسلم فيقاتل فى سبيل الله عزوجل فيستشهد .

مآل شريفى

حق جل وعلا حضرتلرى ايكى كشينك حالندن (خوشنود اولارق) كولر . بونلر برى ديكرينى قتل ايتمش اولارق جنته كيرن ايكى كيشيدر . « يارسول الله ، بوناصل اولور ؟ » دينجه : « برى الله عزوجل يولنده قتاله كيريشيرده شهيد اولور . صوكره الله تعالى قاتلك توبه‌سنى قبول ايدرده ايمانه كلير . اوده الله عزوجل يولنده حربه كيريشيرده شهيد اولور . » بويورديلر .

بوحديث شريفى بخارى ، مسلم ، نسائى ، ابن ماجه ، امام احمد بن حنبل ابوهريره رضى الله عنهدن روايت ايديورلر .

حديث شريف

لايجتمع كافر وقاتله فى النار ابدا .

مآل شريفى

(اثناى جهادده قتل اولونان) هيچ بر كافر ايله قاتلى جهنمده ابدياً بولوشمازلر .

بو حديث شريفى مسلم ايله ابو داود ابوهريره رضى الله عنهدن روايت ايديورلر .

احمد نعيم

جهاد اكبر — تبوك سفر همايونى

وقتا كه ولى النعمت جهان انسانيت ومدنيت (عليه الصلاة والسلام) افنديمز حضرتلرى شامده روم قيصرى هرقلك تحشيدات حربيه‌سنه قارشى ، نفير عام صورتيله ، اعلان جهاد بويورديلر ؛ صنوف عوامدن بعضلرى بومهم فرمان همايون رسالت پناهى‌يى (عليه الصلاة والسلام) حقيله ادراك واحاطه ايده‌مه‌مك يوزندن ، اجابتده آغيرجه‌داوراندیلر . بونلرك هر برى ، كندى واهمه‌سندن برمعذرت ايجادينه چاليشيوردى . وقت ايسه پك دار ، لكن آنلرك هر برى برحيات ابدى قادار قيمتدار ايدى . ايشته بواثناده شو آيت جليله‌ٔ عتاب ، جلالت افزاى نزول اولدى : « ياايها الذين آمنوا مالكم اذا قيل لكم انفروا فى سبيل الله اثاقلتم الى الارض ؟ ارضيتم بالحيوة الدنيا من الاخرة فما متاع الحيوة الدنيا فى الاخرة الا قليل ؛ الا تنفروا يعذبكم عذاباً اليماً ويستبدل قوماً غيركم ولا تضروه شيأ ؛ والله على كل شئ قدير . = اى ايمان ايدن كيمسه‌لر ! سزه ، هايدى هپكز جهاده ... ، دينيلنجه نه اوبله يره ياپيشوب قالديكز ؟ يوقسه آخرته بدل حيات دنيايه قانع وراضى مى اولديكز ؟ بيلمه‌ليسيكز كه حيات دنيا ، آخرته ، نعيم ابدى‌يه نسبت بر قاچ كونلك حيات موقتدن باشقه برشى دكلدر . اكر سز عموماً رسولمك امر جهادينه مطاوعت ومسارعت ايتمزسه‌كز سزى زبكز مدهش بر عذاب ايله هلاك ايدر ويريكزه باشقه برقوم ياراتير . اللهك قدرتى تناهى شاننده منزه ومتعاليدر . » ايشته بوخطاب توبيخ « انفروا خفافاً وثقالاً . . . . » امر وجوبيسنك بر مقدمه‌سى ايدى . نفير عام فرمان آلهيسى خفاف وثقال بوتون مخاطبين ومكلفينى — بلا استثنا — دائرهٔ عموم وشموله آليوردى .

« خفاف وثقال »دن مراد الهى نه ايدى ؟ شبهه‌سزدركه بوبرقيد اطلاق وتعميم ايدى . شوحالده اعمالر ، كوتوروملر ، اسير فراش خسته‌لر ، هرم‌ديده‌لر ، شامه قادار اوزاق بر مسافه‌يه ماشياً كتمكدن عاجز اختيارلر نه ياپه‌جقلر ، بويله عتاب آلود ، بوقادار قطعى بر امر الهى‌يه ناصيل اجابت ايده‌بيله‌جكلردى ؟ عقل ، بوطبقات اعذار اصحابنى امرك دائرهٔ عموم وشمولندن تخصيص واستثنا ايتمك ايستيوردى .

اوعاجل ، اومبرم سفربرلك هنكامنده اعرابدن برطاقى حضور قدسيت نشور جناب رسالتپناه اعظمى‌يه (عليه الصلاة والسلام) كليور ، عرض اعتذار ايله قالمه‌لرينه مساعده بويورلمسنى استرحام ايديورلردى .

بناءً عليه جناب حق (جل شانه) حكم استثنا وتخصيصى بالذات شو آيت جليله ايله بيان وايضاح بويوردى : « ليس على الضعفاء ولا على المرضى ولا على الذين لا يجدون ماينفقون حرج اذا نصحوا لله ورسوله ما على المحسنين من سبيل والله غفور رحيم . = ضعفايه ، مرضايه ، برده زاد سفرينى تدارك‌دن عاجز اولانلره — الله ورسول اللهه ايمانلرينى اخلاص ايتملرى شرطيله — وبال يوقدر . ايمانلرينى رتبهٔ بالاترين احسان وشهوده ايصال ايدنلر معاتبه ومؤاخذه‌دن مصوندر . اللهك مغفرت ورحمتى مبذول وبى پاياندر . »

بو آيت كريمه‌ده (ضعفاء) كيملردر ؟ خسته‌لرده بونلر ميانده‌ميدرلر ؟ اويله اولسه (ولا على المرضى) جملهٔ جليله‌سى عطف الشئ على نفسه قبيلندن اولماق لازم كلير . بونك بطلانى ايسه بديهيدر . شوتقديرده (ضعفادن) مقصد ؛ هرم ديده‌لر ، مشاق سفره تحمل ايده‌بيله‌جك قدرت بدنيه‌دن محروم خلقةً ضعيف وجودلر ، (مرضى)دن مراد ده : اسير فراش ، خسته‌لر ... اعمالر ، كوتوروملر ، طوباللرده بونلر

میاننده داخل بولونیورلر .

زاد سفرلرینی تدارکدن عاجز اولانلر ایسه آریجه تصریح واستثنا بویوریلیور . چونکه بونلرك عذرلری ضعف ویا مغلوبیت كبی بدنی دكل . عارضیدر . بوكیلرك اردوی همایونه التحاقلری ــ اوزمانه كوره ــ ضیق معیشتی موجب اولوردی .

ایشته نفیرعام صورتیله جهاده مأمور اولانلردن قرآن حكیمك تخصیص واستثنا بویوردیغی اصحاب اعذار ! بونلردن ماعداسی هیچ بر بهانه ایله كری قالامازلر . والا اردوی اسلامك اعدای دینه قارشی ضعفنه ، مغلوبیتنه ، وطن اسلامك پامال مشركین اولمسنه نوعما رضا كوسترمكدر ، كه بو عظیم جنایتی ارتكاب ایده‌بیله‌جك صحیح الایمان هیچ بر مؤمنك وجودی تصور اولونه‌ماز . مكر كه تخلفی اولوالامرك بر لزوم صحیح اوزرینه ، مساعده ویا امرینه مستند اوله . خلاصه : شو آیت جلیله‌نك عباره واشارتندن‌ده واضحاً اكلاشیلیوركه ــ اصحاب اعذاردن باشقه ــ بوتون مسلمانلر بلا استثنا اطاعت مطلقه ایله قرآن حكیمك عسكریدر . امیرالمؤمنین لزوم واحتیاج كوردوكجه صنف صنف جهاده دعوت ایدر ، چاغریلانلر درحال لواء جهاد آلتنه قوشارلر .

اصحاب اعذار ایچین ابذال بویوریلان مساعدهٔ الهیه‌یی مبشر بو آیت كریمه‌ده‌كی (اذا نصحوا لله ورسوله) جملهٔ كریمه‌سی عذرك بلا معاتبه ومؤاخذه قبولنی غایت مهم بر شرطه تعلیق ایدییور . بوده الله ورسول اللهه رتبهٔ احسان وشهودده ارتقا واعتلا ایتمش لا یتزلزل بر ایمانه مالك اولماق ... بویله صدیق بر ایمان اكمل واجمل صاحبی ــ دوشونولسون كه ــ فریضهٔ مقدسهٔ جهاددن ، نعمت عظمای غزادن ممنوع ومهجور قالدیغنه نه قادار دلخون اولور . مانع اقتحام ایدنجه ناصیل قوش كبی میدان حربه اوچار .

بویله بر ایمان مجسمی حربدن الیقویان مانعك نه درجه مقاومت‌سوز اولمسی لازم كله‌جكی ادنی تأمله بیله محتاج دكلدر .

بو جملهٔ جلیلهٔ شرطیه‌یی حكمای مفسریندن فخرالدین رازی حضرتلری شویله تفسیر ایدییور : « مملكتده قالان بوحقیقی اصحاب اعذار اولا : بلده‌ده القاء اراجیفدن ، آتش فتنه وفساد آلولندیرمكدن بغایت احتراز واجتناب ایدرلر . ثانیاً : اردوی اسلامه خیرنامه هرنوع معاونت مادیه ومعنویه ایصالنه بوتون قوت وقدرتلریله چالیشیرلر . مجاهدینك خانه‌لرینه كندی خانه‌لری كبی باقارلر . نقداً وبدناً یاردیم ایدرلر . زوجه‌لرینك حیاتلرینه ، صحت وعافیتلرینه دائر تسلیت ومسرت آمیز خبرلر ویررلر . عائله‌لرینك ، جگر پاره‌لرینك صحت وعافیتده اولدقلرینه ، هردرلو احتیاجلری تحت تأمینه آلیندیغنه دائر مجاهدینه بشارت نامه‌لر یازارلر . » نه كوزل ، نه عارفانه ، نه حكیمانه تفسیر !

مراتب ایمانك شهود واحسان درجه‌سی ایچین بو تفسیر آزدر بیله . بویله اكمل ایمان صاحبلری ایچین بو معاونتلر ، بو خدمتلر ، بو غیرتلر ، بو همتلر بر شرف دكل ، بر فریضه‌در . جهاده كیده‌مه‌مكدن متولد تأثر وهیجانی تعدیل ایده‌بیله‌جك ــ نظرنده پك دكرسز ــ بر ایش .

اسلامیت نامنه ، مكارم ومحاسن اخلاق نامنه بو علوی حسلری ، بو بوجه‌دو یغولری حامل اولان بر ملته هانكی جمعیت بشریه رقابت ایده‌بیلیر ؟

بوكون شوكتلو خلیفهٔ اسلام ، امیرالمؤمنین افندیمز حضرتلرینك اردوی همایونلری موسقوف كبی ، انكلیز كبی ایكی بیوك دشمنله قافقاسیانك انسان بوینی كچن قارلی وادیلرنده ، سویش قنالی اطرافنده چارپیشیور . لواءالحمد خلافتی : خلافت اسلامیه‌یی و آنی بر ج استقلالنده طاشیان محترم ومقدس عثمانلیغی اوچ بیوك خصم توحیدك حكم اعدامندن قورتارمغه چالیشیور . حیاتنی فدا ایتمش ، موتك اوزرینه یوریبور .

بو قادار علوی ، بو قدر مقدس بر غایه اوغرنده فدای جان ایدن بو محترم جیش اسلامی كریده قالان دین قارداشلری دوشونمزسه كیم دوشونیر ؟ بونلرك حفظ حیاتلری دردینی چكمزسه كیم چكر ؟ بونلره یاردیم ایتمزسه كیم ایدر ؟ بونلرك عائله‌لرینه ، جگر پاره‌لرینه دست تعاون وحمایه‌یی اوزاتمازسه كیم اوزاتیر ؟ اوعائله‌لرك ، او یاورو جوقلرك كوزیاشلرینی دیندیرمز ، اونلره تسلیت ویرمزسه كیم ویریر ؟ قانلرینه صوصامش جانوار دشمنلری‌یی ؟ خلافت مقدسهٔ احمدیه‌یی تا جان‌ه‌وندن ووروب اولدورمگه چالیشان موسقوفلر ، انكلیزلر ، فرانسزلرمی ؟ ذره قادار حس دینی وملی صاحبی اولان هرهانكی بر مسلمان بو امثالسز تاریخی كونده استقلال اسلامك ، سلطنت قرآنك اوزرینه صالدیران اوچ متفق ظلم ووحشتك ، اوچ قابل انسانیتك یادمیر پنجه‌سنی قوپاروب پارچه‌لایاراق حیاتنی قورتاراجغنی ویالا قدرالله ابداً ....

كوز اونونه كتیرنجه مصروعلر كبی وجودی تیتره‌ر ، قانی آتشله‌نیر ، سینه‌سی شیشر ، كوزلری دولار . حربه اشتراكه قدرت بدنیه‌سی وارسه ــ هیچ اولمازسه او مجاهدین توحیده سقالق ایده‌بیلمك ویا یاپه‌بیله‌جكی مناسب بر ایشی درعهده ایتمك ایچین ــ قوشار ، التحاق ایدر . اگر بوكا قدرتی یوقسه « اذا نصحوا لله ورسوله » جملهٔ جلیلهٔ قرآنیه‌سنك ــ ایكنجی درجه‌ده ــ تحمیل ایتدیكی فرائض مهمه‌یی كمال اسف ومحجوبیتله ایفایه قوشار . بوكون حضرت قرآن حكیم مؤمن ومعتقدلرینه « ان تنصروا الله ینصركم = اگر سز اللهه ، اللهك ازلی دینه یاردیم ایدرسه‌كز الله‌ده سزه یاردیم ایدر . » كلام ازلیسنی پك یوكسك بر سسله اوقیور . بو نظم جلیلده « ان لم تنصروا الله لم ینصركم = اگر سز اللهه ، دین حقنه یاردیم ایتمزسه‌كز الله‌ده سزه یاردیم ایتمز . » مفهوم مخالفی معتبردر . معتبر اولمسه بز دین حقه یاردیم ایتسه‌ك‌ده ایتمسه‌ك‌ده اللهك بزه یاردیم ایتمسی جوازینه قائل اولماق لازم كلیر . بو لزومك بطلاننی ایسه صیغهٔ شرطیه آپ آشكاره كوستریبور . جناب حق جل شانه یاردیم احتیاجندن منزه ومتعالی ایكن دین حقه یاردیمی ذات باكنه یاردیم كبی كوستریبور ، دین حقه نصرتك درجهٔ اهمیتی اكلاشیلملی ! هایدی ای مسلمانلر الله تعالی‌یه یاردیمه قوشالم ! قوشالیم كه الله‌ده بزه یاردیتسین اللهم اهدنا الی سبیل الرشاد .

محمد فخرالدین

یریوزنده‌کی عموم مسلمانلره بیاننامه

اعاظم علمای اسلامیه‌دن مجاهد شهیر استاذ فاضل شیخ عبدالعزیز چاویش حضرتلری طرفندن تحریر بیورولوب بوتون عالم اسلامده داغیدیلقده اولان عربجه بیاننامه‌نك ترجمه‌سیدر :

بسم الله الرحمن الرحیم

واعتصموا بحبل الله جمیعاً ولاتفرقوا ... قاتلوهم یعذبهم الله بایدیکم ویخزهم وینصرکم علیهم ویشف صدور قوم مؤمنین ویذهب غیظ قلوبهم .

ای مؤمنلر ،

جهاد اکبرله امر اولوندیکز ؛ نره‌ده او معظم کتله‌لرکز ؟ . . کفاره قارشی یورومك ایچون عموماً چاغیریلدیکز ؛ نره‌ده غازیلرکز ؟. یوللرکز کسیلمش . تهلکه‌لر هر طرفدن سزی صارمشکن حالا نه بکلیورسکز ؟.. ایشته قبله‌گاه موحدین اولان بیت الله الحرام ! ایشته میلیونلرجه مسلمانلرك کوز ببکی اولان روضهٔ پاك محمد !.. شاید حیاتکزه ضعف طاری اولور ، سسلرکز قیصیلیر ، جهانلری طولدیران نورلرکز سونرسه بو مقدس مقاملرك نه حاله کله‌جکنی هیچ دوشوندیکزمی ؟..

صلیب اطرافنده طوپلانان ملتلری قوم یئغیلاری کبی چوق کوره‌رك اونلره قارشی کندکزی قوتکزه رغماً ضعیف ، کثرتکزه رغماً آزمی صانیورسکز ؟ اونلر سزه نه قدر انتریقه‌لرده بولوندیلرده سز کندکزی قوروبه‌مادیکز . نه قدر مملکتلرکزی پارچه‌لادیلرده هیچ مدافعه‌یه قوشمادیکز . نه قدر یوردلرکزی چکنه‌دیلرده هیچ بر آجی طویمادیکز . نه قدر دینکزه تعرضده بولوندیلرده هیچ بر جهادده بولونمادیکز !.

اونلر ، او باربار انکلیزلر ، وحشی روسلر ، متفحش فرانسزلر نه قدر یوردلرکزه حاکمیت بایراقلرینی دیکدیلر ؛ نه قدر یاقه‌کزدن ، پاچه‌کزدن طوته‌رق سزی سورکلدیلر ؛ صوکراده ذلت و مسکنت حفره‌لرینه آتمقدن ذره قدر چکنمدیلر ؛ نهایت مملکتلرکزی یغما ، ناموسلرکزی پایمال ، هر یرده‌کی حقوقکزی‌ده سلب ایتدیلر .

ایشته دیار هند ، ایشته جزائرك اسارتزده بلده‌لری ، ایشته بالقانلرك یتیم ولایتلری ، ایشته روسیه‌نك ظلمی آلتنده ایکله‌ین قطعه‌لر ... بر زمانلر توحیدك شعله‌گاهی اولان جامعلردن ، انوار اسلامیه‌نك مشرقی اولان منبرلردن بوکون معمور قالمش تك بر مسجد ، ییقلمامش تك بر منبر بوله‌بیلیرمیسکز ؟ خایر ، خایر ! اهل کفر هپ او مسجدلری شرکه مقر اتخاذ ایتدیلر ، او منبرلره پاپاسلرینی اوطورتدیلر ، او مناره‌لره چاکلرینی طاقدیلر .

کیدیکز ، بونلره بکزر مملکتلری کزیکز ! اوراده‌ده کوره‌جککز هپ بویله فجیع حاله‌لر ، آجیقلی فغانلردر ! اوزاقلره کیتمه‌یه ، دنیا ایله علاقه‌لری قالمایان ملتلردن مثال کتیرمه‌یه حاجت یوق . ایشته کندی مملکتلرکزده او کافرلرك باشکزه کتیردکلری مصیبتلری کوریورسکز ! بر بر بوتون اسلام دولتلرینی محو ایتدیلر . بوکون دولت عثمانیه‌دن باشقه دین مبینك استنادگاهی اوله‌جق هیچ بر سلطنت قالمادی ! نره‌ده او آسیانك اسلام دولتلری ؟ نره‌ده او دینك حامیلری اولان آفریقا سلطانلری ؟ هپ او سلطنتلر منقرض اولدی . بوتون او امرا ، بوتون او پادشاهلر ذلیل اولدی . بوکون اونلرك ییقیق خرابه‌لرندن ، سیلینوب کیتمش اثرلرندن باشقه‌نه کوریورز ؟ یالکز اوته‌ده بریده برطاقم پریشان ، مسکین امتلرکه : اوزرلرینه صولت اولونیورده مدافعه‌یه مقتدر اولمایورلر ، کوزلری اوکنده هرکون درلو درلو انتریقه‌لر چوریلیورده او درین اویقودن باشلرینی قالدیره‌میورلر . بوتون مالملکلری غصب اولونیورده هیچ برسس چیقارمیورلر !

سبحان الله ! لاحول ولا قوة الا بالله ! بونلر او دنیالری فتح ایدن غازیلرك ، بحر محیط اطلاسیدن چینه قدر سلطنتلری امتداد ایدن او قهرمانلرك سلاله‌سندن دکلمیدرلر ؟ قراللرك ، امپراطورلرك تاج و تختلرینه وارث اولان ؛ بویوك بویوك اردولرله سلطنتلری دەویرن ؛ اوروپانك شرقنده ، غربنده کلمة اللهی اعلا ایدن او بویوك اجداده بونلرك هیچ بر نسبتلری یوقمیدر ؟ بونلر ، ایکی یوز سنه‌دن بری اهل صلیب هجوملرینی دفع ایدن او شجیع مجاهدلرك اولادلری دکلمیدر ؟ او مجاهدلرکه : یوزلرجه سنه اوغراشدقلری حالده هیچ بر زمان قوتلرینه خلل طاری اولمادی ، قلنجلری قینه کیرمدی ! هیچ بر زمان وحدتلری تفرقه یوزی کورمدی ، سنجاقلری سرنکون اولمادی ! لکن اونلر بسالتله ، شجاعتله ممتاز ایدیلر ؛ الله یولنده ، جهادلرنده ثابتقدم ایدیلر . الله‌ده نعمتلرینی اونلردن اسیرکه‌مدی ، فضل سبحانیسیله انلری مظفر ایلدی . هیچ بر زمان فلاق آجیسنی طاتمادیلر . والله ذوالفضل العظیم .

ای اهل توحید ! ای بو شانلی تاریخك صاحبلری ! اکر جنتی ایسته‌یورسه‌کز ایشته قپولری آچیقدر : ایچنده لطیف لطیف نهرلر اقیور ، پرطراوت اغاجلرینك کولکه‌لری اوزانوب کیدیور ، لذیذ میوه‌لری داللرندن صارقیور . بوتون بو نعم الهیه قلنجلرك کولکه‌لری آلتنده‌در ! اکر دنیایی ایسته‌یورسه‌کز امین اولکزکه همتی قصر ایدن ، فدا کارلق کوسترمه‌ین ، ذلت و مسکنت ایچنده حیاتی سوروکلیوبده نفسلرینی ، وطنلرینی دشمنك هجومندن مدافعه‌یه مقتدر اولمایانلر هیچ بر زمان ذلت و اسارتدن قورتولمازلر . فلاح و سعادت یوزی کورمزلر . سلاحی الکزدن براقدقدن ، جهاد میدانلرینی ترك ایتدکدن

صوكره عاقبتكز نه اولدی كوردیكز . اوت كوردیكزكه : اهل‌صلیب سزی كوله‌لر حالنه صوقدی ، قاش تداول ایدر كبی سزی چویروب أویردی ، حیوان كبی سزی تسخیر ایتدی . كوردیكزكه : پادشاهلركزی نصل محو ایتدیلر ، مملكتلركزی نصل چكنه‌دیلر ؛ اشرافكزی نصل قهر ایتدیلر ، محرملركزی نصل مباح قیلدیلر . كوردیكزكه : سزك مقدراتكزه نصل حاكم اولدیلر ، اسلافكزك متروكاتنه نصل قوندیلر !

ایشته بوكون الله سزه قدرت بخش ایتدی ، اونلرك بویونلرینی سزك اللركزه كچیردی ؛ صاقین براقمایه‌سكز . الله اونلرك مزارلرینی حاضرلادی ، صاقین كومه‌دن قاچرمایه‌سكز . هر طرفدن اونلره هجوم ایدیكز ! بوتون دنیایی آتلركزله ، عسكرلركزله طولدورونكز . بومبالرله قیامتلری قوپاریكز . قلنجلرله اوكافرلری طوغرایكز ، هرطرفده یوصولر قورونكز . صوكرا اونلری نره‌ده بولورسه‌كز محاصره ایدیكز . طوپلركزك آتشنه قارشی اونلری اودون كسكن قلنجلركزه وجودلرینی قین یاپیكز .

ایشته امیرالمؤمنین ، خلیفهٔ رسول رب‌العالمینك فرمان همایونلری بودر : جهاد ، دائما جهاد . جناب حق شهیدلركزه جنت ، صاغ قالانلركزه‌ده نصرت ، عزت وعد بویوردی .

(فقاتلوهم یعذبهم الله بایدیكم ویخزهم وینصركم علیهم ویشف صدور قوم مؤمنین ویذهب غیظ قلوبهم . = سز اونلرله قتال ایدیكزكه الله اونلری سزك اللركزله تعذیب ایلسون ، اونلری تحجیل وسزی اونلره منصور ایتسون ، مؤمن اولان مسلمانلركده صدورلرینه شفا ویره‌رك قلبلرندهكی غیظی كیدرسون .) . (ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة یقاتلون فی سبیل الله فیقتلون ویقتلون وعداً علیه حقاً فی التوراة والانجیل والقران ومن اوفی بعهده من الله فاستبشروا ببیعكم الذی بایعتم به وذلك هو الفوز العظیم . = الله مؤمنلردن كندیلرینه جنتی احسان ایتمك اوزره نفسلرینی ومالارینی صاتین آلمشدر . او مؤمنلركه الله یولنده جهاد ایدرلر ، اولدورورلر ، شهید اولورلر ؛ الله اوزرنده توراتده ، انجیلده ، قرآنده بیان ایدیلمش بر وعد حقدر . عجبا اللهدن زیاده وعدینه وفا ایدن كیم واردر ؟ اویله ایسه كیریشدیككز بو آلیش ویریش ایله مژده‌لنكز . فوز عظیم ایشته بودر .

اتحاد اسلام

جمعه كیجه‌سی تپه باشی تیاتروسنده اك بیوك مجاهدین اسلامیه‌دن مصر حزب الوطنی رئیس محترمی محمد فرید بك افندی حضرتلری « اتحاد اسلام » حقنده مهم بر قونفرانس ویرمشلردر . تیاترو لبالب طولو ایدی . قونفرانسه ساعت سكز بچقده باشلاندی . فرید بك افندی حاضرون طرفندن حار وسوره‌كلی آلقیشلر ایله استقبال ایدیلدی . فرید بك افندی بلیغ بر لسان ، سلیس بر افاده ، سربست بر وضعیت ایله قونفرانسنی ویردیلر . لسان عربی ایله ایراد بویورولان بو قونفرانس حزب الوطنی محررلرندن رفیق محترمز عمر رضا بك طرفندن تركجه‌یه ترجمه ایدیلدی . جماعت طرفندن پك چوق آلقیشلره مظهر اولان بو مهم قونفرانسك نقاط اساسیه‌سنك بوتون اخوان دینه تبلیغی متحتم بر وظیفه‌در :

∴

« بوراده قونفرانس ویرمكله شرفیاب اولمام ایچون وقوع بولان دعوتدن طولایی مدافعهٔ ملیه جمعیتنه تشكر ایدرم . فقط لسان توركی ایله سویله‌یه‌مدیكمدن متأسفم . چونكه انكلیزلر بولسانی مصرده تعامی اختیاری قیلمق ، امتحانلرده نظر اعتباره آلمامق ایله اولدردیلر . شیمدی زمانده حاضرونك اكثریسی لسان عربیی مكتبلرده سنه‌لرجه تحصیل ایتدكلرینه رغماً سوزلرمی اكلایه‌میه‌جقلرندن متأسفم . فرانسزجه سویله‌مكلكم ممكن ایسه‌ده ، بزمله محاربه ایدن بر اسلام دشمنی لساننك بومبجل اجتماعده واسطهٔ تبلیغ اتخاذینه وجدانم راضی اولمایور . بناءً علیه لغت قرآن اولان وبتون ملل اسلامیه‌نك لغت رسمیه‌سی اولمق ایجاب ایدن لغت عربیه‌یی ترجیح ایدییورم .

بحث ایده‌جكم موضوع بتون مسلمانلره شامل اولدیغندن و انك نقطهٔ نظرنده هیچ بر عنصر وقومیت ارهسنده بر فرق اولمدیغندن بر مصرلی صفتیله دكل ، بر مسلمان صفتیله ادارهٔ كلام ایده‌جكم . شونی‌ده علاوه ایده‌یمكه « اتحاد اسلام » حقنده ، اوهر مسلمانك دیكر مسلمانه قارشی هانكی عرقه ، هانكی ملته منسوب هانكی لسان ایله متكلم اولورسه اولسون ، حس ایتدیكی علوی احتساسه دائر بعض بیاناتده بولونه‌جغم ؛ بو بیاناتم اسلام مملكتلرنده ، باخصوص افریقای شمالیده ، طرابلس ، تونس ، جزائر وفاسده اجرا ایتدیكم متعدد سیاحتلرده رأی العین اولان مشاهدات واحتساساتمه مستنددر . بن هر نره‌یه كیتدمسه كندی عادتا عائلهم ، قرداشلرم وآرقداشلرم آره‌سنده كوردم . مسافهٔ مملكتمدن اوزاقلاشمامشم . هر یرده اوزون بر سفردن عودت ایدن بر قرده‌ش كبی استقبال ایدیلیور ایدم .

فی الواقع اسلام مملكتلرینی كزمه‌ینلر هر نره‌ده اولورسه اولسون مسلمانلری بربرلرینه جذب ایدن بو قوتدن خبردار اوله‌مازلر . باخصوص دارالخلافه‌یه قارشی بسله‌نن احتساسات عالیه‌یی انجق اوا اوزاق اسلام یوردلرینی زیارت ایدنلر بیلیرلر وتقدیر ایدرلر .

جزائره اولان سیاحتلرمك بریسنده قبائل طاغلرنده كشت وكذاره چیقمش ، بو طاغلرك تپه‌سنده تأسیس ایدیلن بر قریه‌یه اوغرامش ایدم . بو كویك اهالیسی‌نی كورور كورمز ، مصرلی بر دینداشلرینك كندیلرینی زیارت ایچون كلدیكنه واقف اولور اولماز همان استقباله قوشمش ، كمال صفوت وصمیمیتله تبركا اللربنی اوپمكه باشلامشلردی . بكا قارشی بودرجه متحسس اولان او قرداشلرك

دارالخلافه‌نك مثلا برمبعوثنه قارشی نه درجه متحسس اوله‌جقلرینك تقدیرینی ذات عالیلرکزه براقیورم . بدیهیدرکه بومسلمانلر خلیفهٔ معظممزك جهاد اکبر حقنده‌کی دعوتی‌ایشیدیرایشتمز درحال‌سلاحه‌صاریله‌جقلر ووظیفه‌لرینی ایفا ایده‌جکلردر . سنه‌لرجه اونلری نیجهٔ ظلم واسارتنده ایکله‌تن فرانسزلرده اك آجی انتقامك نائرهٔ دهشتنه هدف وجزای سزاسنه نائل اوله‌جقلردر .

ینه جزائر اهالیسندن بعضیلری بوحکایه‌یی آکلاتمش ایدیلر : وقتیله حمیدیه زرهلیسی المانیانك « کیل » قنالنك‌رسم کشاد احتفالنده بولنمق ایچون بحرسفیدی قطع ایدییورکن جزائر لیمانی قارشیسنده لنکر انداز اولور . هلالك سایهٔ نوازینه صیغینان بوقهرمان سفینه‌یی کورن حمیتلی ومتحسس جزائرلیلر همان فوج فوج حمیدیه‌یی زیارته شتابان اولورلر، یوقاری‌یه چیقه‌مایانلرده‌یوزینی‌کوزینی‌زرهلره‌سوررلر . فرانسه حکومتی بوحالی کورور کورمز همان حمیدیه‌نك سریعاً حرکت ایتمسی ایچون کومورینی‌ویرمش ، مذکور سفینه‌ده چابوق حرکت ایتمکده مضطر قالمش ایدی .

ظن ایدرم ینه عینی قراووزورك بالقان حربی اثناسنده مصر لیمانلرنده کوردیکی فوق‌العاده تکریمات والقیشلر خاطرعالیلرکزده‌در .

∴

اسلامیتك وحدت اولاسندن صکره دوچار تفرقه اولمسنك باشلیجه سببی اسلام مملکتلرینك مقام‌خلافتدن‌اوزاقلغی‌ایدی. ایشته‌بو، برطاقم والیلرك احتراصلرینی علولندیرمکله . استقلاللرینی‌اعلان‌ایتملرینه بادی اولدی . برده علی الاکثر مقام خلافتك والیلردن ویرکولری طوپلامق ایله اکتفا ایتمسی ، ولایتلرك احوال داخلیه‌سنی ، والیلرك ایقاع ایتدکلری شورشلری ، قومشو ولایتلر ایله احداث ایتدکلری محاربانی نظر اعتباره آلماسی ، بونلره قارشی لاقید قالمسی برچوق مستقل خاندانك ظهورینه سببیت ویردی . ازجمله مصرده اخشیدیلر، ایرانده صفویلر ، تونسده اغلبیلر ، اندلسده امویلر وسائره کبی که بونلر تاریخده مفصلاً مسطوردر . فقط عصر حاضرده اتحاداسلامی معنای حقیقیسیله اساسلاندیرمق : ممالك اسلامیه آره‌سنده مواصلات بریه وبحریه‌نك تسهیل وتأمینه ، یعنی دمیریوللرك انشاسنه وتا اقصای چیندن اقصای مغربه قدر بوتون اسلام لیمانلرینی بربرینه ربطایده‌جك اسلام سیر سفائن شرکتلرینك تشکیلنه ، بتون اسلام مملکتلری آره‌سنده برکمرك اتحادی عقدینه ، اسلام مملکتلری‌مصنوعاتنك اوروپا مصنوعاتنه ترجیحنه ، الحاصل عصر حاضرده روابط دینیه‌دن صکره اك قوی رابطهٔ اتحاد اولان روابط اقتصادیه‌نك تأییدینه وابسته‌درکه بونلرك هپسی ـ تام المانلرك یاپدیغی کبی ـ اتحاد عمومیٔ اسلامیتك مقدمه‌سیدر .

بن امینم‌که براسلام سیر سفائن شرکتی موجود اولسه ، یاخود موجود اولان عثمانلی‌سیرسفائن‌شرکتی توسیع نطاق ایده‌رك‌بتون‌اسلام لیمانلرینه واپورلرینی سوق ایتسه هرحالده مسلمانلر اونك واپورلرینی اجرتی دها بهالی‌اولسه‌ده‌بتون اجنبی‌شرکتلرینه ترجیح‌ایده‌جکلردر.

∴

اك مهم مسئله‌لردن بریسی ده حج شریف مسئله‌سیدر . حج اساساً مسلمانلرك طانیشملری وبرمکانده اجتماعلرنده مسائل اجتماعیه، تجاریه وسیاسیه‌لری حقنده مبادلهٔ افکارایتملری ایچون‌وضع اولنمشدر. فقط مع‌الاسف بومقصد اساسی اهمال اولندی وحج برطاقم مناسکی ادا ایتمکه منحصر قالدی . حق جل وعلانك حج شریفی ارکان خمسهٔ اسلامیه‌دن قیلمسنده‌کی حکمت الٓهیه‌سکه تعارف ، تبادل منافع وذکراللّه‌در ـ اهمال ایدلدی . بونکیچون ارباب حل وعقدك نظر عالیسنی ؛ مسلمانلره‌حجك‌حکمتنی اوکره‌ته‌جك، هرخصوصده انلری تنویر ایده‌جك اسلام لسانلرینه آشنا واعظ وخطیبلرك ارض مبارکهٔ حجازه اعزام اولونمسی ، موسم حجده حجاجه مجاناً طاغیدلمق اوزره ترکجه ، عربجه ، فارسی ، اردو ، مالای کبی مسلمانلرك اك مشهور لسانلریله بیاننامه‌لر ، رساله‌لر یازلمسی ، توزیع ایدلمسی مسئله‌لرینه جلب ایدرم .

ظن عاجزانه‌مجه دارالخلافة العلیه مدرسه‌سنده مذکورلسانلری تعلیم ایده‌جك برشعبه‌نك کشادی پك موافق اولور. چونکه بوسایه‌ده مسلمانلری بربرینه طانتدیرمق ، رابطهٔ اتحاد اسلامی تقویه ایتمك وظیفه‌سی کبی بیوك وعلوی وظیفه‌لری ایفا ایده‌بیله‌جك ادملرمز یتشمش اولور .

بز ، خرستیان ملتلری کبی دیکزی اقوام سائره آره‌سنده نشر ایده‌جك میسیونر جمعیتلرندن زیاده مسلمانلری بربرینه طانتدیرمق ونتیجه‌ده اتحاد سیاسیٔ اسلامی‌یی پك یقین بر زمانده فعلاً تأسیس ایتمك ایستیورز .

∴

اتحاد اسلامك معنای قدسیسی ؛ اجنبی بویوندوروغنك مرارتنی طادانلر ، ظالم ملل خرستیانیه‌نك مسلمانلری دارالخلافه‌دن تفریق ایچون اویناتدقلری روللری بیلنلر ، غربلی معلملرك اطفال اسلامك ذهنلرینی نصل زهرله‌دکلرینی ، انلری دولت علیه‌دن تنفیر ایچون نه هذیانلر قوصدقلرینی کورنلر ، میسیونرلرك اسارت التنده ایکله‌ین اسلام مملکتلرنده نه‌ملعنتلر ارتکاب ایتدکلرینی مشاهده ایده‌نلر ... آنجق ادراك ایدرلر. فقط وارسون اونلر بزی مقام خلافتدن‌تفریق، دولت علیه‌دن تنفیر ایچون نه‌یاپارلرسه یاپسونلر ، کوندن کونه بزم قلبلریمز اونك محبتیله دها فضله طولار .

بزم‌دولت‌علیه‌یه‌اولان‌مربوطیتمز، انکلیزاشغال عسکریسندن‌صکره بودرجه‌یه واردی . کذلك عینی حس بتون شمالی افریقاده ، حتی برزمانلر خلافتی بیله اعتراف ایتمك ایستمه‌ین فاسلیلر اره‌سنده ، فرانسزلرك پای حقارتلری التنده ازیلدکدن صکره، طوغدی. چونکه

فرانسزلر خلیفه‌نك نام معظمنی جمعه نمازنده ذكر ایتدیرمه‌مه‌یه باشلادیلر ، نمازلرنده حاكم عادله دعا ایتمكه مجبور ایدلدیلر . حقیقت ، « بعضاً مضرت فائده بخشدر » دیین بك طوغرو سویلمش . چونكه اكر بز بوظلمی ، بووحشتی كورمه‌مش اولسه‌یدك . بوكون حس ایتدیكمز ، معظم نتیجه‌لرینی كوردیكمز ویارین بوتون مسلمانلرك سیاسی اتحادینده تأسیس ایده‌جك اولان بومقدس حسی دویمیه‌جقدق .

جناب حق بوحس علوی‌یی تقدیس ایتسون . بزی ایریلقدن صكره طوپلانمق ایله مسعود ایتسون . آرتق كچن كچمشدر . جناب الله مشعشع آتیمزی باقینلاشدرسین . بوتون مسلمانلق عالمنی شنلندیرسین آمین

ندای جهاد

— عالم اسلامه —

مسلمان قهرمانلری !.. قالقكز !.. ییلدیرملر ، ینار طاغلر كبی آتشلر پوسكوره‌لم !.. قاصیرغه‌لر ، فیرطینه‌لر كبی دهشت صاچه‌لم !.. سیل كبی آقالم .. دالغه‌لر كبی جوشالم !.. جهانه زلزله‌لر ، رعشه‌لر ویره‌لم !.. شوكت اسلامیه آفاقی طوتسون !.. مقدس بایراغمز شانلر ایچنده دالغه‌لانسون !.. جان ویره‌لم ، شان آلالم !.. دشمنلرك تحت اسارتنده ذلیلانه یشامقدنسه ؛ ملك الموتك مشفق قناتلری آلتنده مستریحانه وشرفله أولمك برسعادتدر ... قالقكز ، قرده‌شلرم ؛ قالقكز ! صلاح الدینلرك ؛ طارقلرك ، اسلامیتك شانی اعلا ایدن مجاهدلرك روحلرینی شاد ایده‌لم !.. اسلامیتك شان وشرفنی ییلدیزلره قدر یوكسلده‌لم !.. مسلمانلغك أسارتنه ماتم طوتان سوكیلی هلالك محزون یوزی كولسون !.. قالقكز !.. دشمن آیاقلری آلتنده ذلیلانه چیكنه‌نن مقابر شهدا فریاد ایدییور !.. منارلر ، تابوتلر ، قانلی كیكلر هپسی چاغیرییور !.. موسقوفلرك ، انكلیزلرك ، فرانسزلرك ظلمنه ، حقارتلرینه دهانه زمانه‌ قدر تحمل ایده‌جكز !.. ظلم ، حقه تعرض اك عاجز ، قورقاق حیوانلری بیله آرسلاندن شجیع ، قپلاندن دها جرأتكار قیلار !.. شهدا حرمتنه قالقكز !... موسقوف سونكولری آلتنده پارچه‌لنان مسلمان قرده‌شلركزك ، باطوم قهرمانلرینك روح معصومی سزدن انتقام بكلیور !.. زواللی آفریقا ، بدبخت روم ایلی شهداسنك كفنلری هنوز صولمادی !.. امداد وخلاص بكله‌ین بومبارك قطعه‌لر برسكون حزین ایچنده ، هلاله متحسر ، حزین ، كریان ایرماقلری ، فریادكار قوشلریله ماتم طوتییور !.. دول قالمش قادینلر ، یتیم چوجقلر ، اختیار ننه‌لر حالا آغلایور !.. اونوتما !.. الله عشقنه اونوتما !.. جامعلره آصلمش منحوس چاكارك مشئوم سسلری معابده ملكلری ، اجدادمزك روح پاكنی بیزار ایدییور !.. مناره‌لره بتلر طاقلمش !.. قفقاسیه‌نك یشیل اووالری یوز بیكلرجه شهدای مسلمین ایله دولو !.. پارچه‌لانمش چوجقلری ، قفالری كسیلمش ، قوللری ، آیاقلری دوغرانمش اختیارلری ؛ قاریلری یارلمش قادینلری اونوتما !.. اكر اونوتورسه‌ك سبیل‌كه معناً اولمشسك .

ای بنم مسلمان قرده‌شلرم !.. نفسكزه اعتماد ، اللهكزه استناد ایده‌رك جهاد ایدیكز .. بوكون : نجات كونی ؛ فرح كونیدر !.. بوینمزده‌كی زنجیرلری قیرمق زمانی آرتق حلول ایتمشدر . كفار حاكمیتی آلتنده یشامق ، اسلاملر ایچون ذلدر !..

— م . و .

شؤونات

قفقاسیا : جهاد اسلام

چوروح منطقه‌سنده‌كی قطعاتمز ١٩ تشرین ثانی‌ده یكی بر موفقیت احراز ایله چوروخ نهرینك اون بش كیلو مترو شرقنده‌كی آرداتوش قصبه‌سنی اشغال ایتمشلردر . ٢١ تشرین ثانیده : شمال استقامتنده آچارایه قدر صوقوله‌رق باطومك شرقنه وارمشلر ، شرق استقامتنده‌ایسه اردهان جوارینه قدر كلمشلردر . اردهان قربنده بر محاربه واقع اوله‌رق قطعاتمز بر چوق سلاح وبر ماكنه‌لی تفنك ضبط ایتمشلردر . روسلر اردهانه طوغری فرار ایله‌مشلردر . (٢٣)ده : باطومك یكرمی كیلو مترو شرقنده‌كی بویوجك بر محل اولان (كه‌دا) موقعنی اشغال ایتمشلردر . باطوم شهرینك الكتریق مؤسساتی قطعاتمزك جرأتكارانه بر صولتیله تخریب ایدلمشدر . بو اثناده بر قاچ اسیرده آلنمشدر . طرفمزدن اشغال اولونان بر كوپرینك استردادی مقصدیله باطومدن كوندریلن اوچ یوز نفر قوتنده‌كی بر روس مفرزه‌سی بوصویه اوغرادیله‌رق تماميله خاك هلاكه سریلمشدر . ٢٤ تشرین ثانی‌ده آچارا منطقه‌سنده یكیدن بزم ایچون مظفریتله تتوج ایدن اوفق تفك محاربات واقع اولمشدر . دشمن بر طوپ غائب ایتمش ، الزه بر چوق بومبا ، اسلحه وجبخانه كچمشدر . بو محاربانده روسلرك بزه قارشی دوم دوم قورشونی استعمال ایتدكلری آكلاشلمشدر . وان كولنك شرقنده وعثمانلی حدودی اوزرنده روس قطعاتنك تعرضاتی نتیجه‌سز قالمشدر . بوكا مقابل رواندیزدن مظفرانه ایلرولین قطعاتمز حدودك یتمش كیلو مترو اوبر طرفنده بولنان وآذربایجانده روسلرك مهم نقاط استنادیه‌سندن بری اولان صاوج بلاغی تحت اشغاله آلمشدر . ٢٥ تشرین ثانی‌ده : چوروخ منطقه‌سنده‌كی عثمانلی مفرزه‌لری الیوم بورچقه ماراد ینله ماچال وآچاره صولرینك آره‌سنده‌كی صیرت وكچیدلری اشغال ودشمنك یوقاری وآشاغی آچاره ایله اولان ارتباطنی قطع ایتمشدر . روسلر اشبو دره آره‌سنده كائن بر نپه‌ده محصور قالان عسكرلرینه امداد كوندرمك ایچون خیلی اوغراشمشلر ایسه‌ده موفق اوله‌مدقدن ماعدا سوق ایده‌بیلدكلری قوهٔ امدادیه‌دن بر سواری بلوكی قطعاتمز كاملاً محو ایتمش ، پیاده‌سنی‌ده فوق العاده ضایعاته اوغراتمشدر . آرتوین قولنده‌كی قوتلی عثمانلی مفرزه‌لری شاواشق اشغال واردانوجدن ایلرولین مفرزه‌لر ایسه لاشان قریه‌سنی ضبط ایتدكلری كبی دیكر بر عثمانلی قولی‌ده صاراطوره‌یه واصل اولمشدر .

بصره :

٢٢ تشرین ثانی‌ده : انكلیز اخراج قطعاتی (دجله) نهری ایله (سوایه) قنالی آره‌سنده بر موضعده بولونان قطعاتمزه تعرض ایتمه‌یه تشبث ایتمش ، واقع اولان محاربه‌ده دشمنه تلفات كلیه ویردیریله‌رك مغلوب ایدلمشدر . قطعاتمز بر ماكنه‌لی توفنك ، كلیتلی جبخانه اغتنام ایتمشدر .

هندستان :

حیدر آباده اغتشاش — حیدر آباده انتشاش ظهور ایتمش ، بو

مناسبتله بومبایده قره‌یه کلیتلی انکلیزیاده وطوبجی قوتی چیقارلمشدر . پنجابده‌ده غلیان باشلامشدر ، جامعلرده‌درویشلر جهاداکبرحقنده وعظ ونصیحت ایتمکده‌درلر .

هندلیلر کعبهٔ معظمه‌یه قارشی‌می سوق اولونیور ؟ — بو سؤال بومبایده‌کی اسلام جمیتی نشر ایتدیکی بر بیانامه ایله انکلتره‌دن صوریور . بو بیانامه‌ده بویوك بر تأثیر حصوله کتیرمش ، فیشه‌لرده بر چوق وقایعه سبیت ویرمشدر . انکلیزلر نه دیه‌جکلرینی شاشیرمشلردر .

آلمانیا :

المانیاده‌کی اسرای اسلامیه جهاد ایچون مساعده ایسته‌یورلر . — آلمان غزته‌لرنده یازیلدیغنه کوره ، آلمانیانك مختلف شهرلرنده موقوف اولان اسرای اسلامیه ، جهاد اکبرك اعلانندن خبردار اولدقلری جهتله خلیفهٔ مسلمینك اوامرینه امتثالاً نه زمان میدان غزا وجهاده عزیمتلرینه مساعده ایدیله‌جکنی هرکون محافظلرندن صورمقده‌درلر .

مصر :

مصرك قبرستانلرنده ماوزرلر یاتیور . — مصرك مزارلری سلاح دپوسی اولمش ، بر زمانلر اولو طاشیان تابوتلر بوکون مهمات نقل ایلیور . زواللی مسلمانلر ، کندی مملکتلرندن جنازه آلایلریله سلاح قاچیرمق مجبوریتنده بولنیورلر . مع التأسف انکلیزلر بو خدعه‌یه واقف اوله‌رق مزارلری آچدیرنجه کلیتلی اسلحه بولمشلردر .

عدن :

انکلیزلر پاره مقابلنده اوله‌جك آدم آرایورلر . — انکلیزلر آرتق هندستاندن عسکر چیقاره‌مدقلری جهتله عدنده بیانامه‌لر نشر ایدرك آیده ١٢ انکلیز لیراسی معاشله عسکر آرایورلر . فقط هیچ کیمسه اجابت ایتمیور . بونی خبر آلان امام یحیی حضرتلری ایکنجی بر بیانامه نشر ایدرك مسلمانلری جهاده دعوت ایتمشدر .

عدن حدودنده محاربه‌لر . — سید زبیرك زیدی قبائلی میاننده جمع اولنان قطعبه شیخی عبدالرحمن قوماندهسنده‌کی یکرمی بیك کشیلك براردوایله عدن اوزرینه یوریمکه باشلامشدر . شیخ عبدالرحمن ، حدودده‌کی (قمره) و(عقله) قره‌غوللرینه ناکهانی بر هجومده بولنه‌رق انکلیز عسکرینی کلیتلی ضایعاته اوغراتدقدن صکره عدن اوزرینه یوسکونمشدر . قطعبه شیخی انکلیز خدمتنده‌کی عربانه بر بیانامه نشر ایده‌رك جمله‌سنی جهاده دعوت ایلمشدر .

ایران :

قبائل ایرانیه‌نك اردوی عثمانی‌یه التحاقی . — جهاد اکبر اعلانی اوزرینه ایرانده‌کی غلیان وهیجان ، اغتشاشات توقیف ایدیله‌میه‌جك درجه‌ده توسع ایلدیکی جهتله حکومت بالعموم قبائلك اردوی عثمانی‌یه التحاقی متضمن امرلر کوندرمشدر .

موسقوف مظالمی . — آذربایجان ولایتنده بر طرفدن اردوی عثمانینك استیلاسی ، دیکر طرفدن قبائل ایرانیه‌نك مهاجماتی حسیله اوراده قاله‌میه‌جقلرینی آکلایان روسلر زواللی اهالی‌یه قارشی پك شدتلی ظلملر اجرا ایدییورلر .

افغانستان :

افغانستان عسکرینی حدودلرده تحشید ایتدی . — سراج الاخبار افغانده یازیلدیغنه کوره ، افغان عسکرینك امیر حبیب الله خانك قوماندهسنده تحشدی ختام بولمشدر . افغان قطعات عسکریه‌سی بلوجستاندن کان قوتلر ایله تقویه ایدلمشدر . بلوجستانده افکار کتدیکه افغانستان ایله تشریك حرکته تمایل ایتمکده‌در . انشاءالله افغانستان ایله بلوجستان متفقاً انکلیزلردن کوزل بر انتقام آله‌جقلردر .

فاس :

بالعموم قبائلك قیامی . — بالعموم قبائل فرانسه علیهنه قیام ایتمشلردر . پایتختك خارج ایله مناسباتی منقطعدر . فاس شهرنده پك مصادمه‌لر اولیور . اهالی « یارسول الله » ندالریله سوقاقلری طولاشیور .

مجاهدین اسلامیه‌نك اعلان استقلالی وموفقیاتی . — اخیراً شام شریفدن دارالخلافه‌یه کلن جزائرلی امیر عبدالقادر حضرتلرینك مخدوم عالیلری ومجلس مبعوثان عثمانی برنجی رئیس وکیلی امیر علی پاشا حضرتلرینك فاسده اعلان استقلال ایدن برادر مکرملری رئیس المجاهدین امیر عبدالمالك حضرتلری طرفندن آلدیغی مکتوبلر مفادینه نظراً فاس احوالی حقنده ویردیکی معلوماته کوره : امیر عبدالمالك حضرتلری اون بش بیك مجاهدك باشنده اوله‌رق اولاتعزه هجوم ایتمش ومحل مذکوری ضبط ایده‌رك اعلان استقلال ایلمشدر . بو صره‌ده جهاد اکبر اعلانی خبرینك ورودی اوزرینه صرف ایدیلن غیرتلر بر قات دها تزید ایدلمشدر . بوندن صوکره فاسك اك مهم بلده‌سی اولان قازابلانقا (دارالبیضا) یه عمومی بر هجوم یاپلمشدر . بوراده فرانسزلرله مجاهدین آره‌سنده شدتلی بر محاربه وقوعه کلمش ، بو محاربه فرانسزلرك هزیمت کامله‌سی ایله نتیجه‌لنمشدر . فرانسز عسکری ٧٠٠ تلف وکلیتلی مجروح براقه‌رق دارالبیضادن فرار ایتمشدر . مجاهدین شهری اشغال ایلدیکی کبی بو محاربه‌ده ایکی بطاریه طوپ ، متعدد مترالیوزده اله کچیرمشدر . آندن صوکره‌ده مجاهدلر دشمنك آرقه‌سی براقیه‌رق طنجه استقامتنده فرار ایدن فرانسزلری اوراده‌ده دفع واخراج ایتمشلردر . بوکون فرانسزلر مراکش استقامتنده فرار واورالرده محاربه دوام ایلمکده‌در .

اخیراً فاسك جنوبنه صورت مخصوصه‌ده آدملر کوندریله‌رك جهاد اکبر اعلانی تبشیر ایدلمشدر . یقین زمانده بو قبائلك‌ده قیامی ده محققدر .

تونس :

امیر خالد حضرتلرینك قیامی . — فرانسزلر اردوسنده بیکباشی اولان امیر عبدالقادر پاشا حضرتلرینك مخدوملری امیر خالد حضرتلری‌ده جهاد اکبر اعلانی تونسده خبر آلمسی اوزرینه اولا فرانسزلردن طرف کورونه‌رك مکمل صورتده فرانسز اسلحه‌سیله اکمال تجهیزات ایتدکدن صوکرا تحت قوماندهسنده‌کی عسکر ایله تونسك جنوبنده سنوسیلر ایله برلشمشدر . بو حوالیده‌کی قبائل خلافته صیق بر رابطه ایله مربوط اولدقلری کبی عبدالقادر حضرتلرینك اولاد واحفادینه‌ده پك زیاده صادقدرلر . بونلرك جنکاورلکلری تاریخجه معلوم ومصدقدر . اوتوزسنه متوکلانه بکلدکدن صوکره ایشته بوکون اعدای دینه قارشی قیام وبو صورتله‌ده فطرتلرنده مکنوز آثار حمیتی اثبات واراءه ایلمشلردر .

صومالی :

فرانسه وانکلتره‌یه قارشی . — صومالی قبائلی رئیسی فرانسز وانکلیز مستملکه‌لرنده بولونان دوست قبیله‌لره خبرلر کوندره‌رك جمله‌سنك فرانسه وانکلتره‌یه قارشی قیام ایلملرینی طلب ایتمشدر .

اخطار

قارئین محترمه‌نك بویله بحرانلی بر زمانده آبونه بدلاتنك تأدیه‌سنده تراخی کوسترمه‌مك لازم کلدیکنی لطفاً تقدیر بیورملری رجا اولنور .

مطبعهٔ آمدی ادیب اشرف

سبيل الرشاد

١٣٣٠

دينی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥) ، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧) ، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور . درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانکی بر غزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مکتوبلرك ، امضالری واضح واوقونافلی اولماسی وآبونه نمره‌ سو نومروسنی محتوی بولونه‌سی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازاسی رجا اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمه‌سی رجا اولنور .

واللّه یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣١٨ — ٢٩ محرم ١٣٣٣ — پنجشنبه — ٤ كانون اول ١٣٣٠ — جلد ١٣

حدیث شریف

حدیث شریف

لایجتمعان فی النار مسلم قتل كافرا ثم سدد وقارب ولایجتمعان فی جوف مؤمن غبار فی سبیل الله وفیح جهنم ولایجتمعان فی قلب عبد الایمان والحسد .

مآل شریفی

ایکی کیمسه جهنمده بولوشمازلر : بر كافری (الله یولنده) قتل ایدن مسلمان (ایله او كافر) . شو شرط ایله كه او مسلمان صوكره‌دن طریق سدادی طوتوب افراط وتفریطدن قاچینمش اولسون . ایکی شیء‌ده بر مؤمنك جوفنده اجتماع ایده‌مز : الله یولنده (جهاده كیدیلیركن) قوپان غبار وجهنمك آتش یالیمی . ایکی شی بر قولك قلبنده برلكده بولوناماز : ایمان ایله حسد .

حدیث شریفك راویسی ابوهریره رضی الله عنهدر . مخرجلری احمد بن ابی حنبل ، نسائی ، حاكمدر .

نسائینك بو واده روایت ایتدیکی دیکر بر قاچ حدیث شریفده (ایمان ایله حسد) ه بدل (شح ایله ایمان) دینلمشدر . « شح » بخلك زیاده‌لكنه دنیلیر .

حدیث شریف

جاهدوا المشركین باموالكم وانفسكم والسنتكم .

مآل شریفی

مشركلره قارشی ماللركزله ، جانلركزله ، دیللركزله مجاهده ایدیکز .

بو حدیث شریف مسند امام احمد بن حنبل ، سنن ابوداود ، سنن نسائی ، مستدرك حاكم وابن حبان حدیثلرندندر . راویسی انس بن مالك رضی الله عنهدر .

حدیث شریف

حرمت عین علی النار سهرت فی سبیل الله .

مآل شریفی

الله یولنده اویقوسز قالان كوز جهنم آتشنه حرامدر .

حدیث شریفك راویسی ابو ریحان رضی الله عنه ، مخرجی نسائی‌در .

حدیث شریف

حرمت النار علی عین بكت من خشیة الله وحرمت النار علی عین سهرت فی سبیل الله وحرمت النار علی عین غضت من محارم الله او عین فقئت فی سبیل الله .

مآل شریفی

خشیة اللهدن طولایی آغلایان كوز آتشه حرام ایدلمشدر . الله یولنده اویقوسز قالان كوز آتشه حرام ایدلمشدر . اللهك حرام ایتدیکی شیلره باقمقدن صاقینان ویا الله یولنده چیقان كوز آتشه حرام ایدلمشدر .

حدیث شریف ینه ابو ریحان رضی الله عنه طریقیله حاكمك مستدركی ایله معجم كبیر طبرانیده بو لفظ ایله مذكوردر .

حدیث شریف

مامن غازیة تغزو فی سبیل الله فیصیبون الغنیمة الاتعجلوا ثلثی اجرهم من الآخرة ویبقی لهم الثلث فان لم یصیبوا غنیمة تم لهم اجرهم .

مآل شریفی

هیچ بر فرقهٔ غزاة یوقدر كه الله یولنده غزایه چیقوب غنیمته نائل اولسونلرده آخرتده‌كی اجر[illegible] پشین اولارق

مستحق اولمش اولماسون ، بونلر اكر هيچ بر غنيمته نائل اولمازلرسه اجر وثوابلرى تام اولارق ويريلير .

حديث شريفك راويسى عبد الله بن عمرو بن العاص رضى الله عنهدر . مخرجلرى احمد بن حنبل ، مسلم ، ابو داود ، نسائى وابن ماجه‌در .

حديث شريف

مثل المجاهد فى سبيل الله والله اعلم بمن يجاهد فى سبيله كمثل الصائم القائم الخاشع الراكع الساجد

مآل شريفى

الله يولنده جهاد ايدن كيمسه — خوش كندى يولنده جهاد ايده‌نك كيم اولديغنى الله بيليريا ! — صائم ، قائم ، خاشع ، راكع ، ساجد اولان كيمسه‌يه بكزر .

بو حديث شريفى بخارى ، مسلم . ترمذى ، نسائى ابو هريره رضى الله عنهدن روايت ايديورلر . بو لفظ نسائينك لفظى اولوب ديكر روايتده : (كمثل الصائم القائم الدائم الذى لا يفتر من صيام ولا صدقة حتى يرجع وتوكل الله تعالى للمجاهد فى سبيله ان توفاه ان يدخله الجنة او يرجعه سالما مع اجر وغنيمة) زياده‌سى‌ده واردركه معناى شريفى شودر : (جهاددن دونجيه قدر صيام وصدقه‌دن بر آن فارغ اولمايان صائم قائم دائمه بكزر . برده الله تعالى حضرتلرى كندى يولنده جهاد ايدن كيمسه‌يى يا روحنى قبض ايدرسه جنته ادخال ويا روحنى قبض ايتمه‌ديكى تقديرده آنى مستحق اجر وغنيمتك تماميله احسان ايدرك يوردينه سالماً اعاده ايتمكى تكفل ايتمشدر .)

حديث شريف

من قاتل فى سبيل الله فواق [١] ناقة حرم الله على وجهه النار

مآل شريفى

هر الله يولنده دوه‌نك ايكى صاغيم آرالغى قدر حرب ايدرسه الله تعالى آنك يوزينى جهنمه حرام ايدر .

بو حديث شريف امام احمد بن حنبلك مسندنده عمرو بن عنسه‌دن مروى حديثلردندر .

[١] فواق ايكى صاغيمك آرالغى اولان وقته ديير . مثلا ناقه‌يى بر مقدار صاغدقدن صوكره ترك ايدرلر . ياوروسى بر مقدارجه اموب آندن صوكره ينه صاغار . ايشته بو ايكى صاغيمك آرالغى اولان وقته فواق ديرلر .

احمد نعيم

حضرت عمر افنديمزك اردو قوماندانته امرنامهٔ خلافتپناهيلرى

عدل وشجاعتى ، صيت وشهرتى دنيالرى طولدوران حضرت عمر رضى الله عنه افنديمزك طرف خلافتپناهيلرندن سردار كتيبهٔ اسلامدن برذات محترمه خطاباً شرف صادر اولان امرنامهٔ جليلك ترجمهٔ منيفه‌سى‌در :

« سكا ومعيتكده اولان عسكره هر حالده التزام تقوا ايتمكزى امر ايدرم . اعدا عليهنده كوريله‌جك تداركاتك افضلى ، حربده كوزه‌ديله‌جك مكايدك اقواسى ، تقوادر . ينه معيتكده‌كى عسكره اعدا كزدن زياده ارتكاب معاصيدن صاقنمكزى امر ايدرم ، چونكه عسكر ايچون معاصى اعدادن دها قورقولودر .

بويله اولمديغى صورتده مدار غلبه اوله‌جق قوتدن محروم اولورز . عددجه انلره معادل اولمديغمز كبى تداركات ولوازات جهتيله‌ده مماثل دكلز . ارتكاب معاصيده اعدا ايله مساوى اوله‌جق اولور ايسه‌ك قوتجه انلرك بزه فائق اولملرى لازمكلير . شو حالده بز فضلمزله انلره غلبه ايده‌مز ايسه‌ك قوتمزله هيچ ايده‌ميز . محقق بيلمليسكزكه هر نره‌يه كيتسه‌كز طرف الهيدن موكل حفظهٔ كرام سزكله برابردر ؛ ايشلديككز ايشلرى بيليرلر . انلردن وعالم السر والخفيات اولان جناب اللهدن حيا ايديكز . دشمنه غلبه ايتمكى ايستديككز كبى نفسكزه غالب كلمه‌يى‌ده ايسته‌يكز . بزم وسزك ايچون جناب حقدن بو عنايتى استدعا ايدرم . قطع منازل حالنده عسكره رفق ايله معامله ايدرك انلرى اتعاب ايده‌جك صورتده يوروتمه . استراحتلرينه مدار اوله‌جق قوناقلره ايندير مكده تقصير ايتمه ، كه سفر قوتلرينه خلل ويرمامش اولديغى حالده دشمن قارشوسنه واصل اولسونلر . ممكن اولدقجه هر جمعه كونى وكيجه‌سى عسكرى فراغ حالنده طوتكه ديكله‌نوب تجديد حيات ايدرك اللرنده بولنان اسلحه‌يى تعمير واصلاح ايتسونلر . عسكرى ارباب صلح وذمت قريه‌لرينه صوقيوب آچيقده بولندور . بو قريه‌لره سنك اعتمادكه مظهر اولان اصحابكدن بشقه‌سنى كوندرمه . نزدكده نصيحتنه ، صداقتنه امنيت ايده‌جكك آدملر بولنسون . زيرا شخص كذوب بعضاً طوغرى سويلسه بيله سنك ايچون نافع اوله‌ماز . دشمن طوپراغنه ياقلاشنجه آره‌كزده قاله‌جق مسافه‌ده طليعه‌لرى چوغالت . هر طرفه آوجيلرى ياى ، قره غوللرى ترتيب ايت ، كيجه‌لرى متيقظ بولنمغه چاليش !...

والله المستعان ... »

تاريخ عالمده ، حتى اوروپاده عدالت ومتانتله شهرتشعار اولان خليفهٔ مشار اليه حضرتلرينك شو امر عاليلرى دائره‌سنده حركتله صلاة خمسهٔ مفروضه‌يى ادايه همت وام الخبائث اولان مسكراتدن حذر ومجانبت ايدن بر مسلمان اردوسنك (كم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة باذن الله) نص جليلى حكمنجه منصور ومظفر اوله‌جغى بى اشتباهدر .

شاكر القادرى

نطق همايون حضرت خلافتپناهى

كانون اولك برنجى كونى رسم كشادى اجرا بيوريلان مجلس عمومى ملیده مابين همايون باش كاتبى طرفندن قرائت بيوريلان نطق همايون افتتاحى حضرت خلافتپناهى صورت منيفه‌سيدر :

محترم اعيان ومبعوثان

اوچنجى انتخابات اوزرينه كچن تشرين ثانى بدايتنده اجتماعى لازم كلن مجلس ملينك برآى تأجيلدن صوكره برنجى دورهٔ اجتماعيه‌سنى كشاده‌نى موفق بيوران جناب حقه حمد وثنا ايدر وسزلره بيان خوش آمدى ايله‌رم .

دولتلرله اولان مناسباتمزه وقت وقت اجراى سوء تأثيردن خالى قالميان مسائل معلقه‌نى برطرف ايده‌رك خارجى غوائل ومشكلاتك امكان ظهورينى ازاله ايله اصلاحات وترقيات داخليه‌يه كرمىٔ تام ويرمك وبوصورتله بالقان حربنك موجب اولديغى ضايعات ومصائبى بر آن اول تلافى ايله‌مك اوزره صرف مزيد غيرت ايتمكده ايكن آوروپاده صلح عمومينك واسع مقياسده مختل اولمه‌سندن متولد بحران عظيم اوزرينه حقوق ومنافع سياسيه‌مزك مدافعه ومحافظه‌سى مسئله‌سى بالطبع هرشيئه تقدم ايتمكله اعلان بيطرفى ايله برابر عموم قواى بريه وبحريه‌مزك سفربر حاله وضعنى اراده ايتدم .

حكومت سنيه‌مز اختيار ايتديكى مسلح بيطرفلقده ثباته عزم ايتمش ايكن ده دوناغاى همايونمز قره دكزده روس دوناغاسنك تجاوزاتنه دوچار اولمش ومتعاقباً روسيه وانكلتره وفرانسه دولتلرى حدودلريمزه عسكر ودوناغا سوق ايله فعلاً مخاصماته باشلامش اولدقلرندن عون بارى وعنايت پيغمبرى‌يه بالتوسل دول مذكوره‌يه قارشى حال حربى اعلان ايله حدودلرده‌كى اردولريمه ايلرى حركت امرينى ويردم .

روسيه ، فرانسه وانكلتره دولتلرينك عالم اسلام عليهنده اوته‌دن برى تعقيب ايلدكلرى سياست امحاكارانه‌نك سلاح قوتيله رفعى فريضهٔ دينيه حكمنى آلديغندن اصدار اولونان فتاواى شريفه موجبنجه بالجمله مسلمينى بونلرك ومعاونى اولان دولتلرك عليهنه جهاده دعوت ايله‌دم .

اردوى همايونك حدودلرده ودوناغامزك قره دكزده كوستردیكى شجاعت وبسالت تاريخمزك مآثر قهرمانانه‌سى ميانده اك بيوك بر موقع طوته‌جقدر .

سفربرلك امرينه كوستريلن اجابت سريعه ومنتظمه ولوازم عسكريه تداركنده اظهار اولونان غيرت فوق العاده ملتمزك مدافعهٔ وطن اوغرنده بركتلهٔ حيت اولديغنى اثبات ايتمش وبو حركت علويهٔ وطنپرورانه بحق شايان تقدير بولونمشدر .

مجلس مليمزك دخى مذاكرات واجتهاداتنده عين اتحاد واتفاق آثارينى ارائه ايده‌جكنى اميد ايدر وتخصيصات عسكريه‌يه متدائر وتوزين قوا اساسنه متعلق قوهٔ اجرائيه‌مزجه تكليف اولونه‌جق قانون اساسى تعديلاتنك وقوانين سائره لايحه‌لرينك سرعتله تدقيق ايديلمه‌سنه انتظار ايله‌رم .

معظم متفقلريمز آلمانيا وآوستريا - مجارستان دولتلرينك شانلى اردولرى طرفندن مشترك دشمنلره قارشى آوروپاده احراز اولونان مظفريات متواليه‌يه قواى بريه وبحريه‌مزك وامر شرعى ايله روسيه ، انكلتره وفرانسه‌يه قارشى جهاده دعوت ايديلن مجاهدين اسلامك آسيا وآفريقاده پارلاق ظفرلر علاوه ايده‌جكنه وبوندن صوكره جناب حقك محافظهٔ حق وعدل ايچون سلاحه صاريلمش اولان دولت عليه‌مزه وچار اقطار جهانده‌كى اسلاملره شرف وسعادتله مبشر بر استقبال بخش ايده‌جكنه معتقدم .

دولتمزجه وقتيله اجانبه بخش اولونان مساعدات مخصوصه آناً فآناً اشكال ومقاصدينى تبديل ايده‌رك حقوق حكمرانيمزى خللدار ايديجى برماهيت مضره اكتساب ايله‌مش اولديغندن حقوق بين الدول اساساتندن هيچ برينه تماس ايتمه‌ين وقاپيتولاسيون نامى آلتنده اجتماع ايدن بالجمله امتيازات اجنبيه‌نك رفعنى اراده ايده‌رك دول سائره‌ده اولديغى كبى ممالك شاهانه‌مده دخى اجانب وبونلره متعلق معاملات حقنده حقوق بين الملل احكامنك تطبيق اصولنى وضع ايله‌دم .

حرب عمومى‌يه اشتراك ايتمه‌ين دول معظمه وحكومات سائره وبالخاصه قومشومز بولغارستان ايله مناسبات سياسيه‌مزك كماكان خالصانه ودوستانه اولديغنى مع الممنونيه بيان ايده‌رم .

سلامت دولت ومملكته مصروف اوله‌جق مساعيكزك توفيقات ربانيه‌يه مظهريتنى جناب حقدن نياز ومجلس عمومى‌يى كشاد ايله‌رم .

اسلام دشمنلرى نه‌يوزله مسلمانلردن صداقت بكله‌يورلر ؟

بو صيره‌ده اوروپا مطبوعاتى پوصله‌يى شاشيره‌رق عقل ومنطقه صيغمز درلو درلو بياناتده بولنمقده‌درلر . فرانسه وانكلتره مطبوعاتى جهاد مقدسك خليفهٔ اسلام طرفندن اعلانندن صوكره دخى فرانسه وانكلتره‌نك زير اداره‌سنده بولنان مسلمانلرك كندى دولتلرينه صادق قاله‌جقلرينه ودولة الخلافه‌نك خاطرى ايچون كندى راحت وآسايشلرينى تهلكه‌يه معروض قيلميه‌جقلرينه بيان امنيت واعتماد ايدرك، فتاواى شريفه‌نك عالم اسلام اوزرنده هيچ بر تأثير حصوله كتيره‌ميه‌جكنده اصرار وعناد ايدوب طوريورلر . حالبوكه حقيقت حالده كرك انكلتره ، كرك فرانسه حكومتلرينك جهاد اعلانيله فتاواى شريفه‌نك اصدارندن صوك درجه تلاشه دوشمش اولدقلرى ، لونده‌كى باطنيلر رئيسى آغا خان ، پارسده‌كى انكليز دالقاوقلرندن محمد بك واحد ايله بنه پارسده بولنان سنه‌غال اصيلزادكانندن (!) برينه ومصرده‌كى مرغنى شيخنه مراجعت ايدوب ، مسلمانلره خطاباً كندى لهلرينه بياننامه استحصال ايلملريله ثابتدر . انكلتره وفرانسه ظن ايديورلركه ، بوكبى صاتيلمش دالقاوقلرك سوزلرى عالم اسلام اوزرنده بر تأثير وجوده كتيره‌بيلير .

بو محال بر شیدر . چونکه امیرالمؤمنین وخلیفهٔ روی زمینك بوتون مسلمانلر اوزرنده‌کی نفوذ عالیسی او قدر چوق ، او قدر واسعدرکه ، دشمنلر نه یاپارلرسه یاپسونلر ، بر درلو حمیت اسلامیه سیل خروشانه قارشو سد چکه‌میه‌جکلردر . اساساً ذات حضرت خلافتپناهینك بیاننامهٔ همایونیله ، فتاوای شریفه‌یی عتبات عالیات مجتهدین عمامی‌ده تأیید ایتمکله درجهٔ اهمیتنی کائناته قارشو اثبات ایلمشلردر .

افغانستاندن ، سوداندن ، مصردن پیدر پی کلمکده اولان خبرلر ، بزه انکلتره‌نك هندستانده ، مصرده ، سودانده باشنه کله‌جکی فلاکتك عظمت ودهشتنی کوستریبور . افغانلر انکلیزلر علیهنده او درجه خصومت حسی طاشیورلرکه بوکون کندی امیرلری بیله بوکا قارشو قویوب ، افکار عمومیه‌یه اصلا مخالفتده بوله‌میه‌جقدر . مصرلیلر کلنجه ، انلر عثمانلی غضنفرلرینك سویش قنالنی کچملرینه انتظار ایتمکده‌درلر . اسلام اردوسی مظفراً بر کره مصره آیاق آتدقدن صوکره انکلیز وفرانسزلرك افریقا و هندستانده‌کی حاللرینی کوره‌جکز . بلوجستان رؤساسیله افغان قبائلی وامیری بیننده قوتلی بر اتحاد واتفاقك حصوله کلدیکنی اوروپاده منتشر بیطرف غزته‌لرك جهانه نشر واعلان ایتدکلرینه باقیلیرسه ، انکلتره‌نك فرانسه‌دن زیاده بو کیرودار اثناسنده متضرر وپریشان اوله‌جغنه واضح بر دلیل تشکیل ایدیبور . هندستان ، انکلتره ایچون بر آلتون معدنی ، بر حیات مسئله‌سیدر .

شمدی بر آزده بونك عکسنی ، یعنی انکلیزلرله فرانسزلرك ادعالری جهتنی نظر دقت ومطالعه‌یه آلالم . بو ایکی حکومت ، مسلمانلرك کندیلرینه صادق قاله‌جقلرندن بحث ایدیبورلر ! بو صداقت شبهه‌سز بر شیئه مقابل اوللیدرکه ، عقلی باشنده اولان بر انسان مذکور ادعایی قبول ایده‌بیلسون . عجبا انکلتره وفرانسه مسلمانلره هانکی ایلکی ایتمشلردرکه ، آنلردن صداقت بکله‌یورلر ؟ ! استقلاللرینیمی اللرندن آلمدیلر ؟ مزارلرینیمی طوپه طوتمدیلر ؟ یوقسه کندیلرندن آغیر ویرکولرمی آلمیورلر ؟ یاخود بو آنه قدر بر تك مسلمانه دنیا یوزینی کوستروب ، جمله‌سنه کوله ، قول کبی معامله‌ده‌می بولنمدیلر ؟ بالعکس بو ایکی جبار کافر حکومتك حکومات وملل اسلامیه‌یه ایتمدکلری اذیت ، تطبیق ایلمدکلری جور وجفا قالمامشدر . بوتون مسلمانلر بویله دوشونور . جاهل مسلمانلر بیله بونی تقدیر ایتمشدر . او حالده بو کافرلرك نه‌سنه کوکل باغلایوب ، آنلره قارشو اظهار صداقت ایده‌جکلردر ؟..

فاسده وجزائرده‌کی مجاهدلرك ، سودانده‌کی قبائل اسلامیه ایله سنوسیلرك قیام ایدرك ، هر ایکی غدار حکومت علیهنده سل سیف انتقام ایتمش اولدقلری او قدر عیان و آشکاردرکه ، بونی تکذیب ایتمك ایستیانلره قارشو قوشلر بیله کولر .

روسیه‌یه کلنجه اوقبا ووحشی حریفلر ، بر طرفدن آلمانیا واوستریا اردولرینك شجیعانه ضربه‌لرینه همان هر آن ودقیقه‌ده اوغرامقده وبو یوزدن یوز بیکلرجه اسیر و تلفات ویرمش والآن‌ده ویرمکده بولنمقده‌درلر . دیکر طرفدن عثمانلی قهرمانلریله ، ایرانك بهادر قبائلی قارشوسنده او رتبه مسکینلشمش وشاشیرمشلردرکه ، کندی غزته‌لریله ، قوماندانلرینك بیله تحت اعترافنده‌در . روسیه‌ده باصیلان ونشریات واقعه‌سندن طولایی دفعاتله سد وتعطیله اوغرایان (رەچ) غزته‌سنك مقالات وحوادثی اوقویانلر بزم بالاده‌کی مدعیات حقکویانه‌مزك صحتنی آکلامشلردر .

بالنتیجه عالم اسلام ائتلاف مثلثك علیهنده‌در . انلرك لهنده — آیلقجی ومنفعتپرست برقاچ منافقدن بشقه — بوکون بر تك مسلمان کوك قبه‌سی آلتنده بولنمز . بومسلمانلرك جمله‌سی ائتلاف کفره‌سندن پك آجی انتقام آلوب ، انلری بعون الله تعالی صوك ضربه‌یی ایندیره‌جکلردر . بوتون روس اردولرینه منسوب وحشی قازاقلرك اوچده‌بری کبرمش والمانلرك الینه اسیر دشمش اولدقلری کبی . فرانسزلرك‌ده تاب وتوانی کسیلمش ؛ نه مهمات وحیواناتی ، نه‌ده ایش کوره‌جك والمان طوپلریله جسور عسکرلرینه قارشو طیانه‌جق آدم عقللی قوای عسکریه‌لری قالمشدر . انکلیزلر ایسه اون ایکی لیرا آیلقله عسکر تدارکنه مجبور اولمشلردرکه ، بویله بر عسکردن انکلیزلرك خیر کوره‌میه‌جکلری میدانده‌در . انکلتره آطه‌سندن انجق برقاچ بیك کوکللینك میدان حربه اشتراك ایدوب ، جمله‌سنك تلف اولدقلرینه والیوم ایرلاندا وافریقای جنوبیدن وهندستاندن زیاده‌سیله قورقدقلرندن ، پاره ویالوارمه ایله کوچ بلا دیکیش طوتدیره‌بیلدکلرینه باقیلیرسه ، انکلتره‌نك عظیم بر فلاکته معروض قالمش اولدیغنه هر کس کبی — کندیلری بیله ایمان کتیرمشلردر . لوندره‌ده چیقان حرمشرب وسربست غزته‌لر ، همان هر کون انکلیز رجالیله ، خارجیه ناظری سیرادوار غره‌یك سوء سیاستلرینی یوزلرینه چاریوب طورمقده‌درلر .

فرانسه‌ده ، اویله‌جه انکلتره و روسیه ایپلریله ، کورکورینه قویویه دوشوب ، مکرو دسیسه‌لرینه قربان کیتمش اولدیغنه یوز بیك کره نادم اولمش وفقط پای اوقدن چیقمش بولندیغی جهتله چارناچار سس چیقارمامقده‌در .

اکر بودیدکلرمز طوغری ، عقل ومنطقه موافق برشی اولمسیدی ، انکلتره صبره ایله ایتالیادن وصوکره‌لری یونانستاندن واك نهایت بورتکیزدن — حربدن اول موجودیتلرینه بیله اهمیت ویرمدیکی حالده — معاونت وامداد نامنه عسکر طلبنه قالقیشوب ؛ جواب رد آلمقله کندیسنی رذیل ورسوای عالم ایتمزدی . دیمك‌که ، انکلتره وفرانسه‌نك ، مسلمانلرك صداقتلرندن ایکیده ، برده بحث ایتملری ، « دوستلر آلیش ویریشده کورسونلر » دیه مذبوحانه بر تدبیردن بشقه برشی دکلدر . هانی او انکلتره‌نك عظمت وغروری ؟ نره‌ده فرانسه‌نك جمله‌جه معلوم اولان اولکی جلوه واستغناسی ؟ جمله‌سنك برنده یللر اسیور ! هپ سوز ، لاقیردی ایدی . بوکون حقایق اشیا وزمانه بزه بونلرك هیچ ولاشی مثابه‌سنده اولوب ، انجق مکر وخدعه سیاستیله

کندیلرینی ، بز زواللی مسلمانلره طولو فیچی کوسترمش اولدقلرینی اکلاتمش وماسکه‌یی کلمه‌نك بوتون معناسیله‌اورته‌دن‌قالدیرمش‌بولنمشدرکه، بوندن صوکره بالجمله مسلمانلر درت ال ایله مسلمانلغه ، سریر معلای خلافته صاریله‌جقلر وانشاء‌الله فتوحات‌جسیمه‌یه مظهراوله‌جقلر؛ بوندن صوکره دخی حبل‌المتین اتحاده یاپیشوب ، اصلا آیرلمیه‌جقلردر . بز مسلمانلر چوق چکدك، عرضمز ، ناموسمزدن ، ثروت وسامانمزدن، یرلرمز ، یوردلرمزدن اولدق . هرفلاکتك برصوکی واردر . جناب حقك عون وعنایت ربانیه‌سیله روحانیت پیغمبریه سایه‌سنده بوندن بویله کون یوزی کوروب شاد وخندان اوله‌جغز ودشمنلرمزه میدان اوقویه‌جغز . زمان هر حقیقتی بزه بك چابوق کوستره‌جك وعالمی بالانلریله ، ساخته بالدیزلریله الدانتق ایستینلرك یوزقره‌لرینی میدانه قویه‌جقدر . اسلامیت قرآن ایله قائمدر . بوکتاب مقدس الٓهی طوردقجه ، هیچ شبهه‌سز مسلمانلق وخلافت باقی قاله‌جق ، کفار ومشرکین ایسه ذلت وخذلانه دوچار اوله‌جقلردر .

چه‌غم دیوار امترا که باشدچون تو پشتیبان
چه‌باك ازموج بحران راکه باشد نوح کشتیبان ؟

س . م . توفیق

مطبوعات

جهادك آوروپا مطبوعاتنده‌كی انعكاساتی

بوهفته آلدیغمز اوروپامطبوعاتی جهاداسلامك اوروپا محیطنده‌كی تأثیراتی حقنده اوزون اوزادی‌یه تفصیلات ایله مالی‌در . آلمان غزته‌لرینك جهادك تعریفی ، اهمیتی ، فوائد ومحسناتی حقنده تقدیرکارانه نشریاته مقابل انکلیزلر وفرانسزلر آتشلر پوسکوریور ؛ اغزه آلنمایه‌جق صورتده اسلامه ، خلافته ، رجال امته قارشی تجاوزاتده بولونیورلر . اونلرك ماهیتلرینی اورته‌یه قویان بوقبیل نشریات ، مدنیتلرینك‌ده ایچ یوزینی بوتون جهان بشریته کوسترمشدر . بز اونلری بویله حدود ادب وانسانیتی چیکنه‌یوب کچمش بر حال‌سفلتده کوردکجه بو چوقوره دها زیاده یووارلانه‌لرینی مدنیت اسلامیه‌نك تعالیسی نامنه تمنی ایدرز . شیمدی‌یه قدر مسلمانلری هیچ‌ده‌مستحق اولمدقلری حالده قاباللقله ، وحشتله اتهام ایتمکده اولانلرك نه‌قدر نزیه! نه‌قدر مدنی ! اولدقلرینی بوتون جهان ایله برابر اوساخته‌مدنیتك مدافعلری‌ده کورسونلر !

ایتالیانلره کلنجه اونلرك مطبوعاتی حرب عمومینك ابتداسندن‌بری غریب استحاله‌لر ، مختلف صفحه‌لر کچیرمکده‌در . حکومت سنیه‌نك حرب‌عمومی‌یه اشتراکنی اوکجه اهمیتسز تلقی ایتمك ، خلقه‌ده اوصورتله

کوسترمك ایسته‌دیلر ؛ مصرك غیر قابل تسخیر اولدیغندن ، ذاتاً عثمانلیلرك‌ده اوراده ایشی اولمدیغندن ، بوتون اردولرمزك حركاتی قافقاسیایه توجه ایده‌جکندن بحث ایدوب طوروركن اعلان جهاد اوزرینه بردن بره ایشك عظمت واهمیتنی تقدیر ایدرك تعدیل لسان ایلشلر وامر واقعلری‌قبول‌ایتمك مجبوریتنده بولونمشلردر .

افغانستانك حربه اشتراكی مجبوریدر

ایتالیاده منتشر (په‌رسوه‌رانترا) غزته‌سی دیورکه :

« افغانستان انکلتره‌یی زیاده‌سیله دوشوندیره‌جکدر . واقعا امیر حضرتلری انکلیزلردن سنوی مهم برتخصیصات آلیورسه‌ده ؛ افغان ملتی غایت دیندار ، خلافته فوق العاده مربوط وصادق بولندیغی جهتله جهاد اکبره وقوع بولان دعوته بلاتردد اجابت ایده‌جکی بدیهی اولدیغی ایچون امیر دخی ملتك خلافنه حرکت ایده‌میه‌جکی وارستهٔ اشتباهدر . فتوای شریفك امر قرآنه ، امر پیغمبری‌یه مستند اولدیغی وبوحکمی اصدار ایدن ذاتده پیغمبرك خلیفه‌سی بولندیغنی بیلن واعتقاد ایدن هرمسلمان حکمداری اولوجهله حرکت ایتمکه مجبوردر . »

بر خرستیان دولتی خلیفهٔ اسلام ایله ناصل اتفاق ایده‌بیلیرمش ؟

آلمانیانك عثمانلی حکومت اسلامیه‌سیله اتفاقندن خرستیانلق نامنه پك زیاده غضبه کلن (آلبر بونار) آدلی متعصب بر خرستیان اسویچره‌ده منتشر (لاسومه‌ن لیته‌ره‌ر) عنوانلی مجموعه‌ده بر مقاله نشر ایدیورلرکه تصفیر افکار رفیق محترممز طرفندن نقل اولونان بو مقاله‌نك شایان دقت بعض فقره‌لرینی بزده بروجه‌آتی نقل ایله انظار عبرته وضع ایدیورز :

« شو عظیم کیرودارده اسلام بو طریق ایله بلکه باشنی قالدیره‌بیلیر . بر خرستیانه کوره بو تحمل اولونه‌بیله‌جك بر شیمیدر ؟

« دنیاده‌اولمازشی‌اولمازمش . کیم‌دیردی‌که (شارل مارتل) ك (پوآتیه) دن کیری‌یه چویردیکی واوندن صوکره‌ده خرستیانلغك شرقه دوغری سوروب کوتوردیکی اسلامیت کونك برنده بویوك بر خرستیان دولتی ایله برلشه‌رك ینه قالقینه‌جق !..

« مسلمانلق ایله آلمانلق آره‌سنده کوزه کورونمز ، برآلتندن جاری‌درین رابطه ومناسبتلر وار . هر ایکیسنك‌ده حکومتی مطلقیتله تلقیده ، حکمداری سماوی بر اتصال ایله حقك کولکه‌سی عد ایتمکده نقطهٔ نظرلری بر اولدیغی کبی فتح ایتدکلری مملکتلر خلقنه عین تضییق وشدت معامله‌ده وحربی بشریت ایچون اك نجیب مشغله واك عالی ملی برصنعت بیلمکده‌ده یکدیکرینك عینیدرلر .

« اسلامك بو جهاد واتحاد تشبثی درحال تحقق ایده‌بیلمیه بیلیر . فاس ، جزائر ، تونس ، سودان وهندستان ایلك کونلرده بر مدت ساکت ولا قید قالیورلر کبی کورونه بیلیرلر . بونلرك شو حرکتسزلکنه باقه‌رق جهاد تشبثنك عقیم قالدیغنه حکم ایتمك قطعا دوغری اوله‌ماز . بکله‌ملی‌که جهاد فتوالری کنیش صحرالری کچه‌رك اك اوزاق خرمالقلره قدر یتشسون . بو تشبثه بوتون‌تأثیرلرینی اجرا ایده‌رك نهایت بکله‌نیلن معظم کین وقیام طالغه‌سنی قالدیره بیلمه‌سنه کافی بر زمان ، بر مهلت ویرملك لازمدر .

« اکر بو جهاد تشبثی موفقیتله نتیجه‌لنیرسه شو عمومی حربك خارق العاده بر صورتده آرتمش بر شمول ووسعت پیدا ایده‌جکی وبوندن‌ده شیمدی ظن

وتخمین اولونان درجه‌سندن چوق فضله ، عادتا حساب وکتابه صیغماز تاریخی نتیجه‌لر چیقه‌بیله‌جکی شبهه‌سزدر . شارل مارتل زماننده‌ن بری دائما قهر وتغریب ایدیله کان اسلامیت بو صورتله آیاقلانه‌رق غالبانه یورومکله خرستیانلقدن انتقامنی آله‌جقدر . خرستیان ملتلرك محاربه‌لرنده اسلامیتك حکم اوله‌سی احتمالی بیله واردر . بو جهاد ایله عصرلرك تخریب ایده‌رك انقاض حالنه ایندیردیکی اسلامیت یکیدن قوت وشوکت بوله‌رق یوکسله‌بیلیر ، آلمان ایمپراطورلغی ایله اتفاق ایدن بو اسلام هیولاسی تکرار جانلانه‌رق سطوت وحاکمیتی آسیاده ، آفریقاده وآوروپانك بر چوق یرلرنده یکیدن تأسیس ایدر ، واوراده‌کی غربلی‌لری طرد وابعاد ایلر . بو صورتله آلمانلق و مسلمانلق اتحادی خیاللری حقیقت اوله‌رق حریتپرور (؟) لاتین وآنغلوساقسون ملتلر ایله مدنیت عالمنده مناقشه‌دن آزاده بولونان خرستیانلق فانقیق عین قضا وآفت ایچنده خسار واضمحلاله اوغرایه‌جقلردر .

« کندیسندن حریت ، عدالت واخوت اساسلرینك تأییدینه انتظار اولنان تاریخی بر تکاملك غریب نتیجه‌سی ! آلمانیا ایله آوستریا - مجارستانك احراز ایده‌بیله‌جکلری غالبیت ، یکی متفق ومظاهرلری یوزندن وهمان عمومی دینیله‌جك بر صورتده یاقنه جالیشدقلری آتش اعتباریله ، انتظار اولوناندن دها باشقه بر ماهیت ومنزلتی حائز اوله‌جقدر .

« بوکون قیصر ایله خلیفه مقصدلرینی وطالعلرینی برلشدیرمش بولونیورلر . برینك ظفری دیکرینكده مظفریتی دیمکدر . »

اتحاد اسلام سیاستنك منافع عظیمه‌سی

تصفیر افکار رفیق محترممز ، ٣ کانون‌اول تاریخلی نسخه‌سنده ، بوکونکی تعقیب ایدیلن مقصدك سلطان‌سلیمك غایهٔ امل اتخاذ ایتدیکی اتحاد اسلام واعلای کلمة‌الله مقصد صحیح اسلامیسنك عینی اولدیغنی ایضاح ایتدکدن صوکرا دیورکه :

بوکون انکلیز ، فرانسز ، روس مهاجماتنه معروض بولونیورز ، فقط ینه بیوك برقوتك مظهری‌یز : اتحاد اسلام ... بر زمانلر تلفظی بیله سیاست خارجیه‌مزه مضرت ایقاع ایلیه‌جك درجه‌ده حائز اهمیت اولان بو ترکیب مبارکك شو آنده بتون قلوب مؤمنیندن کمال فخر وابتهاج ایله خروج ایده‌رك جداً تلسز تلغراف سرعتیله اقطار اسلامه انتشار ایله‌مسی بومقصدکزینك اصلنده‌کی منفعت عظماییی اخطار ایدر . »

سیاست اسلامیه

صباح غزته‌سنده « موحد معصوم » امضاسیله جهاد اسلام ، اتحاداسلام ، سیاست اسلامیه حقنده مهم ونافع مقاله‌لر تحریر بویورمقده اولان ذات محترمك ٣ کانون اول تاریخلی نسخه‌ده سیاست اسلامیه حقنده غایت مهم بر مقاله‌لری مندرجدرکه شایان دقت فقره‌لرینی بروجه آتی نقل ایلیورز :

« بر دولتك استقبالی ، حیات سیاسیه‌سی ، ایلریده تعقیب ایده‌جکی مسلك ، مسالمت زمانلرندن زیاده حال حربده تأسس ایده‌بیلور . ذات حضرت خلافتپناهی نطق همایونلریله بو مسلکك ماهیت عالیه‌سنی ارائه بیوردیلر . حکومت عثمانیه ، سیاست خارجیه‌ده بر انقلاب عظیمك وقوعی لزومنی حس ایتمشدر . شمدی‌یه قدر بالخاصه مخاصم بولندیغمز حکومتلر ، بزی اتحاد اسلام اساسندن دائما آیری یشاتمق غایه‌سنی التزام ایدیورلردی . کندی منفعتلرینك الجاآت طبیعیه‌سی بو ایدی ! بزده اونی حس ایدرك قوجوندقلری نقطه‌یه تماس ایله آره‌ده‌کی مناسباتی اخلال ایتمك ایسته‌میور ایدك . معاملات خارجیه‌مز ، بر قاچ عصر هپ بو طور نزاکتله دوام ایتدی . فقط فرط احتیاطك حقیقی معناسی نه‌در ؟ قدر تمیزلك !.

اوروپاده حکومت عثمانیه‌دن بشقه هیچ بر دولت بر صفت دینیه‌یی تمثیل ایتمك حقنی حائز دکلدر . بز بو حقی ، بو قوتی معناً احراز ایتمش ایکن استعماله جرأت ایده‌میشمز ، حکومت عثمانیه ایله برابر بتون عالم اسلامی متضرر ایتمشدر .

اسلامیتك حائز اولدیغی قوت ، هیچ بر معاهده‌نك ، حتی اردولرك بخش ایتدیکی تأثیر ایله قابل قیاس اوله‌ماز .

دور سابق حسنات نامنه یالکز حجاز شمندوفرینی وجوده کتیردی . شبهه یوقکه بونك اصل هدفی بر منفعت شخصیه ایدی . فقط نه اولورسه اولسون اوروپایه قارشی عظیم بر تجربه ، بر وحدت اسلامیه امتحانی اولان بو مهم تشبث ، بتون افراد امتك یاردیمیله بکلنیلن نتیجه‌یه واصل اولدی اوروپالیلرده اعتراف ایدیورلرکه نه پاپالق ، نه سیونیستلك غایه‌سنده برلشن مجالس مذهبیه ، نه‌ده لاتین اتحادی ، اسلاولق ، آنغلوساقسون جریانلری ، یاخود بیوك بریتانیا حکومتنك استناد ایتدیکی ایمپریالیزم اساسی بویله بر تشبث اقتصادی‌یی صرف اعانه‌ایله اکمال ایده‌مزدی . فرانسزجه بر مجموعه بو حقیقتی اعتراف ایتدکدن صوکرا کندی کندینه شویله بر سؤال ایراد ایدییور :

« دنیاده اسلامیتدن بشقه بر واسطه‌یه ، قوهٔ سیاسیه‌یه ، جریانه استناداً بو یولده بر مؤسسه‌نك شرائط اقتصادیه خارجنده وجوده کتیریله بیله‌جکنی ادعا ایده‌جك بر کیمسه وارمیدر ؟ »

حکومت عثمانیه هر معناسیله ساکن ، احتیاطکار ، فقط ترقی‌یه قارشی متهالك بر اسلام سیاستنك قوهٔ نافذه‌سنی کندی موازنته اساس اتخاذ ایلمك لازم کلیر . بونك ایچون یاپیله‌جق تدابیرك شمدیدن دوشونلدیکنه قطعیاً شبهه ایتمیز . عالم اسلامیله آره‌مزده اتحاد معنویدن ، یاخود بعض خصوصی رابطه‌لردن بشقه عمومی وآچیق مناسبتلر تأسیسی یلك لازمدر .

حکومت مسلك متیننك احتیاجاتنی بزدن ایی دوشونیور ! بز آتیده متانت وجدیتله تعقیب ایدیله‌جکندن امین اولدیغمز سیاست اسلامیه‌نك فوائدینه شیمدیدن نظر اطمئنان‌ایله باقیورز . حکومت عثمانیه هیچ شبهه‌سز شرفیله یشایه‌جق ومظفر اوله‌جقدر . »

عصبیت قومیه : منفی مقصدلر نامنه شخصیتلرك اطرافنده !

صباح غزته‌سنك ٩٠٧٦ نومرولو نسخه‌سنده « موحد معصوم » امضالی باش مقاله‌نك بر فقره‌سنده دینیلیورکه :

« ابتدائی ملتلری منفی مقصدلر نامنه قولایلقله برلشدیرن عصبیت قومیه ،

هر انقلاب وفرصت اوزرينه بو درلو شخصيتلرك اطرافنده قيرمق ، ازملك ، سلاح آتمق احتياجنى طوبان بر قوت تشكيلنه مساعددر . »

ايشته مسلمانلقده دعواى قوميتك ممنوع بولونمسنك بر حكمتى‌ده بودر . بيلميه‌رك او جريانلره قاپيلانلر حقيقت حالى اوكرنسونلر ؛ بيله‌رك او باطل دعوالرى كودنلرده مقصدلرينك موحدين امتى طرفندن فرقه وارلماز ظننده بولونماسونلر .

شؤون

جهاد اسلام

قفقاسيا :

۲٦ تشرين ثانيده : حدود مفرزه‌لرمزدن برى قفقاسياده (اولتى) شمالنده‌كى (طاوسكرد) ى اشغال ايتمشدر . اذربايجان حدودنده قطعاتمز وان ولايتنك شرقنده‌كى (صوماى) و (جهار) ه قدر ايلرلمشدر . روسلر حرب كيلرينك حمايه‌سى آلتنده باطوم جنوبنده مفرزه‌لرمزك جناحنه تعرض مقصديله (غونيه) جوارينه قطعات اخراجنه تشبث ايتمشلردر . قره‌يه چيقان روس قطعاتى تلفات كليه ويرديريله‌رك رجعته اجبار ايدلمش ، بو اثناده ايكى طوپ قطعاتمزك النه كچمشدر . وان ولايتى حدودنده روس سواريسى سواريمز طرفندن طرد ايدلمش و وان شرقنده ايران حدودنده (دير) قصبه‌سى جوارنده‌كى قطعاتمزه روس قطعاتى طرفندن اجرا ايديلن تعرض‌ده روسلره يوز قدر تلفات وبر چوق مجروح ويرديريلك صورتيله طرد ايدلمشدر . ۲۷ تشرين ثانيده : دونانمامز باطوم جوارينى بومباردمان ايتمشدر . ۳۰ تشرين ثانى : قافقاسيه جبهه‌سنده بر پياده طابورى طرفندن تقويه ايديلن بر روس سوارى لواسى ، موضع اصلينك صاغ جناحندن ايلرى كوندريلن مفرزه‌مزه تعرض ايتمشدر . بو تعرض ، دفع وطرد اولونمشدر . ۱ كانون اولده : وان ولايتى حدودنده مفرزه‌لريمزله روس قطعاتى آره‌سنده‌كى مصادمات بزم ايچون موفقيت بخش بر صورتده تمادى ايتمكده‌در . سراى جوارنده سواريمز دشمن سواريسى طرفندن دوچار تعرض اولمش و سواريمزك مقابل هجومى تماميله موفقيتله نتيجه‌لنمشدر . دشمن طرد اولنه‌رق دارمه داغنيق ايدلمشدر .

۲ كانون اول : وان ولايتى حدودنده قطعاتمز ، « سراى » جوارنده تعرض ونقاط استناديه‌يى هجوم ايله ضبط ايتمشدر . آذربايجانده قوللريمزدن برى (سلماس) استقامتنده ايلرله‌مكده‌در . روميه كولنك جنوب اوجنده‌كى (سلدوس) جوارنده قطعاتمزله ايرانلى قرداشلريمزدن مركب بر سوارى قطعه‌سى بر قازاق آلاينه هجوم ايده‌رك كاملاً مغلوب ايتمشدر . دشمنه قرق تلف وبرچوق يارەلى ويرديريله‌رك روميه استقامتنده تعقيب اولونمشدر . بو اثناده روميه كولنده بر چوق لوازمات طولو بر روس كميسى اغتنام اولونه‌رق تخريب ايدلمشدر .

***

۱ كانون اول : اسكى قيشله كيى (مسعوديه) د بيله‌ديكى محلده صواتمكه باشلايه‌رق قره‌يه اوطورمشدر . برقسمى صو اوستنده قالمشدر . افراد كاملاً قره‌يه چقمشدر .

مدينهٔ منوره :

جهاد ميدانينه حركت . — مدينهٔ منوره‌دن وارد اولان بر تلغرافنامه‌يه كوره سنجاق شريف مراسم مخصوصه ايله چيقارلمش ونقيب الاشراف ايله بر چوق سيدلر دين مبين اسلامى مدافعه مقصديله اعلان اولنان جهاد مقدسه اشتراك ايچون عظيم بر خواهشله لواى محمدى اطرافنه طوپلانمشلردر . بتون خلق محتشم بر آلاى ايله خصوصى بر ترنه راكب اوله‌رق محاربه ميدانينه متوجهاً حركت ايلمشلردر . مجاهدينك ترنه ركوبى اثناسنده غايت مؤثر نطقلر ايراد اولنمشدر . سنوسى حضرتلرينك مخدومى سيد ادريس ايله سيد مهدى حضراتى مدينهٔ منوره‌يه واصل اولمشلردر . مشاراليهما سنوسيلرله برابر جهاده اشتراك ايده‌جكلردر .

بصره :

نجفده مجدالعلما حضرتلرندن كربلا مبعوثى عبد المهدى بكه وشهرمزده فارسى لسانيله انتشار ايدن (خاور) غزته‌سنه كلن تلغرافنامه‌لرده نجف مجتهدين عظامندن شيخ الشريعهٔ اصفهانى ، سيد مصطفى الكاشانى ، سيدعلى داماد تبريزى حضراتنك برچوق مجاهدلرله برابر موصل واوبويله بغداددن بصره جهتنه عزيمت ايتديكى بيلديرلمشدر . جناب حق فوز ونصرت احسان بويورسون !

قفقاسيا :

ايلرولمكده اولان اردوى عثمانى‌يه چركسلر ايله كورجيلر فوج فوج التحاق ايتمكده‌درلر .

آذربايجان :

آذربايجانده‌كى روسلرى طرد ايتمكده اولان عساكر منصورهٔ عثمانيه اوراده‌كى اخوان دين ، مجتهدين واشراف محليه طرفندن كمال حرارت وصميميتله استقبال ايدلمكده‌در .

مصر - سودان :

سودانده ادارهٔ عرفيه اعلان ايدلمشدر . مصره آوستراليا عسكرى چيقاريلمشدر . انكليز پوليس مديرى قتل ايدلمشدر . سودانليلر (الاورنا) موقعنده بولونان انكليز ضابطلرينى قتل ايلمشلردر . آسايشى تأمين خولياسيله انكليزلر مصر اعيان واشرافندن برچوغنى توقيف ، بر خليسنى‌ده « تورا » قلعه‌سنه سوق ، كنديلرينى اتهام ايده‌جك دلائل بولنه‌مدقلرى ذوات‌ده مصردن تبعيد ايلمكده‌درلر . قاهره واسكندريه‌ده متمكن كريد مسلمانلرى پك شدتلى تضييقاته معروض قالمقده‌در .

هندستان :

دلهيده منتشر ذى‌قومريد غزته‌سى « عثمانليلر هانكى طرفى ترجيح ايديورلر ؟ » عنوانلى بر مقاله نشر ايتديكندن طولايى ايكى بيك روبيه تأمينات آقچه‌سى ضبط اولنمشدر . مذكور مقاله‌يى اقتباس ايدن (زميندار) غزته‌سى صاحبى منشئ ظفر على خان پنجاب واليسى طرفندن دلهيدن تبعيد و (كوبراولان) جوارنده كائن كرم آباد قريه‌سى داخلنده اقامته مجبور ايدلمشدر . بومباى شهبندر سابقى خليل خالد بكله مقدماً مناسباتده بولونمش اولانلر توقيف ايديليور . افغانستان

یوللری قپانمشدر . هرکون اختلال آمیز بیاننامه‌لر نشر اولیور. انکلیز مأمورلری بیوك بر عجز وفتور ایچنده نه یاپه‌جقلرینی شاشیرمشلردر .

افغانستان :

افغان امیری حضرتلرینك نطقی . — طهرانده منتشر (رعد) غزته‌سندن نقلاً (الرأی العام) غزته‌سنده یازیلدیغنه کوره : حبیب‌الله خان هندستان حدودنده تحشد ایدن قوای عسکریه‌یی تفتیش ایتمك اوزره ذی‌الحجه‌نك یکرمی برنده کابلدن انفکاك ایلمشدر . حدودده‌کی اهالی ، حبیب الله خانی غایت بیوك بر شوق و حرارتله سلاملامشدر. حبیب‌الله‌خان عسکرلرینه خطاباً آتیده‌کی نطقی سویلمشدر :

« عسکرلر ! سز ، عالم اسلامك وافغانلیلرك خصم جانی اولان انکلیزلره قارشی یورویه‌جکسکز . انکلیزلرك انظار طمع واحتراصی بر دقیقه بیله مملکتمز اوزرندن آیرلمامشدر . هندستان اهالیٔ اسلامیه‌سی‌ده متفقرله برلکده مقام خلافت عظمایه اعلان حرب ایدن انکلیزلرك بویوندوروغی آلتنده ایکله‌یور . انکلیزلرك بو ظلمی بزی هندستانده‌کی قرده‌شلریمزی قورتارمغه اجبار ایدییور . عنایت باری ایله بزده جهاده داخل اوله‌جغز . مقام خلافت آرتق مصرك تخلیصنه مبادرت ایلدی . فرانسه‌نك تحت اداره‌سنده‌کی مسلمانلرده دها مسعود بر حیاته نائل اولمق ایچون جهاده اشتراك ایلیورلر .

« افغان عسکرلری ! دشمنه اجرا ایده‌جککز هجوملرده کوستره‌جککز عزم وشدتله حقیقی افغانلی اولدیغکزی اثبات ایدیکز . دشمندن انتقام آلیکز . اسلامیتك بیوك دشمنلرینی ازه‌رك مملکتمزك واسلامك شان وشرفنی اعلا ایدیکز . قرده‌شلریکزی قورتاریکز . »

نطقك ختامنی متعاقباً جنود اسلامیه‌نك وعالم اسلامك سلامتی ایچون دعالر اوقونمشدر . (رعد) غزته‌سی ، بو نطقك افغان عسکرلری آره‌سنده پك بیوك برتأثیر حصوله کتیردیکنی تأمین ایلیور.

فاس :

فاس قیامی کیتدکجه بویویور واهمیت کسب ایدیور. فرانسه اردولر کوندرمك مجبوریتنده قالمشدر . ریف قبائلندن‌ده بر چوغی فرانسز منطقه‌سنه کچه‌رك اورالرده‌کی مجاهدینی تقویه ایتمشلردر . یکرمی بیك قدر مجاهدینك قپولرینه‌قدر دایاندقلری فاس شهرینك فرانسزلر طرفندن تخلیه‌سنه انتظار اولنمقده‌در . بعض اسپانیا غزته‌لری‌ده تخلیه ایدیلدیکنی سویلیورلر. فرانسز سانسوری غزته‌لردن فاسه دائر اولان خبرلری چیزیور.

فاس امیری عبد المالك حضرتلری اخیراً برادری امیر علی پاشا حضرتلرینه کوندردیکی برمکتوبده دییورکه :

کتلهٔ مجاهدین کیتدکجه بیوك یکونلر تشکیل ایدییور . « فاس » شهرینی دشمن تخلیه ایتمك اوزره‌در. فرانسزلرك قوتله مدافعه ایلدکلری « زیانه » « العریف » « التحاله » شهرلری تحت محاصره‌یه آلنه‌رق مجاهدین طرفندن ضبط ایدلمش ودشمنه کلیتلی تلفات ویردیرلمشدر . بومحاربه‌ده ضایعاتمز اهمیتسزدر . فرانسز قوای عمومیه‌سی باش قوماندانی جنرال « لیوتی » حرکاتمزك تعطیل ایدلمسی حقنده کوندردیکی تکلیفاتده « فرانسه‌نك هردرلو فدا کارلغه (؟!) حاضر اولدیغنی ، بناءً علیه عصیانمزك ترك ایدلمسی حقمزده ایی اوله‌جغنی ... » بیلدیرمش ایسه‌ده کندیسنه « بن‌که مجاهد کبیر امیر عبدالقادرك اولادی‌یم ، مقصد مجاهده‌م یالکز فاسه دکل ، وطنم اولان جزایره دخی معطوفدر ، مسلمانلر اولان

اعلان ایتدیکی جهاددن آنجق غایه‌لرینه واصل اولدقدن صوکره مکافاتلرینی احراز ایتمش اولورلر . خلیفهٔ معظممزك امرلری قانمزك صوك دامله‌سی دوکولدکجه ایفا ایدلمش صاییه‌جق . بزم ایچون الڭ بیوك مکافات رضای باریدر اوزرمزده دائما بقاسی وشریعت غرای محمدیه‌نك اجراسیدر . دشمنلرمزك فداکارلغی غصب ایتدکلری بلاد اسلامیه‌یی اعاده ایتمکدن بشقه برشی اوله‌ماز . » جوابیله تکلیفاتی رد ایتدم. لوازم سفریه‌مز فرانسزلردن ضبط ایدیلن شهرلرده ترك ایتدیکی مهمات ولوازم‌ده بورالردن اکمال ایدلمشدر . احتیاجمزه پك چوق زمان کفایت ایدر . جنوب قبائلندن متعدد رسوللر الدم. سودان طرفلرندن پك چوق قبائل طرفمزه حرکت ومجاهدینه التحاق ایتمك اوزره‌درلر. مجاهدینك احوال مادیه ومعنویه‌لری پك ایدر. جناب حق عالم اسلامك معینی اولسون آمین .

تونس :

فرانسزلر مسلمانلرك خیرخواهی اولدقلرینه دائر تونسده بیاننامه‌لر نشر ایده‌رك خلقی اغفال ایتمك ایسته‌یورلر . فقط رؤسای اسلامیه طرفندن همان شدید بیاننامه‌لر نشر اولنه‌رق مسلمانلرك آلداتمه‌سنه میدان ویریلمه‌مکده‌در .

آفریقا :

یکرمی بیك کیشی ایله سودانه یورومکده اولان (دارفور) حاکمی منلا یوشع ، شیخ ابوبکرله برلشوب سودانده‌کی انکلیز سلاح دپولرینه هجوم ایتمشدر . سودانه نفی ایدیلن مصریلر حاکم مولانك اردوسنه التحاق ایدیورلر . حاکم بوتون دارفور قبائلنه بیاننامه‌لر کوندره‌رك فاسك قیامنی بیلدیرمش وخرطوم بلدهٔ اسلامیه‌سنك تخلیصی ایچون جمله‌سنی دعوت ایتمشدر . خرطومی تقویه ایتمك اوزره غیر مسلم اولان هندولردن ایکی بیك کیشیلك بر قوت سودانه جلب ایدلمشدر .

دارالخلافه :

الله اصلاح ایلسون. — آداب اسلامیه‌یه وعادات ملیه‌مزه مغایر قیافتلرله یارقلرده طولاشمقده اولان قادینلرك دردسنی پولیس مدیریتنجه تقرر ایتمش وکیفیت مأمورین ضابطه‌یه تبلیغ ایدلمشدر. بومناسبتله دردست ایدیلنلرك ابوینلری حقنده تعقیبات قانونیه‌یه توسل اولنمشدر . فاعتبروا یااولی الابصار ! ...

شام شریف :

عالم اسلامك قدرت واهمیتنی تقدیر ایدن آلمانیا ایمپراطوری کیوم حضرتلری مسلمانلره قارشی بروده‌ایتدیکی حسیات دوستانه‌یه برنشانهٔ نوین اوله‌رق اعاظم مجاهدین اسلامیه‌دن صلاح‌الدین ایوبی حضرتلرینك مرقد مبارکنه تعلیق ایدیلمك اوزره مزین ومرصع برقندیل اهدا بویورمشلردر. بوقیمتدار فانوس شام شریفده آوستریا آلمانیا قونسلوسلریله اشراف ومعتبراندن برهیئت حضورنده حکومت عثمانیه نامنه سوریه اردوسی باش قوماندانته تقدیم ایدلمشدر .

مطبعهٔ امدی اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لكی (٦٥) ، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لكی (١٧) ، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع‌الممنونیه قبول اولنور . درج ایدله‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

١٣٣٠١

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی كوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانكی برغزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مكتوبلرك، امضالری واضح واوناقوقلی اولسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرنك فرانسزجه‌ده یازلسی رجا اولنور .

§

یاره كوندرلدیكی زمان نه‌یه‌دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر: محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول: اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣١٩ — ٦ صفر ١٣٣٣ — پنجشنبه — ١١ كانون اول ١٣٣٠ — جلد ١٣

تفسیر شریف

بسم الله الرحمن الرحیم

« وَالَّذِینَ یَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْاِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَاِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ یَغْفِرُونَ . وَالَّذِینَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَمْرُهُمْ شُورٰی بَیْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ یُنْفِقُونَ . وَالَّذِینَ اِذَا اَصَابَهُمُ الْبَغْیُ هُمْ یَنْتَصِرُونَ . [١] »

مآل نظم حكیم

« قلبلری انوار توحید واطمئنان توكل ایله مشحون اولان مؤمن قوللرم او فضیلت و عبودیت اربابیدرلر كه : معاصی ورذائلك كبار وصغارندن بغایت اجتناب ایدرلر ، حسب‌البشریه یكدیكرینه كوجنسه‌لر درحال حدت وانفعاللرینی یكره‌رك باریشیرلر ، بربرلرینك آغوش عفو وصفحنه آتیلیرلر ، اصلاح واصطلاح ذات‌البین اونلر ایچین اذواق وایماز واخوتك اك برنجیلرندندر . اونلر ، او رتبهٔ بالاترین عبودیت اصحابیدرلر كه : خالقلری نامنه معالئ افعال ومحاسن اعماله دعوت اولونجه بویوك برتسلیمیت ، بر تسلیمیت مطلقه ایله او آنده اجابت ایدرلر . هله جماعتله نمازلرینه مداومتده بویوك بر اعتنا واهتمام كوستریرلر . حیات دینیه واجتماعیه‌لرینه متعلق مهام امورلری استبداددن ، تحكم وتجبردن منزه اولاراق مشاوره ومذاكره ایله تحت قراره آلیرلر . برده كندیلرینه افضال واحسان ایلدیكمز رزقدن فقرا وضعفایه انفاق وابذال ایدرلر . اونلر ، او شجیع وقهرمانلردر كه : محیط جمعیتلرینك برطرفنه بر دشمن ، بغی وتجاوز ایدنجه درحال هپسی بردن یاردیمه ، اعدالرندن انتقام آلمغه قوشارلر . »

∴

، شو اوچ آیت جلیله سابقین اولین اولان مهاجرین وانصار (رضی‌الله عن آخرهم) حضراتنك ستایشلری حقنده عنایت بخش نزول اولماقله سببده بر خصوصیت وار . مع مافیه اعتبار : سببك خصوصیتنده دكل ، نظم كریمك عمومیتنده‌در . بناءً علیه بو فضائل ومزایای اسلامیه وانسانیه‌یی حائز اولان هر مؤمن كامل بو ستایش قرآنینك عمومنده داخل اولماق سعادت عظماسنه نائل‌در .

جناب قرآن حكیم مؤسسین بنیان توحید اولان سابقین اسلام حضراتنی بو آیات جلیلهٔ ستایشله لاحقین اعانه نمونهٔ فضیلت وعلویت اولاراق كوستریور : « ایشته سزده بویله حقیقی وروحی مؤمن ، مؤمن كامل اولیكز ، اولماغه چالیشیكز ! » بویوریور .

بو آیات جلیله‌یه امعان نظر ایدیلنجه كورولوركه: مومن ومعتقدلرینی برنجی درجه‌ده مساوئ اخلاق ودنیات افعالدن منع وتحذیر ایدیور . مدنیت اسلامیه نامنه بر هیئت اجتماعیهٔ انسانیه‌نك اساسنی صارصاجاق فنالقلری، اخوت دینیه واجتماعیه‌یی دوچار انحلال ایده‌جك مباغضه‌لری، معاداتلری ، هجرانلری كوستریور .

ثانیاً : محاسن اعمال ومعالئ افعاله ریاسز ، صاف ، نزیه بر وجدان وایمان ایله مبادرته ، جمعیتك روح اجتماع واتحادی اولان

---

[١] بو نظم حكیم ازلی (سورهٔ جلیلهٔ شوری) دن منتخب اوچ آیت كریمه‌در . هر اوچی‌ده كندیلرندن اول شرف مورود دیكر آیته مربوط بولونه‌لری جهتیله اونك زیور صحیفهٔ تكریم ایدیلمه‌سی لازم ایدیسه‌ده رساله‌مزك حجمی مساعد اولمدیغندن معطوف علیه آیته ترجمه‌ده اشارتله اكتفا اولوندی .

نمازه اوصانماز ، بیقماز بر شوق واهتمام ایله مسارعته ، فقرا وضعفایه رحیمانه ، مشفقانه بذل کرم وسخایه تشویق وترغیب ایدییور .

ثالثاً : بوعلوی وروحی اساسات دینیه واجتماعیه اوزرینه مبنی اولان حریت واستقلال ملینك محافظه‌سی ایچین شجاعت وشهامت کبی مزایای قهرمانی یه مالکیتی کمال اهمیتله توصیه ایدییور . دیورکه : بالعموم مسلمانلر بوتون شمول معناسیله بر وجود ، برروح ، بر فکر ، برامللدر . دییورکه : مسلمانلر ، غیر انسانی ، غیر اجتماعی ، غیر مدنی بوتون مساوئ اخلاق وافعالدن منزهدر . دیورکه : مسلمانلر کافهٔ مکارم اخلاق ومحاسن افعال واعمالك علوی بر مجموعهٔ فضائل وفواضلیدر . دیورکه : مسلمانلر جمعیت وملیتلرینی ، وطنلرینی ، حریت واستقلاللرینی مدافعه ومحافظه امرنده هربری بر شجاعت مجسمه ، بر شهامت ذی حیاتدر ؛ وجود جمعیتلرینك ؛ — ولواك کوچك — بر عضویته برتجاوز وقوعنده درحال هپسی بردن دشمنلری اوزرینه ارسلانلر کبی صالدیروب قهارانه انتقاملرینی آلیرلر ، ذات اسارت ومسکنته دینلرینی ، وطنلرینی ، استقلاللرینی دشمن ایاغی آلتنده کورمکدن صوك نفرلرینه قدر ئولمه‌کی ، بلا تردد ، ترجیح ایدرلر .

مسلمانلر ، تجزی وانقسام قبول ایتمز بر وجود توحید واتحاد اولدوغنه کوره ایشته بوهول انکیز کونده دین وقرأعزك اك عقور ، اك جیلغین ، اك مهین دشمنلری قلنجلرینی اومقدس وجودك باشنه ، خلافت جلیلهٔ محمدیه (علیه الصلاة والسلام) حواله ایتدیلر . بوقلیجلره قارشی سپرلك وظیفه‌سنی ایفا ایده‌جك ، بوقانلی جلاد آلتلرینی لوندره‌نك ، پارسك ، پترسبورغك قضالری اوزرنده پارچه‌لایاجاق آنجاق او وجودك قوتلی اللریدر . بر انسان ، باشنی اللریله مدافعه‌یه چالیشیر دکلمی ؟ او ، باش کیدرسه بوتون وجودی روح اولاراق خاك مذلته سریلیر . ایشته رأس خلافتك اللری یر یوزنده‌کی بوتون اهل ایماندر .

بغی وتجاوز خلافت مقدسهٔ اسلامیه‌یه اولونجه مال وجان ایله انتصار وانتقام آلماق وظیفه‌سی بلا استثنا عموماً اهل اسلامه عائددر . اوچیوز سنه‌دررو سلرك ، فرانسزلرك ، انکلیزلرك ، جبین معصوم اسلامیته سوردوکاری ایکرنج اسارت ومذلت لکه‌لری ، نهایت بوقهار انتقام الهی کوننده ینه کندی قانلریله تمزلیه‌جکلر . اوچ عصردر کسوب دوغرادقلری ملیونلرجه مسلمانلرك معصوم قانلرینی کندی قانلریله ئوده‌یه‌جکلر . اولو تکری (جل شانه) ازلی وارلغنی ، بی نهایه قدرت وعظمتنی شو حرب عمومی ایله منکرلرینه قارشی بر داها کوستریور . « انا ربکم الاعلی ...! » دیین فرعونی تنظیر وتقلیده چالیشان موسقوف چارلغنه ، ذات پاك احدیته قارشی اعلان حرب ایچون بابل قوله‌سنی کوکلره یوکسلتمکه چالیشان نمرودك نسخهٔ ثانیه‌سی بریتانیا حکمدارلغنه ، کوکلر یرلره دوشسه سونکولریله توقیفه مقتدر اولدوقلری ادعای مجنونانه‌سیله قوروللان نانکور فرانسه‌یه قارشی نقاب قهر وجلالنی رفع ایتمش ، غضب ولعنت ییلدیریملری یاغدیرییور . عبادینك فوقنده ناصل بر قاهر مطلق اولدوغنی بو آزغینلره کوستریور .

قورقالیم اخوان دین ! جناب حقك بر خروشان طوفان قهر وانتقامندن قورقالیم . امرینه ، امر اکبر جهادینه مالمزله ، جانمزله قوشالم . بوکون شو اوچ بیوك دشمن دینك ، وجودیتلری اوزرینه دوشن ایشته اوطوفان قهر وجلالك بر صاعقهٔ خانمان سوزیدر . بر فرمان جلالنه قارشی لاقید قالیرسق او ، بزیده بر صاعقهٔ قهریله یوق ایدر . ودین حقی اهلیله یاشاتیر . حلم الهی شاقه‌یه کلمز . بونی سوء استعمالده حدلرینی فرسخ فرسخ تجاوز ایدن ازغینلرك ایشته هول انکیز عاقبتلری ! (ان یشأ یذهبکم ایها الناس ویأت بآخرین وکان الله علی ذلك قدیراً . == اکر الله ایسترسه سزی بر آنده اذهاب وافنا ایدر ، ای انسانلر ! ویریکزه باشقه‌لرینی کتیریر . بیلمش اولیکزکه الله ، بوافنا واعدامه ، بوایجاد واحیایه قادردر . »

محمد فخرالدین

حدیث شریف

حدیث شریف

عن ابن عباس رضی الله عنهما قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول عینان لاتمسهما النار عین بکت من خشیة الله وعین باتت تحرس فی سبیل الله .

مآل شریفی

ابن عباس رضی الله عنهمانك شویله دیدیکی روایت اولونیور :

رسول الله صلی الله علیه وسلمدن ایشیتدم ، بویوربوردی‌که : ایکی کوزه جهنم آتشی طوقونماز . بری خشیة اللهدن طولایی آغلایان ، دیکری الله یولنده بکجیلك ایدن کوز .

حدیث شریفك راویسی ترمذیدر . ابویعلی ایله طبرانی‌ده بومآلده بر حدیث شریفی انس بن مالك رضی الله عنهدن روایت ایدییورلر .

حدیث شریف

رباط یوم ولیلة خیر من صیام شهر وقیامه وان مات فیه جری علیه عمله الذی کان یعمل واجری علیه رزقه وامن من الفتان .

مآل شریفی

بر کون بر کیجه مرابط قالمق (یعنی اعداء دینه قارشی حدود بکجیلکنی ایتمك) بر آی صائم وقائم اولمقدن خیرلیدر . بری مرابط ایکن أولورسه یاپدیغی (خیرلی) عملك ثوابی (قیامته قدر کندیسنه

متماديا) احسان اولونور . و (شهدايه موعود اولان) رزقلری ویریلیر . وفتنهٔ قبردن امین قالیر .

حدیث شریفی روایت ایدن سلمان فارسی رضی الله عنهدر . مخرجلری مسلم ، ترمذی ، نسائی وطبرانیده (ویبعث یوم القیامة شهیدا = قیامت کوننده شهید اولارق بعث اولونور) زیادهسی ده واردر .

حدیث شریف

من انفق نفقة فی سبیل الله کتبت بسبعمائة ضعف .

مآل شریفی

هرکیم الله یولنده صرف وانفاقده بولونورسه صرف وانفاق ایتدیکی شی یدی یوز مثلیله حسابنه کچیریلیر .

حدیث شریفك راویسی خریم بن فاتك رضی الله عنهدر . مخرجلری نسائی ، ترمذی ، ابن حبان وحاکمدر .

احمد نعیم

عریضهٔ جوابیه

شوکتمآب وخلافتپناه افندمز حضرتلری

بر آی تأجیلدن صوکره مجلس مبعوثانك برنجی دورهٔ اجتماعیهٔ عادیهسنی عون حقله کشاده موفقیت شهریاریلرندن دولایی مجلسمز خاکپای شاهانهلرینه عرض تشکرات وتبریکات ایلر .

یاد ایتمیی بورکلریمزی صیزلاتان بالقان مصائبنك تلافیسی ایچون اصلاحات وترقیات داخلیهمزی تامین ایله مشغول اولدیغمز بر صرهده آوروپاده ظهور ایدن حرب عمومی اوزرینه حکومت سنیهلرینك — هرآن وزمان سببسز وحقسز تجاوزاته معروض اولان — حقوق ومنافع سیاسیهٔ عثمانیه و اسلامیهیی محافظه وتأمین ایتمك اوزره عموم قوای بریه وبحریهٔ عثمانیهیی سفربر حاله وضع ایتمسی وجائبدن ایدی . بو فریضهنك وقتیله وحقیله یرینه کتیریلمش اولمهسی کتاب موفقیات جلیلهٔ خلافتپناهیلرینك فصول شعشعهدارندن بری عد اولونسه بجادر .

دولت علیه بیطرفلغنی اعلان واونده ثباته عزم ایلهمش ایکن اونهدن بری اسلامیته وعثمانلیلغه دشمن بر سیاست تعقیب ایلهین روسیه وانکلتره وفرانسه دولتلرینك فعلاً مخاصمانه دوچار اولمهسی اوزرینه توفیق ربانی وامداد روحانیت پیغمبریه استناداً حال حرب اعلان ایلهمش و بو صورتله صلحك اخلالندن ترتب ایدن مسئولیت معنویهدن دولتمز وارسته قالمشدرکه بوده کیردیکمز شو معرکهده بزم ایچون حسن عاقبته براعت استهلال اولهجق الطاف لدنیهٔ رحمانیهدندر . مسلمان دشمنلرینك سلطنت سنیهلرینه متفقاً هجوم ایتدکلری بر زمانده جهاد اعلانیله روی زمینده موجود اولان اهل توحیدك طرف اشرف خلافتپناهیلرندن شو فریضهٔ دینیهیی ایفایه دعوت بویورولمهسی ، نور نوارینك قیامته قدر بقاسی تبشیر الٰهیسیله مبشر اولدیغمز خلافت جلیلهٔ اسلامیهنك هم حقی و هم ده وظیفهسی ایدی . بویله بر امر عظیم ومهمك فتاوای شریفهٔ شریعت غرایه موافقت واقترانی سلطنت سنیهلرینك علو شانته واسلامك فلاح ونجات قریب ومستقبلنه دلیل اتخاذ ایدلسه احرادر .

مسلمانلر ایچون جهاد ، فتح وتخریب بلاد و اهلاك امم وعباد ایچون دکل، آنجق حمایهٔ حق ایچون فرض قلندیغنه و بر یوزندهیوزلرجه ملیون نفوس اسلامیه موجود ایکن دوام حکم اسلام اك بویوك بر حق اولدیغنه و بو حقك ادامه واقامهسی ایسه هرکسدن اول عثمانلیلره ترتب ایتدیکنه کوره اسلامك عزتی نامنه سلطنت سنیهلرینك بقاسی ووطن عزیزمزك محافظهسی یولنده بذل نفس ونفیسه جمله مملکت خلقنك هرزمان آماده بولوندیغنه ، سفربرلك امرینه عموم ملتك کمال خواهشله کوستردیکی اجابت واظهار ایتدیکی آثار غیرت بر دلیل باهردر .

ایشته بو حقك اعلاسی و وظیفهٔ دینیهنك ایفاسی ایچون عصرلردن بری اعدای اسلامه قارشی مجاهدهیه تشنه اولهرق دولتمزه امداده حاضر وبزدن استمداد ایله آنجق دعوت خلافته منتظر بولونان اوچ یوزمیلیون مسلمانك جانب جلیل خلافتپناهیلرندن مذکور اوچ دولت ایله معاونلری علیهنه اعلان اولونان جهاده درحال اجابت ایدهجکی شمدییه قدر کورلمکده اولان آثاریله ظاهردر .

اردو و دونانمامزك دشمنلره قارشی کوسترمکده اولدقلری آثار شجاعت وبسالت موروث اجداد اولان قهرمانلغك شو دقیقهٔ مهمهده تکرار جانلاندیغنی کمال فخر ایله تجلی ایتدیرمکدهدر . مجلس ملیمز بالجمله مذاکرات ومقرراتنده عین حس وفاق واتحاد ایله مشحون اولهرق بو آن مهم تاریخیده وظیفهسنی حسن ایفایه ساعی اولهجقدر .

محافظهٔ حق وعدل ایچون سلاحه صاریلمش اولان دولت علیهٔ عثمانیه ایله دعوت جهاده اجابت ایلهین مجاهدین اسلامیه و معظم متفقلریمز آلمانیا و آوستریا و مجارستان اردولرینه جناب حقك بخش نصرت وفتوحات ایلیهجکنه اعتقادمز برکمالدر .

هیچ بر اساس حق و عدله مستند اولمایان وموجودیت عهدیهسی بیله قالمایان عهود عتیقهنك الغاسی مملکت ایچون محض خیر وحکمت وشایان تبجیل بر موفقیتدر .

دولتمزله مناسبات حسنه محافظه ایتمکده اولان دول معظمه وحکومات سائره وبالخاصه قومشومز بولغارستان ایله روابط دوستانهمزك ادامهسی مجلسمزجه اقدم آمالدر .

هر حال وکارنده عون الٰهیی پناه وروحانیت پیغمبریی مددکاه اتخاذ ایدن مجلس اعلان بویورلمش اولان جهاد مبارکی تقدیس ایله مظهر توفیقات ربانیه اولهلری دعاسنی تکرار ایلر .

اردو ودوننمایه

تبلیغ ایدیلمك اوزره باش قوماندانلق وكالتنه

« قهرمان عثمانلی عسكرلری

ملتك اختیارندن كنجنه قدر ، شهیدلرندن دیریلرینه وارنجه‌یه قدر عصرلردن بری بكله‌دیكی انتقام كونی ایشته كلدی . عثمانلیلغك ومسلمانلغك اك بیوك دشمنی اولان موسقوفلرله ومتفقلری انكلیز وفرانسزلرله قارشی قارشی‌یه بولونیورسكز . اونلری تپه‌له‌ییكز وشمدی‌یه قدر سوندیردكلری اوجاقلرك ، آجدقلری یاره‌لرك ، آیاقلری آلتنده براقدقلری شهیدلرك انتقامنی آلیكزكه اوموزلریمزی ایكی قات ایدن مغلوبیت لكه‌لری آلنیمزدن سیلنسین واللهده ، پیغمبرده ، بزدن راضی اولسون .

خلیفهٔ ذیشان ، دشمنلر علیهنده جهاد اعلان ایتدی . دنیانك هر كوشه‌سنده‌كی مسلمانلر امیرالمؤمنینك بودعوتنه اجابتله سلاحه صاریلدیلر . مسلمانلر وعثمانلیلر ایچون فلاح دقیقه‌سی آرتق چالدی . سز بوحركتك اوكنده‌سكز . كوكسلركزده ایمان ایله ، قلبلریكزده امن واعتماد ایله‌دشمنه‌صالدیریكز . آرقه‌ده براقدیغكزاولادوعیالكزی ، اوجاقلركزی هیچ دوشونمه‌یكز . اونلر بزه ودیعة اللهدر .

شیمدی‌یه قدر دشمنك هجوملرینه آرسلانلر كبی كوكس‌ویردیكز ، اونلری طرف طرف حدود خارجنه سوردیكز . ملت مجلسی بوقهرمانلغكزی كمال حرمتله سلاملادیغی صره‌ده بویوك اجدادیكزك شانلی خلفلری صفتیله سزه شوراسنی خاطرلاتیركه شان وظفر دها ایلریلرده‌در . كوزلریكزی اوزاقلره قالدیریكز وحدود خارجنده قورتاریله‌جق قاردشلر ، ازیله‌جك دشمنلر ، استرداد ایدیله‌جك حقلر بولوندیغنی بر آن اونوتمایكز .

قهرمان اردو ودوننما ،

بوتون عثمانلی ملتیله برابر بوتون مسلمانلق دنیاسی كوزلرینی سكا دیكمشدر . اللهك عنایتی ، پیغمبرك روحانیتی سایه‌سنده فوز ونجاتی سندن بكله‌یور . عهده‌كه دوشن وظیفه‌یی ، الله اغورنده جهادی بوتون قابلیتكله یاپ ونصرتی جناب حقدن بكله .

مجلس اعیانك خطابی

« اردو ودوننمای همایون باش قوماندانلغی وكالتنه »

عثمانلی اردو ودوننماسی وطنك حق وناموسنی مدافعه ایچون آچیلان طریق جهادده ملت عثمانیه وامت اسلامیه‌نك غایهٔ آمالنه بر مشیت قهرمانانه ایله یورودیكی صره‌ده مجلس اعیان عثمانی بوسوكیلی وطن اولادلرینی حرمت وصمیمیتله سلاملامغی وجیبه‌دن عد ایلر . بوتون ملت اللهك عنایتنه ودعوامزك قدسیتنه استناداً اردو ودوننمامز اركان وافرادینك درین بر عشق وطن ایله كوستره‌جكلری فدا كارلغه اعتماد ایتمكده وعثمانلیلغك مفاخر تاریخیه‌سنه لایق مآثر قهرمانانه ایله بو اعتمادده لیاقتنی اثبات ایدن وطن مدافعلرینك توالئ موفقیاتنه دعا ایله‌مكده‌در . مادامكه حق یولنده چاریشانلرك یاردیمجیسی حقدر ، حقه كووه‌نن قلیجیكز كسكین اقباله چیقان یولكز آچیق اولسون .

تاریخ اسلام

اسلام عسكرینه :

خیبر فتحی

عسكر !

اونوتمادكیا؟ (بنی نضیر) یهودیلرینك مدینه جوارندن سورولمه‌سی اوزرینه برقسمی شام طرفنه كیتمش ، بر قسمی‌ده (خیبر) قصبه‌سنه هجرت ایتمشدی . حتی خیبره كیدنلرك قرشیلری قیشقیرتماسی طولاییسیله‌خندق محاربه‌سی‌وقوعه كلمشدی . واقعا بومحاربه ، نتیجه‌سنده (بنی قریظه) یهودیلری تأدیب ایدیلمش واوصیراده اصل حربك مشوقی‌اولان (حیی بن اخطب)ده اعدام اولونمشدی . لكن‌خیبرده‌كی یهودیلر ، چوغالمایه و(غطفان) بدویلریله اتفاق ایده‌رك مسلمانلره اَنكل اولمایه باشلامشدی . چونكه : مدینه اهالیسی ، چفتچی اولمقله برابر یه‌تیشدیردیكی خرمالری شام طرفلرینه كوتوروب صاتمه‌یه مجبور ایدی . خیبر قصبه‌سی ایسه مدینه ایله شام آراسنده بولوندیغندن مسلمان كروانلرینك اورادن كچمه‌سی تهلكه‌لی اولاجقدی . بناءً علیه هم سیاسةً ، هم تجارةً بوقصبه‌نك فتحی لازم كلیوردی .

حدیبیه دونوشندن یكرمی كون قدر صوكرا وهجرتك یدنجی سنه‌سی ابتداسنده‌رسول‌الله صلی‌الله‌تعالی علیه وسلم افندیمز ، حدیبیه‌ده بولونانلرك خیبر اوستنه یورومه‌سی ایچین امر ویردی .

اولكی سفردن كری قالمش اولانلرك بعضلری‌ده بودفعه اوردویه قاریشمق ایسته‌دیلر . علیه‌الصلوة والسلام افندیمز بونلره خطاباً :

— غنیمت آلمق ایچون دكل ، الله یولنده حرب ایتمك ایچین كلیرسه‌كز كلیكز . بویوردی و ١٤٠٠ پیاده ، ٢٠٠ده سواری اولمق اوزره ١٦٠٠ كیشیلك برقوتله خیبره متوجهاً یوله‌چیقدی .

خیبر قصبه‌سی ، مدینه‌نك‌شمال‌طرفنده اوچ كونلك قدر برمسافه‌ده كائندی . بك چوق خرمالغی اولدیغی كبی اطرافنده‌ده بوستانلر وتارلالر واردی .

أولرینه كلنجه : حصار ایچریسنده ایدی ، یعنی طاشدن یاپیلمش یوكسك دیوارلر ایله محافظه‌لی بولونیوردی .

(حصن ناعم) (حصن القموص) (حصن الشق) (حصن النطاة) (حصن السلالم) (حصن الوطیح) (حصن الكتیبة) نامنده باشلیجه یدی حصاری واردی‌كه یهودیجه (خیبر)[*] حصار دیمك

[*] بعضیلرینجه اوراده ایلك دفعه اقامت ایدن برشخصك اسمی ایمش .

اولدیغندن بونلرك هپسنه بردن (خیابر) دەنیلیردی .

خیبر قصبەسی ، حالا موجود وایصیتالی ارلماسیله برابر نسبةً معموردر . نفس قصبەدە ۲۵۰۰ ، اطرافندە ایسە ۱۵۰۰۰ قدر اهالی اوطورمقدەدر .

*
* *

اسلام اوردوسی، کیجه وقتی خیبر اوکنه واصل اولدی. رسول الله افندیمز حضرتلری ، اصحابنی طوردوروب «اللهم رب السموات وأظللن ورب الارضین وما أقللن ورب الشیاطین وماأضللن ورب الریاح وماأذرین فانا نسألك من خیر هذه القریة وخیر أهلها وخیر مافیها ونعوذبك من شرها وشر اهلها وشرمافیها » دییه دعا ایتمەلرینی توصیه بویوردی . اسلام مجاهدلری ؛ جناب حقه دعا ایتدیلر . قلبلرینی اللهه باغلایوب معنویتلرینی قوتلەندیردیلر .

اوردودە وعسکر آراسندە بوکبی قلبه قوت ویرەجك شیلر لازمدر . بر اوردونك دیندار اولماسی واللهنه ربط قلب ایتمش بولونماسی ، بیکلرجه کیشیلك برامداد آلماسندن زیادە افرادینه قوت ویریر .

بوحقیقت ، مسلمانلرجه اوتەدن بری بیلیندیکی جهتله اسلام اوردولرندە قرآنلر اوقونور ، دعالر ایدیلیر ، دینی وعظلر ویریلیر ، افرادك روحی معالئ اسلامیه ایله تربیه اولونور. بوصورتله صفای روح اکتساب ایلەین مجاهدلردە (دینی براوغرینه) دیر و(الله الله !) ندا سیله دشمن اوزرینه قوشه قوشه دکل ، اوچه اوچه کیدر .

بوکا بناءً هر مسلمان نفری ؛ قولاغنی ضابطنك امرینه ، قلبنی اللهنك عنایتنه چوویرمەلی ، دینك احکامنیدە بیلدیکی قدر اجرا ایتمەلیدر .

پیغمبرك دعا امرینی ایشیدن مجاهدلر، باغیره باغیره اللهدن نصرت ومظفریت دیلەمەیه باشلادیلر . رسول الله افندیمز بو دفعەدە « اربعوا علی انفسکم فانکم لا تدعون اصم ولا غائباً انکم تدعون سمیعاً قریباً وهو معکم » یعنی « اویله باغیروب چاغیرمایك . سز ، صاغیر ، یاخود اوزاقدە بولونان برینەسسلەنمیورسکز . سزکله برابر وسزی ایشیدەجك قدر یاقین اولان اللهه دعا ایدییورسکز » بویوردی . پیغمبر حضرتلرینك بو تنبیهی؛ هم دینی بر حقیقتی، همدە عسکری برسیاستی حاوی ایدی . چونکه : الله ، انسانه نفسندن زیادە یاقین اولدیغی ایچین دیلندن چیقانی دکل ، قلبندن کچنی بیله بیلیر . صوکرا بر قلعه محاصرەسنه کیدن عسکرك سسسز، صداسز کیدوب ورودندن دشمنی خبردار ایتمەمەسی لازمدر .

اصحاب کرام صوصدی ، اسلام اوردوسیدە (حصن النطاة) دەنیلن حصارك اوکنه قوندی . حصاردە کیلرك خبری اولمادیغی ایچین خورول خورول اویویورلردی . صباح اولونجه قازمالرینی ، کورەکلرینی آلوب تارلالرینه ، بوستانلرینه کیتمك اوزرە حصار قاپیسنی آچدیلر و قارشیلرندەکی مجاهدلری کورونجه :

— محمد ایله اوردوسی کلمش . دییەرك دهشتله ایچری یه قاچدیلر .

اصحاب کرامدن (حباب المنذر) حضرتلری، پیغمبریمزك یانه کلدی و :

— یا رسول الله ! بورایه قونوشك اللهك امریله دکلسه یریمزی دەکیشدیرەلم . زیرا : بن ، حصاردە کیلری بیلیرم . غایت ایی اوق آتارلر . بوکسکدە بولوندقلری ایچین بزدە قولایجه اصابت ایتدیریرلر . دیدی . افندیمز حضرتلری :

— فکرك طوغرو. ان شاء الله اقشامه تبدیل موقع ایدەرز. بویوردی و اقشام اوستی اورادن چکیلوب برقایا آرقەسنی قرارکاه اتخاذ ایلدی .

دقت ایتدکمی ؟ حباب بن المنذر ، ارکان حربلك وظیفەسنی یاپیور وعسکرك فن حربه موافق صورتدە تعبیەسنی توصیه ایدییور . موقعك دەکیشدیریلمەسی اهل اسلام ایچین ایکی فائدە حصوله کتیرمشدی . بری : مجاهدلر ، فضله تهلکەدن قورتولویوردی . دیکری‌دە : مسلمان اردوسی ، خیبر یهودیلریله غطفان بدویلرینك برلشمەسنه مانع اولویوردی . چونکه : رسول الله حضرتلرینك خیبر اوستنه یورویەجکنی معهود (ابن ابی) بر مکتوبله خیبرلیلره بیلدیرمش ، اونلردە خرما محصوللرینك یاریسنی ویرمك شرطیله غطفان بدویلرینی اتفاقلرینه آلمشلردی . غطفانیلر ، یاردیمه کلمك اوزرە حاضرلانمش وحرکت ایتمشلرسەدە یوردلرینه دشمن کلدیکنه دائر یولدە بر خبر آلدقلرندن کری دونمشلر ، خیبرلیلرك امدادینه یەتیشەمەمشلردی .

(حصن النطاة) اوکندە محاربه، یدی کون سوردی . رسول الله افندیمز ، صباحلری قرارکاهدن قالقوب حصار اوکنه کیدیور ، اورادە اقشامه قدر حرب ایدەرك عودت ایلەیور ، قرارکاه محافظەسی ایچین‌دە دامادی (عثمان بن عفان) ی براقیوردی . مجاهدلردن یارالی وشهید اولانلر ، اورایه کەتیریلوب مجروحلر تداوی ، شهیدلر دفن ایدیلوردی .

شهیدلردن بری (محمود بن مسلمه) حضرتلری ایدی‌که : اوق محاربەسی ایدەرکن کونشك صیجاقلغی و آرقەسندەکی زرهك آغیرلغندن فنا حالدە یورولمش وبراز نفس آلمق ایچین حصارك کولکەسنه چکیلوب اوطورمشدی . ایچریدەکی یهودیلردن ایکیسی ، بر دەکیرمن طاشنی دیوارك اوزرندن آشاغی براقدیلر . طاش، محمودك طولغەسنه دوشوب أزدی و آلننك دەریسنی تماميله صیروب کوزینی سقطلادی . بایغین بر حالدە حضور پیغمبری یه کەتیردیلر. رسول الله حضرتلری، صارقان دەری‌یی مبارك الیله یرینه قویدی و بر پارچه بزله صاروب باغلادی . لکن براز صوکرا مجروح ، وفات ایدەرك مکافاتنی کورمك اوزرە جنته کیتدی .

شهیدلردن بری‌دە (عامر بن الاکوع) حضرتلری ایدی‌که یهودیلرك یاپدقلری بر خروج حرکتندە (مرحب) دەنیلن زورلو یهودی ایله چارپیشمش ودشمنك باجاغنی دوشورمك اوزرە صاللادیغی قیلیج قیصه اولدیغی ایچین کندی دیزینه کلەرك شهادتنه سبب اولمشدی .

اصحابدن بعضلری :

— عامر بن الاکوع کندی کندینی اولدوردیکی جهتله شهید دکلدر . دیدیلرسه‌ده ، رسول الله افندیمز ، عامرك شهید اولدیغنی وایکی قاتلی مکافاته مستحق بولوندیغنی بیان بویوردی .

طاهر المولوی

مقالات

مسلمانلر ایچون عبرت لوحه‌لری

آزك چوغه غلبه‌سی

طوغریدن طوغری‌یه آوستریا ومجارستانك ، طولایسیله آلمانیانك موجودیتنی محوایلمکه بلتمش اولان موسقوفه قارشی مدافعهٔ مشروعه‌ده بولنان آلمانیانك میلیونلرجه روس سوروسنه دها آز برقوتله یالکز مدافعه‌ده قالمیوب تجاوز وبحق غلبه ایلمه‌سنك اسبابنی تدقیق ایتمك مسائل روزمره میاننده الك شایان عبرت وانتباه بر مسئله اولدیغندن بر قاچ سطرایله بونی اخوان دینه ایضاح ایتمك استیورم . مسئله‌یی بحق تنویر ایچون اولا دولتین بیننده برمقایسه اجراسی لازمکلیر . عن اصل روسیه‌لی اولوب آلمانیاده‌ده برمدت بولندیغم جهتله بویله برمقایسه یاپه‌بیلمك ایچون بندمده بردرجه صلاحیت کوریورم .

آلمان ملتی تماميله متمدن ، روسلر ایسه نیم وحشی ؛ آلمانك طوپ وتفنکی دها مکمل روسیه‌نككی ایسه نقصانلی ؛ آلمان قوماندان وضابطلری دها مقتدر ، روسلرككی ایسه اواقتداردن محروم ؛ آلمانلرك یوللری وشمندوفرلری چوق وسرعتلی ، روسلرككی ایسه آز ، اولانلری‌ده پك بطی . . . اشته آلمانلرك غالبیتی وروسلرك مغلوبیتی تدقیق ایدیلیرکن سرد ایدلمکده اولان اسباب شونلردن عبارتدر .

فقط برمحاربه‌ده طرفیندن برینك بوقدر سرعتله غالبیتنی تأمین ایچون اسباب مذکوره‌نك کافی اولمادیغنی فنونك دور تکاملی دیمك اولان شوصوك عصر ظرفنده‌کی ایکی وقعه ؛ بوئرلرك انکلیزلره ، طرابلسلیلرك ایتالیانلره قارشوسنه‌لرجه مقاومتلری ؛ تماميله اثبات ایتمشدر . بناءً علیه بوراده غالبیت ومغلوبیتی تدقیق ایدرکن بونلردن بشقه سببلر آرایوب بولمه‌یه مجبوریت حاصل اولیور . چونکه اسلامك استقبالی ، دشمنلرینه غلبه‌سی ، ترقی وتعالیسی ایچون بوسر غالبیتی استکناه ایتمکده بزم ایچون بیوك فائده‌لر واردر . ایشته آشاغیده یاپاجاغمز مقایسه نتیجه‌سنده بوسببلر کندی کندینه تظاهر ایده‌جکدر .

روسیه دولتی ربع مسکونك درتده برینه حاکم ومتصرف اولدیغی حالده نفوسی یوز آلتمش میلیون اولماسنه نظراً کیلو مترو باشنه برکیشی اصابت ایدیور . حالبوکه آلمانیاده هر کیلومترویه یوزاللی ، آوستریاده ایسه یوزیکرمی کشی اصابت ایدییور . نفوسیله غیرمتناسب اولان بوقدر وسعتیله برابر یارم عصردن بری تورکستان ، خیوه ، خوقند وبخارا خانلقلرینی‌ده هیچ کلفتسز یوتوب اشتهاسنی تزییدایدن روسیه حکومت ظالمه‌سی ، دولت عثمانیه‌یی هرزمان هضمی سهیل برلقمه عد ایتدیکی جهتله ، ایلك اوکجه یانی باشنده ناخوش برقوت اوله‌رق توسعنه انکل اولمقده اولان آوستریا مجارستانی ازوب خریطهٔ عالمدن سیلمك مقصدیله ظالمانه برصولتله اوزرینه آتیلدی .

محاربه‌نك بدایتنده بلچیقانك لیه‌ژ شهرنده ایدم . لیه‌ژلیلردن بریله محاربه‌نك سببی حقنده مباحثه ایدرکن بن مخاطبمه روسیه‌نك دائما جهانکیرلك فکری طاشیدیغنی ، بوسببله تکمیل ملتلری کندی ربقهٔ اسارتنه آلمق ایسته‌دیکنی ، حالبوکه روسیه‌نك بو فکری طاشیمایه هیچ اهل اولمادیغنی ، زیرا قوجه سیبریا قطعه‌سنده کیلو مترو باشنه آنجق بر کشی اصابت ایتدیکنی ، قرق کیلو مترو‌ده آنجق برکویه تصادف اولندیغنی ، حالبوکه یالکز سیبریا قطعه‌سنك تکمیل روسیه‌یی دویوره‌جق درجه‌ده منبت ومحصولدار اولدیغنی ، روسیه کندی اداره‌سی داخلنده بولنان اراضینك اعماری ایچون هیچ صرف مساعی ایتمیوب‌ده کوزینی دائما خارجه دیکدیکنی متعدد مثاللر ودلیللرله اثبات ایتدیکم زمان قارشومده‌کی لیه‌ژلی همان دعوامی تصدیق ایتدی وحیرت ایچنده قالدی . حقیقةً بویله‌در . روسیه‌نك پترسبورغ ، مسقوا ، وارشوا ، اودسا کبی باشلوجه بش اون شهری استثنا ایدیله‌جك اولورسه کسوری بزم عثمانلی بلده‌لرندن دها معمور دکلدر . ازجمله نیم مسقط رأسم اولان پتریاولده سورکلی بریغموری متعاقب سوقاقلر کچلمه‌سی ممتنع بر چامور دکزی حالنی آلیور . باشلوجه سوقاقلردن برینك طاش ایله تفریشنه بوندن سکز سنه مقدم قرار ویرلدیکی حالده هنوز موقع تطبیقه وضع اولنه‌مادی . حالبوکه بونك ایچون اهالیدن مهم بر مبلغ بیله طوپلانمشیدی . بو پاره‌لرك کافه‌سی بلدیه رئیسنك قماراوینونه صرف اولندیغندن بالطبع تعمیره پاره قالمیور . پتریاول ایسه یوز بیك نفوسلی بر شهردر . هم‌ده سیبریا خط کبیری اوزرنده کائن الك مهم تجارت مرکزلرندن بریدر . بونی بر مثال اوله‌رق سویلیورم . امین اولوکزکه بشقه یرلرده بوندن ایی دکلدر . حالبوکه آلمانیا وآوستریاده یوز بیك دکل . بیك نفوسلی اوفاق کویلر بیله ، روسیه‌نك الك بیوك شهرلرندن دها معمور ، اهالیسی دها راحت ، دها مسعوددر .

٢ — روسیه‌ده مافوق ایله مادون آره‌سنده هیچ بر رابطه ، بر صمیمیت قلبیه یوقدر . ایستر اهالی ، ایستر عساکر ، اون باشیدن طوتکز پاره وارنجه‌یه قدر ، کوچك بیوك دائما نظر خشیتله باقار ، مافوقنی هرزمان کندیسنی یوتمغه مهیا برجانوار تلقی ایدر ، اوکا قارشی ذره قدر قلبنده بر محبت ، بر احترام حس ایتمز . بوکا مقابل مافوقده مادونی بر حیوان تلقی ایدر ، اوکا قارشی نه بر شفقت و مرحمتده بولنور ، نه‌ده الندن کلن جور وظلمی دریغ ایدر . حاصلی کوچکدن

بویوکه خشیت ونفرت ، بویوکدن کوچکده ظلم وشدت . بناءً علیه روسیه‌ده عسکرلك دیمك مزاره کیرمك دیمکدر . وقت حربده دکل ؛ زمان صلحده بیله هرکس آغلایه آغلایه عسکره کیدر . حرب باشلایبجه آرتیق هر مسکنی ، بوتون مملکتی ماتم قاپلار .

آلمانیایه کلنجه بو مسئله اوراده بوتون بوتون باشقه‌در . یتمش میلیونه قریب قوجه بر کتلهٔ بشر تمامیله متحد ، یکوجود بر عائله‌در . افراد عائله آره‌سنده محبتدن ، شفقتدن ، صمیمیتدن باشقه هیچ بر شی حکمران اولماز . کوچك بویوکك هر امرینه اطاعت ایدر ؛ فقط خوف وهراسندن دکل ، محبت واحترامندن . بویوك کوچکی وطنك هر خدمتنه سوق ایدر ؛ فقط عنف وشدت ایله دکل ، رحم وشفقت ایله . ایمپراطور ملتك کوز ببکیدر ؛ ملت ایمپراطورك اوز اولادیدر . ایمپراطورك بر سوزی بوتون آلمانیایی یرندن اویناتیر ، ملتك کوچك بر فردینك المی ایمپراطورك قلبنی صیزلاتیر . صوکرا وطن تهلکه‌ده قالنجه ایمپراطور اوکه دوشر ، بوتون آلمانیا فدای جانه مهیا اولور . روسیه‌ده ایسه بویله‌میدر ؟ خلقك بر حیوان سوروسندن فرقی وارمیدر ؟ براز عقلی باشنده اولان بر روس ، مثلا بر دارالفنونلی « چارك وجودینی ازاله ایچون بیك درلو تدبیرلر قورار . یالکز مکتبلیلر دکل ، هرکس چاری اللهك بلاسی دیه یاد ایدر . فقط براز اوته‌ده بلا استثنا بوتون آلمان ملتنك ایمپراطورلرینه قارشی درجهٔ حرمت ومحبتلری شایان حیرتدر . برکون غزته‌لر ایمپراطورك بر توصیه‌سنی یازدیلر : « عون حقه اعتماداً بویوك بر حربه باشلادق . تمامیله غالب کله‌دن قلیجی قینه قویمایه‌جغز . احتمالکه محاربه اوزون سورر . بناءً علیه شمدیدن اقتصاده رعایت ایدرسه‌کز فنا اولماز . » دها فرداسی بوتون اولرده ، بوتون پانسیونلرده درت قاب یمك ایکی‌یه ایندیریلدی . تکمیل آلمانیاده‌کی عائله‌لر بونی بر بابا نصیحتی کبی حسن تلقی ایتدیلر وهمان تطبیق ایلدیلر .

۳ — بری طرفده آلمانلر عدالتك حامیسی ، حقك مدافعی اولدقلرندن جناب حقه امنیت واعتماد ایده‌رك ، ایمان کامل ایله ، سکون تام ایله ظفرلرندن امین اوله‌رق ایلرولدکلری حالده اوته طرفده روسلر حقسزلقلرینه وبناءً علیه عدم موفقیتلرینه کندیلری‌ده امین اولدقلرندن یالان یاکاش حوادث ایله بتون عالمی ولوله‌یه ویرمك ، اهالیٔ محلیه‌یی اغفال ایتمك صورتیله تأمین موفقیت ایتمك ایستیورلر . دها غریبی وار : روسیه‌دن کلن مکتوبلردن ومعتمد یولجیلردن آلنان خبرلره کوره کلیسالرده نه‌قدر جسیم تصاویر ، نه‌قدر اصنام وارسه هپسنی سوقاقلرده کزدیروب اکا برمأمورینده برابر اولدیغی حالده باغیره‌رق چاغیره‌رق الله بابالرینك روسیه‌یی مظفر وغالب ، المانیایی قهر ایلمسی تمنیسیله عقل وخیاله صیغمایه‌جق مسخره‌لقلر اجرا ایدیورلر . بو حرکتلرینه جبراً وقهراً اوراده‌کی اهالیٔ اسلامیه‌یی‌ده تشریك ایدیورلر . اونلرك کافه‌سی — هیچ شبهه‌سز — قلباً المانیا طرفداری اولدیغی حالده روسك جبر وتضییقی آلتنده اونلرده روسلرله برابر سوقاق سوقاق طولاشدیریلیور ، باغیروب چاغیرتیورلر . هیچ جناب عادل کبریا ظالملره یاردیم ایدرمی ؟

٤ — المانیاده بولونان روس تبعه‌سی عسکر اوزرینه سلاح چکمك ، خفیه‌لك ایتمك کبی نامشروع بر حرکتده بولنمادقجه کندی مملکتلرنده کیدن بیك قات دها زیاده حریته مالك اولدقلری حالده روسیه حکومت ظالمانه‌سی جنرال هیندنبورغه ویردیکی یوز بیکلرجه اسیرلرك آجیسنی چیقارتمق ایچون روسیه‌ده ساکن وکندی ایش کوجلری ایله مشغول بولنان آلمانلری اسیر حرب عد ایدیور ، — هم‌ده نصل اسیر حرب؟ — محاربه میداندن کتوردیکمز اسیرلر دیه یاقالایور وشهر شهر کزدیروب تشهیر ایدیورلر . روسیه‌ده متوطن آلمانلرك عددی ایکی میلیونی متجاوز اولدیغندن بو معامله‌دن طولایی روس غزته‌لرینك‌ده یازدقلری کبی بالطبع روسیه‌ده‌کی آلمان اسیرلرینك مقداری آلمانیاده‌کی روس اسیرلرینك عددندن دها فضله اوله جقدر ! شو قدر وارکه روسیه‌ده ، بالخاصه سیبریاده اون ویاغ فابریقه‌لرینك اکثریسی آلمانلرك النده اولدیغندن نتیجه اعتباریله بو معامله‌دن متضرر اوله‌جق ینه روسیه اهالیسی وروس کویلیسیدر .

٥ — روسیه حکومتی هرسنه استقراض ایله قپاتدیغی بودجه‌سندن مهم برقسمنی دیکر مملکت اهالیسی ، مثلا رومانیا ، صربیا ، بلغاریا ، یونانستان ، چین ، حتی عثمانلی اهالیسنی اغفال واضلال ایچون صرف ایدیورده بوکون محاربه‌نك اك مدهش بر زمانده جبخانه تدارکی وعسکرینك اعاشه‌سی ایچون ایجاب ایدن پاره‌یی بوله‌میور ، بوله‌مایجه‌ده ینه اهالی‌یی ، بالخصوص زواللی اسلاملری صویبور . آلمانیا بانقه‌لرنده ایسه احتیاط آلتونی پك چوق اولدیغندن محاربه درت آی دکل ، درت سنه دوام ایتسه بیله ، تکمیل اردوسنی صورت مکمله‌ده اهالی‌یی صونمادن اعاشه واسکان ایده‌بیله‌جك بر حالده بولنیور . زیرا آلمانیا ، روسیه کبی هرسنه ممالك اجنبیه اهالیسنی اضلال ایچون یوزلرجه میلیون پاره صرف ایتمیور .

حاصلی هر هانکی جهت مقایسه ایدیلسه آلمانیانك مادی ومعنوی تفوقی نظره چارپار . دیمك اولیورکه روسیه‌نك سببیت ویردیکی شو محاربه‌ده حق وعدالت آلمانلر طرفده ، ظلم وانحراف روسلر جانبنده بولنیور . جناب حق‌ده حقك یاردمجیسیدر . ایش اهلنك النده اولمق شرطیله « الحق یعلوولایعلی علیه » قاعده‌سی دائما طوغرودر . ثانیا ، آلمانیاده‌کی تکمیل افراد کمال خواهشله سودیکی وطننك مدافعه‌سی ایچون اك زیاده احترام ایتدکاری ایمپراطورلرینك تحت قوماندانسنده یکوجود اوله‌رق حرکت ایدیورلر . روسیه‌ده ایسه اهالی متمادیا جبر وظلم آلتنده ایکله‌دیکلرندن طولایی نه وطننی سوه‌ر ، نه‌ده نیقولایه احترام ایدن کیمسه واردر . بناءً علیه اوراده محاربه‌یه

كيدن افرادك كوكلنده وطن عشـق اولمديغى كبى حكمدار محبتى ده يوقدر . ميليونلرجه روس نفرلرينك حيوان سـوريسى كبى اسـير اولملرنده اك مهم عامل جنرال هيندنبورغك مهارت عسـكريه سى ايسه ده بوحالك ده تأثير كليسى واردر . زيرا اورادهوطن ايچون اولمك ايسته ين يوق ، ياخود پك آزدر .

ثالثاً ، آلمانيا ملتى . حكمدارى ده داخل اولديغى حالده ، جناب حقك عنايتنه اعتماد ايله برابر ظفر وغلبه لرينى تأمين ايچون اك زياده قيلجلرى ايله طوپ وتفنكلرينى حسن استعمال ايديورلر . روسيه ده ايسـه طوپ وتفنك ايله قزانه مدقلرى غلبه يى پوتلرى سـوقاقلرده طولاشديرمق ؛ « ياشاسون روسيه. قهر اولسون المانيا » ديه باغيرمقله قزانمق ايستيورلر . روس ـ ژاپون محاربه سـنده ده مهمات حربيه كوندره جكلرى يرده ايلك واغون ايله پوتلرى كوندرمشلردى . مع الممنونيه كوردك كه او پوتلر ژاپونيايه قارشو بيله غلبه يى تأمين ايده مديلر .

خلاصه برطرفده عدل وحقـانيت . وفاق تام ، حب وطن ، حكمداره قارشـو احترام ، ايمان كامل ؛ ديكر طرفده ده جبر وظلم ، اختلاف ومباينت ، وطنه قارشـو ـ سرخوشلق وفقيرلكدن بشـقه هيچ برخيرينى كورمه دكلرندن طولايى ـ لاقيدلك ، ظـالم وخونخوار چاره قارشو خوف وخشيت ، ظاهرى بر انقياد ؛ حقه ايمان كامل يرينه پوتلر آرقه سنده اهالى سوروسنك سوقاق پايغودلرى ! حال بويله ايكن روسيه حكومتى ايسترسه يكرمى ميليون عسكر چيقارسون ، هانكى طرفك غالب كله جكى بوتون ارباب اذعان عندنده كندى كندينه تظاهر ايدر .

بوايكى لوحه بز مسلمانلر ايچون نه بويوك صحنهٔ عبرتدر !

عالم جان ادريسى

شؤون

جهاد اسلام

باطوم :

روس قطعاتى طوپجى وماكنه لى تفنك حمايه سى آلتنده چوروخ نهرينك صول ساحلندن ايلرولمكه تشبث ايتمشلردر . بش ساعتلك محاربه دن صوكرا دشمن پوسكورتولمشدر (٤ كانون اول) .

وان ، اذربايجان :

وان ولايتى شرق حدودنده كونلردن برى دوام ايتمكده اولان محاربه لر لهمزه نتيجه لنمشدر . سراى جوارنده روسلرك معندانه مدافعه ايتدكلرى موقع قطعاتمزك احاطوى بر تعرضيله سقوط ايتمشدر . دشمن (قوطور) ه طوغرو چكيلمش وسواريمز طرفندن تعقيب اولنمشدر . قطعاتمز سرايه كيرمشـدر (٣ كانون اول) . بلا فاصـله دشمنى تعقيب ايتمكده در ، سـواريمز قوطورك ١٥ كيلو مترو غربنده دشمنه تصادفله پياده لريمزك مواصلتنى بكله مه دن دشمنى رازى وقوطور استقامتنه طرد ايتمشـدر (٤ كانون اول) . قوطوره طوغرى مظفرانه ايلروله ين قطعاتمز (قوطور) اوكنده موقع مذكوره حاكم بر قاچ تپه يى اشغال ايتمشدر (٦ كانون اول) .

ارضروم :

قفقاسيه ده كى اردومزك جبهه سنده قطعاتمز « الا كوز » ، « آرخى » كويلرى [كوپرى كويك ٣٠ كيلو مترو قدر شرقنده در] جوارنده كى موضعنه قارشى بر كيجه تعرضى اجرا ايتمشدر . دشمن باصقينه اوغرامش وبر چوق تلف واسير براقه رق موضعنى تخليه ايتمشدر (٩ كانون اول) .

سوريه :

بر انكليز قرووازورى يافه ، غزه آره سـنده كى ساحل قره غوللرمزدن برينى قيصه ونتيجه سز برصورتده بومباردمان ايتمشدر . اسقولت نام روس قرووازورى بيروت ليماننده ايكى اوفق واپورى باطيرمشدر (٢ كانون اول) .

آطنه :

بر دشمن حرب كميسى ٧ كانون اولده اسكندرون شمال ساحلنى بومباردمان ايتمشسه ده خسارى موجب اولمامشدر . يالكز بو اثناده ٣ دوه تلف اولمشدر .

مصر :

بر قاچ كوندن برى عقبه اوكلرنده كورولن انكليز قرووازورى محل مذكوره ٤ كانون اولده عسكر اخراج ايتمشـدر . بو اثناده سرعتله عقبه يه ياقلاشمقده اولان قطعاتمز قره يه چيقان دشمنه همان تعرضله بونلرى كميلرينه التجايه مجبور ايتمش وقرووازورك پروژه كتورى تخريب ايدلمشدر . انكليزلرك مصرى اشغال ايچون جلب ايتدكلرى هندستان قطعاتى مياننده بر چوق فرار واقع اولمقده در . بو افراد تفنك وتجهيزاتلرى ايله برابر بزم طرفه كچمكده در .

بلوجستان :

هيئت تحريريه مزدن س . م توفيق بكك تحت اداره سنده فارسى لسانيله انتشار ايدن خاور رفيقمزك كرمان مخابرى طرفندن كوندريلن واصلى بوكون انتشار ايده جك خاورده مندرج بولونان فارسيجه مكتوبك ترجمه سيدر :

خاور غزته سى بوطرفلره كليركلز خلقه حقايق احوالى كركى كبى ا كلاتمغه موفق اولمشدر . بلوچ قبائلى عقد اتفاق ايدوب كابله ، طهرانه ايكى هيئت كوندرمش اولدقلرى ايشيديليور . بلوجستان حدودنده واقع (نصر آباد) ولايتى موقتاً الده ايتمك ايچون ايران حكومتنه مراجعت ايدن انكلتره جواب رد آلمش ومذكور ولايته ايران حكومتى طرفندن سـابق ملت مجلسى اعضاسندن برذات تعيين اولنمشدر . بلوجستان قبائلى كاملاً مسلح بر حالده اولوب ، ايران وافغانستان رجال حكومتيله ا كلاشمق اوزره كوندردكلرى هيئتلردن جواب بكليورلر . كراچى حدودنده كى بلوچ قبائليله انكليزلر آره سنده وقوع بولان برمصادمه نتيجه سنده انكليزلردن يوز اون بش كيشى اتلاف ويوز قدرينى ده اسير ايتدكلرى كبى (كلات) ده كى بلوچلرده اوراده انكليز مأمورلرينى طـاغه قالديرمشلردر . هند حكومتى طاغه قالديريلنلرك صاليويرلمزى ايچون ٦٠ انكليز ليراسى بر فديهٔ نجات تكليف ايتمشلردر . بلوچلرله انكليزلر آراسنده حكمفرما اولان عداوتك اسبابى اورالرده آمدشد ايتمكه باشلايان آلمان سياحلرينه بلوچلرك روى قبول كوسترملرندن منبعثدر . بلوچ قبائلى رؤساسنه المانلر بر طاقم هدايا ويرمش اولدقلرى كبى . اخيراً هندستان والئ عموميسى طرفندن بلوجستانه بر هيئت مخصوصه واسطه سيله رؤسايه متعدد اقبلرله مرصع قليچ ، خنجر وپاره لر كوندريله رك ، انكلتره يه قارشو صداقت يمينى تكليف ايدلمشدر . رؤسـا ، هدايانك هند مسلمانلرينك پاره لريله تدارك ايدلديكنى بيلدكلرندن آنلرى قبول ايتمشلرايسه ده صداقت يمينى ، قرآنه وپيغمبره خيانت ديمك اوله جغنى بيلدكلرندن مذكور تكليفى شدتله رد ايلمشلردر . شو يقينلرده بلوچ قبائليله انكليزلر آره سنده دهشتلى مخاصماتك باشلامسنه هركس انتظار ايتمكده در . دها طوغريسى اليوم بلوجستان قبائلى افغان اميرينك هندستانه وقوع بوله جق هجوميله ، هنديلرك اختلالنى بكلمكده در .

مخابرهٔ عائديه : باش محررمز محمد عاكف بك افنديى تلغراف ومكتوبلرله صوراى ذواته ـ مومى اليه استانبولده دكلدر .

مطبعهٔ آمدى اشرف اديب

سبيل الرشاد

١٣٣٠

دينی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لكی (٦٥) ، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .

« ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لكی (١٧) ، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلکه موافق آثار مع‌الممنونیه قبول اولنور . درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولنماز .

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانكی برغزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مکتوبلرك امضالری واضح واوقونقلی اولمسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه‌دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

واللّه یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣٢٠ | ١٣ صفر ١٣٣٣ | پنجشنبه | ١٨ كانون اول ١٣٣٠ | جلد ١٣

حدیث شریف

حدیث شریف

ان الشیطان قعد لا بن آدم باطرقه فقعدله بطریق الاسلام فقال تسلم وتذر دینك ودین آبائك فعصاه فأسلم . ثم قعد له بطریق الهجرة فقال تهاجر وتدع ارضك وسماءك وانما مثل المهاجر كمثل الفرس فی الطول فعصاه فهاجر . ثم قعدله بطریق الجهاد فقال تجاهد فهو جهدالنفس والمال فتقاتل فتقتل فتنكح المرأة ویقسم المال فعصاه فجاهد فمن فعل ذلك كان حقا علی الله عز وجل ان یدخله الجنة ومن قتل كان حقا علی الله عز وجل ان یدخله الجنة وان غرق كان حقا علی الله ان یدخله الجنة او وقصته دابته كان حقا علی الله ان یدخله الجنة

مآل شریفی

شیطان آدم اوغلنك بوتون یوللرینی طوتوب درکین اولدی. اولا اسلام یولی اوزرنده‌كی كمینكاهه اوطوروب اوكا : « دینكی ، بابالریكك دینی براقوبده مسلمانمی اولیورسك ؟ » دیدی . آدم اوغلی اونی دیكله‌مه‌دی‌ده مسلمان اولدی . صوكره هجرت یولی اوزرنده‌كی كمینكاهه اوطوروب : « كندی یریكی یوردیكی براقوبده هجرتمی ایدیورسك ؟ مهاجر یبانجی مملكتده آیاغی قاییغه باغلی قیصراق كیبیدر . بریلر كبی سربست اولاماز . » دیدی . او ینه دیكله‌مدی‌ده هجرت ایتدی . دیركن جهاد یولی اوزرنده‌كی كمینكاهدن قارشیسنه چیقوب : « جهاده‌می نیت ایدیورسك ؟ جهاد ایسه نفسی صیقینتی‌یه قومق ؛ مالی تلف ایتمك دیمكدر . سن قتاله كیریشوب قتل اولوناجقسك . قاری بشقه‌سنه نكاح اولوناجق ، مال تقسیمه اوغرایه‌جق . » دیدی . او ینه دیكله‌میوب جهاده چیقدی . ایشته هركیم بویله یاپارسه اونی جنته صوقمق الله عز وجل حضرتلرینه بورجدر . هركیم قتل اولونورسه آنی جنته صوقمق الله عز وجل حضرتلرینه بورجدر . هركیم صوده بوغولورسه آنی جنته صوقمق الله عز وجل حضرتلرینه بورجدر . هركیم حیوانندن دوشوب هلاك اولورسه اونی جنته صوقمق الله عز وجل حضرتلرینه بورجدر .

بو حدیث شریفك راویسی سبرة بن ابی فاكه رضی الله عنهدر . مخرجلری ابو داود ، امام احمد بن حنبل وابن حباندر .

حدیث شریف

عن ابی سعید الخدری رضی الله عنه قال كان رسول الله صلی الله علیه وسلم عام تبوك یخطب الناس وهو مسند ظهره الی راحلته فقال الا اخبركم بخیر الناس وشر الناس . ان من خیر الناس رجلا عمل فی سبیل الله علی ظهر فرسه او علی ظهر بعیره او علی قدمیه حتی یأتیه الموت و ان من شر الناس رجلا یقرأ كتاب الله لایرعوی الی شیء منه

مآل شریفی

ابوسعید خدری رضی الله عنهك شویله دیدیكی روایت اولونور :

تبوك سنه‌سی رسول‌الله صلی الله علیه وسلم مبارك آرقالرینی دوه‌لرینه طایایارق خلقه خطبه ایراد ایدییورلردی . بویوردیلركه : خلقك اك ایسی ، كذلك خلقك اك كوتوسی كیمدر ، سزه خبر ویره‌یمی ؟ خلقك اك ایلرندن بری اویله بر كیمسه‌دركه آتنك صیرتنده ، دوه‌سنك صیرتنده و آیاقلری اوزرنده یورویه‌رك كندیسنه اولوم ایریشنجیه‌دك الله یولنده چالیشیر . خلقك اك كوتولرندن بری‌ده اویله بر فاجر كیمسه‌دركه كتاب‌اللهی اوقورده هیچ بر كوتولكندن واز كچمز .

حدیث شریفك مخرجلری امام احمد حنبل ، نسائی وحاكمدر .

حدیث شریف

عن ابی سعید الخدری ان رجلا أتی رسول‌الله صلی الله علیه‌وسلم فقال یارسول‌الله ای الناس افضل قال من جاهد بنفسه‌وماله فی‌سبیل‌الله قال ثم من یارسـول الله قال ثم مؤمن فی‌شعب من‌الشـعاب یتقی‌الله ویدع الناس من شره .

مآل شریفی

ابوسعیدخدری‌رضی‌الله‌عنه‌روایت‌ایدرکه بری‌کلوب: « یارسول‌الله، خلقك افضلی‌هانکیسیدر؟ » دیبه صوردی. « نفسیله ومالیله الله‌یولنده جهاد ایدن کیمسه » بویوردیلر . اوندن صوکره‌کیمدر ؟» دیبه بردها صوردی . « اوندن صوکره الله قورقوسندن طولایی وادیلرك برینه قاپانوب خلقی شرندن قورتاران مؤمن » جوابنی ویردیلر .

بوحدیث شریف سنن نسائی حدیثلرندندر .

حدیث شریف

عن ابی هریرة قال سـأل رجل رسول‌الله صلی‌الله علیه وسـلم ای‌الاعمی افضل قال ایمان بالله قال ثم ماذا قال الجهاد فی‌سبیل الله‌قال‌ثم قال حج مبرور .

مآل شریفی

ابوهریره رضی الله عنهدن روایت‌اولونورکه: بری‌رسول‌الله‌صلی‌الله علیه وسلمه : « اعمالك افضلی هانکیسیدر ؟ دیبه صوردی . « اللهه ایمان » بویوردیلر . « صوکره هانکیسی ؟ » دیبه سـؤال ایتدی . « جهاد » بویوردیلر . « اوندن صوکره نه‌در ؟ » دیبه تکرار سؤال ایتدی . « حج مبرور . » جوابنی ویردیلر .

بوحدیث شریف سنن نسائی حدیثلرندندر .　　احمد نعیم

خیبر فتحی

[٢]

(حصن النطاة)ك فتح اولوندیغی کونك کیجه‌سی عمرالفاروق حضرتلری، دوریه کزه‌رکن بریهودی یاقالایوب أولدورمك‌ایسته‌مش، فقط اسیرك :

— بنی ، پیغمبریکزه کوتوریکز. اوکا سویله‌یه‌جك سوزلرم‌وار. دیمه‌سی اوزه‌رینه حضور پیغمبری‌یه کتیرمشدی .

رسول‌الله حضرتلری ، یهودی ایله شو صورتله قونوشدی :

— نه خبر ؟

— بکا امان ویریبورمیسك یا اباالقاسم ؟

— أوت .

[٢] اوست طرف ١٣٩ نجی نسخه‌ده

— بن حصن النطاتدن کلیورم. اوراده‌کیلرده بوکیجه صاووشمایه حاضرلانیور .

— نره‌یه کیدیبورلر ؟

— (حصن الشق)ه کیدوب چولوغی ، چوجوغی اورایه براقدقدن صـوکرا مدافعه‌ده بولوناجقلر . برده حصـارلردن برنده مانجنیق وسائر حرب آلاتی واردر . اورایه کیردیککزده یرینی سزه کوسته‌ریرم . شوحالده بنم قانمی باغیشلا .

— قورقما امینسك .

⁂

شو مخبرك ویردیکی افاده‌دن صوکرا رسول‌الله افندیمز :

— یارین سانجاغی برینك ألینه ویره‌جکم‌که او، الله ایله پیغمبرینی سه‌ودیکی کبی الله ایله پیغمبری‌ده اونی سه‌وه‌ر وحصارك فتحی اونك ألیله میسر اولور . بویوردی . چونکه : بر قاچ کون مبـارك باشی آغریدیغی جهتله هرکون اصحـابدن برر ذاتی قوماندان تعیین ایده‌رك حصارك اوکنه کونده‌رمش ایسه‌ده فتح میسر اولامامشدی . ایرته‌سی کون اصحاب کرامك هان‌ده هپسی رسول‌اللهك قارشیسنه کلدی .

-- عجبا سـانجاغی بکا ویریرمی ؟ دیبه کوزینك ایچینه باقـمایه باشلادی .

حتی حضرت عمر دیبورکه :

— اوکونکی کبی هیچ بریرده قوماندان وامیر اولمـاسنی آرزو ایتمه‌مشدم . بنی کورسونده تعیین ایلاسین‌دیبه رسول‌اللهك قارشیسنده قالقوب قالقوب اوطوردم .

رسول‌الله حضرتلری :

— بکا علی‌یی چاغیرك . بویوردی (سلمة بن‌الاکوع) قوشدی وحضرت علینك ألندن طوتوب حضور پیغبری‌یه کتیردی .

بوتاکری آرسلانك کوزلری آغریدیغی ایچین اوزه‌رلرینه برbز صارمشدی . رسول‌الله افندیمز، اوبزی چوزوب مبارك اللرینی‌علینك کوزلرینه سوردی. معجزه اثری اولمق اوزره آغریی وصیزی کچدی، علینك کوزلری تمامیله ایی اولدی. بونك اوزه‌رینه سلاحلاندی‌واسلام سانجاغنی آلوب مجاهدینك اوکنه کچدی .

حصارك اوکنه کلینجه یهودیلر چیقوب مدافعه‌یه قالقیشـدیلر . ایلك اول (حارث) اسمنده بری، میدان مبارزه‌یه چیقدی . واسدالله حضرتلری ، قوشوب اونی برقیلیچده‌یره ییقدی. یهودیلر ، قورقوب حصـاره طوغرو چکیلدیلر . حارثك قارده‌شی اولان وپهلوانلغی ایله أون آلمش بولونان(مرحب) ایلری‌یه آتیلدی . لکن‌علینك قیلیجیله اوده یهودی أولولری آراسنه قاتیلدی . قیلیج ، مرحبك باشـنده‌کی طولغه‌یی پارچه‌لادقدن صوکرا قفا طاسنی ایکی‌یه آییرمش واکسه‌سی ایله دیشلرینه‌قدر اینمشدر [*] مرحبدن صوکرا دیکر قارده‌شی(یاسر)

[*] بعضیلرینك روایتنه‌کوره مرحبك قاتلی (محمد بن مسلمه) ایسه‌ده صحیح مسلمك ضبطنه نظراً حربفك حضرت علی طرفندن أولدورولدیکی محققدر .

میدانه چیقدی . اونی‌ده (زبیر بن العوّام) یاخود (محمد بن مسلمه) حضرتلری ، جانسز اولارق یره سیقدی . بوندن صوکرا مجاهدلر ، شدتلی برهجوم نتیجه‌سنده حصاری اله ایتدیلر .

محاربه اثناسنده حضرت علینك قلعه قاپیسنی قوپاروب الده قالقان کبی قوللاندیغنه دائر مشهور بر سوز واردر . علمادن بعضیلری ، بوروایتك اصلی اولمادیغنی سویلیورلر . احتمالکه یهودیلر ، ایچری‌یه قاچوب قاپی‌یی قاپاتدیلر . حضرت علی‌ده اوموزلاه‌ق صورتیله قاپینك قانادلرینی چیقاروب مجاهدینك هجومنه یول آچدی . چول اورتاسنده بولونان برحصارك قاپیسنده‌کی عدم متانتله حضرت علی کبی بردلاورده‌کی مادی ومعنوی قوت دوشونوله‌جك اولورسه شو حالك وقوعی بکده استغراب ایدیلمز صانیرم .

حصار فتح ایدیلدی . یاواش یاواش اوبرحصارلره‌ده کیریلدی . بونلرك ایچنده‌کی یهودیلر (حصن الوطیح) ایله (حصن سلالم) ه قاچیورلردی .

مجاهدلر ، فتح اولونان حصارلرده برچوق یه‌جکله برابر یهودی مخبرك سویله‌دیکی مانجینیق بولدیلر و — اون درت کون قدر محاصره‌دن صوکرا — ایچنده‌کیلرنی تهدید ایچین حصن الوطیح ایله حصن سلالمه قارشی قوردیلر [*] محاصره‌ده قالانلر ، قورتولوش اولمادیغنی کورونجه مصالحه طلبنده بولوندیلر . نبی کریم افندیمزده محصولات سنویه‌نك یاریسی مدینهٔ منوره‌یه کوندرملك ، یاریسی‌ده اجرت اولارق کندیلرنده قالمق شرطیله بونلری یرلرنده براقدی . حضرت عمرك زمان خلافتنه قدر اوراده قالدیلر وخلیفهٔ مشارالیهك امریله خیبردن چیقاریلوب حجاز قطعه‌سندن سورولدیلر . سببنه کلنجه :

داها رسول‌الله حضرتلری ، حیاتده ایکن (عبدالله بن سهیل) نامنده‌کی صحابی ، خیبرده اولدورولمش وقاتلی معلوم اولمادیغنه دائر یهودیلر طرفندن یمین ایدیلمشدی .

صوکرا (مظهر بن رافع) نامنده برمسلمان‌ده اون دانه خریستیان کوله‌سیله خیبره کلمش واوراده‌کی اراضیسنده کوله‌لرنی چالیشدیرمایه باشلامشدی . یهودیلر ، کوله‌لری تشویق ایتدیلر واللرینه سلاح ویروب افندیلرینی اولدورتدکدن صوکرا قاتللری قاچیرتدیلر .

داها صوکرا ، خلیفه‌نك اوغلی بولونان (عبدالله بن عمر) حضرتلرینه‌ده سوء قصده قالقیشدیلر . بونك اوزه‌رینه حضرت خلیفه ، اسلام دشمنی اولان بو حریفلری خیبردن سوروب چیقاردی واللرنده‌کی اراضی‌یی اهل اسلامه توزیع ایله‌دیکه هجرتك ۱۹ نجی سنه‌سی ایچنده ایدی .

∴

بو محاربه‌ده اون بش مسلمان شهید اولدی ودوقسان اوچ یهودی اولدورولدی . طوپلانان غنائم‌ده سوارییه اوچ ، پیاده‌یه بر حصه اولمق اوزره تقسیم ایدیلدی .

محاربه‌ده بولونان اصحابدن برینك وفات ایتدیکی رسول‌الله افندیمزه خبر ویریلدی . علیه الصلوة والسلام حضرتلری :

— کیدك ، نمازینی قیلك . بویوروب کندیسی نمازده بولونمادی . متوفانك اقرباسی وآرقه‌داشلری متأثر اولدیلر ونه ایچین نمازه کله‌دیکنی پیغمبر افندیمزدن صوردیلر . رسول اکرم حضرتلری :

— آرقداشکز ، غنیمته خیانتده بولوندی‌ده اونك ایچین نمازینه کلمه‌دم ، دیدی . فی الواقع او آدامك بوکنی آرادیلر . غنائم آراسنه کیرمه‌مش بر کردانلق بولوب چیقاردیلر .

بو کردانلق ، بونجوق نوعندن اولوب ایکی غروش ایتمه‌یه‌جك درجه‌ده بایاغی بر شیدی ؛ فقط کیزله‌نیلمش واونك صاقلانیلماسیله مجاهدین اسلامه خیانت ایدیلمش اولدیغی ایچین آلان آدامك جنازه نمازی پیغمبر طرفندن قیلنمامشدی .

طاهر المولوی

بر صحیفهٔ تاریخ :

مصرك سرکذشتی

(۹)

اسکندریه بومباردمانی واشغالی

اسکندریه قتل عامنك ایکنجی کونی آوستریا وایتالیا دولتلری تبعه‌لرینك مال وجانی محافظه ایتمك ایچون فیلولرینی اسکندریه‌یه ارسال ایتدیلر . عینی کونده انکلیز مجلس اعیانده لورد سالسبوری انکلتره حکومتنی قتل عام اثناسنده اسکندریه‌یه عسکر چیقارمدیغندن طولایی شدتله تنقید ایتدی . نظاردن لورد غرانفیل ، سالسبوری‌یه جواباً : « انکلیز قابینه‌سنك آمیرال (سیمور) ه هر درلو صلاحیت تامه‌یی ویردیکنی وایجابنده اشغال عسکرینك بر امر واقع اوله‌جغنی » بیان ایتدی . بدیهیدرکه بتون انکلیز دیپلوماتلری انکلتره اشغالنك دوچار تأخر اولدیغی ، امر اشغالده فرانسزلرك کندیلرینه پیرواولمسی قورقوسندن ایلروکلدیکنی بیلیورلردی .

قتل عامدن صکره خدیو توفیق پاشا ایله درویش پاشا اسکندریه‌یه کیتدیلر ویکی قابینه راغب پاشانك ریاستی آلتنده ، عرابی حربیه نظارتنده ابقاءً ، تشکل ایتدی .

بو صره‌ده فرانسه ، روسیه ، آلمانیا ، آوستریا وایتالیا دولتلری بحرانك کسب شدت ایتدیکنی ایلروسورهرك حکومت عثمانیه‌نك اشتراکیله استانبولده بر قونفره‌نك عقدینی تکلیف ایتدیلر . فقط باب عالی دیپلوماتلری انکلیزلرك پالانلرینه قاپیله‌رق دولت علیه‌نك بوقونفره‌یه اشتراکی

---

[*] حصن الوطیح ایله حصن سلالم‌ده شونلر بولوندی : ۱۰۰ زره ، ۴۰۰ قلیچ ، ۱۰۰۰ مزراق ، ۵۰۰ تیرکشی ایله برابر یای .

(۹) قارئلر تخطر ایدرلرکه مصر سرکذشتی اسکندریه قتل عامنك حدوثنه بوخصوصده تحقیقات اجراسنك انکلتره طرفندن ردینه قدر یازیلمشدی .

دیکر اوروپا دولتلرینك مصرده‌کی علاقه‌لری دولت علیه‌نك حقوقنه معادل اولدیغنه دائر بر اعتراف تشکیل ایده‌جکی اعتذاریله تکلیفی رد ایتدیلر. نتیجه‌ده دول مذکوره دیپلوماتلری حکومت سنیه‌نك عدم اشتراکیله برابر استانبولده قونفره‌یی عقد ایتدیلر. بوقونفره‌یه‌انکلتره طرفندن لورد (دوورین) کوندرلمشدی. لورد دوورین حکومتی نامنه دول معظمه دلکه‌لرینك انضمامیله آتیده‌کی پروتوقولی امضا ایتدی :

« زیرده واضع امضا دلکه‌لرك حکومتلری مصر مسأله‌سنك حلنده مصری تملك خصوصندن هیچ بحث ایتمیه‌جکنی وتبعه‌سی ایچون دیکر اوروپا تبعه‌لرینك نائل اوله‌میه‌جنی امتیازات‌اقتصادیه‌یی الميه‌جغنی تعهد ایلر . »

بو، آوروپا حکومتلری‌طرفندن‌مصرك‌حقوقی اخلال ایدیله‌یه‌جکنه دائر برتعهددر . انکلتره حکومتی‌ده بو متعهدلر میاننده ایدی . فقط اوغدار ملت بوعهدینی نقض ایتمك نامردلکنی ارتکابدن چکنمدی .

ایشته قونفره مصر مسأله‌سنی حل ایتمکه چابالایورکن انکلتره بحر سفیده‌کی‌قوتلرینی تزیید ایدییوروومصری یوتمق ایچون‌حاضرلغنی اتمام ایدییوردی . غزته‌لری‌ده افکار عمومیه‌یی تهییج وحکومتك یالکز باشنه مسأله‌یی حل ایتمسنی مصراً تکلیف ایدییورلردی. آرتق اوینانان فاجعه‌نك صوك پرده‌سی قالمشدی‌که اونی‌ده مستملکات ناظری لورد (چمبرلین) اوینادی . چمبرلین بر نطقنده شو زهرلری قوصمشدی : « انکلتره صلح ومسالمتی آرزو واوروپا دیپلوماتلرینك افکارینه حرمت ایتمسنه رغماً هیچ بر زمان سوویش قنالنك سلامتی طالعه براقه‌ماز وشرقده‌کی منفعتلرینی اهمال ایده‌مز ! . . »

بونك اوزرینه آمیرال سیمور حکومت مصریه‌یه « انکلتره دونمانسنه قارشی جزئی برعداوت کوردیکی تقدیرده همان اسکندریه‌یی خاك ایله یکسان ایده‌جکنی » براولتیماتومده بیان ایتدی .

فرانسه حکومتی‌ده انکلتره ایله تشریك مساعی ایتمك ایسته‌دی، پارلامنتودن قرارینی آلدقدن صکره مصره عسکر کوندره‌جکنی، تجهیزاتدن مقصدده ملحوظ اولان احتمالاته قارشی بر تدبیر احتیاطیدن عبارت اولدیغنی آکلاتدی .

انکلتره بو سفر ذات شاهانه ایله عرابی آره‌سنده‌کی روابطی تقویه ، دیکر طرفدن‌ده ذات شاهانه ایله خدیو مصر آره‌سنده‌کی مناسباتی اخلال ایتمه‌یی موافق مصلحت کوردیکندن ذات شاهانه طرفندن عرابی‌یه برنشان کوندرلمسی ایچون صرف مساعی ایتدی . بوندن مقصدی عرابی‌یه ، ذات شاهانه‌نك حمایه ورضاسنه نائل‌اولدیغنی ایهام ایتمك ایدی . دولت علیه برنجی مجیدی نشانی عرابی‌یه اعطا ایدنجه همان بکله‌نیلن تأثیر حاصل اولدی : عرابینك فرقه‌سی‌قوتلندی. وخدیو ایله ذات شاهانه آره‌سنده برودت یرلشدی . نتیجه‌ده خدیو انکلیزلره التجایه مجبور قالدی .

انکلتره فرانسزلرك مدافعهٔ عسکریه‌ده بولنمیه‌جقلرندن امین اولور اولماز آمیرال (سیمور) ه اسکندریه‌یی بومباردمان ایتمك ایچون بر سبب خلق ایتمسنی امر ایتدی . آمیرال حکومت مصریه‌یه بر اولتیماتوم ایله اسکندریه استحکاماتنك تقویه ایدیلمه‌مسنی ، تقویه ایدیلدیکی تقدیرده بونی بر تهدید مقامنده صایه‌رق اسکندریه‌یی بومباردمان ایده‌جکنی سویلدی . استحکاماتك عدم تقویه‌سنه دائر خدیو برامر اصدار ایتدی . فقط هرحالده اسکندریه‌یی بومباردمان ایتمك وبیکلرجه معصوم اسلامی برمز ، یوردمز براقمق ایسته‌ین خائن آمیرال ایکنجی بر اولتیماتوم ویره‌رك عمله‌نك اسکندریه بوغازینی سد ایتمك ایچون طاشلر آتدیغنی بیان ومنع ایدلمدکاری تقدیرده اسکندریه اوزرینه کله‌لر یاغدیره‌جغنی تکرارایتدی. حکومت مصریه هیچ بویله بر شیئك حادث اولمدیغنی وبتون شکایاتك حقسز اولدیغنی ایضاح ایتدی و شاید انکلیزلر بویله بر شیئی یاپانی بولورلرسه دردست ایتملری صلاحیتنی ویردی . غدار آمیرال قناعت ایتمدی و ١٠ تموز ١٨٨٢ تاریخیله اوچنجی براولتیماتوم ارسال ایده‌رك حکومت مصریه‌نك استحکاملرینی طوپلر یرلشدیردیکنی وبوطوپلر کندیسنه تسلیم ایدلمدیکی تقدیرده اسکندریه‌یی تخریب ایده‌جکنی بر دها تکرار ایتدی . .

اوروپا قونسولوسلری آمیرالك اصرار و تهدیداتندن خبردار اولنجه مشترکاً بر مکتوب یازه‌رق آمیرالدن اسکندریه‌یی بومباردمان ایتمکدن مجانبت ایتمسنی ، چونکه بتون اوروپالیلرك جانلری وماللری ضرر دیده اوله‌جغنی ، مداخله ایدرك حکومت مصریه‌یی اتفاقه مجبور ایده‌جکلرینی یازدیلر . امیرال جواباً اوروپالیلرك ماللری و جانلری محفوظ قاله‌جغنی ، آنجق استحکاماتك‌بومباردمان ایدیله‌جکنی‌سویلدی. فقط یالان. او خائن ، هرشیدن‌مقدم‌حکومت‌مصریه‌یی‌مدهش‌تعویضات ویرمکه مجبورایتمك ایچون اوروپالیلرك خانه‌لرینی، تجارتخانه‌لرینی‌ییقدی.

ایش بوراده‌یه وارنجه خدیو ، توفیق پاشا تحت ریاستنده ، مجلس نظاری طوپلایه‌رق نه یاپلمسی لازمکله‌جکی حقنده مذاکره‌یه باشلادیلر. بو مجلسده درویش پاشاده بولنمشدی . خارجیه وداخلیه ناظرلری ایله بحریه ناظر وکیلی ومعیت خدیویه‌دن بر ذاتك انضمامیله تشکل ایده‌جك هیئتك آمیراله کیده‌رك : « استحکاملره یکیدن هیچ بر طوپك وضع ایدلمدیکنی . استحکاماتك محمد علی پاشا دورندن بری نصل دورییورسه اویله قالدیغنی وایسترسه مشاهده ایده‌بیله‌جکنی » تبلیغ ایتملری تقرر ایتدی . هیئت بو قراری آمیراله تبلیغ ایتدی . فقط آمیرال ینه قناعت ایتمدی ومطلقا اسلحه‌نك ، طوپلرك تسلیم ایدلمسنده اصرار ایتدی . خدیو و نظار بو تکلیفك عدم قبولنی ، اسکندریه بومباردمان ایدلدیکی تقدیرده‌استحکاماتك‌ده جواب ویره‌رك مقابله‌ده بولنمسنی قرارلشدیردیلر . ١٠ تموز ١٨٨٢ تاریخیله لورد (سیمور) ه کوندریلن نوطه‌ده « حکومت مصریه ، اسکندریه‌نك

بومباردمانی ایجاب ایتدیره جك هیچ برشی یاپمدیغنی ، یالكز ناموس وموقعنی محافظه ایتمكده اولدیغنی ، استحكاماتدكی طوپلردن هیچ بریسنی تسلیم ایتمیه جكنی ، وخیم مسئولیتلرك جمله سی آمیراله عائد اولدیغنی » بیلدیردی .

فرانسه خارجیه ناظری آمیرالك صوك تهدیدندن خبردار اولور اولماز اسكندریه ده لنكر انداز اولان فرانسز فیلوسنك در حال لیمانی ترك ایله پورت سعیده طوغرو حركت ایتمسنی امر ایتدی . بو مسأله ده كی اسرار سیاسیه دها هنوز تحت خفاده در .

لورد غرانفیل ۱۰ تموز تاریخیله اوروپا حكومتنه بر نوطه ارسال ایدرك « اسكندریه بومباردمانك ، ضرورتك ایجاب ایتدیردیكی بر مدافعه اولدیغنی ، انكلتره نك مصره قارشی بشقه بر نیتده بولنمدیغنی » ایضاح ایتدی .

عجبا اسكندریه بومباردمانی ایجاب ایتدیره ن ضرورتلر نه ایدی؟ فرانسز فیلوسی انكلیز دونماسنك یاننده بولندیغی حالده نه دن استحكاماتك تهدیدینه معروض قالمیور وبو تهدیداتی كورمیوردی ؟ ایتالیا و آوستریا فیلولری ینه عین مكانده بولندیغی حالده نیچون مدافعهٔ نفسه مجبوریت حس ایتمیوردی ؟ بتون اوروپا قونسولوسلری حكومت مصریه نك آمیراله هردرلو تسهیلاتی كوستردیكنی ، هیچ بر تهدیدده بولنمدیغنی اعتراف ایتمدیلر ی ؟ حكومت مصریه آمیراله بوغازه طاش آتانلری دردست ایتمسنی تكلیف ایتمه دیمی ؟ اسكندریه استحكاماتی برر برر كزمه سنه اذن ویرمدیمی؟ اسكندریه استحكاماتی انكلیز دونماسنه كولله می آتدیلر ؟!..

بو ، غدار انكلتره نك اك كیرلی ، اك ایكرنج بر دام ملعنتی ایدی . بو ، مسلمانلرك اندلسدن صكره ایكنجی دفعه كوردكاری اك فجیع ، اك داسوز قانلی وقعهٔ تاریخیه ، اك مدهش بر هزیمت اسلامیه ایدی .

۱۱ تموز ۱۸۸۲ صالی كونی مصرك اك ماتملی . اك حزنلی كونیدر . بو یوم مشئومده انكلیز قورصانلری مسلمانلرك باشنه غدر وفلاكت كولله لرینی یاغدیردی . اسكندریه استحكاماتی ده جواب ویره رك ایكی طرف اره سنده اون ساعت آتش تعاطی ایدلدی . آرتق اسكندریه استحكاماتی برر برر سقوط ایتمش ، رأس التین سرای خدیوینك بر قسمی ییقلمش ، برچوق اسلام خانمانلری یانمش ، قاورولمش ایدی .

بو یوم ماتمك غروب آفتابیله برابر مجلس نظار خدیوك ریاستی آلتنده اجتماع ایتمش وملعون « تسلیم » بایراغنی رفع ایتمكه قرار ویرمشدی .

۱۲ تموزك صباحنده انكلیز دونماسی ایكنجی دفعه اوله رق اسكندریه یی بومباردمان ایتمكه باشلادی . ایكنجی دفعه رایت تسلیم بتون مؤسسات واجنبی سفارتخانه لرینه دیكلدی . بومباردمانده نهایتلندی .

مصر حكومتی طرفندن طلبه پاشا مذاكرات اجراسی ایچون كوندرلدی . فقط انكلیز ضابطلرندن بریسی آمیرالك خدیودن بعد الظهر ساعت اوچه قدر « المكس » « العجمی » « العرب » استحكاملرینك انكلیز عسكرلرینه قرارگاه اولمق اوزره تخلیه وتسلیمنه دائر امرینی بكله دیكنی تبلیغ ایتدی . خدیو ایله نظار ذات شاهانه دن استفسارده بولنمه یی قرارلشدیردیلر . فقط وقت كچمشدی . انكلیزلر یكیدن بومباردمانه باشلایه جقلرینی تبلیغ ایتدیلر .

خدیو ، عرابی پاشایه «العجمی» استحكامنی اشغال ، وانكلیزلری عسكر چیقارمقدن منع ایتمسنی امر ایتدی . عرابی بو امری اجرا ایتمدی ، سبب اولمق اوزره ده كولله لرك پك اصابت ایتدیكنی ایلرو سوردی .

اسكندریه اهالیسی بومباردمانك تكرار ایده جكنی دوینجه مهاجرته قویولدیلر ، شهرده اضطرابات باش كوستردی . بعض سفیللر یغما وغارته باشلادیلر . الحاصل اسكندریه قره بر كون كچیردی .

حال بویله ایكن مصر عسكرلری خدیوك سرایی اطرافنی احاطه ایتمش ایدیلر . خدیو قتل ایدیله جكی ظننده ایدی . عرابی ایسه بونلرك خدیوك محافظهٔ حیاتی ایچون طوپلانمش اولدقلرینی سویلیور . اسكندریه بومباردماننندن برقاچ كون صكره خدیو توفیق پاشا انكلیز عسكرلرینك تحت محافظه سنده سرایینه كیریوردی ! ....

مصرلی

عمر رضا

مقالات

اسلامك ظفر كونی در ، سونملی !

بو هفته ظرفنده پای تختمزده اویله حاللر ، حالت روحیه لر ، قیل وقاللر چوغالمشدیكه اك آغیرباشلی ذوات بیله مع التأسف كندینی بو فتور آمیز جریانه قاپدیرمقدن آلیقویه مامشدر .

امور سیاست ، قوت وحكمت ، فعالیت حكومت ، هرشی ... اسكیسی كبی ، حتی دها زیاده برفعالیتله محور مطلوبنده جریان ایتمكده ایكن ذره قدر تلاش كوسترمكه محل یوقدی . بركت ویرسون قرارگاه عمومینك تكذیبی هیجانك بر درجه یه قدر اوكنی آلدی .

فرض ایده لم كه دشمن بوكون استانبول قاپوسنی ، چناق قلعه یی زورلاسون ؛ تلاشه محل نه ؟ ارته ده حدودلرده یوز بیكلرجه قارداشمز آتشلر ایچنده قارلی داغلری ، قیز غین چوللری آشاركن بز قلعه لر ایچنده تلاش كوستریرسه ك بزم ایچون عیب دكلمی ؟ نه ظن ایدیورز ؟ دنیا آلت اوست اولیوركن بزم ذره قدر كیفمزه خلل كلمسون می ایسته یورز ؟ بز دشمنك غیر تلاغنه باصیوركن اونك بزه رحمت می اوقویه جغنی امید ایدیورز ؟ جهادی پارق سیرانی می ظن ایدیورز ؟ دشمندن نه بكله نیر ؟ ایجاب ایدرسه بوغازی ده زورلایه جق ! بو ، طبیعی دكلمی ؟ اونك

هر طوپ بزی آتشپارهٔ جلادت حالنه کتیرملی در. آتی ایله دکزه بوروین فاتحلك احفادی قره‌یه هیچ انکلیز آیاغی می باصدیرر ؟ بوغازی دکل؛ استانبولی طوپه طوتسه ذره قدر مسلمان اولانك قلبنه خشیت کلز. اعلان حربدن بری چناق قلعه‌نك زورلانمسی ، بومباردمانی داخل حساب دکلیدر ؟ یوقسه یکی براحتمال ویا امر واقع قارشوسنده‌می بولنیورز ؟ حالبوکه لله الحمد بوکونکی وضعیتمز حرب بدایتندن چوق قوتلی در . حال بویله ایکن بیهوده‌یرده تلاش ایدوب منافقلری کندیمزه کولدیرمکده هیچ بر فائده یوقدر .

بوکبی تصنیعاتی میدانه چیقاروبده زواللی خلقك قوهٔ معنویه‌لرینی صارصمغه چالیشان منافقلر ، وطنسزلر ایی بیلسینلرکه : اللهك عنایتیله ، پیغمبرك روحانی یاردمیله ، بزدائما قوتلی ، دائما متینز. انشاءالله یاقینده مصرده ، آفریقاده سراسر او اسلام دشمنلرینك باشنه بلالر ، اوزرلرینه جهنملر یاغدیره‌جغز . آرتق بوندن صوکره سیف جهاد مسئله‌یی کوکندن حل ایده‌جکدر . ارتق بوندن صوکرا انکلتره وفرانسه‌نك آفریقاده مستملکاتی اولمیه‌جق واو زواللی مسلمانلر ربقهٔ اسارت وحقارتدن قورتوله‌جقلردر .

یالکز آفریقا دکل ، ایران ، هندستان ، بلوجستانده قورتوله‌جق ، حر ومستقل اوله‌رق یشایه‌جقلردر . بوکون روسیه‌دن موثوق ومنابعی صحیح اولان خبرلر ــ که روسیه مطبوعاتیده بر درلو او حقایقی انکار ایده‌مه‌مکده‌درلر ــ لهستانده ، اوقرانیاده ، قفقاسیه‌ده اختلالرك ، عصیانلرك باشلادیغنی بزه کوستریور . اویله‌اولمسیدی ، روسیه حکومتی سوسیالیست مبعوثلرینی ، دارالفنون طلبه‌لرینی حبس وتوقیف ایتمز ، قفقاسیه‌دهکی اعیان ومتنفذانی سیبریا چوللرینه نفی و تبعید ایلمزدی ! چار جنابلری‌ده (علی ، عمر) جامعلرینی زیارته قوشوب ، جامعك تعمیراتی ایچون ایکی بیك روبله قدر براعانه ــ دها طوغریسی بر جیفه ــ ده بولنمزدی ! مغلوبیتدن مغلوبیته دوشن روس اردوسی زواللی بیکس وحمایه‌سز موسویلری حسیات وحشیه‌لرینی یرینه کتیرمك ایچون ، هریرده قتل عام ایتمزلردی ! دیمك اولیورکه روسیه‌نك طیشی ــ محاربه‌سی ــ ایی کیتمدیکی کبی ، ایچی‌ده بك اوقدر ایی دکلدر .

مصره کلنجه : شو صوك زمانلرده ، انکلتره‌نك اوراده‌کی اجراآتی تلاشنك درجه‌سنی بلغاً مابلغ کوستریور . انکلیزلرك بو حرکاتی حرکت مذبوحانه‌دن بشقه برشی اوله‌مز . « دکزه دوشن ییلانه صاریلیر » ضرب مثلی فحواسنجه انکلیزلر نه‌یاپه‌جقلرینی شاشیرمشلردر . او درجه‌که ، مصره ملك تعیین ایدوب ، قابینه‌سنی ، خارجیه نظارتنی بایراغنی دوزلتمکله اوغراشوب طوریورلر . فقط بواجرا آتلری چوق سورمز. انشاءالله عن قریب نه ملکلری ، نه ناظرلری ، نه‌ده بایراقلری قاله‌جقدر ! اردوی اسلام انکلیزلرله برابر اوایکی یوزلی منافقلرکده جزای سزالرینی ویره‌جکلردر .

برکره عثمانلی اردوسی مصره کیروب ، قناله‌کی حاکمیت انکلیزلرك الرندن چیقدقدن صوکره هندستانده‌کی صادق (!) انکلیز تبعه‌لرینك حاللرینی‌ده بزدکل ، انکلتره ایسدن ایی‌یه کوره‌جکدر . جهاد مقدس خبرلری دها هنوز عالم اسلامه یتشمکه باشلامشدر . افغانستانده ، بلوجستانده ، هندستانده ، حتی چین ایله تبتك انکلیزلر علیهنده قیامله سل سیف انتقام ایده‌جکلرینه بزم هیچ شبهه‌مز یوقدر . مرائی ، منفعت پرست ، منافق هندلی آقا خان ایله همپالرینك میلیونلر تشکیل ایدن اومنور ، دیندار مسلمانلرله ، وطنلرینك استقلالی یشنه قوشان وطنپرور هندولر اوزرنده هیچ بر کونه تأثیر ونفوذلری یوقدر . آنلر بوکبی منافقلری ایی طانیمشلردر . دها بالقان محاربه‌سی اثناسنده بومتملق حریفلرك ماهیتلرینی هند مسلمانلری ایسدن ایی‌یه‌اوکرنمشلردر . بو آقا خان دکلیدرکه : دها بالقان محاربه‌سنده ، هند مسلمانلرینك استانبوله‌وقوع بولان نقدی معاونتلرینه سد چکمك ، صرف انکلیزلره خوش کورونمك ایچون « عثمانلیلر آوروپادن چکیلسینلر . وطن اصلیلری اولان آناطولی‌یه کچسینلرکه هند مسلمانلری آنلره یاردیم ایتسون ! » دیدی . فقط بوندن کیم متضرر اولدی ؟ ینه آقاخانك کندیسی . هند مسلمانلرینك بوحریفه نه کینرلر صاوردقلرینی کندی کوزمله کوردم ، کندی قولاغمله ایشیتدم . ادعامه شاهد اولمق اوزره بوتون عثمانلیلرجه محترم طانیمش اوچ ذاتی کوستره بیلیرم . بوذاتلرده هلال احمر باشکاتب محترمی (عبدالاحد عدنان) ، محترم اعضاسندن (کمال عمر) بك افندیلرله ، بومبای باش شهبندر سابق محترم (خلیل خالد بك) افندیدر . حتی آقا خانك بوکستاخانه حرکتنی « کفت باترك حضرت آقا » مصراعیله باشلایان اوزون بر منظومه ایله تزییف ایدن هندستان فحول علماسندن ولکنهورده‌کی (ندوة العلما) جمعیت محترمهٔ علمیه‌سنك رئیس فضیلتمندی (مولانا شبلی نعمانی) حضرتلری الآن هندستانده برحیاتدر . بومنافقلرك انکلتره‌یه هیچ بر فائده‌لری طوقونه‌ماز . چونکه اخلاق واطوارلریله کندی اعتبارلرینی هند مسلمانلری نظرنده ایکی پاره ایتمشلردر . هند مسلمانلری انکلیزلره نه ایچون اظهار صداقت ایتسونلر ؟ عجبا هندلیلری صویوب صوغانه چویردکلرندنمی ؟ میلیونلرجه زواللی اهالئ مسلمه‌یی فقر وسفالت یوزندن سوقاقلرده یاتوب قالقمغه محکوم ایتدکلرندنمی ؟ حاصلی هانکی ایلدکه مقابل انکلتره‌یه صداقت کوسترسونلر ؟

اللهه قسم ایدرم‌که ، بوکون اك عادی وبسیط فکرلی برهندلی بیله انکلتره‌نك تحکمندن ممنون دکلدر . هرکس انتقام دقیقه‌سنی دورت کوزله بکلمکده‌در . ۱۸۵۸ هند اختلالنك تاریخنی مطالعه ایدنلر ، هندلیلرك نه‌درجه صبور ، صوغوق قانلی ، فرصت کوزه‌تیجی برملت اولدقلرینی پك اعلا بیلیرلر . دیمك ایستیورم‌که : هندستان ایر ، کچ موجودیتنی ، حیاتنی کوستره‌جك وبوتون جهانی وله وحیرته الغا ایلیه‌جکدر . اونك ایچون انکلیزلر تلاشدن تلاشه دوشوب یوللرینی ، نه‌یاپه‌جقلرینی بوسبوتون شاشیروب قالمشلردر . انکلتره لوردلرینی ، مسرفلرینی یشاتدیران ، مکمل قوای بحریه تأمینه یکانه واسطه اولان (هندستان

بر ذهب)در. کندیلری، هندستانی Golden India Picturesque indie تسمیه ایدییورلر. هندستاندن محروم اولان بر انکلتره محکوم اضمحلالدر. خلافه قارشو رول اوینامه‌نك، مقام معلای خلافتی هیچه صایمه‌نك الك آغیر جزاسنی انکلیزلر چکه‌جکلردر.

روسیه وفرانسه اساساً کندیلری محتاج همت بر حالده اولدقلرندن، انکلتره‌یه یاردملری طوقونه‌میه‌جنی کبی، انکلتره‌نك حیل ودسایسندن، سوء سیاستنه، انتریقه‌سنه قربان اولدقلرندن طولایی، آنلرك‌ده یاقینده کندیسندن یوز چویره‌جکلری محققدر. روسیه‌ده سلاح وطوپ قالمدیغنه، فرانسه‌ده پاره ومهماتك فقدانته، انکلتره‌نك عسکرسزلك بلیه‌سنه دوچار اولدیغنه باقیلیرسه بعونه تعالی هرحالده عثمانلی دولت اسلامیه‌سیله متفقلرینك بو محاربه‌دن مؤید ومظفر اوله‌رق چیقه‌جقلری بوتون ارباب تفکر واذعانك تحت تصدیقنده‌در.

بناءً علیه هیچ قورقویه محل یوقدر. ایاغمزی صیقی آته‌لم، دشمنلرمزی، منافقلرمزی، بدخواهلرمزی بیله‌لم، طانیه‌لم، بوکبی آلچاقلرك اغوا آت وافساداتلرینه‌قولاق آصمیه‌لم. بوکون حکومتمزه ظهیر اولمق، بوتون دنیاده‌کی مسلمانلر اوزرینه مترتب بر فریضه‌در. بونك حقیله ایفاسنه دیناً، وجداناً، ایماناً مجبورز.

من آنچه شرط بلاغست باتو میکویم
توخواه ازسخنم پندکیر، خواه ملال

س. م. توفیق

افغانستان بوتون غوامض احواله واقفدر

بر افغان سیاسیسی ایکی سنه اول «انکلتره وعالم اسلام» سرلوحه‌سیله بر مقاله یازمش ودیمشدی‌که: «اون درت سنه اول شامده بولونیوردم. او زمان آلمانیا ایمپراطوری وایمپراطوریچه‌سی جنابلری شامی زیارت ایتمشلردی. بو اثناده ایمپراطور ویلهلم حضرتلری قیافت عربیه‌یی لابس اولدقلری حالده «بن اوچ یوز اللی میلیون اسلامك دوستی‌یم» دیمشدی. بو سوز عصرلردن بری شرقده و عالم اسلام اوزرنده حاکم یگانه اولان انکلتره‌یه قارشی بویوك ومهم بر ضربه ایدی. ایمپراطور جنابلری اسلاملری سویوردی وسودیکنی بویله‌جه علناً اظهار ایتمش ایدی. بونك ایچون دیبوروم‌که: انکلتره عموم شرقده وهندستانده‌کی موجودیتنك محافظه‌سی ایچون اسلامله شدت پولتیقه‌سندن واز کچه‌لیدر. زیرا بو احوالی دوشوندیکم وقت آلمانیایی انکلتره ایچون روسیه‌دن داها مدهش بر رقیب کوریبوردم.»

محرر، انکلیزلرك شرقده حلم وملایمت پولتیقه‌لریله تأمین بقا وموجودیت ایده‌بیله‌جکلرینی سویله‌دکدن صوکره شیمدی بو پولتیقه‌نك‌ده کیشمه‌سنه کچیور، بوخصوصده سرد مطالعات ایدیبوردی. ایکی سنه‌نك اوینادیغی بویوك سیاسی رول بو بیانات ومطالعه‌یی حقیقته تحویل ایتدی. غرب قان دکزی اولدی. بوتون حکومتلر یکدیکرینه حرب اعلان ایتدیلر. انکلتره‌ده عصرلردن بری قلبنده بسله‌دیکی غرضی اظهار ایتمك صره‌سی کلدیکنه ذاهب اوله‌رق آلمانلغك و مسلمانلغك محوی ایچون حربه باشلادی.

یوقاریده نقل ایتدیکم مقاله، صاحبی بر شرقلی، بر افغانلی اولمق حسبیله حائز اهمیتدر. دیمك‌که انکلتره‌نك ما فی‌الضمیرینی ـ ظننك عکسنه ـ افغانلیلر تماميله اوکرنمشلردی. او ذات، انکلیزلره نصیحت یوللو شو یازیلری یازارکن وهندستانده انکلتره‌نك وضعیتنی تشریح ایدرکن انکلتره ایچون، عالم اسلامله خوش کچینمه‌دیکی تقدیرده، اسلاملرك توجهنی جلب ایتمکده اولان آلمانیانك انکلتره‌یه مدهش بر ضربه ایندیره‌جکنی تقدیر ایدیبوردی. نته‌کیم‌ده اویله اولدی. ایشته افغانستان بو حادثاتی: حرب عمومی‌یی، جهادی طبیعتله بکله‌یوردی. واونك ایچون حاضرلانیوردی.

اخیراً انکلتره‌نك افغانستانه بر اولتیماتوم ویردیکی شایع اولدی. بن بونی قبول ایتمه‌مکله برابر ـ اکر طوغرو ایسه ـ دیرم‌که: انکلتره ایچون بو حرکت بویوك بر اذعانسزلقدر. ٤٠ سنه اول انکلیزلر افغانستانی استیلا ایتمشلر وفقط افغانلیلرك شجیعانه هجوم ومقاومتلری سایه‌سنده رجعته مجبور اولمشلردی. بو محاربانده، ظن ایدرم، انکلتره افغانلیلری اوکرنمشدر. کمال امنیتله سویله‌یه بیلیرم که: ٩٤ انکلیز استیلاسنده ـ نتیجةً ـ انکلیزلری محو وپریشان ایدن شیء افغانلیلرك سلاحلری دکلدی؛ زیرا: انکلیزلر صوك سیستم طوپ وتفنکلرله مجهز بولوندقری حالده، افغانلیلرك آنجاق برقسمنده مارتین بولونیور. قسم اعظمی چاقاقلی تفنکلرله حرب ایدیبورلردی. یالکز، کندیلرینه خاص بر بسالتله، بر حس دینی، بر محبت وطنیه واردی. ازجمله: بر دلیقانلی محاربه‌یه کیدرکن اوچ همشیره‌سی‌ده کندیسندن آیرلمامش، حربه اشتراك ایتمشلردی. محاربه اثناسنده علمدار اولان اوکنج شهید دوشمش، فقط بویوك همشیره‌سی بایراغی یره دوشورمه‌مش، کندی واورتانجه همشیره‌لری‌ده شهید اولمشلر، الی‌النهایت کوچوکلری افغان بایراغنی انکلیز اردوکاهنده طالغه‌لاندیرمشدی. ایشته انکلیز اوردوسنی مغلوب وپریشان ایدن بو صولت جنکاورانه ایدی.

شیمدی یه افغانلیلر اونجیب وقدسی روحی قلبلرنده صاقلایور. فقط... بوکون انکلتره ایله دوکوشه‌جك اولان افغانلیلر، دونکی کبی اهالی، قبائل دکل؛ منتظم و مسلح عساکردر. انکلیزلرك بیله «Bismarck of orient» دیدکلری وتقدیر ایتدکلری افغانلیلرك داهی امیرینك وضع ایتدیکی قوانین واساسات تمدن بوکون افغانستانده عیناً تطبیق ایدیلدی. بو غیرت وفعالیت نیچون اوله‌بیلیردی؟

البته استقلالی، استقبالی تأمین ایچون. چونکه افغانستان آسیا اورته‌لرنده ایکی غدار حکومت صلیبیه‌نك انظار احتراصی آلتنده أزیلمکدن آنجق بویله‌لکله قورتولا بیلیردی.

خلاصهٔ کلام: ایشته بوکون شو عمومی حربده آلمانیا ـ محررك تقدیر ایتدیکی کبی ـ انکلتره ومتفقلرینه قارشی مظفرکن، یه آلمانیا اسلاملرله دوست ومتفقدر. الیوم آلمانیا وعالم اسلام منافعی آره‌سنده بویوك بر مناسبت وار. انکلتره بوتون بو ضربات شدیده آلتنده أزیلیرکن ظلمی آلتنده ایکله‌ین شرقده‌کی مسلمانلر قورتوله‌جق ومسعود اوله‌جقلردر. افغانستان درت کوزله بکله‌دیکی بو جهادده بلوجستانله متفقاً وظیفه‌سنی بحقیه ایفا ایده‌جکنه هیچ شبهه ایتمه‌ملی‌در. افغانستان بوتون غوامض احواله واقفدر. یقینده مدهش بر قوتله غزایه اشتراکنی بتون جهان کوره‌جکدر.

افغانی زاده

شؤون

دارالخلافه :

مصر ملکنك شرعاً وجوب قتلی . — خدیو اسبق اسماعیل پاشا زاده حسین کامل حقنده‌کی فتوای شریفه صورتیدر :

زید مسلم خلافت اسلامیه علیهنه حرب ایتمکده بولنان انکلتره حکومتیله برلشه‌رك دولت عثمانیه‌نك اجزاء ممالکندن بولنان مصر ایالتنی قلمرو خلافت اسلامیه‌دن اخراجه وانکلتره ممالکی عدادینه ادخاله بالتصدی حکومت مذکوره‌نك حمایه‌سنده تسلطن ایلسه الله ذوالعظمه والجلاله ورسول کبریایه وجماعت مسلمینه خیانت شنیعه‌ده بولنمش اولورمی ؟ الجواب : اولور .

بوصورتده زید باغی اوله‌رق ازاله‌سی واجب اولمغله تصدی ایتدیکی دعوادن رجوع ایتمیوب خلیفهٔ مسلمینه اطاعتدن ابا ایدرسه [فقاتلوا التی الخ] نص کریمی موجبنجه قتالی عامهٔ مسلمینه واجب ارلورمی ؟ الجواب : اولور .

بو صورتده زید بو حرکات فضیحیه وافعال شنیعه و فسادیه‌سنك جزاسی اشد عقوبانه وحق قتله مستحق اولورمی ؟ الجواب : اولور .

کتبه الفقیر لمالی خیری بن عونی الارکوبی عفی عنهما

∴

دولت عثمانیه‌نك اجزاء ممالکندن بولنان مصر ایالتنده‌کی حاکمیت مقدسهٔ خلافتپناهی‌یی اخلاله وایالت مذکوره‌یی انکلتره‌نك تحت حاکمیتنه ادخاله بادی اوله‌جق حرکت منفوره‌سندن طولایی خدیو اسبق اسماعیل پاشا زاده حسین کامل حقنده ترتب ایدن احکام شرعیه‌یی محتوی اوله‌رق بالاستفتا صادر اولان فتوای شریفه بالایه درج اولنمش وکندیسنك حائز وحامل اولدیغی رتبه ونشانلرك رفع واستردادینه‌ده دولتجه قرار ویرلمش ومرقوملك بولندیغی مصر قطعه‌سی دردنجی اردوی همایون منطقه‌سی داخلنده ایدوکندن دیوان حربجه محاکمه‌سنك اجراسی مذکور اردو قوماندانلغنه اشعار قلنمشدر . (تبلیغ رسمی)

سبیل الرشاد

انکلتره حکومت ظالمه‌سنك امر وفرمانیله مصر حکمدارلغنی قبول ایده‌ن حسین کامل و عونه‌سی اسلامیت علیهنده اك جانیانه و ملعونانه بر حرکتده بولنمشاردر . خلافت اسلامیه‌نك چار اقطار جهانده مسلمانلرك نجاتی ایچون آچدیغی لوای جهاده قارشی حسین کامل ایله عونه‌سی مسلمانلغك خصم جانی اولان انکلتره‌یه التحاق ایتدیلر وخلافت علیهنده یورودیلر . بو . نه بویوك جرأت، بو نه‌ملعنت ! فقط حسین کامل ایله عونه‌سی و انکلتره بوکا امین اولسونلرکه بوکون لیث ولعل پولتیقه‌سنی تعقیب ایده‌ن بر باب عالی یوقدر . بوکون هر درلو فداکارلغی کوزه آله‌رق سلاحیله ، مالیله ، جانیله اسلامیتك ، مسلمانلرك خلاصی اوغرنده بوتون وارلغیله جهاد ایده‌جك ، صوکنه‌قدر چالیشه‌جق بر خلافت اسلامیه واردر . انشاءالله پك یاقینده اوشرذمهٔ ضاله جزای سزاسنه نائل اوله‌جق ومصر قطعهٔ اسلامیه‌سی انکلیزلرك کابوس ملعنتلرندن خلاص بوله‌جق وحظیرهٔ مقدسهٔ اسلامه عودت ایده‌جکدر .

وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون .

تبلیغات رسمیه

عقبه :

١٠ کانون اول : برانکلیز قرووازوری بوکون (عقبه) کورفزینه کیرمکه تشبث ایتمشدر . بواثناده طوپلریمزك باصقین آتشنه اوغرایه‌رق درحال کیرو دونمکه مجبور اولمشدر . قرووازورك آتشی تمامیله تأثیرسز قالمشدر . ١٠ کانون اول : انکلیزلر عقبه جوارنده ینه براخراج حرکتنه تشبث ایتمشلردر . ایکی فلیقه ساحله یاقلاشمغه چالامش ایسه‌ده ژاندارمه پوسته‌مزك آتشی اوزرینه درت تلف ویره‌رك کری دونمشدر .

چناق قلعه :

١٤ کانون اول : قرارکاه بالجمله یاکلش شایعاته برنهایت ویرمك ایچون ٢١ تشرین اولدن بری چناق قلعه‌نك اصلا بومباردمان ایدلمدیکنی اعلان ایدر وبو بومباردمان حقنده اوزمان قرارکاه عمومی درحال تبلیغاتده بولنمشیدی . بوکونلرده‌ده بویله بروقعه تحدث ایتمش اولسیدی ینه کمال وضوح ایله تبلیغ ایدیلیردی .

١٥ کانون اول : بوکون برفرانسز طورپیدوسی کیکلی (بوزجه آطه قارشیسی) جوارنده‌کی ساحل محافظلریمزه بر قاچ مرمی انداخت ایتمش ایسه‌ده هیچ بر تأثیری اولمامشدر .

قره‌دکز :

بوکونلرده فیلومز حمیدیه ایله برابر اولمق اوزره قره‌دکزده طولاشمش وهیچ بر ضرره اوغرامه‌دن عودت ایتمشدر . کیلرمزدن بری ماه حالك اون برنده بش زره‌لی ، ایکی قرووازور ، اون طورپیدو واوچ طورپیل کمیسندن مرکب بردشمن فیلوسنه تصادف ایتمشدر . یعنی ١٧ روس حرب کمیسنه قارشی بر عثمانلی کمیسی . فقط کمیمز بومتفوق دشمنه کیجه‌لین تعرض ایدرك راستیلاو کمیسنی کمال موفقیتله طوپه طوتمش ، (اوله‌غ) ، (آتوس) نام طورپیل کمیلرینی باتیرمشدر . بواثناده ایکی ضابط ایله اوتوز نفر قورتاریله‌رق اسیر ایدلمشدر . عین زمانده فیلومزك دیکر بر قسمی موفقیتله باطومی بومباردمان ایتمشدر . آیك اون ایکنجی کونی صباحی ایکی کمیمز بونلره نسبتله روسلرك بوقوتلی متفوق دونماسنی تکرار محاربه‌یه اجبار ایتمك ایستمشلر ایسه‌ده اون یدی دشمن کمیسی سیواستوپوله قاچمغی ترجیح ایتمشدر .

قفقاسیه :

١١ کانون اول : قفقاسیه جبهه‌سنده قطعاتمز « اید » و « اولتی » موقعلری آره‌سنده قطعی برمظفریت قزانمشدر . محاربه الآن دوام ایتمکده، متمادیاً یکی موفقیتلرله تتوج ایلمکده‌در . شمدی‌یه قدر آلتی طوپ ضبط ایتدك . ایچلرندن بری میرالای اولمق اوزره بیکدن فضله اسیر آلدق وبرچوق جبخانه وتجهیزات اغتنام ایلدك . ١٢ کانون اول: «اید» جوارنده بولونان روس قطعاتی حدود قطعاتمز طرفندن حدودك اوبرطرفنه آتیلمشدر . روسلر ، اردوی اصلیمزك تعرضی قارشیسنده « اراب »، « قلندر » ، « آرداش » جوارنده‌کی موضعلرندن فرار صورتنده کری چکیلمشدر . ١٤ کانون اول : قافقاسیه‌ده اردومز ایلری یوریشنه مظفرانه دوام ایدیور . ١٥ کانون اول : قافقاس اردوسندن بوکون آلنان معلوماتده ، دشمن تعقیب ایدیله‌رك برچوق اسیر آلیندیغی وقطعاتمزك سلاح وجبخانه وسائر لوازم حربیه اغتنام ایله‌دیکی بیلدیریلمکده‌در .

اخطار : آبونه بدلاتنی تماماً کوندرمه‌یه مقتدر اولامایان قارئین محترمه‌مك هیچ اولمازسه آیده بر مجیدیه کوندرمك صورتیله تأدیهٔ دینه همت بویورملری استرحام اولنور .

مطبعهٔ امدی اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلکه موافق آثار مع‌الممنونیه قبول اولنور . درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

سنه ١٣٣٠/١٠/١

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرحالکی برغزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مکتوبلرك، امضالری واضح واوقونقلی اولمسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

پاره کوندردیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ٣٢١ — ٢٠ صفر ١٣٣٣ — پنجشنبه — ٢٥ کانون اول ١٣٣٠ — جلد ١٣

حدیث شریف

حدیث شریف

من غزا فی سبیل الله ولم ینوالاعقالا فله مانوی

مآل شریفی

هر کیم الله یولنده غزایه چیقارده نیتی ولو دوه‌نك آیاق باغی کبی جزئی بر غنیمتدن عبارت اولورسه نیت ایتدیکی شیدن باشقه‌سنه نائل اولاماز .

حدیث شریفك راویسی عبادة بن الصامت رضی‌الله عنهدر . مخرجلری نسائی ، احمد بن حنبل وحاکمدر .

حدیث شریف

جاء رجل الی النبی صلی الله علیه و سلم فقال ارأیت رجلا غزا یلتمس الاجر والذکر ماله ؟ فقال رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم لاشیٔ له . فاعادها ثلث مرات یقول له رسول الله صلی الله علیه وسلم لاشیٔ له . ثم قال ان الله لایقبل من العمل الاماکان له خالصا وابتغی به وجهه

مآل شریفی

بری نبی اکرم صلی الله علیه وسلمك حضور شریفلرینه کلوب : « یا رسول الله ! نه بویورورسکز ؟ بر آدم هم اجر، هم‌شان وشرف اکتسابنی قصد ایده‌رك غزا ایدرسه نه‌یه نائل اولور ؟ » دییه‌صوردی . رسول الله صلی الله علیه وسلم : « هیچ بر شیئه نائل اولماز . » بویوردی . او آدم بو سؤالنی اوچ کره تکرار ایتدی . اوچنده‌ده : «هیچ برشیئه‌نائل‌اولماز»جوابنی‌ویردکدن صکره : «الله‌تعالی حضرتلری کندی رضاسی ایچون خالص اولارق و وجه کریمی طلب ایدیله‌رك یاپیلان عملدن باشقه‌سنی قبول ایتمز » بیوردیلر .

سنن نسائی حدیثلرندن اولان بو حدیث شریفك راویسی ابو امامة الباهلی رضی الله عنهدر .

حدیث شریف

عن شرحبیل بن السمط قال لکعب حدثنا عن رسول‌الله‌صلی‌الله علیه وسلم واحذر . قال سمعته یقول من شاب شیبة فی الاسلام فی سبیل‌الله کانت له نورا یوم القیامة . قاله له حدثنا عن النبی صلی الله علیه وسلم واحذر . قال سمعته یقول ارموا من بلغ العدو بسهم رفعه الله به درجة قال ابن النحام یا رسول الله و ماالدرجة قال اما انها لیست بعتبة امك و لکن ما بین‌الدرجتین مائة عام .

مآل شریفی

« شرحبیل بن‌السمط » دن روایت اولونورکه بر کون کعب بن مرة البهزی رضی الله عنهه : « یا کعب ، بزه رسول الله صلی الله علیه وسلمدن‌طویدیغکدن‌بحث‌ایت . زیاده، اکسیك سویله‌مکدن‌ده صاقین» دیمش . کعب : « ایشیتدم بویوردیکه هرکیم دائرهٔ منجیهٔ اسلامده الله یولنده صاچینی آغارتیرسه قیامت کونی بوآقلغی کندیسنه نور اولور » دیمش . شرحبیل حضرت کعبه ینه : « بزه‌نبی اکرم‌صلی‌الله علیه وسلمدن طویدیغکدن بحث ایت‌ده زیاده اکسیك سویلمکدن حذر ایت » دینجه کعب دیمشکه : « ایشیتدم بویوربوردیکه(نشان آلارق) آتك . هرکیم بر اوق دشمنه ایریشدیره‌بیلیرسه او عملی ایله الله تعالی حضرتلری آنك جنتده مقامنی بر درجه ترفیع ایدر . (اوراده حاضر اولان) ابن النحام رضی الله عنه « یارسول الله‌درجه بویوردیغك نه‌در ؟ » دییه سؤال ایدنجه : « بنم درجه دیدیکم سنك

آناكك اشیكی دكلدر . ایكی درجه‌نك آراسی یوز ییلدر . »

بو حدیث شریف نسائی حدیثلرندندر .

حدیث شریف

ارموا واركبوا وان ترموا احب الی من ان تركبوا كل شیٔ یلهو به‌الرجل باطل الارمی الرجل بقوسه اوتأدیبه فرسه اوملاعبته امرأته فانهن من الحق ومن ترك الرمی بعد علمه فقد كفرالذی علمه

مآل شریفی

(نشان آلوب) حیوانه‌ده بینكز . مع مافیه نشانجیلغكز بكا سواریلككزدنده خوش كلیر . انسان اویالاندیغی ملاهینك كافه‌سی باطلدر ، یالكز انسانك یایندن اوقنی حواله ایتمسی ویا حیوانی تربیه ایتمه‌سی ویاخود زوجه‌سیله اویناشماسی مستثنادر . بونلرك اوچی حق اولان ملاهیدندر . هركیم اوق آتمایی اوكرندكدن صوكره تركایدرسه كندیسنه تعلیم ایدنه قارشی كفرانده بولونمش اولور .

بوحدیث شریف عقبة بن عامرالجهنی روایتیله مسند امام احمد بن حنبل ، مسند شافعی ، جامع ترمذی ایله بیهقینك شعب الایمانده مذكوردر .

حدیث شریف

ان الله عزوجل یدخل ثلثة نفرالجنة بالسهم الواحد : صانعه یحتسب فی صنعته الخیر والرامی به ومنبله .

مآل شریفی

الله عز وجل حضرتلری برتك اوق یوزندن اوچ كشی‌یی جنته صوقار : صنعتنده خیر یعنی جهاده یاراماسنی نیت ایدن صنعتكارینی ، اوق آتانی ، برده اوق آتانك یانده طوروب اوقلری برر بر كندیسنه ایله‌تن كیمسه‌یی .

بوحدیث شریفك‌ده راویسی عقبة بن عامرالجهنی‌در . مخرجلری امام احمد بن حنبل ایله نسائی‌در .

احمد نعیم

ادبیات

ملحدلره قارشی

« اعجاز قرآن ، تاریخ ادبیات عربیه ، حدیث القمر كبی جداً قیمتلی وامثالسز اثرلر تألیف بویوران ،مصرك اك بویوك شاعری ، اك لطیف البیان محرری مصطفی صادق الرافعی حضرتلرینك یوز بیكلرجه نسخه طبع و نشر ایدیلن « حدیث القمر » كتاب مشهورندن بر پارچه : »

ای قمر ! بو لحظه‌ده زمانك توقف ایتدیكنی ، ابدیتدن بر قطعهٔ ثابته‌یه استحاله ایتدیكنی تخیل ایدیورم . اورایه هرشی ، حتی زمان بیله ، اولدكدن صوكرا كیرر . اونك یك طائلی بر حیات ، دها طائلی بر ممات ایثار ایدن متبسم دوداقلرینك نورصاچان شعله‌لرینه كومولمك ایسته‌دم . لكن نه چاره‌كه جمال ، محبته بو درجه مسعودانه بر اولوم روا كورمز . هر عاشقك روحی بر بوسه ایله چیقوب كیتمش اولسه‌یدی ، یاخود بر ابتسام سحارك اشعهٔ نوریا نورنده اوچسه‌یدی ، دها طوغروسی باب سمانك كلیدی بو رقیق غنچه فم اولسه‌یدی ؛ قلب بشرك نظامی ده‌كیشیر . آنك هر ضربه‌سی دنیا ایله آخرت آره‌سنده‌كی مسافه‌یی قطع ایدن سریع بر خطوه اولور . محبت حیات یرینه محبت ممات قائم اولوردی . فقط جمال ، دائما بخیلدر ؛ چونكه آخرت دائما بعیددر . محبت ایسه دائما بر عذاب اوله‌رق باقیدر ؛ چونكه جمال محبت حیاتك ماده‌سیدر . ذاتاً ارض اوزرنده بو بدایع اولماسه‌یدی ، اللهی طانیه‌جق ، آنك وحدتنه ایناناجق هیچ برعقل بولونه‌مازدی . چونكه او بدایع حقیقتده منطق الهینك ایلك صحائف اقناع واعجازیدر . طائفهٔ ملحدینی كوز اوكنه كتیرنجه كورورزكه ؛ آنلرك اللهی انكارده اك زیاده ایلری كیده‌نی جمالك نزاهت وعفتنه‌اك بویوك دشمن اولانیدر !..

نه چاره‌كه اونك اشعهٔ ابتسامنده سمایه چیقه‌مادم . بالعكس اونك او ابتسامی قلبمی احاطه ایدنجه سیاه بر بولوط آری‌یه آری‌یه ناصیل بیاض برسحاب اولورسه قلبمك‌ده اویله‌جه ذوبانه باشلادیغنی حس ایتدم . باق ، سن ده ای قمر ، كولیورسك . صانكه او دلبردن قیصقانیورسك . بریكز سماده ، دیكریكز ارضده جمالك ، محاسنك اك شمرلی معناسنی تمثیل ایدیور .

ایشته شیمدی بو لیل اضطرابك آغوشنده اویویان نسیم روحنواز ، كل قدانلری اوزرنده آویانه‌رق ؛ بوی معطریله سنك شعاع دلفریبكده بیقانیور . آه او نورلر صاچان شعله‌لر بنم آلولی جكرلرمك آتشنی نه قدر خفیفلشدیریور ! او جكرلركه روحلری تحلیل ، نه مقدارده خیر و شر ایله ممزوج اولدیغنی تقدیر ایدن بر معمل كیمیاوی حالنی آلدی . اویله بر تحلیلاتكه نتیجه‌سی سراپا حكمتدر . ذاتاً آتشین قلبلرك طبایعنی آكلایه‌مایان ، قلباً جاهل اولور . ولوكه دماغی بوتون علوم ایله مملو بر كتبخانه تشكیل ایتسون . قلب جاهل اولونجه طبیعتك سلطان حقیقیسی مفقود اولور . او سلطانكه نه بوتون علومك غایه‌سی اولان قوت ، نه بوتون اعمالك غایه‌سی اولان تسخیردر . چونكه هر حالده طبیعت دها قوی ، دها نا قابل تسخیردر . ولوكه انسانك نقطهٔ نظرندن مسخر كورونسون .

هوانك طبقاتنی یاره‌رق یوكسه‌لن بر طیاره‌نك طیرانی ، هواجه بادیٔ تعجب اوله‌ماز . چونكه اصغر مخلوقات اولان سینكلرده اوچیور . سابح بر آطه دینه‌جك قدر جسیم بر واپورك سطح بحری یاره‌رق سیرانی ، دریاجه هیچدر . چونكه اك كوچك بالیق اونك قورطه‌لری قارشیسنده دها ثابت ، دها متحملدر .

طبیعتك سلطان حقیقیسی ، روحك سلطانیدر ، كه الله‌در .

بوطبیعت ایسه بدقدرتده بر آلتدر . انسان ایسته‌دیکی قدر دوداقلرینی اصطلاحات علوم ایله مملو بر کنجینه یاپسون؛ طبیعت او حروفك مدلولاتی ایله هیچ متأثر اولماز . فقط انسان قلبنی حس فضیلت ایله طولدورسون؛ اووقت طبیعت کمال خشوع ایله اوکا منقاد اولور .

طبیعت : اك بویوك عالمی ؛ آغزندن اصطلاحات فنیه ، اختراعات علمیه دوکولورکن ؛ بزم بر چوجغك کوندوز مغاره‌ده کیزله‌نن خفاشلری قوالادیغنی سیرمزکبی ؛ سیر ایدیور . بوعلومك انسانلر ایله الله آره‌سنده‌کی مناسبات اوزرینه تأثیراتی : برفقیرك رؤیاده کندینی صاحب ثروت کوره‌رك اویاندقدن صوکرا اوقوجه ثروتدن بر پارچه اکمك آله‌جق قدر بر پاره بوله‌مامسنك ، آچ قالمسنك ایراث ایده‌جکی تأثیراتك عینیدر .

الله نیته کوره معامله ایدر . دفتر حسنات ایسه ارقام قلبیه ایله مملودر . براق، شومدنیت، شو علوم، فضیلتی بوتون قلبلردن صیپرسون. نتیجه‌ده عالم حیوانلرك جاهل حیوانلری یوتدیغنی کوره‌جکز . اوکون طبیعتك دیدهٔ امعانی وحشی حیوانلرك روحلری ، پنجه‌لری ، دیشلریله عالم انسانلرك کتابلری ، اللری ، قلملری آره‌سنده بر فرق کورمیه‌جکدر . ایکیسی‌ده بهیمی بر وظیفه‌نك ابکم آلتلری اوله‌جق، که اوده : هر وسیله ایله یاشامق !

بز بو عالم حیوانیتك صورت صفراسنی جماعت ملحدینده کوریورز. اونلرك ادعا وافتخار ایتدکلری بوتون فلسفه وعلملری بر برینه متداخل برچوق شیلره دلالت ایلر ،که هپسی برمعناده اتحاد ایدر : الوهیتله استهزا ایدن قلبلرندن فضیلتی سیلوب سوپورمك !

برملحدك فضیلت نشری ایچون چالیشدیغنه هیچ اینانه‌مام . اونلردن اویله بر شی صادر اولورسه مطلقا الحاد بشریلرینی اثبات اتمك ایچوندر، که بوصورتله هم اللهه کفر ایدر ، هم برصفة الٰهیه تقلیده چالیشیرلر .

الحاد ، غرور واوهام ایله مترافقدر . غرورسز ، اوهامسز بر الحاد، بر مجنونده عقل ، یاخود برعاقلده جنون بولونماسنه بکزر .

ملحدلر فلسفهٔ روحیه‌یه ، دینه اینانماق ایسته‌یورلر . فقط عینی زمانده بوفلسفه‌یی اثبات ایده‌جك فکرلرده، استخراجاتده بولونیورلر. آنلر بزه دیورلرکه : « بز ارض اوزرنده‌یز . دائما ارضه باقه‌لم . کوزلرمزی سمایه جذب ایدن قوتی محو ایده‌لم ؛ تاکه دماغمزده‌کی علملر آیاقلریمزك آلتنده سورونسون. شایدسما باشمزه رحمت یاغدیرسه بونی واهب الحیات ورب السماواتدن بیلمه‌یه‌لم . چونکه ارض اورحمتی نهرلرندن طوپلایه‌جق ، ماده تاصیل ماده‌دن فیشقیرسه حیات‌ده ارضدن اویله فیشقیره‌جق ؟ . . » دها صوکرا بوکلمات بوغازلرنده اریر . بوتقوتغه‌یه باشلارلر ، نهایت صوصارلر . صانکه کوزلری بویوك بر بلاغتله دیرکه : « اکر هوایی ارضدن تنفس ایتمه‌یه چاره بولسه ساده بونلرکز رب السماواته ایمان ایتسون . »

ایشته ملحدلرك فساد ایمانه اك قوی برهانلری اودرجه ضعیفدرکه کندیلرینه اك بلیغ جوابی تشکیل ایدر . الحادك فسادینه اك قوی برهان ملحدك بر انسان عقلنه ، عینی زمانده برجانوار قلبنه مالك اولمسیدر .

دها صوکرا اونلر بزه دیورلرکه : « علم فلانی اثبات ، فلانی نفی ایتدی ، دین‌ده بویله . بونلرك آره‌سنده متردد قالمایکز. ایسه‌یی، علمی ترجیح ایدیکز . چونکه آکلایه بیلدیککز برشی آکلایه‌مدیککزدن دها اولادر . علمك قبول ایتمدیکنی کوش اذعانکزه صیغدیرمایکز . . یوقسه جهل اصطلاحی ایله اتهام اولنورسکز . . . اکر فقیر برسوسیالیست اولورده باشقه‌سنده میلیونلرك موجود اولدیغنی ایشیدیرسه‌کز اینانمایکز . چونکه سوسیالیزم بونی قبول ایتمز . الحاصل دائما کوروکز ، هیچ اینانمایکز . . . اکر انسانی اك بسیط ، اك عادی اشیایی تحلیل ایتمکدن عاجز کوریورسه‌کز انسانك علم نقطهٔ نظرندن حالا هنوز ناقص اولدیغنی بیلکز . علم استقبالده کماله واصل اوله‌جقدر . شیمدیلك ناقص برکفر سزه کافیدر . . .

«صاقین کفرك نقصانی ایمانك کمالندن انبعاث ایتدیکنه قائل اولمایکز. خایر ، خایر ! کفرك نقصانی ، علمك نقصانندن ایلرو کلمشدر . علم برکون تمام واوکون اك بویوك عالم اك مدهش کافر اوله‌جقدر . کرچه بز استقبالدن بی خبرز . اما علمك ذروهٔ کماله واره‌جغنی بیلیورز. . .»

ای زمرهٔ باغیه ! برسینك خلق ایده‌مه‌ین علمکزمیدرکه : بزی انکار خالقه سوق ایده‌جك ؟ اوعلمکزکه : برسینکی کورونجه آنجق تاصیل یاراتیلدیغنی درلو درلو فلسفه‌لرله آکلاتمه‌یه قویولور . اوت . اوعلمکزکه : غایه‌سی اك درین جهالتدر . اوعلمکزکه : کائناتك انتظامنه برتفسیر حملیدن باشقه برشی دکلدر . اوعلمکزکه : بشریتك سر اعظمی اولان قلبی انتظامسز براقیور .

خایر، خایر! علم بوکا دلالت ایتمز . عالملرده بونی کشف ایده‌مز. فقط برفرقهٔ ضاله قلبنی ضعیفلاشدیره‌رك عقلی قوتلندیرمك ایسته‌دی . بوغایه‌سنه‌ده نائل اولدیغنی ظن ایتدی . بیلمدی‌که اوقوت هم قلبدن، هم عقلدن محو اولدی ومنطق کتابلرنده‌کی قوت علمیه‌یه مشابه برحاله تحول ایتدی .

آنلرك زعمنجه فکر سربستلشدی، بوتون قیدلردن ازاده اولدی. دیمك ایسته‌یورلرکه : « دین فلسفی‌نك حقیقی حریتدر . » اوغافللر بیلمیورلرکه حریتك حقیقی فلسفهٔ دیندر .

بعض وحشیلر براللهك موجودیتنی اقرار ایدرلر . عینی زمانده اواللهك الٰهی اولمق ایسترلر . ملحدلر ایسه بونلردن دها آلچق درکه‌ده‌درلر . چونکه اونلر الٰهی تمامیله محو ایتمك ایسته‌یورلر. وحشتك اك اشاغی مرتبه‌سی‌ده بودکلی‌در ؟..

مصرلی

عمر رضا

مصرك فتحی

تاریخ اسلام صحائفندن

۱

بو كون معظم بر اسلام اردوسنك لطف الٓهی یه استناداً استردادینه یورومكده اولدیغی مصر قطعه‌سی ، تمام ۱۳۱۳ سنه اول مسلمان مملكتلری صیراسنه كچمشدی . چونكه : هجرتك ۱۸ نجی سنه‌سنده مشهور (عمرو بن العاص) طرفندن فتحنه تشبث ایدیلمش و ۲۰ نجی سنهٔ هجریه‌ده تسخیرینه موفقیت حاصل اولمشدی .

فاروق معظم حضرتلرینك مقام خلافته شرف ویردیكی صیرالرده ایدی كه اسلامیت كونشی ، بر طرفدن او وقتكی ایرانیلرك آتشكدهٔ ضلالتنی سوندورویور ، بر طرفنده سوریه‌لیلرك طریق هدایتنی پارلاتیوردی .

مجاهدین دینك غیرتیله دمشق آلینمش ، قدس آله كچیریلمش ، سوریه وفلسطین خطه‌لری مسلمانلغك سایهٔ حمایه‌سنه التجا ایله‌مشدی .

بو محاربه‌لرده فرقه قوماندانلغنده بولونان عمرو بن العاص ، اعلای كلمة الله ایچون عالم اسلامه جسیم وفیاض بر قطعه داها قازاندیرمق املیله فاروق اعظم حضرتلرندن فتح مصر ایچین اذن ایستیوردی .

خلیفه حضرتلری ایسه مسلمانلرك مركز خلافتدن پك اوزاقلاشمالرینی ایسته‌مدیكی جهتله عمروك طلبنه ابتدالری موافقت كوسته‌رمیوردی . فقط ابن العاصك مطالباتی تمادی ایله‌دیكی جهتله قوماندانك آرزوی جهانكیرانه‌سنه دایانامادی . درت بیك كیشیلك جزئی بر قوتله مصر اوزه‌رینه یورونولمه‌سنه مساعده ایتدی . عمرو بن العاص ، شجیع بر قوماندان ایدی . لكن عسكرلكدن زیاده نفوذ نظری و مهارت سیاسیه‌سی واردی . مصرك فتحی ایچون كوسته‌ردیكی شوق وخواهشده او نفوذ نظر واو مهارت سیاسیه‌دن ایلری كلیوردی . زیرا : قبل الاسلام بر مصر سیاحتی یاپمش و او اثناده مصریلرك حرب وضرب اهلی اولمادقلرینی ، برده مجبوری تابعی بولوندقلری روملری سه‌ومه‌دكلرینی كوروب آكلامشدی .

(امام سیوطی) « حسن المحاضره فی اخبار مصر والقاهره » عنوانلی كتابنده بو سیاحتی شو صورتله آكلاتیور :

قیشین یمنه ، یازین شامه كیدوب تجارتله تأمین معیشت ایدن قریشیلردن بعضلری ، لاجل التجاره قدسه كلمشلردی كه عمرو بن العاص‌ده بونلرك آراسنده بولونیوردی .

قافله افرادی ، نوبتله قیره چیقیور ، اشیالرینی طاشیوب كتیرمش اولان دوه‌لرینی اوتلاتیوردی .

بر كون عمرو بن العاص ، قیرده دوه‌ اوتلاتدیغی صیراده بر شخصك حرارتدن دوشوب بایلمش اولدیغنی كوردی ویاننده‌كی قربه‌دن براز صو ویروب اونی اولومدن قورتاردی . مكر بو آدام ، اسكندریه‌لی اولوب برای زیارت قدسه كلمش بر پاپاس ایمش . راهب افندی ، صوینی ایچدكدن ولازم كلن تشكری ایفا ایله‌دكدن صوكرا براز اوته‌یه چكیلدی و دەرین بر اویقویه دالدی . پاپاسك اویوماسنی متعاقب ایری بر ییلانك او طرفه طوغرو كیتدیكی عمروك كوزینه ایلیشدی . همان بر اوق آتوب او مدهش حیوانی اولدوردی . راهب غافل ، اویاننجه یانی باشنده یاتان ییلان لشنی كوردی و عمرو طرفندن اولدورولوب كندیسنك قورتاریلدیغنی آكلادی . قوشوب عمروك آلننـدن اوپدی و :

— جناب حق ، سنك واسطه‌كله ایكی دفعه‌در بنی هلاكدن قورتاردی . دیدكدن صوكرا سبب حیاتنك نره‌لی اولدیغنی و نه‌مناسبتله بوراده بولوندیغنی صوردی . عمرو ، مكه‌لی اولوب تجارت ایچین قدسه كلدیكنی وقازانجندن بر دوه آلمق ایسته‌دیكنی سویله‌دی . پاپاس :

— سزده بر شخصك دیتی نه قدردر ؟ سؤالنده بولوندی . عمرو :

— یوز دوه‌در . جوابنی ویردی . پاپاس :

— بزده‌كی دوه‌لر او قدر كثرتلی دكلدر . معاملاتمز ، درهم و دینار ایله‌در . دینجه عمرو :

— او حالده بر آدمك دیتی بیك دینار در . دیدی . پاپاس :

— سایه‌كده ایكی دفعه اولومدن قورتولدیغم ایچین سكا ایكی دیت ویرمك ایسته‌رم . فقط بوراده غریبم ، او قدر پاره‌یی بولوب ویره‌مه‌م . اكر مملكتمه كله‌جك اولورسه‌ك ایكی بیك آلتون ویرمك وسنی محافظه ایله‌مك اوزره جناب حقی اشهاد ایده‌رم . تكلیفنده بولوندی .

عمرو ، شو تكلیفه قارشی قبول ویاخود رد جوابنی آرقه‌داشلریله كوروشوب قونوشمایه تعلیق ایتدی ورفقاسنه‌نجی آكلاتدقدن صوكرا :

— ایچكزدن هر كیم برابر كلیرسه آلاجغم پاره‌نك یاریسنی اوكا ویریرم . دیدی .

یولداشلری عمروك كیتمه‌سنی تنسیب ایله آرالرندن برینی كندیسنه ترفیق ایله‌دیلر .

پاپاس ، بونلری آلوب اسكندریه‌یه كوتوردی . بلده‌نك وسعت وزینتیله اهالیسنك كثرتی عمروك تعجبنی موجب اولدی . او وقته قدر او درجه كوزه‌ل و قالابالق بر مملكت كورمه‌مشدی ، شهره كیرمه‌سی‌ده بر بیورطو كوننه تصادف ایتمشدی .

پاپاس ، عمرو ایله آرقه‌داشنی اقامتكاهنه كوتوروب كیدیردی ، قوشاتدی . صوكرا عیدكاه اتخاذ ایدیلمش اولان بر میدانه كتیردی . اوراده اعیان وامرای بلده طوپ اوینایوردی . عمرو ، اویونی سیر ایده‌ركن آتیلان طوپ ، بالتصادف اتوابنك یكنه كیردی . كورنلر شاشدیلر و :

— بو عربی بزه حكمدار اولاجق ؟ دیه‌یه باشلادیلر .

اویون اثناسنده طوپ ، بر آدمك البسه‌سنه كیررسه اونك حكمدار اولاجغی اعتقاد ایدیلیردی . پاپاس ، عمروك كندیسنه اولان خدمت وانسانیتنی آكلاتدی و تعهد ایتدیكی ایكی بیك آلتونك تأدیه‌سی ایچین اهالینك معاونتنه مراجعت ایتدی .

اعانه مقداری ، ایکی بیك دیناری بولنجه اونلری عمروه تسلیم ویول آزیغنی تدارك ایله‌دکدن صوکرا یانلرینه بر قلاووز قاتوب مسافرلرینی قدسه کوندردی .

عمرو ایله آرقه‌داشینك مصر سیاحتی بر آی سورمشدی . قدسه عودتلرنده حجازلی رفیقلرینه ملاقی اولدیلر وبرلکده مکهٔ مکرمه‌یه کیتدیلر . عمرو ، آلدیغی ایکی بیك دینارك یاریسنی — وعدی موجبنجه — آرقه‌داشینه ویردی . یاریسنی‌ده کندی ایچین سرمایه اتخاذ ایده‌رك داها بویوك تجارتلره کیریشدی .

ایشته بو سیاحتی اثناسنده مصرك مدخل ومخرجنی و سکنه‌سنك اخلاق وطبایعنی اوکره‌نمش ویکینه کیرن طوپ حقنده‌کی اعتقاد محلینك حقیقت شکلنی آلماسنی تمنی ایتمکده بولونمشدی .

بوندن باشقه (لتفتح علیکم بعدی مصر فاستوصوا بقبطها خیراً فان لکم منهم صهراً وذمة) یعنی (بندن صوکرا سزه مصر قطعه‌سی مفتوح اولاجقدر . اورایه کیردیککز وقت اهالیسنه حسن معامله‌ده بولونکز . زیرا اونلره قارشی هم قرابتکز ، هم ذمتکز واردر) حدیث شریفندن خطهٔ مصریه‌نك فتح اولوناجغنی آکلامش ایدی .

بو سببله مطالبات متمادیه‌ده بولونوب حضرت فاروقدن مساعده استحصال ایتدی و (عك) قبیله‌سندن ٤٠٠٠ کیشی‌یه قوماندان اولارق مصر اوزه‌رینه یورودی . خلیفه حضرتلری ، عمروه اذن ویرمکله برابر ترددن قورتولامادیغی جهتله قوماندانك اثنای حرکتنده :

— هادی کیت . فقط عزیمتك حقنده استخاره ایده‌جکم ، طرز حرکتکی بر مکتوبله بیلدیره‌جکم . بو مکتوب ، عودتکه دائر اولور و مصر قطعه‌سنه کیرمه‌دن اول الکه ده‌کرسه دون ، کل . یوق ، مصره دخولکدن صوکرا واصل اولورسه مستعیناً بالله ایلرله . دیدی .

طاهر المولوی

مقالات

خلافت عظمانك شوکت وقوتی تظاهره باشلادی

حرب حاضره اشتراکمز لازم ایدی . بز انجق بویله بر محاربه‌یه اشتراك ایله اسلامك رفاه و سعادتنی ، فلاکتلرینی ، مادی ومعنوی خسارانی ، شرف وحیثیتنی تلافی وتأمین ایدرك غایهٔ قصوامز اولان اعلای کلمة الله‌ده بولونه بیلیردك . بو اویله بر فرصت ، قیمتلی بر غنیمت ایدی‌که ، بونده یا کیلسه‌یدق ، استنکاف ایتسه‌یدك ، محو و مضمحل اولوردق . ائتلاف مثلث حکومتلری ارکیج بزی خریطهٔ عالمدن سیلوب سوپورمك ایچون کندی آرالرنده قرار قطعیلرینی ویرمش ، فقط وقت مرهونی بکلمکده ایدیلر . بز محاربهٔ حاضره‌یه اشتراك ایتمه‌مش اولسیدق ، شبهه‌سز ، ائتلاف دولتلری آلمانیا وآوستریایی مغلوب ایتمه‌لر بیله ، آنلری زیاده‌سیله ازوب یوره‌جقلردی . بزم ده سکوتمزه مقابل ، اك صوکره بزی تقسیمه چالیشه‌جقلردی . او زمان نه المانیا ، نه‌ده آوستریا دولتلری ، ائتلافه قارشو مقاومت کوستره‌میه‌جکلردی . زیرا ادارەلرنده‌کی مسلمانلرك هر درلو امللرینه ضربه اورمق ؛ انلرله بزم اره‌مزده واقع اولان روابط دینیه واخوتکارانه‌یی بر دها بربرینه باغلانه‌میه‌جق بر صورتده قیرمق ؛ اسلامیتله ، خلافتك ، تهدیدات وتخویفاتندن ابدیاً قورتولمق ایچون ائتلاف مثلث دولتلری بزی بر یوزندن قالدیرمق خصوصنده اوته‌دن برو تعقیب ایتمکده اولدقلری سیاست استعماریه‌نك اك اساسلی خطوط ونقاطنی چیزوب تعیین ایتمشلردر . خصوصیله شو صوك زمانلرده آفریقاده ، هندستانده ، چین وژاپونیاده ، بر ماده وسائر دیارده کرکی کبی کندیلکندن انتشار ایدوب ، سائقه‌سز بر صورتده نشو ونما بولان اسلامیت ، میسیونرجی دولتلرك انظار دقتنی جلب ایله ، بزه قارشو براز صوکره تعقیب و تطبیقی قورمش اولدقلری فنالقلری بر آن اول قوه‌دن فعله چیقارمغه مجبور ایتمشدر . بو حالت روحیه اویله بر رنك وماهیت کسب ایتمشدی‌که ، دولت عثمانیه‌نك دوام وبقاسنی کندی حیات واستقلاللرینه قارشو بویوك بر مانعه ، عظیم بر انکل تلقی ایتمکه باشلامشلردی . بر یوزنده‌کی بالجمله مسلمانلرك بوتون امللری ، مطمح نظرلری ، یکانه مستقل بر حالده یشایان واوروپا دولتلرینه قارشی موجودیت کوسترن دولت عثمانیه‌یه ، مقام خلافته معطوف ایدی . بز محو اولمدقجه ، انقراضه سوروکلنمدکجه ، انکلتره و فرانسه هندستانه ، مصره ، فاسه ، قابه ، افریقا واقصای شرق مستملکه‌لرینه کرکی کبی صاحب اوله‌میه‌جقلرینی ایدن ایی‌یه تقدیر ایدوب اکا کوره کندیلرینه بر خط حرکت اتخاذ ایتمشلردی . روسیه‌نك ایرانده تطبیق ایتدیکی ادارهٔ ظالمانه وغدارانه‌یه انکلتره صرف بو نقطهٔ نظردن موافقت ایتمش ومسلمانلری غیر مستقل بر حالده ، کوله کبی یشاتمق ایچون ، روسیه‌یه هر درلو مساعده ومعاونتده بولنمشیدی . فرانسه‌نك فاسده‌کی حلول ونفوذینه یاردم ایدن انکلتره ینه مسلمانلغی اورته‌دن قالدیرمق املیله فرانسزلرله توحید مساعی ایلمشیدی .

انکلتره ، جرم و جنایت رفیقلری ایله برابر کندیسنی بر کون بزم ازعاج وتأدیب ایده‌جکمزی ، بونجه زماندنبری ارتکاب ایتدکاری شنایع وفظایعك جزالرینی ویرمکه قصد ایده‌جکمزی یقیندن بیلیردی . اهل صلیب محاربات خونریزانه قارشو یوزلرجه سنه‌دن برو تك باشنه کوکس کروب متمادی بر صورتده نجه‌لشن ، یالکز بو دولت در . معاذالله عثمانلی مسلمانلرینك مغلوبیتیله هر شی کندی کندیلکندن بیتوب توکنه‌جکدی . اوت ، بو محاربه‌دن صوکره ائتلاف دولتلری ،

بزی اك نهایت اون سنه یشانه‌جقلردی . صوکره ناکهانی بر صورتده استقلالمزه ، استقلال اسلامه صوك ضربه‌یی اوروب قطعی مظفریتلرینی جهانه قارشو اعلان ایلیه‌جکلردی . جنـاب حقه بیکلرجه دفعه حمد و ثنا اولسون‌که ، بز بو آجی حقیقتی ادراك ایدرك تام زمانده ایشه مداخله ایله اعلان جهاد ایلدك . دها طوغریسی وحشی روسلر ، بزم دونانمامزه آکنزین تعرض‌ایتمکله ، بزی زورله محافظهٔ موجودیته سوق ایلدیلر . اساساً بزم ایچون بشقه درلو حرکت ، بشقه یولده دوشونمك غیر قابلدی . مسئله‌نك بشقه بر یوزی ، صفحه‌سی یوغیدی . اون سنه صوکره محو اولمقله ، برآن اول محو اولمق اراسنده عقلاً هیچ بر فرق تصور اولنه‌مز .

لکن شیمدی اویله‌میدر ؟ خایر ، شیمدی ایش دکیشدی . بز بوسبوتون بشقه‌لشدق . بزی ضعیف وناتوان ، خسته و اولوم‌یتاغنده ظن ایدنلر ، عاجز و مسکین تلقی ایدنلرك یاکیلدقلرینی ، عظیم‌خطالره دوشدکلرینی هم کوریبورز ، همده کندیلری تصدیق ایدیپورلر . بز محـاربه‌یه کیریشمکله هم کندمزی آتیده بزی بوتون قوتیله تهدید ایدن محقق بر اولومدن ، انقراضدن‌قورتاردق ؛ همده ائتلاف‌دولتلری طرفندن موجودیتلری تهدید اولنـان المانیا واوسـتریا دولتلرینه پك بویوك یاردمز طوقوندی . بزحربه اشـتراکله ، روسـیه‌یی اینه طیقه‌رق یوللرینی باغلادق ، هادتا بوغازینی صیقه‌رق جان طامارینه باصدق . روسیه هر طرفده محبوس بر حاله دوچار اولدی .

انکلتره‌ده عینی حاله‌معروضدر . عثمانلی‌اردوسی ، اسلام‌مجاهدلری سویش قنالنی کچوب قاهره‌ده‌کی محمد علی پاشا قلعه‌سنه مظفر اسـلام بایراغنی شان وشرفله دیکدکدن صوکره انکلتره‌ده روسیه کبی محبوس قاله‌جق ، مغلوب اوله‌جق ، درمانی کسـیله‌جك ، چیلدیره‌جقدر . شمدیدن او چیلغینلقلرك ـ مصرده ، اسکندریه‌ده ، سودانده ، مالطه وقبریسده هرآن‌ارتکاب ایلدیکی مظالم‌ووحشتلرـ آثارینی کورمکده‌یز . وقتیله بز دها حربه کیریشمزدن اول ، بزی ازعاج ایله سنجاق شریفی چیقارمغه ، اعلان‌جهاده‌اجبار ایتمه‌ملرینی کندیلرینه ، رجال سیاسیه‌لرندن بری تایمسده نشر ایتدیکی برمقاله ایله اخطار ایتمشـیدی . مغرور انکلیزلر ، بزم بوقدر مدهش بر قوت اولدیغمزی بر درلو تخمین ایده‌مدیلر . بزمله الای ایدوب طوردیلر ، بزمله اویون اویناممه‌نك عاقبتی وخیم اوله‌جغنی خاطر وخیاللرینه کتیره‌مدیلر .

اك صوکره بزده موجودیتمزی مدافعه ایده‌جك ، حقوق اسلامی پایمال اولمقدن وقایه ایلیه‌جك بالجمله تدابیره توسل ایلمکه مجبوراولدق . بزم بومحاربه‌دن یکانه مقصدمز مسلمانلغی یوکسلتمکدر . بر یوزنده‌کی بوتون عالم اسلامی ، خلافتی ، دیانتی ، بیت المقدسی ، عتبات عالیاتی ، مرقد مطهر نبوی‌یی ، کعبهٔ معظمهٔ الهیه‌یی ، اسلاملرك مزارلرینی ، شرف وناموسـلرینی ، حیات وموجودیتلرینی مدافعه ومحافظه ایچون جهاد میدانته آتیلدق . بونلرك وقایه وصیانتی ، بیضهٔ مقدسهٔ اسلامیه‌نك محافظه‌سی مقام معلای خلافته من‌طرف الله تودیع اولنمش بر فریضهٔ مبجله‌در . اویله برامانت مقدسـه‌درکه ، اکا قارشو نعوذبالله خیانت شویله طورسون ، اهمال وتراخی کوسـترمك بیله بویوك بر جنایت اوله‌جقدی . بوخصوصده ، بوتون عالم اسـلامه قارشو دولت عثمانیه یکانه مسئول عد ایدیله‌جکدی . هردرلو مسئولیت مادیه ومعنویه‌دن ، دینی ودنیوی مؤاخذه‌لردن قورتولمق ایچون اعلان جهـاد ایتمکدن بشـقه برچاره یوغیدی . بناءً علیه اومقدس جهاد اعلان ایدیلوب ، مسلمانلره خلاص وقتنك حلول ایتدیکنی خلیفه‌حضرتلری اطرافیله ، عنعنه‌سیه ، آچیق وهر لسـان ایله اکلاتمشدر . مقام معلای خلافت کندیسندن بکله‌نن ، امید ایدیلن وظیفهٔ نظیفه‌یی ایفا ایتمکله وجداناً ، دیانةً ، ایماناً مستریح اولمشدر .

الحمدلله مسلمانلرده درحال خلیفه‌نك امرینه ، ندانسه ، دعوتنه لبیك خوان اولدیلر . خلیفه‌نك فرمان همایونلرینی ایشـیدن درحال قوشه قوشه مالیله ، جانیله جهاده اشتراك ایتدیلر . هنوز جهاداعلانی ایشتمینلرده‌ـکه ائتلاف کافرلری بوکا مانع اولمق‌ایستیورلر ـ برمدت صوکره طویه‌جقلروجمله‌سی کفار علیهنه سل سیف انتقام ایلیه‌جکلردر . تحدیث لعمت قبیلندن اوله‌رق سویلیورم ، بوکون ایران ، سوریه ، عراق قبائل وعشائری ، سنوسیلر ، سودانیلر ، صومالیلر ، یمنلیلر ، حجازلیلر ، درزیلر ، لبنانلیلر ، چرکسلر ، کورجیلر ، کردلر... بوتون عناصر اسلامیه عثمانلی اردولریله‌برابر کافردشمنه‌قارشو کوکس کوکسه ، اوموز اوموزه جهاد ایتمکله مشغول بولنیورلر . علما ، طلبهٔ علوم ، معلمین ، مأمورین ، مجتهدین کرام بالجمله صنوف وطبقات اسـلامیه اوزرلرینه ترتب ایدن وظیفهٔ جهادی ایفا ایتمکله مباهی ومفتخردرلر . عن قریب بوتون افریقا ، افغانستان وبلوجستان مسلمانلرینك‌ده کفاره قارشو جهاده اشتراك ایده‌جکلرینی کوره‌جکز .

اللهه چوق شکر ، دشمنلرك خیانتی ، جنایتی ، بدخواهلقلری بزم ایچون موجب سـعادت وسبب حیات اولدی . بومحـاربه یوزندن ، اسلامیت ایچنده ، مسلمانلر اره‌سنده ـ اوته‌دن برو براغیبرجکردکنی طولدورمایه‌جق قدر هیچ اولان بر سـببله ـ تکون ایدن ایریلق ، غیریلق ، شقاق ونفاق دعوالری ، نزاعلری‌ده اورته‌دن طبیعتیله زائل اولدی . مع‌الافتخار بوکون کوریورزکه سنی ، شیعی ... بوتون‌مذاهب اسلامیه بلا اختلاف ، یکوجود اوله‌رق دشمن بی امانه قارشو حرب ایتمکده‌درلر . بر شیعی مجتهدیله سنی عالمی اره‌سـنده صفوت واخوت حقیقیه‌دن بشقه برشی حکمفرما دکلدر . تورك ، عرب ، عجم ، کرد ، چرکس ، کورجی ، تاتار ... هپ بردر ، بر اولمشدر .

اخیراً شهریعزی شرفلندیرن ایران‌شهزادکان وعلمای محترمه‌سندن (شیخ الرئیس) حضرتلرینك بوتون ملت نجیبهٔ عثمانیه ، بالخـاصه ذات حضرت خلافتپناهیله مقام مشیختپناهی طرفندن نائل اولدقلری التفات وتوجهـات بالاده‌کی مدعامزی اثباته کافیدر . شیخ الرئیس

حضرتلری مسلمانلرك اوته‌دنبرو محترم بر عالمی ، فاضل بر پیشواسی اولوب، اتحاد اسلامك حصولیله بین‌المسلمین حکمفرما اولان اختلافاتك برطرف ایدلمسنه بوتون موجودیتیله چالیشان بر پیر محترمدر . اتحاد اسلام اوغورنده نیجه کوزل اثرلر ، مؤثر منظومه‌لر تألیف وتنظیم بیورمشدر ، مشارالیه حضرتلری خطیب ، شاعر اولدیغی قدر بیوك بر عالم نحریردر . مأمول ایدرزکه بو محترم شهزاده ، بومتبحر عالم عتبات عالیات طریقیله وطنه عودت بیوره‌جقلری زمان شیمدیکی سنیلکی توحید وتقریبه چالیشه‌جق وهردرلو اخوت وصمیمیتی یکیدن تأکید وتأیید خصوصنده مساعیٔ جمیله ابراز ایلیه‌جکلردر . بواینجه نقطه‌لری دوشونن ، مسلمانلغك ترقی وتعالیسنه ، اخوت اسلامیه‌نك تأسسنه حصر غیرت ایدن خادمین اتحاده بومساعیٔ مبروره‌لرندن طولایی عرض شکران ایلمکی بر وجیبهٔ ذمت بیلیرز .

س . م . توفیق

الشعب

بالقان حربنك فردای اشتعالنده حزب‌الوطنی‌نك فداکار اولادلری اوروپاده و مصرده ملتی اویاندیرمغه چالیشیور ، استبدادی ییقمق وحریت قازانمق ایچون متصل اوغراشیوردی . بالقان حربنك حادثات مؤلمه‌سی مصر وطنپرورلرینك یوره‌کلرنی جابر جابر یاقیوردی . چونکه اك قوی استنادکاهلری، اك قوی امللری صارصلمغه معروض قالمق اوزره ایدی . بو صره‌ده بتون مصرلیلرك حقیق وپر غلیان حسلرینه ترجمان اوله‌رق قهرمان رئیسمز فرید بکك مرحوم کامل پاشانك سیاستنی تنقیداً یازدیغی بر مقاله‌سی نشر اولندی . فرید بکك نشر حقایقده بولونمسی انکلیزلرك خوشنه گیتمه‌دیکندن ، او وقت مصر افکار عمومیه‌سنك ناظم ومحرکی اولان « العلم » غزته‌سی تعطیل ایدلدی . الیزده صوك قلمه قالمشدی : « الشعب » ! .. اوت ؛ « الشعب » ی چیقارمق ایجاب ایدییوردی . چونکه افکار عمومیه‌یی وطن ملحدلرینك دست ملعنتنه براقمق بر جنایت ایدی . آلتی کشی ایدك . غزته‌نك بر کونلك مصارفنی بربریمزدن تدارك ایدرك دیوارلری ایسلی وراطب بر مطبعه‌نك کوشه‌سنده غزته‌یی تحریره باشلادق . غزته برنجی یوم انتشارنده بر آیلق مصارفنی چیقارمشدی . فعالیت ینه باشلادی و « الشعب » اون بش کوندن صوکره سکز بیوك صحیفه نشر اولونیوردی ؛ بیوك بر مطبعه‌یه واداره‌خانه‌یه مالك اولمشدی . مجاهده ینه اسکی حرارتیله باشلادی . بو سفر الشعب محررلری کله‌لرینی قولتوقلرینه آلمشلردی .

محرر عاجز آلتی آی اول گیدیه بر منفی آرایورکن دها صیجاق بر آغوش ، دها امین بر پناه مشفق بولدم : دارالخلافه !.. زواللی رفیقلرم [۱] ایسه « مالطه » یه، او انکیزیسیون آطه‌سنه‌کیم بیلیر ناصیل اشکنجه‌لرله تعذیب ایچون نفی ایدلمشلردی . ویله‌جه مصرده ایمانی ، ایمان وطنی‌یی تلقین ایدن صوکنجی سس‌ده قیصلدی . اوت بتون ریاکار والحاق خائنلرك صاچدقلری قره ظلمتلر آره‌سنده امته راه سلامتی کوسترن او نورده سوندی . فقط انشاءالله یارین خلیفه اردولرینك سیف جهادی او ظلم و خیانت اژدرلرینی محو ایده‌جك وهلال اسلام ینه او معزز یوردك آفاق ماتمنه نور وحیات صاچه‌جقدر . ایشته بو زواللی منفی قرده‌شلریمك روحلرینی شاد ایده‌جك یکانه تسلی بودر . اونلره بیکلرجه سلام . . .

الشعب محررلرندن

عمر رضا

---

[۱] امین الرافعی ، احمد حلمی ، صادق عنبر ، فؤاد ، عبدالله طلعت .

مطبوعات

جهاد اعلای کلمة‌الله ایچوندر

بعض غزته‌لرك نشریات قومیه‌ده بولنملرینه قارشی یوزغاد رفیقمز بروجه آتی نصایحده بولونیور :

« سوکیلی خلیفه‌مزك ، حکومت حاضره‌مزك اسلاف کرامك اثرینه توافق ایدن مسلك ومقصد مقدسلری هپ مسلمانلغك ، عالم اسلامك ترقی وتعالیسنه معطوف ومنحصر اولدیغی ؛ هرایشده عرق، قوم حسی ومنافع سائره قطعیاً نظر اعتبار واهمیته آلنمیوب یالکز اسلامك تخلیصی ، اسلامك تعالیسی ، اسلامك تأمین منافعی غایهٔ امل اتخاذ اولوندیغی بومحاربه‌ده ، بوجهاد مقدسده تماماً تظاهر ایتمش اولدیغندن ؛ عرب ، ترك ، کرد ، چرکس . . . والحاصل بودین جلیله منسوب بولونانلرك جمله‌سی کتلهٔ واحده حال وصفتنی اکتساب ایده‌رك خلیفه‌مزك ، حکومتمزك جهاد دعوتنه چار اقطاردن لبیك زن اجابت اولمشلردر .

بوکون بودین جلیلك کرهٔ ارضك هرطرفنده بولنان ملیونلرجه منسوبینی عرق وقومیت حسی کبی اسلام نزدنده اجنبی ومذموم ، قطعیاً ممنوع اولان سائقلرك هیچینی نظر اعتبار واهمیتدن اسقاط ایدرك فناق الاسلام اولمشلردرکه ظفر ایشته بونده‌در .

ذاتاً وطن قومیت حسی ومنافع سائره تأمینی مقصدیله محافظه ایدیله‌مز . وطن دین ایچون سویلیر ودین ایله محافظه اولنور. وطن پرور اولمق دینلی اولمق دیمکدر. زیرا دین وطن ، وطن دیندر .

جهالتله آوروپادن آلنوب مشروطیتدن صکره میدانه چیقاریلان بوفکر امت محمدی تفرقه‌لره اوغراده‌رق بادیٔ موتی اوله‌جق برداء الافرنج اولدیغنی بالقان محاربه‌سنده کورمش ایدك .

بوکونکی جهاد اکبرده دخی مظفریتك بلا تفریق جنس وعرق بوتون مسلمانلرك یکوجود اولمسی وهپسنك بوتون مساعیسی برنقطه‌یه، اعلای کلمة‌اللهه معطوف ومنحصر اولمسیله احراز ایدیله‌بیله‌جکی تمامیله تحقق ایتمشدر .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

اسلامده ادعای قومیتی مانع ونامی متعدد آیات کریمه وپك چوق احادیث نبویه واردر . بونلر برآره طوپلانسه جلد جلد طولوسی کتابلر وجوده کلیر . »

. . . .

مسلمانلرك ، لوای قومیت دکل ، لوای اسلام اطرافنده طوپلانمه‌لری وقتی کلدی

محترم آغا اوغلی احمد بك افندی ترجمان حقیقتك ١٢١١٦ نومرولو نسخه‌سنده یازییور :

« عوام نه‌اساساتی آکلار ، نه‌ده اوزاغی کورور . آنك دماغی دائما ظواهر اوزرنده جولان ایدر وادراك ایده‌بیلدیکنه اهمیت ویرر . برقاچ جاهل دینسز رهبر ومرشدك تحریکات واغفالاتنده بوکا انضمام ایدنجه ، آرتق عوام اوجزئیاته طابار ، آنك یولنده هرشیئی فدا ایتمه‌یه حاضر اولور . »

مشار الیه « اخوت اسلامیه‌نك فکراً ، فعلاً ، وحساً تأسیسی » ، اقوام اسلامیه آره‌سنده نفاق وافتراقك قالدیریلمسی وقتی حلول ایتدیکنی بیان بویوردقدن صوکراده دیبورلرکه :

« اسلاملری مادةً خلاص ایتمك ایچون سل سیف ایتمش اولان خلافت معظمهٔ اسلامیه‌دن ، اسلام اردولرینك آرقه‌سنجه برده آنلری معناً خلاص ایده‌جك بشارت واخوت کتمه‌لیدر . جزئیات اوزرنده ائتلاف وامتزاج اولنه‌رق ، کلیات واساساتی مدافعه ومحافظه ایچون بتون اسلاملرك لوای اسلام اطرافنده طوپلانمه‌لری وقتی کلمشدر . »

شؤون

بو هفته ظرفنده‌کی تبلیغات رسمیه

قفقاسیا :

« چوروخ » منطقه‌سنده اجرای حرکات ایدن قطعاتمزدن برمفرزه « آردهان » ه طوغری ایلرلرکن ماه حالك اون بشنجی کونی شهرمذکورغربنده روس قازاق قطعاتنه تصادف ایده‌رك بوسکورتمشدر . « آردهان » ده دشمن طرفندن (ژه‌نرال زاحه) نك قوماندانسی آلتنده (٣٠٠٠) قازاق (٦) صحرا طوپی وایکی ماکنه‌لی توفنکدن مرکب برقوتله اشغال ایدلمش اولدیغی خبرینه رغماً عدداً پك دون بر مقدارده بولونان مفرزه‌مز ماه حالك اون آلتنجی کونی صباحی دشمنك قوتلی بر صورتده تحکیم وطوپجی ایله تقویه ایدلمش مواضعنه تعرض ایتمکدن چکینمامشدر . محاربه پك قانلی اولمش واقشامه طوغری روسلرك بویوك ضایعاتله فرار حالنده چکلمه‌سیله نتیجه‌لنمشدر . ضایعاتمز آزدر . روس قطعاتی فرار ایتمزدن اول شهرك بویوك برقسمیله کندی جبخانه ده‌پولری وارزاق ده‌پولرینك بر قسمنه آتش ویرمش ومسلمان اهالی اموالنی یغما ایتمش وبونلر حقنده هردرلو معاملات غدارانه‌یی ارتکاب ایله‌مشدر . سلاحسز بر چوق ارکك وقادین سونکوله‌نمش ودین قارده‌شلریمزدن برینك اولدیریله‌دن اول کوزلری اویولمشدر . مهم برمقدارده جبخانه وادوات حربیه ایله دشمنك نقلیه قوللرندن بر قسم عظیمی طرفمزدن اغتنام اولونمشدر . تخلیص ایدیلن اهالیٔ محلیه‌نك شوق وشادیسی وآردهانده پك

پارلاق برصورتده قطعاتمزله اوموز اوموزه حرب ایدن کوکللیلرك اثار مردانکی وحسیات جنکجویانه‌لری غیر قابل تصویردر .

ارضرومدن آلنان معلوماتده مظفر اردوی اصلیمز جبهه‌سنده موقع مذکوره دوغری بویوك واسرا نقلیاتنك باشلادیغی وشمدیلك آلتی‌یوز اسیرك ارضرومه مواصلت ایله‌دیکی بیلدیریلمشدر .

١٢ کانون اول : قافقاسیه اردوسی قوماندانلغندن بوکون کلن معلوماته نظراً قطعاتمز مظفرانه ایلری حرکاتنه دوام ایتمکده‌در . اردومزدن بر قسم قوت ، « صاری قامش » ه قدر ایلرله‌یه‌رك بوراده معندانه محارباتی متعاقب بر موفقیت کامله قزانمشدر . ماه حالك (١٢) سندن اعتباراً روسلردن ، (٢٠٠٠) ی متجاوز اسیر آله‌رق (٨) طوپ ، (١٣) ماکنه‌لی توفنك ، بر چوق اسلحه و عظیم مقدارده جبخانه و هر درلو مالزمهٔ حربیه اغتنام ایله‌مش وکذا بر خیلی ارزاق المزه کچمشدر . « صاری قامش » ایله « قارص » آره‌سنده تکمیل محتویاتیله ایکی طولو عسکری ترەن ضبط اولونمش وصاری قامش - قارص دمیر یولی تخریب ایدلمشدر . دها شمالده اجرای حرکات ایدن قطعاتمز ، یکی بر موفقیت اکتسابیله کسب تمیز ایتمشدر . « طاوسکرد » دن روس اراضیسی داخلنه ایلرله‌ین بر قول ، بر روس طابورینی بر بوغازده مهلك بر آتش آلتنه آلمشدر . دشمن طابوری ، (٢٠٠) مقتول و (٤٠٠) اسیر ویرمش ومتباقی قسمی طارمه طاغنیق اولمشدر .

آذربایجان :

ماه حالك اون آلتنجی کونی قطعاتمز ایران عشائری ایله برلکده « صاووجبلاغ » ك (٥٠) کیلو متره شمال شرقیسنده بولونان « میان دواب » موقعی جوارنده روسلری قطعی برصورتده مغلوب ایتمشدر . دشمن مذکور (١٠) طوپ و(٤٠٠٠) نفردن فضله قوتده اولوب محاربه نتیجه‌سنده (٢٠٠) دن فضله تلف وبرچوق مجروح وآلتی طوپ ضایع ایتمش والیمزه برچوق توفنك ، جبخانه وتجهیزات سائره براقه‌رق فرار ایله‌مشدر .

٢٣ : بوکون آکلاشیلدیغنه کوره قطعاتمز کندیلری ایله متفق اولان عشائر ایله برابر « میان دوآب » محاربه‌سندن باشقه سائر موفقیات احراز ایتمشلردر . روسلر رجعت اثناسنده اوراده ایکی طوپ دها ضایع ایتمشلر وبرچوق اسیر ویرمشلردر . دیکر برقول ، دشمنی ، (میان دواب)ك جنوبنده برمحاربه‌ده مغلوب ایده‌رك ایکی طوپ ، برچوق سلاح وجبخانه اغتنام ایله‌مشدر .

قره‌دکز :

٢٣ کانون اول : قاره‌دکزده سینوب جوارنده ایکی قرووازوریزله روسلرك اون بدی جزء تامدن مرکب قوتلی فیلولری آره‌سنده مصادمه اولمشدر . بومحاربه‌نك تفصیلاتی هنوز بللی اولمامش ایسه‌ده هرحالده دشمن بویوك اولان تفوق عددیسنه رغماً بودفعه‌ده کمیلریمزه برضرر ایراث ایده‌مه‌مشدر .

سوریه :

بر قاچ زماندن بری سوریه ساحلنده دولاشمقده اولان روس قرووازوری (آسقولد) ١٩ کانون اولده یافه جوارینه عسکر چیقارمغه تشبث ایتمشدر . فقط ساحل محافظی تام وقتنده آتش آچه‌رق دشمن فیلقه‌لرینی بر قاچ مقتول ویره‌رك چکیلمکه مجبور ایتمشدر .

اخطار

آبونه بدلاتنی تماماً کوندرمه‌یه مقتدر اولمایان قارئین محترمه‌نك هیچ ازلمازسه آیده برر مجیدیه کوندرمك صورتیله تأدیهٔ دینه همت بویورملری استرحام اولنور . امید ایدرزکه قارئین کرام بو رجامزی نظر دقته آلیر ، دریغ همت بویورمازلر .

مطبعهٔ امدی اشرف ادیب

سبيل الرشاد

١٣٣٠

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لكی (٦٥) آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر

ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لكی (١٧)، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور . درج ایدله‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی كوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانكی برغزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مكتوبلرك، امضالری واضح واوقوناقلی اولمسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

یازه كوندرلدیكی زمان نه‌یه‌دائراولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣٢٢ | ٢٧ صفر ١٣٣٣ | پنجشنبه | ١ كانون ثانی ١٣٣٠ | جلد ١٣

تفسیر شریف

بسم الله الرحمن الرحیم

وَلَا تُحَمِّلْنَا مَالَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ...

أی بونجه زماندر بزی تأدیب ایدن الله ؛
أی عالم اسلامی أزن ، اینكله‌دن الله !
بزلركه سنك وعد الٓهیكه ایناندق ؛
بزلركه بیك اوچ یوز بوقدر ییل سنی آكدق ؛
بزلركه بشر بر سورو معبوده طاپاركن ،
ییقدق اوپامان شركی ، دە‌ویردك أبدیاً ؛
بزلركه برر جمله‌ده اوهامی بیتیردك .
معبدلره معبود حقیقی‌یی كتیردك ؛
بزلركه سنك اسمكی دنیایه طانیتدق ...
كوردكسه مكافاتی ، یارب ، یتر آرتیق !
چكدیرمدیكك هانكی الم ، هانكی اذادر ؟
هرآنی حیاتك بزه بر روز جزادر !
اجدادیمزك قانلری سللر كبی آقمش ..
مقصدلری دینكله برابر یاشامقمش .
اولادی‌ده قربان اوله‌جقمش بواوغورده ..
اولسون بنه ، لكن بوایشیق یوقسولی یورده ،
برنور نظر یوقمی كه باقسین باجاسندن ؟
بربیلدیز ، الٓهی ؟ بونه ظلمت ! بونه زندان !
حالامی سمامزده كزن لیلهٔ ممدود ؟
حالامی كورونمز او ضیا پارهٔ موعود ؟
عمرك دها الٔك جانلی ، حرارتلی چاغنده ،
چالقانماده‌یز یأس ایله حرمان باتاغنده !
كام آلدی جهان ، بز ینه فردالره قالدق ..
آرتیق بزه كوستركه اوفردایی ، بونالدق ..
براسیركه اجدادی‌ده ، احفادی‌ده قربان ..
اولمازمی بوملت دها تأییدیكه شایان ؟

مآل جلیلی

« طاقت كتیره‌میه‌جكمز یوكی بزه یوكله‌مه ، اللهم ! ... »

خسران ینه بیچاره‌نك آمالنی صاردی ؛
آتیسی نكاهنده قاراردقچه قاراردی .
بالقانده‌كی یانغین دها كول باغلامامشكن ،
برباشقه جهنم چیقیویرسین ... بونه ایركن !

لكن بو جهنم اونی ییلدیردیمی ؟ اصلا !
اعلایه سكیردوب طورویور نامكی حالا !
قوم طالغه‌لرندن كچیور اویله شتابان :
كویا او صبا ، كچدیكی چوللرده خیابان .
قاركتله‌لرندن اینیور اویله یامانكه :
برچاغلایان آقفده یاروب طاشلری صانكه .
قیزغین كونك آلتنده بیابانی دولاشدی ؛
یالچین بوزك اوستنده سه‌كوب طاغلری آشدی .
آرتیق كیدیبور : حقه كیدن بریولی طوتمش ؛
اللهه باقان كوزلری دنیایی اونوتمش .
جوش ایله‌یه‌طورسون كریدن نوحهٔ خسران ..
یادنده اونك شیمدی نه ماتم ، نه‌ده هجران !
یادبده دكل لانه‌سنك حزن الیمی ،
یادنده دكل یاوروسنك طوریتیمی ،
یادنده دكل طوغدیغی ، تر دوكدیكی طوپراق ؛
یادنده قالان خاطره برشی ، اوده آنجق :
كوكدن اوكا آغوش آچان اجداد شهیدی !
آرتیق اوده‌یوكلدی . فقط برده امیدی :
بر بویله شهیدكه مكافاتی ظفردر ،
ویرمزسه‌ك ، الٓهی ، دوكولن خونی هدردر !

برلین

محمد عاكف

حدیث شریف

حدیث شریف

الغزو غزوان فامامن غزا ابتغاء وجه الله تعالی واطاع الامام وانفق الکریمة ویاسر الشریك واجتنب الفساد فی الارض فان نومه ونبهه اجرکله وامامن غزا فخرا ورياء وسمعة وعصی الامام وافسد فی الارض فانه لن یرجع بالکفاف .

مآل شریفی

غزا ایکیدر : هرکیم باری تعالانك وجه کریمی ایچون غزایه چیقار ، امامه اطاعت ایدر ، عزیز مالنی انفاق ایدر ، یولداشنه یسر وسهولتله معامله ایدر ، کزدیکی ارضده فساددن اجتناب ایلرسه اویقوسی ده ، اویانیقلغی ده هپ اجر و ثوابدر . هرکیم فخر ایچون ، ریا ایچون ، آدی آ کیلسون ایچون غزایه چیقار ، امامه عصیان ایدر ، کیردیکی ارضده فساد چیقاریر ایسه کیتدیکی کبی کری دونمز .

حدیث شریفك راویسی معاذ بن جبل رضی الله عنهدر . مخرجلری احمد بن حنبل ، ابوداود ، نسائی ، حاکم وبیهقیدر .

حدیث شریف

حرمة نساء المجاهدین علی القاعدین کحرمة امهاتهم ومامن رجل من القاعدین یخلف رجلا من المجاهدین فی اهله فیخونه فیهم الاوقف له یوم القیامة فقیل له هذا قد خلفك فی اهلك بسوء فخذ من حسناته ماشئت فیأخذ من عمله ماشاء . فما ظنکم ؟

مآل شریف

مجاهدین قادینلرینك جهاده کیتمین قاعدین اوزرنده‌کی حرمتی آنالرینك حرمتی درجه‌سنده‌در . مجاهدیندن بر کیمسه‌نك عائله‌سنه باقاینی درعهده ایدوب اوکا عائله‌سنجه خیانت ایدن هیچ بر کیمسه یوقدرکه قیامت کوننده او مجاهدك قارشیسنده طوردورولوب او مجاهده : « ایشته بو ، اهلنك ایشلرنده سکا خلف اولوب خیانت ایتدی . حسناتندن ایسته‌دیکك قدر آل » دنیلمه‌سون . واو مجاهده اونك عملندن ایسته‌دیکی قدر آلماسون . نه ظن ایدرسکز ؟

نسائی روایتنده (ثم التفت النبی صلی الله علیه وسلم الی اصحابه فقال ماظنکم ترون ان یدع له من حسناته شیئا) دنیلمشدرکه : « اوندن نبی اکرم صلی الله علیه وسلم اصحاب کرامه دونه‌رك آرتق نه‌دیرسکز ؟ حسناتندن برشی براقاجغنی ظن ایدرمیسکز ؟ بویوردی » دیمکدر .

حدیث شریفك راویسی بریدة رضی الله عنه ومخرجلری امام احمد بن حنبل ، مسلم ، نسائی ، ابوداوددر .

حدیث شریف

عجب ربنا من رجل غزا فی سبیل الله فانهزم اصحابه فعلم ماعلیه فرجع حتی اهریق دمه فیقول الله عزوجل للملئکته انظروا الی عبدی رجع رغبة فیما عندی وشفقة مما عندی حتی اهریق دمه .

مآل شریفی

ربمز تعالی وتقدس حضرتلری شویله بر ادمه تعجب ایدر ، یعنی اوادمی بکنیرکه : الله یولنده غزایه چیقار ، ارقداشلری منهزم اولور ، او ایسه اوزرنده‌کی وظیفه‌یی اونوتمیه‌رق دونر وقانی اقنجه‌یه قدر کفار ایله اوغراشیر . بونك اوزرینه الله عزوجل ملکلرینه بویوررکه : « باقکز شوقوله . بنده اولان نعمتلره رغبت ایده‌رك وبنده اولان نعمتدن قاچینارق دوندی وقانی اقنجه‌یه قدر دوکوشدی . »

حدیث شریفك راویسی ابن مسعود رضی الله عنه ، مخرجی ابوداوددر .

حدیث شریف

عن البراء ان رجلا اسلم فقاتل فقتل فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم عمل هذا قلیلا واجر کثیرا .

مآل شریفی

براء رضی الله عنهدن مرویدرکه : بری مسلمان اولدی . وهمان محاربه‌یه کیریشوب قتل اولوندی . بونك اوزرینه صلی الله علیه وسلم : « ایشته بو آدمجغز آز چالیشدی ، فقط چوق مأجور اولدی » بویوردیلر .

بو حدیث شریف بخاری ایله مسلم حدیثلرندندر .

حدیث شریف

المنفق علی الخیل فی سبیل الله کباسط یدیه بالصدقة لایقبضها .

مآل شریفی

فی سبیل الله حیوان یتشدیروب باقق ایچون انفاق ایدن کیمسه صدقه ایچون اللرینی اچوب هیچ قاپامایان یعنی صدقه‌دن واز کچمین کیمسه‌یه بکزر .

بو حدیث شریف مسند امام احمد بن حنبل ایله سنن ابی داود ومستدرك حاکمده ابن الحنظلیة رضی الله عنهدن مرویدر .

احمد نعیم

يرموك ملحمهٔ كبراسى

بر زلزلهٔ قيام الساعه كبى بوتون اوروپاى غربيى صارصان سلطان المجاهدين حضرت « فاتح » جنت مكانك سوك ضربهٔ قهاريله غياى انقراض واضمحلاله يووارلانان بيزانس امپراطورلغى هيولاى حاكميتى ـ ارض مقدسى آغوش وفاسنده طوتان ـ سوريه خاك پاكندن طوروس داغلرينك ئوته طرفنه : شمال غربيسنه طرد واجلا ايتمش اولمسى اعتباريله حد ذاتندهكى دهشت واهميتى برده بيوك بر موفقيت سياسيه ايله تتويج ايدن « يرموك » محاربهٔ خونينى كرچكدن « ملحمهٔ كبرى » اطلاقنه سزا بر لوحهٔ غراى فخر ومباهاتدر . شرق وغربده اسلام مردلكنه ، اسلام قهرمانلغنه ، اسلام علوشاننه تاريخ مدنيت وانسانيتده بيوك وممتاز بر موقع بالاترين شان وشرف تأمين ايدن بى نظير وبى مثال مظفريتلر پك چوقدر ؛ فقط بوشانلى مظفريت اسلاميه آبدات تاريخيه سى مياننده « يرموك ملحمهٔ كبراسى » نك كنديسنه خاص بر موقع اجلالى واردر .

انسان ، بو دهشتلى وغالبى تاريخده اوقوركن پيش خيالنده عادتا ايكنجى بر « بدر كبرى » ـ داها بيوك بر مقياسده ـ تجسم ايديور .

« بدر كبرى » غلبهٔ خارقه نمونى شركى وشركاى آلهات منحوتهٔ احجار واشجارينى خاك مقدس حجازدن ناصيل سوپوردى ، ناصيل مدهش بر ضربهٔ قهر وتنكيل و وراراق سلطنت معظمهٔ اسلاميه نك اس الاساس مصون الاندراسى اولديسه « يرموك » مظفريت جليله سى ده او شوكتلى سلطنت توحيده سوريه قطعهٔ جسيمه سنى قازانديراراق نصف كرهٔ غربى نك قارانلق افقلرينى تا بحر محيط اطلاسى ساحللرينه قادار بارقهٔ قهر وجلاليله تنوير ايتدى .

اسلاميت ، « يرموك » ساحهٔ كيرودارندن مغلوباً دار السلامنه چكيلمش اولايدى جزيرة العربده محصور قالاجاق ، بلكه ده كندى ئوز يوردنده ياشايامايه جقدى .

بو عظيم حرب ، اسلاميتله شرق امپراطورلغى آراسنده بر حيات ومماتمسئله سنك حل قطعيسى ديمك ايدى .

بونك ايچيندر ، كه بدبخت هراقليوس نوميدانه بر تلاش ، چيلغين بر عصبيتله همان اوچيوز بيك كشيلك بر اردوينى شامى تهديد ايتمكده اولان امين الامه ابو عبيدة الجراح (رضى الله عنه) حضرتلرينك اوزرينه يوروتدى .

اسلاميتك ، مسلمانلرك ربنجى خليفهٔ ذيشانى ده عراقده ساسانيلرك آتش پرستى اردولريله چارپيشمقده اولان سيف مسلول توحيد خالد بن وليد (رضى الله عنه) حضرتلرينه عاجلاً (امين الامه) نك امدادينه قوشمه سى امرينى ويردى .

بز ، بوراده تاريخ فتوحات جهانگيرانه مزك اوشانلى صحيفهٔ مظفريتنى حرفياً نقل ايده جك دكلز ؛ پك كوچوك بر اقليت ، نسبتسز بر اكثريت عظيمه يى ناصيل مغلوب ايتدى ؟ ناصيل پيش تعقيبنه قاتاراق چكينه دى ، ازدى ؟ بقية السيوفنى ناصيل شماله دوغرى قاچيردى ؟ ايشته بونلرى مسلمانلره ، ارباب عبرت وبصيرته عرض ايتمك ايسترز .

خصوصيله هراقليوسك او جسيم اردوسى اسلحه سنك مكمليتيله ، تشكيلاتنك انتظاميله ده اسلام اردوسنى پك كريده براقيوردى . حتى باش قوماندانلرى (وارطان) معظم (!) اردوسنك مظفريتندن اوقادار امين ايدى ، كه انطاكيه دن ولولهٔ حركتى عكس انداز دهشت اولور اولماز جيش اسلامك قورقودن ديزلرينك باغى چوزوله رك پك كوچ فرار ايده بيله جكنى كوزلريله كوريورمش (!) كبى صايقلايوردى .

مجاهدين اسلام ، يرندن قوپان يانار داغلر كبى اوزرينه ييقيلوب كلن روحلرك اونندن ، موعد تلاقى اولان (يرموك) ه قادار كمال وقار وسكينتله چكلدى . ايشته اوراده غوغا باشلادى .

فى الواقع بيزانسليلر مدهش هجوملريله اسلام اردوسنى اوچ دفعه رجعت وبلكه هزيمته اجباره چاليشديلر . لكن نه ممكن .. ! ، « ان الله يحب الذين يقاتلون فى سبيله صفاً كأنهم بنيان مرصوص » شبهه سزدر ، كه الله كندى اوغرنده پك پاره قلعه ديوارى كبى صف جهاد تشكيل ايده رك حرب ايدنلرى سه ور ، اونلردن راضى اولور . » مديحهٔ الهيه سنك تمثال ذى حياتى اولان آب روى اسلامى هانكى قوت يرندن اوينا تابيليردى ؟

وقتا ، كه نوبت او ، آرسلان كومه سنه كلدى ، صاعقهٔ قهر الهى كبى مقابل بر هجوم ... بر هجوم كه ، دكل او باليقاريلر ، بوتون جهانك قهرمانلرى بكينلرده اولسه هوام وحشرات ارض قادار اهميتى اولماياجاق ايدى .

اوچيوز بيك كشيلك مهيب بر كتلهٔ بشريه ، كنديلرينك آنجاق اونده برى نسبتنده اولان اوتوز بيك انساندن قاچيوردى . اوقادار جبينانه وخائفانه ، كه كويا ئولومدن جانلرينى قورتاريا بيلمك ايچين فرارلرينه مانع اولان «يرموك» نهرينه آتيلوب بوغوليورلردى !

مذكور نهرده بوغولان ، اثناى تعقيبده ئولدوريلن ، چيكنه نلرك عددى ميدان حربده كى مقتوللريله برابر يوز اللى بيكى كچيوردى . دقت اولونماليدركه بو ، تاريخك غايت احتياطكارانه قبول ايتديكى بر عدد صحيحدر . غالبلرك ويرديكلرى اوقيمتدار شهيدلر ايسه آنجاق اوچ بيك صحابيدن (رضى الله عنهم) عبارت ايدى .

عبد الرحمن غافقى نك مشهد مباركى اولان (پواتيه) حرب مشئومنده اسلاملردن اوچيوز بيك مجاهدك شهادتيله افتخار ايدن و (شارل مارتل) ى اعزهٔ نصارى ميانده كوسترن فرنك تاريخلرى ، بيلمم ، رومه لرك (يرموك) ساحهٔ كيرودارنده كى بو فاحش مغلوبيتلرينه نه ديرلر ؟ تعصب صليبك درجه سنه باقيلسين : بو فرنك مورخلرك الك متأخرلرندن اولان « Huart = هوارت » عربلر نامه يازوب كچن سنه طبع ونشر ايتديرديكى تاريخده يرموك ملحمهٔ كبراسنى عادى بر مصادمه شكلنده كوچولتمكه چاليشيور ، طرفين قوتلرندن ايسه هيچ ده بحث ايتمه يور . چونكه ايشنه كلمه يور .

اونلر نه‌دیرلرسه دیسینلر ، بز اسلامك اون درت عصر اولی بوشانلی مظفریتی اسبابنی مادیتدن زیاده معنویتده ارامامز لازم‌کلدیکنی حقیقت بزه امر ایدییور .

ثه‌وه‌ت . ایشته کورولییور که اسلامیتك نفخ ایلدیکی روح علوی انسانیتله دیریلتدیکی؛ سوروندیکی سفیل، وحشی طوپراقلردن قالدیروب جهان بشریتك فوقنه یوکسلتدیکی براووج قهرمان شیردل کندیسندن اون کره چوق اولان جسیم بر اردویی بر حمله‌ده محو ایدییور . « ان یکن منکم عشرون صابرون یغلبوامائتین = اکر سزدن ، صابر یکرمی کشی بولونورسه ایکیوز دشمنی مغلوب ومقهور ایدرلر . » وعدالهیسنك صدقنه شاهد ذی حیات اولییور .

بر اردونك که وصف ممتازی : شجاعت وحماست ، آمرینه علی‌الاطلاق انقیاد واطاعت ، میدان حربده صبروثبات ، عزم‌وتوکل، استخفاف حیات ، استحقار موت ، سودای شهادت ؛ افرادی روحاً وجداناً ضیای خورشید کبی غیرقابل تجزی وانحلال بروجود ، عدداً آزده اولسه ... حیاتنه ، اودرت کونلك متاع موقته، انك شهوات بهیمه‌سنه اسیر ؛ دینی ، ملتی ، دولتی ، وطنی، بایراغی اوغرینه ئولمك شویله دورسون ، اوفاجق بر جریحه‌یه راضی‌دکل، حتی برقلینه بوتون جهانی فدادن چکینمز حسسز، وجدانسز، قورقاق، مافوقنه‌سرکش ، عاصی ، ثبات ومکانت کبی مزایادن عاری مخلوقات سفیله‌دن مرکب براردویی‌عددآملیونه بالغ اولسه ینه‌مغلوب ومقهور ایده‌جکی‌شبه‌سزدر. ایشته جیش اسلام ؛ ایشته قارشیسنده‌کی دشمن !

جیش اسلام ، عسکرلکك روحی اولان اطاعت وانقیادده اودرجهٔ کمالی بولمشدی‌که : آمری « اتشه آتیلیکز ! » دیسه تردد بیله ایتمك ایسته‌مزدی .

بومسئلنا « یرموك » قهرمانلرندن : ابوجهم بن حذیفة العدوی (رضی الله عنه) دییورکه : حرب اسلامك مظفریت قطعیه‌سیله ختام بولدی . عم‌زاده‌می کوره‌مدیکم ایچین شاید مجروحین میانده‌در، ظنیله المده برقاب صو کیتدیم ، برده باقدیم : حقیقة مجروح وحالت نزعده . یوزنی مسح ایتدیم ، کوزلرنی آچدی «صو ایسترمیسین؟» دیدیم ، (ئه‌وه‌ت) اشارتنی آلدیم. تام صوبی دوداقلرینه‌کوتورورکن ئوته‌دن بر مجروح آچی براتین قوباردی، عم‌زاده‌م صوبی آکا کوتور-مکلکمی اشارتله آکلاتدی ، کوتوردم ، برده تام صوبی ایچه‌جکی آنده داهائوته‌دن دیکر یورکلر دلن برایکنجی آه ... اوده بوآه قارشیسنده ممکن دکل صوبی ایچه‌میه‌جکنی ، اوزواللی‌نك امدادینه یتشمکلکمی آکلاتدی . قوشدم ، مکر تسلیم روح ایتمش . دوندم بهریکی‌ده کیتمش ، عم زاده‌مه قوشدم ، اوده رحمت حقه واصل اولمش ، هیچ برینه صوبی ایچمك نصیب اولمادی . [٣] »

کورییومی‌یز مشارالیهم حضراتنك یکدیکرینه قارشی اولا فرط محبت وشفقتلرنی ؟ شو راده چشمه‌نك صوبی‌براز آزالسه‌بز بربریمزی قیرار ، کچیریرز . قفا یاریلمق بیله اولور . اونلر ایسه موتك سکراتی ایچنده بیله قاردشلرنی کندی نفسلرینه ، آنلرك حیاتلری کندی حیاتلرینه ترجیح ایدرلرمش .

صانمایه‌لیم‌که بودم وایسینده‌کی شوعلوی صوفدا کارانی یالکز بو محترم شهیدلره منحصر. سابقین اسلام حضراتنك هپسی «اذلة علی‌المؤمنین، رحماء بینهم » ستایش الهیسنه مظهریت ایچین بربریله مسابقه‌ایدرلردی ، حتی صوك نفسلرنده بیله !.. ایشته حقیقی بویوك مسلمانلر !

محمد فخرالدین

مصرك فتحی

٢

عمروایله معیتی ، کیجه وقتی حرکت ایتدی . یوله چیقمق ایچین کیجه‌یی اختیار ایدیشی ، کیده‌جکی زمان ومکانی تمامیله کیزلی طوتمق ایدی . بلکه خلیفه ، مصر سفرینك تأخیری رأینده بولونورده آدام‌کوندروب کندیسنی کری چه‌ویرتیر دییه‌کمال سرعتله‌ایلرلیوردی.

رفح [١] موقعنده بولوندیغی صیراده فاروق معظم حضرتلری طرفندن بر امرنامه کلدی . عمرو ، قاصدی اویالایوب خلیفه‌نك مکتوبی آلمادن (العریش) جوارنده برکویه قوندی واوراسنك مصر اراضیسندن اولدیغنی صوروب اوکرندکجه امرنامه‌یی آلدی، اوقودی .

حضرت خلیفه ، مکتوبنده اوردونك شیمدیلك کری دونمه‌سنی امر ایدییوردی . سردار، نامهٔ فاروقی‌یی‌اوقویوب‌مآلنی تبلیغ ایله‌دکدن صوکرا :

— امیرالمؤمنین ، مصر طوپراغنه کیرمه‌دن اول عودتمی آمر بر مکتوبکزی آلیرسه‌م‌کری دونمه‌می‌بویله‌مشدی . حالبوکه شومکتوب، ألیمه مصر اراضیسنده واصل‌اولدی ، بناءًعلیه دونمه‌یه‌جکز . دییه‌رك

بسم الله و علی برکة الله آرش ! امرینی ویری .

اسلام مجاهدلری یورودیلر و فرما [٢] قصبه‌سنك اوکنه کلدیلر. اوراده‌کی رومه‌لر ، مدافعه‌ده بولوندیلر وبرآی قدر دایاندیلرسه‌ده قصبه‌نك ید اسلامه کچمه‌سنه مانع اولامادیلر .

[١] رفح : سوریه ایله مصر حدودنده‌وغزه‌نك ١٨ میل جنوب‌غربیسنده بر قصبه اولوب زمان قدیمده (رافیا) اسمیله مشهور اولدیغی کبی اوائل دور اسلامده دخی معمور ایدی . میلاددن ٢١٧ سنه اول بو موقعده دردنجی بطلمیوس ، بیوك انتیوخسی مغلوب ایدوب سوریه وفلسطینی ضبط‌ایله‌مشدی، یاقوت حموی ، بو قصبه‌نك خرسزلریله وکلبلرینك شرارتیله مشهور اولدیغنی یازییور . قاموس الاعلام

[٢] فرما : مصرك ساحل شمالیسنده تنیس قربنده بولنمش اسکی بر قصبه اولوب باطاقلقلرله محاط اولدیغندن هواسی پك آغیر وآنجق خرماسیله میوه‌لری کوزل بولنمش اولدیغی جغرافیون عرب آثارنده مذکوردر . اهل صلیب وقعه‌لرینه دك معمور اولوب بعده خراب اولمشدر . قاموس‌الاعلام

[٣] فتوحات اسلامیه : سید احمد زینی بن دخلان جلد ١ صحیفه ٣٩-٣٨

فرماده‌کی قبطیلر ، یعنی اصل مصرلیلر ، مدافعه‌ده آغیرداورانمشلر وعادتا بی طرف قالمشلردی . چونکه : زیر تحکملرنده قالدقاری روملردن ممنون اولمادقاری کبی اسکندریه پطریقی (ابومیامین) دن‌ده مدافعه ایتمه‌ملرینه دائر وصایا ونصائح آلمشلردی .

عمرو ، فرمادن یورویوب ، اوفاق تفك مصادمه‌لرله (قواصره) یه واورادن (بلبیس) ه قدر [٣] کلدی .

بر آیلق بر محاربه‌دن صوکرا بلبیسی‌ده فتح ایدوب ـ شیمدیکی قاهره‌نك اوکنده ونهرنیلك ساحلنده‌کی (مقس) موقعنه واصل اولدی . بوموقعده (ام دنین) نامنده بر قصبه ایله بر قلعه واردی . قصبه اهالیسی ، قلعه‌یه چکیلوب مدافعه‌یه قالقیشدیغی جهتله فتح گیکدی . عمروبن العاص ، مقام خلافته عرض کیفیت ایده‌رك یاردیم طلبنده بولوندی . حضرت خلیفه‌ده درت بیك کیشیلك بر قوهٔ امدادیه کونده‌ردی .

عمروبن العاص ، کلن عسکرله اوردوسنی تقویه ایله‌یه‌رك (باب الیونه) یاخود (بابلیون) [١] دەنیلن قصبه‌یی محاصره‌یه آلدی . بورانك فتحی‌ده تأخر ایله‌دیکی جهتله ینه دارالخلافه‌دن استمداد ایتدی . خلیفه حضرتلری ، تکرار بر قوت سوقیله برابر « سکا بودفعه‌ده درت بیك کیشی کونده‌ردمکه ایچلرندن زبیر بن العوام ، مقداد بن الاسود ، عبادة بن الصامت ، مسلمة بن مخلد کبی بیك کیشی‌یه معادل طوتولابیله‌جك مبارزلر وار . شیمدی معیتکده‌کی مجاهدلرك مقداری اون ایکی بیکه بالغ اولدی . بوقدر بر عسکرده آزلق طولاییسیله بوزولماز » مألنده برده مکتوب یوللادی .

عمروبن العاص ، بوتشویقنامه اوزه‌رینه محاصره‌یی تشدید ایده‌رك قوردیغی مانجنیقله قلعه داخلنده طاش آتمایه وحصارك اوکنده‌کی خندق کنارندن اوقلر یاغدیرمایه باشلادی . مع مافیه سوره یاقلاشیلوب‌ده قلعه‌یی تسخیر ایله‌مك میسر اولمیوردی . بوله‌متین بر حصارك اوکنده وکه‌نیش بر خندقك کنارنده طوروب‌ده اوق آتمقدن اوصانان زبیربن العوام حضرتلری ،

— بن ، فدائیلك ایده‌رك شو قلعه‌یه طیرمانه‌جغم . یا ایچری‌یه کیره‌جکم ، یاخود الله یولنده جان وره‌جکم . دییه‌رك سردارك مساعده‌سنی آلدقدن صوکرا بر تقریب ایله خندق کچدی و برابر کتیردیکی مردیوه‌نی دیواره دایایوب سورك اوستنه چیقدی .

[٣] بلبیس : مصر سفلاده ، قاهره‌نك ٤٨ کیلو متره شمال شرقیسنده و نیلك (بحر ابی منجا) قولنك ساحل یمیننده بر قصبه اولوب ٢٠٠٠ اهالیسی واردر . اسکی بر شهر اولوب اسم قدیمی (رامسس) در . هجرتك ١٨ ویا ١٩ نجی تاریخنده عمرو بن العاص طرفندن فتح اولنوب اوائل اسلامده دخی خیلی اهمیت حائز بولنمشدر .
قاموس الاعلام

[١] یاقوت حموی ، بوتعبیرلك طوغروسی (بابلیون) اولدیغنی سویلیور . قاموس الاعلامده بابلیون حقنده سطرلری یازییور :
بابلیون : مصرده نیلك ساحل یمیننده برقصبه اولوب بابل مهاجرلری طرفندن تأسیس واسکان ایدیلمش اولدیغندن بواسمله تسمیه اولنمشدی .

یالین قیلیجی ألنده (والله اکبر) ندای لاهوتیسی دیلنده اولدیغی حالده ایچ طرفه آتلادی . بوقهرمانك صدای تکبیرینی ایشیدن وداخل قلعه‌یه اینیشنی کورن مجاهدلرده خندقه آتیلوب مردیوه‌نه صاریلدیلر . یوکسه‌لنلرك عددی اودرجه‌یی بولدی‌که عمروبن العاص ، مردیوه‌ن قیریلاجق دییه چیقانلری منعه مجبور اولدی .

داخلده‌کیلر ، زبیری کورونجه سیف صارمی ، ییلدیریملر نشر ایدن وبلای آسمانی کبی باشلری اوستنه اینن اوقهرمانك نزول اعتلانمودندن شاشیردیلر ، خارجدن وداخلدن عکس انداز اولان تکبیر صدالرندن‌ده صبر وثباتی آشیروب طاشیردیلر . برقاچ مجاهدك پیش حاسندن صاووشدیلر وجانلرینی قورتاراجق بر ملجأ آرامق اوزره اونه‌یه بری‌یه قوشدیلر . زبیر حضرتلری ، دست فاتحانه‌سیله قلعه قاپیسنی آچدی . مجاهدین قیلیجلری‌ده ایچری‌یه دالوب اطرافه شعاع حاستنی صاچدی [١] مصرك ـ روملره تابع بولونان ـ حکمداری مقوقس ، درحال آدام کونده‌روب عمروبن العاصدن مصالحه طلبنده بولوندی . سردار غالبده بوطلبی قبول ایله‌دیکی جهتله مقاتله‌دن أل چکیلدی وعبادة بن الصامت حضرتلرینك تحت ریاستنده اوله‌رق بر هیئت کونده‌ردی .

جناب عباده ، فصحای مشهوره‌دن وشجعان معروفه‌دن ایدی . رنکی سیاه اولمقله برابر بوی‌ده آلابیلدیکنه اوزوندی . مقوقس ، هیئت مرخصه‌نك اوکنده مشارالیهی کورونجه شکل وصورتندن تدهش ایده‌رك :

— امان ! باشقه بریسی ایلری کچسین‌ده اونکله قونوشالم . دیدی .

— رئیسمز ، بودر . جوابی ویردیلر . بونك اوزه‌رینه مقوقس ، عباده‌یه خطاباً :

— کل یاقالم یا اسود ! سنکله کوروشه‌لم . فقط رفق و ملایمتله قونوش‌که منظره‌ڭ بنی تدهیش ایدییور . رجاسنده بولوندی . جناب عباده :

— اوردوکاهده بندن داها قورقونچ بیك قدر مجاهد وارکه اونلری کورسه‌ڭ اودڭ پاتلار . بن ، اختیارلامش صاییلمقله برابر ینه اولور ، اولماز دشمندن یوز چه‌ویرمه‌م . رفقای جهادمك هپسی‌ده بویله‌در . بز ، رضای الٰهی استجلابی ایچین حرب ایده‌رز . دنیا طلبیله ودنیالق املیله قان دوکنلردن دکلز . افرادیمزدن هر بری ، بر قنطار آلتونه مالك اولمقله بر درهمی بولونماماسی مساوی کورور . آجلغی کیده‌ره‌جك قدر لقمه ، صاریلوب اورتونه‌جك درجه‌ده ستره ، بزم ایچین کافیدر . زیرا نعمت وراحتك آنجاق آخرتده اولدیغنی بیلیرز . ذاتاً ربمز وپیغمبریمزده بزه بو صورتله امر ایتمش . دنیاده

[١] زبیرك واسطهٔ عروجی اولان مردیوه‌نك (سوق وردان) ده‌نیلن محله‌کی خانه‌سنده صاقلانیلمش ، مؤخراً وقوع بولان بر یانغنده قسماً محترق اولمش ، متباقیسنك‌ده ٣٩٠ تاریخنده وعبدالعزیز بن محمد بن النعمانك زمان ولایتنده یاقیلمش اولدیغی (معجم البلدان) ده مذکوردر .

(شرحبیل بن حجیة المرادی) نامنده دیکر بر قهرمانك‌ده مردیوه‌ن دایامق صورتیله بابلیون قلعه‌سنه چیقدیغی ، ینه اوکتابده محرردر .

أولمه‌یه‌جك قدر یيه‌جك وستر عورته یه‌تيشه‌جك مقدارده كيه‌جك قناعت كوسته‌ره‌جكمزه، برده همتمزك رضاءالله جلبنه ودشمن دين ايله محاربه‌يه منحصر اولاجغنه دائر بزدن عهد آلمشدر. مآلده بر نطق ايراد ايدنجه مقوقس، يانده‌كيلره دونوب كيزليجه:

— شو آدامك نطقى كبى هيچ سوز ايشيتديكزمى؟ بن، اونك يوزندن قورقشدم. فقط سوزى داها قورقونج كلدى. شبهه‌سزكه الله، بونى و آرقه‌داشلرينى تخريب بلاد ايچين خلق وسوق ايله‌مشدر. ظن ايده‌رم‌كه حكومتلرى‌ده بوتون دنيايه غالب كله‌جكدر. ديدى.

صوكراده عباده بن الصامته توجهله:

— سوزيكى دقتله ديكله‌دم، غلبانكزه، دنيايه عدم رغبتكز سايه‌سنده و مغلوب ايتدكلريكزك دنيا پرستلكى نتيجه‌سنده نائل اولديغكزى آكلادم. نه‌ايسه بونى براقالم‌ده باشقه بحثه كچه‌لم. شيمدى بزه امداد اولمق اوزره روملردن مهم بر قوت كليور. سز، بونلره قارشى طوراماز‌سكز. چونكه بر آيدن برى قارشيمزده بولونديغكز جهتله مقدار و معيشت خصوصنده‌كى قلتكزى كوروب آكلادق. حالبوكه: روم اوردوسى، هم عدداً، هم ده زاد وذخيره جهتندن قوتليدر. بو مكمل اوردونك آلندن قورتولامايا‌جغكزى دوشوندكجه سزه آجيورم. ايسيمى؟ بهريكزه ايكى، اميركزله خليفه‌كزه‌ده يوز وبيك آلتون ويره‌لم‌ده روم‌اوردوسى كله‌دن اول‌قالقوب‌مملكتكزه كيديكز. تكليفنده بولوندى.

مقوقس، عباده‌يى‌تخويف واطماع صورتيله اقناع ايده‌رك جزئى برشيله مسئله‌يى بتيرمك ايستيوردى. جناب عباده، بوسياسى فكرى درحال كشف ايده‌رك:

— بزى روملرله قورقوتمق وهمنه دوشوب‌ده هم كنديكى، هم‌ده معيتكى آلداتما. شايد ديديكك كبى بر روم‌اوردوسى كليورسه اونكله اوغراشمق بزم ايچين داها اي اولاجقدر. چونكه: غالب كليرسه‌ك شانلى بر ظفر قازانمش، صوك نفريمزه قدر شهيد دوشرسه‌ك ينه شانلى بر صورتده جان ويرمش اولاجغز. مع مافيه كتاب مبينمز (كم من فئة قليلة غلبت فئةً كثيرةً باذن الله) ديمش، معبود كريممز، اذن ربانيسيله آزلق بر جماعتك قالاباليق بر اوردويه چوق دفعه غلبه چالاجغنى وعد ايتمشدر. بزم هر بريمز، مملكتنه دونوب چولوغنه چوجوغنه قاووشماسنى دكل، سبيل الهيده شهيد اولماغى آقشام‌صباح واهب‌الآمال حضرتلرندن تمنى‌ايده‌ر. معيشت‌خصوصنده دارلق چكمكده‌سكز ديورسك لكن آلدانيورسك. كورديكك حال، بزم ايچين كافى، وافيدر. دكل سنك ممالكك، بوتون روى زمين بزم اولسه ينه بولونديغمز درجه‌دن فضله‌سنى ايسته‌ينلردن دكلز. بناءً‌عليه سوزى اوزاتمايالم ده مقصده كله‌لم:

پيغمبر اكبريمزك عهد متقدمى موجبنجه اميريمز، شو اوچ شيدن برينى قبولده سزى مختار براقيور:

اولا: دين اسلامه كيره‌رسكز. بوصورتده دنيا و آخرتده مسعود اولاجقكز كى بزم ده صولتمزدن قورتولورسكز. چونكه: او وقت قارده‌شيمز صاييلاجغكز جهتله سزه تعرضده بولونمق بزه جائز اولماز.

ثانياً: اسلامه كيرمزسه‌كز قرارلاشديراجغمز مقدار اوزه‌رندن بر جزيه ويررسكز. بوتقديرده‌ده امان‌وضمانمزده بولوناجغكز ايچين سزى محافظه ايتمك ودشمنلريكزه قارشى حرب وضرب ايله‌مك بزه بورج اولور.

بونلرك اوچنجيسى‌ايسه‌متاركه‌يى ترك‌ايله محاربه‌يه دوام ايله‌مكدركه نتيجه‌سى آنجاق جرزهٔ سيف ايله‌حل وفصل ايديلير. ديدى.

مقوقس:

— دردنجى بر تكليفكز يوقميدر؟ سؤالنى ايراد ايتدى. جناب عباده، شهادت پارماغنى قالديروب:

— سماوات وارضينك ربى حق ايچين يوقدر. شروط ثلاثه‌دن برينى اختيار ايديكز. جوابنى ويردى.

مقوقس، مجلسنده بولونانلره دونوب:

-- سوز بيتدى. نه‌ديه‌جكسكز؟ ديه صوردى.

— بوتكاليفه كيم راضى اولابيلير؟ اولا: دينلرينه كيرمه‌مزى ايستيورلر. مسيح بن مريمك دينينى ترك ايدبيليرمى‌يز؟

ثانياً جزيه ويرمه‌مزى تكليف ايديورلر. بوذلت ومسكنته قاتلانمامز قابل اولورمى؟ بردفعه‌لق برشى طلب ايتسه‌لردى بيللق جزيه‌دن اهون كوروردى ديديلر.

بونك اوزه‌رينه مقوقس، عبادة بن الصامته:

— كوردكيا، جزيه‌يى قبول ايتميورلر. كيت، اميركله كوروش. راضى اولورسه بردفعه‌يه مخصوص اولمق‌اوزره نه‌ايسترسه‌كز ويره‌لم‌ده بورادن چكيلكز. ديدى.

عباده، قالقوب كيتدى. مقوقس ايسه:

— ياهو! سوزيمى ديكله‌يكز، شو اوچ شرطدن برينى قبول ايله‌يكز. بيليورم‌كه بونلره قارشى طوراماياجقسكز، بالآخره كرهاً تحت اطاعتلرينه كيره‌جكسكز. دينكزى تبديل ايديكز توصيه‌سنده بولونمام. لكن شو جزيه‌يى قبول ايله‌يوب ايشك ايچندن چيقيكز. تكليفنده بولوندى.

اركان حكومتى:

— اووقت، بونلرك قولى، كوله‌سى اولاجغز. اعتراضنى‌ايتديلر.

مقوقس:

اوت، اما احرارانه برعبوديتده‌بولوناجقسكز. نفسكز، مالكز، اهل وعيالكز مصون قالاجق. شو حال، كنديكزك قتلندن وچولوغكزك، چوجوغكزك اسارتندن‌سزك‌ايچين‌داها خيرليدر. ديدى.

— هر حالده اولمك، بوتكليفى قبول ايتمدن اهوندر. ديه‌رك آلط ايله قصبه‌يى برله‌شديرن كوپرويى كسديلر.

بونك اوزه‌رينه اسلام مجاهدلرى، يكيدن محاربه‌يه اقدام ايده‌رك بابليونى فتح وتسخير وايچنده‌كى روملرله قبطيلردن بر چوغنى قتل واسير ايله‌ديلر.

طاهر المولوى

مطبوعات

اتحاد اسلام

« دون تلفظی سیاسیه» محذور صایلان بو اسلام دستوری ، بوکون حرب وصلح سیاستمزك اس الاساسی اولوب چیقمشدر . بوکون هپمز خنجره‌لریمزك قوتی یتدیکی قدر مسلمانلرك اتحادینی باغیریورز . دون ایله بوکون آره‌سنده نه عظیم تحول ، عادتا بر انقلاب !

بو اتحادی اعلان وتأمین ایتمك ایچون پك چوق باغیرمق ، پك چوق چالیشوب چاپالامق وظیفه‌مزدر . یعنی بوتون اسلام امتی . بونی هرشك وترددك فوقنده اوله‌رق عمیق بر ایمان واعتقاد ایله بویله بیلیورز . ذاتاً آرتق باشقه درلو دوشونمکه ذره قدر احتمال قالمشمیدر ؟

اسلامك اتحادی ، مسلمانلرك اك اساسلی و بلکه یکانه استنادکاهیدر . بولشك أی مسلمانلر ، دینکزك ووارلغکزك ازلی وأبدی دشمنلرینه قارشی برلکده قارشی قویك ، اونلره اللهك برلکنده برلشن کندی برلککزله هجوم ایدك . آنجاق بویله یاپه‌بیلدیککز تقدیرده‌درکه نصرت سزك ، نجات واعتلا سزکدر . وکوزلریمزدن سوینج یاشلری آقدیغی حالده کورویورزکه سز بو حقیقتلری هپ آکلامشسکز . طرف طرف برلك بایراقلری آلتنده طوپلانه‌رق موسقوفلره ، انکلیزلره وفرانسزلره ، مسلمانلك بو أزلی وابدی دشمنلرینه قارشی صالدیرمغه باشلامش بولونیورسکز ، بویله‌جه آرش ایلری .. فوز و فلاح سزکدر ! ..

حقك کلامی اولان مقدس کتابمز بزه بو اك علوی حقیقتی چوقدن سویله‌مش ایدی . فقط ناصل بیله‌یورز ، غالبا زمانك ادراك و وجدانی تغلیط ایدن ضلالت نما تأثیرلری ایله بز او حقیقتلری دیلیمزله سویله‌کده وجدانمزله حس واحاطه ایده‌بیلمکدن اوزاق قالمش اولمش ایدك . بزم شو ضلالت وپریشانیمزه دشمنلریمزك تضییق وافنا سیاستلریده انضمام ایده‌رك أزیلدکجه أزیلمش ، طاغیلدقجه طاغیلمش ایدك . ینه زمان ایله اوموزلریمزه بینن بو فلاکت یوکلرینك آغیرلغی آلتنده اسلامك ـ آه اونك اهمال ایتدیکمز ـ علوی اساسلرینی دها شفاف ونورانی بر منظره حالنده کوروب آکلامغه باشلامش ایدك . فقط فلاکت کیتدکجه بلیمزی بوکن متزاید ثقلتلرك آلتنده او نورانی منظره‌لره دوغری قالقینمق وقاووشمق نه قدر کوج اولمش ایدی .

عزیز و ذو انتقام اولان الله هیچ اولماز ظن اولونان شیلره وجود امکانی بخش و احسان بویوردی . اوکزه کندیمزی قورتاره‌جق بر شهراه آچیلدی : ایشته بو شهراه هر مسلمانك جهاد ایچون قوشه‌جغی ، وارینی یوغینی فدا ایتمك عزمیله وارلغنی تخلیص واعلا ایله‌یه‌جکی سبیل الٰهیدر . او بویوك یولك غازیلری اسلامك حیثیت وعزتنده کندی ناموس ووقارلرینی یوکسلتمش مردلردر . شهیدلری ایسه حق تعالی وتقدس حضرتلرینك الهی توصیفی وجهله ، أولو دکل ، دیریدرلر ، ابدی دیریلکله مبشر سعادت صاحبلریدر .

شبهه یوق ، خلیفه‌مز حضرتلرینك امر واشارتلری ایله شو مستثنا فرصتدن استفاده‌یه شتابان اولان ملیونلرجه مسلمانلر ، پیدرپی حق تعالی وتقدس حضرتلرینك امر بویوردیغی جهاد یولنده اتحاد ایده‌رك اسلامك سلامت واعتلاسنی تأمین ایله‌یه‌جکلردر . شبهه یوق ، کیتدیکمز یولك سرمنزلی اسلامك اتحادندن واتحادی ایله اعتلاسندن عبارتدر . شو جهاد واتحاد ، کوروله‌جکدرکه انسانیت عالمنده یکی و بویوك بر انقلاب احداث ایله‌یه‌جکدر . بویله عالی دینمزك آرته قالمش معجزه‌لرندن بری صایلسه بیجا اولمازمی ؟

کیتدیکمز یول اسلامك اتحادی ایسه ، بو اتحادك الی نهایه امتدادینی کافل اوله‌جق سببلری شیمدیدن وبریاندن احضار ایتمکده دور اندیشلك وظیفه‌سیدر ، بیك اوچ یوز بوقدر سنه‌دنبری بعض مسلمان قوملر ، حتی بعض قوملرك مختلف زمره‌لری آره‌سنده لفظی نزاعلر اوزرینه تأسفلره شایان افتراقلر تحدث ایله‌مش ایدی . شیمدی شو بویوك اتحاد ایشنه کریشلمش ایکن ذاتاً پك محدود اولان اونزاعلری منصف وحقیق عالملرك بر آره‌یه طوپلانمه‌سیله کوکلردن کسوب آته‌رق اوبله‌جه اعلان ایله‌مکده یارینك واوبر کونك اعتلالاری سببلرینی تزیید وتشیید ایله‌یه‌جك ایشلردندر .

اسلامك الیوم بر اوجندن باشلایان خروشان اتحاد سیلی بو قاریکی تدبیرلرله‌ده تنظیم قیلنلنجه قریباً کرهٔ ارض اوزرنده اینك فیاض نشئه‌لری ایله جلوه‌کر موحد ومتحد بر اسلام عالمی احترام موقعی طوته‌جقدر . بز امینزکه بو علوی نتیجه هرحال وکارده تحقق ایده‌جکدر . اونك ایچوندرکه تکرار باغیریورز :

— یاشاسون اسلامك اتحادی !

یونس نادی

سبیل الرشاد

تصفیر افکار رفیقمزك باش محرری یونس نادی بك ۱۳۱٤ نومرولو نسخه‌ده اتحاد اسلام سیاستی حقنده بویله مهم بر باش مقاله نشر ایدیورلر . ذاتاً تصفیر افکار رفیقمزك شعاری بو سیاست اسلامیه‌در . کرك تنظیماتچیلغك (یعنی بلاقید وشرط اوروپالیلاشمه‌نك) ، کرك قومیت پولتیقه‌سنك ملتك روحنه اویغون کلمدیکی ، عکس العمل‌دن ، تشتت وافتراقدن ، ضرردن باشقه هیچ بر نتیجه تولید ایتمدیکی بو محترم رفیقمزك نظرنده‌ده تظاهر ایتمشدر . بو مقاله دقتله مطالعه بویورولورسه درین بر قناعت سیاسیه‌نك محصول حقیقی اولدیغی تمامیله کورولور . بو حقایق بالخاصه اوچ طرز سیاست محرر محترمنك نظر عالئ مدققانه‌لرینه عرضه شایاندر !

آغااوغلی احمد بك ، موحد معصوم بك ، یونس نادی بك کبی مملکتك بللی باشلی محررین سیاسیه‌سی طرفندن بو دستور سیاستك « حرب و صلح » سیاستی اوله‌رق ترویج بویورلمسی مطبوعات یومیه‌مزده بویوك بر انقلاب در . بر زمانلر یومی غزته‌لرمزده اسلام کلمه‌سنه بیله تصادف اولونمایوردی . لدی الحاجه بحثی حالنده صیقیله صیقیله سویله‌نیوردی . لکن بوکون سیاسی محررلر کوکسلرینی کره کره ، هم‌ده کمال صفوت قلب ایله مسلمانلقدن ، اتحاد اسلامدن ، سیاست اسلامیه‌دن بحث ایتمه‌یه باشلادیلر ؛ که بونلر هپ ملتی ممنون وامیدوار ایده‌جك بشارتلردر . هانی مسلمانلق علیهنده هر کون بیغین بیغین نشریاتده بولونان ، اسلامك قلبنه هر کون زهرلی ایکنه‌لر صوقان محررلر ؟ بوکون هپسنك سسلری قیصلدی . هیچ برینك جاکی اوتمه‌یور . وامین اولمالیدرکه یارین بوتون بوتون طیقانوب ابدیاً سونه‌جکلردر .

ایشته بر طرفدن اردولرمز الله یولنی تعقیب ایدرکن آرقه‌سنده‌کی ملتده شهراه هدایتی طوتمش ، سسسز ، صداسز ، قاوغاسز ، کورولتوسز فلاحه ، بویوك بر سعادته طوغرو یورومکده‌در . بو ، نه بویوك بر فضل الٰهیدر .

« یا ایها الذین امنوا من یرتد منکم عن دینه فسوف یأتی الله بقوم یحبهم ویحبونه اذلة علی المؤمنین اعزة علی الکافرین یجاهدون فی سبیل الله ولا یخافون لومة لائم ذلك فضل الله یؤتیه من یشاء . . . »

شيخ شامل مرحومه دائر

غزواتی نشر ایتمکده اولدیغمز شیخ شامل مرحومه دائر ابوایوب الانصاری رضی الله عنه حضرتلرینك تربه‌داری احمد زیور افندی طرفندن کوندریلن بوورقه‌یی بروجه آتی درج ایدیورز. غازیٔ مشارالیهه عائد معلوماتی حاوی ورود ایده‌جك اوراق مع الممنونیه درج اولنور :

سبیل الرشاد جریدهٔ اسلامیه‌سنه

شیخ شامل مرحوم مدینهٔ منوره‌یه عزیمت ایتمك اوزره درسعادته کله‌رك برسنه قدر بوراده اقامت ایلمش وسلطان عبدالعزیزك فوق‌العاده التفاتنه مظهر اولمشدر .

⁂

مخدوملرندن غازی محمد بك ۱۲۹۱ تاریخنده روسیه‌دن درسعادته کلدیلر . ۹۳ محاربه‌سنده غازی محمد بکك عهده‌سنه فریقلق رتبه‌سیله آناطولی اردوی همایونی سواری قوماندانلغی توجیه بویورولدی . بعدالحرب درسعادته عودت بویوردیلر . اوصره‌ده مجدداً تشکیل اولونان داغستان سواری آلاینه قوماندان تعیین بویورلدیلر . فقط خاقان سابقك اوهامی اوزرینه مذکور آلایك برکیجه داغیدیلمسی حسیله پاشای مشارالیهك بغداده مأموریتنه ارادهٔ سنیه صادر اولدی . بوارادەیی کندیسنه تفهیم ایدن ذاته: « بغداده کیده‌م . زیرا بوکیجه مناده پدرم مرحومی الده برتسبیل اورتو اولدیغی حالده کوردم . بویوردیلرکه : یقینده مدینهٔ منوره‌یه که‌جکسك ! » دیمسی اوزرینه مدینهٔ منوره‌یه عزیمتی حقنده ایکنجی برارادهٔ سنیه صادر اولدی . بونك اوزرینه مدینه‌یه عزیمت بویوردیلر . یکرمی‌سنه صوکرا اومحل مقدسده ارتحال دار بقا ایله پدرلری جنتمکان شیخ شامل مرحومك یاننه دفن اولوندیلر .

ابوایوب الانصاری حضرتلرینك تربه‌داری

احمد فوزی

شؤون

جهاد اسلام

آذربایجان : بوهفته‌کی تبلیغات رسمیه

۲٤ کانون اول : (صومای) و (باجرکه)دن ایلرولین قطعاتمز روسلرك آذربایجانده‌کی مهم نقاط استناده‌لرندن اولان (رومیه)یی دخی اشغال ایتدی . § ۲٦ : آذربایجانده حرکت ایدن قطعاتمز ، « قوطور»ی اشغال ایتدی . دشمن بومنطقه‌دن دخی « خوی » و«سلماس » استقامتنده چکیلمشدر . « میان‌دووآب» محاربه‌سنده مقتول دوشن روسلر آره‌سنده «آلکساندر » نامنده‌کی «صاووجبلاق» روس قونسلوسی بولونمشدر . مرقوم بیکباشی وچارك یاور حربی ایدی . § ۲۸ : آذربایجان داخلنده حرکت ایدن مفرزه‌لریمز « رومیه » و « قوطور »ه‌ی اشغالدن صوکره چکیلن روس قطعاتی موسمك مخالفتنه رغماً تعقیب ایتمکده‌درلر . روسلرك برقول اردوسنك فرقه قوماندانلرینی اسیر ایتدکاری حقنده‌کی یالانلری قطعیاً تکذیب اولونور . یالکز یکنلرده برپاره‌لی قافله‌سنه برروس کوینده هجوم ایدن روس مفرزه‌سی ، اوراده آغیر یاره‌لی بولونان برفرقه قوماندانی اسیر ویاره‌لی افرادی شهید ایتمشلردر .

قفقاسیه :

۲۸ : « اصل محاربه جبهه‌سنده قطعاتمز حدودك ایلریسنده حاکم مواضعی دشمندن ضبط ایتمش و« اولتی » و « اردهان » جهتلرنده‌کی قطعاتمزك حرکاتی قار وصوغوغك شدتندن طولایی حال توقفده بولونمشدر .

قره‌دکز :

۲٤ : روس فیلوسی قروواززورلریله ایتدیکی دون بیلدیریلن محاربه‌ده هیچ برنتیجه الده ایده‌مدیکی جهتله محاربه موقعنك جوارندن چکمکده اولان ایتالیا باندیره‌سنی حامل برایتالیان تجارت کیسنی ، ایتالیان بایراغنی تمامیله کوستردیکی حالده بیله بونی غرق ایتمکه تنزل ایتمشدر . § ۲۵ : روس فیلوسی بوکون آچیق برشهر اولان سینوبی قواعد بین‌الملل خلافنه اوله‌رق طوپه طوتمشدر . بومباردمان نتیجه‌سنده ایکی خانه خفیف بر صورتده خسارزده اولمشدر . انسانجه ضایعات یوقدر . یالکز بزی روسلردن مصادره ایدیلن ، بریده بربلغار قایغی اولمق اوزره درت قایق باطمشدر . بوکا مقابل کیلرمز ماقریال وشمالی جوارنده‌کی روس قطعاتنی موفقیتله طوپه طوتمشدر .

عراق :

۲۸ : عراق حوالیسنده انکلیزلر آغیر برضربه یدیلر . دون اوکله‌دن صوکره ایکی دشمن پیاده طابوریله سریع آتشلی ایکی جبل طوپی « قورنه » جوارنده‌کی بزه منسوب مجاهدین عرب قبائلی اردوکاهلرندن برینه باصقین طرزنده تعرضده بولونمشلردر . فقط بواثناده دشمن پیاده‌سی بربوصویه اوغرامش وایکی ساعتلق محاربه‌دن صوکره (۱۲۵) مقتول ومجروح براقه‌رق فرار ایلمشدر هرنه‌قدر قبائلمز تعقیب اثناسنده دشمن طوپجیسی طرفندن یاقین بر مسافه‌دن آتش آلتنه آلینمش ایسه‌ده ضایعاتمز آنجق (۱۰) مجروحدن عبارت قالمشدر .

جهاد اکبر .— حوالیٔ عراقك اك مهم قبیله‌لری رؤساسنك کربلا مبعوثی مهدی بکه کوندردکاری تلغرافنامه و«جناب حقك عنایتنه مستنداً عموم آتلریمزله برابر بوکون ساحهٔ حربه حرکت ایتدیکمزی مشیخت اسلامیه‌یه عرض ایدیکز . نعمه ، السید حسین، مطلب ، قائدالمجاهدین جهاد، سلمان، مانع،متعب،عمران «شیخ العراقین حضرتلریله کمونه زاده‌نك آلدقلری معلوماته اوزرینه بوکون هندیه عشائری کمال شوکتله کربلایه مواصلت ایتدیلر . کمونه زاده‌ده ایکی کیجه مسافر قالدقدن صوکره متفقاً دارالحربه حرکت وشو مهابتلی حرکتلریله عراقده‌کی عموم عشائری حرکته کتیردیلر اعتماد زاده

علی محمد

اخطار

آبونه بدلاتی تماماً کوندرمه‌یه مقتدر اولمایان قارئین محترمه‌نك هیچ ازلمازسه آیده برر مجیدیه کوندرمك صورتیله تأدیهٔ دینه همت بویورملری استرحام اولنور . امید ایدرزکه قارئین کرام لطفاً بو رجامزی نظر دقته آلیر ، دریغ همت بویورمازلر .

مطبعهٔ آمدی اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لكی (٦٥) آلتی، یلغی (٣٥) غروشدر
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لكی (١٧)، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر.

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر.

§

مسلكه موافق آثار مع‌الممنونیه قبول اولنور. درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز.

سبيل الرشاد

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در.

واللّٰه یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی كوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانكی برغزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر.

§

مكتوبلرك امضالری واضح واوقوناقلی اولمسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر.

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور.

§

پاره كوندرلدیكی زمان نه‌یه‌دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور.

عدد ٣٢٣ — ٥ ربیع‌الاول ١٣٣٣ — پنجشنبه — ٨ كانون ثانی ١٣٣٠ — جلد ١٣

تفسیر شریف

بسم الله الرحمن الرحیم

« فَلا تُطِعِ الكَافِرِينَ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَاداً كَبِيراً »

⁂

بونظم كریم آلهی حضرت قرآن حكیمك «فرقان» عنوان جلیل الشانیله ممتاز اولان سوره‌سنك (٥٤)نجی آیتیدر. بالخاصه ذات اقدس جناب رسالت پناه اعظمی‌یه «علیه الصلاة و السلام» خطاباً جلالت بخش نزول اولمشدر.

مآل منیفی

. . . ایمدی — ای اشجع الرسل ! — كافرلره صاقین سرفرو ایتمه. (رب) كك عون ونصرینه صیغینه‌راق آنلره قارشی سن سیف جهاد ایله ! كال بطش وشدتله چارپیش ! او آزغینلری سرتاسر زمین مغلوبیت ومقهوریت ایتمكه چالیش !

⁂

كرچه بو آیت جلیله‌ده مخاطب، ظاهراً جناب سلطان اقلیم رسالت «علیه الصلاة والسلام» افندیمز حضرتلری ایسه‌لرده حقیقتده مقصود، امت محترمه‌لریدر. آنلری اعدای دینه، خصمای حقه سرفرودن، زنجیر اسارت وذلتلرینه كردندادهٔ انقیاد اولمه‌دن تحریماً نهی ایله جهاد وقتاله تشجیع وتحریضدر. یوقسه خالقه معصیتده مخلوقه اطاعتدن منع بیوران شهنشاه كشور نبوت و رسالت «علیه الصلاة والسلام» افندمز حضرتلری ایچین قطعیاً متصور دكلدر.

دیمك اولیوركه: بوازلی خطاب سبحانی ایله مخاطب، جهاد اكبرله خلافت مقدسهٔ اسلامیه‌نك واوسریر عزت پایه‌یی حامل اولان عثمانلی طاق معلای استقلالنك بی امان دشمنلرینی قهر وتدمیر ایدنجه‌یه قادار بوتون موجودیتلریله، بوتون مال وجانلریله چارپیشماقله مكلف، یریوزنده‌كی مسلمانلردر.

بز، مسلمانلر نه ایسته‌یوردق ؟ جناب خیرالناصریندن، كوز یاشلریله نه‌یی تمنی ایدییوردق ؟ خلافت جلیلهٔ محمدیه‌نك «علیه الصلاة والسلام» اسلامیتك بریجك عرش استقلالی اولان سلطنت معظمهٔ عثمانیه‌نك، زنجیر اسارت آلتنده ایكله‌ین عالم اسلامك موسقوف تحكم وحشیانه‌سندن، انكلیز وفرانسز تجبر ملعونانه‌سندن قورتولمسنی دكلمی؟

ایشته جناب قهار منتقم ومستغنا، بوناسبوق فرصتی بزه احسان بویوردی، ایشته قرآن حكیم: «هایدی مال وجانكزله جهاد اكبره! هایدی دشمنلریكزدن اخذثار میدانلرینه !» دییور. جناب خیرالناصرین بزه آلمانیا كبی، آوستریا كبی ذی‌قدرت وشوكت اولدقلری قادار بوكون محب اسلامیت، منافع حقانیت وعدالت، خادم انسانیت ایكی ظهیر ومتفق ده احسان بویوردی. دها نه ایسته‌یورز ؟

حضرت قرآن حكیمك بونجه آیات جهادی، بونجه اوامر اهدا وارشادی قانمزی آتشلندیرمكه، روحمزی آلولندیرمكه، بزی هپمزی بردن غزا میدانلرینه سوقه كافی ایكن برده شوایكی محترم متفقلریمزك هركون برصورتله تجلی وتوالی ایتمكده اولان شانلی غالبیت ومظفریتلری حمیت وشهامت دامارلریمزی غیجیقلایه‌بیورمی ؟

بوكون برلین، ویانه: بوتون آلمانیا، بوتون آوستریا هلال احمرلر تشكیل ایدییور، بونلره آلتون، كومش یاغموری یاغدیرییور؛ قافقاسیاده انسان بوینی آشان قارلری، كوز آچدیرمایان تیپیلری، قاصرغه‌لری، كردبادلری، بوزلری استخفاف ایله اسلامیتك، عثمانلیلغك ازلی وابدی دشمنی اولان موسقوف جانورلریله چارپیشماقده، آنلری ازمكه، محو ایتمكه چالیشماقده اولان جیش منصور اسلامك معزز حیاتنی دوشونیور، قیشلق البسه‌لر حاضرلایور، كوندرییور، انسانیت، مدنیت نامنه بونی بروظیفه عد ایدییور . . .

حالبوکه بو ، بزه اك مهم ، اك مقدس برفرمان آلهیدر . اك مبرم ، اك عاجل برامر قرآنیدر.

بز مسلمانلر ؛ که بالخاصه بوکون بوتون مال وجانمزله قانمزك صوك قطره‌سنه قدر آقیتماق ویا اسلامیتی یوکسلتمك اوزره جهاد ایله مأمورز ؛ حضور تاریخه محترم متفقلریمزك کوستردیکلری عینی علوی دویغولرله ، عین مقیاسده غلبه‌لر ، ظفرلر ، شان وشرفلرله چیقامازسه‌ق یازیق بزم طاشیدیغمز اسلامیت عنوانه !

محمد فخرالدین

حدیث شریف

حدیث شریف

من اغبرت قدماه فی سبیل الله فهو حرام علی النار

مآل شریفی

هرکیم الله یولنده چالیشمه اوغرنده آیاقلری غبار آلود اولورسه جهنم آتشنه حرام اولور .

حدیث شریفك راویسی ابوعیسی عبدالرحمن بن جبر رضی الله عنهدر . مخرجلری امام احمد بن حنبل ، بخاری ، ترمذی ، نسائی در .

حدیث شریف

غدوة فی سبیل الله اوروحة خیر مماطلعت علیه الشمس وغربت

مآل شریفی

الله یولنده‌کی برصباح ویا براقشام سفری اوزرنده کونش طوغوب باتان هرنه وارسه جمله‌سنی انفاق ایتمکدن اولادر .

بوحدیث شریفك راویسی ابوایوب خالدبن زید الانصاری رضی الله عنه اولوب ، مخرجلری امام احمد بن حنبل ، مسلم ونسائی در .

حدیث شریف

ثلثة کلهم حق علی الله عز وجل عونه المجاهد فی سبیل الله والناکح الذی یرید العفاف والمکاتب الذی یرید الاداء

مآل شریفی

اوچ کشی واردرکه هربرینه یاردیم ایتمك الله عز وجل حضرتلری اوزرینه حقدر : بری فی سبیل الله مجاهد ، دیکری عفتنی محافظه قصدیله اولنمك ایسته‌ین ، اوچنجیسی ده افندیسنه بورجنی اوده‌مك نیتنده اولان عبد مکاتب .

حدیث شریفك راویسی ابوهریره رضی الله عنهدر . مخرجلری امام احمد بن حنبل ، ترمذی ، نسائی ، ابن ماجه وحاکمدر .

حدیث شریف

وفد الله عز وجل ثلثة الغازی والحاج والمعتمر

مآل شریفی

(الله جل وعلا حضرتلرینك بارکاه عزتندن استعانه قصدیله کلن) مسافر ایلچیلر اوچدر : غازی ، حاجی ، معتمر (یعنی عمره‌یه کیرمش کیمسه)

بوحدیث شریفی ابوهریره رضی الله عنه روایت ایتمشدر . مخرجلری نسائی ایله ابن حبان وحاکمدر .

بیهقینك روایتنده (اولئك الذین یسألون الله فیعطیهم سؤلهم) زیاده‌سی واردرکه : « ایشته بونلر او محترم ذواتدرکه اللهدن نه نیاز ایدرلرسه دیلکلری احسان اولونور . » دیمکدر.

حدیث شریف

عن فضالة بن عبید قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول انا زعیم والزعیم الحمیل لمن آمن بی و اسلم وهاجر بیت فی ربض الجنة و بیت فی وسط الجنة وانا زعیم لمن آمن بی واسلم وجاهد فی سبیل الله بیت فی ربض الجنة وبیت فی وسط الجنة وبیت فی اعلی غرف الجنة من فعل ذلك فلم یدع للخیر مطلبا ولا من الشر مهربا یموت حیث شاء ان یموت

مآل شریفی

فضالة بن عبید رضی الله عنهك شویله دیدیکی روایت اولونور :

رسول الله صلی الله علیه وسلمك (برکره) شویله بیوردقلرینی ایشیتدم : بن زعیمم — زعیم حمیل یعنی کفیل دیمکدر — [۱] هرکیم بکا ایمان ایدوب مسلم اولور وهجرت ایدرسه جنتك اطرافنده بر وجنتك تا اورته‌سنده دیکر بر أو صاحبی اولاجقدر . کذلك بکا ایمان ایدوب مسلم اولان وفی سبیل الله جهاده کیدن کیمسه ایچون بری جنتك کنارنده ، بری جنتك اورته‌سنده ، دیکری ده جنتك اك عالی یرلرنده اولمق اوزره بر أوك کفیلی‌یم . هرکیم بونلری یاپوبده ایشلنمه‌دك خیر ، قاچیلمادق شر براقمازسه (آرتق غم یمسونده) ایسته‌دیکی یرده أولسون .

بوحدیث شریف سنن نسائی حدیثلرندندر.

حدیث شریف

غزوة فی البحر مثل عشر غزوات فی البر والذی یسدر فی البحر کالمتشحط فی دمه فی سبیل الله سبحانه .

مآل شریفی

دکیز اوستنده‌کی غزانك اجر ومثوبتی قاره‌ده‌کی اون غزانك اجر ومثوبته معادلدر . هرهانکی برغازینك دکیزده باشی دونرسه فی سبیل الله حرب ایدوب قاننده غلطان اولان مجاهد قدر نائل ثواب اولور.

بوحدیث شریفی ابن ماجه معاویة بن یحیی طریقیله ابوالدرداء رضی الله عنهدن روایت ایتمشدر.

احمد نعیم

---

[۱] زعیمك حمیل ایله تفسیری فی حدیثده مذکور ایسه‌ده راویلردن برینك تفسیری اولماسی عقله دها یاقیندر . زعیم ، حمیل ، کفیل هپ برمعنایه‌در .

تعارف اسلام

مصطفى صادق الرافعى

— استاد حكيم فريد بكه —

مصرك بيوك شاعرى ، نيلك الك صميمى عاشقى ، شرقك مدقق بردوقتورى اولان ، عثمانليلرك سيف حماسنى ترنم ايدەن مصطفى صادق شرقك سماى دهاسندە پارلايان ييلديزلرك بريدر .

مصطفى : برشاعر آلهيدر . او ، اك بيوك ذوقى اسرار الٰهى آرامقدە طويار . « اعجاز قرآن » شاعر عظيم الشانى فرقان حكيمك او لايتناهى لوح حقائقندن ناقابل تصوير غنچەلر طوپلار ، دمت ياپار ، تشنەكان شعرە ديريلتيجى قوقولرينى قوقلادر ومست ايدر .

مصطفى ، نيلك عاشقيدر . نيل اونك اك طاتلى نديمى ، اك سوكيلى دوستيدر . مصطفى اونك اوكندە آغلار وفرياد ايدر .

فضاى لاهوتدە كزن روح نافذيله هر دردمزى كورور ، هر درمانمزى بولور ؛ صوكرادە بزە بربديعۀ شعريە ايچندە تقديم ايدر .

استادك « النظرات »ى ، بوروحك مشاهدات وتشخيصاتنى حاويدر . « حديث القمر » او روحك عصيانلرى ايلە طولودر . مصطفى بورادە بالخاصە ملحدلرك ، مستبدلرك باشلرينە مهلك صاعقەلرى ايندريور . « خستە شرق » منظومەسيلە اك جكر سوز يارەلرمزى نشترليور ، مرهملريمزى سورييور ، درين بر حظ وجدانيك مستيسى ايچندە استقباللى سلاملييور . استقبالك كتيرديكى سعادتلرى ، حريتلرى ، استقلاللرى قوطلولايور . « اعجاز قرآن » قرآن ايلە برابر ياشايەجق بر اثر مخلددر . اوكا هر عصرك مسلمانلرى محتاج اولەجقدر . مصطفى نك بوكتاب مبينى اوقودقدن صكرە قرآنى اوقويانلر اوكتاب لاهوتينك عظمت حقيقيەسنى بر درجەيە قدر تقدير ايدەبيليرلر . چونكە قوت تقديريەلرى اوعظمتك قارشيسندە پك ضعيف ، پك عاجزدر . حتى مصطفى نك او پك بليغ ، پك روحپرور سوزلرى بيلە او آيات بيناتك يانندە اوقدر سونوك كورونيوركە قارە مركب داملەلرندن بشقە برشى اولمييور .

اعجاز قرآن مؤلفى بو عجزيلە اوقدر معجز بر برهان عظمت الوهيەيى اثبات ايدييوركە عقللر حيران ، روحلر سكران قاليور .

ايشتە مصطفى نك بيوكلكى . دهاسى بوعجز ايلە ظاهر اولييور ، نە معظم برعجز !

∴

مصطفى صادق برحزنى ايكليوركن اونك هيچ برآهى ؛ برشوق وسرورى ترنم ايدييوركن اونك هيچ بر ترانەسى اونوتمز ، اك طاش يوركلرى بيلە جريحەدار ، ياخود لبريز مسار ايدر . او بو درجە حساس برشاعردر .

اونى ايلك دفعە العلم غزتەسندە كوردم . بزە « عثمانلى قليجى » منظومەسنى اوقيور ايدى . بز هيمالايا ايلە آلب آرەسندەكى ميدان عظيمدە دائما مظفريتلە شاقيردايان عثمانلى قليجنك اومهيب صداسنى بر وجد واستغراق ايچندە ، برخشوع قلبى ايلە ديكليور ايدك . استاد ، بردنبرە ، مظفريت احرازينە آليشان اوسيف جلادتى يكى برظفرك شعريلە تتويج ايدەرك صوصدى . هپمزدە اوظفرى قوطلولادق . او وقت طرابلس محاربەسى پك شانلى برصورتدە دوام ايدييور ايدى .

بونى متعاقب برقاچ آى صكرە استادك او شمدى‌يە قدر بويلەجە يازيلەميان « تاريخ ادبيات عربيە »سى چيقدى . بومناسبت ايلە مصرك اك بيوك اديبلرندن صادق بكك يازديغى « دها وابتكار » مقالەسى ، پك قيصە برمدت ظرفندە كتابدن هيچ بر نسخە براقادى . مصطفى نك بو اثر دهاسى حقيلە تقدير ايدلمشدى .

برقاچ آى صكرە « اعجاز القرآن » انتشار ايتدى . بو معظم اثرى ايلك سلاملايان علامۀ شهير فريد وجدى بك ايدى . اوندن صكرە بيوك شاعرلر ومحررلر برر برر وظيفەلرينى ايفا ايتديلر . بو ، اونك سلطان آثاريدر . حالبوكە او ، دائما ، بنى كوردكجە ، ذهنندەكنى يازەمديغندن شكايت ايدر .

مصطفى : پك چوق قازانير ، فقط فقيردر . او ، فقردە بر لذت طويار ، برشاعريت كورر . بوتون قازانديغنى يتيملرە ويتيمەلرە تخصيص ايتمشدر . او بوندن لايتناهى بر لذت حس ايدر . « اك بيوك شعر بودر » دير .

ايشتە نيلك شاعر داهيسى . . .

مصرلى
عمر رضا

مصر فتحى

۳

بابليون محاصرەسى يدى آى سورمشدى . بومدتك آنجاق برآى اولديغنى سويلەين (ابن عبدالحكيم) ديركە :

اسلام اوردوسى ، بابليونى محاصرەيە آلمش وآرادن برآى قدر برزمان كچمشدى . قصبە داخلندە بر مقدار روم ايلە برابر قبطى اكابرى موجود ايدى . باشلرندە دە بالذات مقوقس بولونيوردى . مسلمانلرك مهاجماتى شدتلەنينجە مقوقس ايلە قبطيلر ، قصبەنك آرقە طرفندن چيقديلر و نهر ايچندەكى آطەيە كچوب كوپروى كسديلر . قلعە قوماندانى اولان روم ، كنديسنە تابع بولونانلرلە داخلدە قالوب مدافعەيە دوام ايتديسەدە دايانامايەجغنى آكلاينجە ساحلدەكى قايقلرلە آطەيە كچدى واورادەكيلرە التحاق ايلەدى . بوندن صوكرا مقوقس ، اسلام اوردوسنە برهيئت سفارت يوللايوب مصالحە طلبندە بولوندى .

عمرو بن العاص ، بو هيئتى ايكى كون ، ايكى كيجە اوردودە آليقودى . بعدە اسلامە كيرمك ، جزيە ويرمك ، محاربەيە دوام ايتمك

شرطلرندن برینی قبولده مختار اولدیغنی مقوقسه بیلدیرمك اوزره گری كوندردی .

ایلچیلرینك كیكمهسی اوزهرینه مقوقس تلاشهدوشمش وبونلرك مسلمانلر طرفندن اولدورولدكارینه ذاهب اولمشدی. حالبوكه عمروك مقصدی ، مجاهدلردهكی اطاعتی واوردودهكی انتظام حركتی هیئت سفارته لایقیله آكلاتمق ایدی . هیئت ، مقوقسك نزدینه عودت ایتدی و :

— مسلمانلری ناصیل بولدیكز ؟ سؤالنه :

— بونلر اویله آداملركه ، اولومی یاشامقدن زیاده ، تواضعی تعظمدن فضله سهویورلر . هیچ برینك دنیایه میل ورغبتی یوق . قوماندانلری افرادندن ، كولهلری افندیلرندن تفریق اولونمیور . نماز وقتی كلینجه اللرینی ، آیاقلرینی ییقایوب كمال خشوع ایله ادای صلات ایدیورلر. بردانهسی جماعتدن آیرلمیور ونمازدن گری قالمیور.

جوابنی ویردی.

مقوقس، بو بیاناتی ایشیدنجه :

— اویله ایسه بونلر ، طاغه قصد ایلهسهلر یرندن قالدیریرلر . شیمدی نیل ایله محصور بولونمالرندن بالاستفاده مصالحه یاپمایاجق اولورسهق صوكنده ایشمز فنالاشیر. دیهرك تكرار اسلام اوردوكاهنه آدام كوندردی ومكالمه ایچین مرخصلر اعزامنی رجا ایلهدی .

عمرو بن العاص (عبادة بن الصامت)ك تحت ریاستنده اولمق اوزره اون كیشیدن مركب برهیئت مرخصه ترتیب وتسریب ایتدی.

فتح واقعی متعاقب مقوقس، یانندهكی اشراف واعیانی طوپلادی و:

— ایشته قورقدیغم چیقدی، كلیكز ایلریسنه وارمایكزده جزیهیی قبول ایدوب قورتولالم . دیدی . بو سفر حكمدارلرینی دیكلهدیلر وتكلیفنه رضا كوستهردیلر.

مقوقس ، درحال عمرو بن العاصه برآدام كوندهروب یانلرنده آنجاق برر كیشی بولوندیغی حالده كوروشمك وجزیه مقدارینی قرارلاشدیرمق ایستهدی . سردار ، مقوقسك طلبی حقنده امرای مجاهده ایله مشاوره ایتدی.

— بكلهیهلم، صلحی قبول ایتمهیهلم. رأینده بولوندیلرسهده عمرو :

— امیرالمؤمنین ، اوچ شرطدن برینی قبول ایلهدكلری تقدیرده اجابت ایتمهمزی سویلهمشدی. علی الخصوص اونلرله بزم آرامزده صو بولوندیغی كبی كچهجك واسطهمزده یوق. كوروشهلمده اوبوشابیلیرسهك صلحی یاپالم . دیدی و آلدیغی امان اوزهرینه اسلام اوردوسنه كلن مقوقسله قونوشوب مصالحهیی قرارلاشدیردی .

عملمانده اختیارلرله سن بلوغه واصل اولمایان چوجوقلردن ماعدا اهالیٔ مصریهنك بهرندن سنوی ایكی آلتون آلینماسی ، قادینلرك بوویركیدن تمامیله مستثنا طوتولماسی ، مسلمانلرك قبطی بلدهلرنده اقامت ایتمهمهسی، مسافرةً كلهجك اولانلرك اوچ كوندن فضله قالمامسی،

اراضی و اموالك تعرضدن مصون طوتولماسی شرائط صلحیهنك اساساتی تشكیل ایدییوردی .

بوقرار موجبنجه جزیه ویرمهسی لازم كلن آلتی میلیون قبطی بولوندی وسنوی اون ایكی میلیون آلتون ویرمهلری تقرر ایلهدی.

مقوقس ، مملكتنده بولونان روملری ، بو شرطی قبول ایدوب اوطورمق، یاخود خطهٔ مصریهدن چیقوب كیتمك خصوصنده مخیر براقدی .

روملر :

— قیصردن استیذان ایدهلم . دیدیلر و بیزانس ایمپراطوری (هراقلیوس) ه كیفیتی بیلدیردیلر .

مقوقسده برتحریرات ایله مصالحهٔ واقعهیی اشعار ایتدی . هراقلیوس، یازدیغی جوابده اون ایكی میلیونلق اهالیٔ اصلیهیه ضمیمةً مصر واسكندریهده یوز بیكی متجاوز روم بولوندیغی حالده اون ایكی بیك كیشیلك برعرب اوردوسنه قارشی مصالحه یاپمایه مجبور اولدیغندن طولایی مقوقسه تأسف ایدییور ونقض عهد ایله محاربهیه دوام اولونماسنی توصیه ایلیوردی .

مقوقس، بوتوصیه اوزرینه قبطی وروم اعیانی طوپلادی :

— ایمپراطور، اون بیك كیشی‌یه قارشی مصالحه یاپدیغمز ایچین بزی تعییب ایدییور . لكن بو اون ایكی بیك عربك هری ، بزدن یوز كیشی‌یه معادل اولهجق درجهده فداكار بولوندیغنی بیلمیور . مهاجملریمز ، دنیایه قارشی نهقدر لاقید ایسه بز قبطیلرده اونسبتده مربوط ومقیدز . بناءً علیه هیچ بر وقت اونلرله حرب وضرب خصوصنده مساوی اولامایز .

ای معشر روم ! سزه كلینجه : باشكز صیقیلدیغی كبی بورادن چكیلوب كیدهر و بزی عربلرك پنچهٔ صولتنده یاپا یالكز براقیرسكز . ایشته شو ایكی حقیقتی دوشوندیكم جهتله بن ، یاپدیغم مصالحهیی نقض ایتمهیهجكم . سزده سوزیمی دیكلرسهكز سنوی ایكی آلتون ویروب مالكزی وعیالكزی تأمین ایلهیكز . دیدی .

روملر ، ایمپراطورك امرندن دیشاری چیقمایاجقلرینی و عربلرله یاپیلان مصالحهیی قبول ایتمهیهجكلرینی سویلهیوب اسكندریهیه طوغرو چكیلدیلر. مقوقسده عمرو بن العاصك نزدینه كیدوب :

— قیصر هراقلیوس، مصالحهمزه راضی اولمامش، حتی بنی عجز وضعف ایله تعییب ایتمش. بورادهكی والیسنهده محاربهیه دواماولونماسی حقنده امر ویرمش . اونی منع ایتمك الیمدن كلمهیهجكی ایچین ایشینه قاریشمامام. یاپاجغم برشی وارسه تبعهمله برابر شرائط مصالحهیی كمال دقتله محافظه ایتمكدر. تأميناتنی ویردی .

عمرو، مقوقسك سوزلرینی تقدیر وتشكرله دیكلهدكدن صوكرا اسلام اوردوسنه یول كوستهرمك وایجاب ایدن یرلرده كوپرو قورمق، یرده لزومی اولدقچه ارزاق خصوصنده معاونت ایتمك طلبنده بولوندی .

مقوقس بو طلبی حسن تلقی ایله‌یه‌رك حقیقةً اسلام اوردوسنه بویوك بویوك خدمتلر ایتدی.

روملر، بیزانسدن امداد آلمشلر و (سلطیس) (*) قصبه‌سنده تحشد ایتمشلردی .

عمرو بن العاص ، بو قصبه‌یه هجوم ایله‌یه‌رك شدتلی بر محاربه نتیجه‌سنده روملری (کریون)ه قاچیردی و تعقیب ایده‌رك یکرمی بوقدر کون اوغراشدی.

کریون محاربانده پیشدار قوماندانی عمروك اوغلی (عبدالله) اولدیغی کبی علمدارده سردارك کوله‌سی بولونان ومؤخراً مصر چارشیلرندن بری، نامنه نسبت ایدیلن (وردان) ایدی.

بو محاربه‌لرده مجاهدلر فنا حالده صیقیشمشلر. حتی بر دفعه صلات خوف قیلمشلردی . صوکرا جناب حق اهل اسلامه مظفریت احسان ایتدی . روملر ، منهزماً اسکندریه بلده‌سنه قدر قاچدیلر و سور داخلنه کیروب قلعه قاپیلرینی قاپادیلر.

اسکندریه شهری، اووقتلر غایت محفوظ ومستحکم بر بلده ایدی. حتی یاقوت حمویناك بیانه کوره ایچ ایچه یدی قلعه‌سی وهر قلعه‌نك آیریجه خندقی واردی .

مجاهدلر، سوری قوشاتوب شهری محاصره‌یه آلدیلر . روملره دکیز طرفندن امداد کلدیکی کبی اسلام اوردوسنه‌ده مصرلیلرك ارزاق خصوصنده یاردیمی اولوبوردی .

بیزانس ایمپراطوری ، اسکندریه‌نك محاصره‌سنه پك تلاش ایدییور و :

— عربلر، اسکندریه‌یی آلاجق اولورلرسه مصر اقلیمی بوتون الیمزدن چیقاجقدر . دییه‌رك قوتلی بر دونانما حاضرلیور ، حتی کندیسی‌ده برابر بولونمق ایستیوردی . فقط املی حاصل اولمادی .

هجرتك ۱۹ نجی سنه‌سنده واسکندریه محاصره‌سنك بشنجی آینده وفات ایده‌رك تخلیصنه چالیشدیغی اسکندریه‌نك فتح اولوندیغنی ایشیتمك مرارتنی دویمادی .

طاهر المولوی

---

[*] سلطیس: مصرده اسکی بر قصبه اولوب بونك اهالیسی مصر واسکندریه فتحنده عمرو بن العاصه معاونت ایتمش اولدقلری حالده کندیلری بین الاسرا مدینه‌یه کوندریلمش ایسه‌ده حضرت عمر فاروق (رضه) جانبندن معززاً مملکتلرینه اعاده بیوریله‌رق صحابهٔ کرامله مناسبات صهریه‌ده بولنمشلر وکندیلرندن بعض مشاهیر یتیشمشدر. قاموس الاعلام

مقالات

ایرانده جهادك تأثیراتی

ذات حضرت خلافتپناهینك بیاننامهٔ همایونلرینی متعاقب شهرمزده مقیم ایرانلی قارداشلرمز عقد ایتدکلری محتشم بر میتینغده بوتون قوتلریله جهاد حاضره اشتراکه آماده بولندقلرینی سویلدیلر ؛ اتخاذ ایتدکلری مقرراتی‌ده ایران قابینه‌سیله ، ایرانده‌کی قبائل وعشایر رئیسلرینه، عتبات عالیاتده شرفمقیم بولنان مجتهدین کرام حضراتنه تلغرافله بیلدیردیلر . طرف والای مشیختله دارالخلافه علمای محترمه‌سی طرفندن نشر واعلان بویوریلان فتاوای جهادایله بیاننامه‌لرك مأٰلنه ، غایه‌سنه کسب وقوف ایدن مجتهدین حضراتی ، متعاقباً ایرانده وعراقده ویریوزنده‌کی بالجمله شیعی قارده‌شلرمزه خطاباً نشر واصدار بویوردقلری بیاننامه‌لرله فتوالرده ، بو صیره‌ده دولت علیهٔ عثمانیه‌یه وطولاییسیله بالجمله مسلمانلره قارشو ابراز عداوت وخصومت ایدوب اسلامیتی محو وانقراضه سورکله‌مك ایسته‌ین ائتلاف مثلث حکومتلرینه قارشو بوتون شیعیلرك‌ده ایاقلانه‌رق آنلرله مالاً ، بدناً ، قلماً ولساناً هر نه صورتله اولورسه اولسون محاربه ومجاهده‌ده بولنملری وجوبنی شدتلی بر لسان ایله تبلیغ ایتدیلر . چوق کچمه‌دن فتاوای مذکوره‌نك آثار فعلیه‌سی عراقده‌کی شیعی قبائل وعشائری اوزرنده کورولمکه باشلادی . هر قبیله کندی شیخیله برابر مسلح ، مجهز بر حالده میدان حربه کیتمك ایچون حاضرلانوب ، درحال یوله دوشدیلر . مجتهدلرله علما دخی عشایرك اوکنه دوشه‌رك فعلاً میدان کار زاره کیتدیلر . عشایره منسوب قادینلر بیله ارککلریله حربه اشتراك ایتمك صورتیله ارسلان یاورولری اولدقلرینی علناً اثبات ایلدیلر .

اعلان جهاد خبری ایرانه عکس ایدر ایتمز ، ایران شمالیده متمکن قبائل ومجاهدین ایرانیه بر بر عثمانلی قمنانه التحاق ایدرك اسلامیتك خصم جانی ودشمن بی امانی اولان موسقوفلره سل سیف انتقام ایتمکدن کری طورمدیلر . برایکی آیدن بر و کیجه کوندوز قوای عثمانیه ایله برلکده روسلرله حرب ایدرك ، آنلری ایرانك اك مهم شهرلرندن طرد ایتمکه موفق اولدیلر . محاربات مذکوره اثناسنده ، روسلر بالجمله نقاط مهمه ایله استنادگاهلرینی . ارزاق ومهماتلرینی ترکه مجبور اوله‌رق فرار ایتمکه باشلادیلر . مظفر اسلام اردوسی روسلری تعقیب ایدرك ایرانك شمالنده واقع (آذربایجان) ایالتنك قرا وقصبه‌لریله شهرلرینی بر بر روسلرك وجود ظالمانه‌لرندن تطهیر ایله‌دیلر . اوردهٔ عثمانلی وایران — اسلام — بایراقلرینی کمال طنطنه واحتشامله رکزه موفق اولدیلر . اك نهایت تبریز یولنی طوتوب روسلره کوز آچدیرمقسزین شهره کیردیلر .

عثمانلی قطعاتیله ایران مجاهدلرینك هریرده ، خصوصیله تبریزده نائل اولدقلری حسن قبول ، مراسم استقبال، اعزاز و اکرام، قلمله توصیف و تعریف ایدیله‌میه‌جك قدر فوق‌العاده‌در. اسلام مجاهدلری، غازیلری غایت ظریف و محتشم بر طرزده انشا ایدلمش بر (طاق ظفر) آلتنده ، صفوف مستقبلین آراسندن کچمشلردر. عثمانلی ، ایران بایراقلری حار و صمیمی و امثالی نامسبوق صورتده آلقیشلانمش و عثمانلی ضابطلرینه کوچوك ، معصوم قیزلر طرفندن چیچك دمتلری ، بوکتلری تقدیم اولنوب اوزنیه وصـاف طویغولر : علوی منظره‌لر بیکلرجه حضاری فرط سرور ایله آغلاتمشدر . جناب حقه بیکلرجه شـکرلر ، حمد و ثنالر اولسون .

دها بر قاچ کون اول وحشی ، خونخوار موسقوف قازاقلرینك مردار چیزمه‌لریله کیرله‌نن بو مقدس اسلام یوردی ، بو کون ینه اسلام مجاهدلرینك موجودیتلریله تطهیر اولونمش و اورالرده ، اهالی‌یه ، علمای دینه ، مؤسسات اسلامیه‌یه ، شرف و ناموس‌خلقه دقیقه باشنده وسائل شتی ایله تحقیراتده بولونان اسلامیت دشمنلرینك موجودیتندن بر اثر قالمامشدر . اوچ سنه اول محرمك اوتنجی کوننده موسـقوفلر طرفندن ظالمانه ، غدارانه ، پك فجیع بر صـورتده اعدام ایدیلن مرحوم (ثقة الاسلام) ایله رفقاسنك انتقاملری بلغاً مابلغ آلندی . مستبد روسیه چارینك یکنی میان دوآبده ، صاحبولاق قونسـلوسی (اورمیه) ده تلف اولدیلر . کلیتلو طوپ ، تفنك ، مالزمه روسلردن اغتنام اولندی .

بو کون عثمانلی و ایران ارسلانلرینك وجهۀ عزیمتلری (جولفا) و قفقاسـیه جهتلریدرکه ، یاقینده مذکور مجاهدلره التحاقلری محقق اولان (شاهسون) و (قره‌طاغ) عشیرتلریله ، ایرانك (سـته) شهرنده کوکلی یازیلان بیکلرجه مجاهدك یاردمیله ایران جهتندن موسقوفلره بویوك بر هجوم اجرا ایدیله‌جك و روسلری دفع و تنکیل ایتدکدن صوکره اسلام اردولری انشاءالله قفقاسیانك کوبکنی تشکیل ایدن (تفلیس) ده رلیشه‌جکلردر .

ایرانك جنوب جهتنده یشـایان قبائل ایله اصفهان اهالیسـنك جهاده اولان شـوق و رغبت خبرلرینی‌ده بر ایکی کون اول تلغراف آژانسـلری تبلیغ ایلمشلردی . قبائل مذکوره‌نك کرمان طریقیله بلوجستانه کیده‌جکلری طبیعیدر . بلوچ قبائلنك انضمام و اشـتراکیله هندستانه بویوك بر آقین اجرا ایدیله‌جکی متصوردر . انشاالله ایلك بهارده روسیه و انکلتره‌یه عالم اسلام طرفندن خاطر و خیاله کلمز حقیقی ضربه‌لر ایندیریله‌جك و خلافت عظمانك ، اسلامیتك عظمت و قدرتی او کافرلره آجیقدن آجیقه طاتدیریله‌جقدر .

کوریلیورکه ، عالم اسـلام ایچنده اك حسـاس بر عنصر تشکیل ایدن ایرانلی قارده‌شلرمز بو دقیقه‌ده معناً ، مادةً عثمانلی قارده‌شلریله کفارك تجاوزاتنه قارشو برلشوب علمالریله ، رؤسـا و مجاهدلریله خطبا و محررلریله میدان جهاده آتیلمشلردر. اعلان جهادك شیعیلرله ایرانیلر اوزرنده بر کونا تأثیر اجرا ایده‌میه‌جکنی ادعا ایدن انکلیزلرك (تایمس) غزته‌سنك نشریات و افادات بدخواهانه و بدبینانه‌لرینه رغماً حقیقت حال کندیسنی کوسترنجه تایمس‌بیله حیرتده قالدی. کرك تایمس کرك انکلیزلر ، اسلامیتك افریقاده و آسیاده دها شایان حیرت و غرابت جلوه‌لرینی‌ده انشـا الله یقینده کورمکله کبر و عظمتلرینك ، واهی ادعالرینك هیچ‌لکنی او کره‌نه‌جکلردر . « هذا من فضل ربی »

دشمن آنشت پرست باد پیمارا بکو
خاك برسرکن که آب رفته باز آمد بجو

س . م . توفیق

مكاتيب

سرای بوسنه‌دن :

دارالخلافه‌ده سبیل الرشاد جریدۀ علیه‌سنه

بوسنه‌ده اعلان جهاد

غازی خسرو بك جامع شریفنده احتفال دینی

دارالخلافة العلیه‌ده جهاد اکبرك اعلانی اوزرینه عموم عالم اسلام غلیانه کلدی. بز ، بوسنه‌ هرسك مسلمانلری خلافته اولان مربوطیتمزی هر آن اعلاندن چکنمدیکمز کبی بر یوزنده‌کی اسـلاملرك قبله‌کاهی بولنان خلافت اسلامیه‌یه قارشو دشمن دین مبین طرفـندن اشـعال اولنـان نائرۀ حرب هنکامنده‌ده بدناً و مالاً ایفـای وظیفه‌دن کری قاله‌مزدق. عالم اسلامك هر کوشه‌سنه ایصال ایدلمسی لازم کلن فتاوای شریفه بورایه دخی واصل اولدی. دونکی جمعه کونی احتفالات لازمه ایله امر مشیخت‌پناهی‌یه امتثـالاً تذکرۀ مشیخت‌پناهی ایله برابر فتـاوای شریفه‌نك اصلی و ترجمه‌سی لسان محلی ایله اوقوندی.

احتفالاته شو صورتله باشلانمشـدر : ۲۳ محرم سـنه ۳۳۳ جمعه نمازی قلندقدن صکره خطیب طرفـندن سورۀ جلیلۀ فتحك تلاوتی اثناسـنده منبرك قپوسی اوکنده اخـذ موقع ایدن رئیس العلمامز ، حرمین محترمین پایه‌لولرندن فضیلتلو حاجی محمد جمـال‌الدین افنـدی حضرتلری منبره چیقمه‌نه باشلادی، و هر آیتك ختامنده بر قدمه ایلرولیه‌رك خطیبك طوردیغی یره قـدر کلدی و اوراده فتـاوای شریفه‌یی تبرکاً دست احترامنده طوتدیغی حالده توقف ایتدی. قرآن کریمك تلاوتی متعاقب آیاغه قالقدی و مقامه مناسب بلیغ بر دعا اوقودی. بعده جماعته قارشو سـبب اجتماعی مختصراً لسـان محلی ایله افاده ایده‌رك فتاوای شریفه‌نك قرائته باشـلادی . جماعت مسـلمین ؛ محشردن نمونه نما دینیله‌جك قدر غلبـه‌لك ایدی . دیه‌بیلورم که : هیچ بو قدر غلبه‌لق کورولمه‌مشدر . جماعت اسلامیه‌نك بر چوقلری کوز یاشلریله مستغرق اوله‌رق قائماً کمال خشـوع و خضـوع ایله استماع ایدییورلردی . بو درجه تواضـع طوغروسی آنجق مسـلمانلرده بولنه‌بیلور . ایکی

ساعت قدر دوام ایدن بو احتفالده اسلامیتك محاسنه ساعی اولان اوچ دولت ایله اونلره ظهیر اولان دول سائره‌نك اسلاملره قارشو ایتدکاری جفا وناموسشکن احوالدن اوزون اوزادی‌یه بحث ایدلدی.

بزکه، خلافتك معینی بولنان حق طرفداری دولتلرك زیر حمایه‌سنده‌یز، بختیارز. بوسعادتك اك بیوك دلیلی‌ده بویله‌جه علناً ایفای جهاده اجابت ایده‌بیلمکلکمز تشکیل ایدر. دوشونملی‌که دول مخاصمه تحت اداره‌سنده یشایان مسلمان قرده‌شلریمز نه حالده؟ بونلر بزم کبی بوفریضه‌نك ایفاسنده مکلف ایکن ادا ایده‌مه‌ملری نه بیوك مصیبتدر. ادا ایتمك ایسته‌لر یا قانی بهاسنه ایفا ایدرلر، یا هیچ ایده‌مزلرکه هرایکی صورت، کرك دنیا وکرك آخرتجه مشکلدر. بونی بز؛ حمایهٔ ایمپراطوریده ایفا ایتدیکمز ایچون یوزیمز آق اوله‌رق حضور رب العالمینده چیقمقدن چکنمه‌یز. چونکه فتاوای شریفه‌نك اوامرینه تمامیله اطاعت ایده‌بیلیورز.

وطنمزده ایفاسیله موظف اولدیغمز خدمت عسکریه‌یی ادا ایتمکله بدناً اجاتمز ممکندر. مالاً ایسه هلال احمر اعانه‌سنه اشتراك ایله فریضهٔ جهادیه‌یی ایفا ایدیورز. شمدی‌یه قدر دوام ایدن حربده بز بوسنه ـ هرسك مسلمانلرندن موجودمزك بشده بری صف حربده بولنیورزکه هیچ برملت موجودینه نسبتله بو قدر فداکارلق کوستره‌مه‌مشدر، دیسه‌م یا کیلمه‌مش اولورم. مالاً نه قدر فداکارلقلرده بولندیغمزده میدانده‌در.

هم یالکز مسلمانلر دکل؛ بوتون غزته‌لر، غیر مسلملرك بیله بو امر خیره اشتراك ایتملرینی معلن بیاننامه‌لر نشر ایدیورلر. از جمله ویانه‌ده تشکل ایدن هلال احمر جمعیتنك‌ـ‌كه اعضالری هپ ناظرلردن عبارتدر ـ نویه فرایه پره‌سه‌ده نشر ایتدیکی بیاننامه شایان دقتدر:

« قره دکز وچناق قلعه بوغازنده دشمن مرمیلرندن حصوله کلن سیس آره‌سندن کونش پارلادی. هلالك نوار چهره‌سی عرض دیدار ابتسام ایلدی. آنك زیرجناحنده سکز یوز بیك مسلمان سونکوسی کوروندی. اعلای کلمة الله ومدافعهٔ حق اوغرنده میدان جهاده آتیلدی. بونلرك کیمیسی پدر، کیمیسی قرده‌ش، کیمیسی اوغل.. عینی مقصد ایچون بزمله برابر یکوجود برکتله کبی چالیشیورلر. بو اوغورده فدای جان ایدیورلر. روامیدرکه؛ بونلر بویله‌جه استحکاملره کومولی اولدقلری حالده دشمنه، قیشه وهر مصیبته قارشو کوکس کرسونلرده بز بوراده راحتجه امرار اوقات ایده‌لم؛ طبیعی دکل. ایشته بزم متفقمزه، اتفاقمزك قوری برشکلدن عبارت اولمدیغنی کوسترمك ایچون هلال احمر اعانه‌سنه اشتراکمز لازم. هرنه قدر بزده بوکبی اعانه‌لره احتیاج‌ـ‌شدیدایسه‌ده اعتبار اعانه‌یه دکل، اعانه ویرنلرك چوقلغنه‌در، که اصل مقصدده بودر، بو حس اخوتدر. ایلرو، دائما ایلرو! تاکه نوار هلالی اسلام آفریقا وآسیانك کوبکنه دیکنجه‌یه قدر دائما ایلرو!»

*

مسلمانلر ایچون، عینی زمانده اسلامیت ایچون نه بختیارلق بزکه شمدی‌یه قدر ضعیف ایدك؛ سببی آره‌مزده‌کی تفرقه‌جولق ایدی. شمدی ایسه احوالك شدائدی، مصائبك کثرتی عقلمزی باشمزه کتیردی. قصورمزی آکلادق. چالیشمقدن بشقه چارهٔ نجات اولمدیغنی رأی العین کوردك. بوصورتله جناب حق‌ده بزه مدنیت حاضره‌نك ایکی دولت قوی الشکیمه‌سنی متفقمز قیلدی. بونده‌کی حکمتك درجه‌سنی تعییندن عاجز اولدیغم ایچون اربابنه ترك ایدیورم. شوقدر دیه‌بیلورم‌که: بو فرصتی غنیمت بیله‌رك بوندن استفاده ایده‌بیلیرسه‌ك بوصورتله یالکز موجودیت معنویه‌مزی دکل، اسلامیتی محافظه ایده‌بیله‌جکز؛ که « ان تنصروا الله ینصرکم » آیت جلیله‌سنك مضمونته ماصدق اوله‌رق حرکت ایتمش اوله‌جغمز ایچون جناب حقدن نصرت ایستمکده حقمز اولور. شبهه‌سزکه نصرت الهیه بزه ومتفقلریمزه یار وظهیر اولور، نصلکه آثاری نمایاندر. « وما النصر الا من عندالله »...

۲ صفر سنه ۳۳۳ — بوسنه‌لی قارئکز

عبدالناصر

تاریخی بر سؤال

سبیل الرشاد جریدهٔ اسلامیه‌سی واسطه‌سیله احمد رفیق بك افندی‌یه

محترم افندم،

بن چوجقلرمك تحصیلنه مراقلی بر بابا ایم. ایکی اوغلم وار: بریسی اون ایکی یاشنده، دیکری‌ده طقوز. بیوکنك درسلرینی هرکیجه کندم اوکره‌تیورم. کوچوکنك درسلرینی‌ده بیوکنه مذاکره ایتدیریورم.

دون آقشام کوچوکك تاریخ درسی مذاکره اولونیوردی. چوجغك الندە مکاتب ابتدائیه وسلطانیه صنفلرینه مخصوص اولمق اوزره طرف عالیکزدن یازیلان «مسلمانلغی ایلرله‌تن، عثمانلیلر ایچون چالیشان بیوك آدملرمز»ی رقم صره‌سیله کوسترن (تاریخ اوقویورم) عنوانلی کتابکز واردی. درس ۲٤ نجی صحیفه‌ده ۱٤ نجی صره رقمنده بولونان صلاح الدین ایوبی حضرتلرندن باشلایوردی. چوجق اونی قارداشنه آکلاندی. صوکرا صره (۱٥) نجی‌یه کلدی: «جنکیز خان»! چوجق ینه کتابك باشنده‌کی مقدمه‌یی تکرار ایدرك «مسلمانلغی ایلرله‌تن، عثمانلیلر ایچون چالیشان بیوك آدملرمزدن اون بشنجی‌سی جنکیز خاندر.» دیه جنکیزك بیوکلکنی آکلاتمه‌یه باشلادی.

— دور اوغلم، دیدم، بوراده بریا کلشلق اوله‌جق! بو حریف، بت پرستك بری‌در. مسلمانلغی ایلرله‌تن، عثمانلیلق ایچون چالیشان بیوك آدملرمزك صره‌سنه هیچ برمناسبت ومجبوریت اولمدیغی حالده ناصیل کیرمش؟.. مسلمانلغی ایلرله‌تمك دکل، مسلمانلغی مدهش بر صورتده پریشان ایدنلرك اك برنجیسی بوملعوندر. عثمانلیلرك جدی‌ده بوملعونك شرندن قاچه‌رق قورتولشده بودولتی تشکیل ایتمشلردر...

چوجق حیرتده قالدی: ـ مادام که اویله‌در، دیدی، بوکتابی یازان ذات نه‌یه بوحریفی اونلرك آره‌سنه قاتمش؟ بونك مسلمان اولمدیغنی، بزم دولتمزك اجدادی بونك شرندن قاچه‌رق قورتولدیغنی بیلمیورمیدی؟

— بیلمسی ایجاب ایدردی. فقط بر سهو ترتیب اولسه کرك!..

سن یکن سنه (کوچوك تاریخ عثمانی) اوقومشدك. اوکتابی بولده‌کتیر، سکا برشی کوستره‌جکم.

چوجق، کتبخانه‌یی قارشدیره‌رق بولوب کتیردی: ـ آ، بك بابا، بونك‌ده اوزنده (احمد رفیق) یازیور.

— اویله‌یا، بوده اونك کتابی. اونوتدکمی؟.. آچ باقه‌یم باش طرفلرینی!

براز قاریشدیرلنجه ایجاب ایدن صحیفه (۱۸) بولوندی.

اوقو باقه‌یم شورادن.

چوجق اوقومه‌یه باشلادی:

« اصیل اسمی (تیموچین) ایکن صوکرالری جنکیزخان نامنی آلان تاتارلرك رئیسی جنکیز خان غایت مرحمتسز ایدی . جنکیز اومدهش اردوسیله آسیانك هرطرفنه صالدیردیغی صره‌ده بوتون قبیله‌لر قاچمغه باشلامشیدی . جدمز اولان تورکلرده جنکیزك یوزندن اسیادن چیقدیلر، رئیسلری شاه ایله (آناطولی) یه کلدیلر ... »

سنه ١٣٢٨ صحیفه ١٨

آه بك بابا ، بوناصیل شی ؟ بوغایت مرحمتسز برآدم ایمش ! اجدادمز اونك یوزندن مملکتلرمزی ترك ایتمش ، قاچمشلر . شیمدی عقلمه کلدی . کچن سنه خوجه‌مزده دیمشدی‌که : بوجنکیز ملعونی قدر قان دوکن بر ظالم دنیایه کلمه‌مشدر .

— اویله‌یا . بوهم اسلام دشمنی ایدی ، هم عثمانلیلرك اجدادینك دشمنی ایدی ، هم‌ده انسان دشمنی ایدی . بونك یاپدیغی ظالقلری تاریخلر یازمقله بیتیره‌مز .

— اوحالده نیچون خلیفه‌لرك ، اسلام قوماندانلرینك ، سوکیلی پادشاهلرمزك صره‌سنده بونی‌ده یازمش ؟

— اونی بن‌ده آکلایامدم . احتمال بریاکلشلق اولمشدر . بوظالم پت پرست حربی او اعاظم اسلام آره‌سنه نیچون قاندیغنی بن کندیسندن صورارم . سز اوراسنی بویله بلمه‌یك‌ده آلت طرفنه کچك ...

شیمدی اون کوندن بریدر چوجق هرکیجه صوریور : — بك بابا ! هانی صوره‌جقدك ؟ صوردکمی ؟..

ایشته افندم ، چوجغك بوالحاحی اوزرینه شومکتوبی یازیور ، چوجغك سؤالنی نظرکاه مدققانه‌لرینه عرض ایدیورم . بن وعدمی یرینه کتیردم . آرتیق جواب ویروب ویرمه‌مك‌ده ذات عالیلرینه عائددر . باقی احترامانمك قبولی رجا اولنور افندم .

فاتح :
علی رشدی

شؤون

ائتلاف مثلث علیهنده جهاد اسلام

— تبلیغات رسمیه —

قافقاسیه :

٣ کانون ثانی : قافقاسیه‌ده‌کی قطعاتمز حدودده اهمیتلی قوای امدادیه آلمش اولان دشمنله برقاچ کوندنبرو شدتلی محاربه‌لر اجرا ایتمکده‌در.

§ ٥ کانون ثانی : قافقاسیه‌ده قطعاتمز متفوق قوتلرله تعرض ایدن روسلره قارشی موضعلرینی معندانه برصورتده مدافعه ایتمکده‌در . دشمنك قول اردولریمزدن برینك جناحنی چویرمك خصوصنده‌کی تشبثاتی عقیم براقلمشدر .

مصر :

٣١ کانون اول : انکلیز مصر قوای اشغالیه‌سندن برمقدار هجین سواریلری بودفعه‌ده ایلری قره‌غوللریمزه التجا ایتمشلردر .

آذربایجان :

٣١ کانون اول : آذربایجانده بیوك ویکی بر موفقیت احراز ایتدك . قطعاتمز مجاهدین ایرانیه ایله متفقاً مملکتی روس بویندریغندن تخلیص ایچون بلا آرام ایلرولمکده‌در . روسلرك آذربایجانده‌کی صوك ایکی نقاط استنادیه‌سی اولان (تبریز) و (سلماس) دوز اشغال ایدلدی . بوراده معندانه مدافعه‌یی تصمیم ایتمش اولان روسلر بو هرایکی موقعی فرار صورتنده تخلیه ایتمشلردر .

§ ٥ کانون ثانی : (خوی) ك غربنده سواریمزله دشمن سواریسی آره‌سنده وقوع بولان مصادمه‌ده دشمن برقاچ مقتول ومجروح براقه‌رق طرد ایدلمشدر .

چناق قلعه :

٢ کانون ثانی : بوکون (سافیر) (*) نامنده‌کی فرانسز تحت البحری چناق قلعه مدخلنه صوقولمه تشبث ایتمش ودرحال مغروق اولمشدر . مرتباتندن برقسمی طرفمزدن اسیر ایدلمشدر .

§ ٣ کانون ثانی : دون چناق قلعه بوغازی مدخلی ایلروسنده باطان فرانسز تحت البحری (سافیر) حقنده آتیده‌کی تفصیلات اعطا اولنور : آکلاشلدیغنه نظراً مذکور تحت البحر مدخله کورونمه‌دن یاقلاشمق مقصدنده ایکن بواثناده برطوربیله چارپه‌رق طوربیلك اشتعالی نتیجه‌سنده محو اولمشدر . مرتباتدن برحیات قالانلری قورتارمق خصوصنده ترصد بوطلریمزك بوتون مساعیلرینی صرف صورتیله کوستردکلری غیرت عثمانلی حکومتنك دشمنلریمزك انسانیته مخالف حرکاتنه قارشو اصیلانه برجواب تشکیل ایدر .

[*] ماء مخرجی ٢٢٠ طون ، سرعتی : صو اوستنده ١١,٥ وصو آلتنده ٩ میل بحری ، سعهٔ سیری : صو اوستنده ٢٠٠٠ ، تسلیحاتی : ٦ عدد ٤٥ سانتیمتره‌لك طورپیدو قوواتی ، ماکنه قوتی : ٦٠٠ بارکیر ، طولی : ٤٤,٦ مترو ، عرضی : ٣,٩ مترو ، مرتباتی : ٢٣ کشی .

عراق :

٦ کانون ثانی : شط العربده انکلیزلرك تحکیماتنه قارشی یاپیلان برکیجه تعرضنده دشمن تمامیله باصقینه اوغرادلمش وتقریباً (١٠٠) قدر مقتول ومجروح ویردیرلمشدر . (قورنه) جوارنده بردشمن سواری بلوکی برپیاده مفرزه‌سنه باصقین اجرا ایتمك تشبثنده بولنمش ایسه‌ده بوتعرضی برغانبوطك آتشیله حمایه اولندیغی حالده بیله تلفات کلیه ایله پوسکورتلمش وغانبوطده رجعته مجبور ایدلمشدر .

عراق وحوالیسی عموم قوماندانلغنك بیاننامه‌سی

عراق وحوالیسی قوماندانلغی باارادهٔ سنیهٔ حضرت پادشاهی عهده‌مه تودیع ایدلمشدر .

وطنم ایچنده پك خصوصی وحرمتکار بر محبتله سودیکم وسودیکم بومبارك طوپراغك مظفراً مدافعه ایدلمسی واسلام سنجاغنك عراق اولادلری حماستیله اعلاسی شرفنه بنی‌ده تشریك ایده‌جکی ایچون جناب قادر مطلقه عرض شکران ایده‌رم .

عسکرلر ومحترم عراق مجاهدلری ،

سزلر دها طوپلانمغه بیله وقت بولمه‌دن ، برآووچ قهرمان جزؤیکز دشمنلریکزك آیاغنی عسکریله آیلرجه پنجه‌لشدی . یالکز بو برآووج قهرمان ، بومبارك طوپراغك معنویتیله ، لرزان اولان دشمنکزی دوردوره بیلدی . چونکه بز قرآنی مدافعه ایدیورز . اونلر مصرده‌کی ، هندستانده‌کی مسلمان قارداشلریمزی اسارتلرندن ، زنجیرلرندن قورتولماسین ، قرآن بر یوزندن قالقسین ! دیه چالیشیورلر . بز عتبات مبارکه‌یی مدافعه ایدیورز . اونلر خسیس برمنفعت تجارت ایچون بتون مقدساته صالدیریورلر .

ای محترم عراق مجاهدلری ،

سزك بوکون هرطرفدن جوشان غلیان جهادیکزدن انکلیزلر تیتره‌سین . بیلسین‌که بزم جسدلریمز اوزرندن کچمه‌دکجه عتبات مقدسه اونلرك پای ملوثی آلتنده چیکنمنیه‌جکدر . عراق ، دینی ، شرفی مقدس طوپراغنی مظفراً مدافعه ایده‌جك ؛ انشاء الله رب ذوالانتقام اونك تاریخنه دها اوزاق محیطلردن انکلیز اسارتیله ایکله‌ین زواللی مسلمانلرك استخلاص شرفنی‌ده بخش ایلیه‌جکدر .

عسکرلر ،

اجدادیکزك قانی ، اسلام جسارتنی کوستریکز بتون اردولریمز دشمن حدودلرنده ارککجه مظفر اولیورلر ، اسلام مردلکنی یکیدن بتون دنیایه طانیدیورلر . اوچ آیلق یوللردن دین قارداشلریکز سزه معاونته قوشیور . آرتق برآووج قومانك قارشوسنده بوناته طوران معاشلی عسکر محو اولمالیدر . نبی ذیشانمز ، کفارك جزیرة العرب ارض مقدسندن طردینه بزی خصوصیتله مأمور ایدیور ، ذاشقیناق کونلری کچدی . شیمدی امرنه حاضرلانیکز .

مطبعهٔ آمدی اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لكی (٦٥) آلتی ، یللغی (٣٥) غروشدر
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لكی (١٧)، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع‌الممنونیه قبول اولنور . درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

١٣٣٠

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی كوستریلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانكی برغزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مكتوبلرك امضالری واضح واوقوناقلی اولمسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

پاره كوندرلدیكی زمان نه‌یه‌دائراولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣٢٤ | ١٢ ربیع‌الاول ١٣٣٣ | پنجشنبه | ١٥ كانون ثانی ١٣٣٠ | جلد ١٣

ألوهیت قرین نام قدسی رسالتپناهی اوچیوز اللی میلیون مسلمانك روحنده شعشعه پاش هدایت اولان سید كائنات افندیمز حضرتلرینك سنهٔ دوریهٔ ولادت همایونلرینی ادراك ایله بختیار اولان وبوكون اللهك عنایتنه وآنك مدد روحانیتنه استناداً اسیر مسلمانلری قورتاره‌رق كلمة اللهی اعلا ایتمك اوزره سل سیف جهاد ایدن مسلمانلق عالمنه عرض تبریكات ایدرز .

تفسیر شریف

بسم الله الرحمن الرحیم

« ومالكم لاتقاتلون فی سبیل الله والمستضعفین من الرجال والنساء والولدان الذین یقولون ربنا اخرجنا من هذه القریة الظالم اهلها واجعل لنا من لدنك ولیاً واجعل لنا من لدنك نصیراً »

ترجمهٔ مآل جلیلی

« سزه نه اولدی ، ای مؤمنلر ، كه : الله یولنده مقاتله ومحاربه ایتمه‌یورسكز؟ خصوصیله دین قارداشلریكزدن ضعفای رجال وعجزهٔ نسوانی واطفالی زبون نتیجهٔ قهر واسارتی بولوندقلری مشركلرك تعذیب واشكنجه‌لرندن قورتارماق ایچین ... او مظلوم وبیچاره‌لری كه : فرط حزن وكدرله « ای رحمتی تناهی شاندن منزه ومتعالی اولان ربمز ! بیز ضعیف قوللریكی اهالیسی ظالم ومشرك اولان بو مملكتدن قورتار ، بزه كندیكدن : كندی لطف ومرحمتكدن بر حامی وظهیر كوندر ، بزه كندیكدن ؛ كندی قوة وعزتكدن بیر نصیر كوندر ! » دی‌یه كیجه كوندوز یالوارماقده ، فریاد واستمداد ایتمكده . »

عتاب آمیز اولدوغی قادار حزن انگیز اولان بو آیت جلیله مكهٔ مكرمه‌نك فتحندن اول‌جه شرف نزول ایتمشدر . كرك ضعف وفقر ، كرك منع وزجر یوزندن مكهٔ مكرمه‌ده محبوس وبوتون معنای فجیعیله اسیر قالمش ، عذاب وعقوبتك انواعیله اینیم اینیم ایكله‌ین ضعفای مؤمنین ومؤمناتی — كوزلری اوكنده اشكنجه‌لره دوچار ایدیلن — اولادلریله برابر كوسترەرك ، دوشدكلری بو جهنمی فلاكتدن قورتولماق ایچین اللرینی بارگاه احدیته قالدیراراق هیچقیرتقلی كوز یاشلری ایچنده ناصل دعالر ایتمكده ، ناصل یالوارماقده اولدوقلرینی آكلاتاراق غیرت وحمیتلرینی ، حمیت دینیه وملیه‌لرینی تحریك ایدیور ، قانلرینی آتشلندیریور ، قلبلرینه غیظ وانتقام آلەولری سرپیور : « نه اولیورسكز؟ اومیل بطالت وعطالت نه !.. نافله ، نافله ! سزی جهاددن ، سعی وعملدن عفو ایتمه‌یه‌جكم . ایشته مكه ! خصوصیله اوراده مشركلر ، ضعفا واسرای اخوانكزی یوره‌كلر پارچالایاجاق اشكنجه‌لر ، عقوبتلر ایچنده محو ایتمكه چالیشیورلر . بیچاره‌لرك انین وواویلالری بارگاه الوهیتی صارصیور . كیدیكز مكه‌نك فتحنه ! قوشیكز او مظلوملرك امدادینه ! »

بوكون ، مقام معلای خلافتیله ، كعبهٔ علیای توحیدیله ، روضهٔ مطهره ومعطرهٔ سیدالانامیله (علیه الصلاة والسلام) برابر بوتون عالم اسلامك اوزرینه اوچ آزغین دولت ، اوچ چیلغین ملت ، اوچ وحشی وعقور حكومت چوكمش ، محو ایتمكه ، قرآن حكیمی ، كلمهٔ توحیدی یر یوزندن قالدیرماغه چالیشیورلر ، ملیونلرجه دین وملت قارداشلریمزی ملوث مردار چیزمه‌لری آلتنده ازیورلر ، مقدس هلال توحیده ، حق وعدله ، انسانیت ومدنیته قارشی جبراً وقهراً سوروكله‌یه‌رك كندی دینلرینه ، اولو پیغمبرلرینك مقدس

سنجاغنه قورشون آتدیریورلر . درەلر کبی قانلرینی دوکدوریورلر.

ایشته آیت، بیك‌اوچیوز بوقادار سنه جلالت بخش نزول اولمش اولان عینی آیت!... عتاب ، عینی !..امر، عینی !.. حال ـ دهاواسع، بك واسع مقیاس فلاکتده ـ عینی!...مصرده، تونسده، جزایرده ، قاسده ، قافقاسیاده ، تورکستانده ، هندستانده ملیونلرجه اسرای اخوانمزك ، اخوان دین وملتمزك قانلی کوز یاشلری نهرلر تشکیل ایدییور . انین وواویلالری عرش احدیتی صارسییور .

بو مستثنا کونده غیرتك ، فدا کارلغك ، مردلکك یوزده آلتمشی سریر خلافت اسلامیه‌یی درت عصردر اوموزلرنده طاشیماقله مفتخر بولونان حضرت ارطغرلك اولادندن بکله‌نیور . چونکه حرمین شریفینی آنلر آغوش تکریم وتعظیملرنده طاشیور . بوتون عالم اسلامك متبوع دینی ومطاع شرعیسی آنلر !

ای متبوع مشروعمز ! ای ولی النعمت اهتدامز ! بوتون عالم اسلامك کریه‌بار کوزلری سزه منعطف ، قوللری سزه اوزانمش استمداد ایدییور .

حضرت سلیمك روح پاکی فوقکزده ! یدیمن شهامتیله مصری، یدیسا، قهر وجلادتیله قریمی ، کفه‌یی ، وولغا ساحللرینه قادار قافقاسیه‌یی کوستریور ، معشوقهٔ روحی اولان « اتحاد اسلام ! »، هندستان ! دی‌یه حایقیرییور .

عثمانلیلرك او ، دنیالره نشر توحید ایدن اولو خاقانی ، برنجی معظم خلیفهٔ اسلامی روحاً سزه ریاست ایدییور . اوشعشعه‌سی چشم جهانی قاماشدیران دورجهانکیر سلیمی بوتون احتشام وعظمتیله، بوتون جلالت وشوکتیله عودته حاضرلانیور .

هلال ، اوچیوز یتمش ملیون موحدك معشوقهٔ وجدان وایمانی مقدس هلال سمای علویتدن قریمه ، قافقاسیایه ، مصره ، تورکستانه ، هندستانه ، جزایره ، تونسه، فاسه آغوش شوکت واجلالنی آچیور . فقط چالیشکز وبزی طوعاً وکرهاً چالیشدیریکز . سزك سعادتکز اسلامیتك !.. سزك تعالی شان وشوکتکز اسلامیتك !... سزه بوتون جهان اسلام مطیع ، ! فدا! لکن چالیشیکز وچالیشدیریکز !

« سنکدر دور دولت حکمکی دنیایه انفاذ ایت ! »
« خدا اقبالکی حفظ ایله‌سین هر دورلو آفتدن »

محمد فخرالدین

حديث شريف

حديث شريف

عن جابر بن عبدالله رضى الله عنه قال لما كان يوم احد و ولى الناس كان رسول الله صلى الله عليه و سلم فى ناحية فى اثنى عشر رجلا من الانصار وفيهم طلحة بن عبيدالله . فادركهم المشركون فالتفت رسول الله صلى الله عليه وسلم وقال من للقوم . فقال طلحة أنا . قال رسول الله صلى الله عليه وسلم كما انت. فقال رجل من الانصار أنا يارسول الله. فقال انت . فقاتل حتى قتل . ثم التفت فاذا المشركون. فقال من للقوم. فقال طلحة أنا . قال كما انت . فقال رجل من الانصار أنا . فقال انت . فقاتل حتى قتل . ثم لم يزل يقول ذلك ويخرج اليهم رجل من الانصار فيقاتل قتال من قبله حتى يقتل حتى بقى رسول الله صلى الله عليه وسلم وطلحة بن عبيدالله . فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم من للقوم . فقال طلحة أنا . فقاتل طلحة قتال الاحدعشر حتى ضربت يده فقطعت اصابعه . فقال حس فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم لو قلت بسم الله لرفعتك الملئكة والناس ينظرون . ثم رد الله المشركين .

مآل شریفی

جابر بن عبدالله رضی الله عنهك شویله‌دیدیکی روایت اولونیور :

احد کونی ایدی. (عسکر بوزولوب) هرکس بوز چویرمشدی. رسول الله صلی الله علیه وسلم انصاردن اون ایکی کیمسه ایله برلکده برکنارده ایدیلر. بواون‌ایکی کیمسه‌نك ایچنده (مهاجریندن وعشرهٔ مبشره‌دن) طلحة بن عبید الله‌ده وار ایدی . مشرکلر بو جماعته یتشدیلر . بونك اوزرینه صلی الله علیه وسلم دونوب : « بو حریفلره کیم قارشی چیقاجق ؟ » بویوردیلر . طلحة « بن یارسول الله ! » دیدی . رسول الله صلی الله علیه وسلم : « هله سن طور ! » بویوردیلر . انصاردن بری : « بن ، یارسول الله! » دیدی . « یکی سن . » بویوردیلر . اوذات صاواشدی . نهایت قتل اولوندی. رسول الله صلی الله علیه وسلم دونوب باقدیلرکه ینه مشرکلر اوراده . ینه : « بونلره کیم قارشی چیقاجق ؟ » دیه صوردیلر . ینه طلحة « بن یارسول الله » دیدی. بودفعه‌ده « هله سن طور » جوابنی آلدی. اوته‌دن بر انصاری : « بن یارسول الله » دیدی ، « اوت سن » جوابنی آلدی. وقتل اولونجیه قدر جنك ایتدی . اوندن صوکره رسول‌الله صلی الله علیه وسلم هردفعه‌سنده بوسوزی تکرار ایتدکجه کفاره قارشی بر انصاری چیقوب کندیسندن اول چیقان ذات کبی دوکوشور ، عاقبت قتل اولونیوردی . نهایت یالکز رسول الله صلی‌الله علیه وسلم ایله طلحة بن عبید الله قالدی. ینه رسول الله صلی الله علیه وسلم: « بوحریفلره قارشی کیم چیقاجق؟ » دینجه طلحه « بن یارسول‌الله » دییوب جنکه طوتوشدی . تا که الندن اورولوب پارماقلری کسیلنجه (آجیسندن): «ایشش!!» دیدی . بونك اوزرینه ینه رسول‌الله‌صلی‌الله علیه وسلم: « اکر (ایشش دیه‌جك یرده) بسم‌الله دیه‌یدك بوخلقك کوزی اوکنده ملکلر سنی سمایه رفع ایدرلردی » بویوردیلر . اوندن صوکره‌ده حق تعالی مشرکلری اورادن دفع ایتدی .

بو حدیث شریف سنن نسائی حدیثلرندندر .

حدیث شریف

من جهز غازیا فقد غزا ومن خلفه فی اهله بخیر فقد غزا

مآل شریفی

هرکیم برغازی‌یی تجهیز ایدرسه یعنی اسباب سفرینی ویروب یوله صالارسه غزا ایتمش اولور. کذلك هرکیم برغازی‌یه عائله‌سنك ایشنه باقمق ایچون خیر ایله خلف اولورسه غزا ایتمش اولور.

بو حدیث شریف سنن نسائی حدیثلرندن اولوب راویسی زید بن خالد الجهنی رضی الله عنهدر.

حدیث شریف

من جهز غازیا حتی یستقل کان له مثل اجیره حتی یموت او یرجع

مآل شریفی

هرکیم برغازی‌یی باشقه‌سنه محتاج اولمیه‌جق قدر تجهیز ایدرسه او غازی اولونجه‌یه قدر ویا دونجه‌یه قدر هرنه اجره نائل اولورسه اوده اونك قدرینه نائل اولور.

حدیث شریفك راویسی عبدالله بن عمر رضی الله عنهدر. مخرجی ابن ماجه‌در.

احمد نعیم

مصر فتحی

-۲-

ایمپراطورك وفاتندن صوکراده محاصره، دوقوز آی سوردی. فیحك کجیکمه‌سی طولاییسیله خلیفه حضرتلری، سرداره برمکتوب کوندردی‌که «ایکی سنه‌دن بری مصر فتحنی بیتیره‌مه‌یشکزه تعجب ایدیورم. مظفریتك تأخرینه مطلقا احوالکزك تبدلی سبب اولمشدر. جناب حق، آنجق صدق نیت صاحبی اولانلره نصرت احسان ایدر. بن، سکا درت کیشی کوندرمشدم‌که هربری، یوز جنکاوره قارشی طورابیلیردی. مکتوبمی آلینجه معیتکه بر نطق ایراد ایله کندیلرینی جهاده تشویق ایت وصبروسکینت توصیه‌سنده‌بولون. برده او درت کیشی‌یی قوماندان تعیین ایده‌رك عمومی بر هجوم یاپدیر، بوهجومی‌ده جمعه کونی زوالی وقتنده اجرا ایتدیرکه اوزمان، اجابت ورحمت وقتیدر.» مآلنده ایدی.

عمروبن العاص، خلیفه‌نك امری موجبنجه عسکری تشویق وتشجیع ایله‌دکدن صوکرا لوای اسلامی عبادة بن الصامتك الینه تودیع ایتدی ویکرمنجی سنهٔ هجریه محرمی ایچنده‌کی برجمعه کونی هجوم امرینی ویردی.

بوصولت جانسپارانه قارشیسنده، شهری مدافعه ایدن روملرك قوهٔ معنویه‌سی قیریلدی. برچلر، بارولر اوزه‌رندن برر، ایکیشر صیویشوب باشلرینك قایغیسنه دوشدیلر واهالیدن آتیك داورانانلرله برلکده کمیلره آتلایوب ساحلدن اوزاقلاشدیلر.

قلعه قاپیلرندن اولوبده مدافعلرك صاووشماسی طولاییسیله نه‌یاپاجغنی شاشیران (ابن بسامه) نامنده بری، برج اوزه‌رندن مجاهدلره سسله‌ندی وکندیسیله عیال ومالنه دوقونولمایاجغنی تأمین ایدیلیرسه قاپی‌یی آچاجغنی سویله‌دی.

ایسته‌دیکی امان ویریلدی. وآچیلان قاپیدن ایچری‌یه ظفر قیلیجلرینك پاریلتیسی آراسنده کیریلدی.

ساحلده بولونان یوز بوقدر جسیم کمی، اوست اوسته اولمق اوزره ایچینه طولان بیکلرجه خلق آلوب دکیزه آچیلمش، کیلره بینه‌مه‌ین روملرله اهالی اصلیه‌دن اولان قبطیلردن آلتی یوز بوقدر بیك کیشی‌ده تسلیم اولمایه مجبور قالمشدی.

عمروبن العاص. برلطف مخصوص اولمق اوزره بونلرده نفوس باشنه سنوی ایکی آلتون جزیه تعیین ایتدی. فضله اولارق اراضیلرندنده (خراج) نامیله بر ویرکی آلاجغنی سویله‌دی.

اسکندریه‌لیلر، بویله جزئی بر مبلغ مقابلنده أولومدن واسارتدن قورتولدقلرینه متشکر ومسلمانلرك دشمن مغلوبلرینه کوسته‌ردکاری علوجنابه متحیر قالدیلر.

فتح اثناسنده روملردن بعضلری، شهردن چیقمش وچوله طوغرو صاووشوب قاچمشدی.

عمروبن العاص، اسکندریه‌ده جزئی بر قوت براقوب فراریلرك تعقیبنه چیقدی.

سردار غالب ایله مظفر اوردوسنك غیبوبتنی ـ اشارتله، یاخود قاپیقله کیدیلوب بیلدیریلمك صورتیله ـ خبر آلان روملر، کیلرینی چه‌ویروب اسکندریه‌یه کلدیلر ومحافظلردن بعضلرینی أولدوروب بعضیلرینی کری چکیلمه‌یه مجبور ایتدیلر.

عمروبن العاص، شوحادثه‌یی ایشیتدیکی کبی قوشوب کلدی واوکمی آرسلانلرینك چابوق داورانانلرینی سفینه‌لرینه، آتیك اولمایانلرینی‌ده دکیزك دالغه‌لری آراسنه قاچیردی.

بوندن صوکرا خبر فتحی مقام خلافته ـ بالآخره مصر والیسی اولان ـ (معاویه بن خدیج) ایله یوللادی. فاروق اعظم حضرتلری، بومژده‌یی ایشیدنجه سجده‌یه قاپانوب ناصر المسلمین اولان جناب حقه عرض شکران ایتدی.

عمروبن العاص، اسکندریه‌نك عمران وانتظامنی کورونجه مصرك مرکز اداره‌سی یاپمق واوراده اقامت ایله‌مك ایسته‌مش، بوخصوصده‌ده خلیفه حضرتلرندن استیذان ایله‌مشدی.

جناب خلیفه، عمروك استیذانی اوزه‌رینه آراده دکیز بولونوب بولونمادیغنی صورمش ونیلك هنکام فیضاننده بعضی اووالرك دکیز حالنی آلدیغنی بیلدیریلنجه:

ـــ آرامزه دکیز کیرن بریره مسلمانلری اسکان ایتمه‌کی ایسته‌مم. جوابنی کوندرمش، حتی مصر، بصره، کوفه والیلرینه‌ده «آرامزده دکیز اولماسین‌که دوه‌مه بینیدیکم کبی یانکزه کله‌بیله‌یم»

مألنده بر تعمیم یوللامشدی .

امر خلیفه موجبنجه عمروبن العاص ، اسکندریه‌دن قالقدی وبوکون قاهره جوارنده نامنه منسوب جامعك مبنی بولوندیغی محله چادیرینی قوروب اوطوردی .

عربجه‌ده چادره (فسطاط) دەنیلدیکی جهتله عمروك فسطاطی قورولان وکیت کیده معمور بر قصبه حالنی آلان اوموقعه‌ده فسطاط نامی ویریلدی . [*]

∴

مصر وبالخاصه اسکندریه‌نك ممالك اسلامیه عدادینه کیرمه‌سی ، خیریستیانلره داغ درون اولمش واوادن یوزلرجه سنه کچدیکی حالده یورکلرنده‌کی یاره ، بر تورلو اونودولوب قاپانمامشدر . بوکا بناءً درکه مصر واسکندریه‌فتحندن بحث ایتدکلری صیراده عمرالفاروق حضرتلرینك امریله اسکندریه کتبخانه‌سنده‌کی کتابلرك عمروبن العاص طرفندن حاملرده یاقیلمق صورتیله امحا اولوندیغنی یازارلرده‌اوشانلی ظفری شو صورتله کیرله‌تمك ایسترلر . حتی (مدنیت اسلامیه تاریخی) عنوانلی کتابك محرری متوفا (جورجی زیدان) بیله بوغرض متعصبانه‌دن قورتولامامش واثرینك اکثر قسمنده .یاپدیغی کبی صورت حقدن کورونه‌رك مسلسل ومطول عبارات ایله اسناد واقعی تأییده چالیشمشدر . مورخ مدقق دیار بکرلی سعید پاشا مرحومك بوخصوصده ویردیکی معلومات ، اوروایت مزوره‌یی رد وابطاله کافی بولوندیغندن عیناً اقتباس ایده‌رك مقالهٔ عاجزانه‌می مسکی الختام ایله‌مك ایسته‌دم :

«اسکندریه مدرسه‌سنده فلاسفه طرفلرندن تدریس اولنان درسلر دیانت مسیحیه‌نك تغلیط وافسادینی موجب اولیور دیه‌رك قبل الاسلام مکتبلر تخریب وکتبخانه کتابلرله برابر احراق اولندیغی تاریخجه ثابتدر . حضرت عمرك خلافتی زماننده عمروبن العاص استیذان ایتدکدن صکره اسکندریه شهرنده‌کی مکتبلری احراق ایله شهر مذکورده بولنان درت بیك حمام آلتی آی مدت شو کتابلرله قزدیرلدیغنی (ابن العربی) روایت ایتمش ایسه‌ده شو روایتك موافق صحت اولمدیغی تحقیقات وادله ایله ثابتدر . اسکندریه قصر وکتبخانه‌سی قیصرك حوالیٔ مصریه، غزاسی اثناسنده محترق اولدی . دیوقلتان اسکندریه شهرینی نهب ایتدیرمش وتیودوسیوس زماننده سیرابیوم مکتبی هدم اولنمش ایدوکی تاریخلرده مذکور اولوب فوریوم مدرسه‌سنه متعلق برشی ذکر اولنمامش ایسه بونك بعض کتابلری تلفون قورتلمش وقیصر ایکنجی تیودوسیوس زماننده اسکندریه‌ده‌کی نادر کتابلرك کافه‌سی ولایاته نقل اولنمشدر . بطریق کیرلوس ومرشیانوس زمانلرنده اسکندریه‌ده اختلال ظهورایده‌رك مجملرده اوراپی استیلا ایتمش وبعض مورخلرك روایتنه کوره عمروبن العاصك فتحندن اوتوز سنه مقدم اسکندریه‌ده مکتب قالمایوب مکاتب قدیمه کتابلرندن ارسطو تعالیمك شرحنه دائر یالکز قرق جلد کتاب قالمشدی . بوروایاتك جمله‌سی اسکندریه‌ده‌کی مکتبلر فتح اسلامدن مقدم خراب اولدیغنی اثبات ایدر . تدقیقاته نظراً تاریخجه ثابت اولیورکه اسکندریه‌نك فتحنده کتبخانه کلیاً احراق اولنمیوب اولوقت ارسطونك تعالیم فلسفه‌سنه دائر فوریوم مدرسه‌سنده‌کی قرق جلددن باشقه کتاب نامنه اثر ناموجود ایدی .

مورخین اسلامیه طرفلرندن یازلمش اولان امهات تاریخی بوعبد عاجز برر برر کوزدن کچیردم . اسکندریه‌ده کتبخانه وکتاب احراقنه دائر امهات مرقومه‌ده هیچ بر بحثه تصادف ایتمدم . اصول المعارف صاحبی مصرلی رفاعه‌بك، ابوالفدانك روایت ایلدیکی بربحثی کتابنه درج ورد ایتمشدرکه اوبحث شودر :

« عمروبن العاص اسکندریه‌نك فتحندن صکره اوراده بولنان کتبخانه‌ده‌کی کتابلر حقنده نه‌معامله ایده‌جکنی حضرت عمر رضی‌الله عنه افندمزدن استیذان ایتدکده احراقنه امر ویرمکله (٤٠٠٠٠٠) جلد کتاب احراق اولنوب اسکندریه‌ده بولنان (٤٠٠٠) حمام آلتی ماه مدت اوکتابلرله قزدرلمشدر . »

بوحکایه ابوالفدانك بزه واصل اولنامش بر اثرنده مذکور ایسه اوراسنی بیله‌مم . حمام صاحبی ابوالفدانك یدمده موجود تاریخنده بوبحثی کوره‌مدیکم کبی دمشقی ابوالفدانك (تاریخ ابن کثیر) دیو معروف اولان کتابنده دخی اویله بربحثه تصادف ایده‌مدم . مع‌مافیه حکایهٔ مزبوره تاریخلرده مندرج اولسه‌ بیله موازنه وتدقیق اولنسه آلتی آی (١٨٠) کونی حاوی اولوب ایام مذکوره‌نك عدد حمام اولان درت بیکه حاصل ضربی (٧٢٠٠٠٠) عدده تقسیم اولنسه‌ بیله (٤٠٠٠٠٠) جلد (٧٢٠٠٠٠) عدده تقسیم اولندیغی حالده هر حمامه کونده یارم جلد اصابت ایدر . یارم کتاب ایله ـ دکل‌که برتمامك اقشامه قدر قزدیریلوب ایشلدلمسی ـ برتجره صو بیله قیناتدلمسی ممکن اوله‌میه‌جغی بدیهیدر . بوموازنه حکایهٔ مذکوره‌نك سرابا مصنوع اولدیغنی اثباته کافیدر .

کاتب چلبی وناصرالتوارخ صاحبی کبی بعض متأخرینك بومبحثه دائریازدقلری سوزلرك هیچ بریسی امهات تواریخه مستند دکلدر . روایت مذکوره‌نك منشأ ومأخذ انتشاری مرقوم ابن العبری‌نك اثریدر . اشبو ابن العبری فرانسزلرجه (ابوالفرج) دیومعروفدر » .

پاشا مرحوم بو (ابن العبری)، نام دیکر (ابوالفرج)، دائرده شویله برحاشیه تحریر ایدیور :

« اشبو (ابوالفرج) آسیای صغراده واقع ملطیه‌لی هرون بن توما نامنده بریهودینك اوغلی ایدی . اصل اسمی (مارغریغورس)در . هجرتك ٦٢٢ سنه‌سنده تولد ایدوب اوائل حالنده باباسی تومادن فن طب اوقودقدن صکره انطاکیه‌یه عزیمت واوراده قبول نصرانیت ایتمش وملت یعقوبیه علماسندن سریانی وعربی ویونانی لسانلرینی اوکره‌نوب برمدت انطاکیه‌ده اقامتله بعده غوبا وصکره حلب سریانی ملتی ریاست روحانیه‌سنده بولنمشدر . بریسی سریانی ودیکری عربی لسانی اوزره ایکی بیوك تاریخ عمومیسی واردر. عربی لسانیله محرر تاریخی لاتین لسانه ترجمه اولنه‌رق ١٦٦٣ سنهٔ میلادیه‌سنده اکسفورده وسریانی لساننده‌کی تاریخی ١٧٧٩ سنهٔ میلادیه‌سنده لیپسقده طبع اولنمشدر . »

∴

١٣١٣ سنه اول اسلام اوردوسنی مظفراً مصر قطعه‌سنه ادخال ایله اوراری روملرك مظالمندن تخلیص ایله‌ین جناب حقك بودفعه‌ده ینه اوقطعه‌یی انکلیزلرك ید غصبندن قورتارمایه عزم ایدن جنود مسلمینه موفقیت بخش اولماسنی امید وتمنی ایله سوزیمه نهایت ویریورم .

طاهر المولوی

[*] مصرده قاهره‌نك ایکی بچق کیلومتره جنوب غربیسنده ونیلك ساحل یمیننده واقع (مصرالعتیقه) قصبه‌سنك اسکی اسمیدر . بوکونکی کونده قاهره‌نك بربیوك محله واسکله‌سی اولان بوقصبه، قاهره‌دن اسکی اولوب مصرك فتحنده وحضرت عمر بن الخطاب (رضه) زماننده فاتح مصر عمروبن العاص جانبندن بنا اولونمشدر . فاتح مشارالیه اوموقعده چادرینی قورمش اولدیغندن چادر دیمك اولان (فسطاط) اسمی ، بعدالفتح اوراده بنا اولنان وقاهره‌نك تأسیسنه دیکین خطهٔ مصریه‌نك مرکزی اولان شهره علم اولمشدی .

مشارالیه موقع مذکورده برجامع شریف بنا ایتمشدی‌که الیوم موجود اولوب قاهره‌یی تزیین ایدن الك کوزل آثاردندر . ۳۵۸ تاریخنه دك فسطاط مستقل برمعموره اولوب تاریخ مذکورده جوهر قاعد (طوغروسی قائددر) طرفندن قاهره‌نك تأسیسی اوزرینه فسطاطك اهمیتی آزالمش وقاهره‌نك کوندن کونه توسع ایتمسی اوزرینه فسطاط بوشهر عظیمك برمحله‌سی حکمنه کچمکله اسم قدیمی دخی اونودیلوب بروجه مذکور (مصرالعتیقه) یعنی (اسکی مصر) نامنی آلمشدر .

قاموس الاعلام

تعارف اسلام

مصطفى كامل

— محمد على توفيق بك —

نيلك بسته‌كار احزانى ، مصرك شانلى قهرمانى ، مصرليلرك بيوك انموذج شهامت وفداكاريسى ، اتحاد اسلامك اولوالعزم قهرمانلرندن برى ... ايشته مصطفى كامل بودر .

مصطفى ، پك آز انسانلره نصيب اولان پك حرارتلى برعشق مقدس ايله يانيور و دنيانك جنتده زنجيرلر ايچنده ايكله‌ين معشوقۀ وجدانك خلاصى ايچون بتون وطنداشارينك يوره‌كلرينى او عشق مقدسك علولرى ، او ايمانك نورلرى ايله سوزان ايتمك ايچون چاليشيوردى .

مصطفى‌نك پك مؤثر برجاذبۀ لسانيه‌سى واردى . اونى بردفعه ديكله‌ين اونك مجذوبى اولور ايدى. چونكه مصرك بتون آمالى اونك روحنده پارليور ، او روح بر آفتاب كبى بتون روحلرى نورلنديريور ايدى . مصطفى : « قلبم صولدن صاغه انتقال ايتسه، امراملر يرندن اوينارسه بن ينه جهادمدن كيرو قالمام » ديه پك قوتلى بر ايمان ايله مجاهده ايده‌ن برقهرمان ايدى.

مصطفى‌نك روحنى بتون صفوت وصميميتله ، بتون قهرمانلق مزاياسيله كورمك ايسته‌ينلر مطلقا اونك « مسألۀ شرقيه »-نى، مطلقا برقاچ نطقنى اوقوماليلردر. مصطفى كاملك روحى اوروپانك دسائس خفيۀ ابليسانه‌سى اوزه‌رينه اوقدر مشعشع برنور انتباه ايثار ايتمشدركه اونلرى وهلۀ كورمه‌مك ممكن دكلدر . مصطفى‌نك اون طقوز سنه اول « انكلتره اسلاميتك دونكى، بوكونكى ويارينكى ابدى دشمنيدر» ترانۀ هاتفانه‌سى قولاغمده دائما چينلار ؛ انكليز نامنى هر نه وقت طويارسه‌م علولنير، برحدت بروضعيت دشمنانه آليرم. چونكه اواسمده كيزلى بر روح رذائت واردركه نفرينه واولومه شاياندر . مصطفى ، ايشته بو روح رذيله‌يى بوغمق ، اولدرمك اوغرنده شهيد اولان مصرليدر. مصطفى ، بونك ايچون كيجه كوندوز چاليشان ، دائما چاليشان؛ « مصر باغيلرك مزاريدر » ديه بروغرامنده انكليز ظالملرينه الك جان آليجى سلسلۀ تأديى ، ضربۀ قاتله‌يى وورمق ايچون متاركه‌سز برحرب آچان سردار ملتدر . مصطفى ، انكلتره‌يى ، مصرك قيزغين چوللرينك لاجورد سماسى آلتنده آچيلان ، هر استبدادى يوتان، برمقتضاى عدل الهى محكوم انقراض ملتلره قازيلان مقبر جهنمى‌يه ديرى ديرى كومك ؛ اونى اوراده الك دلسوز عذابلرله ، آتشلرله ياقق ، انتقام اسلامى آلمق ؛ صكره تاريخك اوقونميان صحيفه‌لرينه برلاشه كبى دفن ايتمك ايچون چاليشان ، فقط بى‌وفا عمرينك خيانتيله بو اوغورده شهيد اولان بويوك برمسلماندر.

مصطفى : معنوى ييرانمش ، مدهش بر تعذيبك ، بر استبدادك زبونى اولمش ، معنوى عادتا ئولمش بر ملتك ديريلتيجى وقورتاريجى داهئ وطنپروريدر . او « دها » ، بو ملتى قورتاردى ، اونك قلبنده برعشق‌مقدس علوله‌دى، محتضر ايمانى نورلنديردى. آرتيق مصطفى‌نك تقدير دهاسنى دها شناسلره براقمق ايجاب ايدر.

مصطفى : روحنده بسله‌ديكى امللرك تحققنى كورمه‌دن افول ايتدى. فقط استقبالدن امين اولارق، وظيفۀ دها وقهرمانيسنى ايفادن متولد برانبساط معنوينك رفرفلرى آره‌سنده لاهوته يوكسلدى. او ، روح ملتك سرير عظمتى اولان كنجلكك دوشنده قالديرلدى . «اخلع على مصر شبابك عالياً —روالبس شباب الحور والولدان» وداعيله قبرينه ، او مصر ايچون ابدى بر آبدۀ قهرمانى اولان مشهد معلاسنه ملتك شهيق ماتمى آره‌سنده قونولدى.

مصطفى كاملى هرشرقلى، بالخصوص هرمسلمان برمقتدا عد ايتملى؛ اونى اوقوملى و آكلامليدر.

فقط مع‌الاسف تعارف اسلام مسألۀ مهمه‌سى ، اهمال اولونه‌رق بو رابطۀ علويه صرف بزم غفلتمزله همان همان قوبه‌جق درجه‌ده كوشه‌ديكندن برى بريمزدن استفاده‌يه ، وجدانلريمزى توحيده هيچ چاليشمامشز. بز ايچمزده پارلايان مشعشع دهالرك قيمتنى بيلميورز. اوروپانك برچوق شاعرلرينى ، قهرمانلرينى بيلديكمز حالده اخلاقمزه نمونۀ امثال ، دها طوغروسى يكانه خاطره‌مز اوله‌رق قاله‌جق ميراث ابدى‌يه اونلرى بيكانه براقيورز .

ايشته عصر حاضر مسلمانلرينك اخلافه براقديغى الك عزيز خاطره‌لردن ، دائما جانلى خاطره‌لردن بريسى‌ده مصطفى كاملدر.

مصطفى كامل عالم اسلامك روحى مثابه‌سنده اولان مصرى ، او پك عزيز ، پك‌سوكيلى مصرى انكليز پنچۀ استبدادندن قورتارمق؛ اوراده رايت توحيدى دالغالنديرمق ؛ اوراده انكليز ملعنتى ، انكليز جبروت متمردانه‌سى يرينه جناح قدسئ خلافتك سايۀ نوارينى يايمق آمال علويسى اوغورنده صوك درجه فداكارانه، اوت اومصر ايچون يوزلرجه سنه لازم اولان شباتى فدا ايدرك مجاهده ايتدى. اونى نه انكليز زندانلرى ييلديردى ، نه انكليز دوتماسى قورقوتدى ، نه‌ده انكليز ابتسام فسونكارى آلداتدى !.. او دائما وهرشيئه رغماً، جهاد وثبات ايتدى.

مصطفى كامل اتحاد اسلامك الك بيوك اولوالعزم قهرمانلرندندر . وا أسفا كه ارض مباركۀ حجاز اونك خطاب علويسندن محروم اولدى. اوت مصطفى تام مكۀ مكرمه‌ده عالم اسلامك هر طرفندن كلن يوز بيكلرجه حجاج آره‌سنده اوجاذبه‌دار و اوياندريجى خطابه‌لريله بر جريان اتحاد ، بر جريان انتباه آچمغه قرار ويرديكى سنه‌ده وفات ايتدى. نه سريع بر اولوم ...

مصطفى‌نك بومسأله حقنده چوق مهم يازيلرى، پك‌عالى فكرلرى واردر. فقط او فعلاً ايشه باشلامق ايستيوردى . او، دينمزك الك مهم اركانندن اولان حج شريفك، اوت او اتحاد اسلامك كوچك‌وقدسى

برنظام فعلیسی اولان او فیضلی اجتماعك بتون اسلام مملکتلرینه اتحاد وانتباه نورلری صاچسنی ایستیوردی. فقط عمری وفا ایتمه‌دی.

مصطفی ، نیل شاعری شوقینك :

« المشرقان علیك ینتحبان قاصیهما فی مأتم والدانی »

دیه باشلایان وسرابا ملتك سینه‌سندن قوپان نشیدهٔ مخلده‌سیله مصرك ، او معشوقهٔ وجدانك آغوش ابدیسنه کومولدی ؛ ملتك سینه‌سنده جاودانی حیاتی یاشامغه باشلادی.

ایشته نیلك وطنپروردا هیسی ! . .

مصرلی
عمر رضا

مقالات

ظفر محققدر

« ولن یجعل الله للکافرین علی المؤمنین سبیلا »

بو آیت کریمه‌یی اوقودیجه بتون تاریخ اسلام کوزمك اوکنده جانلانیور ، اونك زنده ووقور پری اختشامی قارشیمه دیکیلیور ، بوتون فضائلی ، بتون مفاخری تمثیل ایدن اوپری پرعظمت بتون جاذبه وکوزه‌للکیله عشق وجدانیمی علولیور ، روحمی نورلندیریور ، استقبال حقنده‌کی ایمانمی ترصین ایدیور .

جناب حق او بلاغت لاهوتیه‌سیله مسلمانلرك هیچ بروقت کافرلرك اسیری اولمیه‌جقلرینی ، کفرك ایمانه تفوق ایتمیه‌جکنی فرقان حکیمنده بیان بیوریور .

شمدی بتون فلاکتلریمزك اساسنی بتون فجاعتیله کوریورم . خسته‌لقلریمزك اك دهشتلیسنی مشاهده ایدییورم . . . . . بز مریض القلب ایمشز ، اللهك بیوردیغی کبی مؤمن دکل ایمشز . ایشته سقوطمزی تعجیل ایدن یاره بو ایمش. اجدادیمزی اك یوکسك شاهقهٔ مدنیته ایصال ایدن فیاض ومنور قوت : « ایمان » ایدی . اونلرك هرظفری ، هر ترقیسی او ایمانك قوتنه وابسته ایدی. اوقوت بتون ایمپراطورلقلری صارصمش ، خاك ایله یکسان ایتمش ، یرینه دها رصین وناقابل انهدام بر « بنای توحید » قورمش ایدی ، او قوت هیچ مغلوب اولمامش ، دائما غالب کلمش ایدی . دیمك بزم ضعفمز ، ذلتمز درونی برضعفك نتیجه‌سیدر : ضعف ایماندر .

بوکون بز روحمزی آیدینلاتدق ، قلیجمزی چیقاردق ، ایمانمزك قوتنه استناداً میدانه چیقدق ، اهل ایمان اولدیغمزی فعلاً اعلان ایتدك.

آرتق عون حقله ظفر محققدر . اوظفره ایناغیان وارسه اونك ایمانندن شبهه ایدوم .

ظفر محققدر. چونکه الله « والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا = اوغورمزده جهاد ایدنلره یوللرمزی کوستررز » بیوریور .

ظفر محققدر . چونکه بوکون محاربه ایدن سیف حماست اسلامدر. بو ایسه هر زمان مظفردر . اللهك نصرتی ایله موعوددر . « وکان حقا علینا نصر المؤمنین » .

ظفر محققدر . چونکه نه زمان اعلای کلمة الله اوغرنده اعدای اسلام ایله فداکارانه چارپیشمشسه مسلمانلر دائما اللهك فضل عظیمنه نائل اولمشلر ، غالب کلمشلردر . « الا ان حزب الله هم الغالبون »

فقط هر مسلمانك ظفر حقنده‌کی قاطع ایمانك قوتنه‌مربوطدر. بویله بر زمانده جزئی بر تردد ، براندیشه کوسترنلر ، بدین اولانلر حق تعالانك « ولا تهنوا ولا تحزنوا وانتم الاعلون » امر جلیلنه عصیان ایتمش اولورلر .

ظفر مظفر اولمه‌یه عزم ، مظفر اوله‌جغنه ایمان ایتمش اولانکدر. جبین وضعیف العقل والقلب اولانلر دائما منهزم اولورلر ، ندامتدن ندامته ، فلاکتدن فلاکته اوغرارلر . بالعکس هر مؤمن ، « جنتی » قلیجلرك کولکه‌سنده کوره‌رك جهاد ایدر . قرب رحمانه تشنه اولان روحی جام شهادت ایله سیراب اولور . آرتق او « جنتی » کورمیانلر ، اعلای کلمة الله اوغرنده جان ویرمیه‌نلرك مسلمانلقلری آنجق اسملرنده‌دز. الله هیچ بر وقت مسلمانلری کافرلرك اسیری ایتمز . « ولن یجعل الله للکافرین علی المؤمنین سبیلا »

عبدالغنی سعید

مکاتیب

فاس امیری عبدالمالك حضرتلرینك مکتوبی

جزائر مجاهد شهیری عبدالقادر مرحومك اولاد کرامندن اولوب اخیراً فاسه کیدرك اوراده فرانسزلره قارشی اعلان جهاد ایله‌ین وبر چوق مواقعده احراز ظفر وغلبه ایدن فاس امیری عبدالمالك حضرتلری طرفندن بوراده‌کی اقاربنه کوندریلن و برصورتی تصفیر افکار رفیقمزده انتشار ایدن مکتوبی ، اهمیت فوق العاده‌سنه مبنی ، بزده بروجه آتی درج ایدییورز :

« جناب حق عموم اهل اسلامی توفیقات صمدانیه‌سنه مظهر بویورسون آمین.

« بوکره دخی مجاهدینك واقع اولان مهاجمات شدیده‌لری اوزرینه فرانسزلرك اك زیاده تحکیم ایتدکلری فاس شهرینی لله الحمد اون بش کونده فتح ایتمکه موفق اولدم . کیجه‌لی کوندوزلی دوام واشتداد ایدن حرب اوزرینه شجیع وبهادر مجاهدلر رایت اسلامی فاسك برج وبارولرینه رکز ایتدیلر . شهر اهالیسی عظیم مسرتلرله بزی استقبال ایله‌دیلر . تهلیل صدالری آفاق چینلاتیوردی . کوز یاشلریله اهالی یکدیکرینی درآغوش ایدییورلر وجوامع شریفه مناره‌لرنده جناب

حقه عرض شكران ايچون مناجاتده بولونيورلردی. مجاهدينك صولت قهرمانانه‌سنه مقاومت ايده‌مه‌ين دشمنلر اثنای فرارلرنده مهمات وارزاق دپولرينی احراق ايتمك ايسته‌مشلرسه‌ده هجوم قطعيمز اوزرينه املرينه موفق اولامادقلری ايچون بوتون غنائم المزه كچمشدر . مجاهدين دشمنی تعقيب ايله‌يه‌رك « اوجان » « رازه » ، « عجده » شهرلرينی‌ده دشمندن استرداد وضبط ايله‌ديلر . بودفعه‌كی حركاتمز بر ميدان محاربه‌سی وضعيتنده اولديغی حالده جنابحقه بيكلرجه حمد اولسونكه ، قطعی موفقيتله لهمزه نتيجه‌له‌نمش وضايعاتمز نسبةً پك آز اولديغی حالده فرانسزلر ، « ٢٥٠٠ » قدر مقتول واسير وبرخيلی مقدارده مجروح ترك ايتمشدر . اغتنام ايتديكمز اسلحه ميانده ماكينه‌لی توفنكلرله اوچ بيوك چاپده وقابل استعمال برحالده اولان طقوز طوب وبرخيلی نقليه عربه‌لری وايكی طاقم صحيه آلاتی موجوددر . مردود دشمنمزدن استرداد ايله‌ديكمز يرلر اهاليسی متطوع اوله‌رق قوتلريمزه التحاق ايديورلر .

فاس شهرنده‌كی بيوك جامعده جهاد مقدس بياننامه‌لری برجم غفير اوكنده كمال خشوعله قرائت ايديلدی . بيكلرجه مسلمانلرك صاف قلبلرندن قوپان تكبير صدالری وسرنيه‌لر اورتالغه باشقه برروح انبساط ويريور ، جهاد «فی سبيل الله » آوازه‌لری كنكرهٔ آسمانی اينكله‌تيوردی . آفريقاليلر نامنه ايراد ايتديكم خطبه‌ده :

« يامعشر المسلمين ! خليفهٔ اعظممز اعلان جهاد مقدس ايله‌مشدر . هرمسلمانه جهاده اشتراك فرض عين اولمشدر . بوكون اجدادمزك انتقامی آلينه‌جقدر . جدلريكزك روحلرينی شاد ايديكز . حكومات اسلاميه‌نك انقراضنی ومسلمان قرده‌شلريكزك اسير اوله‌لرينی ارزو ايدن دشمنمز ، بزم‌ده مملكتمزی ، بغيرحق الزدن آلدی . حريتمزی استرداد ايده‌لم . بوكون سزده ، بوتون مجاهدلرده كورديلركه ، مستحكم اولان فاس شهری دخی پك آز بر فداكارلغه مقابل حق يولنده قان دوكمكه عزم ايدنلره مقاومت ايده‌مه‌دی . ويدتسخير اسلامه انتقال ايتدی . الله تعالی حضرتلرينك عنايتيله سزلره قاووشدق . شهدامزده «ان الجنة تحت ظلال السيوف » سرينه مظهر اولديلر . » خطبه ، درين بر تأثر اويانديرمش ، وفوج فوج مجاهدين التحاقه باشلامشدر . بلده اهاليسی ، استقلال مراسمنی پارلاق برصورتده ايفايه مساعده ايديله‌سنی آرزو ايتديلر . جواب ويردم ، ديدمكه : «عاجزك قلبی بيوك اللهه مربوطدر . اللهه بيكلرجه حمد ايده‌رم كه بزلری توفيقات ربانيه‌سنه مظهر قيلدی . بومسرورتله كچيرديكمز كونلری كورمكه موفق اولدق . مراسم سرور ميدان حربه ياقيشيور . غايه‌مزه تماميله واصل اولديغمزده ذاتاً مراسم ايفا ايديلمش اولور . شمدی سلاحلريمزله دشمنلريمز فرانسزلره ئولوم صاچالم . مراسمك فخری غزاده كوريلور . نصرت ثبات ومتانتله احراز اولونور . »

فرانسزلر آرتق داخلده حرب ايتمك ايسته‌ميورلر . فرانسه‌دن قوهٔ امداديه كلمه‌سنی بكله‌يورلر . ذاتاً فرانسزلرك فاسده موقعلری مشكل وتهلكه‌ليدر . عموم يوللری طرفمزدن اشغال ايديلدی . يالكز سواحل فرانسزلرك تحت حاكميتنده ايسه‌ده انشاءالله ياقينده يد مشروعمزه كچه‌جكدر . خليفهٔ معظممزك بيانات همايونلری فاسك هريرينه نشر ايدلمكده‌در . مجاهدين ايكی قول اوزرنده حركتله شرق وشرق شمالی وغرب جهتنده محاربه‌يه كيريشمشلردر . جناب حق نصرت وعنايتنی بودفعه‌ده مجاهدينه بخش واحسان ايله‌مه‌سنی تضرع ونياز ايدر ، وسعادت سرمديه‌نك احسانی مناجات ايلرز . سزه صوك سوزم شودر : «ای مجاهدلر ثبات ايده‌لم ، متين اوله‌لم نصرت بزه توجه ايتمشدر .. »

فاس اميری وامير عبدالقادر زاده

امير عبدالمالك

سؤال ـ جواب

ديش فيرچه‌لری نه‌دن اعمال اولنيور؟

سبيل الرشاد جريدهٔ اسلاميه‌سی واسطه‌سيله
ديش طبيبی محمد خداويردی بك افندی‌يه

محترم افندم ،

ديش فيرچه‌لرينك نه‌دن اعمال اولونديغنه دائر اونه‌دن بری اهل اسلام آراسنده برشبهه ، برتردد واردر . بنده‌كز بونك اساسنی آكلامق ايچون برقاچ دوقتوردن صوردمسه‌ده قطعی برجواب آلمغه موفق اوله‌مدم . بالطبع بوخصوصده هردوقتورك سوزينه اعتماد ايده‌مه‌مكده‌ده معذورز . فقط ذات عاليكز كبی حقيقةً برطبيب حاذق مسلمك بوخصوصده‌كی بياناتی بوتون اهل اسلام ايچون حجتدر . بناءً عليه بوبابده‌كی شبهه‌مزی حل بويورمكز رجاسيله مع الاحترام شومكتوبی تقديم ايديورم .

طلبهٔ علومدن

محمد نجاتی

فاتحده علی رشدی بك افندی‌يه

محترم افندم ،

تاريخی برسؤالكزی اوقودم . اعتراضكزه جواب ويرمه‌مكی نزاكتسزلك عد ايدرم . اعتراضكزك برنجيسی شو : (تاريخ اوقويورم)ك باش طرفنده «عثمانليلق ايچون اوغراشان ، مسلمانلغی ايلريله‌تن بيوك آدملريمزی كوزيمزك اوكنه كتيرمليز » ديه يازديغم حالده ، كتابده موجود مشاهير اسلاميه آره‌سنه جنكيزی نيچون قاتمشم ؟

اولا : كتابك باشنده‌كی فقره (مقدمه) دكلدر ، (ملتمز ، وطنمز) نامی آلتنده مستقل برپارچه‌در . بو پارچه‌نك مندرجات كتابه شمولی يوقدر . كتابده‌كی پارچه‌لرك هر برينی‌ده صره نومروسيله اوقوتمق شرط دكلدر . چوجقلريكزك تحصيلنه مراقلی برپابا اولماكز حسبيله معارف نظارتنك بوصنفه عائد پروغرامنی بالطبع بنده‌كزدن دها ايی بيليرسكز . شوحالده تعريفنامه‌كزده : « چوجق بنه كتابك باشنده‌كی مقدمه‌يی تكرار ايدرك « مسلمانلغی ايلريله‌تن ، عثمانليلر ايچون چاليشان بيوك آدملريمزدن اون بشنجيسی جنكيز خاندر » جمله‌سی صرف ادعاكزی اثبات ايچون اويدورديغكز برجمله‌در . بوجمله‌كزی كتابده‌كی سائر فقره‌لره تطبيق ايده‌مزسكز . ايدرسه‌كز ، او زمان « مسلمانلغی ايلريله‌تن ، عثمانليلق ايچون چاليشان آدملريمزدن قرق اوچنجيسی قريم

محاربه‌سیدر ، بالقان حربیدر ، وطنگی سودر » دیمك ایجاب ایدر . بناءً علیه بو ادعا کز طوغرو دکلدر. اکر کتابك باشنده «مسلمانلغی ایلریله‌تن ذواتك اسملری بروجه‌آتیدر » دنیلمش اولسه‌یدی، اوزمان حقکز اولابیلیردی .

اعتراضکزك ایکنجیسی‌ده شـو : (کوچوك تاریخ عثمانی) ده جنکیزك ظلمندن بحث ایتدیکم حالده بوراده اونی مسلمان مشاهیری آره‌سنه نه‌دن قاتمشم ؟

سببی : جنکیز ، تیمورلنك و هلاکونك اسلام وعثمانلی تاریخلرینه تعلقلری اولدیغی ایچوندر. داخل ایدوبده کندیلرینی مدح ایتمدمکه ؛ ظلملرندن ینه بحث ایتدم . فقط ذات عالیکزك مقصدیکز باشقه . بنده‌کزی عین زمانده تضاد ایله اتهام ایتمك. اکرمقصدیکزمسلمانلغه قنالق ایدنلرك مسلمان مشاهیری آره‌سنه داخل ایدلمه‌سی اولسه‌یدی، اوزمان (تاریخ اوقویوردم) ده‌کی هلاکوبی ایلری‌یه‌سوررر، « بوملعون حریفی اسلام مشاهیری آره‌ســنه نه‌دن داخل ایتدیکز ؟ » دیردیکز. فقط (کوچوك تاریخ عثمانی) ده هلاکودن بحث اولمـادیغی ایچون بنده‌کزی تضاد ایله اتهام ایده‌جك برسـبب بولامایه‌جقدیکز . ذاتاً اعتراضنامه‌کزده :

« — آ ! بك بابا ، بونك اوزرنده‌ده (احمد رفیق)یازیبور .
— اویله‌یا ؛ بوده‌اونك کتابی . »

جمله‌لری تاریخی سؤالکزك خالصانه، حسن نیته مستند اولمادیغنی کوستریبور ! اولسه‌یدی، بوبسیط سؤالی عاجزلرینه مکتوبله‌ده صورا بیلیردیکز. فقط او زمان (وظیفهٔ تشهیر) ایفا ایدیله‌مزدی!

برده عزیزم، بنده‌کز جنکیز پرستشکارلرندن دکلم. خالص عثمانلی تورکی‌یم . جنکیزك و تیمورلنکك اجدادیمزه ایتدکاری فنالقلری بن‌ده سنزك قدر مؤاخذه ایدرم. فقط توران عرقنك فنی‌وعلمی برصورتده تدقیق لازمکلدیکی زمان، بومشاهیری نظردقته آلمایه مجبوریت کورورم. ملیتم نامنه کلنجه : عثمانلی تورکندن باشقه برشیدن بحث ایتمك ایسته‌مم. بنم پرستش ایتدیکم سیالر : عثمانلر ، اورخانلر ، فاتحلر ، یاووزلردر . ابن کمالك غزا یوللرنده‌کی وضع مردانه‌سی ، ابوالسـعودك سلطنتلی بردوریمزده‌کی مجاهدهٔ عالمانه‌سی،صوقوللونك ادارهٔ پیرانه‌سی بنده‌کزی وجده کتیریر. دائما عثمانلی تاریخنی تدقیق ایتمك ، ملتمزك بویوکلکنی، دولتمزك اسباب ضعفنی، کوجمك یتدیکی قدر ، وطنداشلریمه آکلاتمق ایسته‌رم.

احترامات صمیمانه‌مك قبولنی رجا ایدر ، فضله مباحثـات قلمیه‌ده بولونمایه حسب‌الوظیفه مأذون اولمادیغمی بیان ایله ختم‌کلام ایلرم افندم.

ا ٠ ر

شئون

ائتلاف مثلث علیهنده جهاد اسلام

— تبلیغات رسمیه —

قافقاسیه :

۸ کانون ثانی : روسلرك تعرضی هرطرفده توقیف اولنمشـدر . قافقاسیا اردوسنده باشقه شایان تذکار برخبر یوقدر § ۹ : قافقاس اردومزك صول جناحنی چویرمك خصـوصنده عدم موفقیته دوچار اولدیغی بیلدیریلن روس قوای اصـلیه‌سی متقابل تعرضمز اوزرینه رجعت ایتمکده وقطعـاتمز طرفـندن تعقیب اولنمقـده‌در . § ۱۲ : احوال هوائیه سببیله‌قافقاسیاده‌کی حرکات عسـکریه هرایکی طرفدن دوچار توقف اولمشـدر . برقسم جبهه‌مزدن رجعته مجبـور ایتدیکمز دشـمن طوتونه بیلدیکی یکی موضعی تحکیم ایله‌مشغولدر . § ۱٤ قافقاسیا جبهه‌سنده هرطرفده سکون بردوامدر .

عراق :

۷ کانون ثانی : دون بیلدیریلن شط العرب‌ده‌کی محاربه‌ده آلنـان اسرانك افاده‌سنه نظراً آتشمز قارشوسنده کری دونمکه مجبوراولان دشمن غانبوطنك (شیبفه‌ل) تسمیه اولندیغی ومهم صورتده‌خسارزده اولدیغی ، غانبوطك (قارله‌ر) اسـمنده‌کی سواریـسیله ایکی ضـابط ومرتباتندن اون یدی نفرك‌طرفمزدن ایدیلن آتشله تلف اولدقلری آکلاشـلمشدر . § ۸ کانون ثانیده صـنوف ثلاثه‌دن مرکب انکلیز قوی اوچ غانبوط حمایه‌ســنده « قورنه » جوارنده‌کی قطعاتمزه اجرا ایله‌دیکی تعرضده ضایعات کلیه ویره‌رك مقهوراً رجعته مجبوراولمشدر. ضایعاتمز پك‌اهمیتسزدر .

اسکندرون :

§ ۱۰ کانون ثانیده انکلیز قرووازی (ده‌رویش) اسکندرون جوارینه عسکر چیقارمغه تشبث‌ایتمش ایسه‌ده ساحل قره‌غوللریمزك آتشی آلتنده دشمن یدی تلف ویره‌رك چکیلمکه مجبور اولمشلردر .

بلوجستان :

بلوجستان‌ده جهاد باشلایور ــ انکلیز غزته‌لری اخیراً هندستان حدودنده انکلیز عسـکریله بلوجستان اهالیسی آره‌سنده بر مصـادمه وقوع بولدیغنی بیلدیرمشلردر . جنوبی ایرانده‌کی « قاشغای » عشیرتی طرفندن بلوجستان پای‌تختنه نشر اولونان جهاد فتوالری، بیاننامه‌لری بویوك بر غلیان وهیجان تولید ایتمشدر . متعدد محللرده قیاملر وقوع بولمشدر. افغانستاندن روسلر طرد ایدیلمکده اولدیغی کبی بلوجستان‌ده انکلیزلرك طردینه باشلانمشدر .

مطبعهٔ آمدی اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لكی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لكی (١٧)، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

بابعالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر

§

مسلكمزه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدله‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

١٣٣٠

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی كوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانكی برغزته طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مكتوبلرك امضالری واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

باره كوندرلدیكی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم — باش محرر محمد عاكف — صاحب ومدیر ح . اشرف ادیب — بعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣٢٥ — ١٩ ربیع الاول ١٣٣٣ — پنجشنبه — ٢٢ كانون ثانی ١٣٣٠ — جلد ١٣

جنسیت ودیانت اسلامیه

بسم الله الرحمن الرحیم

انّما المؤمنون اخوة فاصلحوا بین اخویكم واتقوا الله لعلكم ترحمون

مآل عالی

مسلمانلر بربرینك قارداشندن باشقه برشی دگلدر ؛ اونك ایچون ایكی قارده‌شكزك آره‌سنی بولیكز ؛ الله‌دن‌ده قورقوكزكه رحمتنه نائل اوله‌بیله‌سكز .

دنیاده موجود امتلرك افرادینی تدقیق ایتسه‌ك ، هر برینك آماله مطلع اولسه‌ق ، كورورزكه قسم اعظمنده بر تعصب جنسی موجوددر. عصبیت جنسیه كوزه‌دن آدم منسوب اولدیغی جماعتك مفاخریله مباهی اوله‌جغی كبی قومنه اصابت ایده‌جك ضرردن متأثر اوله‌رق دفعی ایچون مقاتله‌یی بیله كوزه آلدیرر، هم بوغیرتك نره‌دن كلدیكنی هیچ دوشونمكسزین كوزه آلدیرر. حتی طالبان حقیقتدن بر چوغی تعصب جنسینك انسانده طبیعی اولان امور وجدانیه صره‌سنده بولندیغنی ظن ایتمكده‌در . لكن بو ظن طوغری دگلدر. چونكه بز بر اوفاق چوجغی آلسه‌قده دها سن تمییزه واصل اولمه‌دن باشقه بر امتك افرادی آره‌سنه براقسه‌ق، رشید اولنجه‌یه قدر اوراده بویوتسه‌ك، كندوسنك طوغدیغی یری ، منسوب اولدیغی ملتی هیچ اوكا سوبله‌مه‌سه‌ك كورورزكه طبیعتنده جنسیت اصلیه‌سنه قارشو هیچ برمیل كورولمز. كرك وطن اصلیسی، كرك بوصكره‌كی محل، نظرنده مساوی اولور. حتی صكره‌دن كله‌رك یتشمش اولدیغی یر كندیسنه دها خوش كورونور. حالبوكه تعصب جنسی برمیل طبیعی اولسه‌یدی دگشمزدی.

ایشته بو سببدن طولایی عصبیت جنسیه‌نك طبیعی اولدیغنه ذاهب اوله‌میز. بو بر خصیصهٔ فطریه دگل ، نفوسه ضرورتلرك رسم ایتمش اولدیغی ملكات عارضه جمله‌سندندر. نره‌كه انسانك بر چوق حاجاتی بولنور وافرادنده بر تربیهٔ كامله‌نك فقدانی سببیله منفعت خصوصیه‌سنی ترجیح ایتمك میلی یوز كوسترسه حرص وطمعنه مساعد زمان كوردیكی كبی بشقه‌لرینه تعرضه باشلار. بوندن طولایی انسانلرك بر قسمی دیكر قسمنك تعدیسنه معروض قالدیغی ایچون بشریت بر چوق عصرلر بونك شدائدینی چكدكدن صكره نهایت نسب دنیلن رابطه‌یه صارلمقده مضطر قالدیلر وبوكونكی اجناسی میدانه كتیردیلر ، تا كه هر قبیله رابطهٔ جنسیتله برلشن افرادینك قوتی سایه‌سنده كندی منافعنی ، كندی حقوقنی ، دیكر قبیله‌نك تعدیسندن محافظه ایتسون . لكن انسانك بتون اطوارنده معتاد اولدیغی وجهله بو خصوصده‌ده حد ضرورتی تجاوز ایتدیلر ، بر درجه‌یه كلدیلركه هر قبیله دیكر

قبیله‌نك نفوذی آلتنه کیرمه‌یی قطعیاً ایسته‌مز اولدی. شونك ایچون که زیر حکمنه کیره‌جکی اوقبیله یا حکمنده عادل اولمیه‌جق ، یاخود عادل اولسه بیله اونك احکامنه انقیاد ایتمك کندیسی ایچون ذلت اوله‌جق.

عصبیتك بونوعنه قارشو اولان ضرورت زائل اولورسه انسان بوکاده آلیشیر ، یعنی اولجه او ضرورته نصل تابع ایسه شیمدی‌ده او ضرورتدن اویله‌جه وارسته قالیر. هله بوضرورت حضورعظمتنده قوتلرك ، قدرتلرك محکوم انقیاد اولدیغی مبدأ الکله ، قهار مطلقه استناد سایه‌سنده کلیاً معطل قالور.

صکره او قوهٔ فوق‌الخیالك تنفیذ احکامنه مأمور اولان ذات‌بتون افراد ملتك او احکام جلیله‌یه قارشو مطاوعتنی تأمین ایدر.

شمدی نفوس بویله بر حاکم مطلقك وجودینی یقیناً بیلدیکی کبی ارتق عصبیت جنسیه‌دن مستغنی قاله‌رق حقوقنك حمایه‌سی ، غوائلنك مدافعه‌سی ایچون بو سلطنت مقدسه‌نك صاحبنه کمال اطمئنان ایله عرض تسلیمیت ایدر. بو سایه‌ده ارتق لزومی قالمیان عصبیت جنسیه‌نك نفوذده‌کی اثری‌ده کلیاً محو اولور.

اشته ساکن اولدقلری اقلیملرك بوقدر تنوعیله برابر مسلمانلرك جنسیته قطعیاً اعتبار ایتمه‌ملری ، عصبیت دینیه‌دن بشقه نه قدر عصبیت وار ایسه هیچ برینی طانیماملری بوحکمته مبنیدر. زیرا دین اسلام‌ایله متدین اولان برآدم اعتقادنده رسوخ بولدیغی کبی جنسیت، قومیت کبی شیلردن صرف نظر ایدرك ، رابطهٔ خصوصیه‌یی بر طرفه براقه‌رق بتون افراد ملتی‌جمع ایدن علاقهٔ عمومیه‌یه حصر نظر ایدرکه اوعلاقه علاقهٔ دینیه‌دن عبارتدر. چونکه دین اسلامك اصول اساسیه‌سی یالکز خلقی حقه دعوت ایتمکدن ، نفوسك جهت روحانیه‌سی اوزرینه اجرای حکومت ایلمکدن عبارت اولمیوب ، بونلرك جمله‌سنی کافل اولدقدن باشقه ، انسانلر ارهسنده‌کی معاملاته حدود وضع ایتمش ، کلی‌جزئی بتون حقوقی بیان ایتمش ، احکام شرعیه‌یی تنفیذی‌درعهده ایدن قوهٔ حاکمه‌نك دائرهٔ صلاحیتنی تحدید ایلمشدر. بر حالده‌که امور عبادی النه آلان ذاتك او احکامه قارشو انقیادی هرکسدن زیاده اولمق ایجاب ایتدیکی کبی ولایت اموره نه وراثتله؛ نه قومی ، قبیله‌سی آره‌سنده‌کی امتیاز ایله؛ نه قوت بدنیه ایله ، نه ثروت مالیه‌ایله نائل اوله‌میوب، انجق احکام‌شریعتك تحدید ایلدیکی دائره‌نك خارجنه قطعیاً چیقمامق و او احکامی بحق تنفیذه مقتدر اولمق، صکره امتك رضاسنی استحصال ایلك سایه‌سنده نائل اوله‌بیلور. اوحالده مسلمانلر اوزرنده حاکم اولان قوت حقیقتده اونلرك برجنسی دیکرندن قطعیاً آیرمیان الهی شریعت مقدسه‌لریله آرای امتك اجتماعیدر. ولی‌الامرك افراد سائرهٔ ملتدن بر امتیازی وارسه اوده احکام شریعتی محافظه‌یه ، ایجابنده مدافعه‌یه هپسندن دها حریص ، دها غیور اولمسیدر.

حسبك ، نسبك انسانه بخش ایده‌بیله‌جکی مفاخرك ، امتیازاتك هیچ بری ایچون حقوق وقایه؛ جانی، مالی، عرضی، حمایه‌خصوصنده شرعاً تأثیری یوقدر. بلکه رابطهٔ حقیقیهٔ شریعتدن بشقه نه قدر رابطه‌وارسه شارعك لسانیله تزییف اولنمش ، اوکبی رابطه‌لره، اوکبی عصبیتلره طایانانلر مذموم اولمشدر. جناب پیغمبر « عصبیته دعوت ایدنلر ، عصبیت ایچون مقاتله‌ده بولنانلر ، عصبیت اوغورنده اولنلر بزدن دکلدر » بیوریور. بو خصوصده‌کی آیات کریمه ، احادیث نبویه پك چوقدر. لکن « ان اکرمکم عندالله اتقاکم » آیت کریمه‌سی جمله‌سنك فوقنده‌در. اشته بوندن طولاییدرکه برچوق‌زمانلر اقوام‌مختلفهٔ مسلمین ارهسنده ولی‌الامر اولانلرك نه قومی ، قبیله‌سی ارهسنده بر شرف وامتیازی‌اولور؛ نه‌ده ملکی باباسندن، دده‌سندن‌توارث ایدردی. اوت بونلری عرش حکومته انجق شریعته قارشو اولان انقیادلریله احکامنی محافظه‌یه کوستردکلری همتلری یوکسلتیردی.

رئیس‌حکومت احکام الهیه‌یه نه قدر امتثال ایدر، منافع‌شخصیه‌دن نقدر تجرد ایلرسه او نسبتده مطاع اولوب میل احتشام ، رفاهت معیشت کبی شیلرده نفسنی دیکرلرینه ترجیح ایدر. بوصورتله متبوع تابعلردن فضله بر نصیب اله‌جق اولورسه او متحد اولان اجناسك هر بری کندی عصبیتنه دونه‌رك آره‌یه بر اختلاف دوشر ، رئیسك سلطنتی تزلزله اوغرار.

مسلمانلرك بدایت ظهورندن شمدی‌یه قدر کوردیکمز سیری ، حالی بوندن عبارتدر: رابطهٔ قومیه‌یه ، عصبیت جنسیه‌یه اصلا اهمیت ویرمزلر ، یالکز جامعهٔ دینیه‌یه باقارلر. ایشته بوندن طولاییدرکه عرب ترکك سلطنتندن متنفر دکلدر ؛ عجم عربك حکومتنی قبولدن چکنمز ؛ هندلی افغانلینك تابعیتنه منقاد اولور ؛ هیچ بریسنده اثر اشمئزاز کورلمز.. بر مسلمان ریاست حکومتده‌کی ذاتك شریعته سالك اولدیغنی کوردکدن صکره حکومت هانکی شکله کیررسه کیرسون ، هانکی قومه کچرسه کچسون ، بونی کریه کورمز. اوت رئیس حکومت طوتدیغی مسلکده احکام شرعیه‌دن عدول ایدر ، کندی حقی اولمیان برطاقم مطالبه اله اوزاتیرسه اوزمان قلبلر خروشه کلیر ، اویله بر رئیسه محبتدن روحلر عصیان ایدرده او رئیس حاکم اولدیغی قومك وطنداشی بیله اولسه نظرلرده بر اجنبیدن دها فنا کورونور.

ادیان سائره اربابی میاننده مسلمانلرك شو خصیصهٔ ممتازه‌لری واردرکه : بر بقعهٔ اسلامیه‌نك حکومت اسلامیه‌دن آیرلدیغنی ایشیدیر ایشتمز جنسیته ، قومیته باقمقسزین صوك درجه‌ده متأثر اولورلر. هانکی‌جنسدن اولورایسه اولسون برجماعت اسلامیه‌نك ارهسنده اوفق بررئیس حکومت اوامرالهیه‌یه رعایت‌ایدر، خلقی او اوامرك حدودی داخلنده اداره‌ده بولنور ، او اوامره قارشو کندی‌ده عینیله زیر حکمنده‌کی افراد کبی مطیع اولور ، بیهوده بر طاقم دبدبه‌لرله ، احتشاملرله تمیز سوداسندن اوزاق طورور ایسه بویله بر حاکم ایچون مملکتنی توسیع ایتمك ، شان و شوکتك غایه‌سنه وارمق قابل اولور. هم بوخصوصده نه اویله بیوك بیوك مصرفلره ، نه‌ده دول معظمه‌نك

مظاهرتنه، نه‌ده طرفداران مدنيتك، عونهٔ حريتك مداخله‌سنه عرض احتياج ايتمز. خلفای راشدينك مسلكنی تعقيب ايتمك، ديانت اسلاميه‌نك اصول اوليه‌سنه رجعت ايلك شرطيله بونلرك هپسندن مستغنی اولور.

كندی حاكملرينك مظالمنه، عدالت شرعيه‌يه مخالف معاملاتنه تحمل ايده‌ميه‌رك بر اجنبی تابعيته دخالت ايدن برقاچ مسلمان كورنجه‌يه قدر دهرك صاچلری آغاردی، زمانك رنكی اوچدی : بونكله برابر بوملتجيلر دها ايلك خطوه‌يی آتار آتماز ندامته باشلادیلرکه بونلرك حالی عينيله كنديی اولديرمك ايستيوبده صكره آجی‌يی طويار طويماز پشيمان اولانلره بكزر. ممالك اسلاميه‌نك مصاب اولديغی تقسيملر، تفرقه‌لر انجق ولايت اموردە بولنانلرك ديانت اسلاميه‌نك اساسی اولان اصول قويمه‌دن انحراف ايتملری، اسلافك مسلكنی براقلری نتيجه‌سيدر. بشقه برشی دكلدر. اكر بونلر قواعد شرعيه‌يه رجوع ايدر، سلف صالحك اثرينی تعقيب ايلرسه آز زمان ظرفنده اسكی شوكتلرينی، دور راشدينده‌كی غيرتلرنی استردادە موفق اولورلر. « وفقنا الله للسداد وهدانا طريق الرشاد »

مرحوم شيخ محمد عبده

[طنين رفيق محترمزه اتحاف اولنور]

اتحاد اسلام

دون، تلفظی دكل، تصوری بيله ممنوع عد اولونان، وحتی كنديلرينی صميمی طرفدارلری ميانده كوسترن بعض شخصيتلرجه بيله محالاتدن عدايديلن « اتحاد اسلام » تركيبی بوكون جالندن رفع نقاب ايدييور. بر آلهة الحسن كبی عالم اسلاميتی تابنده جماليله الهی بروجد واستغراق ايچنده غشی ايدييور. مديد بر كسوفه طوتولمش كونش... پيش اجلالنده تراكم، نشر انوارينه ممانعته چاليشان اوظلام انكيز طبقات ظلم، آنك انطفا وانكسار شانندن اولمايان ضياسنه دايانا ماياراق نهايت محو اولیور. نه‌وه‌ت، « اتحاد اسلام » مهر توحيدك ازلی برلمه‌سيدر. اوكونش بوتون عظمتيله، بوتون قدرت قاهره‌سيله جهان عقل وادراكك فوقنده درخشان ايكن آنك ضياسنی سوندورمكه كيم وهانكی قوت مقتدر اولابيلير ؟

« كی بود خورشيد ازپف منطمس !! »

اتحاد ايله توحيد اراسنده‌كی تلازم وحدت.. توحيد نه‌در ؟ اتحاد نه‌ديمكدر ؟... بونلری نظر حكيم اربابندن صورولسون! حريم توحيدك محرمی اولمايان، آنی يالكز برشكلدن، بر هيئت لغويه‌دن عبارت ظن ايدن عقول قاصره ادراك ايده‌مزسه البته معذور صاييلير. « اتحاد اسلام » يالكز بر تركيب لفظی، بر دستور عادی دكلدر.

« اتحاد اسلام » ی تفسير ايدييورلر، تحليله، محال وممكنه تقسيمه قالقيشيورلر. آلدانيورلر. پك چوق آلدانيورلر.

« اتحاد اسلام » ك مرجع حلی، فصل الخطابی غربك مادی وجامد دماغندن فيشقيران نظريات اجتماعيه ودساتير عرقيه وعنصريه دكل، عبادينك فوقنده قهر وجلاليله حاكم مطلق اولان جناب حقدر، آنك تعديل وتبديلدن، تحريف وتغييردن شانی منزه ومتعالی اولان ازلی قانون اساسيسی، قرآن حكيمدر. « وهو القاهر فوق عباده »، « والله غالب علی امره »

اسلام، بر روحدر، انك وجودی‌ده عالم اسلام، جهان توحيددر. وجودك حياتی روح ايله قائمدر. اكر اسلام، مسماسز برلفظ بی معنادن عبارت قالير، او روح چكيليرسه وجود، تفسخ ايدر، داغيلير. ايشته اوزمان غربك نظريات اجتماعيه ودساتير مليه‌سی آنك مرثيهٔ وفاتی اولور.

اسلامك تاريخی ميدانده‌در. آچيلسين! اوقونسون!

مسلمانلر، هرنه‌زمان حضرت قرآنه تام برتسليميت مطلقه ايله انقياد ايتديلر، احكام اوامر ونواهيسنه درت ال ايله صاريله‌رق چاليشديلر ايسه يوكسلديلر. مسلمانلر، او اعتلا دورلرينی ايشته بوتسليميت وانقيادك مكافاتی اولاراق آلتون قلملرله تاريخه يازديلر. بودورلر كرچه معدوددر. فقط شان وشرفی، استقبال نامنه تأمين ايتديكی حياتی نامحدوددر.

مسلمانلر غير ايمانی نفسانيت، غير توحيدی تفرقه‌لر، غير انسانی شقاق ونفاق يوزندن غيای انحطاطه سقوط ايدركن اومدهش سقوطك سرعتنه مانع اولان، حتی آراليق آراليق ميل اعتلا خارقه‌لری كوسترن ينه ايشته اولا هوتی ادوار جهانكيرانه‌نك جاذبهٔ توحيدی، حيات شوكت وعظمتی ايدی.

غربك، ياناردا غلر كبی فوران ايده‌رك سوريه ساحللرينه يبغيلان، ارض مقدسه‌يی يايلان صليب اردولرينه قارشی صلاح الدين ايوبی‌نك بر آووج مجاهدله سل سيف جهاد ايتمسی، انكليز قرالی ارسلان يوره‌كلی ريشاری تلكی كبی عكا قلعه‌سنده حبس ايتمسی، ونهايت قهر مغلوبيتله هونكور هونكور آغلانه‌راق خاسئاً وخاسراً بريتانيايه عودته اجبار ايتمسی نه ايدی ؟ ناصر لدين الله بغدادده خلافت اسلاميه‌نك لوازم سقوط واضمحلالنی كندی اوز اللريله حاضرلار، آتش كين وغيضنی تعديل ايچين خصم جانی محمد خوارزم شاهه جنكيز كبی وحشی، يرتيجی، جانواردن مفترس، عصرينك فرعونی اطلاقنه شايان بردشمن انسانيت واسلاميتی مسلط ايدر، توركستان باشدن باشه بر قان درياسی كسيلير، مدنيت اسلاميه‌نك الی عصرلق نجه معموره‌لری او آتش طوفانلری ايچنده يانار، او قان دريالری اورزنده يوزركن، قيا آلب اوغلی سليمان شاه مرحومی جنكيزك ظلمندن چكينمك بهانه‌سيله ماهاندن هجرته سوق ايدن، ونهايت حضرت ارطغرلی جعبر قلعه‌سی ئوكنده بويوك قارده‌شلرندن آيروب متردد خطوه‌لريله آسيای صغرايه كوتورن نه ايدی ؟ عجبا مرحوم مشار اليه حضرتلری او، پدر جنت مقرينك غيبوبت ابديه‌سنی تعقيب ايدن ماتم انكيز دقيقه‌لرده تجل جليی جناب

عثمان ایچین جهانکیرانه بیر سلطنت اسلامیه‌نك مؤسس ابدی الاشتهاری اولاجغنی ـ کشف استقبال ادعاسیله ـ یری چیقوب‌ده سویله‌سه اینانیرمیدی ؟ یوقسه بو خوارق شئون، طالع دنیلن معبودهٔ خیالك بیر لطف تصادفی‌میدی؟ برازده مسلمانجه دوشونه‌لیم . تفکرات ومحاکمه‌مزی بوتون بوتون مادیلشدیرمیه‌لم .

« اتحاد اسلام » ی حضرت قرآن حکیم ، باشده کلمهٔ جلیلهٔ توحید اولماق اوزره « دیناً قیماً ملة ابراهیم حنیفا » نظم ازلیسیله ملیتی دینه ربط ایتمك ، بلکه عینی دین یاپماق ، بوتون مؤمن ومعتقدلرینه قومیت وعنصریت فرقلرینی ذره قادار بیله نظر اهمیته آلماقسزین متساوی برحقوق حیات اجتماعیه ومدنیه توزیع ایله‌مك انسانیت واسلامیتك ، جمعیت ومدنیتك روح معناسی اولان مکارم اخلاق، حب معالی، بغض مساوی‌یی واجب‌الاتباع بر دستور مطاع اولاراق تلقین وتعلیم ایتمك صورتیله حل وفصلی ... ایشته « اتحاد اسلام » ك تزلزل‌وانهدام شانندن اولمایان اس‌الاساسی !

تاریخ ظهور وانتشارندن بر عصر کچمه‌دن بوتون بشریتی پیش جلال و عظمتنده زانوزدهٔ دهشت و تعظیم ایدن ایشته بو « اتحاد اسلام » در .

اعداسنك ، وجودینی دکل، بر دقیقه بیله بقاسنی کندیسی ایچین اك بویوك بر مصیبت، اك تحمل سوز بر فلاکت عد ابدی ایشته بو « اتحاد اسلام » در .

غربك ، اوچ بوچوق عصردنبرو چیکنه‌مه‌که، ازمه‌که، بوغماغه ، ئولدورمه‌یه بوتون قوتیله چالیشدیغی ایشته بو « اتحاد اسلام » در .

ایکی سنه اول بالقان شاهقه‌لرندن صلیب نامنه قوپان قان و آتش طوفانلری، ایشته بو « اتحاد اسلام » ه قارشی‌در .

آنلر ، « اتحاد اسلامك » موجودیت اسلامیه دیمك اولدیغنی بلکه بزدن زیاده بیلیرلر. او « روح نامك » تیقظ وانتباهی کندیلری ایچین، نه یمان بر زاجر، نه قهار بر مؤدب اولدوغنی پك اعلا تقدیر ایدرلر !

شیمدی بویله عظمتلی بر دستوره ، بویله سحار بر عامله ، بویله فسونکار بر ناظمه ناصیل ضعف وعجز اسناد اولونه‌بیلیر ؟ انکلیز بریتانیا آداسندن شرقاً چینه ، غرباً آمریقایه ، جنوباً امید بورننه قادار یاری دنیایی استیلا ایدر ، یوزلرجه ملیون مسلمانلری ، بت‌پرستلری ودها برچوق ملتلری ـ پنجهٔ اسارتنه آلماغه مقتدر اولورده « اتحاد اسلام » کندی آشیانه‌سنه نه‌دن مالك اولاماز ؟ غیر طبیعی سعی وعمللر ـ ولو موقت اولسون ـ ثمره‌دار اولورلرده اك طبیعی چالیشمه‌لر نیچون ثمره ویرمز ؟ مسلمانلر نه زمان چالیشدیده موفق اولامادی ؟ عجبا جناب سلیم اول، داها برقاچ سنه یاشامش‌اولایدی هندستان ، بر کشور قرآن اولمه‌یه‌جقمی‌دی ؟

آه مسلمانلر ، توحید الهی‌یی براقیر ، قرآن حکیمه آرقه‌لرینی چه‌ویروب اسلامك ، معناسندن ، حقیقتندن ، روحندن مجرد قورو بر لفظنی قبول ایله اکتفا ایدرلر ، وجود اسلامی ـ غربه تقلیداً عرقی خنجرلرله پارچه‌لایارق اسلامیتده برر عضویتدن عبارت اولان هر عرقه ، هر عنصره مستقل برر ملت عنوان موهومی ویریرلر ، صوکراده خرستیان بین‌المللینی تنظیراً براسلام بین‌الملیتی تخیل ایدرلرسه البته « اتحاد اسلام » دستوری ، یالکز خلافکیرلرنجه دکل ، حتی لفظی (!) طرفدارلرنجه بیله کولونج اولور . ذاتاً بویله ضرورت نتیجه‌سی اولان بر اتحاد لفظینك « اسلام » ه اضافت ونسبتنه قرآن حکیم کولییور . « قالت‌الاعراب آمنا ، قل لم تؤمنوا ولکن قولوا اسلمنا ! = اعراب دیدی‌که: ایمان ایتدك ، اللهه ایناندیق ، سن‌ده دائما آنلره سویله : خایر ، هیچ‌ده ایمان ایتمدیکز ، نافله کندیکزی آلداتمیکز ، لکن شو قادارکه سز لفظاً مسلمان اولمش اولدیکز . » نظم کریمله بویله آغیزدن مسلمانلغی تزییف ایدییور .

خرستیانلرده « بین‌الملیت » وارمش!! آنلرده ملیتك تعددوتنوعی پك طبیعیدر . چونکه آنلرده وحدت دین ، وحدت کتاب یوق . آنلره یاقیشیر. فقط بزده بوتون عالم اسلامك اللهی بر، کتابی قرآن ، ملتی اسلام‌ایکن «بین‌الملیت» دستورتثلیثی ناصیل قبول‌اولونابیلیر؟ قرآن حکیمده‌ملت‌عین دین‌اولونجه ملیتك‌تعددی دینك‌تعددی دیمك‌اولمازمی؟ اکر ملل اسلامیه ترکیبی صحیح ایسه « ادیان اسلامیه » تعبیرینك‌ده صحتی اقتضا ایتمزمی ؟ اسلامیتده قاچ‌دین وار ؟؟

جناب حقك (جل‌شانه) ملتی دینه آندن بدل اولماق صورتیله بوقادار قوتله ربط ایدیشنده ، ملتی دیندن عبارت قیلمه‌سنده‌کی حکمتی دوشونه‌لم . عالم اسلامی تشکیل ایدن عناصردن هیچ برینه استقلال ملی ویرمه‌مك ، هر برینی غیر مستقل برعضو عدایله مجموعنی بر وجود تام یاپماق دکلسه نه‌در ؟ « المؤمنون کرجل واحد .. » حدیث جلیلی‌ده بوحقیقتی تأکید وتأیید ایتمه‌یورمی ؟

اسلامده بین‌الملیت ناصیل تصور اولونه بیلیر ؟ مسلم برعرب غیر مسلم برعربی همعرقی دی‌یه ناصیل‌سه‌وه بیلیر؟ آکا ناصل‌قاردش نظریله باقه‌بیلر؟بو « انماالمؤمنون اخوة » دستور قرآنیسنی تکذیب چیقمازمی؟ اسلامیت « لایرث‌المؤمن‌الکافر ولاالکافرالمؤمن » حکم مطاعیله مؤمنله غیر مؤمن آراسنده حقوق قرابت ، حقوق ارثیه نامنه هیچ برشی براقمیور .

بردینك برملتی، برروحك بروجودی اولور .

اسلامارك، حالا غربی قورقوتان ایشته بووحدت دینیه وملیه‌سی، تعبیر دیکرله بو « اتحاداسلام » روحیدر . غربك . عالم اسلامه‌یلان سورولری ، عقرب کومه‌لری کبی میسونرلری مسلط ایتمه‌سی ، عرفان ومدنیت نقابی آلتنده معظم ، مطنطن کلیسالی مکتبلر تأسیس وبو اوغورده ملیونلرله آلتونلر صرف واستهلاك ایتمسی مسلمانلرك سلامت

وسعادتی نامه‌میدر ؛ بوقسه ، آنجاق ، وحدت اسلامیه وملیه‌مزی زهرله‌مك ، بوغمـاق ، ئولدورمك وصوکرا بزی لقمه لقمه یوتمـاق ایچین می‌در ؟...

جبر وتحکمنك قیریلماز ظن اولونان دمیر اللریله زواللی وطنمزك هرطرفنده تأسس ایتمش اولان بوشقاوت مدنیه بنالرندن ، بوملعنت دارالندوه‌لرندن ، ایشته جناب حافظ اسـلامیت شو « جهاد اکبر » شرفنه بزی قورتاردی . او ییلان سـورولرینی ، اوعقرب کومه‌لرینی برتذلیل قهـارانه ایله ایچمزدن دفع ورفع ایتدی واو محتشم مؤسساتی نوردیده‌لریمزك تربیه وتحصیللرینه تخصیص ایله بغیرحق طاشـیدیقلری عنوان معرفت وفضـیلتی تصحیح بویوردی . بو ارواح خبیثـه کتله‌لرینـك اسـلامیته ومسلمانلره نه‌مدهش شـیاطین اغوا وتضلیل اولدقاری ، اوزون سنه‌لردنبرو اسـلامیتمزی تسمیم ، کعبهٔ ایمانمزی تخریب ایله انقاضی اوزرینـه صلیبی طاقاق ، بزی شرقلك فرانسزی ، انکلیزی یاپمق ایچون نه‌یامان برغـیرت مفرطه ، برسـعی مضاعفله چالیشـدیقلری داها کچن کونلرده مطبوعاتمز برلسـان تاهفله یانه یاقیله سویله‌مدیمی ؟

اللهم ! سن نه بویوکسـین ! سن نه ارحم الراحمینسـك ! سن ، سوزکده نه دوغروسین ! سن ، وعدکده نه کریمسك ! عجبا بزعاجز قوللرینه براقش اولایدین ، اوقاپیتولاسیون زنجیرلرینی بوینمزدن چکوب آلارق پارچالایه‌بیلیر ، اونلری پارسك سیمای مغرورینه ؛ لوندره‌نك چهرهٔ منحوس ومرداریـنه فیرلاتا بیلیرمیدیك ؟ عجبا بز بیچاره‌لره قالسه‌مکتب معرفت ، مکسب مدنیت نامی آلتنده اوشقاوت اوجاقلرینی ، اوتنصر وارتداد دارالنـدوه‌لرینی تطهـیر ، عنوانلرینی تصحیح ایله اولادلریمزه تخصیص ایده‌بیلیرمیدیك ؟

دونکی بالقان فلاکتنده لوندره‌ده « هیکل صلیب » ه کمال ذلت ومقهوریتله خلافت محمدیه‌نك تسلیم ایلدیکی ، انکلیزلره خاص برکین ملعونانه ایله ، تصویر اولونان « سیف اسـلام » باقیکز ، باقیکز ناصل نیامندن صیریلدی ! ناصل غالبلرینك فوق سرنده پارته‌لرصاچیور ، صاعقه‌لر یاغدیریور ! قهر و انتقام آتشلری پوسکوریور !

اللهم ! سه وکیلی پیغمبر ذیشـانك ید یمین شهامتنه ویردیکك بو قلیجی سن چکدیردین دکلی ؟ سن بونك حقنی ویره‌جکسین دکلی ؟ سن بونك ناصیل بوکولمز ، قیریلماز بر سیف قهر و انتقام اولدیغنی موسقوفه ، فرانسزه ، انکلیزه کوستره‌جکسین دکلی ؟

بوتون بوخوارق شئونك خالق یکانه‌سی سنسین ! « جهاداکبر » اعلان ایتدیرن سنسین ! « ولتجدن اقربهم مودة للذین آمنوا الذین قالوا انا نصاری ....» دی‌یه قلبنه حب اسلامی الهام ایتدیکك حق شناس ، انسانیت پرور آلمانلغی بزه متفق و ظهیر ایدن سنسین ! عصرلردنبرو بربرینه یان باقان عناصر اسلامیه‌یی توحید ایدن ، اتحاد ایتدیرن آنلری بر روح ، بر قلب ، بر فکر ، برامل یاپان ، انلری « جهاد اکبر » ه ، غزا میدانلرینه ، جنان شهادته قوشـدوران سنسین ! خلاصه : « وکفی الله المؤمنین القتال وکان الله قویاً عزیزاً » سنك ازلی سوزك ، سنك ابدی وعد کریمکدر .

سن محیط اسلامیتده ابدیاً مجرا بولامایاجق قومیت جریانلرینه موهوم عرقی رابطه‌لره رغماً « اتحاد اسـلام » ی درعهـده ایلدین . او روح نامی اویاندیردین . « والقینا بینهم العداوة والبغضاء الی یوم القیمة کلما اوقدوا ناراً للحرب اطفاءها الله » مژدهٔ ازلیسنك ناصیل غیر قابل انکار بر حقیقت اولدوغنی بر داهـا اثبات ایتـدین ! خلافت مقدسهٔ احمدیه‌یی واو امانت کبرانك حاملی اولان ممثل استقلال اسلام بو سلطنت معظمهٔ عثمانیه‌یی استحقار وتذلیلك نه عفو اولونماز بر جنایت اولدیغنی مغرور ومتحکم دشمنلرینه کوستر دین . یارب ! خلافت اسـلامیه‌نك یکانه تمثال استقلال وشـوکتی ، وجود اسـلامك ناصیهٔ عزوشانی اولان امیرالمؤمنین ، امام المتقین افندیمز حضرتلرینی آرزو ایتدیکن « اتحاد اسلام » ك اکمالنه ، جهان کیرانه دورلر ایجادینه موفق ایله !

محمد فخرالدین

اتحاد اسلام

اسلامده جنسیت وقومیت یوقدر

ازمیر مبعوث محترمی عبیدالله افنـدی حضرتلرینك برمقـالهٔ فاضلانه‌لرندن بر پارچه :

اسـلام دنیـایی فتح ایده‌جکدر . فقط قلیجله دکل ، بلکه نور حقیقتله فتح ایده‌جکدر . زیرا دین اسـلام انسانلر ایچون دین طبیعیدر . بونی یالکز بز سویلیورز . حکیم مشهور (ارنست رنان) « انسانیتك مستقبلده دینی دین اسلامیتدر » دیمشدر .

مسلمانلغك قواعد عقل وحکمته موافق اولدیغنه یقیناً اعتقاد ایدن مسلمانلر بونلردن عبرت آلملی وعصرمزك معقولات دوری اولدیغنه هیچ شبهه ایتمه‌ملیدر . اسلامك بوکون قوتی ، تمثال حاکمیتی دولت عثمانیه‌در .

دولت عثمانیه‌نك منبع قوتی ، مدار قوای اسلامدر . کیم نه دیرسه دیسون حقیقت قطعیه‌شودرکه اسلام ترقی ایتدکجه دولت علیه قوتلنه‌جك ، دولت عثمانیه‌نك قوت وسطوتی تزاید ایتدکجه اسلام فوز وفلاح بوله‌جقدر .

اسلامك قوتی اتحادده‌در . اتحاد حقیقی اتحاد قلوبدر . اتحاد قلوب ایسه بین المسلمین اسلامك ظهورندنبری موجوددر . بوندن طولاییدرکه دنیاده نه‌زمان اسلام دولتلری بیننده محاربه وقوع بولش ایسه بومحاربه‌لرده حقلی طرفه بیله حقسز طرف قدر مسلمانلرك قلبی قیریلمشـدر . ینه بوندن طولاییدرکه بوکون عالم اسلامك هانکی قسمنده برجزء مسلمینه لاحق اولان مصیبت بتون عالم اسلامی دلخون ایدییور .

بز عالم مادیاتده بولنیورز . عالم مادیاتده اتحاد قلبی فعلیاته مقارن اولدقجه برثمره ویرمز . بوحالده جلب مصلحت ودفع مضرت یالکز تمایلات وعواطفله ممکن دکلدر . بو تمایلات وعواطفك موجود اولدیغی آنجق آثار فعلیه‌سی ایله ظاهر وثابت اولور .

اتحاد اسلامی تأسیس ایتمك وآثار فعلیه‌سنی کوسترمك بوکون هرزماندن زیاده فرضدر. چونکه بوکون عیان بیان ظاهر اولدی‌که عالم مدنیت دیدیکمز عالم نصرانیت ممالك عثمانیه‌ده بر حکومت مشروطه تأسسندن هیچ ممنون اولمدی.

ینه بوکون عیان بیان ظاهر اولدی‌که عالم نصرانیت بیك‌درلو حیل ودسایسله، یالیکز مدنیت وانسانیت شربتلریله مسلمانلرك آره‌سنده دینی مهمل برحاله کتیرمکه، دین ایله سیاست آیریدر دیه‌رك مسلمانلری تسمیمه چالیشیور.

ینه بوکون عیان بیان ظاهر اولدی‌که عالم نصرانیت مسلمانلرك آره‌سنه قومیت وجنسیت لبی نزوراتله ظاهرده جمعیت اسلامیه‌یه منسوب منافقینی آلت ایده‌رك تفرقه صوقمغه چالیشیور.

دین اسلام یالکز آخرته متعلق برطاقم نصایحدن عبارت اولمیوب اجتماعیاتله سیاسیات دخی دینده داخلدر. بوندن طولایی (دین وملت ایکیسی بردر) سوزی اسلامده اصل الاصول سیاستدر.

دینك سیاسیاتده بی‌طرف قالمسی لزومنی ادعا ایدنلره شوراده فیلسوف زمان تولستوینك اسلاو قونغره‌سنه یازدیغی مکتوبی نقل ایده‌رم. تولستوی اقوامك اتحاد وامتزاجنه خدمت ایده‌جك اولان اتحاد اسلام قونغره‌سنی تبریك ایتدکدن صکره دیورکه: «بنجه بشریتك سکون واستراحتنی تأمین ایده‌جك اولان یکانه اتحاد، اتحاد دینیدر.»

ازمیر مبعوثی

عبیدالله

تعارف اسلام

مصرك بیوك شاعری : عائشه

— شاعر داهی عبدالحق حامد بك —

نیل وادیسنك، میلیونلرجه اسارتزده مسلمانلرك قانلی کوز یاشلرینی دریالره، دریالرك خونین امواجیله دار الخلافه قاپولرینه نقل ایدن اونهر مبارکك کوموش قدر صاف، اینجی قدر پارلاق قوملی ساحللرنده؛ مظلوم اولادینك فغانلرینی لاینقطع ولوله‌لرله کوکلره ایصال ایدن خورما آغاجلرینك اوزون کولکه‌لری آلتنده؛ عصمت کفننه بورونمش یاتان ناله کنان روحنك ماتمی شهقه‌لرله ترتیل ایتدیکی آیات حریت هرشفق بنی غشی ایدر؛ نیلك منور خاطراتیله مجرازده قلبمی که اوزون اوزون آغلاتیر، که بیش خیالمه مستقبلك نورلی افقلرینی آچه‌رق کولدورور. زمان اولورکه روحم بوتون علاقه‌دن صیریله‌رق لایتناهی برفسحت ایچنده طیران ایدر؛ اووقت لسانم ایکمدر. زمان اولورکه قنادلرم بر ضربه ایله مجروح اولور؛ کندمی طوپراقلرده کورورم؛ اووقت بوتون موجودیتم فریاد ایتمك ایستر، کتاب حیاتم بوتون صحائف کدر وسروریله قارشیمده تجلی ایدر، منکشف اولور. اوندن برپاپراق قوپاریر، جریحه‌می صارارم.

* * *

عایشه، نیلك اوأبد قرین شاعره‌سی نه‌بیوك بر روحدر!.. او، اك یوکسك قادینلق فضیلتلرینی اك علوی معناسیله تمثیل ایدن سمایایه برقادیندر. او، آشیان ابدیسنی امتك صاف ودرخشان قلبنده تأسیس ایتمش بروالده‌در. عایشه، اوبیوك مسلمان قادینی دهرك اك کوکل اینجیدن کدرلرینه معروض قالمش؛ کتاب حیاتنی امتك کوزیاشلریله یازمش؛ مقدس ملیتمزی، ملیت اسلامیه‌مزی کنجلکك ساز درونیله ترنم ایتمش الهی بر شاعره‌در. روحم ایله وبوتون بنم کبی قرآندن، عشق محمدیدن فیض آلان روحلر ایله اوروح کزین آره‌سنده ازلی برآشنالق، لایتزلزل بررابطه واردر. اونده‌کی بوتون محاسن، قدسیت لاهوتیه‌نك اکمل کمالندن مقتبسدر. اونك روحنه شعله‌لر صاچان نور، نور الهی‌در. بونوردن بی‌نصیب ومحروم یبانجی روحلرله برمسلمان روحی آره‌سنده بالطبع هیچ برآشنالق، هیچ برصمیمیت اوله‌ماز. ملتك روحیله هم‌آهنك اولمایان اوقبیل بی‌نصیبلرك دیللرندن، قلملرندن دوکولن لکه‌لر کندی اتکلرینی بولاشدیرمقدن باشقه هیچ برقیمته مالك دکللردر. مسلمان قادینی اودرکه سوزلرنده نور ایمان، ناصیه‌سنده ادب اسلام منجلی اولور. هرحالی، هر وضعی عفتك تمثالنی تجسیم ایدر. حضور عصمتنده بوتون روحلر، قلبلر حرمتدن، تقدیسدن باشقه برحسله متحسس اولماز.

ایشته عایشه، دیار مصرك بو بیوك شاعره‌سی مسلمان قادینلغنك بر انموذج کمال ومحاسنی‌در. ادیب کچینن نیجه قادینلر واردرکه اونك حضور عصمتنده، حضور ادب وعلمنده شقشقه ایتمه‌یه بیله مقتدر اوله‌مازلر. غیر مؤمن محیطلردن طوپلانان اوچ بش کلمه‌یی برآره‌یه کتیرمکله کندینی برشی ظن ایدنلر بوبیوك روحی تتبع ایتملی‌ده بر مسلمان قادیننده منجلی اولان فضائل ومحاسنی، افکار عالیه ومنوره‌یی کورملی‌در.

* * *

بز دائما بومحترم والده‌مزك حضور فضیلتندن اقتباس فیوض ایتمه‌یی جانه منت بیلیردك. هرنه‌زمان اونك نشیدهٔ ایمانی دیکله‌سه‌ك روحمز الهی بروجد ایچنده چالقانیردی. او، بزه نه‌لردن بحث ایتمزدی. بوتون دردلرمزی بیلیوردی. بعضاً لطیف بر شعر ایله روحمزه بر سلسبیل نور دوکر، بزی مست ایدردی. بعضاً‌ده اك غامض مسائلك قاراکلقلرینه نور جوال ذکاسنی انفاذ ایده‌رك اك بلند حقیقتلرك نقاب مظلمنی ییرتار، بزی ارشاد ایدردی.

* * *

بر کون آرقداشلردن بری مستوریت علیهنده اوزون بر بحث آچدی. عائشه صوکنه قدر دیکله‌دی. فقط جوابی نقدرمسکت ایدی. بزه «بیدالعفاف أصون عز حجابی = بن عفافك سطوتیله عزت حجابمی صیانت ایدرم» مصراعیله باشلایان بربدیعهٔ غرایی اوقودی. تقدیراتمزی رفقادن برینك برمناسبت طولایسیله «ملیت» بحثنه کیریشمسی آنجق طوردیره‌بیلدی. «ایمان ملی» مسأله‌سی موضوع بحث اولونجه عائشه بزه «ایمانك» فلسفه‌سنی نه قدر واضح تلقین ایتدی :

« ايمانك نورى ، روحى ، ـ ديدى ـ سوكيدر . انسان اللهنى سوديكندن پرستش ايدر . وطنى سوديكندن عاشق اولور ، ملتنى سوديكندن خادم اولور . بونلر كعبهٔ انوار محبتدر . بونلردن بريسى سونوك اولورايسه ديكرلرى‌ده احتضار وافول‌ايدر. حقيقى برملتپرور ، حقيقى بر حقپرست ، حقيقى بر وطنپرستدر . ملحد بر ملتپرور تصور ايتمم . چونكه اونك معنويتى انوار ايمانى صاران ، بربرينه مزج ايده‌ن روح توحيددن محرومدر. بويله‌جه اومعنويت أولور. شاعرمزك « اك بيوك ملحد ، كوزه‌للكك ، عفتك اك بيوك دشمنيدر » ديه‌سى پك طوغرودر . چونكه نزاهت وعفت أوزرينه مؤسس اولمايان بر محبت جنايتدر ، خيانتدر .

عظمت آلهيه‌نك مجذوبى اولميان، اونوردن محروم اولان «ايمان»ى وطن وملت قدسيتى نورلنديره‌مز . اللهك عشقى ايله سوزان و آبادان اولميان بر يوره‌ك هيچ بر وقت قدرة اللهك آثار رحمتنى كوره‌مز ، حس ايده‌مز . اويله بر يوره‌ك صاحبى جنوار انساندر ، خائن دين ، خائن ملت ، خائن وطندر . اوه‌ت ملت دين ايله توأمدر . دها طوغروسى ملت ديندر ، و ملتيمز دين اولمالىدر . چونكه بزى بهيميتدن انسانيته ، ظلمتدن نوره ، تفرد وتمرددن جمعيت وانسيته ، وحشتدن مدنيته يوكسلده‌ن دينمزدر . بز اونك قوت غالبانه‌سى ايله يوكسلدك . نه وقت او قوتى الدن چيقاردق ، وجداندن چالديردق ايسه تدنى‌يه طوغرى يوارلاندق . دينمز « رحمة للعالمين » در . بز او رحمتى تشميل ايتمك ايچون جهاد ايتديكمز زمان تاريخك اك لايموت صحيفه‌لرينى اشغال ايتدك . غايه‌مز ، سرتسر عالمده اعلاى كلمة الله ايدى ، اوت بتون عالمى بر ملت واحده ايله أمن و اطمئنان ايچنده ياشاتمق ايدى . بيلمم حريت ومساوات عامه ديه كيجه كوندوز باغيران چاغيران بودالالر دينمزدن دهابيوك‌ازلى برقانون؛ الهى بردستور بوله‌بيليرلرمى؟ صلح عمومى والغاى حرب ديه وقت كچيره‌ن دليلر اوندن دها رصين بربناى اخوت انسانيه كشف ايده‌بيليرلرمى؟ خايير! خايير! بن قرآنك اعجازينى اكثريا بوراده كوريورم . « انما المؤمنون اخوة » قانون قطعىٔ واجب الامتثالنك بتون عالم ايچون وعد ايتديكى نعمتلر نظرمده حال حاضرى كورنجه جانلانير .

باقكز : امراضمزى ، ادويه‌مزى ، استقبالمزى ، و استقبال عالمى داهيانه براعجاز ايله اون درت بيت ايچنه صيغديران داهىٔ اعظم عبدالحق حامد بك بوكونكى عالم اسلامك پريشانلغنى « هلالك ظلمتلره غرق اولمسى » ديه توصيف ايديور . او ظلمتك ، او هلالك نه اولديغنى درين درين دوشونسه‌ك داهى شاعرك مرامنى اكلايه‌بيليرز . أوه‌ت ظلمت بزم ظلمت ايمانمز ، هلال ايسه اونك نوريدر . ايشته درد ، ايشته دوا . فقط

« هلال سمت سعادن ايدنجه دفع ظلام »

بك معظم برنتيجه، بتون بشريتى مشمول رفاهيت ايده‌جك برنتيجه، بتون قلبلرك، سرتسر عالمك تمنى ايتديكى، آراديغى وبوله‌مديغى نتيجه، اوه‌ت اوكون

« عدالتمزدن قالير بشر خوشنود »

ايشته بوعدالت ، عدالت اسلاميه‌دركه اونى انجق اسلام ايمانى طاشيانلر اجرا ايده‌بيلير . استقبالك روحى اودر .

حامد ينه اومعظم، وقور سسيله بزه پك بيوك اميدلر ويريور . «ديانتمزك محض مليت» اوله‌رق طانيله‌جغنى، مسلمانلرك « فضاى شريعتده» طوپلانه‌جغنى، « شريعتمزك محض سياست » اوله‌رق آكلاشيله‌جغنى بو شعر مخلدنده سويليور .

بالمناسبه سويليه‌يمكه حامد بوشعريله دنيانك (كنديسى داخل اولديغى حالده) اك بيوك شاعرلرينك اك بديع ملهماتى اوزرينه بر آفتاب مشعشع كبى پارلايان ودائما پارلايه‌جق بر تاج درخشان قويمشدر .

ايشته ملت ووطن سوكيسنك اك روحپرور نورلرينى ، اك مهيج آتشلرينى پارلادان ايمانك وجدان انسانده ، وجدان بشريتده‌كى موقعى ... ايشته اسلام ايمان ملتيسنك بشريت ايچون حاضرلاديغى اتحاد عام ، مساوات عامه سلامتِ عامه بودر ... »

بن وبتون آرقداشلرم بو نشيدهٔ ايمانى پك متهيج بر حال روحيه ايچنده ديكليور ايدك. محترم والده‌مز صوك سوزينى بيتيريوركن بيكران ودرين تفكراته طالمش ، هر درلو انديشه وتوسوسات سياسيه‌دن قورتولمش ، اتحاد اسلامك ، او مستقبل سعادت بشريه‌يى بتون عالمه سرپه‌جك معظم قورتاريجى قوتك عاجز برجزء لايتجزاى اصغرى اولمش ايدك.

[بوكون او محترم والده‌مزك علوى فكرلرينى نقل ايديوركن حامد بك حسيات تعظيمكارانه‌مى، بك افندى حضرتلرينه‌ده تقديم ايديورم . مصرلى

عمر رضا

اسلام عسكرينه :

اطاعت

عمروبن العاصك قوماندانلغى ومعيتنك كنديسنه درجهٔ اطاعتى

سكزنجى سنهٔ هجريه جمادى الآخره‌سى ايچنده ايدى‌كه (بلى) و (عذره) ده‌نيلن قبائل خلقندن بعضلرى ، مدينهٔ منوره‌يه باصقين ياپمق اوزره (وادى القرى) نك آرقه طرفنده طوپلانيورلرمش ديه ايشيديلدى . رسول اكرم صلى الله عليه وسلم افنديمز حضرتلرى ، مهاجرين وانصاردن مركب بر مفرزه ترتيب ايله‌دى ، قوماندانلغنه‌ده عمروبن العاصى تعيين ايله بوقبائل اوزه‌رينه سوق ايتدى .

عمروبن العاصك قوماندان تعيين ايديلشنده بعض سببلر واردى . ازجمله : بونك بويوك آناسى (بلى) قبيله‌سندن اولديغى جهتله بلكه صلحاً ايش كوره‌بيليردى . صوكرا عمرو ، عسكرلكى بيلديكى كبى ضابطلكى‌ده سه‌وديكى جهتله بر مفره‌زه باشنده بولونديغى تقديرده هم موفقيت كوسته‌رمش ، هم‌ده كوكلى خوش ايديلمش اولاجقدى .

مفرزه ، حركت ايتدى و كوندوز صاقلانوب كيجه يورومك شرطيله دشمنه ياقلاشدى .

عمرو ، دشمنك چوقلغنى كورونجه مدينه‌يه بر آدم كونده‌روب

یاردیم ایسته‌دی. رسول‌الله افندیمزده ایکی یوز کیشیلك بر مفرزه‌یه (ابوعبیدة) حضرتلرینی قوماندان تعیین ایله‌یه‌رك عمروك امدادینه یوللادی. بو ایکنجی مفرزه ایچنده (حضرت ابوبکر) (حضرت عمر) کبی اصحابك پك بویوکلری واردی.

ابوعبیده، عمروبن‌العاصك قرارکاهنه کلوب برله‌شدی و نماز وقتی اولونجه ادای صلاة ایچین امام اولمق ایسته‌دی. فقط عمرو، درحال ممانعت ایتدی.

— سن، یاردیم ایچین کلدك. مادامکه قوماندان بنم، امام اولمقده بنم حقمدر. دیدی.

ابوعبیده حضرتلری، اویصال برذات ایدی:

— رسول‌الله، اختلاف چیقارمایك دییه بزه تنبیه ایتدی. سن بکا اویمازسه‌ك بن سکا اویارم. دیدی و عمروبن العاصك آرقه‌سنده نماز قیلدی.

باقیلیرسه ابوعبیده کبی اك اول مسلمان اولانلردن و بدرده بولونوب جنته کیده‌جکنه دائر مژده آلانلردن برذات، علی‌الخصوص ابوبکر و عمر کبی ایکی رکن اسلام طورورکن عمروك امام اولماسی یاقیشیقسز بر شیدی، فقط قوماندان بولوندیغی جهتله عسکرك ربط وضبطی کندیسنه عائددی. باشقه‌سنك امامتنه مساعده ایتدیکی تقدیرده قوماندا خصوصنده‌کی صلاحیتی آزالتمش اولاجقدی.

عسکرلکده قوماندانك وظیفه‌سنه کیمسه‌نك مداخله ایده‌مه‌یه‌جکنی پك اعلی بیلیرسکز. نیته‌کیم ابوبکر الصدیق حضرتلری‌ده بونی تقدیر ایده‌رك عمروك ویردیکی بر امره مداخله ایتمه‌مشدی. باقکز ناصیل:

عربستان چوللرنده کوندوزلری هوا نه قدر صیجاق اولورسه کیجه‌لری‌ده او درجه صوغوق اولور. خصوصیله عربلرك پك‌ده صوغوغه تحملری اولمادیغندن آزیجق سه‌رینلك چیقار چیقماز تیتره‌مه‌یه باشلارلر.

ایشته عمروك معیتنده‌کی مجاهدلرده بویله سه‌رین بر کیجه‌ده اوشودیلر وایصینمق ایچین آتش یاقمق ایسته‌دیلر. عمرو، آتش یاقیلماسنی یاساق ایتدی و:

— هرکیم امریمی دیکله‌مزده یاقاجق اولورسه اونی یاقدیغی آتشك ایچنه آتارم. دیدی.

شو یاساغك حکمتی آکلاشیلامادیغی ایچین عسکره معناسز کوروندی. کیدوب حضرت عمره شکایت ایتدیلر. او حضرت‌ده بردن‌بره پارلادی،

— نه دیمك؟ بو آدام، بوقدر خلقی صوغوقدن اولدورمکمی ایستیور؟ دییه سویله‌ندی. فقط یانی باشنده ابوبکر الصدیق حضرتلری:

— یا عمر! رسول الله، اونی بزه قوماندان تعیین ایتدی. قوماندانك ایشنه قاریشیلماز. دییه‌رك جناب عمری صوصدیردی.

عجبا سردارك سبب منعی نه ایدی؟ معیتنده‌کی عسکرك نه قدر اولدیغنی دشمنه کشف ایتدیرمه‌مك ایچین آتش یاقدیرمامشدی.

اوبلیا. قارانلق بر کیجه‌ده، دوز بر چولك اورتاسنده کومه کومه یاقیلان آتشلر، اك اوزاق یرلردن بیله کورونور و او کومه‌لرك باشنده نه قدر آدام بولوندیغی آشاغی یوقاری بر تخمین ایله آکلاشیلیر.

اکر عمروبن العاص، منع ایتمه‌مش اولسه‌یدی یاقیلاجق آتشك آیدینلغندن مجاهدلرك آنجاق بش یوز کیشی اولدیغنی دشمن آکلار وایرته‌سی کون قورقوسزجه قارشی طورمایه قالقاردی.

لکن سردارك تدبیری سایه‌سنده مقداری آکلاشیلامایان اسلام عسکری، صباحلاین شدتلی بر هجوم یاپدی و قوجه بر قبیله خلقنی دارما داغین ایدوب بر چوق غنائم آلارق مدینهٔ منوره‌یه دوندی.

یاساق مسأله‌سی‌ده رسول‌الله حضرتلرینه عرض ایدیلنجه عمروك حرکتی طرف پیغمبریدن تقدیر بویورولدی.

دیمك‌که بر اوردو افرادی ایچین قوماندانك امر ونهینه اعتراض ایله‌مك دکل، تماميله اطاعت وتسلیمیت کوسته‌رمك لازم ایمش.

طاهرالمولوی

ائتلاف مثلثه قارشی جهاد اسلام

— تبلیغات رسمیه —

قفقاسیه:

١٤ کانون ثانی: قافقاسیه‌ده یکیدن تعرضه کچن قطعاتمز «اولتی» استقامتنده ایلرله‌یه‌رك قارشولرنده بولنان دشمنی طرد وبرمقدار تجهیزات حربیه اغتنام ایله‌دیلر. روسلر رجعت ایدرکن درونده بولنان مالزمه‌نك الزه کچمه‌سی ایچون «تارمان» اسمنده‌کی روس کوپریسنی یاقمشلردر. § ١٦ کانون ثانی: قافقاس جبهه‌سنده شایان بر اشعار بروقعه ظهور ایتمه‌مشدر. دکنده (اولتی) استقامتنده تعرض ایدن قطعاتمز روسلردن اوچ یوز اسیر، برخیلی توفك وتجهیزات حربیه آلدی. § ٢٠ کانون ثانی: قفقاس جبهه‌سنده بوکونلرده جریان ایدن موضعی مصادمه‌لر قطعاتمزك موفقیتلریله نتیجه‌لنمشدر (ارتوین) ده قطعاتمزه تعرض ایدن بردشمن مفرزه‌سی ضایعات عظیمه ایله پوسکورتلمش وقطعاتمز طرفندن تعقیب اثناسنده دشمنه برچوق لوازم براقدیرلمشدر.

أذربایجان:

١٦ کانون ثانی: روسلرك (أذربایجان) داخلنده صرك التجالاهی اولان (خوی) قصبه‌سی جوارنده برهفته‌دنبری دشمن قسم کلیسیله جریان ایدن محاربه، لهمزه دوام ایتمکده‌در. ١٤٠ کانون ثانی‌ده اشبو قصبه جنوبنده دشمنك برقاچ خطدن مرکب مستحکم مواضعندن برنجی خطی قطعاتمز طرفندن ضبط ایدلمشدر.

عراق:

١٢ کانون ثانی کیجه‌سی (قورنه) جوارنده تل اوزکورلیه تحصن ایتمش اولان ایکی طابور قوتنده‌کی دشمنه قارشی اوفق برمفرزه‌مزك اجرا ایلدیکی باصقین حرکاتی موفقیتله نتیجه‌لنمش دشمنه خیلی تلفات ویردیرلمشدر. ایرتسی کونی غانبوطاری حمایه‌سنده اوجوارده برمحله عسکر چیقارمغه تشبث ایتمشلرسه‌ده تکرار پوسکورتلمشلردر. بومصادمه‌ده دشمنك براقدیغی مقتوللر میانده برانکلیز یوزباشیسی وبرکوچك ضابط بولنمشدر.

قره دکز:

دونمای عثمانی قاره دکزك ساحلنده‌کی بر روس موقع عسکریسنی کانون ثانینك اون بشنجی کونی موفقیتله بومباردمان ایتمشدر.

بلغارستان وروماینا‌ده‌کی قارئلرمزه: سبیل الرشاد آبونه بدلاتنی قلبه‌ده بالقان اداره‌خانه‌سیه کوندرمکز رجا اولنور.

اشرف ادیب

ابونه شرائطی
ممالك عثمانیه ده سنه لکی (٦٥)، آلتی
آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (١٧)، آلتی
آیلغی (٩) فرانقدر .
اداره خانه
باب عالی جاده سنده دائرهٔ مخصوصه
اخطارات
آبونه بدلی پشیندر
§
مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدلمه ین یازیلر اعاده
اولونماز .

سبیل الرشاد

١٣٣٠

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته لق مجموعهٔ اسلامیه در .

اخطارات
رساله مزدن آلنديغى كوسترلمك
شرطیله بتون یازیلر هرهانکی
برغزته طرفندن اقتباس اولونه بیلیر .
§
مکتوبلرك امضالری واضح
و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره
نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر
§
ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك
آدرسلرینك فرانسزجه ده یازلمسی
رجا اولنور .
§
پاره کوندرلدیکی زمان نه به دائر اولد
یغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب ومدیر
ح . اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ٣٢٦ ‏ ٢٦ ربیع الاول ١٣٣٣ ‏ پنجشنبه ‏ ٢٩ کانون ثانی ١٣٣٠ ‏ جلد ١٣

الاقصرده [*]

پرنس عباس حلیم پاشا حضرتلرینه

هوا آغیردی ، فقط پك طوقونمایوردی صیجاق ؛
غروبه واردی اساساً یاریم ساعت آنجق .
یاقیندی ساحله مهمانی اولدیغم مسکن ؛
یاواش یاواش اینیوردم آغاجلی بر تپه دن .
اونیلی قرینه چکمش یشیلله نن وادی ،
که یوق خزان صفحاتنده عمرینك ابدی ؛
اوکده نامتناهی زمردین موجات
دوکوب دوکوب اوزایور : صانکه بر سراب حیات !
نه یال وبال مطرا ! نه امتداد مدید !
بویال وبالی سمادن قوجاقلایان خورشید ،
که نیلی شرقه آلمشده غربه کچمشدی ؛
افقده صوك لمعاتیله پارلیور شیمدی ..
فقط ضیاسنه حالا تحمل امکانسز .
صولده بر بویوجك خرما وارکه یاپ یالکز ..
زمینی خلیجه مائلده اولسه ، چاره سی نه ؟
بوروندم آرتیق اونك ظل پاره پارەسنه .
بو نقطه دن نه مهیج فضایه طوغرو نظر !
برر قانات ایکی ساحلده یوکسلن اووالر :
نگاه اوزاندیمی برکره دوش ساحرینه ،
خیال اوچوب کیدییور باشقه عالمك برینه !
زمینه شیمدی ، او کوندوز آلو صاچان آفاق ،
ایلیق ایلیق دوکیور برهوای استغراق .
کولومسیور یوزی آرتیق محیط ریانك ..
محاطی ، چونکه ، سمادن اینن بوجاغلایانك .
دمینکی صمته بدل خنده چینلایور یرپر :
کولومسیور قوجه وادی ، کولومسیور تپه لر ؛
کولومسیور صوبی طیرمانمق ایسته یوب اوته دن ،
اوزون کورکلی قاییقلرله بربویوك یلکن ؛
کولومسیور بریدن ، کولکه لر دوکوب نیله ،
اوتل بنالری اطوار امتنانیله .
کولومسیور قیدن بش یا آلتی خطوه قدر
ایچرده ، ایپلی صیریقلرله ایشله ین قویولر !
کولومسیور صوبی قیربه یله آقطاران فلاح ؛
کولومسیور بونی عمرنده کورمه ین سیاح !
کولومسیور چالیلقلر ، اورتولمش درەلر ؛
کولومسیور صایسز تارلالرله مشجره لر .
کولومسیور قاریلر ، باشلرنده طوپراقدن ،
کوکوم قیلیقلی برر قاب دوزکن ایرماقدن .

[*] الاقصر قاهره نك آلتی یوز کیلومترو قدر جنوبنده ، نیلك ساحل شرقیسنه دوشن بر موقعدرکه اسکی مصریلردن قالمه پك چوق آثاره مالك اولدیغی ایچون سیاحلرجه معروفدر . آشاغیده اسمی کله جك « قورناق » ایسه بزم آت میدانندەکی دیکیلی طاشلرله طولودر .

کولومسیور قیلردن بالق طوتان ، چیلاق ،
چولوق چوجوق صوبی کیچه‌یله آقطاروب طوره‌رق.

صباحلین دولاشوب کوردیکم اوهیکللر ؛
که سر مدیته چیلغین زوالنی حرص بشر ،
ـ قلوبه نقش ایده‌جك یرده یاد رحمتنی ـ
فضایه قازمق ایچون ظل بی کرامتنی ؛
دیکوب‌ده هرقایادن بیك حیاته سنك مزار ،
بو قورقولقلره وحشتله ویرمش استقرار ؛
که سجده‌لر ایده‌جکمش آیاقلرنده زمین ؛
که عرشی تیتره‌ده‌جکمش آلنلرنده‌کی چین !
فقط زمان دینیلن دست کبریای مهیب
بو قهرمانلری ایتمش که اویله بر تأدیب :
نه انف نخوتی قالمش قیریلمادق ؛ نه قولی !
جوار عبرتی انقاض لاشه‌سیله طولو .
نه چهره‌لرده مهابت ، نه جبهه‌لرده غرور ؛
سیلیك خطوطنه چوکمش بوتون ملال فتور .
عدالتك بوقدر بی أمان تجلیسی
نکاه زائره ویرمکده مرحمت حسی .

اوت ، مزاری او هیکللرك اوزاقدی بکا ...
شو وارکه منعطف اولدقجه کوزلرم اویکا ،
کولومسیور دیپورم اونلرکده چهره‌لری .
کولومسیور قوجه بر معبدك ییقیق کمری .
کولومسیور صاغه باقدقجه قارشیدن « قورناق » ؛
کولومسیور اوستونلرکه ، نیله مستغرق ،
ظلال رعشه نماسیله اوینایور امواج .
کولومسیور ، طاغینیق باشلرنده آلتون تاج ،
سمایه فورچه اوران خرمالر سواحلدن .

اوطورمش اولدیغم آسوده سطح مائلدن .
براز یوقارده‌کی چارداق ییمیلی کولکه‌لکی ،
ناصیلسه کورمك ایچون قالقه‌یم دیدم ... نه‌ایی !
فرانسز ، انکلیز ، آلمان اون اوچ قدر سیاح ،
اوچر بشر کومه اولمشلر : ایکلیور اقداح !
برنجیلر کولویور .. چونکه جیب مشحونی

یرندن اوینادییور کائنات مدیونی .
« سه‌دان » دوشوندوره‌جك اولسه اولسه مسخره‌یی ..
رفاه اونوندورور انسانه اك درن یاره‌یی .
ایکنجیلر کولیور ، همده حقیدر کوله‌جك :
جهان برامرینه آماده .. « أول ! » دیسین ، اوله‌جك.
طوتوشدوروب بوتون اقوامی قارشیدن باقیور ؛
چلیکله طاش اوروشورکن حریف چوبوق یاقیور!
اوچنجیلر کولیور .. چونکه زور بازوسی ،
نه دیرسه « طوغرو ! » دینن برکفیل ناموسی .
بشرکه قوتی بخش ایتمیور هنوز حقه ،
نه چاره وار اونی قوتله آلمادن باشقه ؟
زبونمیسین ؟ یالکز آغلامق سنك حقك !

اوت ، بوساحهٔ جوشك ، بوجوش اذواقك
ایچنده بن ، یالکز بن زواللی ، کولمیورم ..
اوطورمش آغلیورم ، آغلاسه‌م‌ده معذورم :
وطن جدا کی‌یم جدیمك دیارنده !
نه طوپراغنده شو یوردك ، نه جویبارنده
بر آشناسی ، یاخود بر آشنا ایزی وار !
صدامه بکادیکم عکسی ویرمیور اووالر .
بیله‌یدم ای قوجه شرق ، ای جهان دورا دور ،
سنك نره‌کده‌کی اولادیکك نصیبی حضور ؟
باشك بلالره کیرمش ؛ الك ، قولك پامال ؛
ایچکدن اسدیمی برکون هوای استقلال ؟
کورورمی‌یم دیه قارشیمده مسلمان یوردی ،
بوتون دیاریکی کزدم ، آیاقلرم طوردی ..
یابانجی سسلری کلدکجه رهکذارمدن ،
هپ انکسار امل طاشدی روح زارمدن !
وطن جدا اوله‌یم سینه‌سنده اسلامك ؟
بویوقی ؟ اك آجی بر انتقامی ایامك !
بنم ایلرله‌دی عمرم ، دوشوك قولم ، قانادم ؛
بو انتقامی چالیشسین‌ده آلسین اولادم .

افقده شمدی کونش سونمك اوزره صاللانیور ؛
شو وارکه چهره‌سی حالا پاریل پاریل یانیور .

براز کچنجه ، شعاعات وابسینیله
دیکیلدی پیش نکاهمده آکسزین نیله ،
میاهه رعشه ویرن ، برعمود نورانور .
فقط بوظل میاهی ، بو انطباع وقور ،
ـ که چوق زمان قالهجق صاندم امتدادندن ـ
بش اون دقیقهده نیلك سیلندی یادندن !
یازیق ، اوکولکهده میلیارله ظل نایابه
قاتیلمق اوزره آتیلمش مکر بوکردابه !

کورونمیور کونش آرتیق ، اوکنده پرده جبال ؛
او شیمدی باشقه افقلردن ایتدی عرض جمال .
آجیقلی روحنی مغرب حزین حزین دوکدی ؛
زمینه شام غریبان یاواش یاواش چوکدی .

دکیشدی چهرهسی نیلك : اوکمده آز قوم‌ال ؛
دمینکی ظل ستونك یرنده پك قویو آل ؛
براز ایلرده ، فقط، عادتا قارا کلقدی .
بو رنك ماتمه طاغلرده آشنا چیقدی :
قارادی ، باقدم ، اوزاقدن دومانلی جبهلری .
رداسی مغربك آرتیق قوجاقلامشدی یری.
جبین اسمر وادیده تیترهدکجه ظلال ،
اویاندی روح غریبمده برخیال محال :
جهان صامتی قارشیمده آغلیور صاندم ..
اوکولکه‌لکدن اینوب نوره طوغرو طیرماندم .

۱۰ کانون‌ثانی ۱۳۲۹ — محمد عاکف

حدیث شریف

الخیل معقود فی نواصیها الخیر الی یوم‌القیامة

مآل شریفی

آتلرك آلینلرنده قیامت کوننه قدر هپ خیر وبرکت باغلی (وآصیلی) طورور .

حدیث شریفك راویسی عبدالله بن عمر رضی‌الله عنهـدر . مخرجلری امام مالك ، بخاری، مسلم ، نسائی و ابن ماجه واحمد بن حنبل حضرتلریدر. ینه بو حدیث اشریفی عروة بن ابی‌الجعد رضی‌الله عنه طریقیله امام احمد ، بخاری ، مسلم، نسائی وابن ماجه ؛ انس رضی‌الله عنه طریقیله بخاری ؛ ابو هریره رضی‌الله‌عنه طریقیله مسلم، ترمذی ، نسائی ، ابن ماجه ؛ ابوذر ایله ابوسعید خدری رضی‌الله عنهما طریقلریله امام احمد بن حنبل ؛ سعادة بن‌الربیع ایله نعمان بن بشیر و ابو کبشه رضی‌الله عنهم طریقلریله طبرانی روایت ایدیور . دیمك که متواتردر .

حدیث شریف

الخیل معقود فی نواصیها الخیر والنیل الی یوم‌القیامة و اهلها معانون علیها فامسحوا بنواصیها و ادعوالها بالبرکة و قلدوها ولا تقلدوها الاوتار

مآل شریفی

آتلرك آلینلرنده تا قیامت کوننه قدر هپ خیر وبرکت باغلیدر . آنی اولانلر آنی اتفاقده عون‌الهی‌یه مظهردرلر. (الکزله) آتلرك آلینلرنی سیلوب اونلر ایچون برکت دعاسی ایدیکز . بویونلرینه کردانلق طاقیکز. اما قطرلق مقامنده‌کی کردانلقلری طاقیکز.

ایکنجی بر تفسیره کوره : حیوانلره اعدا کزه قارشی خدمت ایشنی تحمیل ایدیکز. جاهلیت اوتارینی، انتقاملرینی آلمغه آلت اولمایی تحمیل ایتمیکز .

بو حدیث شریفی امام احمد بن حنبل جابر بن عبدالله رضی‌الله عنهدن روایت ایدیور .

حدیث سریف

عن جریر رضی‌الله عنه قال رأیت رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم یلوی ناصیة فرس باصبعه و هو یقول الخیل معقود فی نواصیها الخیر الی یوم‌القیامة الاجر والغنیمة

مآل شریفی

جریر رضی‌الله عنهك شویله دیدیکی روایت اولونور :

رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم افندمزی کوردم . « تا روز قیامته قدر آتلرك آلینلرنده خیر و برکت یعنی اجر وغنیمت معقوددر » دیه‌رك بر حیوانك آلننـدن طوتوب باشـنی مبارك پارمقلریله چویریورلردی .

حدیث شریفك مخرجلری امام احمد ایله مسلم ونسائیدر .

ینه بوحدیث شریفی عروة طریقندن امام احمد ، بخاری، مسلم ، ترمذی ونسائی تخریج ایتمشلردر .

حدیث شریف

البرکة فی نواصی‌الخیل

مآل شریفی

برکت آتلردهدر .

حديث شريفك روايسی انس بن مالك رضی‌الله عنه، مخرجلری امام احمد ابن حنبل، بخاری ، مسلم ونسائی‌در .

حديث شريف

الخيل ثلثة ففرس للرحمن وفرس للانسان وفرس للشيطان. فاما فرس الرحمن فالذی يرتبط فی سبيل‌الله عزوجل فعلفه وبوله وروثه فی ميزانه واما فرس الشيطان فالذی يقامر عليه ويراهن و اما فرس الانسان فالفرس يرتبطها الانسان يلتمس بطنها فهی ستر من فقر

مآل شريفی

آتلر اوچدر: بری رحمن عزوجل حضرتلری ايچوندر. بری انسانك كنديسی ايچوندر . بری‌ده شيطان ايچوندر. ذات پاك رحمانه خاص اولان آت الله عزوجل حضرتلری يولنده جهاد ايچون حبس ايديلن آتدركه اونك يمنه ، بولنه ، ترسنه وارنجه‌يه‌دك قدر نه‌سی‌وارسه هپسی صاحبنك ميزانده حسناتيله آغير باصار . شيطانه خاص اولان آت قماره وادعايه سبب اولان آتدر. انسانه خاص اولان آت ايسه ياوروسندن استفاده قصديله انسانك حبس ايتديكی آتدركه فقرالله قارشی ستر ووقايه‌در .

بو حديث شريفی امام احمد بن حنبل حضرتلری ابن مسعوددن روايت ايديور .

احمد نعيم

مصرك سرگذشتی

۱۰

برقاجعهٔ لابوت :

قاهره‌نك سقوطی

سقوطندن مقدم

انكليزلر اسكندريه‌يی اشغال ايدر ايتمز خديو توفيق پاشايی اله آلمش ، اطرافنه انكليز عسكرلرينی طولدورمش ايديلر . عرابی، اردوسنی آله‌رق «ايكنجی‌عثمان» جهتنه‌چكيلدی. تحشيدات‌ياپمغه، تدابير حربيه‌يی اتخاذ ايتمكه باشلادی. ادارهٔ عرفيه وحال حربی‌اعلان ايتدی. ديوان حرب عرفی‌ده حربيه نظارتی وكيلنك تحت رياستنده تشكل ايتدی .

۱۷ تموزده خديو ، انكليزلرله صلحك انعقاد ايتديكنی عرابی‌يه تبليغ ودرحال اسكندريه‌يه عزيمت ايتمسنی امر ايتدی .

بونك‌اوزرينه عرابی خديودن شرائط صلحيه‌نك باتلغراف اشعار ايدلمسنی ايسته‌ينجه خديو ترجيح سكوت ايده‌رك جواب ويرمدی ؛ فقط حكومت مصريه‌يه وآيريجه حربيه نظارتنه صلحك انعقادينی، حال حربك ختام بولديغنی اشعار ايلدی . حربيه نظارتی وكيلی مجلس نظار اعضاسندن، رؤسای اقلام ، علما واعياندن متشكل برمجلس عقد ايده‌رك مسأله‌يی مذاكره ايتدی. مجلس ، خديوه برهيئتك ارسالنه ، بوهيئت طرفندن قاهره‌يه دعوت ايدلسنه قرار ويردی. هيئت مصره عودت ايدنجه عرابی‌يه خديوك اسكندريه‌دن آنجق انكليزلرك اذنيله (!) مفارقت ايده‌بيله‌جكنی تبليغ ايتدی . بونك اوزرينه عرابينك طرفدارلری هيجانه ، غليانه كلديلر ، حتی خديوك عزل ايدلمسنی بيله ايسته‌ديلر .

انكليزلرك صوكره‌دن پك بيوك بر دوستی اولان وحرب عمومی باشلاديغی زمانلرده أوله‌ن مصر رئيس نظار اسبق مصطفی فهمی پاشا اوصره‌ده عرابينك افكار ومسلكنه اك شدتلی‌، اك فداكار طرفدارلردن ايدی .

۲۰ تموز ۱۸۸۲ ده خديوتوفيق پاشا عرابينك عصياننده‌ن طولايی عزلنه دائر بر امر عالی اصدار ايدرك استحضارات حربيه‌نك ابطال ايدلمسنی امر ايتدی. حربيه وكيلی ينه‌امرادن، علمادن ، مديرلردن، مفتيلردن ، رؤساء اقلامدن ، ناظر وكيللرندن، اعياندن ، فضلادن الحاصل اعضاسی بشيوز كيشی‌يی كچن بر اجتماع ترتيب ايده‌رك خديوك تلغرافنی‌تبليغ‌ايتدی . اوزون مذاكره لردن‌صوكره امرخديوينك عدم اجراسی ، انكليزلری طرد ايچون عرابينك مدافعه‌ده دوام ايتمسی ، مملكتی اداره ايچون بر « مجلس اداری » نك تشكيل ايدلمسی تقرر ايتدی. بوقرارتمهيراولنه‌رق‌ذات شاهانه‌يه ارسال‌ايديلدی ، عرابی‌يه‌ده رسماً تبليغ اولوندی .

بوصيره‌ده خديو انكليزلرله برابر اسكندريه‌ده؛ ملت‌ده اردو ايله برابر عليهلرنده ايدی .

اسكندريه‌نك بومباردمانی مصرده بو احوالك جريان ايتمسنی انتاج ايتدی. اوروپاده ايسه بومباردمان عمومك دهشتيله قارشيلاندی :

۱۱ تموزده دولت عليه‌مز بتون اوروپا دولتلری نزدنده انكليز دونانمسنك حركتنی پروتستو ايتدی .

درسعادتده اجتماعده دوام‌ايده‌ن دول‌معظمه قونفره‌سی ۱۵ تموز ۱۸۸۲ ده اوروپا نامنه حكومت عثمانيه‌يه : اردوسنی ؛ قوماندانلك صلاحيتنی تقييد ايتمك ، مصر اداره‌سنه مداخله ايتمه‌مك ، ذات‌شاهانه طرفندن ويريلن فرمانلری، دولی اتفاقلری بوزمامق شرطيله؛ مصری اشغال ايچون كوندرمسنی تبليغ ايتمكی قرارلاشديردی . قرار ۱۵ تموزده حكومت عثمانيه‌يه تبليغ ايدلدی . هركس جوابی بكليوردی . اوروپا تكليفنك قبولی كرك حكومت عثمانيه‌، كرك مصرك منافعی نقطهٔ‌نظرندن قبوله شايانديدی. فقط مع‌الاسف ديپلوماتلريمز انكليزلرك، اوغدار قوم لعينك نصيحتلرينه قولاق آصه‌رق آلدانديلر واوروپانك تكليفنی ــ هرتوقت ايسترسه اوروپانك تكليفنه لزوم كورمه‌دن مصره عسكر سوق ايده‌بيلمك ملاحظه‌سيله ــ رد ايتديلر . انكليزلرك ايكی يوزلو اولدقلرندن طولايی هيچ تعجب ايتميه‌لم. بوبر عنعنهٔ سياسيه‌در.

انكليزلر برغرض ملعون اوغرنده ناموسلريني بيله فدا ايتمكدن هيچ چكنمزلر؛ هم ده بوني شرفلي برشيء طانيرلر .

بونلر، وقتيله بزم ديپلوماتلرمزه بتون اوروپانك بزه دشمن، آنجق كنديلرينك بزه دوست اولدقلري هذيانني ابليسانه بر دها ايله اكلاته بيلمشلر وفضله اوله‌رق انلرك درسعادت قونفره‌سنه انجق اوروپانك عليهمزده‌كي مساعيء دشمنانه‌سني عقيم براقمق ايچون اشتراك ايتديكلري ياوه‌سني كوز بوياييجي بر مهارتله ذهنلره يرلشدرمشلر ايدي. اوه‌ت كوز بوياييجي بر مهارت! چونكه اسكندريه بومباردماني كبي هرغفلتي ييرتوب آته‌جق صاعقه آسا برطراقهٔ جهنمي كورله‌يوب طوريبوردي .

بو صيره‌لرده فرانسه حكومتي پارلامنتودن هر احتماله قارشو وايجابنده سويش قنالني حمايه‌ايتمك ايچون ياپيله‌جق تجهيزات بحريه‌نك مصارفي حقنده بر قرار قبول ويرمسني طلب ايتدي . اوزون وكورولتولي برمناقشه‌دن صكره قرار ويرلدي . مجلس، حكومته هيچ بر مسلك سياسينك تعقيبني توصيه ايتميه‌رك اتباع ايديلن پوليتيقه‌نك نتايجنه انتظار ايتدي .

باب‌عالي اوروپا تكليفنه جواب ويرمه‌دن مقدم فرانسه وانكلتره‌نك دلكلري قونفره‌نك سويش قنالني حمايه ايده‌جك دولتلرك تعيني تكليف ايتديلر. فقط تكليف قبول ايديلمه‌دي وهركس جوابه انتظار ايتمه‌يي ترجيح ايتدي . مرحوم سعيد پاشا ۱۹ تموزده «حكومت عثمانيه‌نك اوروپا دلكلريله مذاكره‌ده بولونمه‌يي قبول ايده‌جكي» جوابني ويردي . اونلرك تكليفنك قبول ويا رد ايدلديكنه دائر حرف واحد يوقدي . بويله‌جه حكومت عثمانيه بدايةً رد ايتديكي بر تكليفي اوروپا طرفندن مصره عسكر سوق ايدلمسي تكليف اولنديغي زمان قبول ايتدي و دلكلرله مذاكره‌يه باشلادي . بو دورهٔ تاريخيده‌كي سياست عثمانيه‌يي تاريخ تأسف چرچيوه‌لري ايچنده قيد ايده‌جكدر .

۲۵ تموزده فرانسز حكومتي سويش قنالني حمايه ايتمك ايچون پارلامنتودن ۹,۵ مليون فرانق ايسته‌دي . مجلس طرفندن بر انجمن تشكيل اولندي . انجمن حكومتك تكليفني مذاكره ايدرك قرارني تبليغ ايلدي .

قابينه رئيسي فريسينه ايله بحريه ناظري آميرال «زوره جبره‌ري» آره‌سنده سويش قنالي اشغال مسألهٔ متصوره‌سندن طولايي بر اختلاف حادث اولدي : فريسينه فرانسزلرك آنجق قنالك شمال ساحلني اشغال ايتمه‌لريني، آميرال‌ده مطلقا «زقازيق» شهرينك لزوم اشغالني ايلرو سوريبوردي . مذكور انجمن بو اختلافي طويار طويماز ۹,۵ مليون مصارفك قبولني رد ايتدي. ۲۹ تموزده مجلسده مذاكره‌لر باشلادي. موسيو فريسينه بوقاروده تفصيلاتي عرض ايتديكمز سياستني تشريح ايدرك مجلسدن اعتماد طلب ايتدي. اعضا برر برر بوسياستي تنقيد ايتديلر، نتيجه‌ده ۷۵ رأيه قارشي ۴۱۷ صدا ايله سقوط ايتدي.

حكومت عثمانيه بوقابينه‌نك سقوطندن بر كون مقدم يعني ۲۷ تموزده معهود قونفره‌يه مصره عسكر كوندرمه‌يي، انكليزلرك عثمانلي اردوسنك وصولني متعاقب درحال مفارقت ايتملري شرطيله، قبول ايتديكني تبليغ ايتدي .

لورد (دوورين) بوكا جواباً : آنجق ذات شاهانه «عرابي»نك عاصي اولديغنه دائر بر بياننامه نشر ايدرسه عثمانلي اردوسنك مصري اشغال ايتمسنه انكلتره‌نك موافقت ايده‌جكني سويلدي. ايشته انكليزلرك سراپا لوث وچركدن تشكل ايتمش طينت خبيثه‌سي! بر وقتلر عرابي‌يي تشويق ايده‌ن، ذات شاهانه طرفندن بر نشان آلمسنه سبب اولان، حكومت عثمانيه‌يه فرقهٔ احراري تشويق ايتمكه سوق ايده‌ن انكلتره شمدي‌ده عرابينك عصيان ايتديكنه دائر بر فرمان ايستيور !..

تام بوصيره‌ده خديو انكليز دونغماسي قوماندانی آميرال «سيمور»ه سويش قنالني اشغال وعرابيلردن محافظه ايتمسني طلب ايتدي. موسيو «دولسبس» ايسه عرابي‌يه قنالك هيچ بر وقت انكليزلر طرفندن اشغال ايدلميه‌جكني انكليزلرك تلقيناتنه بناءً وعد (!) ايتمشدي. فقط هر وعدي نكث ايتمك، هرعهدي چكنه‌مك انكليزلرك ملي عادتلرندندر.

درسعادت قونفره‌سي دها حالا اجتماع ايدوب طوريبوردي . حتى ايتاليا دلكه‌سنك : بتون اوروپادولتلري طرفندن قنالك موقتاً اشغالنه دائر اولان تكليفني مذاكره ايديبوردي. بوتكليف آلمانيا، روسيه و اوستريا طرفندن قبول ايدلمشدي. اووقت روسلر انكليزلرك متفق دگل، دشمني ايديلر. بوفرصتي قاچيرميان حكومت عثمانيه‌نك مصره اردو سوق ايتمسني تسهيل ايچون ۱۸۷۷ تضمينات حربيه‌سنك تأجيل تقاسيطني قبول ايتدي .

۲ اغستوس ۱۸۸۲ ده انكليز وهندستان عسكرلري سويشي اشغال ايتديلر. اوروپا دولتلري هيچ سس چيقارماديلر . چونكه حكومت عثمانيه‌نك اردو سوق ايتمسنه انتظار ايديبورلردي .

[بوراده ذكر ايتمك ايسته‌مديكم، ساده صحيفهٔ خاطراتدن دگل، (ممكن ايسه) تاريخدن بيله طي ايتديكم بر حادثه وقوع بولدي .]

۱۱

قاهره‌يه طوغري

صحابهٔ كرامك خون شهادتيله مخمر ارض مصرك حريم مقدسي پيس انكليز چيزمه‌لريله چيكننمه‌سي، مسلمانلري انكليزلرك ابدي دشمنجاني ايده‌ن واقعه‌نك صوك پردهٔ فجيعه‌سي تمام اوليوردي .

۱۹ و ۲۰ اغستوسده انكليز عسكرلري (انشاءالله يقينده رها كار خلافت اردوسي طرفندن اشغالني بكله‌ديكم) بورت سعيد واسماعيليه‌يي اشغال ايتدي. متعاقباً جنرال (ولسلي) سويش قنالنك سدني !! اعلان ايدرك انكليز دونغماسنك سربستيء مروريني وايسته‌ديكي يره عسكر چيقاره‌بيلمسني تأمين ايتدي. «دولسبس» پروتستو ايتدي. فقط ديكليه‌ن

اولمدی. سویش قنالنك اشغالی اوزرینه فرانسز غزته‌لری قیامتی قوپاردیلر. فقط چه فائده ؟. آلمان غزته‌لری فرانسزلرله کوزل آلای ایتدیلر. آلمانیانك مصرده یکانه منفعتی، دوستی دولت عثمانیه‌یه معاونتدن بشقه بر شی اولمدیغنی بیان ایتدی.

۲۵ اغستوس ۱۸۸۲ ده مصر اردوسی ایله انکلیز اردوسی «محسمه» ده چارپیشدیلر. نتیجه پك فجیع اولدی. انکلیزلر بر چویرمه حرکتی ایله مصر اوردوسنی پریشان ایتدیلر. عرابی تل الکبیره رجعت ایتدی وقاهره‌دن امدادلر یتشدی. برقاچ کون صکره تل الکبیر وقعه‌سی‌ده هزیمت ایله نتیجه‌لندی.

آرتیق تفصیلاتك صوکنی عرابینك قلمندن دیکلیه‌لم :

«بونك اوزرینه «کوبری القصاصین» جهتنده ایکی مهم حرکت حربیه وقوع بولدی. ایکی اردو بیوك بر ثبات کوستردی، ایکنجیسنده راشد حسنی پاشا یاره‌لندی، یرینه علی الروبی پاشا تعین ایدیلدی. دها هنوز هیچ بر تحکیمات یاپمامش ایکن انکلیز وهندستانلی عسکرلر اوزریمزه هجوم ایتدی؛ سواری، وطوپجی سواریلر صباح قارا کلغنده اوزریمزه ایکی ساعت مهلك آتشلر یاغدردیلر. دها صکره بر فرقه سواری اردومزی چویره‌رك چهارشنبه ۲۹ شوال ۱۲۹۹، ۱۳ ایلول سنه ۱۲۹۸ ده هزیمتمزه سبب اولدیلر. انکلیز سواریلریله تعقیب ایدیلدیکم حالده (بیلیس) ه کلدم. بوراده علی الروبی پاشا ایله ملاقات ایتدم. برابر (انشاص) ه کیتدك و اورادن ترن ایله قاهره‌یه واصل اولدق. مجلسك بتون اعضاسی حربیه‌ده حال اجتماعده ایدیلر. مذاکره‌دن صکره انکلیزلرك مصری استیلا ایتمك فکرنده اولمدقلری(!) آکلاشلدی. بناءً علیه انکلیزلر انسانیت مجبلری (!) اولدقلرندن مدافعه‌یه حاجت قالمادی. ونتیجه‌ده مذکور دولت حقیقی (!) اکلانجه اهالینك حریت، راحت و رفاهنی تأمین ایده‌جکنه اعتماد حاصل اولدی».

نه مدهش سطرلر! اسکندریه‌نك بومباردماننده صکره انکلیزلره نصل اعتماد ایدیلر ایدی؟ اسکندریه قتل عامندن صکره انکلیزلرك محب انسانیت اولدقلری نصل قابل تصور اولوردی؟ فقط انکلیز خیانت و ملعنتی اوقدر دهشتلی ایدیکه هم خلیفه‌یی، هم خدیوی، هم عرابی‌یی، هم فرقهٔ احراری آلداته بیلمش ایدیلر.

انکلیز ومصریلر آره‌سنده محاربه دوام ایدییورکن باب عالی لورد (دوورین) ایله بر اتفاق حربی عقدی ایچون مخابراتده دوام ایدییور ایدی. مذکور لورد هرکون یکی برتعدیل، یکی بر ماده ایجاد ایتمك ایله اردوی عثمانینك مصره سوقنی تأخیر ایدییور وحکومت عثمانیه‌نك (عرابی) نك عصیانه دائر بربیاننامه نشر ایتمسی ایچون اوغراشیور ایدی. نهایت نائل مرام اولدی. ۵ اغستوس ۱۸۸۲ ده ذات شاهانه «عرابینك عصیانی» اعلان ومصر اردوسنه عرابینك امرلرینی اجرا ایتمه‌مه‌سنی تنبیه ایتدی. بو بیاننامه «تل الکبیر» وقعه‌سندن بر هفته مقدم نشر اولندی. عرابی‌یی خلافتك مدافع حقوقی ومظهر رضاسی طانیان اردو واهالینك معنویتی ضعیفلشدی. مدافعه اهمال اولندی. فضله اوله‌رق خدیو سابقده انکلیزلرله برلشمش وحتی انکلیزلرله برابر یوللری کوستره‌جك ضابطلر بیله ارسال ایتمش بولنیور ایدی. الحاصل عرابینك وضعیتی پك مشکللشمش ایدی.

۱٤ اغستوس ۱۸۸۲ یوم مشئومی‌معزز وسوکیلی مصرك یوره‌کلر پارالایجی روز ماتمیدر. اوکون او دلربا معشوقهٔ وجدان انکلیز ردای وحشتنه، مأیوس اولمقسزین، بوروندی. اوکون تاریخ اسلامه اندلس فجیعه‌سندن صکره اك دلسوز، اك سیاه صحیفهٔ ماتم یازیلدی. اوکون مجاهد أعظم صلاح الدین ایوبینك، بر زمان صلیبلرك هجمات عقورانه‌سنی یوسکوردن آهنین قلعه‌لرینك قوله‌لرینه انکلیز رایت ملعنتی دیکیلدی. اوکون قوجه بر کتلهٔ معظمهٔ اسلامیه‌نك مقدراتی «احیا و افنا» سیاستنی بتون فجاعتیله تطبیق ایده‌ن جنوارلرك قانلی وملوث پنجه‌لرینه دوشدی. اوکون سیدالکائنات وقرة العین المسلمین حضرت محمد علیه افضل الصلوات افندیمزك روح کزینی اغلادی، معنویت سلیمك صارم جلادتی دست یمیننده آلولر صاچدی. او جهانکیر خلیفه‌نك روحی غضبندن تتره‌دی. اوکون انکلیزلر قاهره‌یه داخل اولدیلر.........

اوچ کون صکره لورد (دوورین) دارالخلافه‌ده کمال شوق وشطارتله «آرتیق عثمانلی اردوسنك لزومی قالمدیغنی» اعلان ایتدی!...

مصرلی

عمر رضا

مطبوعات

جهادك حکمت وقدسیتنی خرستیانلر بیله تقدیر ایدیور

اقدام رفیقمزك برلین مخابری احوال اسلام حقنده کوزل کوزل خبرلر یازمه‌یه باشلادی. مسائل اسلامیه و شرقیه متخصصی بارون اوپنهایم ایله اجرا ایتدیکی بر ملاقاتده بارون جنابلرینك اسلامیت و مسلمانلر حقنده‌کی تقدیراتی جداً شایان دقت و عبرتدر! مومی الیه بارون جنابلری دیورکه :

«سز اوپله طبیعته قریب، ترقی‌یه مستعد بر دینه صاحبسکزکه عادتا اوکا مهد مدنیت وترقی دیه‌بیلیرم. اندلسك یشادیغی، وبزی حالا یشاتدیغی او بیوك کونلر خاطره‌دن چیقسه‌ده تاریخنده سیلنمزیا... بن شرقلك، مدنیت وترقیسنك حیرانی‌یم.. مطالعه ایتدیکم آثار عتیقه بکا بو خصوصده حیرتلر القا ایلدی. تاریخه باقلی، کونش نصل شرقدن طوغیورسه، مدنیت‌ده اینه اوپله‌جه اقلیم شرقدن ظهور ایتمشدر. آثوریلر، بابلیلر، مصریلر ترقینك

اوج بالاسنده ایکن اوروپا پاربارلق عالمنده کونلر کچیریبوردی . بغداده‌کی خلیفه نزدینه برمأمور مخصوص یوللایان ایمپراطور شارلمانده اسلامیت مدنیتك بر تقدیر خوانی ایدی ... صوکره شرق بر آز خوفه اوغرادی . شرقك خلوق اولادلری ، غرب جبابره‌سنك تحکمنه دوشدی ... اللهدن تضرع ایدرم‌که ، بو کوزل فرصتله ، او بلند آسمان شرق ینه پارلاسون . بتون قلبمله تمنی ایدرم‌که ، شرق و غرب بربرینه اتکا ایدرك قالقسونلر . وبوصورتله بشریته خدمت ایتسونلر . امینم ، بیوك بر قناعت وجدانیه ایله امینم‌که ینه بو بیوك کونلر عودت ایده‌جك ... دنیا ، روس کبی ، انکلیز کبی ، فرانسز کبی بتون مسلمان عالمی ربقهٔ اسارته آلمش حیدودلرك النده ان شاء الله خلاص اوله‌جقدر . یازیکز ... مملکتکزك صمیمی اهالیسنه یازیکز ... بو محاربه‌نك اهمیتنی تقدیر ایتسونلر ... اجدادلری غازیلر کبی عزم ایله ، اعتماد نفس ایله غزایه کیریشسونلر ... هر حالده قزانه‌جقلرندن امین اولسونلر ... عزت نفسلرینی کوز اوکنه کتیره‌رك دوشونسونلرکه ، بوکونکی قهرمانانه حرکتلریله ربقهٔ اسارته کچمش اوچ یوز ملیون مسلمانی خلاص ایده‌جکلردر . پادشاه عثمانیان وخلیفهٔ اسلامیان حضرتلرینك بتون احکام شرعیه‌یه استناد ایدرك اعلان بیوردقلری « جهاد »ك حکمت وقدسیتنی بز خرستیانلر بیله تقدیر ایدیبورز . زیرا بوکون بو اوچ ظالم دولتك النده بولنان مسلمانلرك حالی ، انسانیتی حرکته کتیره‌جك قدر مدهشدر . ان شاء الله ظفر بزمله برابر اوله‌جقدر . زیرا حق بزمله برابردر ... بن آلمان ملتی کبی ، عثمانلی اقلیمنده‌ده بوخصوصده بیوك بر اعتمادك موجود اولدیغنه قطعیاً قانع بولنیورم . »

مقالات

بوتون عالم اسلام حال انتباه و قیامده‌در

کوندن کونه حال وموقع کسب وضوح ایدیبور . عالم اسلامك انتباهنی انکار ایدنلر بیله یا کیلمش اولدقلرینی اکلایوب اعتراف ایلیورلر . مسلمانلر ، هر طرفده ائتلاف مثلث حکومتلرندن ممنون اولدقلرینی آثاریله اثبات ایتمشلردر .

روسیه‌ده شوصوك کونلرده بربرینی ولی ایدن اختلاللر، شکایتلر، فرارلر ، حبس واشکنجه‌لر ، توقیفلر کیفیتك ماهیتنی آچیقدن آچیغه کوسترمشدر. بونجه تهدید وتخویفلره ، قوای جبریه وزجریه استعماله رغماً حصوله کلن قیام وعصیانلری موسقوفلر بر درلو تسکینه موفق اوله‌مامشلردر . باکوده، تفلیس وایروانده ، بحر خزر سواحلنده، تورکستان روسی جهتلرنده یشایان مسلمانلر ، روسیه‌دن انتقام آلمق زماننك لایقیله یاقلاشدیغنه‌ایمان ایدرك فعلیاته تشبث ایتمش، وارقوتلریله موسقوف حکومتی علیهنه ایاقلانمشلردر . اختلالجی ، قومیته‌جی ، ملی امللر تعقیب ایدن وسنه‌لردن برو اسارت زنجیرلرینی قیروب حریت و استقلاللرینی الده ایتمکه اوغراشان عنصرلر - خصوصیله - مسلمانلر بوکونکی پارلاق فرصتلردن استفاده‌یه قرار قطعیلرینی ویرمشلردر .

ایرانده‌کی ملی انتقاملر اوقدر کسکین ، حاد بر دوره‌یه کیرمشدرکه او کبی جریانلرك طوردیرلمسنه چالیشان بیطرف ایران حکومتی دخی اظهار عجز ایتمکه باشلامشدر . آذربایجانده مستخلص صفتیله ایفای وظیفه ایدن عثمانلی قطعاتنه همان هر کون یوزلرجه مجاهدلر، عشایر وقبایل التحاق ایتدکدن بشقه ، ایرانك قزوین ، کیلان ، مازندران، همدان، طهران ولایتلرندن بیکلرجه مسلح افراد قبائل واهالی جان آته‌رق آذربایجانده‌کی عثمانلی قارده‌شلرینه طوغری قوشوب ، روسلر علیهنده اوموز اوموزه حرب ایتمکده‌درلر. خراسان ایالتنك مرکزینی تشکیل ایدن (مشهد) شهرنده‌ده ، روسیه‌نك ، قونسلوسنك ، وحشی قازاقلرینك ظلم و استبدادلرندن ، مداخلات متحکمانه‌لرندن بیزار اولان اهالی ناکهانی برصورتده روسیه قونسلوسخانه‌سنه هجوم ایدرك ، روس قونسلوسیله ، آنك محافظه‌سنه مأمور بش قازاغی اولدیرمکله تشفیٔ صدره موفق اولمشلردر. ایرانك جهات جنوبیه‌سنده یشایان قشقائیلر ایسه اعلان جهاد خبرلرینی بلوجستان قبائلی ارەسنده نشر وایصاله چالیشوب ، انلری هندستانك (سند) جهتلرینه هجومه تشویق وترغیبه موفق اولمشلردر .

بلوج قبائلی هند حدودنده جهاد اعلانی یاپمقله برابر اوراده‌کی انکلیز عساکرینه اولدقجه بر درس تأدیب ویرمشلردر . بو حالت روحیه‌یی انکلتره‌ده منتشر غزته‌لر بیله یاریم آغزله بالاخره اعترافه مجبور اولمشلردر .

هندستانك کالکوتا ، علیکر ، پنجاب وسائر شهرلرنده انکلیزلر علیهنده حصوله کلن قیام وعصیان ایله آثار ناخشنودی هندستانك هر طرفنه کیتدکجه سرایت ایتمکه باشلامش و انکلیزلری ایيدن ایی‌یه دوشوندیرمشدر . بونك اوزرینه هندستان وبلوجستان مسلمانلرینك علیهدارلرینك فکرینی چلمك و انلری آلداتمق ایچون کندی اللرنده برآلت کبی اوینایان باطنیلر رئیسی آقاخانی لوندره‌دن هندستانه اعزام ایله متعدد بیاننامه‌لر نشرینه مأمور ایلمشلردر . بو خدمته مکافات اوله‌رق مرقومه ایران جنوبی داخلنده ایلروده تأسس ایده‌جك بر حکمدارلق ویا بر ریاست حکومت وعد ایدلمشدر. هندلیلرله افغانلیلر ایسه اقاخانك یلان سوزلرینه ایناتمدقلرینی اخیراً (سراج الاخبار) غزته‌سنده اکا جواباً یازدقلری مقاله ایله حقیقتی میدانه قویمشلردر . هندلیلرله افغان اهالیسی انکلیزلرك سویش قنالنده‌کی مغلوبیتلریله قنالك قپانمسنی بکله‌یورلر .

ایران جنوبیده ومحمره قصبه‌سنك بر آز اوته‌سنده واقع (حوزه) قبائلی - که اون بیك کیشی‌یی متجاوزدرلر - اورایه انکلیزلری دفع ایچون قوشان عثمانلی ومجاهدین اسلامیه قوای عظیمه‌سنه التحاق ایلدکلری درجهٔ بداهته وارمشدر .

بنغازی و سلوم جهتندن بیکلرجه غیور مجاهدلرله حرکت

ایدوب الیوم مصرك (سیوه) نقطه‌سنه یتیشن سنوسی مجاهدلریله سودان ، دارفور ، بربره مجاهدلرینك سـ ودانده انكلیزلری یك فنا برحالده تضییق ایتمكده اولدقلری‌ده میدانده‌در. انشاءالله یقین زمانده بو محترم مجاهدلرله عثمانلی قطعاتی قاهره‌نك جیزه اوواسنده برلشه‌جكلری همان محقق وامر واقع كبیدر .

بو دقیقه‌ده ، جهان اسلامك هر طرفنده یشایان مسلمانلر ایاقلانوب اخذ انتقام ایچون سلاحه صارلدقلری كیفیتی آرتق انكاره محل براقیه‌جق حقایق جمله‌سندندر. قیش موسمی ختام بولوب ، ایلك بهار طراوت ولطافتیله عرض اندام ایدر ایتمز ، اسلام یكیتلری ، مؤمن كتله‌لری خائن انكلیزلرله ظالم موسقوفلری دمیر چنبرلر ایچنه آلوب صوك ضربه‌یی اوره‌جقلر وآرتق بو ایكی انسانیت و اسلامیت دشمنلرینی بر دها تاب وتوان براقیه‌جق صورتده تپه‌لیه‌جكلردر . اسلام وجهاد بایراغی آلتنده ، بر امر مقدس دینی اوغورنده ، خالصاً مخلصاً لوجه‌الله ، خلیفة المسلمینك امریله وظیفهٔ نظیفه‌لرینی ایفا ایچون ایاقلانان بر یوزنده‌كی مسلمانلری‌هانكی قوت طوردیره‌جق؟ جناب حق بو صورتله عظمت وقدرتی ائتلاف كفارینه جلی بر صورتده طانتدیرمغه عزم ایتمش ، مشیت الهیه‌سی بو وادیده قرار قیلمشدر. بواویله بر معجزهٔ باهره‌دركه ، اسلامیتی محو وپریشان ایتمك ایستیانلره ، مسلمانلغی اولوم یاتاغنده چیرپنمقده اولدیغنی ظن ایدنلره علوی بر كوستریشله ظن وقیاسلرینك خطا آلود اولدیغنی كوستره‌جكدر. موجودیت اسلامیه ومقام خلافتله استهزا ایتمك، وآكا قارشو اویون اوینامق ایستینلرك بك قولای بر ایشه تشبث ایتمه‌مش اولدقلرینی اكلاته‌جقدر. بویله آجی تجربه‌لردن صوكره فاسك ، مصرك ، ایرانك ، سائر بلاد اسلامیه‌نك استیلا وتقسیمنك غیر قابل هضم بر ایش اولدیغنی انكلتره ومتفقلری اوكره‌نه‌جكلردر .

فرانسزلرك فاسده‌كی موقعلری او رتبه ضعف و اندیشه‌یه دوچار اوله‌كلشدركه ، فاسده‌كی قوای عمومیه قوماندانلری بولنان جنرال (لیوته‌ی) ه ایستدیكی كبی طاورانمغه مأذون اولدیغنه دائر فرانسه حكومتی طرفندن بر مأذونیت فوق‌العاده ویرلمشدر. روسیه‌ده الیوم حكمفرما اولان سلاحسزلقله پاره‌سزلق بر طرفدن ، داخلده باش كوستروب كوندن كونه توسع پیدا ایدن اختلالر دیكر طرفدن موسقوفلرك مغلوب بر حاله كلدكلرینی كوسترمكده اولدیغی كبی، سویش قنالنك اوبر یاقه‌سنده حالت نزع واحتضار ایچنده بولنان انكلیزلرك عن‌قریب‌الزمان مصری غائب ایدوب، هندستانده‌كی تحكم جبارانه‌لرینك‌ده زواله محكوم بولندیغنی اشراب ایتمكده‌در . انكلتره آطه‌سنده محصور قالان مدنی انكلیز بالقجیلریله بازركانلرینك عظمت و جبروتلرینك صوك كونلره ایریشدیكنی طبیعت اشیا و الجاآت كونیه علناً میدانه چیقارمشدر . هر صعودك بر نزوله محكوم اولدیغنه ایمان وقناعت كتیرنلرجه ، انكلتره‌نك هر حالده كوچولوب زواله طوغری یوز طوتدیغنه دائر ذره قدر شبهه‌لری قالمامشدر .

اتحاد و اخوت اسلامیه ایله امر مقدس جهادك اهمیتنی قبول ایتمك ایستمیانلره بو مناظر حماست وشجاعتی كوسترمكله اكتفا ایدرز. قرآن بر یوزنده باقی قالدقجه مسلمانلر محو و منقرض اولمیه‌جقلر وابدیاً بو دیانت حقه سایه‌سنده دشمنلرینی ازوب تباه ایتدكدن صوكره عالی و محترم موقعلرینی محافظه ایلیه‌جكلردر . بناءً علیه دها ایشك ـ جهاد تأثیراتنك ـ باشلانغجنده‌یز. بر آز صوكره دها نه‌لر كوره‌جكز!؟

این هنوز اول آذار جهاق افروز است
باش تاخیمه‌زند لشكر ایلول وایار .

س . م . توفیق

شؤون

ائتلاف مثلثه قارشی جهاد اسلام

مصر : تبلیغات رسمیه:

۲٤ كانون ثانی : ایلری قطعاتمز سویش قنالنك شرق حوالیسنه واصل اولمشلر ، انكلیز ایلری قره‌غوللرینی قنال اوزرینه طرد ایلمشلردر . بو اثناده اسماعیلیه وقنطره جوارلرنده محاربات وقوعبولمشدر . بومحاربات دوام ایتمكده‌در .

§ ۲٦ كانون‌ثانی : مصر حركات عسكریه‌سنی اجرا ایدن اردومز ایلری قطعاتیله چولدن كمال موفقیت ایله بر كشف یورویشی اجرا ایلمشدر . دشمن ایلری قره‌غوللری قنال اوزرینه طرد ایدلمش و حتی بعض پیاده بلوكارمز قنالی (طوسوم) ایله (سرپیوم) آره‌سندن اوته طرفه‌ده كچمكه موفق اولمشدر . دشمن حرب كمیلرینك و زرهلی واغونلرینك آتشنه رغماً قطعاتمز بوتون كوندوز اثناسنده دشمنی اشغال و وسائط مدافعه‌سنی واضحاً كشفه موفق اولدیلر. برانكلیز تروازوری طوپچمز طرفندن آغیر صورتده خسارزده ایدلمشدر. قوهٔ اصلیه‌مزك تعرض قطعیسی باشلایجیه‌قدر ایلری قطعاتمز قنالك شرق ساحلنده دشمنله تماسی محافظه ایده‌جكلر وكشف وظیفه‌سنه دوام ایلیه‌جكلردر.

قره دكز :

۲٦ كانون‌ثانی : دونانمامزك بر قسمی بو كون (یالطه) لیمانی موفقیتله بومباردمان ایتمش ودیكر بر موقعده‌ده بر روس واپورینی باطیرمشدر .

اخطار

بلغارستان وروماینا‌ده‌كی قارئلرمزه : سبیل‌الرشاد آبونه بدلاتی فلبه‌ده بالقان اداره‌خانه‌سنه كوندرمكز رجا اولنور .

اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥) آلتی ، یلغی (٣٥) غروشدر
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلکه موافق آثار مع‌الممنونیه قبول اولنور . درج ایدله‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هرهانکی برغزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

§

مکتوبلرك امضالری واضح واوقوناقلی اولمسی وآبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

§

پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه‌دائراولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم | باش محرر محمد عاکف | صاحب ومدیر مسئول اشرف ادیب | اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ٣٢٧   ٣ ربیع‌الاخر ١٣٣٣   پنجشنبه   ٥ شباط ١٣٣٠   جلد ١٣

اویان !

باقسه‌ك آ کیم بونی بوکوك آغلایان ؟
حق حیاتك سنك أی مسلمان !
قورتار او بیچاره‌یی الله ایچون ،
آرتیق أولوم اویقولرندن اویان !

بونجه زماندر اویودك قالمادك ؛
چکمدیکك قالمادی ، اوصلانمادك .
چیکنه‌دیلر یوردیکی باشدن باشه
سن ینه برکره قیمیلدانمادك !

نی دکل دیکله دیکك ولوله ،
کوکره‌یه‌رك آقاده مستقبله ،
بر ابدی سل که زماندر آدی ؛
هایدی قابیل سن‌ده اوجوشقون سله .

قارشی طورولماز ، جریان سینه‌چاك ..
وارسه طورانلر اولور البت هلاك .
طالعه‌لرك آكلامادن سیرینی ،
حفرهٔ کردابه نه‌در انهماك ؟

دهشت ماضی‌یی کتیر یادیکه ؛
کیمسه یتیشمز یارین امدادیکه .
مرحمتك یوق دیه‌لم کندیکه ؛
مرحمت ایتمزمیسین اولادیکه ؟

« بن اونی دنیایه کتیردم ... » دیه ،
قالقیشه‌جقسین دیمك أولدورمه‌یه !
سوق ایدیبورمش مکر انسانلری
حق ابوت ده بوجانیلکه !

طوغرومیدر یأس ایله اولمق تباه ؟
یوقمی کلوب غیرته بر انتباه ؟
بکلدیکك صبح قیامتمیدر ؟
کون باتیور ، سن آریبورسین صباح !

کوزلری ماضی‌یه باقان ملتك
عمری تمادیسی اولور نکبتك .
قارشیکه مستقبلی دیکمش خدا ..
کورمه‌یه لکن دها یوق نیتك !

ای قوجه شرق ، ای ابدی مسکنت !
سن‌ده قیملدانمه‌یه بر نیت ایت .
قورقیورم غربك الندن یارین
قالمایه‌جق چکمه‌دیکك ملعنت .

حق حیاتك دها چیکننمه‌دن ،
قان دوکه‌رك آلمالیسین مرد ایسه‌ك .
چونکه بوکون اورته‌ده حق صاحبی
برکیشیدر : « حقمی ویرم » دیین .

برلین :   محمد عاکف

تفسیر شریف

بسم الله الرحمن الرحیم

« وَلَا تَهِنُوا فِی ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ اِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَاِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللّٰهِ مَالَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيماً حَكِيماً »

ترجمهٔ مآل حکیمی

« سز او مشرکلری اله چکیرمك خصوصنده كوشەك داورانمیکز . اگر سز آجی طویورسه‌کز اونلرده سزك کبی آجی طویورلر. حالبوکه سز جناب حقدن اونلرك اومادقلری برسعادتی‌ده امید ایدیورسکز . بیلمش اولوکزکه: الله، ازلاً وابداً علم وحکمتله متصفدر. »

بو آیت جلیله‌نك شرف نزولنه سبب، (بدر صغری) حادثه‌سیدر. براز ایضاح ایده‌لم: (احد) محاربه‌سی اسلامك مظفریت قطعیه‌سیله تتوج ایتك اوزره ایكن ، اردوی همایونك خط رجعتنی محافظه‌یه مأمور مفرزه « بز، غالب ، مغلوب ... سز بورادن آیریلمایاجقسکز.» امر قطعیسی خلافنده ترك موقع ایتمه‌لری یوزندن ، اوشانلی غلبه مبدل مغلوبیت اولمشدی . دشمن اردوسی باش قوماندانی (ابوسفیان بن حرب) بوحقسز مظفریتك خمار غروریله « کله‌جك سنه ینه بدرده بولوشالم ...» دی‌یه حایقیردی. حضرت فاروق اعظم(رضی الله عنه)ده ، امر جلیل رسالت پناهی ایله (علیه الصلاة والسلام) « نعم .....! » جوابنی ویردی . وقتاکه موعد تلاقی کلدی . مدینهٔ منوره سفر برلکه حاضرلانمغه باشلادی . کیفیت مکه‌یه عکس ایدنجه ابوسفیان تردده دوشدی . ذاتاً اوبالاپروازانه سوزندن ندامت کتیرمشدی .

دارالسلامده اردوی اسلامك سفر برلکی خبریله مکه‌یه کلن نعیم بن مسعودالاشجعی‌یی صحابهٔ کزین آراسنه القای فتنهٔ هراس ایتمك اوزره مدینهٔ منوره‌یه کیتمسنی یکرمی دوه وعدیله اطماع ایتدی . حریف کیتدی ، قریش اردوسنك کثرت ودهشتندن بحث ایتدی . هیچ برزمان ومکانده اکسیك اولمایان بعض ضعف قلب اصحابی تردده دوشونجه درحال بوآیت جلیله عتاب افزای نزول اولدی . جناب اشجع الرسل (علیه الصلاة والسلام) افندیمز حضرتلری هیچ بر فرد ، دعوت جهاده اجابت ایتمسه تك باشارینه دشمنه قارشی چیقاجقلرینه یمین ایتدیلر . بیك بشیوز موجودلی براردوی همایون ایله موعد تلاقی‌یه قوشدیلر . قورقاق دشمن ، بو دهشتلی خبری آلنجه تیتره‌دی ، دیزلرینك باغی چوزولدی ؛ موسمك حال قحطی بهانه ایده‌رك داها برنجی مرحله‌دن دوندی ، مکه‌یه قاچدی . قهرمانلق اسلامده ، قورقاقلق‌ده دشمنده قالدی .

عباد مسلمینه قیامته قادار خطاب ایدن شو ازلی نظم جلیله امعان نظر ایدیلیرسه‌هرحرفنك نه‌بویوك بر دستورحکمت اولدوغی اکلاشیلیر. هیچ ئوزمسلمانك قلبنده‌قورقاقلق یر بولابیلیرمی؟ئولومدن‌قورقاق... او ، هیچ بر حقیقی‌صاحب ایمان وتسلیمك قبول ایده‌بیله‌جکی برشی دکلدر . مسلمان دیمك ، هر نفسده ئولومه منتظر وحاضر دیمکدر .

« فی الجبن عار وفی الاقدام مکرمة »
« والمرأ بالجبن لایجو من القدر »

اونك، اللهه ایمانی علو شجاعتیمی ، یوقسه دنوء جبانتیمی اقتضا ایدر؟ او، بیلمزمی‌که:قورقاقلق، کندیسنی قدرك نتیجهٔ حکمندن‌قورتاراماز؛ ئولوم قورقوسی انسانه برحیات تأمین ایده‌مز ؛ بالعکس ، دشمن قیلجی آلتنده ذلیل برئولوم تعجیل ایدر. فضله اولاراق خنجرلنیرکن وطننك استیلا ، دیننك امحا ، عرض وناموسنك پامال وحشت اعدا اولدوغنی صوك نظرلریله کورور ، اودقیقهٔ هولناکده ، نه مدهش جنایت ارتکاب‌ایتدیکنی آ کلار. « آه... بویله آلچاقجه که برتیه‌جکمه کاشکی مردانه خصمه قارشی چیقوب‌ده قهرمانانه برئولوم در اغوش ایده‌یدیم ... » انین خسران آلودیله جان ویریر .

جناب حق ، شو نظم کریمنده « ای مسلمانلر ! سزك اعدای دین‌دن قورقه‌کز نه قادارعیب ، نه‌قادار ذلتدر . سز ، حربك‌شدائد وآلامنی چکیورسکزده اونلر چکمه‌یورلرمی ؟ خصوصیله سز بعث بعدالموته ، حشر ونشره ، کتاب وحسابه ایناتیور ورحمتمی رجا ایدیورسکز . اعداکز ایسه صرف بر ناموس وطن ، بر غیرت مردی ایله حربك اوقادار مصائبنه، یاراسنه، ئولومنه قاتلانیورده ینه اوعار جبانت وذلتی ارتکاب ایدیور . بن ، امرونهیمی بیلیر ، علم وحکمتله متصفم . هایدی اعدای دینکزك استقبالنه ، هایدی ابدی شان وشرف میدانته قوشوکز ! »

حقیقةً نه عتاب آمیز برموعظهٔ حکمت !

« یری الجبناء ان الجبن حزم »
« وتلك خدیعة الطبع اللئیم »

قورقاقلر ، جبانتی حزم واحتیاط لوازمندن ظن ایدرلر . حالبوکه جبانت ، طبع لئیمك دنی برخدیعه‌سیدر. دینی، وطنی ، ملتی ، سنجاغنی اللهك امروفرمان بویوردیغی وجهله جانندن زیاده سومه‌ینلر، دشمنه براقوب قاچان قورقاقلر عجبا هانکی سمت نجاته متوجهاً فرار ایدرلر ؟ نره‌یه قاچیورسین؟ کیمه التجا ایده‌بیله‌جکسین ؟

افرادی قورقاق ، عشق دین، سودای وطندن محروم، ذلت واسارته راضی برملت‌ایچین استقلال‌وحاکمیت ناصیل‌تصور اولونابیلیر؟ هله قرآن حکیم اوله ذلت واسارت ایچنده یاشامق ایسته‌ینلری داها نزول ایدن ... ایتمشدر . ایشته نظم جلیل !

محمد فخرالدین

حدیث شریف

مامن فرس عربی الا یؤذن له عند کل سحر بکلمات یدعو بهن اللهم خوّلتنی من خوّلتنی وجعلتنی له فاجعلنی من احب اهله وماله الیه

مآل شریفی

هیچ بر (جنس) عرب آتی یوقدرکه هرسحرده شو برقاچ کلمه ایله دعا ایتمه‌سی ایچون کندیسنه اذن ویرلمه‌سون . دعا شودر : یارب سن بنی قوللرکدن ایسته‌دیککه خدمتکار ایتدك . بنی اوکا نصیب ایتدك . آرتق بنی کندیسنه‌اك سوکیلی اولان اهلی ومالی صیره‌سنه‌ده‌قوی .

بوحدیث شریفك نسائی طرفندن ابوذر طریقیله‌تخریج ایدلدیکنی منذری روایت ایدییور . الده‌کی مطبوع نسخه‌نك جهاد بحثنده حدیثی بولامادم . اوحالده یاباشقه بربحثده اولاجق ویا نسخه‌لرینده اختلاف اولاجق دیمکدر .

حدیث شریف

خیر الخیل الادهم الاقرح الارثم ثم الاقرح المحجّل طلق الیدالیمنی فان لم یکن ادهم فکمیت علی هذه الشیة .

مآل شریفی

ینلك حیوانلرینك اڭ خیرلیسی آلنی آقیتمالی ، بورونی صاقارلی یاغیزدر . اوندن صوکره یالکز صاغ آیاغی سکیل اولمایان آلنی آقیتمالی آتدر . یاغیزاولمادیغی تقدیرده‌ده یاغیز بنکلی قیرامتیق طورودر .

بوحدیث شریفی ترمذی،ابن‌ماجه، حاکم، ابوقتاده رضی الله عنهدن، وابن حبان ابوقتاده ایله عقبة بن عامر رضی الله عنهمادن روایت ایتمشلردر . لفظ حدیث ترمذیده‌کی لفظدر .

حدیث شریف

علیکم من الخیل بکل کمیت اغر محجل اواشقر اغر محجل اوادهم اغر محجل .

مآل شریفی

ایدینه‌جککز آتلرك آلنی آقیتمالی . آیاقلری سکیل قیرامتیق طورو ، یاخود آلنی آقیتمالی آیاقلری سکیل آل ویا آلنی آقیتمالی آیاقلری سکیل یاغیز اولماسنه دقت ایدیکز .

بوحدیث شریفی ابوداود ایله نسائی ابووهب رضی الله عنهدن روایت ایتمشلردر . لفظ حدیث ابوداودکدر .

احمد نعیم

حدیث شریف

عن ابن عباس رضی الله عنهما انّ رسول الله صلّی الله علیه وسلم قال وهو فی العریش یوم بدر اللهم انی انشدك عهدك ووعدك اللهم ان تهلك هذه العصابة الیوم فلا تعبد (وفی روایة) اللهم ان ظهروا علی هذه العصابة ظهر الشرك ولایقوم لك دین .

(سیرة النبویة ــ سید احمد زینی دحلان)

الله ورسوله اعلم مآلی :

رسول‌الله صلی‌الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینك غزوهٔ بدرده وذات رسالتلری ایچین یاپیلان کولکه‌لك آلتنده شویله دعا ایتدکلری ابن عباس رضی‌الله عنهمادن مرویدر : اللهم ! عهد و وعدیکه قسم ایده‌رك مجاهدینه نصرت ویرمه‌کی طلب ایله‌رم . ربم ! اکر بوکون شو جمعیت جهادی هلاك ایده‌جك اولورسه‌ك سکا عبادت ایله‌یه‌جك قالماز . (دیکر روایته کوره) اهل ایماندن متشکل اولان شو فئهٔ مجاهدینی بوکون هلاك ایلرسه‌ڭ روی زمینده سکا عبادت ایده‌جك قالماز . (باشقه برروایته کوره) آلهی ! مشرکین قریش ، شوحزب توحیده غلبه چالارسه شرکده غالب کلوب دین‌قویمك پایدار اولاماز .

دینك ایلك حربه صالدیغی اوردو (۱)
دشمنه قارشی صف اولوب طوردی
اوق آتیلدی ، مبارزه اولدی
شوق جنت یوره‌کلره طولدی
چکیلوب سیف سطوت اسلام
قوشدی یردن مجاهد کرام
اوقیلیجلر صواعق اولدی بوتون
ظلمت ظلم وکفری یاقق ایچون
او سیوف اویله لمعه‌لر آتدی
بدر شرکی خسوفه اوغراتدی
دوغرابورکن عدوبی اهل هدا
قاپانوب سجده‌یه رسول خدا
سوز دل‌له دییوردی : ای ربم !
لطف انجاز وعده‌در طلبم
اوله‌وورسه‌ڭ مجاهدینی اکر
دینی مشرك کروهی محو ایلر
سکا یرده عبادت ایله‌یه‌جك
کیمسه قالماز ، مکرکه کوکده ملك .
وعدهٔ انتصاری انجاز ایت
کفری قهر ایله ، دینی اعزاز ایت .
بو مناجاتی حق ایدنجه قبول
اولدی دینك عدولری مخذول

* * *

بزده ای خالق مکرممز !
سکا اویله دخالت ایتمه‌دیمز
صالدی دشمن طرف طرف اوردو
صاقلا یارب ! بو دین ایله یوردی
ائتلاف مثلث تثلیث
ایتمه‌سین ارض وحدتی تلویث
(جندنا غالبون) وعده‌سی وار (۲)
ایله یاربم ! او وعده‌یی اظهار
ایشته جندڭ ، جنود عثمانی
امتثالاً لامر ربانی
قوشویور حرب ایدوبده قان‌دوکویور
دین یولندن دیکنلری سوکویور
باصدیغم قومی ، قارمیدر ؟ دییور
یه‌جك لقمه وارمیدر ؟ دییور
گردباد رماله کوز یوموبور
سینکنه قارشی غیرتی قوموبور
نور ایمان عیونی بورویور

بومزاحمده جنتی کورویور
کولله‌لر ، بومبالرله طوریبلر
پاتلیورکن او جند دین یورور
آتیلوب تورلو تورلو مهلکه‌یه
ویرییور شان ، وجودی معرکه‌یه
بو جنود حمیتی یارب !
اکر ایلر ایسه‌ڭ اسیر تعب
مسلماناق هدر اولور ربم !
کونی کوندن بتر اولور ربم !
حرمین کزینه چاك آصیلیر
مصحفك اوستنه آیاق باصیلیر
هتك عصمت اولور ، حجاب آچیلیر
عفته فحش وملعنت صاچیلیر
مسلمانلر دیلنده اسم (الله)
قالیر آنجاق یوره‌کده صانکه برآه
صمته مجبور اولورده باقك اذان
گومله‌تیر کائناتی چاك ، چان ، چان
اونوتوب دین حق ، بلکه سنی
اولور انسانلرك چوغی : وثنی

* * *

یوق ، یوق .. ای رب قادر وعادل !
عدلك اولماز بو ایشلره قائل .
حفظ دینی تعهد ایتمشسك
اولامازکه او دین حق بیتسین
حفظ دینك ودیعه یوردیمزه
قبل هنایت او حالده اوردومزه
« بکا یاردیم ایدك‌که بنده سزه
ایده‌یم » وعد کبریاکی بزه
آرتیق ایفا ییورکه بز ایتدك
حقه نصرتده غایته کیتدك
کنچمز ، اختیارمز جوشدی
حق یولنده غزا دییوب قوشدی
(جاهدوا) امر پاکی سامعنه
دینکله ، کعبه‌کك مدافعنه
ظفر وغالبیت احسان ایت
جمع دشمنی پریشان ایت
گری‌یه جند حقی دوندورمه
باتار اسلام ، او نوری سوندورمه
یوروسونده مجاهدین ایلری
یوروسون فر وتاب دین ایلری
منکسف اولماسین او نورمبین
بالنبی و آله آمین

طاهرالمولوی

---

(۱) اصحاب بدردن عبارت اولان هیئت جلیله .

(۲) وان جندنا لهم الغالبون . آیت کریمه‌سنه تلمیح .

فقه و فتاوی

الحق یعلو ولا یعلی علیه

« وجوب وامتناع وامکان احکام شرعیه‌دن اولان وجوب، حرمت ، جوازدن بشقه بر ماهیتده دکلدر . منصوری زاده سعید اسلام مجموعه‌سی صحیفه ۵۳۷ »

***

جوازك احکام شرعیه‌دن اولمدیغنه دائر اسلام مجموعه‌سنك اونجی صایسنده‌کی مقاله‌کزه تعبیرکز وجهله مقابله‌ده بولونمش ایدم . مجموعهٔ مذکوره‌نك اون دردنجی صایسنده حق وحقیقی ایضاح واظهار مقصدیله مدافعه و مقابله‌ده بولنه‌جغکزی بیان بیورمش ایدیکز. بوکره بیانات علیه‌کز موجبنجه حقه رجوع ایدرك یوقاریده ذکر اولندیغی وجهله جوازی وجوب وحرمت کبی احکام شرعیه‌دن صاییورسکز . بوندن طولایی علنی صورتده عرض شکران ایدرم.

آنجق « اجتهاد خطالری » عنوانلی مقاله‌کزده ینه خیلی خطیئات واردر . خطیئاتکزی شرح وتفصیله حال حاضر مساعد دکلدر . لزك بو مقاله‌کزده‌کی خطیئاتی شرح وتفصیل وکرك اون دردنجی صایده‌کی مابعدلی جوابنامه‌کز ایله انتقاده جواب عنوانلی دیکر بر مقاله‌یی رد وجرح جهتلرینی آتی‌یه تعلیق ایدییورم .

ازمیرلی

اسماعیل حق

اسلام مجموعه‌سندن بر رجا

مسلمانلقده مباحثات علمیه سربستدر . اهل اولان هر هانکی بر مسئلهٔ فقهیه حقنده بیان مطالعه‌ده بولونه‌بیلیر . یالکز بو خصوصده بر طاقم آداب مخصوصه واردرکه آکا رعایت لازمهٔ ادب وفضیلتدر . بر مجتهد بر مسئله‌ده خطا ایده‌بیلیر. اهل اسلام عندنده مجتهدین حضراتی مخطیء اولسه‌لر ، مصیب‌ده اولسه‌لر مثاب ومأجوردرلر . چونکه تحریء حق وحقیقت یولنده‌کی حسن نیتلری درکاردر .

بناءً علیه « اجتهاد خطالری » تدقیق بویورولورکن « هذیان » کبی تعبیرلری قوللانممه‌یی ، هرخاطره کلن شیئی فکردیه درج بویورمقده استعجال کوسترمه‌مه‌یی وبوکبی مباحث دینیه‌ده حرمتکارلسان قوللانمه‌یی رفیقمزدن رجایه حقمز واردرظن ایدرز .

مصرك سرکذشتی

۱۲

عرابی حادثه‌سنك صوکی

انکلیزاردولری پرنشئهٔ ظفر قاهره‌یه کیریورکن انکلیز دیپلوماسیسنك مسلمانلری آلداته‌بیلمسنك فجیع نتیجه‌لری پك دلسوز وعبرتنما بر صورتده ابصار انتباهمزه چارپیوردی .

انکلیزلر مصره کیرملرینی متعاقب « حیله‌کار بر اصول حلول ایله یواش یواش مملکتك اداره‌سنی » یخهٔ تحکملرینه آلمغه باشلادیلر . ایلك اول بر امر خدیوی ایله مصر اردوسنی الغا ایتدیلر . قوماندامی انکلیز ضابطلرینك دست ملعنتده یکی بر اردو تأسیس ایتمکه باشلادیلر.

دها صکره مالی « مراقبهٔ ثنائیه » یی اغراض دنائتکارانه‌لرینك پیش استحصالنده بر مانعه کوردیلر وهمان ازاله‌سنه قرار ویردیلر . متعاقباً مصرده انکلیز مراقبی ۳۰ تشرین اول ۱۸۸۲ ده « آلدیغی امرلره بناءً آرتیق مجلس نظارك اجتماعنده بولنمیه‌جغنی » حکومت مصریه‌یه تبلیغ ایتدی . بو تبلیغ ، مراقبهٔ ثنائیه‌یی الغا دیمکدی . چونکه یالکز باشنه فرانسزلرله مراقبه اوله‌مازدی .

انکلیزلرك قاهره‌یه دخولنی متعاقب عرابی ورفقاسی جنرال « لو » یه تسلیم اولدیلر ودیوان حرب مواجهه‌سنده محاکمه ایدیلدیلر . عرابی‌یی مدافعه ایدن انکلیز دعوی وکیللری ایدی . محاکمه پك سریع جریان ایتدی . عرابی ورفقاسی « اعدام » ه محکوم ایدلدیلر . فقط حکم اعدام خدیو طرفندن مؤبد نفیه تعدیل ایدلدی. بو صیره‌ده ریاض پاشا داخلیه ناظری ایدی . محاکمه‌نك سرعتله جریانی ، مسئولیت حقیقیه‌نك عدم ظهورینی کورمسی اوزره استعفا ایتدی ، چکیلدی .

عرابی حادثه‌سی بو صورتله نهایتلندی : خدعه‌کار وغدار انکلیزلر مراملرینه نائل اولمشلردی !...

۱۳

تاریخ مواجهه‌سنده عرابی

عرابی حادثه‌سی حقنده بر حکم ویرمك ، مسئولیتلری اشخاصه توزیع ایتمکده اختلاف واردر . بعضیلری عرابینك ، مصری تسلیم ایتمك ایچون انکلیزلرله اتفاق ایتدیکنی سویلیور ؛ بو صورتله عرابی خائن وناموسسز اولیور . مصطفی کامل بو حکم حقنده : « تماما یا کلشدر . عرابی سلامت نیته مالك ایدی . فقط سرعت ایتدی وآلداندی » دیور . بعضیلری‌ده : خدیو توفیق پاشانك انکلیزلرله متفق اولدیغنی سویلیور . مصطفی کامل بو خصوصده‌ده : « خدیو توفیق پاشا (بر خدیو اولمق صفتیله) مداخلهٔ اجنبیه‌نك اك بیوك مصیبت اولدیغنی بیلیردی . مملکتك بو مداخله‌یه معروض قالمسنی ایسته‌مزدی . فقط اسکندریه بومباردمانی متعاقب عرابیلر طرفندن دولت علیه‌نك معاونتیله خلع ایدیله‌جکی ویاخود اولدیریله‌جکی ، کندیسنه تلقین ایدیلمشدی . کندیسی یالکز بولان خدیو حیاتنی محافظه ایتمك ایچون

انكليزلره التجا ايتدی . خديوك اشغالدن طولايی پك ألمديده‌اولديغنه بر چوقلری شهادت ايديور . خديو توفيق پاشا مسالمت طرفداری ايدی . حتی بعض‌وقتلر اوقدر ضعيفاشيردی‌كه درحال تسليم‌اولوردی. بديهيدركه خديو حزملی وعزملی اولايدی ، مصر چوق تهلكه‌لردن قورتولوردی . »

ايشـته بوندن طولايی مؤرخ عرابی حادثه‌سی حقنده بر حكم صريح ويرەمز . اونك اك مهم اسراری دها حالا كيزليدر . بونلر منكشف‌اولديغی تقديرده حكملر درحالده كيديشر . فقط هرحالده پك‌وضوحلی كورونه‌ن‌عبرت‌تاريخيه: « تفرقه‌سبب‌اضمحلال‌در ! ». فی‌الواقع عرابيلر ايله چركسلر، خديو ايله‌عرابيلر، خديو ايله‌مقام‌خلافت تفرقه‌واختلافه دوشمه‌مش‌اولسه‌يدی ؛ عرابی حادثه‌سی وقوع‌بولمازدی، انكلتره‌مصره مداخله ايتمزدی ، حكومت عثمانيه انكليزلرك دسيسه‌لرينه قاپيلمازدی، توفيق پاشا انكليزلره التجا ايتمكه مجبور اولمازدی .

بو اسلام مملكتنك سقوطی تك برعلتدن واقع اولدی : تفرقه ! بالجمله اسلام مملكتلرينك اسباب سـقوطنی اراشديره‌جق اولورسه‌ك نتيجهٔ تدقيقاتمزده‌ينه‌تفرقه علتنی كورورز، بونك‌علاجی « اتحاد » در، « واعتصموا بحبل‌الله جميعاً ولاتفرقوا ...» امرسبحانيسنه بلا تفريق بوتون مسلمانلرك اتباعی‌در ...

١٦

انكليزلرك دسائس استعماريه‌لری

انكليزلر مصره كيرر كيرمز اشغال عسـكريسنك موقت اولديغنی ، انكليزاردوسنك‌تخت‌خديويتی ترصين ايتمك، مصرليلری‌مدنيلشديرمك ايله مكلف اولديغنی ، بو وظيفه‌يی ايفا ايدر ايتمز همان مصری ، مصرليلرك النه تسليم‌ايدرك مصرك هيچ برشئونه‌مداخله‌ايتميه‌جكلرينی اعلان‌ايتديلر. بز بوغدارلرك بتون وعدلرينی برر برر تعدادايده‌جك اولسه‌ق قوجه جلدلر طولدوريردق. فقط‌بوغدر ملعونانه‌نك‌مثاللرندن بر قاچنی انظار قارئينه عرض ايتمكله اكتفا ايده‌جكز. لوردسالسبوری متعدد دفعه‌لر « انكلتره‌ناموسی مصری تخليه ايتمكی ايجاب ايتديرر »؛ غلادستون : « مصری تملك ايتمك كوزلدر؛ فقط بريتانيانك ويرديكی وعدينه وفا ايتمسی دها كوزلدر ، دها شرفليدر » ديديلر . وينه بو غلادستون مصطفی‌كامله ١٨٩٦ كانون ثانيسنده كوندرديكی بر مكتوبده ديوركه : « بنم فكرم هيچ ده‌كيشـمدی . مصری ، ناموسمزله ، كندی منفعتنه اولارق وظيفه‌مزی بتيردكدن صـكره ، ترك ايتمك بر وظيفه‌در. بنم نقطهٔ نظرمه كوره‌مصری تخليه ايتمك زمانی سنه‌لردنبری حلول ايتمشدر . موقع اقتدارده ايكن بومسـأله مهمه‌نك حلی ايچون بشـقه حكومتلرك معـاونتنه اميد وار ايدم . ١٨٩٢ ده لوندره‌ده فرانسز سفيری موسيو وادنغتونك مسـلكی امللريمی تقويه ايتدی . فقط بوكا رغماً مذاكرات هيچ ايلرولەمدی ، حتی برنجی خطوه‌يی آشه‌مادی . بونك سببنی بيلميورم » .

بونی بيـلميه‌جك نه وار : ناموسسزلق وغدارلق ! ايشـته اك برنجی سـبب !... فقط بر چوق مصرليلر وقتيله الدانمشـلر ايدی . اسكندريه قتل عامنی هرملتك نفرت واسـتكراه ايده‌جكی اك آلچاق وسـائل ايله ترتيب ايدن ؛ عرابی حادثه‌سی اثناسـنده ناموسنی ، خدعه‌كارلق، منافقلق، دسيسه‌جيلك‌ايله لكه‌لين انكليزلر كويامصرليلری مدنيلشديره‌جك . ايلرولته‌جكلرمش !.. بونلرك نه ابليسـانه بر دام فلاكت اولديغنی صوكره‌دن آكلاشلدی. بتون اوناموس نامنه ويريلن وعدلر ديش غجيرداتان رقيبلرك احتراصلرينی تسكين ايتمك ايچوندی. يعنی انكليز ديپلوماسيسی « ناموس ملی ، حيثيت مليه » سنی آلداتمق اوغرنده استعمالدن چكينمزلر . انكليزلر مصرده آتيده‌كی اسـاسلر اوزرينه مستند بر پولتيقه تعقيب ايتديلر :

١ — انكليزلرك نفوذندن ماعدا مصرده هرنفوذی اولدورمك،

٢ — خليفهٔ معظمك نفوذ معنويسنی محو ايتمك ودولت عليه‌ايله مصرك آره‌سنده‌كی رابطه‌لری كسمك ،

٣ — خديوك حقوقنی غصب ايتمك ، مصر اداره‌سنی اله آلمق ، مصرليلری بيوك ومهم مأموريتلردن قوغمق ،

٤ — مصرده شورشلر ايجاد ايتمك واشـغالك دوامی اسـبابنی حاضرلامق ،

٥ — مصرليلرك نامنی افترالرله لكه‌لەمك ،

٦ — معارفی اولدورمك ، ثروتی غصب ايتمك .

٧ — وطنسز، دينسزدربدرلرواسطه‌سيله خلافت‌عليهنده‌پروپاغاندا ياپمق وبونلری حمايه ايتمك !..

بونلرك هپسی « تخت خديويتی ترصين ايتمك » پرده‌سی آلتنده ياپيليوردی . فقط كوريليوردی‌كه بوبهانه‌نك تأثيری پك اوزاميه‌جق. يكی مشكلاتك ايجادی لازم ايدی . بونك اوزرينه سودان مسـأله‌سی ياراديلدی . بونی‌ده انشاالله كله‌جك مقاله‌مزده ايضاح ايدرز .

مصرلی

عمر رضا

جهاد خاطره‌لرندن :

بير كتيبهٔ اجلال

٢٩ كانون ثانی ١٣٣٠

اوكله‌يه داها ايكی سـاعت وار . . محترم بير آرقاداشمله باب عالی يوقوشنده‌كی كتابجيلرك توزلو جامكانلری ايچنده دورغونلغك ، معيشت دارلغنك ويرديكی قيدسزلق ، اعتناسزلق ايله كليشی كوزەل سرپيليورمش اولان صولوق رنكلی ، محيطك بيرتورلو جانلاناماياں بی‌معنی ، يأس آور رغبتسزلكنه قارشی عادتا ايچين ايچين فرياد ايدن ، عددی قدر تنوع عرض أيله‌ين كتـابلرك آدلرينه سريع ومتـجسس نظرلر فيرلاتارق ايلرله‌يوردق .

هوا ، له الحمد ، قارا قيشده بولونولديغنی حس ايتديرمه‌يه جك درجه‌ده ملايم ولطيف ؛ كونش ، وقت وقت كوزوكه‌رك ايصيتامايان

اولکون ، دونوق بیرابشیق حزمه‌سی یوسکوریبور .

انسانلر ، تورلو احتیاج وامید پیش وپنده منهالك، متفکر آشاغی یوقاری‌اینوب‌چیقیبورلر. آراده‌ آجی بیرصفیرایله، ناخوش بیر کوروالتو ایله سامعه‌یی، وذهنی‌طیرمالایان انسان ویوك اوتوموبیللری بیر کرد بادهوا یاپاراق خیزله ، قیرلانغیج سرعتیله کلوب کچیبورلر .

اوخ ، ایشته کوشه‌دن حزین ومؤثر بیرهوا ترنم ایدن بیرعسکری باندو کوروندی . صوکرا کوکسی ، عشق وایمانك ویردیکی بیرانبساط روح‌ایله شیشوب قاباران بیر کنج ایریسنك اوموزنده دیندارانه ، احترامپرورانه بیروضع‌ایله طاشیدیغی آل‌رنکلی، سورهٔ جلیلهٔ فتحك ایلك آیهٔ منیفه‌سیله مزین بیر سانجاق ، سانجاغی بیرمثنی جلادت وحماستله تعقیب ایدن بش‌یوزی‌متجاوز بیرکتیبهٔ حمیت وفداکاری !

بالقان فاجعات مؤلمه‌سنك ، فرط تأثرمدن بیرچوق‌زمان اوکولماسی متعسر حتی متعذر صاندیغم درین یارالرمزه‌ا کین تأثیرلری آلتده أزیلمش ، بزکین قلبمده درحال بیر زنده‌لك ، بیرقدرت نو ، بیر رعشهٔ أملفزا بلیردی ؛ صاغلام بیرایمان ، سونمه‌ز بیرامید رها واعتلا طاشییان فتحی جانك قولنی چکدم : بیزده ، آنجاق بویله کونلرده کوروله‌بیلان شو نهرذی حیاته ، شوجریان‌مهابته بیرآز تبعیت ایدملی. دیدم . موسیقه اوفاق بیر فاصله‌دن صوکرا — أی‌غازیلر ! شرقیسنی طوتدیراراق بوتون کوکلری سرور هیجانلریله دولدیروب طاشیرمایه باشلادی. بن آرتیق‌ برامل، فاروقلرك، خالدلرك ، طارقلرك ، صلاح‌الدین ایوبیلرك أرطغرولك اوغلی عثمانجغك، ییلدیریمك، فاتحك ، یاووزك ، قانونینك جهانی تیتره‌تن عظمتلی ، احتشاملی ، حر ومسعود دورلرینی پیش خیالمده جانلاندیراراقدن یوریبوردم .

دکیز قیینده‌یز . باندو صول طرفده دوردی . باشلادیغی هوای مهیجك ترنمنده بردوام . آنجاق معلم افراددن مرکب بیرقطعه ده کوروله‌بیلن بیر انتظام مشیتله موکب حماست کچیبور ، کندیلرینی وز ووفاکار یوردیمز ارلان آنادولو یاقسنه ایصال ایده‌جك آرابا واپوربنه بینییور . واپور ، بلکه شیمدی‌یه‌قدر هیچ کورمه‌دیکی بیر قافلهٔ دلاورانایله لبالب دولمشدی . موسیقه صوصمشدی .

ایشته ، یشیل چارشافلی بیرخاتون ایسکله‌دن یورویه‌رك واپورك یانته قدر واردی ، نه‌سی اولدیغنی بیله مه‌دیکم بیر آرسلانی آراتوب بولدیردی . چارشافنك آلتندن چیقاردیغی بیربوغجه جق‌ایله آل‌بیر منـدیل ویره‌رك ، صمیمی دعالر ایده‌رك اوزاقلاشـدی . . ارته‌دن اوزون بویلو ، قیرچیل صاقاللی، آبانی صارقلی بیر مسلمان ، واپورك داوولومبازینه ، شایان حیرت بیرچویکلکله طیرماناراق قاپودان محلنه قدر چیقدی، آرادیغنی بولاراق بیر فشنکلك تودیع ایتدی ، بیری‌بیرینه صاریلوب دویا دویا قوقلاشـدیلر ، طاتلی کوز یاشلریله آیریلدیلر . صاغمده پیدا اولان آلتی ، یدی یاشنده تخمین أیله‌دیکم بیر یاوروجاق ، أثندن طوتان ذاته کوردکلرندن ملهم بعض سؤاللر ایرادینه قالقیشدی:

— بك‌بابا ، بوواپوره بینلر کیم ؟

— یاوروم ، بوکوردیکك قهرمانلر دین ووطن ، خلیفه وملت اوغورنده کوکللو اولاراق جنك میدانته قوشان ، جان‌ویره‌رك شان آلمایه عزم‌ایدن جانمزدن عزیز قارداشلریمز !

— بیزم أك بویوك دشمنمز ظالم موسقوفلر دکیلمی ؟ نه‌اولور ، سویله‌سه‌کزده بو آغا بکلرم بیزم یوزلرجه ییللق اوجمزی اونلردن آلسالردی . . .

— ذاتاً اونلرده ، ملعون دشمنلریمزدن حدسز ظلملرك حسابنی صورمایه‌کیدییورلر .

اعتناایله بویودیلدیکنه أمین اولدیغم بومینی مینی ، واپورك اورتاسنده دالغالانان آی ییلدیزلی رایتك اوزرنده‌کی یازی‌یی قولایلقله اوقویابیلدی : کونان کوکللو افرادی . . .

— بك بابا ، یابو قهوه رنکی قطیفه ألبسه کینمش ، قیلیجی بوینندن آصیلی کیم ؟

— او ، بو کوردیکك فدائیلرك باشی ، آمری ؛ چرکس بکر بك ، دیبورلر .

ارقالرنده ، بو طاتلی محاوره‌یه بنم کبی قولاق مسافری اولان یوزی نورلو بیر خواجه علاوه ایتدی : بکربك یوره‌کلی ، اعانلی بریکیتـدر . چفتلك ، ثروت وسامان صاحبی‌در . أك‌بویوك ذوق أرلك ، مردلك یولنده صاواشماقده بولمشدر . بوعمومی دوکوندن‌کری قالمایی أرککلکنه یدیره‌مه‌دی . الله ، جمله‌سنك معینی اولسون !...

صولمزده آق‌صاقاللی بتمشلك بیراختیار ، واپورده‌کیلردن اوچ قهرمانی تیتره‌ك ألیله کوستره‌رك : ایشته اونلر بنم قارداشلرم . بالقان حربنده جاوید پاشا قولنده ایدیلر . شیمدی اوچی‌ده کوکللو اولارق، بیزی عصرلردنبری راحت قومایان ، محرابمزی ییقماق ، ناموسمزی پامال ایتمك ، نسلمزی سوندورمك حرص وحشیانه‌سندن بیر تورلو وازکچمه‌ین غدار موسقوفلردن انتقام آلمایه کیدییورلر . بن ، قیش آیلری کیردی کیره‌لی کیفسز یاتیبورم . بورایه‌قدر زورله‌کله‌بیلدم . یوروممه‌یه ، بوغوشمایه مجالم اولسایدی بوبویوك دوکونه اونلرله برابر مطلقا قاریشیر دم . . کوکلنده‌کی جوهر ایمان واخلاصك قوت‌وصلابتنه متحیر ومفتون قالدیغم بواختیار ، طاش‌کوپرولو احمد چاوش یانمزدن اوزاقلاشیرکن حار ومهتز بیر لسان‌ایله :

ــ اوو . . ف ، دشمنله جنکلشمه‌یه دویامادم! دیه‌رك بیزده‌کی امید خلاص وسلامتی بیردرجه داها تقویه‌ایله‌دی .

آرتیق واپورك حرکت زمانی کلمشدی ، موسیقه ویریلن اشارت اوزرینه اوچ دفعه سلام هواسنی ترنم ایتدی ، دعای پادشاهی اطرافی چین چین اوتدوردی . واپور ، آیریلق دودوکنی صیق صیق چالاراق ساحلدن آهسته آهسته آیریلیرکن موسیقه حب دین ووطن‌ایله مشحون یورکلره آتشلی آتشلر صالان (أی غازیلر ! . .) شرقیسیله . . بیکلرجه خلق رنکارنك مندیللر صاللایارق ، کوزلرندن دموع مسرت آقیداراق ، خیرلی دعالر ایده‌رك یاقینده ظفر وفتح مژده‌لریله‌متحسر قلبلره آب تسلیت وافتخار سرپه‌جك اولان — مدافعهٔ ملیه‌نك بیرکلین

كبى كيديروب قوشاتديغى ـ بويوردك اوز واوز اودلالرينى تشـييع أيلهيوردى .

سونجله دوزكن روحمده بر عقدهٔ ألم پيدا اولمشدى : عجزيمى اونوتارق ناقص وسونوك بر تعريفنى ياپماقدن كنـديمى آلاماديغم بولوحهٔ غرا ، ذرهلردن آفتـابلر ، مخلد آبدهلر خلق وابداع ايدن قدرتلى ، صنعتكار شاعرلريمزك ، اديبلريمزك قلم دهالريله تثبيت وتأبيد ايديلهمهدن اوچ بش كونلك فانى برياشايشدن صوكرا مؤبداً سونوب محكوم نسيان اولماسى ! . . .

⁂

مولوى كوكللولرى

ـــ ۳۱ كانون ثانى ۱۳۳۰ ـــ

هوا ، فصل ربيعك صوك كونلرندهكى قدر جيد وروحپرور ؛ يدعلياى صـانعك ايجاد وايقاد أيلهديكى نير عالمتاب آچيق ، نيلكون سماى فيض رحمتدن آفاق شهره فروغلر ، ابتساملر سرپييور .

آچى ، طاتلى بيككرجه شئون ووقايعه صحنهٔ جريان اولمش اولان باب عالى جادهسى ، اولكى كونكى كبى ، ينه جوشان وخروشان بر موكب ظفر موعودك بانك الوهيت قرينه منعكس . .

كذركاهدهكى عمومى ، خصـوصى بالجمله مبانى . . دكانلر ، تجارتخـانهلر آللى بياضـلى ، نجم وهلال ايله پيرايهدار بايراقلرله دوناتيلمش . .

جهان معلاى اسـلامك فروزان بر مهر عرفان وفيض آكينى اولان حضرت مولانانك سحتار والهى نوا ناى نالان عشقندن اقتباس ذرات وجذبات أيلهين مولوى كوكللولرينك ، بوكون غلغلات تكبير وتهليل ايله تيترهتوب ايكلهتدكلرى پايتخت جادهلرى مشى امكانسز قيلاجق درجهده بر جم غفير ايله دولوب طاشمشدى .

بن بوكون ، عين امل اعتلا ايله متهيج بوتون بر روح كسـيلن دارالخلافهنك نامسبوق شوق وتهالكى قارشيسنده سرور دوجهانك ، چهاريار كزينك ، خلفا وسلاطين عظاممزك تاريخ سطوت ومفخرتمزدهكى مؤبد ولايموت منقبهلرينك شـاهد وقوعى اولان مستثنا كونلرى ، اشتياق وهيجانله آغلاراق سويندم .

مقر خلافت وسـلطنتدن نيل مباركك ريان قيلديغى ديار معززهٔ اسلامه دوغرو ، زمزمهدار بر جويبار حماسـت شكلنده آقوب كيدهجك واوخطهٔ متحسره يه ياقلاشديقجه تزييد عظمت ومهـابت ايدهجك اولان بو كوكبهٔ موحدينك ، حب الهيه تجليكاه اولان قلوب متحسهده حصوله كتيرديكى تأثير غشى آورى دويماق وتصور ايدهبيلمك ايچون كيلومترهلرجه اوزايان رهكذارى باشدن باشـه قطع ومشاهده أيلهمك كرك ايدى .

[illegible] جهادى ، خلافهٔ ذيشانمزك احسا[illegible] بويوردقلرى رايت جليلهنك متموج سايهٔ كلكونده شاد وخندان ادايه عزم ايدن سكهپوش مجاهدلر زمرهسى بوكون ، جنت مقر فاتح مصر ياووز سلطان سليم خان حضرتلرينك تربهٔ شريفهسنى زيارتله روح پرفتوحنه عرض تحيات ايتديلر . سوكيلى پادشاهمز أفنديمز حضرتلرينك ، ويوزبيكلرجه دين قارداشلرينك صميمى ، خيرلى دعالرينى آلاراق انبيا واوليامهدينه ، اسلام مطلعنه متوجهاً شهرمزدن مفارقت أيلهديلر .

حق ، اونلره ، ودشمنلريمزله آرسـلانلر كبى چارپيشان مرد اخوانمزه سلامت وموفقيت احسان بويورسون ، آمين .

بشكطاش حافظ ابراهيم

مطبوعات

وحدت اسلاميه

قوميتجيلر نه ديبوردى ، حادثات نه كوستردى !

قوميتجيلرك دعوالرينى « اسلاميتده دعواى قوميت » عنوانلى اثرك ۷ـ۸ نجى صحيفهلرنده خلاصةً درج ايتدكدن صوكرا جواباً ده ديمشدك كه :

ـــ دعواى قوميت وجنسيت شرعاً مذموم ومردوددر . تعبير شرعيسى وجهله بر دعواى جاهليتدر . اسـلامك قوام وبقاسنه ، مسـلمينك رفاه وسـعادتنه اك مدهش ضربهدر . بالخصـوص همان همان بوتون ديار اسـلام ديار كفره انقلاب ايتمشـكن بوراده‌كى بر آووج مسلمانك بن تركم ، بن عربم ، بن كردم ، بن لازم ، بن چركسم كبى داعيهلرله يكديكره قارشى ذره قدر روابط محبتى كوشتمهلرى ـ هله دشـمنلرمزك پاى تجاوزى تا قلبكاهمزه باصديغى بر صيرادهـ جنتدر . وعصبيت قوميه بايراغى اللرنده طوتانلرك آلديغى معناجهده وطن پرورلكه منافيدر . دين وايمان ، عقل واذعان ساحهسندن تباعد ايدلسـه بيله سعادت قوميه سراب مغفلى آردنده قوشان آرناوود قارداشلرمزك باشـنه كلن مصيبت عظمى بزه مدهش بر درس عبرتدر . عينى اسباب عينى نتايجى توليد ايدر قاعدهٔ طبيعيه ومعقولهسنه بناءً بو مسـلكده دوام ايتديكمز تقديرده اركچ بزمده باشمزه كلهجك مصيبت بودر .

بونلر صلح زماننده جريان ايدن علمى مناقشـهلر ايدى . بارقهٔ حقيقتك لمعانى ايچون فكرلرك بو مصادماتى فائدهسز دكلدى . اغراض شخصيهدن تماميله معرا اولان بو مدافعهلر دها اووقت افكارك تنويرينه خيلى خدمتلر ايتدى . بو نشريات ايله طرفينك نقاط نظرى اولدقجه توضيح ايلدى . يالكز حكم قاليوردى كه اونىده حادثات ويرمكده

کچیکمدی : اوروپاده ظهور ایدن قومیت جریانلری بوتون ملتلری بربرینه دوشوردی. عینی دینه منسوب اولان برچوق اقوام بربرینك دشمن جانی اولدی . ملیونلرجه انسان یکدیکرینك قانی ایچدی ؛ حالاده ایچمکده دوام ایدیور ؛ کیم بیلیر دها نه‌قدرده ایچه‌جك !... دیکر طرفدن خلیفهٔ اسلام حضرتلری‌ده جهاد اعلان ایلدی ، مسلمانلق عالمنی اسلام بایراغی آلتنه دعوت ایتدی . تورك ، کرد ، عرب، عجم، لاز، چرکس... بوتون اقوام اسلامیه بروجود کبی اوله‌رق اجابت ایتدیلر ، حدودلره یایله‌رق جانلرینی فدایه باشلادیلر . بونلری خلیفه‌نك بایراغی آلتنه جمع ایتدیرن نه ایدی ؟ عجبا « کوشه‌مش ظن اولونان » دین حسندن باشقه بر شی‌میدی ؟ ایشته اوته‌ده قومیت جریانلریله یکدیکرندن آیریلان ملتلرك عاقبتی ! ایشته برده ــ اسلامیتك آره‌لرنده‌کی قومیت داعیه‌لرینی قالدیروب جمله‌سنی هم فکراً وحساً ، هم‌ده فعلاً برلشدیردیکی ، بر واحد کل تشکیل ایتدیکی ــ اقوام اسلامیه‌نك وحدت واتحادی ! ...

شیمدی حق وحقیقتك بوندن بیوك ، بوندن پارلاق بر تجلیسی اولورمی ؟ آرتیق ملت اسلامیه‌نك اتحاد وتعالیسی ایچون رابطهٔ دینیه‌دن باشقه هیچ بر رابطه‌نك ایشه یارامایه‌جغی بوتون ارباب انصاف وبصیرت نظرنده تحقق ایتمشدر . بوکون کرك حکومتمزك، کرك مطبوعاتمزك اساس‌الاساس سیاستی وحدت اسلامیه‌در. بالخصوص تصفیر افکار وترجمان حقیقت رفیقلرمزك بوبابده‌کی نشریاتی متوالیدر .

ترجمان حقیقتك ۱۲۱۵۸ نومرولو نسخه‌سنده آغا اوغلی احمد بك‌افندی دیورلرکه:

« بوندن دها برسنه اول اسلامیتدن ، وحدت اسلامیه‌دن ، خلافتدن ودول اسلامیه‌دن بحث ایدرکن انسان عادتا اطرافنه باقینیور ، ایچنده‌کی فکرلری ، حسلری سویلمکدن چکنیوردی .

... حرب حاضرك بزه تأمین ایتدیکی وایده‌جکی دها برچوق فائده‌لر آراسنده بری‌ده باشمزك اوزرندن شو کابوسی آتارق عقلمز، قلبمز ودللریمز ایچون سربست بر ساحه حاضرلامقدر . بوخصوصه عائد عصرلردن بری محروم اولدیغمز بر نعمته واصل اولدق ، یعنی ایسته‌دیکمز کبی عالم اسلام حقنده فکرلریمزی ، حسلریمزی میدانه قویابیلیرز .

بوکون مصر حدودنده قانلرینی ایثار ایدن اسلام مجاهدلری ، عرب اولسون، تورك اولسون ، کورد اولسون ، چرکس اولسون ، برواحد کل تشکیل ایدرك هپ عین فکر ، عین حس ایله مشحوندرلر ، خلیفهٔ ذیشانمزك معنوی اولادی اولان وحبل المتین اخوتله کافه‌مزه مربوط بولنان مصرلیلری، دشمن استیلاسندن، دشمن تسلطندن قورتارمق ! ایشته یکانه وخداپسند مقصد ! عین فکر ، عین حس حدودیمزك دیکر جهتلرنده ، یعنی ایران وقفقاسیه طرفلرنده‌ده حاکمدر. شو مقدس وعالی مجاهده‌یه هیچ بر خصوصی فکر قاریشدیرلمامز ، کیسه صرف کندیسنه خاص اولارق بر حصهٔ افتخار ومباهات چیقارامز . بو بر اسلام غوغاسیدر، وکافه‌مز عین مجاهده‌یه اشتراك ایتمکله عین درجه‌ده بختیار ومسعوددر .

بوندن صوکره‌ده عجبا « ترکی » « سنی » اوزرینه‌می غوغا ایده‌جکز ؟ بن ویا سن کیم اولورسه اولسون ، یالکز ال ویره‌رك مشترك ومقدس امل ایچون مجاهده ایدرکن ال اله وقلب قلبه ویره‌رك او معنوی وحدتمزی جهانه ارائه ایده‌لم ! »

ینه ترجمان حقیقتك ۱۲۱۵۹ نومرولو نسخه‌سنده مشارالیه طریقتلرك وحدت اسلامیه اساسنه اولان خدمتلرندن بحث ایدرکن دیورکه :

« ... اسلامیت بوکبی نه قدر تمداد اولنه‌من ، توکنمز ، قوتلری حائزدر ! فقط مع التأسف بر چوق زمانلردن بری بز شو قوتلردن استفاده ایلمك فکر واستعدادینی غائب ایتمشدك . دها طوغریسی المزده بولنان قوتلری بیله بیلمیه‌رك ، طانیمیه‌رق کوشهٔ نسیانه آتمشدق !...

... اسلامیت قولاً دکل ، فعلاً ده ؛ ادعا ایله دکل ، فکر وحس ایله‌ده حقیقةً بر واحد کل تشکیل ایدیبور ... »

تصفیر افکار رفیقمزك مصر مخابر مخصوصی احمد راسم بك‌ده قدسدن کوندروب ۱۳۵۳ نومرولو نسخه‌ده مندرج بر مکتوبنده دیورلرکه :

« بکا ایله‌کلیورکه (سوریه) قریباً : ــ ای اسلام عرب ، اویان، اتحاد اسلامی قایه‌بیل ! دیه‌جکدر. چونکه (سوریه) کندی کتله‌سنك خارجنده دیکر اسلام کتله‌لرینك موجود اولدیغنی بیلیور . بیلمیه‌جك اولور ایسه کندیسنك‌ده دیکر اسلام کتله‌لرینك کیرمش اولدقلری تهلکه‌لره کیره‌جکنی تقدیر ایدییور .

دیکر طرفدن ، بز بتون عربستانه عرب اولدیغنی آنجق وحدت اسلامیه حسنی ویرمکله آکلاتمغه موفق اولورزکه بوکون نیچه‌لشدیکمز اوچ عدوی بارزی دیده‌نك بللرینی قیره‌جق آنجق بو ضربهٔ مهمه‌در . اتحاد اسلام ، برکره ملك عثمانی ایچنده شایع اولسون ، آنك شعشعهٔ اقبالی دیکر اقطار اسلامه ایصال ایده‌جك وسائط مبارکه‌نك آردی آره‌سی کسیلمز .»

ذاتاً هر مسلمانك قلبنده ، مسلمان اولمق اعتباریله ، وحدت واخوت اسلامیه حسی موجوددر. « واعتصموا بحبل الله جمیعاً ولا تفرقوا » « انما المؤمنون اخوة » کبی آیات سبحانیه‌یه اعتقاد ایدن بر مسلمانك ، بر اسلام قومنك باشقه درلو دوشونه‌مسی ، باشقه غایه‌لر تعقیب ایتمسی ممکن‌میدر؟ ایدنلر بولنورسه سببی ایمانلرینك ضعفندن باشقه برشی دکلدر. بوکون کرك اشخاص ، کرك اقوام اسلامیه ایچون بر امتحان کونیدر . هر شخص ایمانی نسبتنده وحدت وتعالئ اسلامیه‌یه چالیشیر ، هر قوم اسلام ایمانی نسبتنده جهاده اشتراك ایدر . الله جمله‌مزك ، بوتون اقوام اسلامیه‌نك ایمانلرینی آرتیرسون .

وثائق تاریخیه

بیاننامهٔ همایون حضرت خلافتپناهی

« مصرلی اولادلرمه ،

انکلتره‌نك مصره نه صورتله آیاق باصدیغی وحیله‌کار بر اصول حلول ایله یواش، یواش مملکتك اداره‌سنی نصل تحت تحکمنه آلمش اولدیغی جمله‌جه معلومدر . حرص وظلمه استناد ایدن بومداخلاته قارشی وقت مرهوننه انتظاراً اختیار سکوت ایدیلیور ایدیسه‌ده چکمکده اولدیغکز عذاب هیچ برزمان نظر شفقت شاهانه‌مدن دور قالیور ودائما تأثری موجب اولیور ایدی . عظیم بر کتلهٔ اسلامك مسکنی اولان کوزل وفیضدار مصری تخلیص ایچون بودفعه اردولرمدن برینك سوقنه بخش فرصت ایله‌ین جناب حقه حمدوثنالر ایدرم. مستنداً بتوفیقاته تعالی اردوی همایونمك مقصد شاهانه‌م دائره‌سنده مملکتکزی تأثیرات وتشکیلات اجنبیه‌دن خلاص ایلیه‌رك ادارهٔ ممتازه‌کزی وسربستیکزی اعاده‌یه موفق اوله‌جغندن ومصرلی اولادلرمك مقتضای حمیتلری اولان فداکارلقله بومجاهدهٔ مقدسه‌یه اشتراك ایلیه‌جکلرندن امینم . نصر من الله وفتح قریب . »

محمد رشاد

مطبعهٔ آمدی اشرف ادیب

آبونه شرائطی
ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥) آلتی، آیلغی (٣٥) غروشدر.
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر.

اداره‌خانه
باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات
آبونه بدلی پشیندر.
مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز.

سبیل الرشاد

١٣٣٠

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در.

اخطارات
رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله‌ شوندن یازیلر هر هانکی بر غزته طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر.
مکتوبلرك، امضالرك واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر.
ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه ده یازلمسی رجا اولونور.
آدره کوندرلدیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولونور.

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ٣٢٨ | ١٠ ربیع الآخر ١٣٣٣ | پنجشنبه | ١٢ شباط ١٣٣٠ | جلد ١٣

حدیث شریف

عن ربیعة بن زید ان النبی صلی الله علیه وسلم ابصر شابا یسیر معتزلا فقال مالك اعتزلت الطریق؟ قال کرهت الغبار قال لا تعتزله فوالذی نفسی بیده انه لذریرة الجنة

مآل شریفی

ربیعة بن زید رضی الله عنهدن مرویدرکه نبی اکرم صلی الله علیه وسلم (اثنای سفرده) یولك کنارینه برکنجك چیقدیغنی کوروب «نه‌دن یولدن (صاپوب) کناره چیقدك؟» دیه صوردیلر. «توزدن قاچیندم» جوابنی آلنجه «بو توزدن قاچینمه. نفسم ید قدرتنده اولان الله عظیم الشانه قسم ایده‌رم‌که بو توز جنتك ذریره [١] سیدر.» بیوردیلر.

بو حدیث شریف ابوداودك «مراسیل» نده، نسائینك «کنی» سنده، بغویده وطبرانینك معجم کبیرنده مذکوردر.

حدیث شریف

عن المغیرة بن شعبة قال کنا فی غزاة فتقدم رجل فقاتل حتی قتل فقالوا القی بیده الی التهلکة. فکتب فیه الی عمر فکتب عمر لئن کان کما قالوا هو من الذین قال الله فیهم ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضاة الله

مآل شریفی

مغیرة بن شعبه رضی الله عنهك شویله دیدیکی روایت اولونور:

بر دفعه غزاده بولونیوردق. بری چیقدی. قتل اولونجه‌ قدر جنك ایتدی. اوته‌کی بریکی «بو آدم کندینی تهلکه‌یه آتدی» دیه طعن ایتدیلر. عمر رضی الله عنهه حالی عرض اولوندی. جواباً یازدی‌که:

اکر دیدکلری کبی ایسه بو آدم حقلرنده الله عزوجل حضرتلرینك: (ومن الناس من یشری نفسه ابتغاء مرضاة الله = خلقك برقسمی ده رضای الهی مقابلنده نفسنی صاتار) بیوردیغی کیمسه‌لردندر.»

بو حدیث شریفك راویلری وکیع، فریابی، عبد بن حمید، ابن جریر وابن ابی حاتمدر.

حدیث شریف

عن سعد قال سمع رسول الله صلی الله علیه وسلم رجلا یقول اللهم آتنی ماتؤتی عبادك الصالحین. قال اذا یعقر جوادك وتهراق مهجتك فی سبیل الله تعالی

مآل شریفی

سعد رضی الله عنهدن مرویدرکه رسول الله صلی الله علیه وسلم برکیمسه‌نك: «یارب، صالح قوللرکه احسان ایتدیککی بکاده احسان ایت» دیه دعا ایتدیکنی ایشیتدیلر. و: «اویله ایسه الله یولنده سنك آتك اوروله‌جق وقانك آقاجق» بیوردیلر.

بو حدیث شریفی ابویعلی عدنی ایله ابن ابی عاصمدن، ابن حبان ایله حاکم ابن خزیمه‌دن روایة تخریج ایتمشلردر.

حدیث شریف

عن قیس بن ابی حازم قال بعث ابوبکر جیشا الی الشام فخرج یشیعهم علی رجلیه. فقالوا یاخلیفة رسول الله لو رکبت. قال انی احتسب خطای فی سبیل الله

---

[١] ذریره سفینه وزننده بودخی (ذرور) دیدکلری عطرك آدیدر. (ذرور) صبور وزننده کوزه اوته دینور. داروی چشم معناسنه توتیا وسرمه وسائری کبی. و (ذرور) بر نوع عطر آدیدرکه هندن کلور جمعی (اذره) کلور. (اجلة) کبی.

مآل شریفی

قیس بن ابی حازمدن روایت اولنورکه ابو بکر رضی‌الله عنه شام طرفلرینه براردو کوندردی . بواردویی یایا اولارق تشییعه چیقدی . یانندهکیلر : « ای رسول‌اللهك خلیفه‌سی ، برحیوانه بینه‌کز » دییه نیازده بولوندیلر . حضرت خلیفه ایسه : « الله یولنده‌کی بو آدیملرمی الله رضاسی ایچون آتیورم » جوابنی ویردیلر .

بوحدیث شریفك مخرجی ابن‌ابی شیبه‌در .

احمد نعیم

مقالات

جهاد میدانلری علمای عظامی بکله‌یور !

جهاد ایستر فرض عین اولسون ایسترفرض کفایه اولسون ، او جهتی تعیین ایتمك بزم وظیفه‌مز دکلدر . او ، هرکسك غیرت‌دینیه‌سنه، حمیت وجدانیه‌سنه متعلق برمسئله‌در . بزجه محقق اولان برشی وارسه اوده خلیفهٔ معظم افندیمز حضرتلرینك امرلری ، دین مبین اسلام نامنه جهاد حقنده شرفصادر اولان فرمان هایونلریدر . بونی هیچ برمؤمن انکار ایتمه‌یه‌جکی کبی، ـ برمعذرهٔ شرعیه قارشوسنده بولنمدقجه ـ بالفعل اطاعت ایتمکدن‌ده قطعیاً استنکاف ایده‌مز . بوتون مسلمانلرك بوفرمان هایونی بلاقید وشرط سمعاً وطاعةً دییه قبول ایتمسی برفریضهٔ دینیه‌در . زیرا عموم اهل اسلامك حیاتی اولی‌الامر اعظم اولان خلیفه‌یه اطاعت ایتمکده‌درکه اساس اعتباریله بو ، فرمان سبحانیدر . فی‌الحقیقه بودرجه‌ده اطاعتك اسراری ظاهراً عقول بشرك فوقنده کبی کوریله بیلورسه‌ده برآز امعان ایله ملاحظه اولونورسه حکمت‌علویه‌سی کونش کبی آشکار اولور .

بوسببه مبنی‌درکه: حضرت سرور عالم افندیمز دخی «اسمعوا واطیعوا وان استعمل علیکم عبد حبشی » بیورمشلردر . هیچ شبهه یوقدرکه عموم اهل اسلام ، مکلف اولدقلری سمع وطاعته هرزمان ایچون مهیا اولوب، خلیفهٔ معظمه دیانت نامنه اطاعت اوغرنده هرنوع فداکارلغی بلاتردد کمال شوق واشتیاقله قبول ایدرلر . بونك ایسه یالکز بزجه دکل ، عموم دشمنلرمزجه دخی مسلم اولدیغی حقمزده تعقیب ایتمکده اولدقلری وسائل دسائس‌کارانه‌لرندن نمایاندر .

تمام ایکی عصردرکه ، اعداء دین مبین رجال سیاسیونی صرف مسلمان اولدیغمز ایچون بزم حقمزده هرنوع تحقیراتی روا کوردیلر ؛ کرك اشخاصمزه ، کرك جماعتمزه هردرلو مظالمی ارتکاب ایتدیلر ؛ هرفرصتدن بالاستفاده اسلامی آلا بیلدیکنه‌ازدیلر ، اودرجه‌ده‌که عباداتمزه وارنجه‌یه قدر هرحرکاتمزی ترصد آلتنده بولوندیردیلر . بو حقایقدن چوغمز غافل ، بعضلرمزده متغافلدر .

اساس اعتباریله لایقیله ملاحظه اولنورسه دشمنلرك اسلامدن بو درجه تحاشیلری هپ معجزهٔ باهرهٔ احمدیه اثری اولدیغی آشکار اولور. حضرت سرور عالم افندیمزك « نصرت بالرعب مسیرة شهر » حدیث شریفلرینك سرعالیسی قیامته قدر معجزه اولەرق باقی‌در . اوت مسلمانلق اویله الٓهی برقدرت وقوتی حائزدرکه بر آیلق یول اوته‌ده بولونان دین دشمنلری آنك هیبت وعظمتندن تتره‌رلر . اعاظم دین ، مثال اولەرق کتیریلن بوبرآیلق مسافه‌یی الك سریع برواسطهٔ سیر ایله تقدیر ایتمك ، بو حدیث رسالتپناهی‌یی او صورتله آکلامق لازمکلدیکنی سویلمشلردرکه علو همتك بو درجهٔ قصواسی آنجق مسلمانلغه خاص‌در .

ایشته اعدای دینك قلبلرینی قاپلایان بوقورقو نتیجه‌سیدرکه : یوز سنه‌دنبرو بوتون دولتلرك، برکون کلوب‌ده عموم اسلام عالمنده دین نامنه، مسلمانلق نامنه بیوك برهیجان، عظیم برحرکت اوله‌جغنه قناعت کامله‌لری واردی . هپ اوقیام عمومینك دهشتیله اندیشناك اولەرق دائما ظهورینه منتظر ایدیلر. آره‌صیره بوخصوصده غایت مبالغه‌لی روایتلرده اشاعه ایدرلردی .

حتی برزمانلر مکهٔ مکرمه‌ده مسلمانلرك جهادا کبر ایچون بیوك تدارکاری اولدیغی ، بومقصده مبنی اوراده هرسنه مسلمانلرك اجتماع ایتمکده اولدقلرینی ، بعضلری دها ایلری کیدرك حجازده مقدس بر خزینهٔ مسلمین اولوب جهادا کبرایچون تازمان سعادتدن شیمدی‌یه‌قدر هرسنه هرمؤمن طاقتی درجه‌سنده کندی حیاتنده طوپلایه‌بیلدیکی مبلغ جیبنی کوتوروب اوخزینه‌یه تودیع ایتمکده‌اولدیغنی مطبوعات‌ستونلرنده موثوق منبعلره استناد ایده‌رك مصراً روایت ایتمکده ایدیلر . بالآخره بوبابده معلومات لازمه آله‌بیلمك ایچون روس حکومتی کلیتلی پاره‌لر صرف ایده‌رك کندی تبعه‌سندن وکندینه صادق بیلدیکی مسلمانلردن (شمال تورکلرندن) بعض آدملری برقاچ سنه‌لر موسم حجده حجازه کوندردیلر . ۱۸۹۳ سنه‌سنده اورنبورغ مفتیسی محمدیار [۱] سلطانف ظاهراً حاجی، باطناً‌ده روس خفیه‌سی اوله‌رق مکه‌یه کلمش وروسیه‌یه عودتنده حکومت متبوعه‌سنك داخلیه نظارتنه غایت خفی برراپور تقدیم ایتمشدی . کذلك اوچ سنه صوکرا ، ۱۸۹۶ ده روس حربیه ناظری قوروپاتکین ، « عبدالعزیز دولتشین » نامنده برارکان حرب ضابطنی اون‌بیك روبله اکرامیه مقابلنده نیم‌رسمی خفیه‌لکله حجازه کوندرمشدی . مرقوم ارض فلسطینی دخی جولان ایتدکدن صوکرا پترسبورغه عودتنده صوك درجه‌ده ملعنت آمیز، غایت اوزون برراپور یازمش ، روس حکومتنه تقدیم ایتمشدی . مذکور راپوره نظارت عائده‌سنجه اهمیت فوق‌العاده ویرلمش ، نظارت حسابنه ایکی‌یوز نسخه طبع اولنەرق بوبابده اهلیتی اولان مأمورین متخصصینه حکومتك اسراری دییه توزیع اولنمشدی . ۱۸۹۷ سنه‌سنده‌ده صالح تولاتف نامنده برآستانه عسکری دوقتوری حجازه کوندرلمشدی .

---

[۱] محمدیار ، روس دارالفنوننده یتشمش ترکجه اوقویوب یازمق بیلمز ، روس مظالمنه آلت اوله‌رق مفتی عنوانیله محکمهٔ شرعیه ریاستنه روس حکومتی طرفندن خلاف‌قانون اوله‌رق تعیین‌اولنمش مسلمان آدلی برخائن، برشمال‌تورکی‌در!

بونك كبی دیگر دولتلرك‌ده هرسنه مكه‌ده مسلمان قیلیقلی برر خفیه بولندیره‌رق مسلمانلرك اسرارینه مطلع اولمق ایسته‌مه‌لری هیچ‌شبهه‌سز اومعجزهٔ باهره اثری، او خوف واندیشه نتیجه‌سی دكلی‌در؟

بوندن باشقه، بوتون رجال‌سیاسیه‌نك افكارینی دهشتلرایچنده‌سنه‌لرجه مشغول‌ایدن، بوتون محافل دولیه‌ده غایت مدهش برمسئله شكلنی آله‌رق كیتدكجه مقام خلافتی تهدید درجه‌سنه‌قدر كوتوروان «مسئلهٔ شرقیه» دخی بوخوف واندیشه نتیجه‌سی دكلی ایدی؟

ایشته، ای اخوان دین، عصرلرجه بوتون اودیپلوماتلرك، اوسیاسی داهیلرك كوزلرینیییلدیران، آنلری بیك درلو اندیشه‌لره دوشورن، تدبیرلره سوق ایدن «جهادا كبر» بوتون دهشتیله بوكون ظهور ایتدی. فرمان خلیفه‌یه ذاتاً جان‌ودلدن اطاعتله مجبول‌اولان‌وكندیلرینه جهاد امری تبلیغ‌اولونه‌بیلن بوتون عالم توحید، بوتون مسلمان امتلری «راه‌جان مرجسم را ویران‌كند، بعدازان ویرانی آبادان كنده» دییه میدان جهاده دوكلدیلر: امراسی كیدیور، اشرافی‌كیدیور، اعیانی‌كیدیور، مبعوثانی‌كیدیور، مولویلری‌كیدیور، طلبه‌كیدیور، حاصلی بوتون‌افرادملت صره‌سی كلدكجه سوه سوه دارالجهاده شتابان اولیور. بالكز بوقافلهٔ فداكاران آره‌سنده علمای عظام حضراتی كورولمیور. آرتیق بیاض صاریقلی علمای كرام حضراتنك‌ده برقافله تشكیل ایدرك حدودلرده دین دشمنلریله چارپشان مجاهدین اسلامیه‌یه علمدارلق، پیشوالق ایتملری زمانی كلمشدر.

ای مدرسین كرام، ای علمای عظام! هركس سزی هر اموره پیشوای امت اوله‌رق كورمك ایستیور. اونه‌دنبرو دائماً بعض خیرخواهان امتك سزك طور وحركاتكزی تدقیق، بعضاً‌ده تنقید ایتملری سزلره قارشی اولان حسن ظن وفرط اعتمادلرندن ایدی. یوقسه‌هیچ برحقیقی مسلمانك علماء كرامه قارشی اغراض شخصیه‌سی اوله‌ماز. بوتون افراد ملت كمال صمیمیتله آرزو ایدركه: بوتون جریان احوالده علمای كرام ملته رهبر اولسون.

بوكون حكومت حاضره‌مزك فعالیت ومتانتنی، اك‌مهم مسئله‌لرده‌كی موفقیاتنی كوریبور، بوعزم خداپسندانه ایله‌عصرلردنبرو اذهان جهانی اشغال ایدن «شرق مسئله‌سی» كبی مدهش ومهلك مسئله‌لرك دخی دشمانلرمز طرفندن بردها موضوع بحث ومناقشه دكل، خاطرلره بیله كتیرلمیه‌جكنه ملتجه قناعت حاصل اولمشدر.

حكومت سنیه‌مزك كوندن كونه موفقیاتی تظاهر ایتدكجه ملتك‌ده شوق واشتیاقی غلیانه كله‌رك «جمله كفتندش‌كه جانبازی كنیم، فهم كرداریم وانبازی كنیم» دییه فدای جان ایتمك ایسته‌دكلرنده دائماً اوكلرنده علمای عظام حضراتنك بولنمسنی آرزو ایدییورلر.

...... مدرسین كرام حضراتندن مركب برقافلهٔ علما دارالجهادده عرض‌مهابت ایده‌جك اولورلرسه‌اردوی اسلام آره‌سنده نه عظیم تأثیر حاصل ایده‌جكنی آكلامایانوارمی‌در؟ . . . .

اسلامك ظفر و اعتلا كونلری‌در. الله بزی بو اتحاد واتفاقدن آییرماسون، امین اولوكزكه یقین زمانده جهان اسلام بویوك تحولاته اوغرایه‌جق، استقلالنی، حریتنی قازانه‌جقدر...

اللهم انجزلنا ماوعدتنا اللهم ان تهلك هذه العصابة من اهل الاسلام لا تعبد فی الارض.

عبدالرشید ابراهیم

رسمی «ایران» حالامی سكوت ایده‌جك؟..

آخرالادیان اولان مسلمانلغك محافظه‌سی، درتیوز میلیونی متجاوز اولان مسلمانلرك زنجیر اسارتدن تخلیص كریبان ایتملری ایچون با فتوای شریفه خلیفهٔ اسلام طرفندن اعلان ایدیلان جهاد مقدس، ایكی آیی تجاوز ایتدیكی حالده حالا «ایران» حكومتی كندیسنی بی‌طرف كوستریبور! حال بوكه دیكر طرفدن مجتهدین ایرانیه طرف طرف ایرانیلری جهاد میدانلرینه سوق ایدییور، خلیفهٔ اسلامك عسكریله برلكده دشمن اسلامه قارشی محاربه ایتملرینك فرض‌عین اولدیغنی كندیلرینه تفهیم ایدییورلر. جهاد مقدس اعلان ایدیله‌لی عالم اسلامك هرطرفنده بك‌مهم نتیجه‌لره بادی اوله‌جق حركت‌وغلیان دینیه مشاهده اولونمقده‌در. ذاتاً ناصل بی‌حس قالنه‌بیلیركه بومحاربه اسلامیتك محافظه‌سی، مسلمان دشمنلرینك محو و پریشان اولمسی ایچوندر؟.. مسلمانلر ناصل بی‌طرف قاله‌بیلیرلركه بو جهادك هركس اوزرینه فرض عین اولدیغنه دائر شیخ‌الاسلام ومفتی‌الانام حضرتلری طرفندن فتاوای شرعیه صدور ایتمشدر؟.. بومسئله‌ده ایران حكومتی قومشولری اولان اسلام حكومتلرینه پیشدارلق ایده‌رك میدان جهاده اك اول كندیسی آتیله‌جق ایكن حالا كندیسنی بی‌طرف كوسترمسی بزی دوچار حیرت ایدییور.

بز ایران حكومتنك میدان مجاهده‌یه آتیلمه‌سندن بك بیوك نتیجه‌لر بكله‌یورز، بالخاصه وحدت اسلامیه، مسلمانلر آره‌سنده‌كی رابطهٔ ملیه‌نك احیاسنه تعلق ایدن شومسئله‌ده....

هله ایران ایله افغانستانك، بلوجستانك، توركستانك‌متفقاً حركت ایتمه‌سنده مسلمانلق نامنه بیوك بیوك نتیجه‌لر الده ایدیله‌جكی وارستهٔ ایضاحدر.

ایرانیلر، بدایت اسلامده علوم اسلامیه‌نك نشری، احكام اسلامیه‌نك محافظه‌سی ایچون هروسیله ایله خدمتدن ناصیل كری طورمامشلرایسه بوكون‌ده صلات‌دینیه‌نك تقویه‌سی، وحدت اسلامیه‌نك تظاهری‌خصوصنده سائرلرینه پیشدارلق ایتملرینی اونلرك‌علوافكارندن، مسلم اولان همتلرندن بكله‌مكده هركسك حقی واردر.

عجبا ایران مجد سابقنی، علماسیله، حكماسیله اسلامه قارشی یاپمش اولدیغی خدماتی اونوتمش‌می‌در؟. یوقسه بوكون اسلامك باشنده قارتال

کبی دونن فلاکتی مدرك دکلیدر ؟..

اوت ، عالم اسلامك ، حتی انسانیتك بیله مدار افتخاری اولان بخاریلری ، مسلملری ، نیسابوریلری ، نسائیلری ، ترمذیلری ، ابن ماجه ، ابو داود ، بغوی ، ابوجعفر بلخی ، کلینی کبی اعاظم امتی ایران اراضیسی میدانه کتیرمه‌مش‌میدر ؟.. طبیب شهیر ابو بکر الرازی ، امام فخرالدین الرازی طهرانده نشأت ایتمه‌مش‌میدر ؟.. حجة‌الاسلام ابو حامدالغزالی ، ابواسحق الاسفراینی ، بیضاوی ، خواجه نصیرالدین الطوسی ، ابهری ، عضدالملة والدین کبی مسلمانلرك مابه‌الافتخاری اولان علمای اصولیون ایله علمای کلامیون بلاد فارسك افتخار ایده‌جکی ذواتلردن دکلیدر ؟ .. فیلسوف شهیر ابو علی بن سینا ، شهاب‌الدین المقتول وامثالی ایران طوپراغنده میدانه کلمه‌مش‌میدر ؟..

اوت ، لسان قرآن اولان لسان عربی‌یه خدمت ایدنلرك ، او لسانك اصولنی ضبط ایده‌رك فنون تأسیس ایدنلرك میاننده سردارلق وظیفه‌سنی یاپانلر اهل فارسدر . سیبویه ، ابو علی‌الفارسی ، رضی ، طاقت بشریه‌نك یتیشه‌بیله‌جکی برطرزده دقائق قرآنی آکلامق ، اعجاز قرآنی بیان ایتمك مقصدیله علوم بلاغت تأسیس ایدن عبدالقاهر جرجانی‌ده اونلردن دکلی ؟ صحاح جوهری ، مجدالدین الفیروز ابادی کبی اعاظم بلاد فارسدن دکلیدر ؟

زمخشری ، سکاکی ، ابوالفرج الاصفهانی ، بدیع‌الزمان الهمدانی کبی دقائق قرآنی ایضاح ، معالم دینی تشیید ایدن اعاظم امتك هپسی ارض فارسدن دکلیدر ؟ .. سردار مؤرخین اولان ابن جریرالطبری ایله جغرافینك اوکنده بولونان اصطخری ، قزوینی بلاد فارسدن دکلیدرلر ؟.. شبلی نهاونددن ، ابو یزید بسطامی بسطامدن ، شیخ محی‌الدین عربی‌نك استاد حقیقیسی اولان استاد الهروی هراتدن ، دها طوغریسی بونلرك هپسی بلاد ایرانیه‌دن دکلی ایدی ؟ ..

صدرالشریعه ، فخرالاسلام البزدوی ، آمدی ، مرغینانی ، سرخسی ، سعدالدین التفتازانی ، سیدشریف جرجانی ، ابیوردی کبی اسلامه بیوك بیوك خدمتلر یاپمش اولان اولاد فارس خاطرلردن چیقدیمی ؟..

قطب الشیرازی ، صدرالشیرازی ، متأخرین ایچنده رأس حکمت اولان میرباقرالداماد ، میرفندرکی وسائرلری نره‌دن ایدی ؟ بونلرك هپسی‌ده بلاد فارسدن دکلی ایدیلر ؟ ..

هانکی فضیلت تصور اولنورکه : اونده اهل فارس ایچون یدطولا اولماسین ؟ !.. جناب حقك اسلام اوزرینه احسان ایلدیکی هانکی مزیت واردرکه اهل فارس اونی اقتنا ایچون سابقین‌دن اولماسون ؟ !. ذاتاً جناب پیغمبرك : « لوکان العلم فی الثریا لناله رجال من فارس » قول نبویسی اهل فارسك مزیتنی بیان حقنده شرفصدور ایتمه‌مش‌میدر ؟ ..

ای ایران ! پرشان وشرف ماضیکی خاطرلا !.. اسلامه ، علوم اسلامیه‌یه اولان آثاریکه باقده نشئهٔ اسلامیه ایچون تأصیل وقایه اولمش ایسه‌ك ، بوکونده وحدت اسلامیه‌نك تظاهری ایچون دعامه اولمه‌یه چالیش ! وحدت اسلامیه‌نك تأمینی هرکسدن زیاده سزك اوزریکزه واجبدر . هم بو ، سزی تشکیل ایدن عناصره کوره کوچ برشی دکلدر .

بز اویله ظن ایدیورزکه : افغانستان ایله بر اوله‌رق وحدت اسلامیه‌یی تأمین ایچون سکزك چیقدیغی قدر باغیرمق ، دشمنه مقاومت ایچون متفقاً یمین ایدرك متجاوزلره قارشی برحصن حصین اولمه‌یه چالیشمق ایچون بوندن دها مناسب وقت اولامیه‌جغنی تقدیر ایتمشسکزدر . دوستلریله ال اله ویره‌رك دشمنلردن تام معناسیله انتقام آلمق ایچون بوندن دها مناسب زمان اولمدیغی قطعیاً سزه خفی دکلدر .

اویله ظن ایدیورزکه : انکلیزلرك هندستانی استیلا ایتمسی ، انجق سزك ایله افغانستان آره‌سنده اختلاف وقوع بولمسی ایله تمام اولدیغنی اونوتمادیکز !

سز بیلمیورمیسکزکه هندستانده اولان هرمسلمان نظرینی پنجاب طرفنه دیکمش ، سزك افغانستان ایله اتحاد ایده‌رك قدومکزه انتظار ایدییورلر ؟ ...

ای ایران ! سن برچوق تجربه‌لر آتلاتمش ، عبرت آمیز پك مهم حوادث روزمره‌یی مشاهده ایتمش ایکن بوندن صوکره‌ده آیری باش چکمه‌کز تأصیل طوغری اوله‌بیلیر ؟.. شوکت وسطوتك اتحاددن حاصل اولدیغنی یقیناً بیلدیککز حالده بویله برفرصت کوننده قومشو . لریکز اولان حکومات اسلامیه‌دن آیری طورمکز ، اونلرك آچیلدیغی جهاد مقدسه حالا اشتراك ایتمه‌مکز طوغری اولورمی ؟..

بوزمان ، مؤاخاة زمانی ، اتفاق زمانیدر ، دشمن دین ووطن ، هرطرفدن مملکتکزی احاطه ایتمش ، هر بریسی سل سیف ایدوب سزی لقمه لقمه تقسیم ایتمك ، مملکتلریکزی یغما ایتمك ایستیورلر . انکلیزلر ایله موسقوفلرك ایکی سنه اول ارتکاب ایلدیکی وحشتلری نه چابوق اوتدیکز ؟ . الك مقدس برکونکز اولان محرم‌الحرامك اوتجی کونی مجتهدلریکزی باش آشاغی آصمق صورتیله اعدام ایدن موسقوفلر ایله انکلیزلر دکلی ایدی ؟ ..

ای ایران ! ایشته سنك‌ده بو جانیلردن انتقام آله‌جغك زمان کلدی . اکر بوفرصتی فوت ایده‌جك اولورسه‌ك هیچ بر زمان بویله برفرصت بولامیه‌جغکه امین اولمالیسك ! بوکون انکلیزلرك باشلرنده‌کی فلاکت ، بالخاصه مصر مسئله‌سی کندیلرینی بوسبتون شاشیرمش ، قوهٔ عسکریه‌سنه تام معناسیله ضعف طاری اولمش ، بناءً علیه اونك هیچ برطرفه باقه‌جق وقتی یوقدر . موسقوفلره کلنجه : اونلرده بلاسنی بولمش ، جنرال (هیندنبورغ) ك ایندیرمش اولدیغی سلهٔ تأدیب ایله دکل ایکی طرفنی ، کندیسنی بیله کوره‌جك درمانی قالمامشدر . قومشوکز بولونان افغان امیری ایسه بالفعل میدان مجاهده‌یه آتیلمش دیمکدر ، پك یقین برزمانده بلوجستان ایله متفقاً انکلیزلر اوزرینه حرکت ایده‌جکی‌ده نمایان اولمقده‌در . ذاتاً انکلیز دشمنلغی کرك افغان امیرینه ، کرك بتون افغانلیلرك طمارلرینه‌قدر ایشله‌مش ، قانلریله امتزاج ایتمشدر .

خلاصه : ایران شاهلغی ایله افغان امارتنك متحداً خلیفهٔ اسلام حضرتلرینك فرمان همایونلرینه اتباعی شرقده‌کی سائر طوائف اسلامیه

آره‌سنده شوکت وسطوت اسلامیه‌نك یکیدن پارلامسنه ، طولاییسیله بالعموم مسلمانلرده برحیاة نوین، برآمال تجدد پرورانه وجوده کلمسنه بادی اوله‌جغی محققدر .

ذاتاً بوقاریده‌ده سویلدیکمز کبی بوکون مقام خلافت اعلای کلمة‌الله ایچون، محافظهٔ حقوق اسلامیه ایچون بالفعل میدان مجاهده‌یه آتیلمش وبو جهاده بتون مسلمانلری دعوت ایتمش اولمسیله بویله بر وقتده ایرانك بی‌طرف قالماسی‌ دیننداشلق ایله قابل تألیف دکلدر، ظن ایدرز؛ بالخاصه قومشولری اولان افغانستان وسائره‌نك متهیئ حرکت اولدقلری بویله برزمانده!..

بناءً علیه بوکون ایرانده بولونان افکار منوره اصحابنه ، علما ومجتهدین عظام حضراتنه ترتب ایدن الك بیوك، الك مهم بروظیفه وار ایسه اوده : غزته‌لرله ، رساله‌لرله ، جرائد موقوته ایله اهالی‌یه حالی آکلاتمق، ایرانك فرصتی فوت ایتمه‌یه‌رك برآن اول میدان مجاهده‌یه آتیلمه‌سنده محقق اولان فوائد مادیه ومعنویه‌یی ایضاح ایدرك افکار عمومیه‌یی اوطرفه میل ایتدیرمکدر . هم بووظیفه‌یی احکام دینیه‌دن بری اولمق اوزره ایفا ایتملیدرلر . چونکه بوکون بر یوزنده اولان بتون مسلمانلر اوزرینه جهادك فرض عین اولدیغی ـ پاره‌ایله صاتلمش برقاچ خذله استثنا ایدیلنجه ـ آکلامایان یوقدر . ـ لاسمح‌الله ـ ائتلاف مثلث غالب کلدیکی تقدیرده محاربه‌نك اسلامك محویله نتیجه‌لنه‌جکی؛ اوزمان نه ایران ، نه‌ده توراندن اثر بیله قالمایه‌جغی آرتیق بر قطعیت ریاضیه ایله معلومدر .

شو حالده ایران برحکومت اسلامیه اولمق صفتیله قطعیاً بی‌طرف قالاماز . « یا ایها الذین آمنوا ادخلو فی السلم کافة ولاتتبعوا خطوات الشیطان انه لکم عدو مبین. فان زللتم من بعدما جاءکم البینات فاعلموا ان الله عزیز حکیم. هل ینظرون الا ان یأتیهم الله فی ظلل من الغمام والملائکة وقضی الامر، والی الله ترجع الامور . « قرآن حکیم »

آقه‌کیلی

احمد حمدی

مصر سرکذشتی

۱۵

سودان مسئله‌سی

انکلیزلرك مصری اشغال ایتملرینی متعاقب ، بو اشغالك موقت اولدیغی ، مصرده آسایش تقرر ایدر ایتمز مصری تخلیه ایده‌جکلرینی بیکلرجه دفعه وعد ایتدیلر. بدیهیدرکه بتون بووعدلر هم مصرلیلری آلداتمق، هم حقوق حاکمیتی ایسته‌یه‌جك باب عالی‌یی اویالامق ، هم‌ده اوروپاده‌کی رقیبلرینك حرص استیلا کارانه‌سنی تسکین ایتمك ایچون انکلیز ناموسی نامنه ایلرو سورولیوردی . فقط بوکا رغماً مصرده « اعادهٔ آسایش » یالانناك تأثیر منومی اوزون مدت دوام ایتمیه‌جکدی. انکلتره‌نك مصری تخلیه ایتمسی ایچون هریردن طلبلر وقوع بوله‌جقدی. انکلیز دیپلوماسیسی یکی مشکلات ایجادینی دوشوندیلر . میلیونلرجه مسلمان خانماننك سونمه‌سندن، ملیونلرجه مسلمان قاننك هدر اولمسندن ذره قدر متأثر اولمیان بو ملعون دیپلوماسی سودان مشکلاتنی ابلیسانه برمهارت وموفقیت ایله اورته‌یه قویدی.

قارئلر تخطر ایدرلرکه سرکذشتك برنجی فصلنده خدیو اسبق اسماعیل پاشا طرفندن سودانه بعض انکلیز مأمورلری تعیین ایدلمشدی. بونلر ظاهراً مأمور، باطناً سودانلیلری مصر حکومتنه قارشو مصرلیلرك پاره‌سیله عصیانه تشویق ایتمکه کیجه کوندوز چالیشان خدعه‌باز اسافل ایدیلر. عرابی اختلالی مصرده باشلار باشلاماز سودانده — تام انکلیزلرك ایسته‌دیکی کبی — مصر حکومتی ومصرلیلر علیهنده رایت عصیان کشاد ایدلمش واوراده‌ده اختلال باشلامش ایدی .

انکلیزلر مصره کیرملرینی متعاقب مصرده قوتلی بر اردو کوردیلر. ایلك اول بونلری اعدام ومصری الدینجوزنده اولادلرندن محروم ایتمك ایجاب ایدییوردی. مصر اردوسی پیدرپی سودانه ارسال واوراده انهزامه دوچار ایدیلیوردی . اوچ سنه ظرفنده مصرك کنج روحندن طوغان التمش بیکدن فضله بهادر سودانك جهنمی کرودارنده محو اولدی . بو مشئوم حربلردن قورتولانلر الك یوکسك سسلریله انکلیز قوماندانلرینك مصرلیلری درویشلرك النه دوشورمك ایچون چوردکلری پلانلری بتون فجاعتیله تشریح ایدییورلر .

۱۸۸٤ سنه‌سنده انکلیزلر حکومت مصریه‌دن سودانی مصردن آیرمغی طلب ایتدیلر. اووقت ریاست نظاری اشغال ایدن شریف پاشا بوطلبی رد واستعفا ایتدی. یرینه « نوبار » پاشا تعیین ایدلدی. « نوبار » پاشا کبی اجنبی ومصر ایله هیچ بررابطه‌سی، برعلاقه‌سی اولمیان بروزیر انکلیزلرك امرینه اتباعاً سودانی مصردن آیرمقده بر بأس کوره‌مندی وکورمدی .

بونك اوزرینه انکلیزلر مصر مسئله‌سنی وسودان مسئله‌سنی دها فضله مشکلاشدیرمك ایچون مصر اردولریله بالاشتراك سودانه برانکلیز اردوسی سوق ایتمکی قرارلاشدیردیلر . برچوق هزیمتلردن ، برچوق فاجعه‌لردن، سودانك عادتا نصف اهالیسی محو وپریشان ایدلدکدن صکره مقدس هلالك باننه انکلیز ملعنتی فوق التصور شناعتیله تمثیل ایدن انکلیز بایراغی دیکیلدی .

الحاصل انکلیزلر سودانی نهایت برمرکز دسائس یاپمغه موفق اولدیلر . ایجابنده اورادن ایسته‌دکلری قدر شورشلر ، اختلالر چیقاریرلردی .

۱٦

انکلیزلرك مصرده قالمق ایچون قوللاندقلری سلاحلر

انکلیزلر نصل مصرده قالمق ایچون سودان مشکلاتی کندیلرینه مخصوص اولان حیثیتسزلك وشناعت ایله ایجاد ایتمکه موفق اولدیلر

ایسه مسلمانلرك تعصب دینلرینی ایلرو سوره‌رك اوروپالیلرك سلامتی ایچون انکلیز اشغالنك مصرده لازم اولدیغنی اشاعه ایتمکده‌ده اویله‌جه موفق اولدیلر . کویا مصرلیلر هرلحظه اوروپالیلری کسمك ایچون اختلاله مهیا ایمشلر ! و بو اختلالی انجق انکلیز اردوسی منع ایدیورمش !!...

ینه انکلیزلرك اشاعات بدخواهانه‌لرندن بریسی : مصرلیلرك کندی مملکتلرینی اداره‌یه عدم اقتدارلریدر ! یعنی انکلیزلر مصرك اداره‌سنی تنظیم ایتمك ایچون مصرلیلری مأموریتلردن قوغیور ، یرلرینه نه اولدقلری غیر معلوم انکلیزلر قویيور ! حالبوکه مصرك تاریخی بونی تکذیب ایتمکه پك کافیدر . هرکس تسلیم ایدرکه مصرده‌کی طبقهٔ منوره هرحالده بلغاریا ، صربستان و یونانستانده‌کی طبقهٔ منوره‌دن یوزلرجه کره فضله‌در . فقط آره‌ده برفرق وارکه تعصبك هانکی جهتده بولندیغی اوفرقی بیلمکه وابسته‌در . مصرلیلرك یکانه قصوری مسلمان اولدقلریدر . فقط بو اویله برقصوردرکه انجق اونك سایه‌سنده قورتولمق ممکندر . هرحالده بزم ایچون ، انکلیزلرك نظرنده قصورلی اولمق ، قبا صابار اوروپامالی اوله‌رق مسخره اولمقدن یوز بیك کره خیرلیدر .

انکلیز سلاحلرندن بریسی‌ده : دیون عمومیه مسئله‌سیدر . کویا اداره مصرلیلرك النه ویریله‌جك اولور ایسه دیون عمومیه تهلکه‌لرله محاط اوله‌جق ایمش و بو تهلکه‌لری انجق انکلیز اشغال عسکریسی منع ایدیورمش ! فقط بونی‌ده حادثات تکذیب ایتمکده کجیکمدی . عرابی دفعات ایله داینلرك حقوقنه تعرض ایتمیه‌جکنی و مراقبهٔ ثنائیه‌یی قبول ایتدیکنی اعلان ایتمش ایدی . حالبوکه انکلیزلر اشغالی متعاقب سودانه اردولرینی کوندردکاری وقت حکومت مصریه واسطه‌سیله دینك برقسمنه وضع ید و مصارفلرینی اورادن تدارك ایتمشلر و انجق محاکم مختلطه‌نك حکمی اوزرینه اعاده ایتمکه مجبور قالمشلر ایدی .

١٧

سویش قنالنك بیطرفلغی

انکلیزلر اسکندریه قتل عامنده ضررديده اولانلره تضمینات ویرمه‌یه حکومت مصریه‌یی مجبور ایتمشدی . پاره‌یه پك شدتله محتاج اولان حکومت مصریه ١٨٨٥ ده طقوز ملیون لیرا استقراض ایتدی . بونك اوزرینه انکلیزلر مصر شئون مالیه‌سی حقنده برقرار ویرمك ایچون اوروپا دولتلرینك اشتراکنی طلب ایتدیلر . ١٧ مارت ١٨٨٥ ده لوندره‌ده اجتماع ایدن دولی قونغره مصر اداره‌لرینك مصارفی بش ملیون لیرا اولمسنی تحت قراره آلدی .

٣٠ مارتده سویش قنالنك بیطرفلغنی تأمین ایتمك ایچون ایکنجی بردولی قونغره عقد ایدلمسی تقرر ایتدی . پارسده اجتماع ایدن قونغره سویش قنالنك بیطرف قالمسنه قرار ویردی ، ١٣ نیسان ١٨٨٥ ده جلسه‌لرینی ختامه ایردیردی . فقط قرارك نصل اجرا ایدیله‌جکی حقنده برقرار اتخاذ ایدلمه‌مش ایدی . فرانسز دلکه‌سی قرارك اجراسنی دول معظمه طرفندن انتخاب ایدیله‌جك ایکی دلکه واستشاری بر رأیه‌مالك برمصرلی‌دن متشکل و برعثمانلی دلکه‌سی ریاستی تحتنده اوله‌رق برهیئته حواله ایدلمه‌سی فکرنده ایدی . فقط انکلیز دلکه‌سی بونی رد ایتدی وقرارك (انکلیزلرك نفوذی آلتده اولان) حکومت مصریه طرفندن اجرا ایدلمسنی تکلیف ایتدی . انکلیز دلکه‌سنك بیاناتندن انکلتره‌نك سویش قنالی نصل انکلیز حاکمیتی آلتنه آلمق ایسته‌دیکی پك اعلا آکلاشیلیر . مصطفی کامل بوخصوصده دیيورکه : « انکلتره سویش قنالنی دولت علیه‌مز ایله محاربه ایتدیکی زمانده و یاخود دیکر دولتلر ایله محاربه ایتدیکی تقدیرده علیهلرنده استعمال ایتمك ایستیور . بونك الك باهر برهانی انکلتره‌نك عرابی حادثه‌سی اثناسنده کندی ناموسنی هتك ایده‌رك سویش قنالنی اشغال ایتمسیدر . »

بدیهیدرکه سویش قنالنك سلامتی و بیطرف قالمسی آنجق مصرك انکلیزلردن خلاص بولمسنه وابسته‌در .

١٨

مصر مسأله‌سی حقنده مخابرات و مذاکرات

انکلیزلر ١٨٨٥ سنه‌سنده حکومت عثمانیه‌یی بردها آلداتمق و روسیه علیهنده استعمال ایتمك ایسته‌دیلر . بو صیره‌ده روسیه و انکلتره آره‌سنده افغانستان مسأله‌سندن طولایی شدتلی براختلاف ظهور ایتمشدی . لورد « سالسبوری » ، سیر « درومندوولف » ی باب‌عالی ایله مصر مسأله‌سنی حل ایده‌جك بر اتفاقنامه عقدی بهانه‌سیله استانبوله کوندردی . درووموندولفك حقیقی مأموریتی انکلیزلرك مصری تخلیه‌یه آماده اولدقلرینی ایلرو سوره‌رك حکومت عثمانیه‌یی استماله ایتمك و روسیه علیهنده بر اتفاق عقد ایتمك ایدی . فقط سیر « درومندوولف » دها استانبولده ایکن روسیه ایله حادث اولان اختلاف لوندره‌ده تسویه ایدلمش ایدی . درووموندولفك مأموریتی نهایت ختام بولدی . « درووموندولف » انکلتره‌نك اغراض حقیقیه‌سنی کیزلمك ایچون استانبولده برقاچ کون دها قالدی . و حکومت عثمانیه‌دن رفاقتنده مصرك احوالنی تدقیق ایتمك و براتفاقك اساسنی وضع ایتمك ایچون فوق‌العاده برقومیسرك مصره اعزامنی طلب ایتدی . درومندوولف ایله برابر غازی مختار پاشا مصره عزیمت ایتدی و ١٨٨٦ سنه‌سنی مصرده بلافائده ضایع ایتدیلر . نتیجه‌ده درومندوولف بردنبره انکلتره‌یه عودت ایتدی و عثمانلی فوق‌العاده قومیسرینی مصرده یالکز براقدی . غازی مختار پاشا بومدت ظرفنده مصر اردوسنی تنظیم و سودانی استرداد ایتمك ایچون قیمتدار برراپور یازدی .

حکومت عثمانیه و فرانسه (درومندوولف) ك سفرندن خبردار اولنجه سببنی استفسار ایتدیلر . انکلیز حکومتی طرفندن (وولف) ك استانبوله کوندریله‌رك حکومت عثمانیه ایله طوغریدن طوغری‌یه مذاکره‌یه دوام ایده‌جکی جوابنی آلدیلر . ١٨٨٧ ده وولف ینه استانبوله کلدی و حکومت عثمانیه‌یه براتفاقه اساس اولمق اوزره ١٨٨٧ سنه‌سنی متعاقب اوچ سنه مرور ایتدکدن صکره (یعنی (١٨٨٠) ده مصری تخلیه ایده‌جکلری . فقط بو اوچ سنه‌نك ختامندن مقدم مصرده انکلیز

اردوسنك دوام اشغالنی ایجاب ایده‌جك بر شورش وقوع بولورسه انکلیز عسکرلرینك دها فضله بر مدت قاله‌جغنی ، انکلیز اردوسنك مصری تخلیه ایتمسنی متعاقب مصرده بر شورش وقوع بولدیغی تقدیرده آسایشی اعاده ایتمك یالکز انکلیز اردوسنك حقی اولدیغی عرض ایتدی .

حکومت بو اتفاقی قبول ایتدی و ۱۲ مایس ۱۸۸۷ ده صدراعظم امضا ایتدی ویالکز ذات شاهانه‌نك تصدیق قالدی. فرانسه بو تصدیقه اعتراض ایدرك روسیه ایله برلکده بو اتفاقك علیهنده قیامتی قوباردیلر.

فرانسه خارجیه ناظری موسیو فلورانس خارجده‌کی سفراسنه مذکور اتفاق موجبنجه « مصرده انکلیز اشغال عسکرینك ابدیاً دوام ایده‌جکنی ، چونکه انکلیزلرك هر دائم شورشلر ایجاد ایده‌بیله‌جکلرینی وبو صورتله دولت علیه‌نك مصرده‌کی حاکمیتنك محو اوله‌جغنی » متضمن بیاننامه‌لر کوندردی .

فرانسه وروسیه ذات شاهانه‌یی اقناع ایتمکه موفق اولدیلر، ذات شاهانه معاهده‌یی تصدیق ایتمه‌دی. وسیر وولف لوندره‌یه عودت ایتدی.

بونی متعاقب مصر حقنده آنجق ۱۸۹۰ سنه‌سنده مذاکرات باشلادی، که بو مذاکراتده لورد سالسبوری اشغالك مدتی حقنده هیچ بر ایضاحده بولونمدی .

مصرلی
عمر رضا

مطبوعات

ایران حالا می بیطرف طوره‌جق ؟

طرف طرف قبائل ایرانیه جهاد میدانلرینه شتابان اولیورکن حالا ایران قابینه‌سنك بیطرفلقدن آیرلمامسی اوزرینه ایرانده منتشر (رعد) رفیقمز بروجه آتی سرد شکایات ایدییور :

« ایران بی‌طرف قالسه وحربه اشتراك ایتمسه بیله صلح زماننده روسلرك ینه تجاوزات ومداخلاتندن قورتیله‌میه‌جقدر. روسیه ایرانی تخلیه ایدوب مملکتك استقلالنی طانیمیه‌جقدر . بزم فنا فکرلی قومشولرمز ـ روسیه وانکلتره ـ بزم ایچون کریده نه براقدیلر؟ هانکی حقمزی ضایع ایتمدیلر؟ ملی حیثیتمزه رعایت ایلدیلرمی؟ مقامات مذهبیه‌مزی محترم عد ایتدیلرمی؟ علما ومجتهدلرمزی صرف حریتپرورلك جرمیله وحشیانه بر صورتده قتل ایدرك دیار عدمه کوندرمدیلرمی؟ مملکتمزك بتون بیوك وکوچك ایشلرینه مداخله‌دن کری قالدیلرمی؟ اللی سنه‌دن بری ایرانی سرتاسر آتلرینك نعللریله پامال ایتدکلری حالده بو آنه قدر هانکی وعدلرینی ایفا ایلدیلر. کندیلرینی دول معظمه وملل متمدنه‌دن عد ایتدکلری حالده هانکی سوزلرینی ووعدلرینی قوه‌دن فعله چیقاردیلر؟ خایر .. خایر ... او حالده ایران رجال حکومتی فرصتی الدن براقاملیدرلر . زیرا بر دها بو قیمتلی فرصتلر اله کچمز . ایران کندی موجودیتی فعلاً محافظه ایده‌بیلملیدرکه آتیاً صلح ماصه‌سی باشنده سوزینی اسماع ایده‌بیلسون. عکس تقدیرده ایران بو محاربه‌ده بی‌طرف قالسه بیله حق حیاته مالك اوله‌ماز. »

ایران عالم اسلام آره‌سنده بر حائل می قاله‌جقدر ؟

ینه ایرانده منتشر « نوبهار » رفیقمز یازییور :

« آزتق بوندن صکره عالم اسلام آره‌سنده ایران کندی موقعنی محافظه ایتملیدر. نفاق وشقاقه میدان ویرمه‌ملیدر. علی‌العاده بر دیوارکبی حائل ومانعه تشکیل ایتمه‌ملیدر. ایرانك وضعیت جغرافیه‌سی جداً افغانستان ، بلوجستان ، ممالك اسلامیه‌سی آره‌سنده بر دیوار کبیدر . اکر ایران کندیسنی اسلامیت لهنده قوللانیرسه، موجودیتی اسلامیتك تعالی وترفیسنه، احیاسنه نشو ونماسنه حصر ایدرسه شبهه یوقدرکه اشبو کشمکش عمومی نتیجه‌سنده عالم اسلامك یوزینی کولدیرر . عکس تقدیرده بوندن صکره هر مسلمان ایرانه فنا بر نظر نفرتله باقار .»

احوال عمومیه‌یه بر نظر

زمان کچدکجه انسانلر یکی یکی تجربه‌لر ، حقیقتلر اوکره‌نیرلر . دهشتلی قوای بحریه‌لریله کندیلرینی دکزلر آلهه‌سی قدر قوتلی ، کوجلی بیلن انکلیزلر، بو دقیقه‌ده آلمان تحت‌البحرلرینك صولت وقهرمانلقلرینه قارشو کندیلرینی زبون وعاجز کوریورلر. آلمانیانك باشنه ـ ژاپونیا مستثنا اولمق اوزره ـ عدد واستعداد نقطه‌سندن اوج اعلایه واران ائتلاف مثلث دولتلرینی بو قدر چابق مغلوب ایده‌جکنی کیمسه ظن وتخمین ایتمز ، خاطره بیله کتیرمزدی . مازوریا بطاقلقلرینك شرقنده طقوز کونلك محاربه نتیجه‌سنده روسلرك بر ـ اوتجی ـ اردوسنی محو وپریشان ایدن آلمانیا وآنك متفنن علمای عسکریه‌سی، فن حرب ایچون جهانده یکی بر چیغیر آچدیلر . پروسیای شرقی مظفریتنك امثالنی هیچ بر تاریخ عسکری بو آنه قدر قید ایتمه‌مشدر . بو موفقیت روسلرك مغلوبیتی حقنده حالاً واستقبالاً هرکسه ایمان درجه‌سنده بر قناعت کامله بخش ایتمشدر . روسلرك غیرمنتظم وپلانسز اوله‌رق ـ عظیم کتله‌لریله ـ حرب ایتمکده اولدقلرینه وبو یولده حرب ایتمه‌نك نتیجه‌سی ضیاع وخسران اوله‌جغنه کندی متفقلری بیله قانعدرلر .

روسیه‌نك مغلوبیت متوالیه‌لری ، عنعنهٔ حربیه‌لرینك قیمتنی دوشوردکدن بشقه اعتبار مالیسنی‌ده صفر درجه‌سنه ایندیرمشدر . بیك درلو تهدیدات وشاقلابانلقلرله روسیه مالیه ناظری (بارق) آنجق اون ملیون لیرا ـ اوده آلتون دکل ، آنجق کاغد پاره ـ کندی متفقلرندن قوپاره‌بیلمشدر . بو پاره ایسه روسیه‌نك هیچ بر دردینی تداوی ایتمز. بوقدر آز بر مبلغله روسیه هیچ بر ایش کوره‌مز. پاره‌دن زیاده روسیه سلاحه، باروته، آلات وادوات حربیه‌یه‌ده محتاجدر . روس قازاقلرینك آنجق اونده برنده تفنك اولوب قصوری تفنك برنده اللرنده ادمانجیلره مخصوص اوزون دکنکلر واردر . قوای مادیه ومعنویه‌سی ، قیمت حربیه‌سی فوق‌العاده برنده ومکمل اولان آلمان عسکرلرینه قارشو روسیه‌نك دکنکلی عسکرلری نه یاپه‌بیلیرلر؟ حربك باشلانغجنده فرانسزلرله انکلیزلر ، ایلك هفته ایچنده بر حمله ایله روسیه‌نك (برلین) و (ویانه) یی اشغال ایده‌جکنه خولیا ایدرلرکن شیمدی متفقلرینك بوش بر فیچی اولدیغنه ایمان کتیرمشلردر . بونك

ایچوندرکه اولجه روسلرك آمالنه قارشو فرانسه منابعیله خزینه‌لری هر زمان آچیق ایکن ، شیمدی روسیه‌یه بر پاره ویره‌جك بر مؤسسه فرانسه‌ده قالمامشدر .

روسیه عسکرلرینك احوال صحیه‌لری‌ده بوزوقدر . قوله‌را کبی ساری خسته‌لقلر روسیه اردوسنده ، – حتی پترسبورغده بیله – انتشار وسرایت ایتمش وبر دشمن بی‌امان کبی آنلری دوکوب قیرمقده‌در .

وارشوایه طوغری دمیر خطوطلریله ایلروله‌ین آلمانلر ، پك یقینده اورایی اله کچیردکدن صوکره شرق استقامتنی تعقیب ایله آوستریا اردولریله برلشه‌جكلر وجنوبه طوغری اینه‌جكلردر . احتمالكه متفقلرله عثمانلیلر روسیه‌نك قره‌دکز ساحللرنده برلشوب ، روسیه‌نك جنوبنده‌ده روسلره صوك ضربه‌یی اوره‌جقلردر . بویله یاپه‌رق سازانوفله رفقاسنك دوماده‌کی هذیانلرینه [استانبولك استیلاسنه] قارشو فعلی ومحسوس بر جواب ویره‌جكلردر .

روسیه‌نك سیاستی‌ده قوای عسکریه‌سی قدر هر طرفده – خصوصیله بالقانلرده – افلاس ایتمشدر . صوفیه‌ده‌کی سوء قصد ، بلغار افکار عمومیه‌سنی روسیه علیهنده چویرمش و آنلری فوق‌العاده بر عصبیته دوچار ایلمشدر .

آوستریا حکومتنده شو صوك زمانلرده وقوعبولان تبدلات سیاسیه مذکور حکومتله ایتالیا آره‌سنده منافع جدیه وحقیقیه اساسلری اوزرینه مبتنی یکی بر آکلاشمه وائتلاف حصوله کتیرمش اولدیغی کبی آلمانیا طرفندن بلغار حکومتنه ویریلان یوز اللی میلیونلق آوانس‌ده بلغارلری کندی طرفلرینه جلب وجذبه خدمت ایتمشدر . اوروپا محافل سیاسیه‌سی ایتالیا وبلغارستانی آلمانیا و متفقلریله متحد ومتفق طانیمغه باشلامشدر .

آلمانیایی آجلقله تهدید ایدن انکلتره ، شیمدی عین حاله معروض قالمش وبیطرف دولتلرك بایراقلرینی سوء استعمال ایتمکله یکی خدعه وتزویراته تشبث ایتمك ایسته‌مشدر . فقط آلمانیا بحریه نظارتی انکلتره‌نك بو دسیسه‌لرینه قولاق آصمیه‌رق صیقی صورتده انکلتره آطه‌سنی آلمان تحت‌البحرلریله محاصره‌یه عزم ایتمش وحکومتی آمریقا نوطه‌سنه قارشو ویره‌جك جوابك زمینی احضاره یاردم ایلمشدر .

انکلیزلر ، فرانسه دارالحربنه قوای امدادیه یتشدیرمزدن اول آلمانلر اورالره یکیدن سکز قول اردو کوندرمش وتحت‌البحرلریله انکلیزلرك فرانسه‌یه عسکر چیقارملرینی منع ایده‌بیلمشلردر . فرانسزلرله انکلیزلر ، روسلردن فوق‌العاده مأیوس اولدقلرندن کندی دردلرینه یانمقده‌درلر . بو سنه‌نك ایلك بهاری کوزل ، معطر ، لطیف ، رایحه‌دار چیچکلر یرینه قولاقلرمزی طیقایه‌جق ، سامعه‌لرمزی پاطلاته‌جق شیمدیکندن دها مدهش طوپ وتفنك سسلرینی بزه ایصال ایده‌جکدر .

بزه کلنجه حمداً ثم حمداً الیوم متعدد ساحه‌لرده دشمن یوردنده آرسلانلر کبی وضعیت آله‌رق دین دشمنلرینی دوشوندیره‌جك صورتده هجومه مهیا بولنمقده‌یز . آذربایجانده ، سویش قنالنده ، قافقاسیه‌ده قیش اثناسنده حرب ایدوب ایلروله‌ین قطعات عثمانیه ، شبهه یوقدرکه ایلك بهارك حلولیله صولت وقهرمانلقلرینی دها زیاده دشمنلره طانتدیرمغه چالیشه‌جقلردر . جهاد مقدسك اعلانندن برو بیکلرجه مجاهدین اسلامیه قوای عثمانیه‌یه التحاق ایتدکلری حالده ، بهارك یتیشمسیله عددلری میلیونلره بالغ اوله‌جق و ائتلاف کافرلرینی یوق ایده‌جك صورتده هجومه آماده اوله‌جقلردر .

ایران قابینه‌سنده حصوله کلن تبدلات ایسه بو مدعامزی تأیید ایدییور . ایران افکار عمومیه‌سنه استناداً یکیدن تشکل ایدن (مستوفی الممالك) قابینه‌سی ، ایرانك حیثیت تاریخیه واسلامیه‌سنه یاقیشه‌جق صورتده بر وضعیت آله‌جغنه هرکس مطمئندر . بو قابینه ایچنده روسلرك دشمن بی‌امانی اولان (مخبرالسلطنه) نك بولنمسی ، ایرانك روسلره قارشو ایلروده طاقنه‌جغی وضعیتی واضحاً کوستریور . بو ذات محترم آذربایجانده والی ایکن روسلر آنی سپهداره عزل ایتدیرنجه‌یه قدر چالیشمشلردی .

آره یرده بی‌طرف بر ایران قالدقدن صوکره هندستانله افغانستانی انکلیزلر علیهنده آیاقلاندیرمق هیچدندر . انکلتره سویش قنالنده مغلوب اولوب حاکمیتلرینی غائب ایتدکدن صوکره ، هندستانده آنی اوله‌رق وقوع بوله‌جق اختلاللری اصلا سوندیره‌مز . خصوصیله ژاپونیا چین جمهوریت مشروطه‌سیله حرب وضربه کیریشدکدن صوکره هندستانك قیامنی باصدیرمق خصوصنده انکلیزلره هیچ بر یاردیمی طوقونه‌ماز . طوقونسه بیله ملیونلرجه هند مسلمانلریله بهادر افغانلیلرك صولت اسلامیه‌لرینه قارشو هیچ بر موجودیت کوستره‌میه‌جکدر .

مسموعات موثوقه‌مزه نظراً افغانستان امارتی شیمدیدن هندستان ایله تورکستان روسی‌یه هجوم ایتمك ایچون حاضرلانمقده وموسم شتانك ختامنه صبرسزلقله انتظار ایلمکده‌در . افغانستان ، بر طرفدن بلوجستان وایران جنوبی قبائلی ، دیکر طرفدن هندستان دیوارلرینی تضییق ایتدکدن صوکره هند مسلمانلری ووطن پرور بت‌پرستلری انکلیزلری بر دقیقه بیله اوراده یشاتمازلر . هله نیل وادئ مبارکنه عثمانلی اردولرینك دخولندن صوکره انکلتره بتون آفریقاده‌کی مستملکه‌لرینی غائب ایده‌جکنه ذره قدر شبهه ایدلمه‌ملیدر .

آفریقا مسلمانلریله اورالرده یشایان آلمانلر انکلیزلرك حقندن قولایلقله کله‌جكلر و اورایی تطهیره کرك کبی موفق اوله‌جقلردر . جهاد مقدس خبرلرینك انتشاریله اسلام مجاهد اردولرینك قیلدانمالرینه شو قیش موسمی حقیله مانع تشکیل ایدییوردی . اویله بر حائل طبیعی‌که چاره‌سی صبر وتأملدن بشقه برشی یوغیدی . فقط بو مانعه بهارك حلولیله اورته‌دن برکره قالقارسه آرتق اوزمان ائتلاف کفره‌سی جهاد مقدسك نه قدر بیوك بر سلاح اولدیغنی آکلایه‌جقلر و اهمیتنی ییه‌جکلری ضربه‌لرله لایقیله تقدیر ایده‌جکلر ، حتی عالم اسلامه قارشو بو آنه‌دکین ارتکاب ایتدکلری سوء معامله‌دن صوك درجه نادم اوله‌جقلردر . فقط « حیث لاینفع الندم » !!!

س . م . توفیق

حقوق مطبعه‌سی اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانيه‌ده سنه‌لکی (٦٥) آلتی، آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، التی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور . درج ایدله‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبيل الرشاد

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هر هانکی بر غزته طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

مکتوبلرك ، امضالرك واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب و مدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ٣٢٩ — ١٧ ربیع الاخر ١٣٣٣ — پنجشنبه — ١٩ شباط ١٣٣٠ — جلد ١٣

حدیث شریف

من فاته الغزو معی فلیغز فی البحر

مآل شریفی

هر کیمه بنمله برلکده غزا ایتمك نصیب اولمادیسه دکزده غزا ایتسون .

بو حدیث شریفی طبرانی معجم اوسطنده واثلة بن الاسقع رضی الله عنهدن روایت ایتمشدر .

حدیث شریف

اناس من امتی عرضوا علی غزاة فی سبیل الله یرکبون ثبج البحر ملوکا علی الاسرة .

مآل شریفی

بکا امتمدن بعض کیمسه‌لر الله یولنده غزایه چیقمش اولارق کوسترلدی . بونلر دکزك اورتاسنه آچیلیرلر . بونلر تخت اوزرنده‌کی پادشاهلر کبیدر .

بو حدیث شریفی انس رضی الله عنهدن بخاری ، مسلم ، ترمذی ، نسائی و ام حرام بنت ملحان النجاریه رضی الله عنهادن ینه مسلم ایله نسائی و احمد بن حنبل ابن ماجه تخریج ایتمشلردر .

حدیث شریف

عجبت من قوم من امتی یرکبون البحر کالملوك علی الاسرة .

مآل شریفی

امتمدن دکزه تختلر اوزرنده‌کی پادشاهلر کبی بینن کیمسه‌لرك حالنه تعجب ایده‌رم ، یعنی پك بکنیرم .

بو حدیث شریفی بخاری ام حرام رضی الله عنهادن روایت ایدیور .

حدیث شریف

فضل غازی البحر علی غازی البر کفضل غازی البر علی القاعد فی اهله وماله .

مآل شریفی

دکز غازیسنك قاره غازیسی اوزرنده درجهٔ فضیلتی قاره غازیسنك کندی اهلنك ایچنده و مال و ملکنك باشنده اوطوران کیمسه اوزرنده درجهٔ فضیلتی قدردر .

بو حدیث شریفی طبرانی معجم کبیرنده ابو الدردا رضی الله عنهدن روایت ایدییور .

حدیث شریف

اول جیش من امتی یرکبون البحر قد اوجبوا واول جیش من امتی یغزون مدینة قیصر مغفور لهم .

مآل شریفی

امتمدن دکزده غزایه چیقاجق ایلك اوردو کندینه جنتی واجب قیلمشدر . کذلك امتمدن مدینهٔ قیصره (یعنی قسطنطنیه‌یه ویاخود — اوصیراده قیصرك مقری اولان — حمصه) غزا ایده‌جك ایلك اردو مغفرت الهیه‌یه مظهردر .

بو حدیث شریفی بخاری ام حرام بنت ملحان رضی الله عنهادن روایت ایتمشدر .

احمد نعیم

فقه و فتاوی

جوازك احكام شریعتدن اولوب اولمدیغی

منصوری زاده سعید افندی‌یه :

شو صره‌لرده منازعهٔ قلمیه‌یه هیچ‌ده محل یوق ایدی. اولجه جوازك احكام شریعتدن اولمدیغنه دائر یازمش اولدیغكز مقاله‌ده‌كی خطالری میدانه قویمش، انتصاركزه قیام ایدن ذاته‌ده لایق وجهله برجواب ویرمش ایدم !

اوزون مدت برتتبع نتیجه‌سی اوله‌جق‌كه ایكی بچق آی صوكره مابعدلی بر جوابنامه‌كز ایله آرقداشكزك دیكر برجوابی ساحهٔ مطبوعاتده كورلدی . احوال حاضره مناسبتیله مقابله‌ده بولنمغی مناسب كورمامش ایدم . فقط ایكی هفته اول جوابك مابعدندن واز كچه‌رك « اجتهاد خطالری » عنوانلی دیكر بر مقاله‌ده صراحةً جوازی احكام شریعتدن كوستردیككزدن وبرطاقم خطیئاته دوچار اولدیغكزدن طولایی بوجهتلری اخطاره مجبور اولمش ایدم .

بوكا جواباً « یا كلش فقط مشهور بر شمولی ذات دعوایی قطعیاً تغییر ایتمیه‌جكی ایچون اوته‌دنبری قبول اولنان لسان بیان ایله افاده ایتمش اولدیغكزی، بزم كبی موشكاف معارضلرك بر ایپ اوجی یقالیه‌جغنی بیلمش اولسیدیكز اوزون بر مقدمه ایله احكام شریعتك درجهٔ شمولندن بحث ایده‌جككزی، فقط ینه بزم طرفمزدن « صدده كل » اخطارینی ایشتمامك ایچون [احكام شریعتدن اولان وجوب، حرمت، جواز] دیدیككزی، بویله دیمكله اسكی فكردن رجوع معناسی چیقمیه‌جغنی خبر ویریورسكز .

آ كوزم ! مادامكه جوازك احكام شریعتدن اولوب اولمامسی مسئله‌سنك ذات دعوایه تعلقی یوق ایمش! مادامكه اولجه اوزون فقط بیسود برمقاله ایله احكام شریعتك درجهٔ شمولندن بحث بیورمش ایدیكز! او حالده [احكام شریعتدن اولان وجوب، حرمتدن برده جوازدن] كبی قولای برتعبیر وار ایكن اغلب احتماله كوره « تعلیل بعدالوقوع » اولمق اوزره، شمدیكی تعبیره‌كزه كوره « یا كلش فقط مشهور » اولان، ایلك مقاله‌كزده‌كی تعبیركزه كوره « شریعت اسلامیه‌یی آلوده ایتمكی موافق كورمدیككز بو درجه عقل ومنطقدن خارج برخطای عظیم » اولان برشمولی حق وحقیقتی اظهار! مقصدیله یازمش اولدیغكز مقاله‌ده ـ ذات دعوایی تغییر ایتمسه بیله ـ نیچون بیان ایدیورسكز؟ بونده نه حكمت، نه نكته واردر؟ سزه كوره جوازی ناصل آ كلاملی؟ بیلمیلسكزكه آ ثار قلمیه‌كزی مطالعه ایدنلر جواز حقنده شویله دیه‌جكلردر :

▪▪ « تطبیقات مجله‌نك بیانه كوره جواز حكم شرعیدر، اسلام مجموعه‌سنك اوتجی واون دردنجی صایلرینه كوره جواز حكم شرعی دكلدر ؛ یكرمی برنجی صایسنده‌كی مقاله‌نك صراحتنه كوره جواز حكم شرعیدر؛ یكرمی ایكنجی صایسنده‌كی مقاله‌یه نظراً جواز حكم شرعی دكلدر، فقط اوته‌دنبرو قبول اولنان لسان بیان ایله حكم شرعیدر. بوندن صوكره كله‌جك صایلرده‌كی مقاله‌یه كوره جوازی تعیین ایتمك ممكن دكلدر: احتمالكه حكم شرعیدر. احتمالكه حكم شرعی دكلدر، غائبه علم لاحق اولماز » ▪▪

یوماً یمان اذا لاقیت ذایمن   وان لقیت معدیا فعدنان

نه عجیبدركه جوازك احكام شریعتدن اولدیغی ادعاسنده هیچ بر نقطهٔ استنادم قالمدیغنی، جوازك احكام قانونیه‌دن اولدیغنی بالاضطرار تسلیم ایتدیكمی كمال سربستی ایله بیان ایدیورسكز !

رفقادن بر قسمی سزك یازدیغكزی اصطلاحات علمیه‌یه واقف اولمیانلر، لسان علمی بیلمیانلر آ كلایه‌میورلر دیمشلر ایدی. مكركه او آ كلایه‌میانلر ایچنده ذات عالیلری‌ده بولنیور ایمش !

بركره دها كوز كزدیره‌جك اولور ایسه‌كز سبیل الرشادك ۳٤٥ نجی صحیفه‌سنده شو افاده‌لری كوریرسكز :

« كتب حقوقیه‌ده بیان اولندیغنه كوره قانون بتون افرادك مكلف اولدیغی قواعدك هیئت مجموعه‌سیدر. اصل ثانی یعنی قانون افعال وحركاتی تقیید ایتمك ایچون وضع اولنور قضیه‌سی حقنده مناقشه‌ده بولونمق پك اوزون اوله‌جغی وجهله اصل ثانی‌یی قبول ایده‌جكز » ..

منطق كتابلرنده بیان اولندیغی وجهله علوم مدونه‌ده موضوع اولان اصطلاحاتك تعریفلری تعریف اسمی‌در. تعریف اسمیلر ناقصدر ، افتراضیدر ، موقتدر، قابل اعتراض دكلدر، اثباته‌ده محتاج دكلدر، یالكز استعمال ایدن كیمسه‌نك كیفنه، ارادهسنه تابعدر؛ دیكر برذات دها بشقه بردرلو تعریف ایده بیلیر. او تعریف دها ایو اوله‌بیلیر. خصوصا « لامشاحة فی الاصطلاح » سوزی السنهٔ علماده پك زیاده زبانزددر .

ایشته بو جهتلرینی مناقشه ایتمك اوزون اوله‌جغی، اصل ثانی مقصدی اخلال ایتمیه‌جكی جهتله قبول ایده‌جكز دیمش ایدم. هانكی قواعد منطقیه ایله « بالاضطرار تسلیم ایتدیكز » نتیجه‌سنی استنباط ایتدیكز؟ یوقسه منطق دیدیككز خاطریكزه خطور ایدن هرشی‌می ؟

مقاله‌كزی شرح وتفصیل مقصدیله یازمش اولدیغم درت مقاله‌ده سرد ایلدیكم دلائلی، ایراد ایتدیكم اعتراضاتی قوانین مناظره، قواعد منطقیه‌یه توفیقاً رد وجرح ایده‌جككز یرده منطق ومناظره قوانیننده غفلت ویا تغافل كوستره‌رك « هیچ برنقطهٔ استنادكز قالمدی، بالاضطرار تسلیم ایتدیكز » كبی عامیانه سوزلر ایله جوابه قالقیشیورسكز. نه‌غریبدركه هنوز دلائل واعتراضاتك قسم اعظمنه قارشو شق شفه بیله ایده‌مدیككز حالده « هنر نی قوت ادله‌كز ایله محكوم فكركز ایده‌بیلمكدر بوكا قادر ایسه‌كز بیورك، قوزومزی یایلاشمغه بوكونده دون قدر، یارین قدر مساعددر » دیه جسارت كوستریورسكز!

همشهرم! یلاودن دونه‌نك قاشیغی قیرلسون ! شو قدركه مقاله‌لرمك بعض جهتلرینه جواب ویرمك مقصدیله یالان، یاكلش برشیلر یازدیغكز حالده هنوز پك چوق دلائل واعتراضاتمك آلتنده بولنیورسكز! هنوز محكوم ادله‌مسكز! هنوز جواب ویرمك موقعنده‌سكز !. آرتق نصل اولیورده بویله سوز سویلمكه جسارت ایدیورسكز؟ قوزومزی یایلاشه‌لم دیه‌جككز یرده اعتراضاتمك كافه‌سنه ولوكه یالان یاكلش اولسون جواب ویرملی ایدیكز، ادله‌مك كافه‌سنی ولوكه قانون مناظره ومنطق خارجنده اولسون رد وجرحه یلتنملی ایدیكز . درت مقاله‌م ایله مابعدلی جوابنامه‌كز میدانده‌در : هنوز قلوب امتدن سیلینمامشدر. بشقه سوزه نه‌حاجت !

اثنای مدافعه‌ده مابعدی وار دیدكدن صوكره ایكی بچق آی اختیار سكوت ایتمك، صوكره او مسئله‌یی اولمش بتمش كبی كوستره‌رك دیكر بر مسئله‌یه كچمك، صیقیشنجه « كل قوزومزی یایلاشه‌لم » دیمك قانون مناظره‌نك یكی بر قانونی‌میدر ؟ منطقه یكی برقاعده‌می وضع اولندی؟ یوقسه شق شفه ایده‌مدیككز دلائل واعتراضاتك قوی اولمسندن ناشی او میدان مدافعه‌یی تركمی ایتدیكز؟ یوقسه « للباطل صولة ثم یضمحل » ضرب مثلنی نفسكزده‌می تطبیق بیوردیكز ؟

اون دردنجی صایده‌كی جوابكزك رد وجرحنی كله‌جك هفته‌یه تعلیق ایدیورم، انجق شمدی‌یه قدر شق شفه ایده‌مدیككز دلائل واعتراضاتمی خلاصةً نظر انتقادكزه عرض ایدیورم :

۱ — « مباح مؤدی الیه اعتباریله واجب ویا حرام اوله‌بیلیر، مباح احكام شریعتدن اولمسه بیله‌یه‌علم فقهك حیطهٔ تصرفنده‌در » بونك دلائلی سبیل الرشادك ۳۰۰ صحیفه‌سنده مفصلاً بیان اولونمشدر . بوكا برشی دیمدیكز !.

۲ — « شریعت وجوب وحرمت ایله ساحهٔ محدوده‌یه منحصر دكلدر. » بونك دلائلی سبیل الرشادك ۳۰۱ ، ۳۱۵ صحیفه‌لرنده برتفصیل بیان اولونمشدر. بوكاده بر شی بیورمدیكز !

۳ — « صراحت بولونمدیغی ایچون شریعت نظرنده جوازی تحقق وتبین ایتمامش دیه فعل واجراسنده ممانعت اولنیور » دیه سرد ایتدیككز مقدمه‌یی قطعی صورتده رد وجرح ایتدم . بوجهت سبیل الرشادك ۳۱۵ ، و ۳۱٦ صحیفه‌لرنده بیان اولونمشدر . بونی‌ده سكوت ایله كچشدردیكز !

٤ — « هر تجدده قارشو اول امرده شریعت رد وانكار ایله مقابله ایدیور،

چونکه جوازی بالطبع تصریح بولونمامش بولنیور . » دیه ایراد ایتدیککز مقدماتی قطعی صورتده رد وجرح ایتدم . بو جهتده سبیل‌الرشادك ۳۱۷ صحیفه‌سنده بیان اولونمشدر . بوکاده بر جواب ویرمدیکز !

٥ — « یاواش یاواش (شریعتك) حکم وتأثیری آزالیورده برعجز وضعف ایچنده رجعت ایدیور » دیه درمیان ایتدیککز دعوایی‌ده قطعی صورتده رد وجرح ایتدم. بوخصوص سبیل‌الرشادك ۳۱۸ صحیفه‌سنده بیان اولونمشدر . بوکاده بر شی سویله‌مدیکز !

٦ — « جواز حکم شرعی اولمسه بیله ینه محتاج استفتا و افتادر » بونك دلائللی سبیل‌الرشادك ۳۱۸ صحیفه‌سنده بر تفصیل بیان ایتدم . بوکاده بر شی یوق !

۷ — « صراحت بولنه‌ماز ایسه حکم شرعی عد ایتدکلری جواز بیلنه‌میورده شریعت غیر قابل تطبیق بر حاله کلیور » دیه ادعاده بولندیغکز مقدمه‌یی قطعی بر صورتده رد وجرح ایتدم . سبیل‌الرشادك ۳۱۸ و ۳۱۹ صحیفه‌لرینه مراجعت اولنسون . بوکاده سوصدیکز !

۸ — اك زیاده اعتماد ایتدیککز بر دعوایی یعنی « شریعت محافظهٔ نظام وانتظام مقصدیله وضع وتأسیس اولونمشدر » قضیه‌سنی بطریق‌المعارضه رد وجرح ایله اکا قارشی‌دیکر بر دعوی اقامه ایتدم : «شریعت یالکز محافظهٔ نظام وانتظام مقصدیله‌وضع وتأسیس اولونمش بر قانون دکلدر . بویله برقانون شریعت جلیله‌منزك بر رکنی‌در . شریعت جلیله‌منز معنای لغویسنك دلالتی‌وجهله اوبله ظاهر ، واضح بر یولدرکه بویله بر قانونی مشتملدر . شریعت جلیله‌منز آنجق دنیا و آخرتده مصالح عباد ایچون جناب حق طرفندن وضع اولونمشدردیه ایراد ایتدیکم‌دعوایی ادلهٔ قطعیهٔ عقلیه ونقلیه ایله اثبات ایتدم . دلیلکزده‌کی صغرانك ممنوع اولدیغنی ، علمی اولمدیغنی ، دلیله غیر مقرون بولندیغنی، بالعکس بطریق المعارضه ایراد ایتدیکم دلیلمك قیاس مقسم‌اولدیغنی اثبات ایتدم . بیلیرسکزکه اعتراضاتك اشدی معارضه‌در . سزك اك قوتلی دلیلکزده‌اك‌شدتلی اعتراض‌ایله‌مقابله‌ایتدم. مصادره‌علی‌المطلوبده‌بولندیغکزی‌ده علاوه‌ایلدم.سبیل‌الرشادك۳۲۷ ، ۳۲۸ ، ۳۲۹ ، ۳٤٥ ، ۳٤٦ صحیفه‌لرنده بو جهتلر تفصیل اولونمشدر. بو جهتلره هیچ یناشه‌مدیکز ؛ اوت بر جواب ویردیکز: مکابره:

۹ — «جائزاتده‌مقصد شرع واردر» بوسبیل‌الرشادك ۳۲۹صحیفه‌سنده ادله‌سیله برابر بیان اولونمشدر . بورادن‌ده سکوت !

۱۰ — « کلوا واشربوا ولاتسرفوا » آیت جلیله‌سنده‌کی مقصداسرافك منع وحرمتی دکل، بلکه برعادت مکروهه، بر عرف جاهلیه‌یی منعدر » بوجهت بر تفصیل سبیل‌الرشادك ۳٤٦ ، ۳٤۷ صحیفه‌لرنده بیان اولونمشدر . بوکاده هیچ بر شی یوق !

۱۱ — «خلق‌لکم‌مافی‌الارض جمیعاً » نظم جلیلی اشیاده اباحه‌نك اصل اولمسنه‌هیچ اولمز ایسه دلالت بالاشاره ایله دلالت‌ایدر» بوبحث سبیل‌الرشادك ٤٤۷ صحیفه‌سنده بیان اولونمشدر .بوراسی ده‌مسکوت‌عنه !

۱۲ — « احکام اصلیه‌دن اولان جواز واباحه‌نك هیچ بر دلیل شرعی‌یه احتیاجی یوقدر » دیه درمیان ایتدیککز دعوایی‌ده قطعی صورتده رد وجرح ایتدم. سبیل‌الرشادك ۳٤۷ صحیفه‌سنه مراجعت اولنسون . بورایه‌ده بر سوز دیمدیکز.

۱۲ — « جائزاتی‌نهی‌تغییر ایده‌منز» بو دعوایی سبیل‌الرشادك ۳٤۸نجی صحیفه‌سنده‌ادله‌سیله بیان ایتدم: بونك حقنده‌ده هیچ برسوز دیمدیکز .

۱٤ — « جوازك‌امرسلبی‌اولمسی امر اعتباریدر» بودعوایی‌سبیل‌الرشادك ۳٤۹ نجی صحیفه‌سنده دلائلی ایله ایضاح ایتدم. بوکاده برشی دیمدیکز .

۱٥ — «برشی حقنده جوازینه منافی برحکم بیان‌ایدلمامش ایسه جوازی ثابت اولور » دعواسنده بولونمق ظاهریه مذهبنی قبول ایتمك دیمك اوله‌جغنی سبیل‌الرشادك ۳٥۰نجی صحیفه‌سنده ایضاح‌ایتدم. بونی‌قبول ایدوب‌ایتمدیککزی بیلدیرمدیکز !

۱٦ — « امکان مستغنیٔ دلیل وبیاندر » دعواسنی سبیل‌الرشادك ۳٥۰ صحیفه‌سنده فلسفهٔ جدیده ایله رد وجرح ایتدم . بوکاعتیق فلسفه‌دن اولسون برشی دیمدیکز .

۱۷ — سبیل‌الرشادك ۳٥۱ نجی صحیفه‌سنده جائزاتك‌نصل تغییراولنه‌جغنی استیضاح ایتدم. هنوز برجواب‌آله‌مدم .

ذکر اولنان اون‌یدی‌ماده‌نك آلتنده هنوز زبون اولان، آلتندن قالقه‌ـ بیله‌جکنی ـ ولوکه برسوری لاف ایله اولسون ـ بیان‌ایده‌میان برذاتك‌موشکاف معارضه میدان اوقومسی عجائب عالمدن بریدر .

هنر بو اون یدی ماده‌یی قواعد شرعیه، ضوابط فلسفیه، قوانین علمیه ایله رد وجرح ایتمکدر. بومیدانك رجلی ایسه‌کز قولکز فعلکزه مطابق اولسون. یوقسه بوکونده قوت ادله‌منزه قارشوزبونسکز، یارین‌ده ! ...

ازمیرلی

اسماعیل حقی

مقالات

هر فنالغك باشی جبانت‌در .

« اینما تکونوا یدرککم‌الموت ولوکنتم فی بروج‌مشیدة... قل‌ان‌الموت‌الذی تفرون منه فانه ملاقیکم ـ قرآن‌حکیم »

افراد انسانیه‌نك بعضسندن ذوی‌العقولی واله‌وحیران براقان ، افکار انسانیه‌یه دهشتلر القا ایدن عملار صدور ایتدیکی موجوداتك شهادتی ، آثارك دلالتیله ثابت‌در .

عقل ضعیف اصحابی بو کبی محیرالعقول اعمالی کوردکجه ـ ولوکه زمان ثبوتده اولمسه بیله ـ معجزه‌یه حمل ایدیورلر ؛ خوراق عادات ظننده‌بولنیورلر . بعض‌غافللرده بو کبی اعمال مدهشه‌یی ،اعمال انسانیه اوله‌رق قبول ایتمیورلرده افلاکك حرکاتنه ، کواکبك ارواحنه ، طوالعك موافقتنه نسبت ایدیورلر .

عقل قاصر اربابنه کلنجه : اونلرده بو کبی اعمالی ، اسبابنی ادرا کدن ، صوابی فهمدن عاجز اولدقلری جهتله ـ تصادف واتفاق اوله‌رق حاصل اولمش شیلر دیه قبول ایدیورلر .

فقط ، حکمت‌آلهیه‌دن نصیبه‌دار ، هدایت ربانیه‌یه مظهر اولانلر یقیناً بیلیرلرکه:حکیم وخبیر(جل‌شانه) حضرتلری هر حادثه‌یی برسببه، هر کسبی بر عمله‌ربط‌ایتمش‌در؛ بونکله برابر کائنات موجوده آره‌سندن انسانی‌موهبهٔ عقلیه ، قوای روحانیه ایله ممتاز قیلمش‌در، که‌بونلر ایله عقللری وله ایچنده براقان عجائب اموره مظهر اولور .. بتون دنیایی کندینه رام ایدر .. ایشته تکالیف شرعیه‌نك مناطی‌ده آنجق او موهبهٔ عقلیه ، بو قوهٔ روحانیه اولدیغی کبی عندالعقلا مدح وذمه، واسع‌الکرم وسریع‌الحساب عندنده ثواب و عقابه استحقاق‌ده آنجق بو صفتلر ایله‌در .

نظرامعان‌بصیرته مالك اولانلره خفی دکل‌در که : قوای انسانیه‌نك

تشابهنده ، فطرت بشریه‌نك تماثلنده عقولك یكدیكرینه متقارب ، بلكه‌ده ادراكاتك متساوی اولدیغنه دلالت ایدن بك چوق شیلر واردر . فكر سلیمك ارشادیده كوستریوركه : فضل الٓهی محقق صورتده هر انسانی بر غایهٔ كمالی ایچون حاضرلامش ، و كندیلرینه فضائل اعمالیه‌یه مصدر اولاجقلری شیئی ـ آنجق دقت نظره مالك اولانلرك آكلایه‌بیله‌جكی بر صورتده ـ متفاوت اوله‌رق احسان ایله‌مش‌در .

حیرته محل یوق ... انسانك خلقتنده كماله طوغری بر استعداد فطری موجود ؛ مآثر ایله تفرد ، جلائل آثار ایله تمیز ایتمك خصوصنده هرفردده بر میل كلی مشهوددر . جواد مطلق طرفندن بر احسان عمومی‌دركه : قاصد قصدنده صادق ، سالك جدنده خالص اولدقجه نه بر طالبی‌خائب وخاسر براقیر ، نه‌ده بر سائلی رد ایدر : « وان لیس للانسان الا ماسعی وان سعیه سوف یری »

بك اعلا ! مادامكه بویله‌در ، بنی آدمدن بر جمهور اعظمی اك اك‌خسیس بر منزله‌چاقیلوب قاله‌رق عنایتك كندیلری ایچون حاضرلادیغی، میل غریزینك آیبردیغی منازل عالیه‌یه وصولدن آلیقویان علت نه‌در ؟.. نه‌دن طولایی ا كثریت عظیمه بك عادی بر حیاته ، ذلت و محكومیت كبی بهایمك بیله انسیت ایده‌مدیكی بر حاله راضی اولیورده فطرتك بخش ایله‌دیكی مجدوشرفی ، حاكمیت واستقلالی ألده ایتمكه چالیشمیور؟.

علی الخصوص بو منازل خسیسه‌یه آلدانوب قالان انسان كومه‌سی عدل الٓهی‌یی مؤمن ،ووعد وعید ربانی‌یی مصدق ، باقیات صالحات اوزرینه ثوابی امید ایدن ، ارتكاب خطیئاته قارشی عقابدن قورقان ، بتون اعمالك عرض اولنه‌جغی، هرنفسك عملی نسبتنده مجازاة كوره‌جكی كونی معترف اولان بر ملت اولورسه !..

بویله اولان كیمسه‌لری‌سعی وعملدن آلیقویان ، شرف وعلا طلبندن منع ایدن شی عجبا نه‌در ؟.. اكر مسببات اسبابنه رد اولنور ، حقائق كندی حدودورسومندن طلب اولنورسه، كوریلوركه: بو طورغونلغك علت العللی ، بتون بو فنالقلرك منشائی « جبانت » در .

* * *

اوت ، « جبانت» اویله بر علت‌دركه : مملكتلرك تملی كوشه‌دیرء بناسنی هدم ایدر . « جبانت» اویله بر علت‌دركه : روابط امتی قطع ایدرك امتلر بیننده جایكیر اولان نظام وانتظامی دوچار انحلال ایدر . « جبانت » اویله بر علت‌دركه : ملوك وسلاطینك عزیمتلرینه ایراث وهن ایدوب قلبلرینه ضعف دوشوره‌رك سریر سلطنتلرینی دویرر . « جبانت » اویله برعلت‌دركه : خیر یاپمق ایسته‌ین اعاظم امته قارشی خیر قاپولرینی قپادیر، معالم هدایتی محو ایدر ؛ ذلته تحملنی ، مسكنت ایچنده یووارلانمسنی ، ثقلتی داغلردن بیله آغیر اولان بار اسارتی صیرتنده طاشیمه‌سنی نفسه اهون كوستریر . جبانت ، نفسه اهانتی صبر ایله ، ذلتی بیشكندلكله قارشیلامسنی توصیه ایدر .

« جبین» اولانلر ،حضیض مذلت ومسكنتده اینیم اینیم ایكله‌مه‌یی بك اهون ؛ أت ایله دری آره‌سنده‌یشارجه‌سنه مسكنت ایچنده‌وقت كچیرمه‌یی عادتا رفاه وسعادت بیلیرلر.

یوق ، یوق !.. بلكه « جبانت »ایله متصف اولانلر هر دقیقه ، هرآن أولوم آجیسنی طاتارلر ، لكن ینه اونلر ، هرحاله راضی‌درلر؛ دشمندن باشقه‌سنی كوره‌جك كوزدن ، یالكز صولومقله چیقان نفسدن، شدت و مشقتك ایراث ایتدیكی الم وكدردن باشقه‌سنی اكلایه‌میه‌جق حسدن باشقه‌بر شیلری قالماسه‌بیله ینه بولوندقلری حاله راضی اولورلرده او دركهٔ سفلی‌دن صیریلوب شرف و علایه صعود ایتمك ایسته‌مزلر .

ایشته « جبین » اولانلرك كچیردیكی حیات !.. زواللی هر شیئی قوری بر قناعت اوغورنده محو ایدوب بتیرده آرتیق مقصوده ایریشدیكنی ، مرادینی ألده ایتدیكنی ظن ایدر ! كائناتی كندینه رام ایده‌جك بر قوته مالك اولان انسان ایچون بویله سفلی بر حیات كچیرمكدن ایسه بر دقیقه اول یركدیبنه كیرمك دها اهون دكلمی ؟

* * *

جبانت بر چوق سببلردن تولد ایدرسه‌ده بونلرك هر بریسنك جوهری أیجه تدقیق وملاحظه ایدیلنجه هپسنك اصلی ئولوم قورقوسی اولدیغنی كوریورز . بناءً علیه « جبانت » ی تولید ایدن اسبابك باشلیجه‌سی «خوف موت » در . حال بوكه ئولوم ، هر صاحب حیاتك مرجعی ، هرذی روحك منتهای طریقی‌در . ئولومدن قورقمق قدر معناسز بر شی اولاماز . انسان ئولومدن نه‌قدر تدهش ایدرسه او نسبتده حضور وراحتی منسلب اولور . چونكه ئولوم دنیلن عاقبته ایركج هر فرد ذی‌حیاتك معروض اولاجغی قطعی بر حقیقت‌در . انسان نره‌ده بولنورسه بولونسون ، بوندن قورتولوش یوق‌در . بونی لسان شریعت، « اینما تكونوا یدرككم الموت ولو كنتم فی بروج مشیدة .. قل ان الموت الذی تفرون منه فانه ملاقیكم » نظم منیفی ایله افاده ایتمش‌در . ئولوم ایچون بر وقت معین ، بر آن معلوم یوق‌در؛ اونك زمان ومكانی (مقدرالآجال) جل شانه حضرتلرندن بشقه كیمسه بیلمز : « اذاجاءاجلهم لا یستأخرون ساعة ولا یستقدمون ... وماتدری نفس ماذا تكسب غدا وما تدری نفس بای ارض تموت ... »

انسانك، طبیعی ومحقق اولان منتهای طریقندن غفلت ایتمسی ، قوای موهوبه‌سنی ما خلق لهنه صرف ایتدیكی وقت جناب حقك كندیسی ایچون حاضرلامش اولدیغی سعادت دارینذن ذهول ایتمسی سببیله‌دركه : خوف موت ، نفسه شو مرض قاتلی ایراث ایده‌جك درجه‌یه قدر كسب شدت ایدیور . اوت ؛ انسان بعضاً كندیسنی اونوتورده جناب حقك حافظ حیات قیلدیغی شجاعتك ، اقدامك فنایه سبب اولدیغی ظننه دوشر ! جاهل اویله ظن ایدركه : میدان شجاعتك هر آدیمی باشنده أولوم واردر ، اویله توهم ایدركه : هر یر مخاطره‌لی‌در . معهذا كوزینك اوكنده‌كی آثار انسانیه‌یه ، شرف ومعالی طلبنده

اولانلرك نائل اولدقلری فوز و سعادته ، طریق عزملرنده تذلیل ایتدكلری مصاعبه عطف ایدیله‌جك اولان بر نظر او كبی قورقونك قوری بر وهم وخیالدن ، ـ كندیلرنی سبیل حقدن چیقاران ، هر خیردن محروم ایدن ـ دسائس شیطانیه‌دن باشقه بر شی اولمدیغنی واضحاً كوسترمكده‌در .

« جبانت » شیطانك عباداللهی صید ایتمك ، اونلری سبیل الهی‌دن چویرمك ایچون ألنده بر سلاحدر . « جبانت » ، هر رذیله‌نك علی، هر خصلت ذمیمه‌نك منشائی‌در . بتون فنالقلرك مبدئی ، كافهٔ فسادك تخمی آنجق « جبانت »در . هیچ بر كفر یوقدر، كه باعث و موجبی جبانت اولماسون . « جبانت » اویله بر مرضدر، كه جمعیتلری پریشان ایدر ، روابط صلاتی قطع ایدر ، اردولری منهزم ، سلاطین وامرایی عرش جهالتدن ارض مهانته ایندیرر . حروب وطنیه‌ده خائنلری خیانته سوق ایدن اسباب ، «جبانت»دن باشقه بر شی‌می‌در ؟

ادانی‌یی ارتشا كبی بر دنائته أل اوزاتدیران « جبانت »دكلی ؟. بونی كنذبده ، معیشت انسانیه‌یی افساد ایدن سائر مرضلرده‌ده قولایجه اعتبار ایده‌بیلیرز . چونكه بونلرك هپسی تدقیق ایدیله‌جك اولورسه سبب یكانه اوله‌رق « جبانت » ی بولماق قابل دكلدر . فطرت انسانیه‌یه مالك اولان هرفرد ایچون، علی‌الخصوص الهه ، پیغمبرلرینه ، یوم آخرته ایمان ایدوب‌ده عمللرینك جزاسی اولمق اوزره اجرحسن ، مقام علا امید ایدنلر ایچون ؛ جبانت كبی بر ذمیمه ایله متصف اولمق عاردر ، عیب‌در .

ملت اسلامیه‌نك « جبانت » كبی بر صفت ردیئه‌دن اك اوزاق بولنمه‌لری ایسه اصول دینلری اقتضاسندن‌در . چونكه بو ، رضای الٓهی‌یه مقارن اولان شیلری اادن آلیقویان موانعك اك شدتلیلرندن‌در، ملت اسلامیه رضای الٓهی‌دن باشقه بر شی طلب ایتمزلر .

قرآن كریمی ألنه آلوب‌ده اوقویانلر پك اعلا بیلیرلركه : جناب حق ، حب موتی علامت ایماندن صایمش ، معاندلرك قلبلرنی اونكله امتحانه چكمش‌در .

باقیكز ! جناب حق ، مؤمن اولمیانلرك ذمنده نه بیوریور : « الم تر الی الذین قیل لهم كفوا ایدیكم واقیموا الصلاة وآتوا الزكاة فلما كتب علیهم القتال اذا فریق منهم یخشون الناس كخشیة الله او اشد خشیة وقالوا ربنا لم كتبت علینا القتال لولا اخرتنا الی اجل قریب !... »

دقت ایدیلیورمی ؟.. سبیل حقده اقدام ، اعلای كلمةالله اوغورنده بذل جان ایتمك علامت ایمانك اك برنجیلرندن صاییلیور . رضای الهی‌یه مقارن اولان اك بیوك عمل ، محافظهٔ حق ، اعلای كلمةالله اوغورنده سل سیف ایدرك میدانه مجاهده‌یه آتیلمق ، حق دشمنلریله جانسپارانه بوغوشمق اولدیغی ناصیل تصریح ایدیلیور ؟.. مجاهده میدانه آتیلمق ایسته‌میه‌نلر ناصیل توبیخ وتذلیل اولنیور ؟..

كتاب الهی ، مؤمنلرك وصفنده اقامهٔ صلاة ، ایتاء زكاة ، كف ایدی ایله اكتفا ایتمیور . بونلری مؤمنك‌ده، منافعك‌ده مشترك اولدقلری شیلردن عد ایله‌دیكی جهتله منفرداً « ایمان » ، دلیل اولمق اوزره كلمهٔ حق اعلا ، عدل الٓهی‌یی محافظه اوغورنده بذل جان ایتمه‌یی كوستریور. بلكه بونی ، فقدانی زماننده یرینه باشقه‌سی قائم اولمایه‌جق درجه‌ده بر ركن مستقل عد ایدیور . اوت ، « بن مؤمنم » قضیه‌سنك صدقنی اثبات ایچون آرانیلان یكانه دلیل ، اعلای كلمةالله ، محافظهٔ عدل وحق اوغورنده بذل جان ایتمه‌یی كوزینه آلدیرمقدر .

ظن ایدیلماسین‌كه : دین اسلام ایله « جبانت » ی قلب واحده جمع ایتمك ممكن‌در ! بو ناصل ممكن اولابیلیركه : دین اسلامك هر بر جزئی شجاعت تمثیل ایدیور ، اقدام تصویر ایدیور . الله ایچون اخلاص ، رضای الهی‌یی استحصال ایچون جمیع ماسوادن تخلی ایتمه‌یی « عماد اسلام » دن صاییور .

حقیقةً مؤمن اولانلر یقیناً بیلیرلركه : آجال ، ید الٓهیه‌ده‌در ؛ اونی ناصیل دیلرسه صرف ایدر . فرائضی اداده كجیكمك عمرك تزایدی ایچون هیچ بر فائده‌یی مفید اولمدیغی كبی او یولده اقدام ایتمك‌ده عمرندن بر دقیقه‌بیله تنقیص ایتمز .

مؤمن ایكی حالدن خالی دكلدر : یا شرف وحیثیتیله یشار ، یاخود شان وشرفله ترك حیات ایده‌رك منسوب اولدیغی جماعتی یشاتیر ؛ بو صورتله هم ملتك حیاتی تأمین ایدر ، هم كندی شخصی مرتبهٔ شهادته اصعاد ایدر !... بر مؤمن ایچون بو ایكی سعادتدن باشقه‌سی منتظر دكل‌در . جناب محمد (صلعم) ك تبلیغ ایله‌دیكی احكامه ایمان ایله « جبانت »ك بر آراده بولنه‌جغنی توهم ایدنلر ، پك زیاده آلدانیورلر ؛ بوكیلرده اثر ایماندن هیچ بر شی یوق‌در .

قرآن كریمك هر آیتی ، « جبین » اولان كیمسه‌نك ادعای ایمان ایتمسنده یالانجی اولدیغنه شهادت ایدیور . ایشته بونك ایچون‌دركه : ورثهٔ انبیا اولان علمادن حقی بیان ایتملرنی، اعلای كلمه اوغورنده اقدامی امر ایدن ، بو خصوصده اوزرلرینه واجب اولان شیئی اداده تراخی‌یی نهی ایدن آیات الٓهیه‌یی امته آچیق بر لسان ایله آكلاتمه‌یی كندیلرندن رجا ایتمه‌یه حقمز واردر ظن ایدرم. هم اویله امید ایدرزكه: اكر علمای كرام حضراتی آز بر زمان شو فریضه‌یی ـ امر بالمعروف نهی عن المنكر ـ ایفا ایدوب‌ده قرآن شریفك معناسنی تبیین و نفوس مؤمنینده احیا ایله كافه‌سنه وعظ ونصیحتده بولونسه‌لر ، شو ملتده دنیالر طوردقجه خاطره‌سی باقی قاله‌جق اثرلر براقدیغنی كورور ، مجد سابقلرنی اعاده ایتدكلرنی عیناً مشاهده ایدردك .

چونكه مؤمنلر ، اسلافلرندن توارث ایتدكلری اخلاق وعادات ، قلبلرنده تمركز ایدن آثار عقاید طولایسیله پك جزئی بر تنبیه ایله بردن بره طوپلانوب آیاغه قالقارلر ، غائب ایتدكلرنی استرداد، موجودی محافظه‌یه شتاب ایدرلر؛ بو صورتله عندالٓهیده مقام محموده نائل اولورلر .

آقسه‌كیلی

احمد حمدی

مصرك اهميتی

« مصر وجود اسلامك روحيدر » نظريه‌سنی ، حادثات حاضره : جهاد مقدس ، جدی وواقعی بر صورتده اثبات ايديور . وفي الواقع انكليزلر ديار مصری سيطرت متمردانه‌لرينه رام ايتديكلری كوندن بريدركه ، عالم اسلامده‌كی تحكم جبارانه‌لرینی تشديده ، « محو و افنا » سياستلرینی بتون فجاعتيله تطبيقه قويولديلر . روح اسلامه دوغرودن دوغرويه صالديرمغه ، رأس اسلامی : (مقام خلافتی) تخدير ايتمكه موفق اولديلر . انكليزلرك مصرده تمديد اقامت ايتمكه موفق اولملری الك جانلی اولوالعزمی بيله مأيوس ايديبوردی . چونكه وجود اسلامك روحی پنجهٔ ملعنتلرنده ازيليور ايدی . فقط لله الحمد « روحی قورتارمق » حس وغايه‌سی ايله مسلمانلرك جهاده قالقمالری پك گجيكمدی . بديهيدركه بويله تاريخی بر صيره‌ده مصرك تشريح اهميتی فائده‌ليدر . فقط اونی مصرك عاشق وشهيد حريتی مرحوم مصطفی كامل‌ك صوت لايموتندن ديكله‌مك ايجاب ايدر . ٢٠ سنه اول مصطفی كامل مصرك اهميتی حقنده شويله اجالهٔ قلم ايديبور ايدی :

« انكليزلرك مصرده اوزون مدت قاله‌بيلملرندن كيمسه انديشه‌يه دوشمه‌سون . چونكه آنلر كرك مصرده نفوذلی اولسونلر كرك نفوذسز قالسونلر هر حالده مصر مسئله‌سنك جوهری قطعياً ده‌كيشميه‌جكدر . آرتق ايستر مصرده اوچ ويا اوچ مليون انكليز بولنسون ، هيچ‌ بردر . مصر ماضيده اللهك اوقی ايدی ايسه حالا متمردلرك مقبری اولمقده دوام ايتمكده‌در .

ماضيدن استقبالی كشف ايدنلر ، ادوار تاريخك يكيلشديكنی وقطعياً ده‌كيشمديكنی بيلنلر حكم ايدرلركه انكلتره‌نك مصرده تمديد اقامت ايتمسی سبب هلاكی اوله‌جقدر . سالسبوری بر نطقنده ديبوركه « طمعكارلك سياستی الك معظم مملكتلرك سبب اضمحلالی اوليور » . بو حكمت عاليه ايله ايلك اول كنديسی ورجال سياستی حصه‌مند عبرت اولسونلر . چونكه انكلتره‌نك مصرده تعقيب ايتديكی سياست طمعكارانه و وحشيانه‌در . انكلتره ، جيكنه‌ديكی ملتلرك حقوقنی هيچ قاله آلميه‌رق بر اوجی اسكندريه‌دن باشلايه‌ن ديكر اوجی اميد برونده انتها ايده‌ن بر مملكت افريقيه تشكيل ايتمك ايستيور . فقط اوروپا ديپلوماتلری بيلسينلركه مصر مسأله‌سنك آردنده الك مهم مسائل سياسيه قانلی حللری بكله‌يور . تجارت دول ، بحر سفيد ، افريقا مسئله‌لری ، بالخصوص خرستيانلق ومسلمانلق مسأله‌سی . مصر مسئله‌سی حليله برابر باش كوستره‌جكدر .

انكلتره مصری تملك ايدرسه بتون منابع حياتيه‌يی احتكار ايدر واوروپاليلری قوو‌ار . مصرده وطولاييسيله آفريقای وسطی‌ده آنجق تجارتی ترويج ايتمك ايستر . انكلتره بو سياستی ؛ سوء طالع نتيجه‌سی اوله‌رق پنجه‌سنه دوشن هر مملكتده تطبيق ايديبور وايستيوركه نيلك سطح سيابی اوزرندن آنجق كندی تجارتی سيل كبی آقسون .

انكلتره مصری تملك ايدرسه بحر سفيد بر انكليز كولی اولور . چونكه او وقت جبل طارق ، مالطه ، قبرص و مصر ليمانلرینی ، سويش قنالی ، اس حركات حربيه اتخاذ ايدر ؛ هر دولتك دونانماسنی محو ايده‌بيلير . بو تهلكه ؛ مصری قورتارمق ادارهٔ مستقل ؛ وحمايت عاليهٔ دولت عليه ايله سايه‌دار ايتمك ايله قابل دفع اولور .

انكلتره وادیٔ نيلی غصب ايدرسه بتون اوروپاليلرك شرقده‌كی مستملكه‌لری بی‌فائده اولور . آفريقا وآسياده‌كی موازنت دوليه ضايع اولور . چونكه شرق اقصی وآسيا صولريله غرب آره‌سنده‌كی مواصلات انكلتره‌نك كفنه تابع اولور . انكلتره نصل ١٨٨٢ ده سويش قنالنی اشغال ايتدی ، قنالك بتون منافعنی انحصاره الدی ايسه عند الايجاب قنالی اوروپاليلرك يوزينه سد وايسته‌ديكی كبی تحكم ايدر .

محمد علی وقتيله ناپوليونك « سوريا مصر ايچون ضروريدر » سوزينی دستور حركات اتخاذ ايده‌رك سوريانی استيلايه قالقشدی . بديهيدركه انكليزلر مصری تملك ايدر ايتمز سوريانی يوتمغه چاليشه‌جقدرلر . دها صكره انكليزلر بيت مقدس كبی اماكن مقدسه‌يی استيلا ايده‌جكلردر . آرتق دنيانك ومسلمانلرك حالی نه اوله‌جغنی دوشونلسون . ديمك مصر مسأله‌سی ايله توأم مسلمانلق مسئله‌سی وار .

انكلتره مصری اشغال ايتديكی كوندن بری دولت عليه‌يی پارچه‌لامق ايله اوغراشيور . بويله‌جه مصرده كنديسنی پايدار ايتمك ايستيور . متعاقباً بلاد عربيه‌يی جبر وتنه اخضاع ، يد ملعنتنده بر آلت اوله‌جق بر خلافت ايجاد ايتمك غايه‌سنی تعقيب ايديبور .

عثمانلی سياسيونی مصر مسئله‌سنی الك مهم مسئلهٔ حياتيه طانيه‌لی وانكليز خدعه‌لرينه هيچ الدانماملیلردر !

انكلتره تاريخك دها هيچ قيد ايتمه‌ديكی الك شنيع ودسيسه‌يی ارتكاب ايتدی . آرتق ديپلوماتلرمزك الك مقدس وظيفه‌لری ، انكليزلری مصردن چيقارتمق ايچون چاليشمق وبوينجه مسلمانلغی وحيثيت عثمانيه‌يی الك مدهش تهلكه‌دن قورتارمق ؛ اولمليدر .

بتون مسلمانلرك نظری ــ اماكن مقدسه دار الخلافه‌دن صكره ــ مصره متوجه‌در . قرآن كريم اوتوز دفعه آيات بيناتی ايچنده مصری ذكر ايتمكله اهل اسلامك نظر دقتنی اورايه جلب ايديبور . جناب فخر عالم صلى الله عليه وسلم مصری « رابطهٔ كبری » ديه توصيف بيوريبوردلر .

مصر مسلمانلر ايچون بر مشرق نواردر . وبونك ايچون بتون مسلمانلرجه پك مهمدر .

« مصر دولت عليه ايچون بر مسألهٔ حياتيه‌در . »

مصطفی كامل مصرك اهميتنی بويلجه ايضاح ايتدكدن صكره مصرليلره توجيه خطاب ايديبور !

« مادامكه مملكتمز بوقدر مهمدر . مصرليلر بتون قوت وشدتلريله حقوق مقدسه‌لرينی استحصاله چاليشمليلردر . اكر يوم نجاتك ياقلا ــ

شمەسنی ایستیورسەك هرقریەدە برمؤسسۀ عرفان آچەلم . هرمصرلی‌یە حقوقنی ووظیفەلرنی اوکرەدەلم ، حریت‌خرسزلریلە جهادە حاضرلانەلم. هرمصرلی « وطنی قورتارمق اوغرندە عالی آلت اوست ایتمك ایجاب ایدرسە بیلە هیچ تردد ایتمەدن الندن کلەنی یاپملیدر » مبدأ عالیسنی طاشیمالی وانکلە عمل ایتملیدر . »

استاد اعظممز وسردار مبجلمز مرحوم مصطفی کامل مصرك اهمیتنی صورتلە ایضاح ایدییور . بوکا بر شی علاوە ایتمك ایستەرم . چونکە خلافت اردوسی لوای رهایی ، برات نجاتی حاملا شوکت اسلامیەنك اك بارلاق الماسی اولان معزز دیار مصرە طوغرو قهرمانانە یورورکن درتیوز ملیون موحدك روحنە اك بارلاق ومقنع برصورتدە نجات ایمانی تلقین ایدییور . ویارین مشهد حسینك منارەلری اوزرینە علم توحید دیکیلیورکن « حی علی الفلاح » ندای مقدسنە « سمعنا واطعنا » جواب عزمکارانەسیلە اون‌درت ملیون مؤمن طرفندن تلبیە ایدیلەجکدر.

مصرلی

عمر رضا

چناق قلعه بومباردمانی وتأثیراتی

چناق قلعەنك انکلترە وفرانسە فیلولری طرفندن بومباردمان ایدلمسی ، کندیلرینك صوك درجە تلاشە دوشدکلرینی اثبات ایدییور. بوکون فرانسە اوروپادە آلمانلرە قارشو مغلوب اولمغە محکوم اولمقدن زیادە ، بو مغلوبیت زیر ادارەسندە بولنان تونس ، جزائر ، فاس مستملکاتنەدە سرایت ونفوذ ایتمشدر. انکلترەنك ایسە مصردە ، آفریقادە وهندستاندەکی موجودیتی زلزلە اوغرامشدر. آلمانیا وآوستریانك روس طوپراغی داخلندەکی متوالی موفقیتلریلە ، بوغازلرك قپالی بولنملری فرانسە وانکلترەنك اوروپا حرب صحنەلرندە آلمانیایە قارشو برآن اول مغلوب اولملرینی انتاج ایلیەجکدر. انکلترەنك بوغازلری تهدید ایتمسی هم متفق روسیەیی، همدە کندیلرینی برموت محققدن تخلیص ایتمك غایۀ خیالیەسنە معطوفدر.

بویلە یاپمقلە انکلترە ، بالقان وضعیت وسیاسیی اوزرینە برتأثیر اجرا ایتمك ایستیور. حالبوکە، بزم ظنمزجە بوخولیالرندە هر ایکی حکومت زیادەسیلە یاکیلمشلردر . بوغازلرك زورلانمسی انلر ایچون یکی حیات دکل ، احتمالکە برآن اول محو وتباه اولملرینی انتاج ایدەجکدر .

استانبول وبوغازلرینە تجاوز کیفیتی ، اسلام محیطلرندە وبالعموم هند مسلمانلری اوزرندە برسوء تأثیر حاصل ایدەجك وبالنتیجە اورادە اوکی النمیەجق برصورتدە قیام وعصیانك سرزدۀ ظهور اولمسنە یاردم ایتدکدن بشقە ، عین زماندە کرك ایتالیا وکرك بالقان حکومتلری نزدندەدە روی قبول وتحسین کورمیەجکدر . هلە بحرسفید حاکمیتندە کندینی انکلترە وفرانسە قدر برصاحب حق عد ایلە استقبالی بوکا مربوط تلقی ایدن ایتالیا دولتی انکلترەنك بو تجاوزاتی هیچ بروقت سکوتلە کچیشدیرمیەجکدر. اکر تخمینمزدە یاکیلمزسە، بوکون‌دکلسە، هرحالدە بوهفتە ظرفندە ایتالیانك کورولتولی ، طنین انداز نوطەسنك انکلترە وفرانسەیە ویریلەجکنە امین اولملی‌یز . ایتالیا بوغازك بومباردمانە — هلە فرانسە وانکلترە طرفندن اولمسنە — اصلا طیانەمیەجقدر . چونکە معاذالله موفقیتلری هرحالدە ایتالیانك اقبال و استقبالی ایچون ایی برشی تشکیل ایتمز .

ایتالیانك بحرسفیددە وطرابلس غربدە ، ارناودلقدەکی منافع حیاتیە وسیاسیەسنە بوحال بویوك برضربە دیمکدر. ایتالیایی بیطرفلقدن — ائتلاف مثلث علیهنە اولەرق — چیقارەجق اولان انکلترە وفرانسەنك بوکستاخلقلری کندیلرینە جوغە اوطورەجغنە شبهە ایتمەملیدر. ایتالیانك اتفاق مثلث کتلۀ محاربەسنە اشتراك ایتمسی ایسە ، هم بالقانلر اوزرندە همدە ائتلاف مثلثدن انتقامە مهیا اولان بالجملە حکومات وملل اسلامیە اوزرندە کرکی کبی تأثیر ایدەجك وکائناتی بوغاصب ، حق طانیمز ، مغرور ائتلاف دولتلرینك باشنە اوشوشدیرەجکدر .

بناءً علیە بزم ایچون کمال سکونتلە وقایع آتیەیە نکران اولمق ومتانت ووقارمزی الدن براقمامق دها طوغریدر . ذاتاً بز حربك ابتداسندن ، استقبالمزك پروغرامنی تنظیم وهرشیئی لایقیلە حسابە داخل ایتمشزدر. یاپەجغنی بیلن وآدیملرینی وقتیلە حاضرلامش اولان بز مسلمانلر ایچون بوندن بشقە بردوشونجە اولەماز . چناق قلعه بومباردمانی ایی دوشونیلیرسە مسلمانلقلە نصرانیت آرەسندە ، استقبالدە اك بویوك بر علامت فارقە وخط فاصل تشکیل ایدییور کە بوکا مسلمانلر چوقدن انتظار ایدوب طوریورلردی .

موجیمکه آسودکی ماعدم ماست ؛
مازندە بآنیم کە آرام نداریم !

س . م . توفیق

شؤون

ائتلاف مثلثه قارشی جهاد اسلام

چناق قلعه : تبلیغات رسمیە:

١٢ شباط : بوکون دشمنك قوتلی اون زرهلیسی چناق قلعه بوغازی مدخلندەکی طابیەلریمزە قبل الزوال ساعت اوندە آتش آچەرق بعدالزوال ساعت بش بچغەقدر دوام ایتمش وبعدە بوزجە آطە استقامتنە چکیلمشدر. آناطولی ساحلندەکی طابیەلریمزدن انداخت ایدیلن مرمیاتدن

دشمنك « آغا ممنون » سيستمنده بر زرهليسيله دها ايكى زرهليسنك خساره اوغراديغى ترصدات نتيجه‌سنده آكلاشيلمشدر .

١٣ شباط : دونكى يدى ساعتلك بومباردمانده دشمن كميلرينك آغيرطوپلرى چناق قلعه بوغازينك خارجى استحكاماتى بر ايكى نقطه‌ده خساره اوغراتمش وبوكا رغماً طرفمزدن يالكز بش شهيد ١٤ مجروح اولمشدر . بوكون دخى دشمن دونغماسى بومباردمانه دوام ايتمش ، فقط اوكله‌دن صوكره سدالبحر بطاريه‌مزك آتش ساحه‌سى خارجنه چيقمشدر .

١٤ شباط : بوكون چناق قلعه بوغازينه دشمن فيلوسى طرفندن تعرض وقوع بولمامشدر .

١٥ شباط : دشمن دونغماسى بوكون سدالبحر استحكامنه اوزون فاصله‌لر ايله آتش ايتمشدر .

١٦ شباط : دشمن دونانماسى سدالبحر بطاريه‌سنه‌قارشو بوكونده بطى برصورتده آتشه دوام ايتدى . بعض نقاطه كشف قوللرى اخراج ايچون يايديغى تشبثلر عقيم براقيلدى ، بالآخره دشمنك بش زرهليسى ديكر برقاچ بطاريه‌لريمزه قارشو بلا موفقيت آتش ايدرلركن بطاريه‌لريمزدن انداخت ايديلن يدى مرمينك اصابتى اوزرينه كرى چكيلمكه مجبور اولمشدر .

١٧ شباط : دشمن دونانماسى بوكون چناق قلعه بوغازنده‌كى استحكاماتمزه اوچ ساعت بلا موفقيت آتش ايتمش وبطاريه‌لريمزك مؤثر مقابله‌سى اوزرينه كرى چكيلمكه مجبور اولمشدر .

عينى زمانده درت فرانسز زرهليسندن وطورپيدولردن مركب بر دشمن فيلوسى (معارض) كورفزى ساحلنده‌كى مواضعمزى هيچ بر نتيجه آلده ايده‌مكسزين بومباردمان ايتمشدر . طياره‌لريمزدن دشمن كميلرينه موفقيتله بومبالر آتلمشدر .

قلعهٔ سلطانيه‌دن ١٧ شباط تاريخيله عثمانلى آژانسنك تبليغاتى : دشمن دونانماسى بوكون دخى بومباردمانه دواميله آلتى يوزى متجاوز مرمى آتمش ايسه‌ده هيچ برتأثير حاصل ايده‌مه‌مشدر . طرفمزدن آتيلان مرميلر « قونتر آميرال » كميسنك آرقه ديركنى قيرمش ودشمن كميلرينه برقاچ دفعه اصابت ايتمشلردر . دون گيجه بوغازه كيرمك تشبثنده بولونان دشمن طورپيدولرينك اوزرلرينه بطاريه‌لريمز طرفندن آچيلان آتش نتيجه‌سنده بونلردن بريسى باطيرلمش وديكرلرى ده درحال رجعته مجبور ايدلمشدر .

عراق :

١٧ شباط : عراقده « اهوز » جوارنده ميتراليوز ايله مجهز ايكى انكليز سوارى بلوكى ايله كشف قوللريمز ومجاهدين آره‌سنده وقوع بولان مصادمه‌لرده دشمن اللى مقتول وبرچوق اسلحه ومهمات ترك ايده‌رك فرار ايله‌مشدر .

عقبه :

بر فرانسز قروازورى ١٠ شباطده عقبه جوارينه ١٠٠ قدر عسكر چيقارمشسه‌ده مفرزه‌لريمزله ٢ ساعت دوام ايدن مصادمه نتيجه‌سنده دشمنه تلفات ويرديريله‌رك كميلرينه چكيلمكه مجبور ايدلمشدر. دشمنك طوپ ومتراليوز آتشلرينك شدتنه رغماً يالكز ٣ نفر شهيد و٣ مجروحمز واردر .

مصر :

(قوريه ده‌للاسه‌را) غزته‌سنك قاهره مخابرى سودان اردوسنده عسكر فراريلرينك عددى هركون تزايد ايتمكده ومصر اوزرينه يوروين اون درت بيك قدر مجاهدين سنوسيه‌نك هرطرفده حسن قبوله مظهر اولمقده بولنديغنى غزته‌سنه كوندرديكى بر تلغرافنامه‌ده اشعار ايديور. ديكر طرفدن استانبول غزته‌لرى مصرده‌كى مسلمانلرك مصر سلطانى نامنه اصدار ايديلن اوامر واخطاراتدن هيچ برينى طانيمق ايسته‌مدكلرينى وخطبه‌نك خليفهٔ مسلمين نامنه قرائتنى طلب وادعاده اصرار ايلدكلرينى يازييورلر .

§ (سالوم) دن روما غزته‌لرينه وقوع بولان اشعاراتده سنوسى مجاهدلرينك پيشدار قطعاتنى تشكيل ايدن اون يدى بيك كشيلك بر قوتك كمال سرعتله مصره صوغرى ايلرولمكده اولديغى بيلديرلمكده‌در.

طلبهٔ علومدن محمد نجاتى افندى‌يه

محترم افندم ،

ديش فيرچه‌لرينك نه‌دن اعمال اولونديغنه دائر نجلرده ايراد بويورولان سؤالكز كمال اهميتله نظردقتمى جلب ايتدى. بوخصوصده، بوفيرچه‌لرى اعمال ايدن فابريقه‌لردن، اجراى تحقيقاتده بولوندم . عموميت اعتباريله مختلف حيوان قيللرندن اعمال اولونديغى كبى بعض نباتات اليافندن‌ده ياپيلديغنى بيلديرديلر. شوحالده قطعى برحكم ويرمك جائز اوله‌ماز . بناءً عليه كيمياكر طرفندن تحليل اولنوبده هانكى قيلدن اعمال اولنديغى تعيين ايدلدكجه هر هانكى برفيرچه حقنده شبهه باقى‌در .

فقط بز مسلمانلرجه فيرچه‌يه نه‌حاجت! بزم نه‌كوزل مسواكمز واردر. لكن بز اونده‌كى خواص نافعه‌يى تقدير ايده‌ميورز. بوكون مسواكك فيرچه‌يه مرجح اولديغى فناً وتجربةً آكلاشيلمشدر . اوروپاده بيله بكچوق ذوات مسواك استعمال ايديور . شو حالده بنده‌كزه قاليرسه اخوان دينك مسواك قوللانملرينى توصيه ايدرم.

ديش طبيبى

محمد خدا ويردى

حقوق مطبعه‌سى — اشرف اديب

سبیل الرشاد

آبونه شرائطی

ممالک عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالک اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدله‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمک شرطیله ستون یازیلر هر هانکی بر غزته طرفندن اقتباس اولونه بیلیر .

مکتوبلرک ، امضالرک واضح اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

ممالک اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک آدرسلرینک فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنک واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر: محمد عاکف

صاحب ومدیر مسئول: اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد .

عدد ٣٣٠ | ٢٤ ربیع الآخر ١٣٣٣ | پنجشنبه | ٢٦ شباط ١٣٣٠ | جلد ١٣

حدیث شریف

غزوة فی البحر مثل عشر غزوات فی البر والذی یسدر فی البحر کالمتشحط فی دمه فی سبیل الله .

مآل شریفی

دکزده‌کی بر غزانک اجری قاره‌ده‌کی اون غزانک اجرینه معادلدر. دکز اوستنده باشی دونن (غازی) ده الله یولنده کندی قاننه بولانمش کیمسه کبیدر .

بو حدیث شریفی ابن ماجه ام الدرداء رضی الله عنهادن روایت ایتمشدر .

حدیث شریف

المائد فی البحر الذی یصیبه القیء له اجر شهید والغرق له اجر شهیدین

مآل شریفی

دکزده باشی دونوب ده قیئه مبتلی اولان (غازی) ایچون بر شهید، (فی سبیل الله دکز سفرینه چیقوب ده) بوغولان کیمسه ایچونده ایکی شهید اجری واردر.

بو حدیث شریف سنن ابی داودده ام حرام بنت ملحان رضی الله عنهادن مرویدر

حدیث شریف

ان شهداء البحر افضل عندالله من شهداء البر

مآل شریفی

دکز شهداسی عندالله قاره شهداسندن افضلدرلر .

بو حدیث شریفی طبرانی معجم کبیرنده سعد بن جنادة رضی الله عنهدن روایت ایدیور .

احمد نعیم

فقه وفتاوی

جوازک احکام شرعیه‌دن اولوب اولمدیغی

منصوری زاده سعید بک افندی‌یه

« اجتهاد خطالری » عنوانلی باطل وهذیان دیدیککز مقاله‌کزک شرحنی آتی‌یه بالتعلیق بو دفعه مابعدلی جوابنامه‌کزده‌کی اقوالی قواعد علمیه‌یه توفیقاً رد وجرح ایده‌جکم . اقوال واهیه‌کزی اوچ ماده‌ده ایضاح ایدیورم :

اولا — بعض معتزله‌نک طبقات حنفیه وشافعیه‌ده داخل اولدقلرینی اوزون اوزادی‌یه بیان ایتدیکم حالده استیضاحک وجهنی اکلایه‌مدیغکزی بیان بیوریورسکز .

منشأ غلطکزی میدانه چیقارمق ایچون بویله بر سؤال وضع ایتدیکمی اکلایه‌میه‌جق نه واردر ؟ « اصول فقهده معتزله‌نک ، اهل سنتک کبی مذهبلر یوقدر » سوزی مقصده تعلق ایتمدیکندن اوراسنی مناقشه ایتمیه‌جکم. فقط تلویحدن نقل ایتدیککز فقراتی انتقاد ایده‌جکم. دلیلکز سزکده تصریحکز و جهله قبل البعثه اولان افعال اختیاریه‌نک حکمنی بیان ایدیور. سبیل الرشادک ١٢ نجی جلدینک ٢٩٩ نجی صحیفه‌سنده بونی ذکر ایلمش ایدم؛ ظن ایدرم که منظور عالیلری اولمشدر؛ تلویحک بعض معتزله وبعض حنفیه وشافعیه دیدیکی ذواتک کیملر اولدیغنی عین صحیفه‌ده کوره‌بیلیرسکز . رازی محصولده بعض معتزله وبعض حنفیه وشافعیه دیدیکی جهتله تفتازانی تلویحده بویله ذکر ایتمشدر. منتخبده‌ده بویله مذکوردر.

انجق شيخ الاسلام ابن تيمية الحرانى منهاج السنه‌ده « قالت الحنفيه » ديمش، امير ابن الحاج التقرير والتحبيرده « اكثر الحنفية سيما العراقيين »[۱] سوزيله شيخ الاسلام الحرانى‌نك قولنى تقييد ايتمش اولمسنه مبنى سبيل الرشادده تقييد وجهله يازلمشدر .

جوازك حكم شرعى اولماسى دعواسى ايله، قبل البعثه اولان افعال اختياريه‌نك مباح اولمسى مسئله‌سى آره‌سنده اصلا ملازمه يوقدر . اكر تلويحده آيروجه بعض حنفيه وشافعيه مذهبى اولمق اوزره جوازك حكم شرعى اولديغنه دائر برعباره كورمش ايسه‌كز همان نقل بيوروك . يوقسه دليلكز دعوايى استلزام ايتمز . اعاظم اصوليين حنفيه‌دن ابن الهمام التحريرده ، اعاظم علماى شافعيه‌دن غزالى المستصفاده، اعاظم اصوليين مالكيه‌دن ابو العباس القرافى تنقيح الفصولده ، مشاهير اصوليين حنفيه‌دن فنارى فصول بدايعده بو ايكى مسئله‌يى آيرى آيرى يرلرده يازيورلر . ايشته سزه درت كتاب !

شرح مختصر المنتهى ، فصول البدايع ، التقرير والتحبيرده بيان اولنديغنه كوره افعال اختياريه‌ده معتزله‌نك اوچ مذهبى واردر : بعضلرينه (بصريين) كوره افعال اختياريه مباح، بعضلرينه (بغداديين) كوره حرامدر، برقسمى‌ده توقف ايله حكم ايتمشدر. هراوچ رأيه حنفيه‌دن قائل اولان وارايسه‌ده چوغى رأى اولى ترجيح ايتمشلردر، معتزلهٔ بصريينه كوره اباحه فعل وتركده‌كى حرجى نفى، معتزلهٔ بغداديينه كوره نفى حرجى عقلك حكمى ، جمهوره كوره نفى حرجى شرعك حكمى‌در. بوبابده بشقه برمذهب معلوم دكلدر.

بعثتدن اول اولان افعال اختياريه‌نك اباحه‌سنه قائل اولان فقهانك هرحالده جوازه حكم شرعى دكلدر ديملرى لازم كلمز. بعض معتزله افعال اختياريه‌نك اباحه‌سنه قائل اولمغله قبل البعثه اباحه تحقق ايديور ديه‌رك اباحهٔ شرعيه‌يه احتياج كورميور، حتى اباحه‌نك بر حكم عقلى اولديغنى بيله قبول ايتميور. كوريليوركه بعثتدن اول اولان افعال اختياريه‌نك اباحه‌سنه قائل اوله‌رق بالنتيجه جوازه حكم شرعى دكلدر ديه‌ن انجق بعض معتزله‌در. بعثتدن اول اولان افعال اختياريه‌نك اباحه‌سنه قائل اولان حنفيه وشافعيه آيروجه اباحهٔ شرعيه‌يه قائل اوليورلر. اباحهٔ شرعيه نفى حرج ديمك دكلدر ، بلكه ابن الحاجبك مختصر المنتهاده تصريحى وجهله خطاب نفى حرج، قرافى‌نك تنقيح الفصولده تصريحى وجهله اعلام نفى حرجدر.

اباحهٔ اصليه‌نك حكم شرعى اولمديغنى صدر الشريعه تصريح ايديور، سبيل الرشادك ۳٤۹ نجى صحيفه‌سنده « اباحهٔ اصليه اثر خطاب دكلدر » دينلمش ايدى. اباحهٔ اصليه بشقه، اباحهٔ شرعيه ينه بشقه‌در. ظن ايدرمكه بو ايكيسنى قاريشديريورسكز .

تلويح صاحبى تفتازانى مختصر المنتهى حاشيه‌سنده اباحهٔ شرعيه شرعده مستعمل اولان اباحه‌در ديور .

بناءً عليه بعثتدن اول اولان افعال اختياريه‌نك اباحه‌سى جوازك حكم شرعى اولماسنى استلزام ايتمز ، دليلكز دعواكزى استلزام ايدر وجهله سوق اولونمامشدر، تقريب تام دكلدر .

بركره‌ده درت كتابه مراجعت ، تلويحه دقت بيوريله !

ثانياً — جوازك حكم شرعى اولوب اولماسى مسئله‌سنك امر اصطلاحى اولديغنى قبول ايتميورسكز. بوبابده ايراد ايلديكم ادلهٔ ثلاثه‌دن يالكز برينه جواب ويرمك ايستديككز حالده هنوز ايكيسندن بحث بيورمديكز، آنلره دائر شق شفه ايتميه‌جكميسكز؟ بوجهتده كچن هفته‌كى مقاله‌مده ذكر اولنان اون يدى ماده‌يه علاوه بيوريله !

— كم آتيناهم من آية بينة —

ثالثاً — ادلهٔ ثلثه‌دن برنجيسنه جواب ويرمك مقصديله اصول الحضريدن نقل ايتديكم فقراتى رده قيام ايديورسكز ، مؤلفنك «جمهور شارعك سكوتى » ابحث « قوه‌سنده برخطابدر ديورلر» ديمسى ايله ، اصول فقهه اصلا واقف اولمديغنى بالاستدلال ائمهٔ اصولى آنك قولندن تبرى ايديورسكز . حيرت !

آ كوزم ! اصول الحضرى‌يى بركره‌جك اولسون كوزدن كچيرديكزمى ؟ مؤلفى محمد الحضرى‌نك وقوفسزلغى بوسوزيله نصل آكلاديكز؟ حكمده استعجال ايديورسكز. بو استدلالكز «فلسفهٔ جديده‌ده «تعداد ناقص سفسطه‌سى» دينير. مؤلفك بو سوزى فرض ايدملكه جمهور سوزى دكلدر . فقط هرحالده اصول فقهه وحديث شريفه مطابقدر .

۱ — اصول الحضرى‌نك قولى اصول فقهه موافقدر :

ا — حنفيه وشافعيه طريقلرى اوزره يازيلان كتب اصوليهٔ مشهوره‌دن « مسلم الثبوت » ده شويله دنيور : لان كل ماعدم فيه المدرك الشرعى للحرج فى فعله وتركه فذلك مدرك شرعى لحكم الشارع » .

ب — « فصول البدايع »ده شويله دينور : « عدم المدرك الشرعى مدرك شرعى فى مباح الاصل عندالبعض » .

ج — بيضاوى منهاج الاصولده عدم المدركى ادلهٔ مقبوله‌دن كوستريور ، شرح منهاجده عدم المدرك دليلنك شافعى عندنده معتبر بردليل اولديغى ذكر اولنيور . هرآنده عدم المدرك دليلى ، حجج فاسده‌دن كوسترلديكى جهتله عجبا بوندن ناشى‌مى « علماء اصول وفقهاء مذاهب بويله سوز سويلمكدن چوق عالى ومنزهدرلر » ديورسكز ؟

د — جوازه حكم شرعى ديه‌ن فقهاى داووديه حتى اماميه واباضيه شرعك سكوتندن اباحهٔ عامه استخراج ايتميورلرمى ؟

شرعك سكوتى استصحاب ديمك دكلمى؟ بعثتدن اول اولان افعال اختياريه مباح اولور، بعثتدن صوكره حاليله قاليرسه ، حكم اصلى تقرير اولنورسه استصحاب اولمزمى ؟ برشيئك حالى اوزره براقق استصحاب دكلمى ؟

آرتق اصول الحضرى‌ده‌كى قولك اصول فقهه موافق اولديغى ادلهٔ اربعه ايله ثابت اوليور .

[۱] امام محمدك‌ده بو مذهبه اشارت بيورديغنى امير ابن الحاج تصريح ايديور .

۲ — اصول الحضرى‌نك قولى حديث شريفه موافقدر : اصحاب سننذن ترمذى ايله ابن ماجه شو حديث شريفى تخريج ايديورلر : « الحلال ما احله الله فى كتابه والحرام ماحرمه الله فى كتابه وما سكت عنه فهو مما عفا عنه » حديث شريفنده اصول الحضرى‌ده‌كى قولى اثبات ايديور.

غريبى شوكه « بو سكوت عجبا قبل البعثه اولان سكوته شامل ميدر » ديورسكز .

آ برادر ! قبل البعثه اولان اباحه اباحهٔ اصليه‌در ، اباحهٔ اصليه حكم شرعى دكلدركه شرعك اندكى سكوتى « ابحته » قوه‌سنده اولسون. قبل البعثه اولان سكوت برحكم دكلدر ، فقط بعد البعثه اولان سكوت برحكمدر . حديث شريف موجبنجه عفودر ، اباحهٔ شرعيه‌در ، هيچ اولمزسه برحكم تقريرى‌در !

دها غريبى « ائمهٔ مذاهب جائز اولان شيلرك كافه‌سى (خلق لكم مافى الارض جميعاً) آيت كريمه‌سيله ثابتدر ديرلر » ديه‌رك دعوايى دليل واحده قصر ايتمك ايستيورسكز. بر دعوانك متعدد دليلى اولمزمى ؟ بيلكزكه ائمهٔ مذاهب متعدد دليل ايله اثبات ايديورلر. نته‌كيم ابروجه قرافى « اعطى كل شئ خلقه ثم هدى » آيت جليله‌سى ايله ، داووديه ، اماميه ، اباضيه ذكر اولنان حديث شريف ايله ، بيضاوى « قل من حرم زينة الله التى اخرج لعباده والطيبات من الرزق » ، « احل لكم الطيبات » آيت جليله‌لريله ، شوكانى « قل لا اجد فيما اوحى الى محرما » ، « وسخر لكم مافى السموات وما فى الارض جميعا » آيت جليله‌لريله ، « ان اعظم المسلمين فى المسلمين جرماً من سأل عن شئ فحرم على السائل من اجل مسئلته ـ رواه الصحيحان » ، « الحلال ما احله الحديث » حديث شريفلريله ، معتزله دليل عقلى ايله اثبات ايديورلر.

احاديث شريفه‌يى تتبع ايتمكسزين وامهات كتبه مراجعت ايلمكسزين تلويح ايله يوله چيقان يايه قالير !

وكم من عائب قولا صحيحاً ✽ وآفته من الفهم السقيم
ولكن تأخذ الاذان منه ✽ على قدر القريحة والفهوم

ازميرلى

اسماعيل حقى

سياست عادلهٔ اسلاميه

حضرت ابوبكرك اردو قوماندانه وصيت حكيمانه‌سى

خليفهٔ رسول الله ابوبكر الصديق رضى الله عنه حضرتلرى اردو قوماندانلرندن برينه آتيده‌كى وصيتى يازمشدر :

« يوله چيقديغنده آرقداشلرينه عنف ايله طاورانمه ، آنلرى اغضاب ايتمه . صاحب رأى اولانلريله استشاره ايت . عادل اول وظلمى كندكدن اوزاقلاشدير . چونكه ظالم اولان برقوم هيچ بر وقت فلاح بولمز ، موفق اولمز . « اذا لقيتم الذين كفروا زحفاً فلا تولوهم الادبار ومن يولهم يومئذ دبره الا متحرفاً لقتال او متحيزاً الى فئة فقد باء بغضب من الله » = دشمنلرله قارشيلاشنجه ، ـ تكرار هجوم نيتيله كرى چكيلن ، ياخود مسلمانلردن ديكر محاربلره ياردم نيتيله برطرفه التحاق ايده‌نلر مستثنا اولمق اوزره ـ حربدن يوز چويرنلر اللهك غضبنه مستحق اولورلر . » موفق اولديغكز تقديرده ياشليلرى ، قادينلرى ، چوجقلرى اولدورميكز . آغاچلرى ياقمايكز ، اغاجلرى كسمه‌يكز ، ييه‌جككزدن فضله حيوان ذبح ايتمه‌يكز .

متاركه ايدرسه‌كز غدر ايتميكز ، مصالحه ايدرسه‌كز نقض ايتمه‌يكز . يولكزده ، صومعه‌لرده يشايان راهبلره تصادف ايده‌جكسكز . بونلرى اوغرنده انفراد ايتديكلرى ، وكنديلرى ايچون راضى اولدقلرى حالده براقيكز . صومعه‌لرينى ييقمه‌يكز واونلرى اولدورمه‌يكز والسلام . »

جهاد مقدس وعالم اسلام

طوفان نوحى متعاقب تاريخ بشريتده ايكنجى بر قان طوفانى وقوع بولدى. بو طوفان آوروپا كيرودار موحشنده قاباريور ودهشتيله جهانى استيلا ايديور ؛ لكن مؤمنلرك خلاصى ايچون ينه بر سفينهٔ نجات بليردى. بو سفينهٔ نجات جهاد مقدسدر .

بديهيدركه ، بز بو سفينه‌يه راكب اولديغمز حالده او طوفانك جبل آسا طالغه‌لريله چارپيشه‌جق وچالقالانه‌جغز. فقط هرحالده جودى‌يه واره‌جق وقورتولاجغز. يالكز اوشرطله‌كه ثباتكارانه وفدا كارانه جهاد ايده‌لم .

شمدى عالم اسلامك بو جهاد ايله اولان علاقه‌سنى نظر تدقيقه آله‌جق اولور ايسه‌ك نتيجهٔ تفحصمزده حكم ايدرزكه عالم اسلامك حياتى واستقبالى بو جهادك نتيجه‌سنه مربوطدر. بو جهادك مظفريت ايله نتيجه‌لنمسى ، عالم اسلامك حيات واستقبالنك تأمين اولنمسى ديمكدر. جهاد مقدس مقدرات اسلاميه او درجه حاكمدر .

بونى تشريح ايده‌لم :

عالم اسلامك ماضيسنى وحال حاضرينى تدقيق ايدر ، علل سقوطمزك اك مدهشنى آرار ايسه‌ك نتيجه‌ده « تفرق » علت قاتله‌سنى كورورز .

تفرقدركه مسلمانلرى بربرينه يابانجى قيلدى ، آره‌لرنده قانلى منازعه‌لر وجوده كتيردى . پارچه‌لنمه‌لرينه وبرر برر قولايجه دام سفالته دوشمه‌لرينه ، اك تحملسوز اشكنجه‌لره معروض قالملرينه سبب اولدى .

تفرقدركه مسلمانلره بيگانه‌لك ، شعورسزلك ، يكديكرينه قارشى لاقيدلك امراضنى كتيردى ومعاذالله (اضعف الايمان) دركه‌سندن دها سافل قلبلر طاشيمه‌لرينه بادى اولدى .

تفرقدرکه قراللرینك تاجلری ، تختلری ، سرتاسر مملکتلری ، ملتلری کلهٔ حقك قارشوسنده زانو زمین اجلال وتعظیم اولان متمردلری اوزریمزه مسلط ویزی مسکنت و اسارت زنجیرلرینه محکوم ایتدی .

تفرقدرکه اندلسدن، او مدنیت اسلامیه‌نك رنکین وسحاریوردندن مسلمانلرك معلوم اولان شناعت ایله طرد اولنملرینه سببیت ویردی . وغدار محترصلرك اشتهای استیلا کارانه‌لرینی آچدی ، دیار اسلامی تقسیم ایدلمش برغنیمت حالنه کتیردی .

تفرقدرکه دنیانك الـفیضلی ذکالرینی پارلادان مؤسسات عرفانمزی بر خرابه، مدنیت عالیه‌مزی حالت احتضاره کتیردی. چونکه تفرق «ضعف» زهرینی برابر کتیرر. ضعف ایله زهرله‌نن برملتك نصیبی ایسه ایر کچ اضمحلالدر، سقوطدر .

نهایت تفرقدرکه قوهٔ اعجازیه‌مزی غائب ایتمه‌مزه بادی اولدی . قوهٔ اعجازیه‌سنی غائب ایدن حکومت وملتلر چوق کچمه‌دن هرشیئی غائب ایدرلر .

لمثل هذا یذوب القلب من کمد
ان کان فی القلب اسلام وایمان

کورولیورکه بو علتدن قورتولمق ایچون غایت مؤثر بر دوا لازم. ایشته جهاد مقدس بو دوای شافیدرکه وجود اسلامك عضویتلرینه شوکت اسلامیه‌یی استرداد ، مدنیت اسلامیه‌یی ترصین ایده بیله‌جك قوت حیاتیه‌یی ویریور ، قوت اعجازیه‌سنی اعاده ایدییور . بو دوادن حصه‌مندشفا اولمیانلر اوزهرك زبون خسرانی اولمقده دوام ایده‌جکلردر. ایشته جهاد مقدسك فرضیت عینیه‌سنك حکمتی بو شفای اسلام کوستریر. کروه متخلفین او نعمت جهانقیمتك قدرینی بیلمیانلر ، ا کلامیانلر وحس ایده‌میانلردر. « لهم قلوب لایفقهون بها ولهم اعین لا یبصرون بها ولهم آذان لایسمعون بها » .

دیمك جهاد مقدس ناقابل اجتناب بر واقعهٔ اسلامیه ، بر واقعهٔ سیاسیه‌در که برسورو اسباب متقدمه‌نك انکشافیدر. بو انکشاف ایسه معنوی بر قدرت ایله مؤید بولنیور، یعنی ناقابل تدمیردر. بو قدرت معنویه نه‌در؟ شبهه‌سز درت یوز ملیون مسلمانك روحی. بو درت یوز ملیون نقدر صیقی باغلانیر ایسه قدرتیده او نسبتده بویکسك ، قوتیده او نسبتده ناقابل انهزام اولور. بو برقضیهٔ مسلمه‌در .

ایشته مقام خلافت صولك قرارینی ویره‌رك مسلمانلری قورتارمق ، تفرق زهرینی تعقیم ایتمك، مسلمانلرك قدرت معنویه‌لرینی، قوهٔ اعجازیه‌لرینی طوپلامق، حق حیاتلرینی تأمین ایتمك ، الحاصل اعلای کلمة الله غایه‌سنك قدسیتنده کیزلنن علوی املری تحقق ایتدیرمك ایچون بالفعل جهاده باشلادی، مسلمانلری جهاده دعوت ایتدی، قفقاسیا، آذربایجان، عراق ، مصر ، چناق قلعه ، بحرسیاه جبهه‌لرنده اعدای اسلام ایله فدا کارانه وقهرمانانه برصولت مهیبه ایله حربه طوتشدی . بر جبهه‌دن مغرب اقصایه قدر شعشعهٔ سطوت اسلامیه‌یی ایریشدیره‌جك ، افریقانك شمال ووسطنی نوره غرق ایده‌جك اردوسی مصره طوغرو یوریبور؛ او معزز اسلام یوردینی تخلیص ایله افریقایی وحدت اسلامیه‌نك حظیرهٔ مقدسه‌سنه الحاق ایتمش اوله‌جقدر . دیکر جبهه‌دن ینه شعشعهٔ سطوت اسلامیه‌یی قافقاس وآذربایجاندن اقصای مشرقه قدر ایریشدیره‌جك اردوسی ایلرلیور . اورالرده أفول ویا متمایل أفول اسلام مملکتلرینی احیا ایتمك عزمیله جهاد ایدییور. خلافت اردوسی الك بویکسك معناسیله وحدت اسلامیه‌یی ترصین ایدییور، که بو سایه‌ده نجات اسلام وقوع بوله‌جقدر. تفرق وضعف ایچنده کچیریلان حیاته نهایت چکیله‌جکدر . الحاصل عالم اسلام اسکی مدنیت محتشمه‌سندن دها پارلاق بر مدنیتك ، اسکی سطوت جهانکیرانه‌سندن دها قوتلی بردولتك تملی بو وحدت اسلامیه سایه‌سنده جهاد مقدسك موفقیت ایله نتیجه‌لنمسیله قوره بیله‌جکدر. کرهٔ ارض اوزرنده هرهانکی مسلمانك طاشیدیغی یکانه امل بودر. چونکه شدائد حاضره بتون روح اسلامی صیقمقده‌در .

ایشته مقام خلافت بو وظیفهٔ مقدسه‌یی ایفا ایدییور. دیمك ایران کبی ، افغان کبی اولدقجه استقلالنی محافظه ایدن ، سربستیٔ حرکاتنه مالك اولان ممالك اسلامیه مقام خلافتك کشاد ایتدیکی راه نجاته کیرملیدرلر. اردولریله، بتون قوتلریله جهاد ایتملیدرلر. قرده‌شلرینی قورتارملیدرلر. یوقسه عاقبت ینه اوقرده‌شلرك دوچار اولدیغی عاقبتدر: زنجیر اسارت ایچنده ذلیلانه برحیات . شبهه‌سز ایرانلی، افغانلی وبتون اسلام قرده‌شلریمز بوکبی عاقبت فجیعه‌نك محکومی اولمقده‌کی تهلکه‌لری پك اعلا بیلیرلر . جهادك حیات واستقبال اسلام ایله نقدر علاقه‌دار اولدیغنی تقدیر ایدرلر. سکون ویا انتظارده ایسه هیچ برفائده اولمدیغی درکاردر . بوکون ینه « لاعاصم الیوم من امر الله الا من رحم » اللهك مرحمته شایان اولانلردن ماعداسنه نجات یوقدر . «که شایان مرحمت اولانلر سفینهٔ نجات ایله اوقوجه طوفانی یارمق ومرسای نجاته وارمقده تأخر ایتمزلر .

خلاصه جهاد مقدسك عالم اسلامله اولان علاقه‌سی حیاتیدر . جهاد استقبال اسلامه حاکمدر . بو حیات واستقبال ، مسلمانلرك قدرت معنویه‌سی ، قوت اعجازیه‌سی ایله مؤید اولورسه امیندر. بو امنیت ایسه بوکونکی جهاد ایله استحصال ایدیله‌جکدر .

مصرلی
عمر رضا

مكر ونفاق مدنيتنك أفولى

بابا جانلرى بوكون بويوك بر عجز وفتور ايچنده، اولاد نصارانك بربرينه دوشه‌رك مدهش قان دريالرنده بوغولمرينه، محو ومضمحل اولملرينه؛ مأيوس وحيران سيرجى اولقدن باشقه برشى ياپه‌ميور. ديكر طرفدن ملل نصارى آره‌سنده‌كى بوجدال خونينك، بو بغض وعداوتك كوندن كونه زياده‌لشديكنى كورن متفكرين ممكن مرتبه بونك اوكنه كچه بيلمك، هيچ اولمازسه قليجلرك كورلتمسى، باروتلرك توكنمسيله برابر بو خصومتده نهايت ويريله بيلمك ايچون مخاصمانك يالكز سلاحلره حصر ايديلمسنى، محاربه‌دن صوكراده ايز براقه‌بيله‌جك عداوتلر توليد ايتمكده اولان يكديكرينك مساوى ومعايبنه دائر نشريات خصمانه‌دن توقى اولونمسنى بيانامه‌لرله رجا ونياز ايديورلر. چونكه اقوام نصرانيه آره‌سنده آچيلان بو مدهش اوچوروم كيتدكجه دريكلشيور. كين وعداوت ملتلرك بتون افرادينه سرايت ايديور، قلبلرنده ناقابل حك ايزلر حصوله كتيريور. اكر بو، بويله دوام ايدرسه اوروپا مدنيتى ايچون، اوروپا قوملرى ايچون نه مدهش فلاكت! اونك ايچون شمديدن اوكنه كچمه‌يه اوغراشيورلر. فلمنكك، بيطرف قالان بو مملكتك يوزدن فضله علما، حكما ورجال سياسيه‌سى طوپلانه‌رق دول متخاصمه‌يه خطاباً بر بيانامه نشر ايديورلر. [۱]

لكن نه‌ديلسه فائده يوقدر. بو، بر سيل بلادر. بو، بر طوفان مصائبدر. بونك اوكنه طورمق بشرك يد قدرتنده دكلدر. بو، ييقه‌جق، خراب ايده‌جك، سيلوب سوپوره‌جكدر. اوكنه كچمك ممكن اولايدى، كچيليردى. حالبوكه اولجه بو عاقبتلر تقدير ايديليورميدى؟ هيچ شبهه‌سز هپسى بيلنيوردى. حتى بونك ايچون سنه‌لردن برى نه‌قدر چاليشيلدى؛ نه‌قدر حقلر، نه‌قدر مملكتلر چيكنه‌نيلدى!.. لكن ينه اجتناب ممكن اوله‌مادى. بيله بيله، كوز كوره كوره اقوام نصرانيه بوسيل بلايه قاپيلديلر؛ بوقان طوفانينه طوتولديلر.

بعضاً الله انسانلره جزالرينى كندى اللريله ويرديرر. بوده منكرلره قارشى بر معجزۀ الٓهيه‌در. آخرت آتشنه اينانمايانلره الله دنيا جهنملرى ياراتامازمى؟ ايشته ياراتدى. محشر نه‌در ديورلردى، لابد انسانلرك بر آنده محاسبه‌سى ممكن اولمازصانيورلردى. باقكز، ايشته ناصيل ممكن اوليور. بوكونك محشردن بر فرقى وارميدر؟ اوروپانك بوفلاكتدن از چوق آزاده قالمش بر فردى كوستريله بيليرمى؟ كوستريله‌مز. چونكه بو، بر روز حسابدر؛ فردلردن زياده ملتلرك حساب ويره‌جكلرى كوندر. الله زمان زمان بشرك باشنه بويله بر قيامت قوپارمش، انلرك حسابنى كورمشدر. بعض زمان اولور، انسانلر حكمت خلقتلرينى اونوته‌رق ضلالت يوللرينه دوكولورلر، فسق وفجورده، ظلم وفسادده بك ايلرى كيدرلر... حالبوكه بشرك بودرجه طغيانينه سنن الهيه مساعد دكلدر.

فردلر اولسون، ملتلر اولسون حدودى آشنجه مطلق آنى بر جزا قارشيلار. بويله اولماسه نظام عالم خللدن مصون اولماز.

اكمل مخلوقات اولان بشرك مكان ابديسى يالكز جهنم دكلدر. جنتده ينه انسانلر ايچون خلق بويورولمشدر. مقصد الهى بنى آدمك عرش كماله صعوديدر. فقط انسانلر بوغايه‌يه اوغراشمقله ايره‌جكلردر. ايشته ارض دنيان شورلر بومجاهده‌نك ساحۀ فعاليتيدر. يالكز ملكوتى بر محيط «انسان» ايچون حاضرلانان مرتبۀ علايه وصوله كافى دكلدر. مجاهده‌نك قيمتى معكوس ايكى موازى فرقك اورته‌سنده بولونمقده‌در. اونك ايچون بو يرلرده ظلمده، فساده اوله‌جقدر. لكن بو بوتون بوتون ايلرى كوتوروله‌مز. چونكه اووقت دنيا صرف شيطانى بر محيط اولور. آرتيق «انسان»لر ايچون بوراده يارينمق ممكن اوله‌ماز. ايشته نظام عالمك اختلالى بودر، كه طغيانك بودرجه‌سنه سنن الهيه مساعد دكلدر.

بشرك حياتنه باقكز، بوسنت الهيه‌نك دكيشديكنى كوره‌رميسكز؟ نيجه ملتلر، نيجه قوملر كلمش، كچمش. هيچ بريسى مكافاتسز، مجازاتسز قالمشميدر؟ حقدن، عدالتدن آيريلدقجه آلالابيلديكنه يوكسلمشلر. بوسايه‌ده نه‌قدر خرابه‌لر اعمار ايديلمش، نه‌قدر قسوتلى قلبلر نورلانمش، انسانلر نه‌قدر رفاه وسعادت كورمش!.. حقدن، عدالتدن آيريله‌رق باطله، ظلمه صاپنجه‌ده آلالابيلديكنه دوشمشلر. بوسببله نه‌قدر معموره‌لر خرابه‌زاره دونمش، نه‌قدر قلبلرى قسوت بورومش، انسانلر نه‌قدر ذلت ومسكنت چكمشلر...

---

[۱] مذكور بيانامه‌نك بعض فقره‌لرينى بروجه آتى نقل ايديورز:

«موضوع بحث اولان محررانده مخاصمه قارشى لازمۀ عدالتدن آيرلامق خصوصنجه اوفاق بر غيرتيله كوستريلمش اولمسى وهر علاقه‌دارك كندى مخاصمنه اك منفور، اك شنيع مقصدلرى اسناد ايتمكده بولنمسى صميمى بر تأثرله مشاهده ايدلمشدر. امضا صاحبلرى اليوم حال خصومتده بولنان ملتلر آره‌سنده دائمى بر عداوت پيدا ايتمك اوزره وقوع بولان تشبثاته قارشى سسلرينى مستمع قيلمقله كنديلرينى وظيفه‌دار كورديورلر وبيطرف بر ملته منسوب بولنملرينى بو وظيفه‌نك ايفاسنجه بر ممتازيت مساعده عد ايديورلر.

«احوال حاضره‌نك حسيات مليه‌يى غليانه كتيرديكى انكار ايديله‌مزسه‌ده، وطنپرورلك خصمانك اوصافنى تصديقه مانع اولمامق كركدر؛ بر قومك كندى نقائصنك مدركى اولمسى اونى دشمنى بالجمله مساوئ اخلاقيه ايله معلول كورمكه سوق ايتمه‌مليدر. ملتلر آره‌سنده خصومتك مناسبات سياسيه‌دن ايلرى كلديكنى ووقوعاتك مناسبات مذكوره‌ده حصوله كتيره‌جكى تبدلاتى كشف ايتمك امكان خارجنده بولنديغنى نظر اهميتدن دور طوتمامليدر.

«يالكز بالاده بسط ايتديكمز محررانده دكل، نشريات سائره‌ده وبالخاصه ملل مخاصمه مطبوعاتنده دشمن حقنده استعمال اولنان لسان اك شديد بردرجه‌ده كين وعداوتك اوزون مدت حكمنك دوامنى موجب اوله‌جق ماهيتده‌در. بو محاربه‌نك ايلك نتيجه‌سى اولان آلام حاضره‌يه علاوةً اليوم حال خصومتده بولنان ملتلرك صلحدن صوكره صنايع وعلومه وعلى العموم نعمت صلحك تأمين ايله‌بكى منافع عموميه‌يه عائد خصوصاتده تشريك مساعى ايتملرينك اوزون مدت بتون بتون ممتنع الامكان اولمسيله بيوك خالاره تصادف ايتمسنى انتاج ايده‌جكدر. عداوت پيداسنه چاليشانلر فكرلرك مخاصمينى صلحه طوغرى كتوره‌جك استقامتى آلمسنه مانع اولورلر...»

خير اولسون ، شر اولسون ، انسانلر يابدقلرینی ذره سنه قدر كوره جكلردر . بو ، بر قانون الهیدر ، كه دنیانك برندن اوبناسه بونك او كنه طورمق ممكن دكلدر . بشرك بویله عجزلری وار . طبیعتك اك مدهش قوتلرینی تسخیر ایدر ، انلره قارشی قویارده صوڭ اینه طبیعتك اك كوچك بر ضربه سنه قارشی مقاومت ایده مز ، خردوخاش اولور كیدر .

شیمدی الله ، جهانی قبضهٔ تسخیرلرینه آلان ملتلرك حساب كوننی ، روز جزاسنی بزه كوستردی . نه مدهش آن تاریخی ! شیمدی یه قدر مظلوم ملتلره قارشی ایقاع ایتدكلری جنایات ومظالمك هانكیسنی كورمه مش اولدیلر ؟ یابدقلرینك هپ عینه اوغرادیلر . معجزهٔ الهیه نك بو بو كلكنه باقیكزكه نور الهیی سوندورمك ایچون حاضرلادقلری سلاحلر بو كون كندیلرینه دوندی . دوكولن قانلر میلیونلری تشدی . سوڭ خانمانلر صاییلماز اولدی . مظلوملرك آلن تریله وجوده كلش نیجه معموره لر خرابه زاره دوندی . سلطنتلر دوریلدی ، تاج وتختلر برندن اویناری . یوزلرجه ملیون خلقدن فلاكت كورمدك ، مصیبته اوغرامادق هیچ بر فرد ، هیچ بر عائله قالمادی . نیجه عیش وسفاهت مجلسلری قبرستان اولدی . نیجه مغرور چهره لر ، شهرت وشانلر سرنكون اولدی .

اوروپا مدنیتی ایچین ، اوروپا قوملری ایچون بو نه مدهش فلاكت ! . بونلر ، بو « آلام حاضره » هنوز برشی دكلدر . ظالم ملتلر ایچون حوصله نك آله میه جنی دها دهشتلی فلاكتلر بكله نیر . بو مكر ونفاق ، بو ظلم وفساد مدنیتنك بوتون بوتون ییقیلمسی بشر ایچون بر آن سعادتدر . جهانی قبضهٔ تسخیرینه آلان بو « حال حاضرده بولونان ملتلرك زمان صلحده كی صنایع وعلومی ، وعلی العموم نعمت صلحك تأمین ایلدیكی منافع عمومیه (!) عائد خصوصاتده تشریك مساعی ایلملرینك » نتایجنی بز چوق كوردك . علملری مكر ونفاق ، صنعتاری جهنم زبانیلكی ! .. « منافع عمومیه » دیه ییقمدقلری سلطنت ، چیكنه مدكلری مملكت ، بوغمدقلری حریت قالمادی . ظلملریله ، یغما كرلكلریله سراسر بوتون جهان اضطرابه ، ضرورته ، سفالته دوشدی . او درجه ده كه تحت اسارتلرینه الدقلری ملتلری حیواندن اشاغی تولاندیلر ، أزدیلر . مال ، جان ، عرض ... هپسنه مسلط اولدیلر . بوتون افریقایی ، آسیایی صویدیلر ؛ ارسلان كبی دلیقانلیلری استقلال وحریت ایسته دكلری ایچون دار اغاجلرنده اصدیلر ؛ صالدیردقلری فحش اردولریله تلویث ایتمدك مملكت براقادیلر . نهایت اونلری اویله سرسم بر حاله كتیردیلر كه بو كون قیامتلر قوپیورده اوزواللیلر هنوز اویقودن اویانمشلر ، مخصوص بر رخاوت وعطالت ایچنده حیران حیران بو حقیقتی رؤیا ظن ایدیورلر .

هانكی خیر ایچون « تشریك مساعی » ده بولوندیلر ؟ .. نه وقت بر ملتك سلطنتنی دوه یرمك لازم كلدیسه اووقت هپسی قارتاللر كبی اوشوشدیلر ، اویوشدیلر . نه وقت ایچلرندن بریسی مظلوم بر ملتی بوغمه یه قالقیشوب ده اوزواللی فریاد ایتدیسه اوته كیلر آرقه لرینی چویردیلر .

بو مظالمی هپ منافع عمومیه نامنه ، هپ اوروپا مدنیتی نامنه ارتكاب ایتدیلر . شیمدی او مدنیتك اوزرندن نقاب قالقنجه بوتون جهان او مدنیتك ماهیتنی كوردی . بو حقیقتك تظاهری بشریت ایچون بیوك بر فائده در .

اوروپانك باشنه قوپان بو قیامتك بو قدرله قالمایه جغنی ، اوروپا اقوامنی دها مدهش فلاكتلره سوروكلیه جكی كندیلری ده آكلایورلر . آره ده كی كین وخصومتك دائمی بغض وعداوته انقلاب ایده جكندن تلاشه دوشیورلر . حالبوكه بونلر ظلمك ، وحشتك ، دینسزلكك نتایج طبیعیه سیدر . یر یوزنده فساد چیقارمه یه ، نور الهیی سوندورمه یه چالیشانلر قیامته قدر بغض وعداوتدن قورتولامایه جقلردر .

بو « بیطرف » علما ، حكما ، ظالملر ایچون حاضرلانان او مدهش عاقبتك ، او الیم خسرانك او كنه طوره بیله جكلرمی ظن ایدیورلر ؟ نه یاپسه لر ، نه سویلسه لر بیهوده در . بو نجه سنه در ایقاع ایدیلن ظلملرك جزاسی اویله اوچ كونلك بر فلاكتله نهایت بولورمی ؟

عینی دینه منسوبیت بو بیطرف علما ، حكما ورجال سیاسیه یی بوكبی انسانیتپرورانه یه سوق ایدیور . فقط اوروپالیلرك حقوقلری ده ، انسانیتلری ده هپ كندیلرینه منحصردر . فاس سلطنتی ییقیلیوركن ؛ جزائرك ، تونسك ، مصرك ، آفریقانك بوغازی صیقیلیوركن ؛ ایران پارچه لانیوركن ؛ روم ایلیده بشریتك كورمدیكی ظلملر ، شناعتلر اجرا اولنیوركن بو حكما ، بو علما ، بو رجال سیاسیه نه یاپدیلر ؟ اووقت نیچین بو مظالمی طوردورمق اوزره دولتلری تشریك مساعی یه دعوت ایتمدیلر ؟ طوردورمق دكل ، هیچ سسلرینی بیله چیقارمادیلر . اوفلاكت هپ بونلر طرفندن حاضرلاندی ، بو دولتلر او جنایاتده شریك ایدیلر . ائتلاف مثلث دنیلن بوتون بو غدار دولتلرك یكانه مقصدلری بوتون جهان اسلامی اسیر ایتمك ، اسلامیتی یر یوزندن قالدیرمق ، نور الهیی سوندرمك ایدی .

فقط نه اولدی ؟ سوندرمك ایسته دكلری نور جهان افروز اونلری یاقدی . محافظه سی عهدهٔ سبحانیده اولان بو دین مبین تأیید الهیه مظهردر . الله نه لره قادر دكلدر . عالم اسلامك كیجه كوندوز چالیشمه یه باشلادیغی زماندن اعتباراً یوزسنه ده تشكیل ایده بیله جكی بر قوتی بو كون جناب حق بزمله متحد قیلدی . دنیانك اك چالیشقان ، اك قهرمان بر ملتك مناقعنی عالم اسلامك منافعیله برلشدیردی ، اون میلیوندن فضله عسكر جیناره بیله جك المانلری اسلام محبی یابدی . بو ، یكرمنجی عصرك معجزه سیدر . دین مبینك یوكسلمسی ایچون ارادهٔ الهیه بویله تعلق ایتدی . بو بر فضل سبحانیدر . بونك قدرینی بیلملی ، شكرینی ادا ایتملی . بوده آنجق بوتون مسلمانلق عالمك جهاده اشترا كیله اوله بیلیر . بو كون هر مسلمان الدن كلن فدا كارلغی دریغ ایتمیه جكدر . فاقتلوهم حیث ثقفتموهم . بولدقلری یرده او اسلام دشمنلرینی كبرته جكلر ، باشلرینی أزه جكلردر . فلاح وسعادت مسلمانلر وآنلره ظهیر اولانلر ایچون ؛ نكبت واضمحلال ده مسلمان دشمنلری ایچوندر . یقینده ان شاء الله او دشمنلرك بوتون تاج وتختلرینك رماد حاله انقلاب ایتمش اولدیغنی كوره جكز . بو عاقبتدن قورتولوش یوقدر . اوروپاده بو كون سیللر كبی

افان قانلر ، خائنلر سوندورن فلاكتلر ، مصيبتلر هپ اسلامك انتقامى ، هپ مظلوم ملتلرك آهى در .

اوظلم وجبروت ، اوسيم وزر ، اوزيب واحتشام ، اومكر ونفاق ، اوظلم وفساد مدنيتك أفولنى سير ايتمك ... ياربى ، اسلام ايچون نه بويوك برسعادتدر ! ...

ع .

الواح انتباه

چناق قلعه بومباردمانى اداره ايدن كيم ؟

دنيانك الك بياغى مفسدلرى اولدقلرى حالده مصلح وخير خواه كورونمكده انكليزلر قدر ماهر برقوم يوقدر . اونلر بو فضيحه‌يى نقاب ريا ايله پرده پوش اوله‌رق ارتكاب ايدرلر . تأسف اولنوركه مسلمانلر اوزون برزمان او نقاب ملعون ايله اورتونن دام فلاكتى كوره‌مديلر ويك آلداندىلر . تصغيرك ديديكى كبى « قويمزده ييلان بويوتمشز » ده خبردار اولمامشز ! نه‌قدر طوغرو ! ايشته او خائن ييلانلردن رئيسى اولان آميرال ليمبوس ! .. مسلمانلرك روحنى أزمك امل ملعوننك آرقه‌سنده قوشان وقارشيلرنده بتون مهابتيله دېكيلن چناق قلعه‌يه بومبالر ياغديران نمرودلرك باشنده ايمش . ايشته ملتى « خائن قاره ييلان » شكلنده انظار انتباهمزه عرض ايده‌ن مجسم خيانت ، مجسم فضيحت ! نه عبرت آميز برلوحه !

*
* *

رشاديه وسلطان عثمانك چناق قلعه بومباردماننه اشتراك ايديور :

انكليز خيانت وفضيحتك هيچ عفو ايدليه‌جك ، اونودوليه‌جق دنائتلرندن بريده سلطان عثمان ورشاديه‌يى غصب ايله حسيات اسلاميه‌يى صوك درجه رنجيده واستحقار ايتمسى ؛ مؤسس دولتمز وخليفهٔ معظممز حضرتلرينك نام مبجللرينى طاشيان ايكى دريدنوطمزه « آژنقور » و « كربى » آدلرينى ويرمسى ؛ دها صكره‌ده اونلرى ، بيضهٔ اسلامى حمايه ومحافظه ايچون ملتك ديشندن ، طيرناغندن آرتيره‌رق ويرديكى اعانه‌لرله آلنان او دريدنوطلرى عليهمزده قوللانمسى ؛ اويتيم وصاحبسز ظانيلان حقوق اسلامى بلاپروا چيكنه‌مسيدر . حالبوكه دها حالا اويوموقده اولديغمزى ، هيچ آلديرمايه‌جغمزى ظن ايديور ! فقط « لمن الحكم اليوم ؟ » ، « لله الواحد القهار » .

*
* *

پيه‌رلوطى‌ده بومباردمانه اشتراك ايديور :

زواللى پيه‌ر لوطى بك قيزمش ، اوقدر قيزمشكه بوسن شيخوختنده بيله ، مزاج شاعرانه‌سيله برابر چناق قلعه مقبرهٔ جحيمينه كومولمكى شمديدن كوزه آلمش . لسان حاليله ديبوركه : « اى مسلمانلر ، سزى بن سوه‌رم . فقط اويله اويقودن اويانوب‌ده بزمله منازعه‌يه ، حقوقكزى استحصاله اوغراشمه‌يه قالقيشه‌جق اولور ايسه‌كز بن‌ده سزه اعلان حرب ايدرم . تا چناق قلعه‌يه كلير ، بومباردمانه اشتراك ايدرم . » نه بليغ برسوز ! اى فرانسه‌نك منافق شاعرى ! كاشكه بونى چوقدن سويليه‌يدك ....

*
* *

بو هفته نظر انتباهمزه چارپان بو لوحه‌لر جداً سزاوار عبرت وتأملدر . بونلرى ايى دوشونمك ، ايى آكلامق لازمدر : دالديغمز نوم غفلتك نه‌قدر آغير اولديغنى ، نه‌قدر محتاج عزم وثبات اولديغمزى بوجانلى عبرت لوحه‌لرى كوستريبور . بونلر بز مسلمانلر ايچون نه بويوك درسلردر ! بز ، بزم سعادتمز ايچون شرف نازل اولان آيات الهيه‌يى هركون اوقيورزده ينه بو حكمتلرى فجيع حادثه‌لردن اوكرنمك مجبوريتنده قالبورز . « يا ايها الذين امنوا لاتتخذوا بطانة من دونكم لا يألونكم خبالا ودوا ماعنتم قدبدت البغضاء من افواههم وماتخفى صدورهم اكبر قدبينا لكم الآيات ان كنتم تعقلون (قرآن كريم) = اى مؤمنلر اغيارى كندكزه سرداش اتخاذ ايتميكز ، اونلر سزى فساده ويرمك ، سزى محو وپريشان ايتمكده كوجلك چكمزلر ، اونلر دائما هلاككزى ، ضرر شديد ومشقت عظيمه ايچنده بولونمكزى تمنى ايدرلر ؛ آرتق سزه اولان بغض وعداوتلرينك شدتى آغزلرندن طاشان كلاملرندن آكلاشيلدى ، مع‌هذا قلبلرنده كيزله‌دكلرى خصومته نسبتله بويك اهوندر ؛ اگر دوشونيورسه‌كز ، بوحقيقتى بك چوق آيات وعلامات ايله سزه بيلديردك . »

شؤون

چناق قلعه :

تبليغات رسميه :

۱۸ شباط : بوكون دشمن دونانمه‌سنك برقسمى چناق قلعه بوغازى مدخلنده‌كى بعض باطاريالريمزه يارم ساعت نتيجه‌سز آتش ايتمشدر .

۱۹ شباط : بوكون دشمن سفائنى كالاول چناق قلعه مدخل باطاريالرينه قارشى تأثيرسز آتشلرينه برمدت دوام ايتمشدر .

۲۰ شباط : دشمن دونانمه‌سى دون آقشام كچ وقت بومباردمانى تشديد ايله سدالبحر وقوم قلعه مواضعى جوارينه ، طوپلريمزك آتشندن مصون قالان ساحلك مساعد قسملرينه صندالر ايله عسكر چيقارمغه تشبث ايتمش وبدايتده بوحركتلرينه مساعده اولونمش ايسه‌ده سدالبحر طرفنه چيقان آلتمش قدر دشمن يكرميدن زياده مقتول ومجروح ويره‌رك كاملاً قايقلرينه فرار ايله چكلمشلر وقوم قلعه طرفنه چيقان ومقدارى درت يوزه بالغ اولان دشمن (۸۰) قدر مقتول ويره‌رك عين صورتله پريشان وطرد ايدلمشدر . هرايكى مصادمه‌ده آلتى شهيد و (۲۵) مجروحدن باشقه ضايعاتمز اولمامشدر . دونكى عاقبت اوزرينه دشمن دونانمه‌سى بوكون متعدد پارچه‌لره آيريله‌رق آطه‌لر دكزى ساحلنده دېكيلى ، صارمساق ، آيوالق كبى مدافعه‌دن عارى آچيق مواقعى نتيجه‌سز بومبار-

دمان ایده‌رك چكیلمشدر. دشمنك ساروس كورفزی اوزرنده اوچان طیاره‌سندن اولا ایكی كیشی كندیسنی دكزه آتمش و بعده طیاره‌ده دكزه دوشه‌رك غائب اولمشدر.

۲۱ شباط: دون وبوكون چناق قلعه بوغازینه قارشی دشمن فیلوسنك جدی بر حركتی كورولمه‌مشدر. دون دكزه دوشدیكی بیلدیریلن دشمن طیاره‌سنك طیاره باطاریالریمزدن ایدیلن آتش نتیجه‌سنده خساره اوغرادیغی تأیید ایتمشدر.

۲۲ شباط: بوكون دشمنك آلتی زرهلیسی چناق قلعه بوغازینه قارشی آتشه دوام ایتمش وبونلره طابیه‌لریمز طرفندن كمال موفقیتله مقابله اولنمشدر. اوكلادن صوكره سفائن مذكوره‌یه مازه‌ستیك وایره‌زیستیبل نامنده‌كی انكلیز سفائن حربیه‌سی‌ده التحاق ایتمشسه‌ده طابیه‌لرمزك آتشی آلتنده بر فرانسز زرهلیسنك صف حربدن خارج قیلنمسی وبر انكلیز زرهلیسنك‌ده متعدد اصابتلرله خسارزده اولمسی اوزرینه دشمن سفائن حربیه‌سی ساعت اوچی چاریك كچه مانوره یاپه‌رق كیری چكیلمكه مجبور اولمشدر وبو صورتله آتشه ختام ویرلمشدر. طابیه‌لرمزده لله الحمد هیچ بر خسار یوقدر.

۲۳ شباط: — بوكون اوكله‌دن صكره درت انكلیز زرهلیسی چناق قلعه بوغاز بطاریه‌لرمزك مؤثر آتش منزلی خارجندن فاصله ایله آتش آچمشلر وهیچ بر نتیجه الده ایده‌میه‌رك بوزجه آطه استقامتنه چكیلمشلردر. معارض كورفزنده بولنان بر دشمن قروازوری خراب بولار جوارینه اوزاقدن آتش ایدركن بالمقابل انداختمزدن مذكور قروازورك كوكرته‌سنه ایكی مرمینك اصابتی كورلمشدر.

۲۴ شباط: ـ بوكون دشمنك اوچ زرهلیسی سدالبحر استحكاماتی جوارنده‌كی پیاده سپرلریمزی فاصله‌لی صورتده تأثیرسز بومباردمان ایتمشدر. موجود سیسدن استفاده ایله طورپیل خطنه یاقلاشمق ایستین طورپیل تحری كیلری بطاریه‌لریمزك آتشلریله طرد اولنمشلردر:

قافقاسیه:

۱۹ شباط: قافقاس جبهه‌سنده ایلری قره‌غول مصادماتندن باشقه ذكره شایان تبدل یوقدر.

۲۱ شباط: قافقاس جبهه‌سنده یكی بر تبدل یوقدر.

عراق:

۲۱ شباط: بیك بش یوز مقدارنده ایكی سواری آلایی، بر میترالیوز بولوكی ایله بر ایلری قطعاتمزه تعرض مقدار طوپچیدن مركب انكلیز قوتلری «قورنه» نك جنوبنده «نسیله» موقعنده‌كی ایتشارسه‌ده وقوع بولان محاربه‌ده دشمن (۲۰۰)ی متجاوز مقتول ومجروح براقه‌رق «شعیبه» موقعنه طوغری رجعت ایتمشدر. دشمندن بر مترالیوز اغتنام اولونمش وایكی طوپی غیرقابل استعمال بر حاله كتیریلمشدر. بزدن (۱۰) شهید و (۱۵) مجروح واردر.

۲۳: — «قارون» نهری مجراسندن ایلرولمك ایستیان انكلیزلر یكیدن بر مغلوبیته اوغرادیلر. (۳) طابور پیاده سریع آتشلی ایكی صحرا وایكی جبل طوپیله بر مترالیوز وسواری بلوكلرندن مركب انكلیز قوتلری شباطك ۱۸نجی كونی اهواز جوارنده‌كی مواضعمزه تعرض ایتمك ایستمشلرسه‌ده مجاهدین ومفرزهٔ عسكریه‌لریمزك بالمقابل تعرضلری نتیجه‌سنده دشمن درت یوز مقتول یوزلرجه مجروح وبر مقدار اسیر براقه‌رق [قارون] نهرینه آتلمش وبعده بندر ناصریه‌نك جنوبنده‌كی واپورلرینه مقهوراً چكیلمشدر. مقتولین میاننده بر انكلیز بیكباشیسی ایله درت انكلیز ضابطی بولنمشدر. دشمندن بالجمله تفرعاتیله جبخانه‌لریله برابر ۳ طوپ بشیوزه یقین تفنك ایكیوز قدر آت وبر چوق ملازمهٔ صحیه اغتنام اولندی. بوكا مقابل ضایعاتمز حمد اولسون پك اهمیتسزدر.

ازمیر:

دشمن فیلوسندن ایكی زرهلی، بر قرووازوز، ازمیر ساحل استحكاماتی اوزاقدن اوچ ساعت بومباردمان ایتمش وهیچ بر تأثیری اولمامشدر.

۲۰ شباط: بوصباح قبل الزوال ساعت سكزده بری فرانسز اوچی انكلیز دشمن سفائن حربیه‌سی آرقه‌لرنده بش عدد بویوك طونده طورپیل تحری كمیسی اولدیغی حالده ازمیر استحكاماتی تكرار بومباردمانه باشلامش بریچق ساعت صكره آتشی كسمشدر. باطاریالریمزك مقابل انداختندن دشمنك اولا آتش آچان بر زرهلیسنه یدی مرمی اصابت ایتمش وطورپیل تحری كمیلرندن بری‌ده باتیرلمشدر. دون وبو كونكی بومباردمانك نتیجه‌سنده جمعاً درت شهید (۷) مجروحدن باشقه ضایعاتمز یوقدر.

۲۳ شباط: — دون اوچ دشمن زرهلیسی ازمیر استحكاماتنه اوزاقدن بیوك فاصله‌لرله اوچ ساعت قدر نتیجه‌سز آتش آچمش وبعده چكیلمشدر. بوكون اوكله‌دن اول بو تأثیرسز آتشلرینه برساعت مدت ینه دوام ایتدیلر. هر ایكی بومباردماندن هیچ بر ضایعات وخسارمز یوقدر.

قره دكز:

۲۴ شباط: ـ اولكی كون قره‌دكز روس فیلوسی، كندی ساحللرنده كشفیاتده بولنان خفیف فیلومزك اوزاقلشمندن بالاستفاده كابملی، زونغولداق، قوزلو واركلی لیمانلرینی بومباردمان ایتمشدر. زونغولداقده فرانسز محله‌سنده فرانسز خسته‌خانه‌سیله اون بش خانه تخریب اولنمش ولیمانده «تافسیاره» اسمنده‌كی یونان واپوری باتمشدر. لیمانه یاقلاشمق ایستیان بر دشمن طورپیدوسی بطاریه‌لریمزك آتشیله یاره‌لنه‌رك كری چكیلمشدر. اركلیده اخشاب كهنه‌روم محله‌سنه آتیلان مرمیاتك تأثیری ایله اللی قدر خانه محترق اولمش ویونان تبعه‌سندن روس واپورلری اجنته مدیری مجروح وفاملیاسی ایله ایكی چوجقی تلف اولمشدر. لیمانده ایتالیا باندیراغی حامل، (پرنسیه ساجوانو) واپوریله اولجه روسلردن اغتنام اولنان «نعوا» واپوری، «هكبه‌لی آطه» و «برسیا» واپورلری تماميله باتمش ایسه‌ده مرتباتی قورتارلمشدر. بو درت موقعده آلتی ساعت بومباردمان نتیجه‌سنده عسكردن واهالیدن خفیف صورتده یدی مجروح واردر.

دار الخلافه:

معارف اسلامیه‌نك احیا وتجددی. — شیخ الاسلام خیری افندی حضرتلرینك معارف اسلامیه‌نك احیا وتجددی خصوصنده‌كی همم جلیله‌لری جداً شایان ممنونیتدر. بویله بحرانلی زمانلرده بیله صرف مساعیدن كری طورولمایور. كرك اوقاف مكتبلرینك، كرك مدرسه‌لرك وتدریساتك اصلاحی حقنده‌كی تشبثات نه‌قدر مهمدر. بو مساعئ مبرورهٔنك ناصیل نافع ثمره‌لر ویره‌جكی بالآخره آكلاشیله‌جقدر. اخلاق اسلامیه‌یی بوزمه‌دن نشر معارف ایده‌بیلمك بو مملكتده مهم بر مسئله‌در. شیخ الاسلام افندی حضرتلرینك تعقیب بویوردقاری مبجل غایه بو اولدیغی آكلاشیلیور. جناب حق موفق بالخیر بویورسون.

اصطلاحات علمیه انجمنی. — دیكر طرفدن بالعموم اصطلاحات علمیه‌نك وضع وتصحیحی وبالخاصه دار الخلافة العلیه مدرسه‌سنك فلسفه وحقوق وسائر درسلرنده متداول تعبیرات واصطلاحاتك توحیدی مقصدیله ازمیرلی اسماعیل حقی بك، دوقتور مصطفی منیف پاشا، فؤاد خلوصی، معروف الرصافی، حسین عونی، كمال عاطف ودوقتور غالب وصلاح الدین رفیق وعزت بكلردن مركب اوله‌رق طرف سامئ مشیختپناهیدن بر اصطلاحات علمیه انجمنی تشكیل ایدلمشدر. مذكور انجمن كچن كون دائرهٔ صحیهٔ مشیختده عقد اجتماع ایتمش ودرس وكیلی معاونی نائل بك افندی طرفندن جلسه كشاد اولونه‌رق اسماعیل حقی بك افندی متفقاً ریاسته بالانتخاب ایفای مذاكراته ابتدار اولونمشدر.

حقوق طابعه‌سی — ح. اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، آلتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

١٣٣٠ ١٠

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوستریلمك شرطیله بتون یازیلر هر هانکی بر غزته طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر .

مکتوبلرك ، امضالرك واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لی مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ٣٣١ | ٢ جمادی‌الاول ١٣٣٣ | پنجشنبه | ٥ مارت ١٣٣١ | جلد ١٣

مسلمانك وطنی

شریعتك حاکم اولدیغی یردر

صدر اعظم سعید حلیم پاشا

برچوغمزك حالا آکلایامادیغی ، آکلایانلریمزك ده بردورلو آکلاتامادیغی شو بیوك حقیقتی بوقدر بلیغ ، بوقدر قطعی بر لسان ایله تبلیغ ایدلمش ؛ همده بوتون سعادتی وطن اسلامك سعادتنده کورن صدر اعظممزك لسان صدقیله تبلیغ ایدلمش کورمك بزم ایچون نه عظیم بر مظهریتدر !

اعاظمی بویله دوشونن بر امتك فوز ایله ، فلاح ایله مبشر اولماسی قدر طبیعی بر حق تصور اولونه‌ماز . جناب عادل مطلقك سایهٔ توفیقنده بز بو حقك ، پك یقین بر آتیده ، بوتون جهان بشریت طرفندن تسلیم اولندیغی کوره‌جکز .

استقبالمز اولانجه رونقیله ، اولانجه فیوضیله پارلایوب طورورکن ایچمزده حالا کچیجی مرارتلرینه براز دها کوکس کرمه‌جك کیمسه‌نك یوقدر . عزممزده ، مجاهده‌مزده ثبات ایدهلم ؛ توفیقده اللهدن بکلیه‌لم .

مدافعات دينيه

* * * * *

جوازك احكام شرعيه‌دن اولوب اولمديغى

منصورى‌زاده سعيدبك‌افندى‌يه [كچن هفته‌كى جوابك مابعدى]

بر آزده ناصريكزك سوزلرينى كوزدن كچيره‌لم! ناصريكز سبيل‌الرشادك ٣٠٣ صحيفه‌سنده‌كى انتقاداتمه جواب ويرمكه قالقيشيور، اكا ده لايق وجهله بر جواب ويره‌لم :

١ — ناصريكزك قولنجه « تعبير ديكر ايله » افاده‌سنده برطاقم معانى مندمج ايمش !

هرزمان (جائز) ايله (مباح) اره‌سنده تساوى بولنمديغى ، آچيقدن آچيغه بوعدم تساوى قصد اولنديغنى كوسترمك مقصديله « تعبير ديكر » ايله دنيلمش‌ده حرف تفسير اولان « يعنى » ايله ذكر اولونمامش ، حسن الزام سائقه‌سيله براز دوشونوب بومعانى‌يى اكلامغه وقت بوله‌مامشم، كله او يوغاقلرى‌ايله مشغول اولمشم .

قرداش ! هايدى (تعبير ديكر ايله) افاده‌سى ايله (يعنى) افاده‌سى آره‌سنده‌كى فرقى قبول ايده‌لم . جائز ايله مباح آره‌سنده‌كى تساوى بولونمديغنى ارائه ايتمك ايچون (جواز تعبير ديكر ايله مباح) مى ديمك لازم كلير؟ يوقسه (جائز تعبير ديكرايله مباح) ديمك‌مى قتضا ايدر؟ « جائز تعبير ديكرايله مباح » ديندكدن صوكره جائز ايله مباح آره‌سنده تساوى يوقدر ديه اعتراض وارد اولمش اولسيدى بويله برجوابكز طوغرى اوله بيلير ايدى. يوقسه بوجواب اصلا طوغرى اوله‌ماز .

اباحه ايله مباح آره‌سنده‌كى فرقدن غفلت ايتديككزك ايكنجى دليلى‌ده عينى مقاله‌ده ٣٥٩ نجى صحيفه‌ده « مباح : فعل وتركده مجازات اولماسى » ديديككز حالده مقاله‌نك باشنده « شرعده نه فعل ونه تركى طلب اولونميان شى » ديه تعريف ايديورسكز. حالبوكه بوتعريفلرك برى اباحه‌نك ، ديكرى مباحك تعريفى‌در . ديمك‌كه غفلت محققدر .

ب — ناصريكز تدليس ايتمديككى، مشتريدن متاعك عيبنى اورتمديككى، مقصدينى ترويج ايچون بويله برحركتده بولونمديغنى ، تنور حقيقت اوغورنده چاليشديغنى بيان ايديور .

اكر مدعاسنده صادق ايسه نه اعلا! فقط جوازه حكم شرعى دكلدر ديه‌ن بعض معتزله اولديغى حالده اولا ذات عاليلرى طرفندن بيان عاليكز وجهله تلويحك قولندن بعض معتزله اسمنك طى ايدلمسى، ثانياً ناصريكز طرفندن على الاطلاق بيان اولونمسى مشترى‌دن (قارى‌دن، على الخصوص اصول فقهك بوبحثنه واقف اولميان ذاتدن) متاعك (جواز حكم شرعى دكلدر مسئله‌سنك) عيبنى (بعض معتزله مذهبى اولديغنى) ستر ايتمك تدليس دكل‌ده نه‌در ؟ ديمك‌كه تدليس متحققدر .

ج — ناصريكز (وحدات ثمان) دنيلان وحدتلرك بولونماسنى تناقضه اساس طوته‌رق «نامتناهى اولان امور مباحه احكام شرعيه دائره‌سنه آلنماز » قضيه‌سنك كندى سوزى اولديغى، « نامتناهى اولان امور مباحه احكام شرعيه دائره‌سنه آلنير » قضيه‌سنك بشقه‌سى طرفندن ايراد اولنمسى تصور اولنان بر معارضهٔ متصوره اولمقله بينلرنده تغاير بولونمديغنى بيان ايديور ، دها تحقى « نصل اولدى‌ده منطقك تناقض بحثى فقهه صوقدى » سوزى‌ده علاوه ايديور .

معلوم عاليلرى اولسه‌كركدركه وحدات ثمان شرائطى كافى دكلدر. بورأى قدمانك رأيدر. شمسيه‌ده بيله «وحدتين» شرائطى ترجيح اولونمشدر .

منطق جديده كوره تصورات مركبه‌ده بيله تناقض بولنور . تناقضدن قورتيلمق ايچون يكانه چاره تصوراتى ، عناصر تصوراتى تحليل ايتمكدر . ذكر اولنان ايكى قضيه تحليل اولونمديغندن تناقض كوريله‌مامشدر . بركره تحليل ايده‌لم ، جهت قضايايه باقه‌لم‌ده تناقضى ميدانه چيقاره‌لم :

« نامتناهى اولان امور مباحه احكام شرعيه دائره‌سنه آلنه‌ماز » قضيه‌سى محررك قولنجه ايكى بادره‌دن منزه اولمق ضرورتنه مستند اولمقله محمولك موضوعه ثبوتى ضرورى اولور .

ضرورته تعليق اولنان قضيه‌نك قضيهٔ ضروريه اوله‌جغنده شبهه يوقدر . محرر عندنده ضرورى اولان بوقضيه‌نك نقيضى هيچ بروجهله قبول اولونمامق لازم كلير . يوقسه قضيه قضيهٔ ضروريه اولماز .

« نامتناهى اولان امور مباحه احكام شرعيه دائره‌سنه آلنير » قضيه‌سى بشقه‌سنك سوزى اولمقله برابر محرر طرفندن امكانه يعنى بوحكم تقرير ماهيتندن بشقه برماهيته مالك دكلدر » قضيه‌سنه تعليق اولنيور . امكانه تعليق اولنان قضيه‌نك قضيهٔ ممكنه اوله‌جغنده‌ده شبهه يوقدر .

محررك قولى موجبنجه نامتناهى اولان امور مباحه‌نك احكام شرعيه دائره‌سنه آلنمسى ممكن اوله‌ماز . يوقسه شريعت ايكى بادره‌نك ابراز ايده‌جكى عيب ونقصان ايله متصف اولور . شريعت بونلردن تعبيرى وجهله كوكلر قدر منزهدر .

بوبيانه كوره محرر عندنده نامتناهى اولان امور مباحه‌نك احكام شرعيه دائره‌سنه النمسى ممكن دكلدر . بشقه برطرفدن ايرادى متصور اولان « نامتناهى اولان امور مباحه احكام شرعيه دائره‌سنه آلنير » قضيه‌سى هرنه قدر محررك سوزى دكل ايسه‌ده محرر عندنده ممكندر . چونكه محرر بوقضيه‌يى امكانه تعليق ايتمشدر .

ايشته نامتناهى اولان امور مباحه‌نك احكام شرعيه دائره‌سنه آلنمسى محرر عندنده هم غير ممكن، هم ممكن اوليور. محرر برنجى قضيه‌ده عدم امكانى ايكنجى قضيه‌ده امكانى قبول ايديور. بويله‌جه تناقضه دوچار اوليور. فى‌الواقع تصورات تحليل اولونمازايسه، جهت قضايايه باقيلمز ايسه تناقض كوزه چارپميور. تناقض كافهٔ علومده، كافهٔ افكارده، افكار فقهاده حاكمدر . منطق عمومى آنجق عدم تناقض قانوننى تأمين ايدر ، هربرفكر ، فكر فقيه‌ده داخل اولديغى حالده بوقانون خارجنده فاسد اولور. فقيه منطق عمومى قانون خارجنه چيقاماز .

فقهك تناقضدن بحث ایدوب ایتمیه‌جكی مسئله‌سی ایچون مجله‌نك قواعد كلیه‌سنه مراجعت اولنه. دیمك‌كه تناقض متحققدر.

د — ناصریكز انتقادمزی طوغری بولمش اوله‌جق‌كه جوابنده مذهبنی ترك ایدییور. «ناقیه آنجق امور ضروریه‌ده‌دلیله لزوم‌یوقدر» دیور، بورادہ انصاف كوستریور.

ه — ناصریكز مدلول ایله دلیل اره‌سنده‌كی فرقی كوردیكنی، شوقدركه دلیلك مدلول، مدلولك دلیل‌مقامنده استعمالی مجاز اولدیغنی، «علاقه» نام رساله‌دن نقلاً دلیل ایله مدلول آره‌سنده «دالیت ومدلولیت» علاقه‌سی بولندیغنی بیان ایدیورده ینه یاكلدیغنی میدانه قویبور.

«بورادہ [دلیل‌سمعیسیله تعبیرنده] مدلولی دلیل یرنده‌استعمالمز» سوزی ینه دلیلی‌مدلولدن‌فرق ایده‌مدیكنی اثبات ایدیور.

فرض‌ایده‌لم‌كه مدلول دیه‌جك ایكن‌مجازا دلیل‌لفظی‌ایراد ایتمش! بوكا برشی‌دیه‌م! فقط‌دلیلی ذكر ایدوب‌مدلولی قصدایتدیكی، دلیلی‌مدلول‌یرنده قوللاندیغی حالده مدلولی دلیل یرنده استعمال دیمكله ینه دلیل ایله مدلولی قاریشدیرمیورمی؟ محرر مدلولی دلیل یرنده دكل، بلكه دلیلی مدلول یرنده استعمال ایتمشدر.

علاقه نام رساله‌دن نقل ایتدیكی دالیت ومدلولیت علاقه‌سنه‌كلنجه محرر بورادہ شمدی‌یه قدردوچاراولدیغی‌بیوك‌برخطایه‌دوچاراولمشدر. شویله‌كه: علاقه رساله‌سنده ذكر اولنان دالیت ومدلولیت علاقه‌سندن مقصد دال ویا دلیل ویا مدلول لفظلری دكل، بلكه دال اولانلر، دلیل اولانلر، مدلول‌اولانلر، بوالفاظك تناولی بولنانلردر.

دالی ذكر ایدوب مدلولی قصد ایتمك لفظی ذكر ایدوب معنایی اراده ایتمك كیدر: فهمت الالفاظ تركیبنده اولدیغی كبی.

كذا مدلولی ذكر ایدوب دالی قصد ایتمك معنایی ذكر ایدوب لفظی اراده ایتمك كیدر: قرأت المعانی تركیبنده اولدیغی كبی. نته‌كیم رساله‌نك شارحلری بویله‌جه مقصدی ایضاح ایدیورلر. بركره حافظ سید شرحنه، قره‌ خلیلیه، حاشیه‌سنه مراجعت اولنسون.

نه‌حاجت! دالیت ومدلولیت علاقه‌سنی‌شارحلرسویلمه‌بیله‌ینه‌بویله‌یاكلش اكلاماملیدر. چونكه‌دالیت ومدلولیت‌علاقه‌سندن مقصد‌محررك‌اكلادیغی وجهله اولسیدی علاقات سائره مثلا مصدریت: مصدر لفظی ذكر ایدوب صادر معناسنی قصد ایتمك، كلیت: كل‌لفظی ذكر ایدوب جزء معناسنی قصد ایتمك، علیت: علت لفظی ذكر ایدوب معلول معناسنی قصد ایتمك الخ ... دیمك اوله‌جق ایدی.

بیچاره مصنف محمود الانطاكی بویله یاكلش اكلاشیلماق ایچون برطاقم امثله ایراد ایتمش، مثلا علاقهٔ مصدریته نعمت معناسنده‌مستعمل اولان (ید) لفظی، علاقهٔ كلیته پارمق اوجلری معناسنده مستعمل اولان (اصابع) لفظی، علاقهٔ علیته صیجاق معناسنده مستعمل اولان (نار) لفظی الخ .. مثل ایراد ایتمش، علاقهٔ دالیت ومدلولیته مثال ایرادینه لزوم كورمامشدر.

علاقاتدن مقصد الفاظك متناوللری اولدیغی، علاقات سائره امثله ایله ایضاح اولندیغی حالده اكلاشیلیوركه مجرد دالیت ومدلولیت علاقه‌سنده مثال ذكر اولونمدیغندن محرر شاشیروب قالمشدر.

دلیل ایله مدلول آره‌سنده برعلاقه بولنه بیلیر. فقط او علاقه‌دالیت ومدلولیت اوله‌مز. دیمك‌كه ذهول محققدر.

مرا بی‌تأمل بكفتار دم — نكوكوی كردیر كویی چه‌غم

ازمیرلی

اسماعیل حقی

عالم اسلام ـ آلمانیا

وائتلاف مثلث

فیغارویه جواب :

فیغارو جریده‌سنك صوك نسخه‌لرینك برنده‌كی باش مقاله‌یی اوقودق. محرر بو مقاله‌سنی ایكی اساس اوزرینه ترتیب ایدییور: برنجیسی آلمانلرك ائتلاف مثلث حكومتلری آره‌سنه نفاق صوقق ایچون فرانسزلر علیهنه برطاقم نشریات كاذبه‌ده بولندقلری، ایكنجیسی ایسه اهالینك فرانسه حكومتنه اولان صداقتنی اخلال مقصدیله ینه آلمانلرك آفریقاده تحریكات اجرا ایلدكلری ادعاسندن عبارتدر. صاحب مقاله بو خصوصده اویله تفصیلاته كیریشیوركه تناقض ایله مالامال اولدقدن باشقه هیچ یالان، هیچ حقیقتك شكل محرفیدر. بز اولا بو ایكی اساس حقنده‌كی مطالعه‌مزی بیلدیرمك، صوكره‌ده حقیقته وانسانیته خدمتله قارشیمزده‌كی ملتلرك افكار عمومیه‌سنی اویاندیرمق ایستیورز. او بیچاره ملتلرك افكار عمومیه‌سنی‌كه حكومتلرینك‌زمامداراننه رجال مطبوعاتی طرفندن طورمایوب آلداتیلیور وبو شرذمهٔ احتراصك سوءسیاستی‌یوزندن باشلرینه یغمادق طوفان مصائب قالمیور!

كرك آلمانیا دولت فخیمه‌سنك ، كرك خلافت مقدسهٔ اسلامیه‌یه صاحب اولان دولت‌عثمانیه‌نك ـ كه سزلر دستانكزه ، افساداتكزه رواج ویرمك‌ایچون حقنده دائما « تركیا » تعبیرنی قوللانیورسكز ـ؛ كرك بوتون عالم اسلامك جهان بشریت حقنده یالكز بر مقصدی واردر. مقاصد متصورەنك اك نزیهی، اك عادلی اولان؛ انسانیتك راحت وسعادتنی هرشیدن زیاده تكفل ایدن بو مقصد ایسه غایت صریحدر؛ كذب ایله، تحریف ایله ماهیتنی دكیشدیرمك قابل دكلدر. اوده شودركه: هرملت، هردولت استقلال سیاسیسنه تمامیله صاحب اوله‌رق یاشاملیدر؛ دنیا بوتون اقوامك تجارتنه قارشی آچیق اولملیدر؛ بوخصوصده كیمسه‌نك كیمسه‌یه ممانعته حقی بولنماملیدر؛ ملتلر آره‌سنده‌كی جدال هربرینك كندیسندن یوكسك كوردیكی دیكر ملتك سویه‌سنه چیقمق، یاخود دها زیاده یوكسلمك ایچون سلاح سعی ومجاهده‌یه

صاربلماسنی ایجاب ایدن رقابت حسنه‌دن باشقه برشی اولاملیدر. برملت کندیسندن دها مترقی کوردیکی دیکر ملته بو ترقیسندن دولایی دشمن نظریله باقاملی؛ بالعکس ترقیٔ انسانیته دها زیاده خدمت ایتمش اولمق اعتباریله شایان حرمت ومحبت کورملیدر، برفرد، یاخود برملت دیکر فردی، یاخود ملتی علمده، ادبده، صناعتده، تجارتده، ثروتده، ناسك حرمت ومحبتنی قازانمقده کندیسندن دها ایلریده کورنجه اونك بو رجحانی تأمین ایدن اسبابی آراشدیرمالی؛ تربیه وتحصیلك فائقیتی، صنعتك فضله متانتی، معاملهٔ تجاریه‌نك دها سهولتی، الحاصل قناعت، حسن خلق، حسن معامله، شفقت، اخلاص، حلم، خیرخواهلق کبی اوصاف ومزایای کزیده‌یه صاریلق صورتیله او موقعی الده ایتمکه چالیشمالی. ایشته دنیا طوردقجه ترقیسنه منتها تصور ایدیله‌مین کمالات بشریه‌یی احراز خصوصنده کندیسندن استفاده ایدیله‌جك قوت بویله بر رقابت نزیهه اوله‌بیلیرکه کرك امت اسلامیه‌نك، کرك آلمانلرك ایستدیکی بوندن باشقه بر شی دکلدر. نیته‌کیم حشمتلو ایمپراطور حضرتلری طنجه‌یی تشریفلرنده « بن یالکز ایش، عمله، برده دستکاه طانیرم؛ بو اوچ شیدن باشقه‌سنه مداخله‌یی خاطریمه کتیرمم» بویورمشلردی. ایشته، ماهیت نجیبه ومقاصد نزیهه‌لری مشار الیه کبی حقیقةً نظیری بولونماز بر وجود کامل طرفندن شو سوزلرله تمثیل اولنان، آلمان ملتی مسلمانلری او کوندن اعتباراً کندیلریله تمامیله متحد کوردیلر، او ملته قارشی صوك درجه‌ده خالص بر محبت بسله‌مکه باشلادیلر؛ حقلرنده هیچ بر فداکارلغی اسیرکه‌مدیلر؛ بو اتحاد فکری وقلبی‌یی آچیقدن آچیغه اعلان ایتمك وحقیقی بر اتحاد مادی ایله برلشدیره‌رك قوه‌دن فعله چیقارمق ایچون فرصته منتظر اولدیلر. زیرا پك ایی بیلیورلردی‌که بویله بر اتحادك وقوعی آننده انسانیت راحت یوزی کوره‌جك، ضعیفلر قویلرك تجاوزندن امین اوله‌جق؛ قویلر بربریله بوغوشمق اضطرارندن آزاده قاله‌جق؛ ناحق یره بشرك قانی دوکولمیه‌جك؛ ثروتلر سعادت بشریه‌یی تأمین اوغورنده صرف ایدیله‌جك؛ ملتلر یکدیکریله حرمت ومودت متقابله دائره‌سنده اختلاط ایده‌جك؛ مصالح ومعاملات عالم قاعدهٔ عدل وانصافه مراعات شرطیله تبادل ایدیله‌جك؛ کائناتده صلح وسکون حکمران کسیله‌جك، حق هریرده نفوذینی یوروده‌جك؛ باطل هیچ بر یرده دیکیش طوتدیره‌میه‌جق؛ هرطرفده مسعود بر عمران، اعمار معناسنه‌کلن بر استعمار کوریله‌جك. ایشته کرك خلافت اسلامیه‌نك، کرك متفق بولنان آلمانیا حکومتنك بر طرفدن علوم، فنون، آلات حربیه ورجال ایله، دیکر طرفدن حقایق نشری، اراجیفی تزییف، افکار عالمی تنویر، غافللری ایقاظ کبی وسائط ایله استحصاله چالیشدقلری غایه بوندن عبارتدر.

لکن انکلتره، فرانسه، روسیه حکومتلرینك باشنده‌کی اشخاص ایله بونلر طرفندن صاتون آلنمش اولان غزته‌جیلرینك قسم اعظمی انجق بر مقصد آرقه‌سنده قوشیورلرکه اوده بوتون امتلری استقلال سیاسیسندن محروم براقمق؛ هپسنی کندی بویوندورقلری آلتنه آلمق؛ ثروتلرینی، ملکلرینی، تجارتلرینی کاملاً یداحتکارلرینه کچیرمك؛ نه‌قدر منابع کسب وصنعت وارسه جمله‌سنه کندیلری صاحب اولوب باشقه‌سنه برشی براقامق؛ عالم انسانیتی الی الابد بهائم درکه‌سنده بولوندیرمق؛ بیچاره‌لری کندی حسابلرینه ایشلتوب اللرینك امکندن، آلنلرینك ترندن صوکنه قدر یادهوا تنعم ایچون هردرلو ترقیات علمیه و فکریه ومادیه‌لرینه اولانجه قوتلریله حائل کسیلمك؛ متعالی، یاخود تعالی‌یه نامزد کوردکلری اقوامه سائقهٔ حسدله هردرلو فنالغی روا کورمك؛ وبویله‌لرینی محو ایچون اقتضا ایدرسه بوتون دنیایی خراب ایتمکدن چکینمه‌مك صورتنده خلاصه ایدیله‌بیلیر!

آرتیق بو مقصده وصول ایچون طورمایوب حاضرلادقلری آلات حربیه ایله او آلات حربیه کبی حسدن، اراده‌دن محروم براقدقلری میلیونلرجه بشری استخدام وتضلیل افکار، تقلیب حقایق، ترویج باطل، افساد عقول کبی؛ حسیات نجیبه‌یی، احتساسات فاضله‌یی محو کبی؛ اقوام آره‌سنه القای شقاق کبی هردرلو وسائط ملعونه‌یه مراجعت ایدرك بوتون انسانیتك عذاب ایچنده، اضطراب ایچنده قیوراننماسنی کندی بقای موجودیتلری ایچون ضروری کورورلر؛ بو وجدانسز ملتلرك کندیلرندن باشقه‌سنه قارشی اولان نظرلری بهائمه قارشی اولان نظرلری کبیدر، حتی بهائم، جمادات اونلرجه نسبتله دها قیمتلیدر. بونلرك اولانجه شدتلری، شناعتلری انسانیته، بالخصوص بویوندورقلری آلتنه دوشمك فلاکتنه معروض قالان زواللی امتلره متوجه‌در. زیرا تعقیب ایتدکلری غایه‌نك شناعتی، اتخاذ ایلدکلری سیاستك شئامتی، برده بوتون دنیایی اسارت آلتنه آلمقله تسکین اولونه‌بیله‌جك احتراصلری سائقه‌سیله نظرلرنده کندیلرندن باشقه نه‌قدر امت وارسه دشمنلریدر. اونك ایچون هردرلو واسطهٔ ملعونه‌یه، هردرلو مظالمه مراجعت ایدرك بعضاً انتقام، بعضاً تأمین استقبال مقصدیله او بیچاره‌لره قارشی هجومدن کری طورمازلر. بوندن دها غریبی شودرکه: بونلر کندی وطنداشلرینه بیله مرحمت ایتمزلر. اوت، وطنداشلرینك ثروتی کندی امللرینه خادم ایتدکدن، اونلری کندی مقصدلری اوغورنده بهائم کبی قوللاندقدن باشقه کاه پك ناچیز بر بدل مقابلنده، کاه وطنپرورلك نامیله آلداته‌رق حقیقتده هیچ بر نفعی، هیچ بر وجه مشروعی اولمایان، نه بر حقك، نه بر سعادتك تأمینی غایه‌سنه معطوف بولونمایان محاربات مهلکه‌یه سوق ایدرلر. میلیونلرجه بشرك محویله نتیجه‌له‌نن بو محاربه‌لر صرف کندی احتراصات سفیله‌لرینی تأیید ایچون اختیار اولونمقده‌درکه هم کندیلرینه، هم ملتلرینه ابدی بر لعنتدن باشقه برشی قازاندیرماز. ایشته شیمدی‌یه قدر مقداری بش میلیونه یاقین بشرك؛ او، هرفردی منسوب اولدیغی امته برچوق زمان، برچوق ثروت، برچوق مشقت بهاسنه مال اولان بیغینلرجه ابنای آدمك محوینی استلزام ایدن بو محاربه‌یه عالم انسانیتی سوروکله‌ینلر انکلیز، فرانسز، موسقوف ملتلرینك رأس کارنده بولونان بر قاچ حریص غافل اشخاصدن باشقه کیمسه دکلدر. مقصدلری ایسه اوکارنده بولونان هرقوتی دویرمك، کرهٔ ارضی‌یی یالکز کندی آره‌لرنده تقسیم ایتمك، سکنهٔ ارضی اسارتلری

آلتنه آلمق ، عبادالله ايله بيلدكلرى كبى اوينامقدر . حشمتلو آلمانيا ايمپراطورى حضرتلرى بونلره نه‌قدر نصيحتده بولوندى ؛ آچيق ايسته‌دكلرى حربك توليد ايده‌جكى نتايج اليمه‌يى كنديلرينه نه‌قدر آچيق برصورتده كوستردى . لكن ديكله‌مديلر . زيرا احتراصات سفيله قولاقلرى صاغير ، كوزلرى كور ايدر .

بوكون عالم بشريت ايكى قسمه آيرلمشدر . برنجى قسمى تشكيل ايدنلر سبيل سدادى تعقيب ايدوب كيدنلردركه انسانيتك سعادتى ، راحتى مدافعه ايچون اولانجه قوتلريله چاليشوب طوريورلر . ايكنجى قسمه داخل اولانلر ايسه كريوهٔ ضلاله صاپانلردركه انسانيتى محو ايچون ، انسانلرى حرمان ابدى‌يه دوشورمك ايچون زواللى بشرى آلداتوب طوريورلرده بوملعون حركته «مدنيتى مدافعه ، حريته نصرت» اسمنى ويريورلر .

كورولويوركه بزلر بوتون بوفنالقلرى قارشومزده‌كى اوچ حكومتك مقدراتى دست احتراصنه آلانلره ، أوت ، يالكز اونلره حصر ايديورز . زيرا قطعياً بيليورزكه بواوچ ملتك افرادندن برچوقلرى اولان ايشلره راضى دكلدرلر . بوخصوصده بزم تعقيب ايتمكده اولديغمز مقصد مبجله قلباً اشتراك ايتمكده‌درلر . كريده قالان خلقك افكار عموميه‌سى ايسه بوبوكلرى طرفندن اغفال ايدلمشدر . حالبوكه برملتده معزز مقصد تعقيب ايدن ولو تك بر آدم بولونجه او ملته حرمت ايتمك ، وبالى كريده قالانلرك بوينه يوكله‌مك واجب اولور .

اوحالده ، اى حضرت محرر ، مسلمانلرله آلمانلر بوحقيقتلرى نشر ايدوب‌ده عالم بشرك افكارنى تنويره چاليشيرلر وآنلرى طريق سداده دعوت ايدرلر وسنك كبى ارباب اغفالك دسائسنه قاپيلمامق ايچون فكرلرى ايقاظه اوغراشيرلر ؛ ياخود افكار عموميه‌كزى ملتكزك برقاچ عصرده طوپلايه‌بيلديكى يكرمى ميلياردن فضله آلتونى روسيه كبى برمستبد حكومته قاپديرمش اولديغكزى كنديلرينه اخطارده بولونورلرسه بوبرخطامى اولور ؟ أوت ، سز ملتكزك الندن آلديغكز بوپاره‌لرى موسقوفلره ويرركن ملل سائره حقنده بسله‌مكده اولديغكز مقاصد وحشيه‌يى استحصاله اووحشى قومى معين ومظاهر اوله‌جق خيال ايتمشديكز . هيهات !

روسيه حكومتى سزك كبى اشخاص واسطه‌سيله ملتكزى صويه‌رق بو ، بوكلرجه آلتونى مملكتنه طاشيركن دوشونديكى نه ايدى بيليورميسكز ؟ كندى لوازمنى اكمال ايله اوقوجه آيى برقوللى شرق قريبه ، ديكرينى شرق اقصايه آتمق ، قفاسنى‌ده آق دكزه چيقارمق ايدى .

اكر بومقصدى استحصال ايده‌بيلسه‌يدى ، دنيا يوزنده نه سنك كبى اشخاصك ، نه‌ده منسوب اولديغكز ملتلرك ذره قدر نفوذى قالمايه‌جقدى . ايشته سزلر سياستده‌كى حماقتكز سائقه‌سيله ملتكزك اولانجه ثروتى روسيه كبى برحكومتى تقويه اوغورنده هدر ايتديكز . حرب حضر نه مدهش بر خطاده بولونديغكزى سزه كوستردى . زيرا توروليدكه روسيه حكومتى سزه ياردم ايتمك شويله طورسون ، كنديسنى مدافعه‌دن عاجز . تاريخ سزى حماقتله ، وحشتله ، وحشيلره مظاهرتله اتهام ايده‌جكدر .

پك اعلا . مسلمانلرله آلمانلر بوحقايقى نشر ايدنجه‌يالان سويله‌مش ، افتراده بولونمش ، ياخود عربلرله على الاطلاق اقوام شرقيه‌دن هرهانكى برينى تحقير ايتمش مى عد اولونمق لازم كله‌جك ؟ يوق يوق ، حقايق باهره‌يى بى‌پروا سويله‌مه‌يه يالانجيلق ديمك يالانجيلغك ، مفتريلكك منتهاسى‌در . فضله اوله‌رق بونى عالم بشريته حقيقت صورتنده يوتدورمه‌يه چاليشمق حماقت مفرطه‌در . صوكرا نشر حقايقه چاليشانلرى تشنيعه قالقيشمق اوحماقه برده غلطت علاوه ايتمكدر . دها صوكرا بويالانلرك عبادالله آره‌سنده رواج بوله‌جغنه ايناتمق بوتون عالم انسانيتى خيرينى شرينى ، نفعنى ضررينى تفريقدن عاجز جمادات دركه‌سنده محقر كورمكدر .

اى محرر محترم ، سنك اوپارلاق مقاله‌ك كرك منسوب اولديغك ملتك ، كرك متفقلركزك مقدراتنه حاكم اولان اشخاصك ضمائرينى اويله واضح برصورتده بيلديريوركه آزيجق حسدن نصيبه‌دار اولانلر ايچون ماهيتلركز حقنده اوفاجق برشبهه قالمايور . قصد ايتديككز غايه‌يى پك عجيب ، لكن پك صريح برصورتده كوستريور .

مقاله‌كك صوكنده ديورسككه : «تونسليلرك منافعى حاميلرينى دكيشديرمه‌يه قالقيشمالرينى صورت قطعيه‌ده ايجاب ايدر . ذاتاً بوحقيقتى حس ايتمش اولدقلرينى بالدفعات كوستردبلر . زيرا تونسليلر نه تورك استيلاسى آلتنه كيرمه‌يى ، نه‌ده آلمان چيزمه‌سى آلتنده قالمه‌يى ايسته‌مزلر . »

بوسوزكده قلب حقيقتدن عبارتدر . زيرا تونسليلر ، بويوك ، كوچوك ، قادين ، اركك ... هپسى ، حتى پاره‌ايله الده ايتمش اولديغكز بعض اراذلى بيله ، هيچ بروقت فرانسزلرك كنديلرينه حامى اولديغى اعتقادنده دكلدرلر . بونلرك ايمان ايتدكلرى بر حقيقت وارسه اوده شودر : فرانسزلر تونسك باشنه بلا اولمشلردر . تونسى صاحب حقيقيسى اولان خلافت اسلاميه‌نك الندن غصب ايتمشلردر . تونس دولت خلافت اولان دولت عثمانيه‌نك اجزاى ممالكندن‌در . تونسليلر عثمانلى‌درلر . برامتيازلرى وار ايسه حكومت عثمانيه‌نك فرمانلرله كنديلرينه بخش ايتمش اولديغى داخلى امتيازلرينه مالك اولملرى‌در . خليفه طرفندن احسان اولونان بوفرمانلرك مقتضاسنه موافق اولمايان هرحركت تونسليلرك عندنده غير معتبر وغير مشروعدر . بناءً عليه فرانسز استيلاسندن قورتولمق ، حق صاحب مشروعنه اعاده‌يه چاليشمق ديمك ؛ تونسليلرجه كنديلرينك منفورى كوسترمك ايسته‌ديكك تورك استيلاسى آلتنه كيرمك اولمايوب ؛ بالعكس نظرلرنده اك مقدس ، اك معزز برغايه‌در ، هرلحظه بكلدكلرى مسعود برحياتدر .

آلمان چيزمه‌سى آلتنده قالملرينه كلنجه ، اى محرر بيلمش اول كه : نه تونسليلر آلمان چيزمه‌سى آلتنده‌در ، نه‌ده مسلمانلرك دوستى اولان آلمانلر شيمدى‌يه قدر بويله برامل بسله‌مشدر . بالعكس آلمانلر اونلرك حريتلرينى ، شرفلرينى وشرف خلافتى تأييد ايچون چاليشمشدر . بو

خصوصده اڭ قوی بر دلیل وار ایسه اوده مشاهده‌در . خایر ، ای محرر ، تونسلیلر سزڭ چیزمه‌لركز آلتنده‌در . شاید سوزكی عكس ایدوب‌ده « نه‌ده فرانسز چیزمه‌سی آلتنده قالمه‌یی ایسترلر .» دیمش اولسه‌یدڭ حقیقتڭ ناقلنه اصابت ایتمش اوله‌جقدڭ وبزده سكا تشكر ایده‌جكدك . لكن سن مقاله‌كڭ بدایتندن نهایتنه قدر تحریف حقایق التزام ایتمش‌سڭ .

دیورسڭ كه : « اوتوز سنه‌دن بری حمایه‌مز آلتنده بولونان تونسلیلرڭ بوسایه‌ده اقتطاف ایلمش اولدقلری ثمراتی لسان شكران ایله اعتراف ایده‌جكلرینی ظن ایدرز . بناءً علیه اوندن بحثه لزوم كورمه‌یز ... »

ای حضرت محرر ، تونسلیلرڭ بو اعترافدن بحث ایتمه‌یشكزه واعترافڭ تفصیلاتنه كیریشمه‌یشكزه تشكرلر ایدرز . بونكله برابر بن ینه تونسلیلرڭ سزڭ حقكزده‌كی حسیاتی شوراجقده بیلدیرمك ایستیورم : تونسلیلر عن صمیم القلب اعتراف ایدرلركه فرانسه حمایه‌سی بونلرڭ الده امور اداره‌لرینه عائد هیچ براراده وتصرف براقامشدر . نته‌كیم تونس بكی یرینه فرانسزلردن اولمق اوزره بر نائب حكومت ، باش وزیر ومعارف ناظری یرینه ینه فرانسزلردن بركاتب عمومی نصب ایتمش ، هر اسكی اداره‌نڭ باشنه ینه فرانسزلردن برر رئیس وهر مملكتده‌كی قائدڭ یانی باشنه ینه فرانسزلردن برمفتش تعیین ایتمشدر . صوكرا یكی برطاقم اداره‌لر تأسیس ایتمشدركه هپسنڭ كرك رؤساسی، كرك مستخدمینی كاملاً فرانسزدر . رأی ، نفوذ تماميله بويكی مأمورلرڭ النده‌در . تونس بكندن پولیس نفرینه وارنجه‌یه قدر هیچ بر فرد ایچون كندی باشنه برایش كورمك ، آمرلری بولونان فرانسزلرڭ امری لاحق اولمادقجه كندیلكلرندن بر حركتده بولونمق قابل دكلدر . سیاسی ، حقوقی ، مدنی ، مالی ، عسكری بوتون مسائلده یرلیلر اجساد میته قبیلندن اولوب بو اجسادی حركته كتیرن ارواح كاملاً فرانسزدر . ینه تونسلیلرڭ فرانسه حمایه‌سندن اقتطاف ایلدیكی ثمرات نافعه‌دن اولمق اوزره اراضی كاملاً یرلیلرڭ الندن چیقمش ، ارباب استعمار ! نامی ویردكلری فرانسزلرڭ النه كچمشدر . بومقصدڭ حصولی ایچون فرانسزلر غریب برطاقم طریقلره مراجعت ایتمشلردر . شویله‌كه: اهالی النده‌كی اراضی درت قسمه منقسمدر . برنجیسی اراضیٔ خراجیه‌در . بو نوع اراضینڭ هر پارچه‌سی افراد ملتدن برینه عائد اولوب صاتمق ، باشقه‌سنه ویرمك ، وقف ایتمك ، ورثه‌سنه براقق كبی بوتون تصرفات صاحبنڭ حقیدر . بوتون بلاد اسلامیه‌ده یكانه قانون تصرف اولان شرع شریف مقتضاسنجه افرادڭ مالك اولدیغی بو حقوقڭ هیچ برینه خلیفهٔ اعظم طرفندن بیله مداخله جائز اولماز . صاحبی معین اولان خراجی تأدیه ایتدیكی مدتجه مالنه صاحبدر . حالبوكه فرانسه حمایه‌سی بو حقوقی تماميله پایمال ایتدی . اراضیٔ خراجیه‌یی یوزلرجه سنه‌دنبری سلفاً عن خلف توارث صورتیله صاحب اولان اشخاصڭ الندن آلدی و بونلرڭ حكومته عائد اولدیغنی اعلان ایتدی . تونس بكنی بو اراضینڭ ارباب استعماره (فرانسزلره) ویرلوب باشقه‌سنه ویرلمه‌مسی حقنده بر امر اصدارینه مجبور ایتدی . كذلك طوپراقلرینی صاتاركن یرلی مسلمانه صاتمه‌لرینی ، یالكز ایتالیانلره ، اسپانیوللره ، موسویلره ، الحاصل یرلی مسلمانلردن ماعداسنه صاتمه‌لرینی شرط اتخاذ ایتدی . بو صورتله وطنڭ درتده برینه یاقین مقداری ملتڭ الندن چیقدی . دون اراضی صاحبی اولوب ملكنی ایشله‌ده‌ن مسلمانلر بو كون فرانسزلرڭ یاناشمه‌سی كسیلدی . بیچاره‌لر ارباب استعماردنیان فرانسزلرڭ قویونلرینی ، صیغیرلرینی ، طوموزلرینی كودیورلر ، تارلالرینی سوریورلر .

ایكنجی قسمه داخل اولان اراضی اراضیٔ وقفیه‌در . جامعلرڭ زاویه‌لرڭ اوقافی كبی . بو نوع اراضی اڭ قیمتدار طوپراقلردن متشكل اولمق اوزره مهم بر یكون تشكیل ایدر ، كه اولجه ملت استیجار صورتیله بو اراضیدن انتفاع ایدردی . نظارتی ایسه مجلس شرعی‌یه عائددی . زیرا مال اساساً ملتڭ مالی اولوب قانون شرعی مقتضاسنجه وقف ایدیلمش ونظارتی حكام شرعه تفویض اولونمشیدی . حالبوكه فرانسه حمایه‌سی نه شریعته ، نه اولنلرڭ وصیتنه ، نه قالانلرڭ حقوقنه رعایتی عقلنه كتیرمه‌یه‌رك بو اراضی حقنده‌ده كیفی برطاقم قوانین وضع ایتدی . بونی‌ده زواللی اهالینڭ الندن آله‌رق ارباب استعمارڭ دست احتكارینه كچیردی .

اوچنجی ودردنجی قسمه داخل اولان اراضی املاك حره‌واوقاف خاصه‌دن عبارتدركه بونلرده برر برر صاحبلرینڭ الندن چیقدی . شویله‌كه : یا فرانسزڭ بری برهكتار طوپراق صاتون آلدیغی حالده قومشوسی بولونان مسلمانڭ یوز هكتارلق اراضیسنی بنمه‌دی ، فرانسه محاكمنه مراجعت اولونجه‌ده بالطبع فرانسز حقلی چیقدی ، فضله اوله‌رق حق صاحبی محكوم اولدی ؛ یاخود بو اراضیدن برقسمی تونس حكومتڭ پاره‌سیله صاتین آلندی ، كه بوپاره حقیقت حالده اهالینڭ كندی پاره‌سیدی . بوده اهالینڭ الده‌كی طوپراغی آله‌رق ارباب استعماره ویرمك مقصدیله تأسیس ایدیلان زراعت اداره‌سی واسطه‌سیله اجرا ایدیلدی . زراعت اداره‌سنڭ بو صورتله الله كچیردیكی اراضیدن یرلیلر چیقاریلدقدن صوكرا او اراضی كمال مساعده ایله فرانسزلره تقسیم اولوندی . بوندن باشقه او اراضی‌یی اعمار ایچون كندیلرینه كلیتلی سرمایه‌لرده بخش ایدیلدی . یرلی مسلمانلر فرانسه قانونی موجبنجه بو مساعداتڭ كافه‌سندن محروم براقیلدی .

ینه تونسلیلرڭ فرانسه حمایه‌سندن قازاندقلری منافعدن اولمق اوزره « صادقیه » اسمنده‌كی كلیهٔ معظمه ضبط ایدیلدی ؛ تونسده‌كی دیكر معارف مؤسساتی كبی فرانسز مأمورلرینه ویریلدی . كرك بو كلیه‌ده ، كرك دیكر مدرسه‌لرده تعلیم وتدریس یالكز فرانسز لسانیله هیچ برفائده‌سی اولمایان برطاقم اهمیتسز مبادیٔ فنونه حصر ایدیلدی . پروغراملرده طلبه‌یه غایت آز معلوماتی پك اوزون زمانلرده تلقین ایتمك مقصدی كوزه‌دیله‌رك ترتیب اولوندی . حتی فرانسه رجالی جریده‌لرنده علناً دیدیلركه : « حمایه آلتنده بولونان برملت كسب عرفان ایدرده حمایه‌سی آلتنده‌كی ملتڭ سویه‌سنه واصل اولورسه حامی ایله محمی آره‌سنده

فرق قالماز . بلكه يرلى اولديغى ايچون محمى حامى‌يى كچر. بو ايسه بزم حمايه‌دن بكله‌ديكمز مقصده منافيدر . »

ايشته بو صورتله بتون تونس قطعه‌سى فرانسه استيلاسنه معروض اولديغى ۳۳ سنه‌دنبرى آنجق ايكى مسلمان طبيب يتشديره‌بيلدى . بونلردن برى فرانسه حمايه‌سندن كورديكى الطافه متشكراً وطننن هجرته مجبور اولدى . ديكرى ايسه حالا تونسده اوطوريور. لكن اوده تينك بريكيك محسودى اولمقدن برترقى كوره‌ميور . بو ايكى كيمسه‌دن بشقه برقاچ‌ده دعوى وكلى يتشه بيلديسه مقدارى هرحالده درتله بش آره‌سنده اولمقله برابر فرانسزلر حضور محاكمده بو ذواتلرله برابر بولنمقدن امتناع ايديورلر .

بوندن بشقه حياتنك بربيوك قسمنى تحصيل اوغرنده كچيروب شهادتنامه استحصالنه موفق اولان تونسليلر يتمش بش، نهايت يوز فرانقلق برخدمت بوله‌بيلمك ايچون قپو قپو دولاشمق اضطرارنده بولنيورلر .

اى محرر محترم! شوسويلديكلرم، بيلرسين‌كه، دكزه نسبتله قطره بيله دكلدر. ذاتاً معتاد قديمكز اولان تحريف حقايقه، تهديدلره، اصلسز مثلره قالقيشمامش اولسه‌يديكز ، تونسليلرى بوسبوتون حسدن محروم جمادات دركه‌سنه ايندرمسه‌يديكز بوقدرنى بيله سويلمكه لزوم كورمزدم.

اى فرانسزلر ! سز الدانيورسكز. غفلتكز سائقه‌سيله پك فاحش خطالره دوشيورسكز . غرورى بر درجه‌يه واردرديكزكه مخلوقاتى براقديكزده خالق ورازقكز اولان اللهه قارشى اعلان حرب ايتديكز. بتون اديان سماويه‌دن تجرد ايلديككزى صورت رسميه‌ده اعلاندن چكنمه‌ديكز . مملكتكزى فحش ايله فجور ايله ، فساد اخلاق ايله دولدرديكز . برحالده‌كه فرانسا دنيانك درت كوشه‌سندن كلن سفهاى اقوامك كعبه‌سى اولدى . عباداللهه قارشى روا كورمدك ظلمى براقاديكز. ضعفانك اوزرينه چوكه‌رك ساماننى الندن آلديكز، حياتلرنى سوندورديكز . فكرلرنى اشكنجه‌لر آلتنده ازديكز . اغزلرينه كم ورديكز . هيچ كيمسه‌ده ظلمكزدن شكايته مجال قويماديكز. نهايت متفقلركزله برابر بتون دنيايى دست غصبكزه كچيره‌رك شناعتلريكزى تعميم ايتمكى قورديكز . لكن خسرانه دوشديكز . احتراصاتكزه، هوساتكزه بازيچه ايتمك ايسته‌ديككز عالم بشريتى جناب حق البته حمايه ايده‌جكدر .

تاريخ ، كلام حكما ، كتب سماويه شهادت ايديوركه سزده‌كى اوچ فضيحه‌دن يالكز برى امثالك محوى ايچون بالغا مابلغ كافيدر. حالبوكه سزلر اوفضيحه‌لرك اوچنى‌ده جمع ايتمش، همهربرنده غايهٔ قصوايه واصل اولمشسكز . اكر بونلردن واز كچمز، طريق حقه رجوع ايلمزسه‌كز يوم فلاكتكزك كلك اوزره اولديغنى سزه تبشير ايدرم . بو يوم فلاكت‌ده امين اولك‌كه پك اوزاق دكلدر .

صالح الشريف التونسى

مكر ونفاق مدنيتى

اوروپا مدنيتندن بيزار اولانلر، او بلا ايله خانمانلرى ييقيلان، پريشان وپژمرده ، سفيل وذليل اولانلر ساده مسلمانلر دكلدر. او آتش، او بلا كنديى يوردنى‌ده ياقيور ، تخريب ايديور . و بو خرابيتك دهشت وقسوتندن قورقانلرده بزمله برابر آغلايور، ايكليور وبوكونكى قيامت كبرى‌نك اوبلالرى ييلديرم كبى افنا ايتمسنى تمنى ايديورلر.

فى الواقع رقابت حسى ، تفوق غايه‌سى ، بو كونكى حربى ايقاع ايتدى. بو، بر ضرورتدر؛ حيات بشريه‌نك موازنه‌سنى تأمين ومحافظه ايدن قانون فطرتك مقتضاسيدر. « ولوشاء ربك لجعل الناس امة واحدة».. كوروليوركه رقابت حسى ، و آنك بر نتيجه‌سى اولان تفوق غايه‌سى طبيعيدر، دائميدر. لاهى قونفره‌لريله، صلح ومسالمتديه بر طاقم كسانك باغيرمه‌لريله آكا مقاومت ايديله‌مز. بالعكس سلاحلر كسكينلشدكجه، طوپلرك جهنمى آغزى كنيشلدكجه دها قولايلقله اجراى احكام ايدر.

ايشته بوكون حس رقابت ، غايهٔ تفوق مدنيت حاضره‌نك ايجاد كرده‌سى اولان جهنمى و محو ايديجى آلات ايله مجهز اولديغندن او حس رقابت ايله انسانيتى يوكسلتمك وخيرده، فضيلتده مسابقه وتفوق ايتمك قصد ايدلديكندن مدنيت حاضره ينه كندى اليله ايجاد ايتديكى جهنملر ايله يواش يواش محو اوليور. اوروپاليلر بونى بيلميوردكلردى. الك بيوك علماى عصردن « و . استرقلاند » بونى بتون تفصيلاتيله يازمش ومدنيت حاضره‌نك عاقبتنى بتون فجاعتيله تصوير ايتمشدر. مشار اليه « شرقده سياه بقعه » نام كتابنده ديوركه :

« لاهى قونفره‌لرينك ، او ادبى محاربات صليبيه‌نك كسكين سلاحلره ، عسكرلك اوزرينه هيچ بر تأثيرى اوليه‌جقدر. سلاحلرى ياپان غرب زابيتلرينك اليدر؛ اونلرك عليهنده سوز سويلمك تام برقابلانه ويا بر تمساحه عقل اوكرتمك قبيلندندر. فقط بو « قان دوكك واولدرمك » دينى، آنجق اوروپاده حكمران اولان وقان دوككدن باشقه وظيفه‌سى اوليان غوريللا نسلنك تدريجى بر صورتده انقراضى ايله نهايت بوله‌جقدر. بو، يواش يواش، كندى كنديته واقع ومطلقا بو غوريللا نسلى تحت اسارته آلديغى ملتلر طرفندن زنجيربند اوله‌جقدر.»

درست دوشونلر استر قلاندك بو اصابت فكرينى تقدير ايدرلر . بو غوريللا نسلنى زنجيربند ايتمك ، بو غوريللا مدنيتنى كريتمك انسانيت ايچون الك مفيد بر ايشدر. بو اوغورده چارپيشان حق سلاحلرى مظفر اولورسه انسانيت ايچون الك خيرلى وظيفه ادا ايدلمش دیمكدر.

فقط مدنيت حاضره بوكونكى نزاعه رغماً مصون قاليرسه نه اولور؟ بونك جوابنى بيوك بر اديب و حقبين بر متفكر اولان Evryman غزته‌سنك سرمحررى بولونان « لوق نورث » دن ديكليه‌لم :

« بعضيلرى ديوركه : « مدنيت مصوندر. » فقط بو مصونيتك معناسى ميليونلرجه انسانك يوردسز قالمسى، ميليونلرجه معصوم چوجغك معدن آرامق مخاطره‌سنى كوزه آله‌رق نانپاره‌سى ايچون اوغراشمسى، طعامك حياتدن قيمتدار اولمسيدر . اوت بو مدنيتك مصونيتى هرشيئك اسكيسى كبى دونه‌جكى؛ اولوم فابريقه‌لرينك ينه آچيله‌جغى؛ ميليونلرجه قادين ، اركك وچوجغك برك ديننده قيرباچلر آلتنده سرمايه‌داران ايچون آلتون آرايه‌جغى؛ طوپ، تفنك، سونكو

تجارتنك ايلروليه‌جكى؛ حبسخانه‌لرك، دار آغاجلرك تزييد ايديله‌جكى؛ جبارلغك دوام ايده‌جكى؛ قادينلرك قارين طويورمق ايچون عرضلرينى صاته‌جقى ديمكدر. بتون قادين واركگلر تمنى ايتسينلركه بوكونكى قانلى اولوم قارنوالى بو مدنيتك افولنى مژده‌لسون ».

بك اعلا. هپمزده عن صميم القلب بو تمنى‌يه اشتراك ايدرز. فقط بو افولى مژده‌له‌ين علامت نه‌در؟ جوابنى ينه لوق نورثدن ديكليه‌لم:

«اوروپا مدنيتنك سقوطنه اك خيرلى دليل اوروپانك بوكونكى حاليدر. بو مدنيتك، اختراعاتى، علومى، ماكينه‌سى، دوزنلرى آنى آنجق تاريخك اك بيوك حربنه ايريشديردى. مدنيت خرستيانيه سقوط ايتدى. اميد ايده‌لم كه حرب حاضر اونى ياراتان مدنيتك اولومى ايله نتيجه‌لنسون.»

شيمدى اوروپا مدنيتنك ترقياتنى(!) ينه لوق نورثك قلمنى استعاره ايده‌رك صايه‌لم:

« بو مدنيت اوچ شيده موفق اولدى: ١) تفحش، ٢) خودكاملك، ٣) رياكارلك. بونلردن ماعداسنده هرشيده خائب اولمشدر. بوكونكى مذبحه بونلرى تارمار ايده‌بيلك بيلديرمه‌در. بوكاده هيچ كيمسه تأسف ايتميه‌جكدر. چونكه بو مدنيت، منفعت پاپاسلرينك شورش اجتماعى ايقاع ايتمك ايچون قوللانديغى سحردر. حالبوكه مدنيتك مرتى انسانلرك اجتماعنه خدمت ايتمكدر. حال حاضر ايسه انسانيته شين آور قسوتلى، مخاطره‌لى سوء قصدلرله مالامال بولنيور. صانكه بتون ذكالر طوپ آغزندن فيشقيرمش. بوكونكى علم واسطهٔ تنعمدن بشقه برشى دكل. صنعت وادبيات ايسه صفر مرتبه‌سنده‌در. نصل بو مرتبه‌ده اولمزكه جهنمى عكسلر ياپيور. فقط فنا ياخود ايى بونلرك هيچ بريسى بو مدنيتله برابر محو اولميه‌جقدر. بالعكس قورتوله‌جقدر. برمدنيتك سقوطنى متعاقب بر ديكرى يرينى اشغال ايدر. بوده اسكيسندن فنا اولاماز. آرتيق سز أى انسانلرى جاهلر وكله‌لردن فضله سوه‌نلر، بتون قوتكزله اللهكزه دعا ايديكزكه يقينده جهان حربى اوله‌جق اولان اوروپا حربى خرستيان مدنيتنك مدهش هلاكى اولسون ».

لوق نورث واستر قلاندك بو بياناتى مدنيت حاضره‌نك ماهيتنى تشريح ايدييور. فى الحقيقه بو مدنيت تام بر انكليز شاعرينك ديديكى كبى « قان، آلتون ومنفعت اقانيم ثلاثه‌سندن متشكل بر « Jehova » دركه ضلالت بشر غياسنده ياشايور ». معلومياً « كل ضلالة فى النار ». ايشته بو مدنيتده، بو « Jehova » ده عذابنى بوكون چكيور، نابود اوليور. بر وقتلر كويا بو عذابك قارشيسنه طورمق ايسته‌ينلر صلح ومسالمت پروپاغانداسنى ياپيور، محتشم لاهى سراينده اجتماع ايده‌رك، پارلاق نطقلرله صلحك پايدارلغندن، مناسبات انسانيه‌نك صميمى صيقى باغلانديغندن بحث ايدييورلردى. بو اجتماعلرده ايراد اولنان نطقلرك ـ استرقلانده كوره ـ كوپكلرك حاولامسندن فرقى يوقدر. اوراده باغيرانلرك هر برى اك بيوك جبار اولمق ايستيور.

ايشته صلح ومسالمت ديه حايقيرانلرك حقيقى نيتلرى، هر بريسنك كيزله‌ديكى نيت بودر. يوقاروده سويلديكمز بوكونكى حس رقابت وغايهٔ تفوقك ايريشه‌جكى كمال (!) ده بودر. بويله برغايه وارمق ايسته‌ين بر مدنيتك عاقبتى البته انقراضدر، افولدر.

شيمدى حقيقى مدنيتك اساسنى آكلايه‌لم. استرقلاند ديوركه:

«بشريتى آنجق عدالت قورتاره‌بيلير. فقط كلاب حاضره‌نك عدالتى دكل. محبت ايله نورلانان عدالت. او عدالتكه اولا حاكمى محكومك يرينه قور، محكومك حياتنى حاكمه طويورر. كنديسنه روا كوره‌ميه‌جكى برشيئى بشقه‌سنه روا كوردورمز. بويله برعدالتله محبت بربرينه كولومسر. [١] »

مشار اليه بو صوك سوزلريله جداً بيوك برحقيقتى بوليور. مدنيت عاليه‌نك اساسنى كشف ايدييور. يعنى مسلمانلق مدنيتنه « ان الله يأمركم بالعدل والاحسان » و « ولا يؤمن احدكم حتى يحب لاخيه مايحب لنفسه » كبى علوى وناقابل تزلزل اساسلر اوزرينه مشيد مدنيته، مدنيت اسلاميه‌مزه آشنا چيقيور.

خلاصه: حزب الوطنينك غيور وفداكار رئيس محترمى محمد فريد بك افنديننك ينه بو صلح قونغره‌لرينك برنده ديديكى كبى « صلح ومسالمت آنجق هيچ برمظلوم وأسير بر ملت قالماينجه پايدار اوله‌بيلير، يوقسه دائما مختلدر ». اختلالى توليد ايدن مدنيتك بوكونكى سيل بلا ايله محو اولمسنى، انسانلرده حس رقابتك انسانيلشمسنى، غايهٔ تفوقك فضيلتلنمسنى تمنى ايده‌لم. « وما كان ربك ليهلك القرى بظلم واهلها مصلحون . قرآن حكيم . »

مصرلى
عمر رضا

[١] بو مناسبتله مسلمانلقده عدالت صفتنى جامع اولان بر انسانك نصل اولمسى لازم كلديكنى آتيده‌كى فقره ايله آكلاتمق ايسترم:

عليه • عدليله خامس خلفاى راشدين صاييلمغه كسب استحقاق ايدن عمربن عبدالعزيز (رضى الله عنه) زمانك اعلم علماسندن اولان حسن البصرى حضرتلرى امام عادل حقنده او فاروق ثانى‌يه بومكتوبى يازييور:

« اى اميرالمؤمنين! حق تعالى امام عادلى هر اكرينك طوغرولتيجيسى، هر ملتجينك پناهى، هر فاسدك صلاحى، هر ضعيفك قوتى، هر مظلومك انصاف ايديجيسى، هر قورقانك ملتجاسى ياپمشدر. اى اميرالمؤمنين! امام عادل شفقتلى بر چوبان كيبيدركه سوروسنك رفيقدر. اوكا اك ايى مرعايى بولور. اونى تهلكه‌لى يوقاره‌صاپديرمقدن صاقينير، متوحشلردن حمايه ايدر، صغوق وصيجاغك اذاسندن قورور. اى اميرالمؤمنين! امام عادل اولادينى سوه‌ن بربدر كيبيدركه چوجقلغنده آنلر ايچون سعى ايدر وصباونده اوقوتور. حياتنده آنلر ايچون قازانير وأولومندن صكره‌ده مدخراتنى آنلكدر.

اى اميرالمؤمنين! امام عادل شفقتلى بر والده كيبيدركه اولادينى سور، حالبوكه آنى كرهاً حمل، كرهاً وضع ايتدى. چوجقلغى اثناسنده تربيه‌سنى ويرر، اويقوسز قاليرسه اويوماز. ساكن اولورسه اوده ساكن اولور. بعضاً امزيرر، بعضاً مه‌دن كسر. عافيتده اولورسه ممنون، برشيدن شكوا ايدرسه مغموم اولور.

اى اميرالمؤمنين! امام عادل يتيملرك وصيى، فقيرلرك خازنيدر. بونلرك كوچكلرينى تربيه، بيوكلرينك لوازماتنى تدارك ايدر.

اى اميرالمؤمنين! امام عادل كوكسده‌كى قلب كيبيدركه ايى اولور ايسه كوكسى صاغلام اولور، فاسد اولور ايسه كوكسى ده فاسد اولور.

اى اميرالمؤمنين! امام عادل الله ايله عبادى آره‌سنده قائمدر. اللهك كلامنى وخلقك سوزلرينى ديكله‌ر، اللهه باقار وآنلره كوسترر. آنجق اللهه انقياد وآنلرى ارشاد ايدر ».

ايشته مسلمانلقده عدالت صفتى بويله‌در. بو اوصافدن عارى اولانلر عادل اولامازلر. بونى يكرمنجى عصرك عدالتى ايله قارشيلاشديره‌لم‌ده بشريتى قورتاره‌جق عدالتك نره‌ده اولديغنى هپمزده آكلايه‌لم.

ع . ز

باش محررمز محمد عاكف بك افندى ايله فاضل محترم شيخ صالح الشريف التونسى حضرتلرى آلمانيادن عودت بيورمشلردر.

آبونه شرائطی

ممالک عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر.
ممالک اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، الی آیلغی (٩) فرانقدر.

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر.
مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدلمین یازیلر اعاده اولونماز.

سبيل الرشاد

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوستریلمک شرطیله‌ بتون یازیلر هر حالده بر غزته‌ طرفندن اقتباس اولونه بیلیر.
مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر.
ممالک اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک آدرسلرینک فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولونور.
پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنک واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولونور.

دینی، فلسفی، علمی، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در.

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم — باش محرر: محمد عاكف — صاحب ومدیر مسئول: اشرف ادیب — اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

عدد ٣٣٢ | ٩ جمادی‌الاول ١٣٣٣ | پنجشنبه | ١٢ مارت ١٣٣١ | جلد ١٣

حديث شريف

شهيد البحر مثل شهيدي البر والمائد في البحر كالمتشحط في دمه في البر ومابين الموجتين في البحر كقاطع الدنيا في طاعة الله وان الله عزوجل وكل ملك الموت بقبض الارواح الا شهداء البحر فانه يتولى قبض ارواحهم ويغفر لشهيد البر الذنوب كلها الا الدين ويغفر لشهيد البحر الذنوب كلها والدين.

مآل شريفى

دکز جنکنده شهید اولانک اجری قاره جنکنده شهید اولمش ایکی کیمسه‌نک اجرینه معادلدر. الله یولنده دکز طوتان کیمسه‌ده قاره‌ده کندی قانه بولانمش کیمسه کیبدر. دکزده ایکی طالغه آراسنده‌کی مسافه‌یی قطع ایتمکده ثواب بوتون عمرینی اللهک طاعتنده کچیرمک کیبدر. بر ده الله عزوجل حضرتلری بوتون ارواحی قبضه ملک‌الموتی مأمور بویورمشدر. یالکز دکز شهیدلری بوندن مستثنادرکه بونلرک روحلرینی قبض ایتمکی کندیسی درعهده بویورمشدر. حق تعالی قارا شهیدینک بوتون کناهلرینی مغفرت ایدر. یالکز بورج مستثنا. دکز شهیدینک ایسه بوتون کناهلرینی مغفرت ایدر. بورجی ده برابر.

بو حدیث شریف ابوامامة رضی الله عنهدن مرویدر. سیوطی بو حدیثی ابن ماجه ایله طبرانینک معجم کبیرندن نقل ایدیورسه‌ده سنن ابن ماجه‌نک ابواب جهادنده بولونامادی.

حديث شريف

عن راشد بن سعد عن رجل من اصحاب النبي صلى الله عليه وسلم ان رجلا قال يارسول الله مابال المؤمنين يفتنون في قبورهم الا الشهيد. قال كفى ببارقة السيوف على رأسه فتنة.

مآل شريفى

راشد بن سعدک اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلمدن برندن روایتنه نظراً بری: «یارسول الله، نه‌دن بوتون مؤمنلر قبرلرنده ملکینک سؤال وامتحاننه معروض اولیورلرده شهید اولمایور؟» دییه سؤال ایتدی. رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری: «شهیدک تپه‌سنده قلیجلرک پارلدامامسی اویله بر امتحاندرکه یتر، آرتار بیله.» جوابنی ویردی.

بو حدیث شریف سنن نسائی حدیثلرندندر.

حديث شريف

من طلب الشهادة اعطيها ولو لم تصبه.

مآل شريفى

شهادته طالب اولانه شهادت اجری ویریلیر. کندیسنه شهادت نصیب اولماسه‌ده.

بو حدیث شریفی امام احمد بن حنبل ایله مسلم انس بن مالک رضی الله عنهدن روایت ایدیورلر.

احمد نعيم

مدافعات دينيه

جوازك احكام شريعتدن اولوب اولمديغى

منصوري‌زاده سعيد بك افندي‌يه :

طرف عاليكزدن زمين وزمانه كوره قيمت تقدير اولنان اعتراضاتمزه تعبيركزوجهله شريعت اسلاميه‌يه الك مضر براساس وضع ايدن برخطاء اجتهادي‌يى رفع وازاله‌يه خدمت ايدر داعيه‌سيله بوكره جواب ويرمكه قيام ايديورسكز ؟. بش بچق صحيفه قاره‌لیه‌رق يازه بيلديككز جوابده طقوزنجى واون بشنجى ماده‌لرنى عيناً قبولدن بشقه چاره كوره‌میه‌رك يالكز « جواز مسئله‌سنك امر اصطلاحى اولمسنه » دائر ايراد ايلديكم ادلهٔ ثلثه‌دن ايكنجيسنه برده اوچنجيسنده‌كى برتعريفه ايليشيورسكز. مدافعه‌كزى تحليل ايدرك قيمت علميه‌سنى ميدانه چيقارەلم :

اولا ــ ايلك جوابكزده « يا جوازك معناسى نفى حرجى اعلام معناسندن عبارتدر وبشقه معناسى يوقدر ؛ ياخود جواز احكام شريعتدندر ادعاسنده اصرار ايده‌بيلمك ايچون بشقه چاره اولمديغندن جواز نفى حرجى اعلام معناسنده استعمال اولنور . بويولده اصطلاحلرى واردر ديه‌رك جواز احكام شريعتدندر ادعاسنده موفق اولورز. » جمله‌سيله مقصدمزى ايكى شقدن برينه حمل ايديورسكز .

آبرادر ! سبيل الرشادك ٢٩٨ ايله ٣٠٣ صحيفه‌سنده جوازك متعدد معنالرنى بيان ايلمش اولديغم حالده شق اولى درميان ايتمكز بى‌معنى قالمازمى ؟ مقاله‌من جوازك حكم شرعى اولوب اولمامسى مسئله‌سنك امر اصطلاحى اولديغى ، جوازك تعريفنده اختلاف بولنديغنى اسلافك كتابلريله اثبات ايلمك مقصديله قلمه آلنمغله « جواز نفى حرجى اعلام » دعواسنك مبدئنى بيانه لزوم حس ايتمامش ايسه‌مده ٣٢٩ صحيفه‌ده جوازك شريعتدن اولديغنى آروجه اثبات ايلمش ايدم . شق ثانى‌يى‌ده قصد ايده‌میه‌جكم مقاله‌مزك منطوق ومفهومندن آكلاشيلمزمى ؟

مقاله‌مزده تعقيب ايلديكمز غايه يكى برشى ايمش كبى اورته‌يه آتديغكز جواز مسئله‌سنك نزاع لفظى كورلتيلرندن عبارت اولديغنى ارائه ايله سزى بوكبى كورلتيلردن قورتاره‌رق واضح ، مستقيم بريولده مصاحبهٔ علميه‌يه دعوت ايدى .

چه فائده‌كه بوكبى نزاع لفظى كورلتيلرينه آلشديغكزدن ميدر ؟ نه‌در ؟ حالا بونلردن واز كچه‌میورسكز .

قوهٔ عاقله كر راست نباشد در فكر
عمر اكر صرف شود ازپى تكرار چه سود

ثانياً ــ « جواز نفى حرجى اعلامدر » دعواسى « جواز حكم شرعى‌در » دعواسنك مبدئى‌در ، يوقسه هم مبدئ ، هم نتيجه‌سى دكلدر . ذات عاليكز « جواز نفى حرجى اعلامدر » دعواسى هم مبدء ، هم نتيجه كوستريليور » ديه‌رك ايكى بچق صحيفه قاره‌لدقدن صوكره مصادره على المطلوبه قدر واريورسكز . سبيل الرشادك هانكى صحيفه‌سنده ، هانكى كتابده ، تلويحك نره‌سنده بونى كورمش ايسه‌كز همان نقل بيوروك .

« اباحه (جواز) نفى حرجى اعلامدر » دعواسنك مبدئى « مبيح اللهدر » دعواسيدر . چونكه علم عالم ، ذكر ذاكر اقتضا ايتديكى كبى اباحه‌ده مبيح اقتضا ايدر . مبيح كيمدر؟ شبهه‌سزكه اللهدر . مبيح الله اولونجه اباحه بالنتيجه نفى حرجى اعلام ديمك اولور. اباحه نفى حرجى اعلام ديمك اولونجه بالنتيجه اباحه « جواز » حكم شرعى اولور. بونك مصادره على المطلوب نره‌سنده ؟ اولسه اولسه سزك ذهنكزده ؟

بتون ادعا كزه رغماً « جواز نفى حرجى اعلامدر » دعواسنك بشقه برسببى ، بشقه برمبدئى واردر: مبيح اللهدر .

زعمكز وجهله شريعت اسلاميه‌يه الك مضر اولان براساس « مبيح اللهدر » اساسندن متفرعدر . بواساسه‌ده شريعت اسلاميه‌يه الك مضر براساس ديه‌جكميسكز ؟

« جوازده‌كى اصطلاح ادعاسى كبى وجوب وحرمتده اصطلاح ادعاسى يوقدر » قولكزه كلنجه وجوب وحرمتده ثبوت حرج بولنديغندن ثبوت وتقييدك حكمه محتاج اوله‌جغى جاى تردد كوريله‌مامش، آنجق ثبوت وياحكمك عقل ويا شرعى اولمسنده اختلاف اولونمشدر . ثبوت شرعى اعلامسز ، تعبير عمومى ايله حكمسز اوله‌ماز .

جواز بوكا مقيس دكلدر ، جوازده نفى حرج بولنديغندن نفيك ، عدم تقييدك حكمه محتاج اولوب اولمامسى جاى ملاحظه كورلمش ، اول امرده اباحه‌نك نفى حرجدن ويانفى حرجى حكمدن عبارت اولوب اولمامسنده ، ثانياً حكمك حكم عقلى ويا شرعى اولمسنده اختلاف اولونمشدر . هرنصل تعريف اولنورسه اولنسون جوازده حرج بولنمديغندن اختلاف اختلاف اصطلاحى اولیور . فقط حرجك بولونمسى ، ثبوتك شرعى وياعقلى اولمسى برطاقم مسائل توليد ايتديكندن اختلاف اختلاف حقيقى اوليور . بوخصوصده حسن وقبح بحثنه مراجعت اولنسون .

همشهرم! بيهوده يورولیورسكز جوازه حكم شرعى دكلدر ديمك ايله تعقيب ايتديككز غايه‌يه واصل اوله‌مازسكز چونكه « جائزاتى ديكربر اصل جذب ايدر ، جائزاتى تشهى تغيير ايده‌من ، جواز حكم شرعى اولمسه بيله ينه محتاج استفتا وافتادر » هانى بونلره جواب !

ترسم نرسى بكعبه اى اعرابى — كين ره كه توميروى بتركستانست

ثالثاً ــ ۱،۲،۳،٤،٥،٦،۷ ماده‌لرى آتلايه‌رق ۸ ماده‌يله نه ايستديكمى اكلايه‌مديغكزى بيان بيوريورسكز . بونى اكلايه‌میه‌جق نه وار ؟ سكزنجى ماده برقضيهٔ كليه‌در ، دليلك كبراسيدر. طريق معانده‌یى التزام ايدن خصم صغرايى كبرانك يانبنده كورير كورمز نره‌يه اوغرايه‌جغنى دفعةً اكلايه‌رق كبرايى نظرهٔ اولاده انكار ايدر انديشه‌سيله كبرى اثبات اولندقدن صوكره صغرى‌يازلمشدر. تشكر ايدرم‌كه كبرايى تصديق بيورديكز. آرتق نظر انتقاداتكزى صغرايه: « جائزده مقصد ومصلحت

شرع واردر » دعواسنه عطف بیوروکز . بوراده ترتیب ایتدیکم پلانمی کشف ایده‌مدیککزدن ناشی » بیلمم که بکا بونلر پك غریب کلیور، الخ » دیورسکز. پك طوغری سویلیورسکز چونکه قواعد علمیه‌نك خارجنه چیقمیان مقاله‌لرمز کورولتجیلره، تحلیل منطقیدن غافل بولونانلره پك غریب ، پك یبانجی کلیر ؛ عادتا اعمایه الواندن بحث ایدر !

ومن یك ذافم مر مریض — یجد مرآ به الماء الزلالا

رابعاً — سکزنجی ماده‌یی تصدیق بیوردقدن صوکره ۱۱،۱۰،۹ ۱۳،۱۲ ماده‌لری آتلایه‌رق ۱٤ ماده‌یی شکرلر اولسون ینه تصدیق بیوریورسکز فقط « امور اعتباریه‌نك وجود خارجیلری یوق ایسه‌ده انلر حد ذاتنده ثابت ومتحققدرلر، انلرك ماهیت حقیقیه‌لرینی بیلدیرر تعریف حقیقیلری واردر» دیه‌رك بوکره علم منطق اباقلر آلتنه آلیورسکز، منطق کتابلرینك اسکیسنده ، یکیسنده ، تورکجه‌سنده ، عربجه‌سنده ، فرنکجه‌سنده « تعریف حقیقیلر خارجده وجودی معلوم اولان برماهیتی تعریفده ـ وجود خارجیسی اولمیان امور اعتباریه‌یی تعریف تعریف حقیقی دکل ، بلکه تعریف اسمی اولور » دنیور . منطقیون افرنج تعریف حقیقی‌یه Définition réelle دیورلر برکره صوریکز ویادوشونکز لغت افرنجده امور اعتباریه‌یه réelle اطلاق اولنورمی ؟

والصمت اجمل بالفتی — مالم یکن عیب یشین

خامساً — اون دردنجی ماده مناسبتیله وجوب وحرمت حقنده اویدردیغم تعریفلری مناقشه ایدیورسکز نه عجیب شی ! بیلیرسکزکه تعریف اسملر افتراضیدر ؛ اصطلاحده مناقشه یوقدر .

هایدی بوکا برجواب ویره‌لم: امر اعتباری اولان بوتعریف تعریف بالاعم در. بعض منطقیین حدناقصده تعریف بالاعمی تجویز ایتمشلردر. اویدردیغم بوتعریف حدناقصدر، تعریف بالاعم‌در. بعض منطقیینه کوره جائزدر.

دها صوکره ۱۷،۱٦،۱۵ ماده‌لردن سکوت ایدرك جواز مسئله‌سنك امر اصطلاحی اولدیغنی اثبات مقامنده ایراد اولنان ادلهٔ ثلثه‌دن اوچنجیسنه عطف نظر ایله یالکز حکم وضعی‌نك تعریفنه ایلیشیورسکز ینه تعریف مناقشه‌سی !

بوکاده خاطریکز ایچون برجواب ویره‌لم : احکام ایکی قسمدر : بری حکم تکلیفی ، دیکری حکم وضعی‌در . حکم تکلیفی « ماوقع به التکلیف » در ، حکم وضعی : « ماوقع به التکلیف » دکلدر ، حکم تکلیفی : طوغریدن طوغری‌یه افعال مکلفینه تعلق ایدر ، حکم وضعی: طوغریدن طوغری‌یه افعال مکلفینه تعلق ایتمز . بلکه اول امرده حکم تکلیفی‌یه تعلق ایدر مثلا احکام وضعیه‌دن اولان رکن حکم تکلیفی‌یه متعلق اولوب حکمده داخل اولور ، علتده حکم تکلیفی‌یه متعلقدر، فقط حکمده داخل اولمیوب انده مؤثردر . الخ ...

احکام وضعیه طوغریدن طوغری‌یه افعال مکلفیه تعلق ایتمدیکندن ناشی « افعال مکلفینه تعلق ایتمز » تعریفی ایله ذکر اولونمشدر .

تلویحده بوخصوصده « لامشاحة فی الاصطلاح » دیور .

برادر ! لفظی ، صورتی براقده برآزده معنایه، ماده‌یه باق .

سادساً — شریعتك قانون اولدیغنی انکار ایتدیکمی تکرار ایدوب طوریورسکز سزك تعریف ایتدیککز قانون حقنده شریعت جلیله‌مزك بررکنی‌در دیمش ایدم شریعتمزی سزك تعریف ایتدیککز قانوندن دها واسع، دها کلی، دها عام، دها شامل اولدیغنی، سزك تصوراتکزدن چوق یوکسك بولندیغنی بیان ایتدیکم حالده تغییر مدعی ایدرك افاده‌یه قالقشمق سفسطه‌دن بشقه برشی دکلدر . تکرار ایدییورم شریعت جلیله‌مز سزك تعریف ایتدیککز قانونی مشتملدر ، اندن واسعدر ، اندن کوکلر قدر یوکسکدر . بوجهتی مناقشه‌یه باق !

مقاله کزك نهایتلرینه طوغری مقام تزییفده اهل تقولدن اولدیغمی بیان ایدییورسکز.

اوت اهل تقولدنم : تاریخه خیانت ایتمیه‌رك رأی صاحبلرینك اسمنی ذکر ایدرم ، اهل علمك سوزینی فلسفه‌نك قبولی وجهله Autorité دلیلی اوله‌رق نقل ایدرم، شرق وغرب اهل علمنك عادتی وجهله امهات کتبی تتبع ایلرم ذهنمه طوغان حقیقت بیلمم، برحقیقت علمیه‌یی کشف ویا اثبات ویا ایضاح مقصدیله ایراد ایدیلان سوزلری رأیاً قبول ایتمه‌سه‌م بیله ینه اکا برقیمت تقدیر ایدرم ، یالکز مخالف تعرف « مضمونی دستور حرکت ایدینان ، اغزندن چیقان سوزی قبول ایتدرمك ایچون بیهوده یره اوغراشان ، قارشوسنده برمدافع کورنجه عین تقرات ایله مقابله‌یه قالقیشان ، « کلام اللیل یمحوه النهار » مصراعی ماصدقنجه بر مقاله‌ده بر درلو ، دیکر مقاله‌ده دیکر درلو ادارهٔ کلام ایدن، مدافعه‌نك کوچ یرلرندن سکوت ایدوب نزاع لفظیده بوغولوب قالان ، تحریف وخشیة الافرنج علتلریله معلول اولان عجزهٔ امتك سوزلرینی ایکی پاره‌یه بیله صاتون آلمم چونکه « بیع معدوم باطلدر »[۱]

واذا اتتك مذمتی من ناقص — فهی الشهادة لی بانی کامل

خلاصه ایکیسنی تصدیق ایتدیککز مواددن متباقی اون بش ماده ایله بونلره علاوه اولنان درت ماده‌یی یعنی « اصول حضری‌نك قولی اصول فقهه وحدیث شریفه موافقدر ، تلویحدن نقل ایتدیککز دلیل دعواکزی مستلزم دکلدر ، مبیح اللهدر ، تعریف حقیقیلر خارجده وجودی معلوم اولان برماهیتی تعریفدر» دعوالرینی استفاده قوبوله‌رق آلتندن قالقمغه غیرت ایدرك سوزلریمزی کیفاً دکل ، علماً رد ایتمکه باقیك :

« اولئك آبائی فجئنی بمثلهم — اذا جمعتنا یاجریر المجامع »

ازمیرلی

اسماعیل حقی

[۱] بیع معدوم باطلدر اساسی: اصحاب سننن ابوداود، ترمذی، نسائی، ابن ماجه‌نك ؛ امام احمد، ابن خزیمه ، ابن حبان ، حاکمك تخریج ایتدکاری ، ترمذی‌نك « حسن صحیح » دیدیکی « لاتبع مالیس عندك » حدیث شریفنه مستنددر. باطل وهذیان دیدیککز مقاله کزده « بیع معدوم باطلدر. » اساسنك بشقه براستنادکاهی یوقدر، آنجق براساس باطله مستنددر دیور ایدیکز. حدیث شریفدن بودرجه غفلتی بولنان برکیمسه‌نك فقهدن بحث ایتمسنه شاشمامق قابل اوله‌میور ! برآزده علم حدیث ایله مشغول اولمکزی خالصانه توصیه ایلرم .

ادبیات (!)

قومیت حسی ، فکرلری نره‌یه سوروكلیور !

سقارلی ناصیل سعادت شكلنده كوستریور !

كچن هفته انتشار ایدن « تورك یوردی » نك ۷۹ نجی صایسنده « جنكیز خان » ه عائد برقصیدهٔ مدحیه منظورمز اولدی . محرر بو قصیده‌سنده جنكیزی كونشه ، بایراغنی كوكدن پارچالانمه زمرد نوره تشبیه ایدیور ؛ صوكرا انسانی ، تاریخی جنكیزه سجده ایتدیریور ؛ كوكی آكا زبرجد بر سرای یاپیور ؛ كونشلره ، آیلره جنكیزك تاجكی سلاملاتیور ، جنكیزه ظفردن آبده‌لر دیكدیریور ؛ جنكیزك چقدیغی كیش تختی قبله یاپیور ؛ او « سماوی قهرمانه » اسكندری سجده ایتدیریور ؛ صوكراده « اولوخاقانك » « بویوك روحنی تحلیل ایدیور ، اورادن « برعرق ، برملت عشقی » یاراتیور ؛ ونهایت جنكیزك ، او « بویوك غضنفر » ك اوكنده « سجده ییغنلریله » محرر صوك تمنیسنی اظهار ایده‌رك دیوركه : « لكن یتمز . اولوخاقان ، كرمزی بیر (قزیل الما) یاپمالیدی آنش وقان !... »

ایشته « ادبیات » سرلوحه‌سی آلتنده‌كی او یازیلرك روحی بوندن عبارت !.. مملكتمزك قاپوسنی قیرمه‌یه چالیشان هایدودلری طاشله تپه‌لیه‌جك قدرقهرمانلقلر كوسترن ، مصر چوللرینك قیزغین كونشلری آلتنده ، قافقاس طاغلرینك یالچین بوزلری اوستنده آرسلانلر كبی دین ووطن دشمنلرینه صولتلرده بولونان قارداشلرمزك شاعرلرمزه ، حتی یبانجی محررلره بیله نامتناهی منابع الهام اوله‌جق بونجه مناقب حماسی كوزلرمز اوكنده پارلایوب طوروركن ایچمزدن برینك چیقوب‌ده اسلامیتك‌ده ، بشریتك‌ده ، تورككده دشمنی اولان برشقی حقنده‌قصیدهٔ مدحیه نشر ایتمسنی بز بردرلو حوصله‌مزه صیغدیره‌مادق . اكر زمان مساعد اولسه‌یدی ، بوخصوصده تورك یوردیله اوزون اوزادی‌یه قونوشوردق . بز شوصیره‌ده بوقبیل مناقشانه هیچ‌ده طرفدار اولمدیغمز ایچون ، سویلدیكمز قصیده‌نك بعض پارچه‌لرینی نقل و بعض حقایق تاریخیه‌یی تورك یوردینك پیش اطلاعنه تكرار عرض ایتدكدن‌صوكرا یالكز برسؤال توجیهی ایله اكتفا ایده‌جكز .

*
* *

جنكیز خانه

« ای نوریله هرتلی بر میزراق اولان قورقونج كونش!
انسان سانا ، تاریخ سانا سجده ایتمش ظهورنده !
یاتمش بویوك روحكده فضا قادار برآله‌و ،
جانلی جانسز هرشیئه یاغیرمشك : ـ عرق سه‌و !
ملت عشقی یاراتمش یوره‌ككده وولقانلر ،
بر ایشیغه یاغلانمش ملیونلرجه وجدانلر ،
او عشق ایله قانلره بویامشسك هربری ،
تورك اولمایان باشلره‌ده ویرمشسك كوكلری ؛
او آتشله دوشمانك سونكولری یوكولمش ،
یاغان اوقلر أریمش ، داملا داملا دوكولمش !
كوك بایراغك او ، كوكدن پارچالانمه زمرد نور
صارمش او كوكلری‌كه آلتنده تورك بولنور .
تختك اولمش آسیا ، كوك زبرجد بر سرای ؛
سلاملامش تاجكی نیجه كونش ، نیجه آی ...
خاطره‌كه باش اكسین چكیلدكجه سونكولر ،
آكسین بویوك آدیكی كولله‌لرله كومیوردمر !
تاریخه سن دیكدكه آبده‌لر ظفردن ،
تاریخ سانا دیكلمش آبده‌در ، مظفر !
سن‌كه چامور كرمزی پارماغكده چه‌ویردك ،
طاقساك اوكا اولوردی سونكوك چلیك بر محور !
قبله اولمق یاقیشیر قیلیجلره آسیا :
او چیقدیغك كنیش تخت ، او كیردیكك دار مقبر !
بر یوزنده سماوی بر قهرمانلق كوستردك ،
سجده ایتسین قبریكه مزاریله اسكندر !
قیرار ، ییقار ألبته سیا نویله دیله‌مش ،
پنجه‌سنده بیرآووج قانله دوغان غضنفر !
قیردك ، ییقدك .. آزدك ، یاقدك .. لكن یتمز ، اولوخاقان !
كرمزی بیر قیزیل آلما یاپمالیدی آنش وقان ! »

تورك یوردی ، صحیفه ۲۵۱۲

*
* *

بویله برقصیدهٔ مدحیه‌یه مظهر اولان « جنكیز » حقنده باقه‌لم اكمشهور مورخلر نه سویلیور :

« ٦١٦ سنه‌سی موغول طائفه‌سی ظهور ایدوب بر چوق بلاد اسلامیه‌یی ضبط ایله‌دی واهالیسنی اولدوروب چولوغی ، چوجوغی اسیر آلدی‌كه مسلمانلغك ظهورندن بری اهل اسلامه بو درجه مدهش بر فلاكت عارض اولمامشیدی . بانلرنده حكمدارلری (جنكیز خان) ده بولوندیغی حالده ذی‌الحجه‌نك دردنجی كونی بخارایی استیلا ایتدیلر . قلعه‌یی محاصره وضبط ایدوب ایچنده كیلری اولدوردیلر . دها صوكراده اهالی بلده‌یی قتل ایلدیلر . » ابوالفدا .

*

« جنكیز شهره كیردی وقلعه‌یی دائرآ مادار حصر واحاطه ایتدی وقلعه خندقنك املاسی ایچون امر ویردی . اهالی بولدقلری اشیانی ، حتی جامعلرك منبرلرینی ومصاحف شریفه‌یی بیله خندق ایچنه آتدیلر ، خندق املا ایتدیلر . آندن صوكرا موغوللر قلعه‌یه هجوم ایتدیلر وجبرآ قلعه‌یه كیردیلر . محصورین یاقه‌یاقه‌یه جله‌سی شهید اولونجه‌یه‌قدر جنك ایتدیلر . صوكرا جنكیز خان اهالی‌یه كافةً طیشاری چیقسون دیه امر ایتدی . اهالی یالكز اوزرلرنده‌كی لباسلر ایله طیشاری‌یه چیقدیلر . آنك اوزرینه موغوللر كیروب شهری نهب ویغما وشهرده قالمش اولانلری قتل والقای نار ایله شهری احراق ایلدیلر . بخارا اوزمان بربویوك دارالعلوم اولوب فقها وعلما ایله مملو ایدی وبك چوق جامع ومدرسه‌لری وارایدی . جله‌سی یانوب كول اولدی . بعده جنكیز خان اهالی‌یی اسیر اولمق اوزره عسكرینه تقسیم ایتدی . نسوان وصبیان یكدیكرندن آیریلیركن یوره‌كاری دملن فریاد وفغانلری موغوللره

هیچ تأثیر ایتمیوب آنلر حصه‌لرینه دوشن اهل اسلام خاتونلرینك علنا عرضلرینه تجاوز ایدرلردی. بونی کورن اهل اسلامك اللرندن برشی کلمیوب یالکز بکا ایدرلردی.»
قصص انبیا جلد ۱۱ جودت پاشا

•

« ظهوری عالم اسلام ایچون بیوك مصائبدن اولان بو شخص مضرخراسان، قندهار وملتان جهتلرینی تخریب، اهالیسنی قتل عام وبخارا ایله سمرقند ، بلخ ، هرات کبی بیوك شهرلری خاك ایله یکسان ایتدیکی کبی مدنیت اسلامیه‌نك آثارندن اولان نیجه معموره‌لری دخی بردها کسب عمران ایده‌میه‌جك صورتده ویرانه‌لره چویرمشدر. غایتله خونریز وظالم برآدم اولوب الکزیاده خوشلاندیغی شی، بیکناه آدملرك واطفال ونسانك قانی دوکك ایدی. عسکری مجرد اکلنجه ایچون آدم اولدوررلردی وکندیسی ضبط ایتدیکی یرلرك اکثرنده عموم اهالی‌یی قیلیجدن کچیرمك امرینی ویرردی. آلتی یوز سنه ظرفنده نیجه امکارله وجوده کلمش وحتی قبل الاسلام کی اقوام وامم‌دن دخی قالمش اولان نیجه آثار عمرانی ، نیجه کتبخانه‌لری، مدرسه‌لری، رصدخانه‌لری امحا ایتمشدر. علما وحکمای اسلامك اکثر آثار مفیده‌لرینك الیوم مفقود ونایاب اولمسی ، باشلیجه جنکیز ایله اولاد واحفادینك وبونلرك تحت امرنده مغول طائفهٔ وحشیه‌سنك ممالك اسلامیه‌ده ایقاع ایلدکلری تخریبات جانسوزك نتیجه‌سیدر . الحاصل جنکیز خانك خروجی عالم اسلام ایچون بیوك برعقبهٔ مصیبت اولوب هرنه‌قدر چوق کچمه‌دن ینه قوت وسلطنت ایادی اسلامه عودت ایتمش ایسه‌ده مدنیت اسلامیه بردها باش قالدیرامامشدر . » قاموس الاعلام .

•

« موغوللر ، تورکاره نسبتله اکلی یوزلو ، کنیش کوکسلو ، الی آیاغی اوفاق، قالچه‌لری ضعیف، اسمرالاون، سریع الحرکه برقومدر. الکمؤثر سلاحلری اوقدر واولدورمه‌لرنده استثنا یوقدر . ارکك ، قادین دیمزلر وچولوق چوجوق آییرد ایتمزلر. مقصدلری ملك ومال دکل، نوع بنی‌آدمك افناسی ومعمورهٔ عالمك تخریبیدر. جنکیز خان حکمدار اولونجه مغوللرك هپسی تحت اطاعته کیردیلر . حتی کندیسنده الوهیت! وهمیله‌قولی، کوله‌سی اولدیلر. » تاریخ الخلفاء امام سیوطی

•

« جنکیز اردوسی بخارادن صوکرا (سمرقند) ده مسلط اولدی. شهرك اطرافنده دمیر قاپیلر وقله‌لرله مجهز بر سور بولنقده ایدی. عساکر محافظه‌سی ۱۱۰,۰۰۰ راده‌سنده اولوب ۶۰,۰۰۰ ی ترکمن وقانیقال ۵۰,۰۰۰ ی ایسه تاجر وعجم ایدی. ترك تاجرلری وطنداشلری اولان مونغوللردن حسن معامله کوره‌جکارینی امید ایله شهردن چیقدیلرسه‌ده جمله‌سی یردن همان قتل اولوندی. صوکرا بلده تخریب وسکنه‌سی قیلیجدن کچیریلدی. صوکرا (بلخ) (خیوه) یی (نسا) یی خاك ایله یکسان وسکانی قتل عام ایلدی. (نیشابور) جوارنده اجرا اولونان قتل عامده (۱,۷۴۷,۰۰۰) کیشی هرات وجوارنده‌ده برهفته ظرفنده (۱,۶۰۰,۰۰۰) کیشی‌یی قتل عام ایدرك بلده‌لری تخریب واحراق ایلدیلر. (ری)، (دیناور) و (همدان) شهرلری‌ده بینی ایدیلوب سکنه‌سنك برقسم مهمی قیلیجدن کچیریلدی . » مصور تاریخ اسلام ـ سید امیرعلی

•

« الحاصل او زمان بدأ اسلامدن برو ملت اسلامیه‌نك باشنه کلمه‌ین فلاکتلر کلشدی‌که اقصای غرب وشمالدن خروج ایدن اهل صلیب، برالشامك مهم بلده‌لرینی ضبط ایلدکدن صوکرا دمیاطی استیلا ایله مصری تضییق ایدرکن اقصای شرقدن خروج ایدن جنکیز اردولری دخی مدت قلیله ظرفنده بلاد ماوراءالنهر ایله خراسان وعراق عجم وآذربایجانی ضرب و نهب ونفوس موجوده‌لرینك ثلثاننده زیاده‌سنی اعدام ایله بونجه بلاد معموره‌یی تخریب ایلدیلر ونسوان وصبیانی اولدوروب وکبه قادینلرك قارنی یاروب قارنلرنده‌کی جنینلری تلف ایتمك کبی انسانی دلخون ایده‌جك وتویلری اورپرده‌جك فاجعه‌لر ایشله‌دیلر . »
قصص انبیا ـ جلد ۱۱ احمد جودت پاشا

•

«... بوکا طوفان آتش ویاخود طوفان خون‌ده‌نیلسه شایاندر. چونکه برفرقه‌سی برشهره هجوم ایتسه بهمه‌حال بدندن کیك بیقیندن، خاکسترندن باشقه برشی قالمازدی. براردوسی برصحرایه اوغراسه البته دیز قاپاقلرینه قدر قان ایله بوغولمش چاموره باتمادن کچمزدی . اقوام اسلامك عمومنه بر درجه یلغینلق کلشدی‌که ... » کمال بك مرحوم

•

« جنکیز اردوسنك زیر وزبر ایلدیکی یرلردن فرار ایله یاقه‌یی قورتاران طوائفدن بری‌ده عثمانلیلرك جد اعلاسی اولان (قایی خان) عشیرتی ایدی . عشیرت مزبوره (آل سلجوق) رفاقتیله ماوراءالنهردن زمین ایرانه انتقال ایدن ترك قبائلندن اولوب مرو مضافاتندن « ماهان » نواحیسنده اختیار توطن ایتمش ایکن غائلهٔ جنکیزیه ظهورنده ترك دیاره وجهت غربیه‌یه طوغرو فراره مجبور اولمش ... » تاریخ عثمانی انجمنی رئیسی وقعه‌نویس عبدالرحمن شرف بك

•
• •

ایشته متعدد مورخلرك خلاصهٔ بالایه نقل اولنان ایضاحاتیله جنکیز دنیانك بت پرستك نه‌بیوك براسلام دشمنی ، نه‌ظالم بر بشریت دشمنی ، نه‌یامان برتورك دشمنی اولدیغی تمامیله اکلاشیلمشدر. شیمدی تورك یوردی مجموعه‌سندن صورارز :

بوتون عناصر اسلامیه کبی تورکلرك آره‌سندن‌ده نامی الی الابد رحمتله یاد اولنه‌جق نامتناهی اعاظم یتشمش اولدیغی وبونلرك مفاخر جلیله‌لری کمیت وکیفیت اعتباریله جداً شایان حرمت بردرجه‌ده بولندیغی حالده جنکیزه قصیده سویلمکدن ، جنکیزك مثل صیره‌سنه کچن مظالمی تعقیب ایتدیکی غایهٔ موهومه‌یه حرمةً معذور کورمه‌یه قالقیشمقدن مقصدکز نه‌در ؟

جنکیز معظم برتورك ایمپراطورلغی تشکیل ایتمك ایسته‌یورمش‌ده اونك ایچون دنیایی قاصوب قاووریورمش !

اول یوق ایدی اشبو روایت یکی چیقدی !

« عرقکی سو ! » دیین جنکیزك دفتر اعمالنده ملیونلرجه معصوم تورکك‌ده قانی اولدیغنی اونوتمامیلیسکز !

مقالات

دارالخلافه قاپوسنده صارقندیلق ایدن عارسزلر

چناق قلعه‌نك انكلیز وفرانسز دونمالری طرفندن بلا نتیجه بومباردمانی باشلادیغی کوندنبری شرق وغربك کوزلری اردوی خلافتك کوستره‌جکی عزم دلیرانه‌یی وتاریخ عثمانی‌یه ضم ایده‌جکی مناقب حماستی مشاهده‌یه قویولدی : بویك طبیعی برشی ایدی . چونکه چناق قلعه‌نك قارشیسنده دشمنلریمزك کوستره‌جکی یأس وهزیمتی متعاقب حرب حاضر بشقه برصفحه‌یه کیره‌جکدر . اوراده احراز ایده‌جکمز قطعی مظفریتك نتیجه‌سنده انکلتره برچوق عصردن بری دیللرده داستان اولان حاکمیت بحریه‌سنه وداع ایده‌جك؛ فرانسه اومغرور باشنی ذلت ومسکنتله اکه‌جك ؛ روسیه هردرلو مظاهرت ومعاونتدن محروم قاله‌رق بی‌تاب برحالده سرفرویه مجبور اوله‌جقدر . الحاصل حق وعدالت قلیجلری بوسایه‌ده کمال اطمئنان ایله وظیفه‌لرینی ایفاده دوام ایتدکلری حالده صلح ومسالمه ، فلاح وسعادته طوغرو اك متین خطوه آتیله‌جق وبی‌طرف اولانلر استقبالی واضح برصورتده کوره‌رك خط حرکتلرینی آکا کوره تعیین ایده‌جکلردر .

چناق قلعه‌نك قهرمان مدافعلری احراز ایتدیکلری ایلك ظفرله بوغازك ناقابل مرور اولدیغنی دشمنلریمزه پك الیم برصورتده اوکرتدیلر . دشمن دونماسی آرتیق ایسترسه برکره دها طالعنی تجربه ایده‌بیلیر . فقط ــ بعون الله ــ خسراندن ، اضمحلالدن بشقه برشی قازانمیه‌جقدر . چونکه چناق قلعه مدافعلری اثبات ایتدیلرکه هربری :

ولست ابالی حین اقتل مسلما
علی ای جنب کان فی الله مصرعی

قولنك ماصدقی اولان برحماست وغیرت اسلامیه ایله باب خلافتی صیانت ایدییورلر . قارشودن دشمن دونانماسی کورونور کورونمز استحکاملرك ایکی طرفنده اذانلر اوقونور ، هربرینك جیبنده برر قرآن کریم اولان اسلام مجاهدلری تکبیرلرله طوپ باشنه قوشیورلر . بویله فداکارانه برعزم ایله ، بویله نورلی برایمان ایله جهاد ایدن بهادرلر البته اللهك نصرتنه شایاندرلر .

چناق قلعه مظفریتنك نتایجی جهانشمول وبتون بشریتك مقدراتی ایله علاقه‌داردر . بشریتك مهم برکتله‌سنی ، جهانك بیوك برقسمنی حاکمیتلری آلتنه آله‌رق بنجه وحشتنده ایکله‌دن انکلیز، فرانسز وروسلرك جبارلقلری صارصیله‌جق ، بیدریج نابود اوله‌جقدر .

انکلیز وفرانسزلرك، چناق قلعه مقبر جحیمینه کومه‌جکلری آوتلر، دیکر قوتلرك میدانه چیقمسنی ومتحداً دشمنلریمزك اوزرلرینه یوکلنه‌رك آنلرك هزیمت قطعیه‌یه دوچار اولملرینی تسهیل ایده‌جکدر . بر جهتدن خلافت اردوسی سویش قنالنی، انکلیزلرك بوغازلرینی صیقیورکن، اهراملرك تپه‌سنه علم توحیدی دیکیورکن ، قفقاسیاده موسقوفلری قطعی انهزامه دوچار ایدییورکن ، دیکر جهتدن آلمان متفقلریمز انکلیزلری آطه‌لرنده حبس ایدرك آجلغه محکوم ، شمالده موسقوفلری ، جنوبده فرانسزلری پریشان ومغلوب ایده‌جکلردر. بوصورتله جهانپك بیوك بر انقلابی سیره باشلایه‌جقدر .

کورولیورکه معظم اردومزك وظیفه‌سی پك بیوکدر . فقط هیچ شبهه یوقکه اردومزك ایمانی دها بیوکدر . دها بیوك وظیفه‌لری درعهده ایتمکه کافیدر . بوکون اسکی مجاهدین اسلامیه‌نك حماست وبسالتی اردومز برکره دها تاریخ مفاخرمزه قید ایدییور . واو تاریخك اسکی کونلری یکیدن طوغیور . قهرمان محمد چاووش بوکون جهاد ایدن اردومزك برنمونهٔ شهامتیدر .

مسلمانانك انتقامنی اویله آتشین وخارق العاده برسائق ذی‌قدرت ایله آلمق ایچون بودرجه فداکارانه جهاد ایدن بوشانلی غازی لسان حالیله اسکی برمسلمان شاعرینك :

تأخرت استبق الحیاة فلم أجد
لنفسی حیاة مثل أن أتقدما

قول حکیمانه‌سنی ترنم ایدییور .

ایشته بتون اردومز حیات اوغرنده اولومی استحقار ایله ملتنه حیات قازانیور .

بویله براردونك عهدهٔ حمیتنه باب خلافتك محافظه وصیانتی تودیع ایدلمشدر. اونی، اولایتزلزل ایمانی محافظه ایتدیکی کبی، محافظه ایده‌جکدر . وانشاءالله اوبیان ایتدیکمز نتائجه دسترس وبشریتك منجیسی صیراسنه داخل اوله‌جقدر . بونی ایمانلی اردومزدن بکله‌مکه حقمز واردر . چونکه انکلیز ، فرانسز وموسقوف سیاست وقوتی آنجق بوسایه‌ده افلاس ایده‌جك وعالم یکی بردورهٔ تاریخه ، بر دورهٔ فلاح وسعادته مظهر اوله‌جقدر .

مصرلی
عمر رضا

عالم اسلام وائتلاف مثلث

ائتلاف دولتلری بوآنه قدر کرك حرباً، کرك سیاسةً بر ایش کوره‌مدیلر. روسیه وفرانسه‌نك مغلوبیتلری کوندن کونه تحقق ایدییور. آلمان، آوستریا، عثمانلی سلاحلرینك فائقیتی، غالبیتی بیطرفلرجه درجهٔ ثبوته وارمشدر. مازوریا ، أیبر ، چناق قلعه مظفریتلری بربرینی ولی ایدوب طوردی. یوزبیکلرجه مقتول واسیر ، کلیتلی غنائم آلندی . بوغازده‌کی قلاع واستحکاماتك قوت ومتانتلریله، قهرمان مدافعلریمزك درایت وثباتلری یالکز اوروپاده دکل، جمله جهانده ولوله انداز اولمش وغنا نلیلرك بوکولمز تولره، بیلماز عزم ومتانته مالك اولدقلرینی بر

دها هر كسه ــ خصوصيله غدار دشمنلره ــ كوستردی. انكلتره وروسيه‌نك بالقانلرده صرف ايتدكلری مساعی وتشبثات دسيسه‌كارانه هپ بوشه چيقدی. الآن آنلر بيطرفلقلرينی محافظه ايتمكده ثبات ايديورلر. روسيه‌نك، انكلتره‌نك بوتون پاره‌لری، پروپاغاندالری، وعدلری بوشه چيقدی. چناق قلعه بومباردمانندنده بكلدكلری نتيجهٔ سياسيه حاصل اوله‌مدی. هر كس بوكون كندی دردينی دوشونمكده وآتيسنك تأمينی بكله‌مكده‌در. چناق قلعه تعرضندن غايه ومقصد اوله‌رق بو آنه دكين اكلاشيلان بر حقيقت وار ايسه، فرانسه وانكلتره‌نك صرف دولت عليه ايله متفقلری آره‌سنده‌كی روابط ومواصلتی كسمك واستانبولی تهديد ايتمكله بالقانلری كندی لهلرينه چويرمك وعالم اسلامی قورقوتمق ايمش. جناب حقه حمد وثنالر اولسونكه عثمانلی بطاريالرينك شاشمز كوله‌لری دشمنلرمزك، بوتون آمالنی ييقدی، كميلرينی دهشتلی ضربه‌لرله دكزلك اعماقنه كومدی، بزه‌ده اكلنمه‌نك قولای بر ايش اولمديغی فعلاً آكلاتدی.

آلمانيانك منابع عسكريه‌سيله ثروتی دقيقه‌دن دقيقه‌يه نشو ونما بولمقده وآرتمقده اولوب، قحط ومضايقه آثارندن اصلا متأثر دكلدرلر. بوكون آلمان ملتنك حرب استقراضی اسهامنه ويردكلری وبو صورتله دولت متبوعه‌لرينه وقوعبولان معاونتلرينك مقداری اون ميليارمارقه، يعنی بش يوز مليون عثمانلی ليراسنه بالغدر كه اقتصاداً آلمانيا دولتی كله‌جك صوك بهاره قدر بو پاره ايله دشمنلرينك كوكسنه قورشون صاپلايه بيله‌جك وعسكرينی تزييد واعاشه‌يه مقتدر اوله‌جقدر. اوستريا ليلرك قارپاتلرده وغاليچياده‌كی متمادی مظفريتلريله دشمنی پوسكورتمكده‌كی مهارتلرينی بوتون عالم آلقيشلامقده‌در. عثمانليلرك قافقاسياده، مصر حدودنده، عراقده، ايرانده كوستردكلری جلادت وشهامتلر آتياً يالديزلی كلمه‌لرله تاريخ حربه كچه‌جك قدر دكری واردر.

انكلتره چناق قلعه بوغازينه يارم مليون عسكر قره‌دن اينديرمدكجه وآيلرجه عثمانلی قوای كليه‌سيله چارپيشمدقجه بر شی ياپه‌ميه‌جقدر. انكلتره وفرانسه‌نك آق دكزده‌كی قوای بحريه‌لريله سفائن حربيه‌لرينك مقداری تام (۱۰۱) عدده بالغدر كه، بو آنه قدر يكرميسندن زياده‌سی قسماً باتمش وقسماً صف حربدن چكيلمك وتعمير ايچون حوضلره كيرمك مجبوريتنده بولنمشلردر. آلتی آيه قدر خسارزده اولان كميلر بر دها ميدان حربده كنديلرينی كوسترميه‌جكلردر. متباقی سفائن ايسه بر قاچی بويوك وايشه يارار اولدقلری حالده، قصورلری كوچوك سفينه‌لردركه، آنجق بويوك سفائن حربيه معيتنده ايش كوره‌بيليرلر. ايكنجی بر هجوم وپلان نتيجه‌سنده ــ كه اكر عقللری باشلرنده ايسه بوكا تشبث ايتميه‌جكلردر ــ يكرمی سفينه دها غائب ايده‌جك اولورلرسه، او زمان اوستريا وايتاليا دونانمالری درحال عرض اندام ايدوب انكلتره وفرانسه‌نك آق دكزده‌كی حاكميت موهومهٔ بحريه‌لرينك جانته اوفوروب محاربات بحريه‌يه خاتمه چكه‌جكلردر.

قوای بريه‌يه كلنجه بو ايكی دساس وسرسری حكومتك يوزبيكلرجه دكل، برتك عسكر تدارك ايده‌بيلملری محالدر. ونيزه‌لوسك سقوطيله (غونارس) قابينه‌سنك سركاره كچمسی مدعيامزك ادلهٔ باهره‌سندندر. ايتاليا ــ آوستريا مناسبات رسميه‌سنه باقيليرسه، اليوم هر ايكی حكومت آره‌سنده شو صوك كونلرده رسمی بر ائتلافنامه‌نك عقد وامضا ايدلديكی اكلاشيلمقده وحتی (ايرده‌نتا) طرفدارلرينك سكوتلری ده بويله بر اتفاقك ماهيتنی تأييد ايلمكده‌در.

رومانيا وبلغارستانه كلنجه، برنجيسی الآن مترددانه بر طرز سياست تعقيب ايتمكله دور انديشلك كوسترديكندن، وايكنجيسنك ايسه دولت عليه ايله متفقلرينه لاينفك بر صورتده مربوط بولنديغنده شبهه يوقدر.

عالم اسلامك حركات وسكناتنه كلنجه بوكون مصر شمالی ايله جنوبی آره‌سنده‌كی روابط ومواصلات رسماً منقطع اولديغنه باقيليرسه، سودانده انكليزلر عليهنده عظيم بر قيام وغليانك حكمفرما اولديغی آكلاشيلير.

ايرانده‌كی جرياننده ينه ائتلاف عليهنده يول يول آلمقده ومجتهدلرك، اهالينك دولت عليه وجهادلهنده‌كی نمايشلريله تمايللری ايكی كره ايكی درت ايدرجه‌سنه حيز ثبوته وارمقده‌در. بناءً عليه هر هانكی قابينه اولورسه اولسون ايرانده مطلقا افكار عموميه‌يه استناد ايتمك مجبوريتنده‌دركه عكس تقديرده سقوطی محققدر.

هندستاندن آمريقا وآوروپا طريقيله ــ حتی آره صيره انكليز غزته لرينك اعترافاتيله‌ده ــ آلديغمز خبرلر هند اهاليسنك انكليزلرك زعم ايتدكلری كبی پك‌ده بوش اوطورميه‌رق همان هر طرفده وخصوصيله پنجاب، سند وقالكوته جهتلرنده آديم باشنده انكليزلره قارشی مشكلات وايجاد ايتمكده اصلا واهمال كوسترمدكلری اكلاشيلمقده‌در.

ياقين زمانده ايرانك وضعيتی تحقق ايتدكدن صوكره بهمه‌حال افغانستانك‌ده سكوت ايتميه‌جكی بديهيدر. هر حالده بو محاربه نتيجه‌سنده انكلتره‌نك تلافيسی محال پك چوق بويوك ضررلره اوغرايه‌جغی طبيعيدر.

مؤتلفلر بيننده دها شيمديدن باش كوسترن اختلاف ومجادلات هر اوچ حكومتك پريشان وبيتاب اولدقلرينی كوستريور. ايلروده انكلتره‌نك تك باشنه قالوب هيچ بر منفعه مالك اوليه‌جغی تخمين ايدن سياسيونك عددی كيتدكجه زياده‌لشيور. انكلتره‌نك كندی متفقلرينه قارشو حربك بدايتندن بو آنه‌دك چويرديكی انتريقه‌ايله اوينادیغی روللر يواش يواش تظاهر ايتمش وكنديسنی مؤاخذه‌يه باشلامشلردر. بوغازلرك قبالی طوروب، انكلتره وفرانسه‌نك بر شی ياپه‌مملری هر حالده بوكون دكلسه يارين بهمه‌حال روسيه‌يی آلمانيا ومتفقلريله بر صلح انفرادی‌يه سوق ايتمسی ضروريدر. تك باشنده قاله‌جق اولان فرانسه‌نك آلمانيا واوستريايه قارشو قاچ كون طيانه‌بيله‌جكی جای سؤالدر. قالديكه انكلتره دها

شیمدیدن عسکرسزلکه ، عمله‌سزلکه محکوم اولمقده ودیکر طرفدن جهان ایله جاری اوله کان معاملات ومناقلاتی المان تحت البحرلرینك صولت وهجومندن عطالت وعقامته محکوم اولمش وارزاقسزلقله مالزمه‌سزلك یوزندن آوازهٔ شکایتی عیوقه یوکسلمشدر . هله مصری تخلیصه مأمور اولان عثمانلی اردوسنك قناله طوغری وقوع بوله‌جق هجوملری شیمدیدن انکلیزلری تتره‌تمکده‌درکه ، بوموفقیتك نتیجه‌سی یالکز خطهٔ مصریه‌نك خلاصیله قالمیه‌جق ، محتشم ، واسع اولان هندستانك ربقهٔ اسارت وجبروتدن قورتولمسنه یاردم ایده‌جکی وانکلیزلری وارلغندن ، حیاتندن محروم ایلیه‌جکی شبهه‌سزدر . چناق قلعه بوغازی روسیه‌نك حلقومی مثابه‌سنده اولدیغی مثللو (سویش قنال) ی ده انکلتره‌نك نفسکاهیدر . حمداً ثم حمداً بونلرك بری الیوم دولت علیه‌نك تحت تملکنده ، دیکری‌ده مطمح انظارنی تشکیل ایلیورکه ، ایلك بهارك حلولیله انك ده تحت تسخیره کیره‌جکی قویاً مأمول بولنمقده‌در . بناءً علیه بز ومتفقلرمز اللهك لطف وکرمیله بوکونده ، یارینده — حتی صلح ماصه‌سنك باشنده‌ده — غالب موقعنده ، دوشمنلرمز مغلوب ومقهور موضعنده اوله‌لر کرکدر .

س . م . توفیق

شؤون

ائتلاف مثلثه قارشی جهاد اسلام

قره دکز : تبلیغات رسمیه :

٥ مارت : دونمانك برقسمی بوکون اوکله‌دن اول قره‌دکزده قریم شبه جزیره‌سنك جنوب ساحلنده (سه‌ئودوسیا) قصبه‌سنك غربنده کائن بحریه اعمالاتخانه‌لریله طورپیدو پولیه‌وتی بومباردمان ایدرك یاقشدر .

چناق قلعه :

٥ مارت : بوکون اوکله‌دن اول دشمن دونماسی بوغاز بطاریه‌لرمزه قارشو شدتله آتش آچدیلر . موفقیتله مقابله اولنمقده‌در . بعدالزوال ساعت ایکی‌ده فرانسز (بووه) زرهلیسی مدخل قربنده باطیرلدی . محاربه‌نك تفصیلاتی حقنده هنوز معلومات کلمه‌مشدر .

ایکنجی تبلیغ : بوکون اوکله‌دن اول ساعت اون بریچقده چناق قلعه بوغازنده بطاریه‌لریمزه قارشی آتش آچان دردی فرانسز اولمق اوزره اون آلتی زرهلی ، اوچ قرووازور ومتعدد طورپیدوبوطلردن مرکب دشمن دونماسندن برقسمی ، اوکله‌دن صوکره ساعت اوچده بطاریه‌لریمزك آتش منزلی خارجنه چکیلمش وساعت آلتی‌یه‌قدر غایت فاصله‌ایله بومباردمانه دوام ایدن سکز زرهلی بالآخره بومباردمانه نهایت ویروب اوزاقلاشمشدر . فرانسز « بووه » زرهلیسندن ماعدا دشمنك بر طورپیدوسی باطیرلدی . انکلیزلرك « ایره‌زیستیبل » سیستمنده زرهلیسی ، جدی صورتده خساره اوغرادیله‌رق سانجاق طوپلری صویه کیرمش بروضعیتده میل ایدوب حرکته غیرمقتدر قالمش و « آفریقا » اسمنده‌کی زرهلیسی ده عین صورتده خساره اوغرایوب برطرفه میل ایده‌رك اوزاقلاشه‌بیلمشدر . دیکر دشمن سفینه‌لرینه واقع اولان متعدد اصابتلرك درجهٔ خساراتی معلوم اوله‌مامشدر . یدی ساعت دوام ایدن بوشدتلی محاربه ، لله‌الحمد بطاریه‌لریمزك غالبیتیله نتیجه‌لنمشدر . متروك ایکی قیشله ایله بعض سیرلر اقسامی جزئی خساره اوغرامقدن باشقه برضرریمز یوقدر .

٦ مارت : بوکون چناق قلعه بوغازنده سکونت تامه واردر . آغیر صورتده خسارزده اولدیغی بیلدیریلن « ایره‌زیستیبل » و « افریقا » سیستمنده‌کی انکلیز زرهلیلری کیجه‌این بوغاز مدخلی جوارنده بطاریه‌لریمزك آتشلریله باطیرلدی . دشمنك آغیر صورتده خساره اوغرایان دیکر برسفینهٔ حربیه‌سنك بوزجه آطه‌یه طوغری سوروکلندیکی طیاره‌جیلریمز طرفندن کورولمشدر . دونکی بومباردمانك شدتنه رغماً استحکاماتمزده‌کی خسارات مادیه حد اولسون شایان حیرت بردرجه‌ده آزدر . بوتون بطاریه‌لریمز هردائم آتشه حاضر برحالده بولنیور . انسانجه اولان ضایعاتمز ایسه ظن اولنماز درجه‌ده جزئیدر . دونکی تعرض دشمنه ، باطیریلان طورپیدوسندن وویریلان خسارات سائره‌دن بشقه جمعاً قرق بش بیك طون مقدارنده صوك سیستم اوچ زرهلی‌یه بیوك کوچك یوز طوپ و (۲٥۰۰) جان‌ومال اولمشدر .

۷ مارت : چناق قلعه محاربه‌سندن اکلاشلدیغنه نظراً باطمازدن اول فرانسز (بووه) زرهلیسنه طوپلریمزدن بیوك چاپلی ایکی مرمی اصابت ایتدیکی بای طرفدن اجرا ایدیلان ترصداتله قطعیاً تعین وتحقق ایتمشدر . انکلیز (کوین الیزابت) زرهلیسنه اوبوسلریمزدن بش ، (اغل کیبیل) زرهلیسنه درت مرمی اصابت واقع اولمشدر . طرفمزدن یالکز براوزون منزللی طوپ خساره اوغرامشدر . افراد ضایعاتی پك آز ، تقریباً ۲۰ شهیددن عبارتدر . بوکون دشمن دونماسی چناق قلعه‌یه قارشی هیچ برتشبثده بولنمامشدر .

۸ مارت : بوکونده چناق قلعه بوغازی قارشوسنده‌کی دشمن دونماسنك الك اوفق برتشبثیله واقع اولمامشدر . دیکر دارالحرکاتلردنده شایان تبلیغ هیچ برخبر یوقدر .

۹ مارت : جناق قلعه‌ده سکونت واردر . (مادرو) آطه‌سنده برفرانسز زرهلیسی (کوروتشه نظراً غونوا) قاره‌یه اوطورمشدر . [مادرو آطه‌سی بوزجه آطه‌نك شمالنده غیر مسکون اوفاجق برآطه‌در .]

۱۰ مارت مختلف دارالحرکاتلرده شایان تبلیغ بکی برحادثه اولمامشدر .

بلغارستان وروموانیاده‌کی قارئلرمزه

سبیل الرشاد آبونه بدلاتی فلبه‌ده بالقان اداره‌خانه‌سنه کوندرمکز رجا اولنور . بالقان اداره‌خانه‌سی سبیل الرشاده یکیدن آبونه دخی قید ایدیور . سبیل الرشادك بلغارستان وروموانیا ایچون ابونه بدلی سنه‌لکی درت مجیدیه ، آلتی آیلغی ایکی مجیدیه برچاریکدر .

حقوق مطبعه‌سی ع . اشرف ادیب

سبيل الرشاد

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٠) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، التی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرۂ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .
مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هر هانکی بر غزته طرفندن اقتباس اولونه بیلیر.

مکتوبلرك ، امضالرك واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نه یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعۂ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاکف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

عدد ٣٣٣ | ١٦ جمادی الاول ١٣٣٣ | پنجشنبه | ١٩ مارت ١٣٣١ | جلد ١٣

خلافت معظمۂ اسلامیه حقنده انکلیزلرك هذیانلری

غایت موثوق بر منبعدن خبر آلدقکه انکلیز ناظرلرندن میستر لوئید جورج پارلمنتوده مراقبۂ مطبوعات مسئله‌سی مذاکره اولنورکن «محمد (صلی الله علیه وسلم) کله‌لی بری هیچ کیمسه جیقوب ده اونك یریوزنده اللهك خلیفه‌سی اولدیغنی سویله‌مه‌مشدر. » دیمش . میسترك بو سوزی مطبوعات طرفندن نشر اولونمق ایسته‌نیلمش ایسه‌ده سانسور صورت قطعیه‌ده منع ایتمشدر .

بز، اولا مسلمانلرك نظرنده خلافت اسلامیه‌نك نه دیمك اولدیغنی سویله‌یه‌جکز. صوکرا ناظرك یوقاریده‌کی هذیاننه نقل کلام ایده‌جکز. تا که انکلتره حکومتیله انکلیز ملتنك بشریتی آلداتمق خصوصنده نه‌لره قدر واردیغی و سیاستلرینك صوك زمانلرده نه‌چیقماز کریوه‌لره صاپدیغی بوتون جهان بشریتك معلومی اولسون .

ادیان سماویه‌دن برینه اعتقاد ایتمش اولان هرفرد بیلیرکه الله ذوالجلال حضرتلری پیغمبرلر کوندرمش، آنلری کندیسیله انسانلر آره‌سنده ایلچی تعیین بویورمش ؛ بشری ظلمدن نوره چیقارمق، هوسانه متابعتدن منع ایله‌مك و آره‌لرنده دین الهی‌یی قامه ایتمك ایچون او پیغمبران عظامی یریوزنده کندی طرفندن خلیفه نصب ایلمشدر . داود علیه‌السلامه قارشی شویله بر خطاب عزت وارد اولدیغی قرآن کریمده مصرحدر: « یا داود انا جعلناك خلیفة فی‌الارض فاحکم بین الناس بالحق ولا تتبع الهوی فیضلك عن سبیل‌الله = ای داود ، بز سنی یریوزینه خلیفه نصب ایلدك . او حالده انسانلر آره‌سنده حق ایله حکم ایله . برده هوایه اتباع ایله‌مه ، که سنی الله یولندن صاپدیرماسین . »

حالبوکه پیغمبرمز علیه‌الصلوة والسلام افندیمز حضرتلری انبیا و مرسلینك اعظمی اولدیغی ایچون اللهك یریوزنده‌کی خلیفه‌لرینك ده اعظمی اولمسی پك طبیعیدر . ذاتاً علیه‌الصلوة والسلام افندیمز ارض اوزرنده‌کی بوتون انسانلره بر مبدأ ایله بعث بویورلمشدرکه اوده: افکارك فلسفۂ حقیقیه ایله تصحیح واعلاسی ؛ ارواحك اخلاق فاضله ایله تزکیه‌سی ؛ ابدانك آداب کامله ایله تربیه‌سی ؛ عدلك بوتون عباداللهی مظهر رفاه ایده‌جك بر نظام اکمل ایله اقامه‌سی؛ دینی قبول ایدن، یاخود ذمتی آلتنه کیرمه‌یه راضی اولان بوتون انسانلرك داخلی وخارجی سیاست اعتباریله عینی رایت آلتنده جمعی؛ قلوبك یکدیکره شفقت، محبت، معاونت کبی خصوصانده توحیدی کبی تفصیلی بوراده اوزون سوره‌جك برچوق فضائلدن عبارتدر .

جناب حق عالم اسلامه شونی‌ده فرض ایتمشدر: علیه‌الصلوة والسلام افندیمزك ارتحاللرندن صوکرا مطلقا بر ذاته بیعت ایده‌جکلر، که او ذات اللهك خلیفه‌سی اولان علیه‌الصلوة والسلام افندیمزك خلیفه‌سی طانیله‌جقدر. بو ذات نبی محترمك اقامه ایتمکده اولدیغی وظیفۂ ارشادی ، عدلی، سیاسی، محافظۂ آسایش ایچون اقتضا ایدن تدارکات حربیه‌یی تأمین ایده‌جکدر. افراد ملتدن هربری ایچون خلیفه‌یه اطاعت واونك رایتی آلتنه دخول فرضدر. کیم بوندن امتناع ایده‌جك اولورسه سیف شریعتله تأدیب اولور. بوله کلدیکی صورتده وحدت اسلامی

خلقدار ايتديكى ايچون قتل ايديلير. ايشته بو خليفه‌يه رسول اللهك جانب باريدن كتيرمش اولديغى شريعتى اقامه ايتمسى اعتباريله « خليفهٔ رسول الله » اطلاقى صحيح اولديغى كبى؛ دين الهى‌يى اقامه ايتمكده وخلق اللهك اوامرينه امتثاله ، نواهيسندن اجتنابه سوق ايلمكده اولمسى اعتباريله‌ده « خليفة الله » اطلاقى صحيح اولور .

خليفهٔ اول ابوبكر الصديق رضى الله عنه حضرتلرينك دورهايونلرندن عباسيلرك انقراضنه قدر عالم اسلامده حال بوصورتله جريان ايتمشيدى. اوندن صوكرا عالم اسلام آره‌سنده بالفعل موجود اولان وحدت سياست چوزولدى. برچوق طائفه‌لر ميدانه چيقه‌رق هرى آيرى بر رئيس ايله اداره ايديلمه‌يه باشلادى. ملوك وسلاطين چوغالدى. بو حال دولت عثمانيه‌نك ظهورينه قدر دوام ايتدى . دولت عثمانيه‌نك ظهورندن برمدت صوكرا سلطان سليم اول عباسيلرك صوك خليفه‌سى اولان « المتوكل على الله » دن خلافتى ايسته‌دى. المتوكل‌ده سليم اولده خلافت ايچون لياقت كامله كورديكندن طولايى كمال ممنونيت ورضاى قلب ايله ويردى . بونك اوزرينه عالم اسلام خلافتك اطرافنده تكرار برلشمه‌يه باشلادى . آل عثمانك خلافتى شرقده، غربده بوتون مسلمانلر طرفندن قبول ايديلدى . تونس ، جزائر، طرابلس ، مصر ، سودان، حجاز ، عراق ، جزيرة العرب ... كاملاً وبالفعل دولت خلافته انضمام ايتدى .

لكن جداً شايان اسفدركه عالم اسلام اجزاى مركبه‌سنى طوپلايوب جمعيتى تحكيم ايدركن ايجابات دينيه‌سنى كاهى حقها كوزه‌تمدى . سلفك تاريخ مفاخرينى نظر عبرتى اوكنده بولونديرمدى . علومنى، معارفنى، قواى ماديه ومعنويه‌سنى أزوب بيتيرن، اك قيمتلى رجالى ألندن آلان، كنديسنى سبيل حقدن كريوهٔ ضلاله سوروكله‌ين مصيبت سابقه‌دن عبرت آلمادى .

ايشته ، اى ميستر جورج ، مسلمانلرك بوغفلتيدركه كرك سزه ، كرك وحشى متفقلركزه عالم اسلامك سينه‌سنه صوقولمق؛ برچوق عناصر اسلاميه‌يى حيله‌لرله ، خدعه‌لرله اسارت آلتنه آلمق فرصتنى احضار ايتمشدر . لكن ايجه بيلمش اولوكزكه بوكون عالم اسلام شيمدى‌يه قدر بيلمش اولديغكز حالده دكلدر . بيچاره‌نك باشنه ياغديرديغكز طوفان مصائب اونى ايجه تربيه ايتدى . كنديسنه قارشى بسله‌مكده اولديغكز مقاصد لئيمه‌كز، نظرنده تماميله تجلى ايلدى . آكلادى‌كه سزلر اونى محو ايتمك، دينى چيكنه‌مك ، نظرنده روابطك اك مقدسى اولان رابطهٔ كبراى خلافتى يريوزندن قالديرمق وبوصورتله بردرلو طويمق بيلمه‌ين احتراصات ملعونه‌كزه آلابيلديكنه رواج ويره‌رك اسارتكز آلتنده بولونانلرى بوسبتون بتيرمك ، هنوز استقلاللرينى محافظه ايده‌بيلنلرى ايسه اسارتكز آلتنه آلمق . الحاصل اوچ يوز اللى ميليونلق برجهان بشريته تاريخ صحيفه‌لرندن باشقه ير براقمامق ايسته‌يورسكز . كذلك بيلمش اولكزكه شرقده ، غربده هيچ بر مسلمان قالمادى‌كه آل عثمانك خلافتنى طانيمامش واوكا كمال اخلاص ايله التحاقه جانيله ، ماليله مشتاق اولمامش اولسون . بناء عليه مسلمانلرى بودرجه‌يه قدر تحقيره قالقيشماكز، خلافت مقدسه‌يه تعرضده بولونمه‌كز؛ عالم اسلامك بوقدر فدا كارانه مدافعه ايتمكده اولديغى حقوقنى كاه بويله پريشان افاده‌لرله قولاً ، كاه حسين كامل كبى برخائنى سلطان اعلانى صورتيله فعلاً چيكنه‌مه‌يه قالقيشماكز هذيانك منتهاسيدر. دها طوغروسى سياستده شاشقينلقدر. زيرا بو كبى حركتلر ملت اسلاميه‌نك عيون انتباهنى برقات دها آچيور . سزك مقاصد ملعونه‌كزى، نفاقكزى مسلمانلر حقنده قوللانديغكز رياكارانه لسانلرك ماهيت حقيقيه‌سنى اولانجه وضوحيله كوستريور. « واذا اراد الله بقوم سوء فلا مرد له = الله برقومك بلاسنى مراد بويورورسه قورتولوش يوقدر . » ايشته سزك‌ده اضمحلالكزه ارادهٔ الهيه تعلق ايلمشدر . چوق زمانلر دنيايى قيرديكز، أزديكز . لكن نهايت انتقام كونى كلدى. سزك ايچوز حاضرلانان فلا كتدن قورتولمه‌نك امكانى يوقدر . منتقم جبار ظالملرك جزاسنى امهال ايدر ، لكن هيچ برزمان اهمال بويورمز . آرتيق انقراض كونلركز ياقيندر. بلا كزى بكله‌يكز . بزده سزكله برابر باشكزه كله‌جك فلاكتلرى كوزله‌يورز.

صالح الشريف التونسى

سياست شرعيه[١]

بسم الله الرحمن الرحيم . الحمدلله الذى ارسل رسله بالبينات . . . . .

بومقاله‌لر ، سياست الهيه وادارهٔ نبويه‌نك بعض دساتير كليه‌سنى احتوا ايتمكده‌دركه نه‌راعى ، نه‌ده رعيه هيچ برزمان اودستورلردن مستغنى اوله‌ماز . تحريرينه باعث اولان مجبوريت ايسه ولاة امورمزه نصيحتله بورجلى اولمقلغمزدر. عليه الصلوة والسلام افنديمز بويوريورلركه: « جناب حق سزدن اوچ شيئى بكاركه بونلرده : ذات باريسنه عبادت ايدرك هيچ بروجهله كنديسنه شريك قوشمامكز ، هپكزك بردن حبل الهى‌به ياپيشه‌رق تفرقه‌يه دوشمه‌مكز ، برده ولاة اموركزه نصيحتده بولونمكزدن عبارتدر . »

بومقاله‌لرده امرا حقنده نازل اولان آيات كريمه اساس اتخاذ ايديلمشدركه اونلرده « ان الله يأمركم ان تؤدوا الامانات الى اهلها واذا حكمتم بين الناس ان تحكموا بالعدل ان الله نعما يعظكم به ان الله كان سميعاً بصيراً . يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر

[١] ائمهٔ علماى اسلاميه‌دن محقق شهير ابن تيميه مرحومك بو عنوان ايله تحرير بويوردقلرى رساله‌نك اهميت محتوياتنه مبنى ترجمه‌سى ومقاله مقاله سبيل الرشاد ايله نشرى مناسب كورولمشدر .

مصرلى
عمر رضا

منكم فان تنازعتم فی شیٔ فردوه الی الله والرسول ان كنتم تؤمنون بالله واليوم الاخر ذلك خير واحسن تأويلاً » آيتلريدر .

علماء كرام ديورلركه : برنجی آيت امرا حقنده شرف نازل اولمشدر. اونلر اماناتی اهلنه توديع وبين الناس اجرای عدالته مكلفدرلر. ايكنجی آيت عسكر، اهالی و بونلردن ماعداسی حقنده نازل اولمشدركه بونلرده قسمتلرنده ، حكملرنده، غزالرنده وساٸر ايشلرنده بوامانتی اهلنه توديع و بوعدالتی اجرا ايدن اولی الامره اطاعت ايله مكلفدرلر. انجق، اللهه عصيان ايله امر ايدرلرسه اطاعت ايتمه‌جكلردر . زيرا « اللهه عصيان خصوصنده هيچ برمخلوقه اطاعت اولونه‌ماز. حديث شريف» برمسئله‌ده اختلاف افكار حادث اولونجه كتاب الله وسنت رسول اللهه مراجعت اولنور. شايد ولاة امر بونی ياپمازلرسه ، بالكز اللهه اطاعتی مقتضی اولان امرلرينه اطاعت اولونور. چونكه بواطاعت اللهه وپيغمبرينه اطاعت ديمكدر. بوصورتله اونلرك حقوقی كوزه‌دلمش و جناب حقك « وتعاونوا علی البر والتقوی ولا تعاونوا علی الاثم والعدوان » قول كريمی موجبنجه عمل ايدلمش اولور. مادامكه بو آيت كريمه امانتك اهلنه توديع وبين الناس عدل ايله حكم اولونمسنی ايجاب ايديور، او حالده سياست عادله وولايت صالحه[٢] نك قوامی اولديغی آكلاشيلير.

١

مصالح امتك اهلنه توديعی

اماناتك برينه كتيرلمه‌سنه كلنجه بونده ايكی نوع واردر . برنجيسی : ولايت ، يعنی امور اداره‌دركه آيت كريمه‌نك سبب نزولی بودر. عليه الصلوة والسلام افنديمز مكه‌يی فتح ايدرك « بنی شيبه » دن كعبه‌نك آناختارلرينی تسلم ايدنجه حضرت عباس سقايت وسدانت[٣] وظيفه‌لرينی نفسنده جمع ايچون او آناختارلرك كنديسنه ويرلمسنی استرحام ايتدی. اونك اوزرينه جناب حق آناختارلرك بنی شيبه‌يه اعاده‌سی ايچون بو آيت كريمه‌يی كوندردی. بناءً عليه اوليای اموره مسلمانلرك بوتون مصالحنده او مصالحی كوره‌بيله‌جك مأمورلرك اك ايیسنی تعيين ايتمك بروظيفهٔ متحتمه‌در .

عليه الصلوة والسلام افنديمز بويوريورلركه : « من ولی من أمر المسلمين شيئا فولی رجلاً وهو يجد من هو اصلح المسلمين منه فقد خان الله ورسوله = مصالح مسلميندن برينی ايفايه مأمور ايديلن ذات ينه مصالح مسلمينی رؤيت ايچون تعيين ايده‌جكی ديكر بر ذاتك اصلح وانسب اولمسنه اعتنا ايتمزسه اللهه ورسول اللهه خيانت ايتمش اولور.» ديكر برروايتده: « من قلد رجلاً علی عصابة وهو يجد فی تلك العصابة ارضی منه فقد خان الله وخان رسوله وخان المؤمنين (رواه الحاكم فی صحيحه) = هركيم بر جماعتك اوزرينه بر آمر تعيين ايدرسه، حالبوكه او جماعتك ايچنده تعيين ايتديكی آدمدن زياده عمومك توجهنی قازانمش ديكر بر آدمك بولونديغنی بيليرسه اللهه ، رسول اللهه ومسلمانلره خيانت ايتمش اولور. » بعضيلرينك روايتنه نظراً بو سوزی حضرت عمر اوغلنه سويلمشدر .

حضرت عمر بويوريوركه : « مصالح مسلميندن برينه تولی ايدن ذات مودت ويا قرابتدن طولايی بر آدمی امور اسلامه تعيين ايدرسه اللهه، رسول اللهه ومسلمانلره خيانت ايتمش اولور . »

اولی الامر اولان ذاتك علمی، عسكری، ملكی ، بوتون وظائف حكومت ايچون اوايشلره الك مستحقلرينی بولوب تعيين ايتمسی واجبدر. بوقسه مأموريته طالب اولمق ، ياخود طلبده تقدم ايتمش بولونمقدن طولايی بركيمسه مأموريته تعيين ايدلمز. بالعكس بوكبی شيلر مأموريتدن محروميتی استلزام ايدر .

« صحيحين» ده روايت اولونديغنه نظراً بركون عليه الصلاة والسلام افنديمزك حضورينه بعض ذوات كله‌رك برمأموريت ايسترلر. فخر عالم افنديمز بويوررلركه: «بز، امورمزه، طالب اولانلری توليه ايتمه‌يز. » صوكرا عبدالرحمن بن سمره‌يه توجيه خطاب ايله : « ای عبدالرحمن ! سن مأموريته طالب اولمه. چونكه سن ايسته‌مه‌دن ويريليرسه معاونته مظهر اولورسك. فقط اكر ايسته‌يه‌رك آليرسه‌ك بوتون يوكی اوزرينه آلمش اولورسك . » بويورمشلردر .

اولی الامر اولان ذات « أحق وأصلح » ی براقيرده قرابتدن ، آرقداشلقدن ، همشهريلكدن ، مذهبداشلقدن ، عربلق ، عجملك ، توركلك كبی عرقداشلقدن، برمنفعت ماديه استحصالی كبی رشوتدن، احق اولانه كين بسله‌مكدن ويا خصومتدن طولايی باشقه‌سنی تعيين ايدرسه اللهه، رسول اللهه ومسلمانلره خيانت ايتمش و « يا ايها الذين آمنوا لاتخونوا الله والرسول وتخونوا اماناتكم وانتم تعلمون . » آيت كريمه‌سنده نهی اولونان خيانتی ارتكاب ايتمش اولور. ينه الله ذوالجلال حضرتلری بويورويوركه: « واعلموا انما اموالكم واولادكم فتنة وان الله عنده اجر عظيم . » چونكه انسان اولادينی وبنده‌سنی سوديكندن طولايی آكا بعض مصالح امتی توجيه، ياخود مستحق اولمديغی شيئی اعطا ايدرسه امانته خيانت ايتمش اولور . كذلك اولادينك ثروتی تزييد ومحافظه ، ياخود بعض مداهنلره التماس ايچون بويله ياپارسه اللهه، رسول اللهه وامانته خيانت ايتمش اولور. بالعكس احتراصاتنه مخالفت ايدرك امانتی برينه كتيرمه‌ده الله ثابت قدم ايدر، اهليله برابر ثروتنی محافظه بويورور . فقط احتراصاتنه زبون اولانی كوزه‌تديكی شيدن محروم براقق صورتيله معذب ايدر، اهلنی ذليل، ثروتنی ده محو ايدر .

بو زمينده شو حكايه نه‌قدر عبرت بخشدر: خلفای عباسيه‌دن بری علمادن برذاتدن يتشديكی دورلر حقنده برمصاحبه ايسته‌مش . بونك اوزرينه او ذات شو وقعه‌يی حكايه ايلمش :

---

[٢] قوتلی ومنتظم اداره .

[٣] سدانت : كعبهٔ معظمه خادملكی. سقايت: حجاجه صو داغتمق .

« عمر بن عبدالعزیزی اولوم دوشکنده ایکن کوردم . بعضیلری

— یا امیرالمؤمنین ! برسلطان اولدیغك حالده اولادکه ثروت‌نامنه برشی براقمایورسك. زواللیلر الالده، باش باشده قالیورلر !.. دیدیلر.

بونك اوزرینه امیرالمؤمنین چوجقلرینی یانمه چاغیرتدی . اوندن فضله اولان وایچلرندن هیچ بریسی بالغ بولونمایان چوجقلری کلدیلر. بونلری کورونجه کوزلری یاشاردی ودیدی‌که :

— اولادلرم ! اللهه یمین ایدرم‌که بن سزی نه‌حقکزدن محروم ایتدم، نه‌ده عباداللهك مالی الندن آلوب سزه براقمق ذلتنی ارتکاب ایتدم ... سزلر هرحالده یا صالح ویا غیر صالحسکز . برنجی تقدیرده صالحلرك ولیسی‌اولان الله سزی حمایه ایدر. صالح اولمدیغکز تقدیرده ایسه فسق وعصیان اوغورنده هدر ایده‌جککز برثروتی سزه براقمه‌یی طبیعی ایستمه‌دم . هایدی کیدیکز ! . .

بالآخره کندی کوزمله کوردم : عمربن عبدالعزیزك اولادندن بعضیلری مجاهدلره یوز آت احسان ایتدی .

خلیفهٔ مسلمین عمر بن عبدالعزیز اقصای شرقده‌کی تورك‌دیارندن اقصای مغربده‌کی دیار اندلس، تبریس، سوریه ومنتهای یمنه قدرحاکم ایدی . بویله ایکن اولادینه براقدیغی میراثدن هربریسنك حصه‌سنه دوشن یکرمی درهم قیمتندن فضله دکلدی . »

ینه عالم مشارالیه دییورکه :

« دیکر برخلیفه‌نك اولادلری میراث تقسیم ایدیورلرکن اوراده بولوندم . هربریسنه آلتی یوز بیك دینار اصابت ایتدی . بالآخره بونلرك ال آچه‌رق دیلندیکنی کوردم . »

بوبابده‌حکایات، وقایع، مشاهدات پك‌چوقدر وهربریسنده ارباب عقوله پك بویوك عبرتلر واردر .

علیه‌الصلوة والسلام افندیمزك سنت سنیه‌لری دلالت ایدیورکه: ولایت برامانتدر ، بوقارده بیان ایتدیکمز اثره تودیعی ایجاب ایدر. حضرت رسول اکرم افندیمز امارتك امانت اولدیغنی وحقیله یرینه کتیرلمدیکی تقدیرده صاحبنك یوم قیامتده دوچار ندامت وخسران اوله‌جغنی ابی‌ذررضی‌الله عنه‌تبلیغ بویورمشدر. مسلم‌حضرتلری بویله روایت ایدیور .

صحیح بخاریده ابی هریره‌دن روایت ایدیلیورکه : علیه‌الصلوة والسلام افندیمز «امانت یرینه‌کتیرلمزسه قیامتی‌بکله‌یك ! » بویورمشلر. بونك اوزرینه : « اماتی یرینه کتیرمه‌مك نه‌در ؟ » دیه صورولمش . « مصالح مسلمینی‌نا اهللره توجیه ایدیلیرسه‌قیامتی بکله‌یك!»بویورمشلر. مسلمانلر بومعنایی بالاجماع قبول ایتمشلردر .

ولی‌الامر برچوبان کبی‌درکه ناس ایله مناسبتی برچوبانك سورو- سیله اولان مناسبتی کبی‌در . علیه‌السلوة والسلام افندیمز : « هپکز راعیسکز . هرراعی رعیه‌سندن مسئولدر . امام، انسانلرك راعیسی‌در ورعیه‌سندن مسئولدر . نته‌کیم برقادین قوجه‌سنك اونده راعی‌در ورعیه‌سندن مسئولدر . برکوله‌ده افندیسنك مالنه راعی‌در ورعیه‌سندن مسئولدر. هپکزراعی وهپکز رعیه‌کزدن مسئولسکز.» بویورمشلردر.

ابومسلم خولانی معاویة بن ابی سفیانك حضورینه کیرمش ، و « السلام علیك ایها الاجیر ! » دیمش . حاضرون : « السلام علیك ایها الامیر ، دی ! » دیمشلر. ابومسلم ینه: « السلام‌علیك‌ایهاالاجیر! » دیمش . ینه اولکی اخطاره معروض قالمش . فقط بوسفر معاویه دیمش‌که :

— ابومسلمی براقیکز. او ، دیدیکنی پك ای‌بیلیر . .

بونك اوزرینه ابومسلم معاویه‌یه :

— سن براجیرسك . سنی بوداوارلرك صاحبی آنلری اوتلاتمق ایچون کیرالامش . اکر سن اونك اویوزلرینی ، خسته‌لرینی تداوی ایدر وخسته‌لق سرایت ایتمه‌مك ایچون صاغلاملری برطرفه آییرسه‌ك سکا افندك اجرتکی ویرر. اکر بویله یاپمازسه‌ك‌سنی افندك جزالندیرر.. دیه جواب ویرمشدر .

خلق ، عباداللّه‌در . اولی الامر ایسه اللهك عبادالله اوزرنده نائبلری‌در، دیکر طرفدن‌ده عباداللهك وکیل اموریدرلر ؛ یعنی هم ولایت ، هم‌ده وکالت ایله مأموردرلر. صوکرا هرهانکی برولی‌ووکیل امور تجاریه‌سنی اداره ایچون برنائب‌تعیین ایتدیکی زمان‌أهلی‌واصلحنی آرامازده مالنی دها فضله‌سنه صاتمق قابل ایکن دها اوجوز الدن چیقاره‌جق دیکر برآدمی تعیین ایدرسه ، خصوصیله اوالتماس ایتدیکی آدم ایله کندیسی آره‌سنده محبت ، یاخود قرابت بولنورسه‌طبیعی‌درکه شریکنك مؤاخذه وبغضنه معروض قالیر، انك خیانته، اقرباواوداسنه مداهنلك یاپدیغنه حکم‌اولنور .

مرحوم ابن تیمیه

مدافعات

دشمنلر بویوندورقلری آلتنده‌کی مسلمانلری

ناصیل اداره ایدیورلر ؟

یالانجیلره ، ریاکارلره !

فرانسه‌حکومتك مراکشده‌مقیم‌نائب‌سیاسیسی‌وفرانسه مدنیتنك (!) مدافعی جنرال لیوتی (سوق‌الاربعا) ده برجم‌غفیره قارشی بر نطق ایرادایتمشدر. اویله‌برنطق‌که باشدن باشه یالان، باشدن باشه ریا ، باشدن باشه مسلمانلری اغفال ایله طولو . بویوندوروقلری آلتنده یاشایان ملتلری اداره ایچون کرك فرانسزلرك، کرك متفقلرینك یالانجیلقدن، ریاکارلقدن باشقه برسرمایه‌لری اولمادیغنی دین‌قارداشلرمزك وبوتون

عالم‌انسانیتك نظرنده تجلی ایتدیرمك‌ایچون بونطقك اك جانلی نقطه‌لرینی نقل ایله بو بابده برقاچ سوز سویله‌یه‌رك حقیقت حالی بیلدیرمه‌یی اوزرمزه بروجیبه عد ایتدك .

جنرال لیوتی دیورکه :

« (۱) مغربده اکثریت اهالینك محاربه ایله مشغول اولمادقلرینی، کمال حضور قلب ایله کندی ایشلریله کندی تجارتلرینه باقدقلرینی کوردیکم ایچون طوغروسی پك زیاده ممنون اولدم . (۲) سز بوخصوصده حقلیسکز. زیرا محاربه‌نك نتیجه‌سندن امینسکز. چونکه صوکنده بزم ومتفقلرمزك بهمه حال غلبه چاله‌جغمزدن وبوغلبه‌نكده مغربك سعادت وحریتنی تأمین ایده‌جکندن مطمئنسکز. (۳) برچوق سنه‌لردن بری آلمانلرك سیاسته‌ده‌کی مهارتسزلکلرینی کوردیکز. بونلر غفلتلری یوزندن خسرانه دوشدیلر . صاندیلرکه صلح عالمی اخلال‌ایتمك‌ایسته‌مین دولتلره قارشی بلالرینی بولمقسزین هجوم‌ایده‌جك‌قونده‌درلر. (٤) متفق اردولرمز آلمانیا ایله آوروپاده‌کی حسابنی کوره‌جکدر . مغربه کلنجه بوحساب کورولمش بیتمشدر. (٥) دون بورالرده اوته‌کنه بریکنه تعرضده بولونان آلمانلر بوکون مملکتك خارجنه سورولدی. بونلردن مغربده اختلال چیقارمق ایچون تحریکاتده بولنانلر ایسه اسیر ایدیله‌رك داربیضایه کوندریلدی؛ اوراده محاکمه‌لری‌اجرا قیلنه‌جقدر. قونسلوسخانه‌لری قاپادیلدی، ملکلری حجز آلتنه آلندی . بوکون دکزلرك حاکمی آنجق بزلرز . کرك طانجه‌ده، کرك داربیضاده آلمان واپورلرندن ، آلمان باندیره‌سندن اثر قالمادی. تجارتلری کلیاً معطل اولدی. ناصیلکه آرتیق، آوستریا شکری،آلمان امتعه‌سی کورمیورسکز. آلمانیا حمایه‌سنده بولونانلردن‌ده کیمسه قالمادی، جمله‌سی حقنده قانون‌عمومی تطبیق اولندی. امین اولوکزکه بوندن بویله مغربده بوکبی حقوق حکم سورمیه‌جکدر . مع‌مافیه وقتیله آلمان حمایه‌سنه کیرمش اولان مغربلیلر ایچون‌قورقه‌جق‌برشی یوقدر. زیرا سکوتلرینی محافظه‌ایتدکلری مدتجه شخصلری مصون قاله‌جقدر. لکن مربوطیت قدیمه‌لرینی یاد ایتمك ایسته‌ینلره قارشی اصلا مرحمت کوسترمیه‌جکز . (٦) اوروپاده ایتمکده اولدیغمز حرب بزی اصلا ضعیف دوشورمدی. زیرا بزلر برطرفدن زوآف عسکرلریمزه، مستعمراتده‌کی عسکرلریمزه ، تیره‌یوللیلره ، سنه‌غاللیلره، مغربلیلره صرف اعلای حریت‌مقصدیله کیردیکمز شو حربده حاضر بولنمق شرفنی بخش ایدرکن؛ دیکر طرفدن‌اونلرك یرینه‌باشقه‌عسکرلریمزی اقامه‌ایدیورز. مقصدیمز بالحز المزده بولنان موقعلری محافظه‌دکل، بلکه ایلری یورویه‌رك ، خدمتدن کری طورمق ایسته‌ین‌عاصیلری اولکی کبی تأدیب ایتمکدر. (۷) بزم عدالتمزدن ؛ اخلاقمکزه ، عاداتکزه، دینکزه‌قارشی‌احترام ایده‌جکمزدن امین اولدیغکزی یقیناً بیلیورم. (۸) آلمانلر مسلمان دوستی اولدقلرینی ادعایه بلته‌یورلر. حالبوکه نره‌ده حاکم اولسه‌لریرلیلر حقنده شدت کوسترمکدن باشقه برشی بیلمزلر ؛ نره‌یه کیرسه‌لر معبدلره حرمت ایتمزلر،بالعکس‌ییقارلر... (۹) بندن ایشتدیککزبوسوزلری جیلده‌کی‌مسلمانلره تبلیغ ایدیکز . مفسدلرك سوزلرینه قولاق ویرمسینلر؛ بزه‌قارشی قیامه‌جرأت ایتمسینلر. صوکرا کوره‌جکلری شدت قارشوسنده نادم اولورلر. یالان‌یا کلش خبرلره قولاق آصاملرینی کندیلرینه خالصانه اخطار ایلرم . »

(۱) فی‌الحقیقه‌نائبك ممنون اولمایه حقی وار .زیرا بویله بر زمانده خصوصیله بوکبی احوال قارشیسنده آزیجق روح، آزیجق حس طاشیان؛ هله مسلمانلق دعواسنده بولنوب‌ده ولو ذره قدر اولسون ذوق ایمانی طویمش اولان ؛ و زمانیله بویوکاری طرفندن اضلال ایدیله‌رك فرانسزلرکبی انسانیتك اك جانوار دشمنلرینه صاتیلمش بولنان ملتلر ایچون لازم کلن نه ایدی؟ اوت، بوکبی ملتلرك بوتون افرادینه، بویوکنه، کوچوکنه، قادیننه، ارککنه واجب‌اولان‌حرکت: کندیلرینك اوز دشمنی اولان فرانسزلرله ؛ عالم اسلامك اك بویوك دولتی اولان دولت عثمانیه ودولت عثمانیه‌نك متفقلری اولوب عالم اسلامی فرانسزلرك، انکلیزلرك، موسقوفلرك النده قورتارمق ایچون خلیفه ایله برلکده اوغراشمقده بولنان آلمانیا وآوستریا حکومتلری آره‌سنده‌کی شو محاربه‌یه عائد نه‌قدر خبر وارسه هپسنی تدقیق ایتمك ایدی. واجب‌اولان حرکت: وطنلرینی قورتارمق ایچون نه‌کبی‌وسائطه مراجعت لازم‌کله‌جکنی بوتدقیق نتیجه‌سنده آکلایوب ظهورایده‌جك ایلك فرصتی همان اغتنام وال برلکیله قیام ایده‌رك مملکتلرینی دشمنك بقیهٔ قوتندن تمیزله‌مك، کندیلرینی اسارت بویوندوروغندن‌قورتارمق، استقلاللرینی محافظه ایتمك، وقتیله دوشمش اولدقلری طوزاغه بر دها دوشمه‌مك ایدی . زیرا عینی دلیکده‌کی عقربه ایکی دفعه کندیسنی صوقدورمق البته عاقل کاری دکلدر .

هیچ‌شبهه‌یه‌محل یوقدرکه نائب خطیب مرا کشده‌کی اخوان دینمزی بوحالده کورمش اولسه‌یدی شیمدیکی کبی ممنون اولمایاجق ، بالعکس سیکیرلری بوزوله‌رق صوك درجه‌ده مأیوس‌اوله‌جقدی .

(۲) خطیبك بوسوزلرندن مغربلیلر فرانسه‌ایله متفقلرینك‌حربدن مظفر چیقه‌جقلرینه قانع ایمشلر، کندیسی‌ده بو قناعتده ایمش مألی چیقیورکه هیچ اصلی یوقدر . اولا مغربلیلری بویله بر قناعتده فرض ایتمك ناصیل قابل اوله‌بیلیر که مملکتلرینی قورتارمق ایچون فرانسزلره قارشی برطرفدن آیاقلانوب طوریورلر. ثانیاً غلبه‌نك نهایت‌فرانسزلر ایله متفقلری طرفنده قاله‌جغنه کندیسی ناصیل اینانه بیلیرکه آلمانیا ، آوستریا، عثمانلی اردولری هرکون فرانسزلرله متفقلرینه قارشی بویوك بویوك مظفریتلر احراز ایدوب طوریورلر . ایشته بلچیقا حکومتی خریطهٔ عالمدن سیلندی ، مملکتی تمامیله آلمانلرك النه کچدی . ایشته فرانسزلرك (لیل) کبی اك معمور، اك زنکین مملکتلرینك قسم‌اعظمی ینه آلمانلرك النده بولنیور. کرك بلچیقانك، کرك فرانسه‌نك اك‌مهم فابریقه‌لری، اك‌زنکین‌معدنلری‌بوکون‌آلمانلرك‌حسابنه ایشلیور. بوکون آلمان‌اردولری تاشمال‌دکزندن‌اسویچره‌حدودینه‌قدرامتدادایدن چلیکدن برقلعه حالنده .

لهستان طرفنده روسلره اویله مدهش ضربه‌لر ایندیردیلرکه شیمدی‌یه قدر برمیلیونه‌یاقین یالکز اسیر آلدیلر. مقتولك ، مجروحك مقدارینه کلنجه شبهه‌سز اسیرلرك بر قاچ مثلیدر .

بوحقیقتلرك کافه‌سی خطیبك پك اعلا معلومی ایکن حربك حالا کندی غلبه‌لریله نهایتلنه‌جکی قناعتنده بولنمسی ناصیل تصور اولنه‌بیلیر ؟ آکلاشیلیورکه سویلدیکی سوزلر قطعیاً قناعتنك خلافیدر. مقصدی‌ایسه مسلمانلری آلداتمقدرکه‌بوقاریده‌ده سویلدیکمز وجهله بومسلك مستعمره‌لرینی اداره خصوصنده قوللاندقلری یکانه رأس مالدر .

« بوغلبه‌نك مغربك سعادت وحریتنی تأمین ایده‌جکی...» سوزینه کلنجه اك بویوك حیاسزلق ، انسانیته قارشی اك شنیع حقارتدر. زیرا بو وجدانسز ملتك طوزاغنه دوشمك فلاکتنه معروض قالان او

زواللیلرك ایچنده بر فرد یوقدركه ، الله كوسترمه‌سین ، فرانسزلر بو محاربه‌دن غالب چیقه‌جق اولورلرسه مغربك حریتی ، راحتی كلمه‌نك بوتون معناسیله سلب ایده‌جكلرینی یقیناً بیلمش اولماسین . معاذالله بویله برنتیجه‌نك حصولی آننده فرانسزلر بوتون مملكته مستولی اوله‌جقلر ؛ اراضی‌یی یرلیلرك الندن آلوب ارباب استعمار نامنی ویردكاری ملتدا. شلرینه بخش ایده‌جكلر ؛ زواللی اهالی‌یی كوله مقامنه قویه‌جقلر ؛ طوپراقله برابر صاتیلان چفتلك حیواناتی كبی الدن اله دور ایده‌جكلر ؛ تجارتی كاملاً ید احتكارلرینه كچیره‌جكلر ؛ قوهٔ مالیه‌لریله یرلی تاجرلری افلاسه محكوم ایدرك صنایع محلیه‌دن هنوز پایدار اولانلری‌ده كندی مصنوعاتلریله بوسبوتون بیتیره‌جكلر ؛ وظائف حكومتی كندی ملتلرینك انحصاری آلتنه آله‌رق یرلیلری اونلرك معیتنده اوشاق كبی قوللانه. جقلر ؛ اخلاقی افساد ، حریت ، مدنیت نامنه دینسزلكی ، فحشی ، فجوری تعمیم ایلیه‌جكلر ؛ فنون ، معارف نشر ایدیيورز دییه كتاب اللهی ، علوم دینیه‌یی اورته‌دن قالدیره‌جقلر ؛ باطل ، مزور برطاقم دعوالرله ، بر بیوك سیاسی خدعه‌لرله زاویه‌لری یوق ایده‌جكلر ؛ افكاری آله‌بیلدیكنه تضییق ایله امتك ترقیسنه ، تعالیٔ حیاتنه عائد هردورلو حركتدن آلیقویه‌جقلر ، آغزلره كم اوره‌رق هیچ برظالمك ظلمندن ، هیچ برمستبدك استبدادندن ، عباداللهك باشنه مسلط ایده. جكلری هیچ برمرتكبك ارتكابندن شكایته میدان براقمایه‌جقلر .

أوت ، بوحقیقتلرك كافه‌سنی مخاطبلری یقیناً بیلدیكی كبی خطیبك كندیسی‌ده پك اعلا بیلیر . ذاتاً كرك كندیسی ، كرك آرقداشلری تونسده ، جزایرده ، حتی شوقیصه مدت تسلطلری ظرفنده بالذات مغربده تطبیق ایتدیلر . اوحالده خطیبك مقصدی مخاطبلرینی استخفاف ایتمكدن ، اونلری برطاقم مخلوقات سافله درگه‌سنده كوردیكنی آكلا. تمقدن باشقه نه‌اوله‌بیلیر؟ زیرا البته آكلاركه بوسوز اونلرك قولاقلرنده بیلدیرم كبی پاطلایه‌جق وهربری معنای مقصودك بوسبوتون عكسنه اولمق لازم كله‌جكنی اكلایه‌جقدر. یارب ، سن منتقم جبارسین؛ ظالمی امهال ایدرسین ، لكن اهمال ایتمزسین .

(٣) ظن ایدرسه‌م آلمانلرك سیاسته‌كی مهارتسزلكلرندن مقصدی مغربی استیلا خصوصنده فرانسزلره معارض چیقمامیدر . « دولتلره قارشی هجوم ایده‌جك قدرتده اولدقلرینی توهم ایتدیلر . . » سوزینه كلنجه نه‌قدر احمقجه برسوزدر ! زیرا بالفعل اكلاشیلدی‌كه آلمانلر جناب حقك عنایتیله خطیبك قصد ایتدیكی دولتلرك هیئته بردن هجومه قادردر . ناصیل‌كه هجوم ایتدی؛ ناصیل‌كه هیئتی بردن پریشان ایتدی. ایشته بوكون اوردوسی اونلرك طوپراقلرنده بولونیور ؛ مملكتلرینی كندی حسابنه ایشلدوب طوریيور ؛ مظفر عسكرینك مأكولاتی ، مشروباتی دشمنلرینك صیرتندن چیقیور . دشمنلرینك شیمدی‌یه قدر ایكی میلیوندن فضله مقتول ، مجروح ، اسیر ویردكلری كندی شهادتلریله ثابت . حالبوكه آلمانیا ممالكی هیچ حرب یوقمش ، زمان صلحده ایمش

كبی رفاه ایچنده ، آسودكی ایچنده . آلمانلر بومظفریتلری اولا اللهه ، ثانیاً دشمنلرینك قوتی كبی موهوم اولمایوب حقیقی اولان قوتلرینه استناداً قازاندیلر . اوحالده غفلتلری یوزندن خسرانه دوشن ، صوكره آچیقدن آچیغه خطا ایتدیكنی آكلایان هانكی طرف اولمق لازم كلیور؟ هیچ شبهه یوقدركه بوخسران فرانسزلرله متفقلرینك ماصدق حالیدر.

«صلح عالمی اخلال ایتمك ایسته‌مین ...» مغالطه‌سنه كلنجه ، پك آچیق برحقیقتدركه: برچوق احتراصات ، بر چوق غیر مشروع آمال بسلمكده‌اولان بوحریص ملتلر بوتون دنیانی احتكارلری ، انحصارلری آلتنه آلمق ایستدكلری ایچون كونك برنده باشقه برملت حركته كلیرده بونلردن معامله‌لرنده برآز انصافه رعایتكار اولمالرینی ایستر ، یاخود اونلرله تشریك مصالح طلبنده بولنورسه درحال بوطلب عادلی حقسز كورورلر ، صلح عالمی اخلاله تصدی صورتنده تلقی ایدرلر ، همان او ملته قارشی اعلان حربه قالقیشیرلر ؛ بوحرب ظالمه‌ده ، حقوق عبادی غصب ایتمكدن باشقه معناسی اولمایان ، مدافعهٔ حریت عنوان مبجلنی ویررلر! معمافیه خطیب تمامیله بیلیركه آرتیق بوكبی هذیانلرك ، بوكبی كلمه اویونجاقلرینك ذره قدر اهمیتلری قالمامشدر ، زمان قیلیجك حكم ایده‌جكی زماندر .

(٤) آلمانیا ایله اوروپاده حساب كوروله‌جكندن ، مغربك‌ده حسابی كورولمش اولدیغندن بحث ایدیورسك. طوغرو سویلیورسین ای خطیب! دیدیكك حسابك اوروپاده‌كی نتیجه‌سی فی‌الحقیقه كوروله‌یه باشلادی. ایشته آلمانلر ایله متفقلری هم سزدن ، هم متفقلریكزدن آله‌جقلرینی بربر استیفا ایدیيورلر . اك مستحكم قلعه‌لریكزی آلدیلر ، اك معمور ، اك زنكین مملكتلریكزه مستولی اولدیلر ، ملیونلرجه عسكریكزی اولدیردیلر ، اسیر ایتدیلر ، مجروح دوشوردیلر ؛ مهمات حربیه‌كزی اغتنام ایلدیلر .

ای نائب خطیب! خاطرك خوش اولسون ، لایقیله بیل‌كه بوحسابك نتیجه‌سی انشاءالله غافل ظالملره پك آغیر اوطوره‌جقدر ؛ انشاءالله حق منصور ، باطل مقهور اوله‌جقدر . مغربك تمام اولدیغنی سویلدیكك حسابی ایسه آلدآتدیغكز بعض رجال واسطه‌سیله استقلالی الندن آلمش اولماكزدن عبارتدر دكلمی ؟ انشاءالله بونك صوكی‌ده سزك ایچون اویله بر رؤیا اوله‌جقدركه اویاندیغكز زمان ندامتكزدن ، یأسكزدن پارماقلریكزی چیكنه‌یه‌جكسكز . آفریقه‌دن جهنم اولوب چیقه‌جق ؛ آرقه‌كزده ایسه هم كندیكزه ، هم احفادیكزه لعنت ابدیه‌دن باشقه برشی براقمایه‌جقسكز !

(٥) قوجه خطیب ! ملاحظه‌سزلق نتیجه‌سی اوله‌رق آلمانلره قارشی قیرلاتدیغی بوسفلی سوزلریله فرانسزلرك ضعفنی ، وحشتنی ، صوكره حقوق دولیه‌یی ، حقوق انسانیه‌یی چیكنه‌مكده‌كی مهارتنی كوسترمش اولیور. اوت ، فرانسزلر نفوذلری آلتنده بولنان مملكتلرده مقیم اولوب سلاحدن ، قوتدن محروم بولنان ، اومملكتلرده حرب ایتمه‌یی خاطرلرندن بیله كچیرمه‌ین ، اوزرلرنده هیچ بروظیفهٔ سیاسیه بولونمایان برطاقم تاجرلرك

اوزرینه صالدیردیلر ؛ماللرینی اللرندن آلدیلر، کندیلرینی حبسه آتدیلر، جانیلر کبی محکمه لره سوروکلدیلر؛ ایچلرندن مهم ثروت صاحبی اولان ممتاز برقسمی اعدام ایتدیلر ؛ بقیه سنی ده اسیر حرب عد ایده رك خدمات شاقه ده قوللانمایه باشلادیلر ، صوکره آلمانیا حمایه سنده کی اهالی یه روا کوردکلری ظلمی، شناعتی براقدیلر؛ دها صوکره زیر تحکملرنده کی زواللی مغربیلره چالیم صاتمق ، اوراده کی آلمانلره غالب کلدکلرینی آکلاتمق ایچون آلمان قونسلوسخانه لرینی قاپاتدیلر ، آلمان تجارتنی بیتیردیلر، آلمانلری درلو درلو اشکنجه لر آلتنده اولدوردیلر ؛ برقسمنی ده اسیر حرب صفتیله آغیر خدمتلرده استخدام ایتدیلر ...

ای خطیب! شو احمقجه سوزلرکله وحشتی تصویر ایتمکده اولدیغك ملتك، کاشکی بویله یاپه جغنه ، او بیچاره لر حقنده حقوق بشره رعایت ایده یدی ده مااللرینی، جانلرینی بی طرف حکومتلردن برینك سفیرینه تودیع ایلیه یدی، یاخود هیچ اولمازسه سلامتلرینی تأمین ایتمك شرطیله مملکت خارجنه چیقاره یدی . کاشکی او زواللیلره هجوم ایتمك صورتیله انسانیتك یوزینی قارارته جغنه ، بو اوغورده قوللاندیغی قوتی میدان محاربه یه صاقلایه یدی ده کرك کندیسنك ، کرك متفقلرینك آلمان النه دوشن یوزبیکلرجه حقیقی اسیرلرینی، یوزلرجه مملکتلرینی قورتارمایه چالیشه یدی ! لکن وا اسفا که عجز ایله وجدانسزلق برلشنجه انسانی بو درکه یه ایندیرر !

(٦) خطیبك « حرب بزی ضعف دوشورمدی ... » طرزنده کی ادعاسی صرف افترادر. ناصیل طوغرو اوله بیلیر که عسکرلرینك یاریسی یا اسیر، یامقتول دوشمك صورتیله محو اولدی؛ هله مستعمراتدن چکه رك کندی فرانسز چوجوقلرینی آلمان بیلدیرملرندن وقایه ایچون حربك الك ایلری صفلرینه سپر مقامنه دیکدکلری زواللی مسلمانلرك یوزده اونی بیله قالمادی ؟ ناصیل طوغرو اوله بیلیر که الك زنکین مملکتلری بوتون فابریقه لریله، معدنلریله برابر آلمانلرك النه کچدی؟ ناصیل طوغرو اوله بیلیر که بوکون قوهٔ مالیه لری صوك درجه ده پریشان، آجلق اولانجه شدتیله حکمران ؟ یك اعلا! بونلر ضعف دکلده نه در ؟ بوندن فضله عجبا هانکی ضعفی ایسته یور؟ خایر! حریف قومنك آجینه جق برحاله کلدیکنی کوزیله کوردیکی ایچون مغربیلری بو موهوم قوتله تهدیده چالیشیور . لکن مغربیلر حقیقتی پك یقین برزمانده آکلایه جقلر ؛ انشاالله مملکتلرینی بونلرك لوث وجودندن تماميله تمیزله یه جکلردر .

« عسکرلریمزه حربده بولونمق شرفنی بخش ایتدك...» دیورسك. ای خطیب! بیلمش اولمالیسین که جبراً میدان محاربه یه سوق ایلمش اولدیغکز بوتون مسلمانلری حقیقت حالده شرفه دکل، خسران ابدی یه سوروکله مش اولدیکز ! زیرا برکره او بیچاره لری آلداتوب کندی یوموردجاقلریکزی اولومدن وقایه ایچون اوك صفلره دیکیورسکز . ثانیاً سزك صفلریکزده اولن هر مسلمان صف ظلمده ، صف الحادده اولدیغی ایچون شقاوت ابدیه یه محکومدر ، دارینده خسراندن باشقه نصیبی یوقدر. ثالثاً اولومدن قورتیلوب تحت تحکمکزده قاله جق اولانلره قارشی مظالمکز بوسبوتون آرته جقدر . زیرا الله کوسترمسین بو محاربه دن غالب چیقه کز طغیانکز آله بیلدیکنه شدتلنه جك، اسلامك کلیاً محوینه یورویه جککز؛ مغلوب چیقدیغکز تقدیرده ایسه عجزیکزی اورتمك ، موهوم قوتکزی کوسترمك ایچون بو کون مغربیلره یاپدیغکز کبی ینه شدته مراجعت ایده جککز . او حالده مسلمانلری حربه سوق ایتمکده کی شرف نه اوله بیلیر ؟

سزجه « اعلای حریت ... » ك معناسی بوتون انسانیتك مالنه ، جاننه قصد ایتمك ؛ حریت شخصیه یی قالدیرمق ، اخلاقی بوزمق ؛ عباداللهی حیوانات اهلیه کبی قوللانمق، حیاتی کندیکزه حصر ایتمك؛ باشقه لرینه حق حیات نامنه برشی ویرمه مك کبی شیمدی یه قدر بوتون دنیایه قارشی ارتکاب ایتدیککز تاریخاً ثابت اولان شناعتلریکزده تماميله سربست قالمالکز ایچون هم سزك، هم متفقلریکزك ایدی؛ تجاوزیکزی کلمه نك بوتون معناسیله مطلق براقق دیمکدر. اوت سز بو حالی بشریته قارشی ارتکابندن صیقیلمادیغکز یالانلرده دائما حریت شکلنده کوسترمك ایسترسکز. نیته کیم بو محاربه یی اونك ایچون آچدیکز. لکن بشریت بونك وحشتدن باشقه برشی اولمادیغنی پك کوزل آکلامشدر. حتی مخاطبلرکده ایشی بویله جه بیلدکلری ایچون سوزلرینی کمال نفرتله دیکلیورلر . هذیانلریکی سکوت ایله کچیشدیرملری ایسه ضعفلرندن ایلری کلیور .

« عاصیلری تأدیب ... » « کلنجه بونك معناسی مغربیلرك اوزریکزه هجوملرندن پك کوزل آکلاشیلیور ! اوراده متوالی انهزامانه اوغرامقده اولدیغکز بورالره عکس ایدییور. جناب حق اخوانمزی تأیید ایده جکدر .

(٧) صوکرا عدالتدن ، دینه قارشی احترامدن بحث ایدیور. بو سوزك نه دیمك اولدیغنی مغربله همحدود اولان جزایره طوغرو آتیله جق ایلك نظر تماميله کوستریر. عجبا فرانسزلر اوراده کتاب اللهی براقدیلرمی ؟ حالبوکه برزمانلر اونی قادین، ارکك بوتون افراد ملت ازبر ایدرلردی. عجبا علوم دینیه دن اثر براقدیلرمی؟ حالبوکه برزمانلر شهرلری، کویلری فقهك کعبه سی مقامنده ایدی. عجبا لسان قرآن اولان لسان عرب ایله ادبیات عربیه دن ، احکام شرعیه دن برشی براقدیلرمی ؟ هیهات ! شرع شریفی نسخ ایده رك یرینه بربیغین قوانین ظالمه اقامه ایتدیلر ؛ بوتون معاملات مسلمینده شریعتی هیچ نظر التفاته آلماز اولدیلر؛ میراث ، نکاح مسئله لرینه وارنجه یه قدر بورونلرینی صوقوق، کندی بیلدکلری کبی قانون وضع ایتمك ایستدیلر. اوت! اخلاقی محافظه ایدییورلر. لکن نه صورتله؟ امتك بوتون طبقاتی آره سنده فحشی ، فسق وفجوری تعمیم ایتمك ، اولادلرینی تأدیبه قالقیشان بابالرك « حریت شخصیه مصوندر ! » دیه اللرینی باغلامق صورتیله. فی الحقیقه دینی محافظه ایدییورلر. فقط ناصیل؟ اطفال مسلمینی

صورت مخصوصه‌ده آچدقلری مكتبلره جبراً سوق ايتمك ؛ صوكره معصوم ذهنلرینه بوتون اديانك خرافاتدن عبارت اولديغنی، بالخصوص دين اسلامك اك بويوك خرافه‌لرله مالی بولنديغنی تلقين ؛ تمام اصوليله. طوغروسی شعائر دينی محافظه ايديورلر. آنجق هانكی طرزده؟ افراد ملتی چوق زمانلر حجدن منع ايله‌مك وحجازه كيده‌جكلرك اوكنه نامتناهی موانع ديكمك قاعده‌سيله. الحاصل بو وحشی ملتك يايدقلرينی تعداده قالقيشه‌جق اولسه‌ق حقندن كله‌ميز. اونك ايچون ايشی هركسك بوبابده‌كی معلوماتنه براقه‌جغز.

(٨) آلمانلر مسلمانلرك دوستی اولدقلرينی سويليور. حالبوكه آلمانلرك مسلمانلره دوست اولدقلری عين حقيقتدر. ايشته بوكون جهاد فی سبيل اللهی اقامه ايچون آلمانلر بزمله ال اله، اوموز اوموزه ويرديلر، هم اونلرك هم بزم دشمنمز اولوب عالم بشريتی، خصوصيله جهان اسلاميتی محوه اوغراشان فرانسزلره، انكليزلره، موسقوفلره قارشی بزمله برابر حرب ايدوب طورويورلر. صوكره، آلمانلر شيمدی‌يه قدر بلاد اسلاميه‌نك هيچ برينه مسلط اولماديلر. ايسته‌مش اولسه‌يديلر مغربی استيلا ايدرديلر. لكن ايتمه‌ديلر، آنجق مغربك رجال حكومتی فرانسز طوزاغنه دوشه‌رك هم كنديلرينی، هم وطنلرينی تهلكه‌يه آته‌جق وضعيتده كوردكلری ايچون ارشاداتده بولونديلر. نهايت فرانسزلرله حسابه كيريشه‌رك قونغونی آلديلركه بو محاربه او حسابی هر طرفده تصفيه ايده‌جكدر. آلمانلرك حكومت خلافت اولان حكومت عثمانيه ايله ال اله ويرمش، بوتون عالم اسلامك رايت محمديه آلتنده صاحب استقلال اولماسی ايچون اوغراشمقده اولدقلری ميدانده ايكن مسلمانلر حقنده‌كی دوستلقلرينه، سياستلرنده‌كی اخلاصلرينه باشقه دليل آرامق لازم كليرمی؟

« آلمانلر، مسلمانلرك معبدلرينی ييقورلرمش! » اكر خطيب مقتدر ايسه بو خصوصده بردانه مثال كوسترسين ده‌هانكی معبدك آلمانلر طرفندن ييقيلمش اولديغنی اكلايه‌لم. ايشته تانكه مستعمره‌سی كوزيمزك اوكنده طورويوركه اهاليسی آلمانلری صميم قلبلرندن سويبورلر. حتی انكليزلرك اوراده بك آجی برصورتده يدكلری صوك طاياقده مسلمانلر آلمانلرله برابر ايديلركه حربه اشتراكلری هيچ برخبر نتيجه‌سی اولمايوب صرف كندی آرزولری سائقه‌سيله ايدی. شو وقعه ايكی امت آره‌سنده‌كی وفاقی تماميله كوسترر.

(٩) ای خطيب! دليك بويله اوفاق تفك ياماللرله قاپانه‌جق شيلردن دكل! آرتيق سزك عليهكزه، ظلمكزك، احتراصاتكزك عليهنه اولمق اوزره آياقلانان فتنه بوتون مغربی استيلا ايتدی. مملكتك آرتيق وحشتكزدن خلاص اولمق زمانی كلدی. باشكزه قيامتلر قوپدی. بونك اوكنه كچمك امكانی يوقدر. شو پريشان سوزلركله، جريده‌لركزك يازدقلری بو حقيقته شهادت ايدوب طوريور. بوتون يالانلريكز، بوتون حيله‌كارلقلركز ميدانه چيقدی. هنوز چيقمايانلری وارسه ياقينده اونلرده چيقه‌جقدر. زيرا يالانك ايپی قيصه‌در. بوكون سزك ومتفقلريكزك يدی يوز اللی بيك عسكركز ساده آلمانلرك النده اسير. آوستريالیلرك ودولت عثمانيه‌نك النده‌كی اسيرلر بوحسابدن خارج. ايكی يوز اللی مليون هكتار اراضيكز، هم اك زنكين اراضيكز آلمانلرك النده معدنلرينی، فابريقه‌لرينی، اهاليسی كندی حسابلرينه ايشله‌دوب طورويورلر. كورويورسين كه دها حربك باشلانغيجنده ايكن، دها جهاد فی سبيل الله اعلان ايدلديكی خبری جهان اسلامك هر طرفنه يايلمامش ايكن بوقدر موفقيتلر استحصال ايديلدی.

ای خطيب، يامش اولديغك ايشك خلاصه‌سی نه‌در بيليورميسين؟ رجال سياستدن اولديغك حالده بو پريشان سوزلركله ملتكك وحشتی، ضعفنی تمثيل ايتمكده مغربده‌كی حكومت عسكريه‌كزه امتثال ايتمش اولدك! اوت اوده طبق سنك كبی يامش، اوده حكومتكزك ضعفنی، وحشتی اولانجه عريانلغيله كوسترمك ايچون هردورلو اسباب مدافعه‌دن محروم بيچاره مغربليلرك كوزلرينی اويه‌رق قفالرينی كسه‌رك طاشلرك اوزرينه قويدورمش؛ بونكله‌ده اكتفا ايتميه‌رك فوطوغرافيلرينی آلديروب اهالی آره‌سنده نشر ايتمش ايدی. قلبی عجز ايچنده، قورقو ايچنده چارپينوب طوران وجدانسزلرك مراجعت ايده‌بيله‌جكلری تدبيرلر هپ بويله شناعتلردر. بورسملردن بردانه‌سنی‌ده بن كندی كوزمله كوردم، دهشتلر ايچنده قاله‌رق ديدم كه: « خلق عيال اللهدر. مخلوقنه قارشی الله قدر غيرتلی كيمسه اوله‌ماز. اويله ايسه ظالملر نه‌مدهش برعاقبته اوغرايه‌جقلرينی آكلايه‌جقلردر. قيامت التّه باغيلرك باشنه قوپه‌جقدر. »

صالح الشريف التونسی

شئون

ائتلاف مثلثه قارشی جهاد اسلام

تبليغات رسميه :

قره دكز :

١٠ مارت : بوصباح قره‌دكز بوغازی ترصد پوسته‌لرمز طرفندن كوريلن برقاچ روس سفينهٔ حربيه‌سی قره‌غول كيلرمزه پك اوزاق مسافه‌دن تأثيرسز برقاچ مرمی انداخت ايتمش وبعده سرعتله چكيلمشدر.

١٨ مارت : روس فيلوسی دون قره‌دكز ساحلنده اركلی قوزلو زونغولداق مواقعنه قارشی ايكی بيكدن زياده مرمی انداخت ايتديكی حالده اهميتلی برخسارات ايقاعنه موفق اوله‌ميه‌رق شمال استقامتنده چكيلمشدر. يالكز برقاچ خانه تخريب اولنش وبرقاچده معونه باعثدر. بومباردمان اثناسنده اوچوردقلری طياره‌لر آتشلرمزله طرد ايدلمشدر.

چناق قلعه :

١٤ مارت : دون كيجه دشمنك طورپيدو وطورپيل سفائنی چناق قلعه بوغازينه كيرمكه چاليشمشلر ايسه‌ده باطاريه‌لريمزك آتشی ايله پوسكورتولمشلردر.

١٦ مارت : دون برده كيز طياره‌مز چناق قلعه بوغازی خارجنی طولاشان برانكليز حرب كميسی اوزرينه بومبالر آته‌رق تعرض ايتمشدر.

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، التی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوستریلمك شرطیله بتون یازیلر هر هانکی بر غزته طرفندن اقتباس اولونه بیلیر .

مکتوبلرك ، امضالرك واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم — اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

باش محرر: محمد عاکف — صاحب ومدیر مسئول: اشرف ادیب

عدد ٣٣٤ — ٢٣ جمادی‌الاول ١٣٣٣ — پنجشنبه — ٢٦ مارت ١٣٣١ — جلد ١٣

برلین خاطره‌لری

١

« بر آزده قهوه‌یه‌چیقسه‌ق» دیمشدی آرقداشم .
او طوغرو سویلمش اما بن اکری آکلامشم :
محله قهوه‌سی نردن‌ده کچدی ذهنمدن ؟
باقیلسه کچمه‌ملیمش بیلیرمی‌یم اونی بن ؟
محله قهوه‌سی ... برلین ... مناسبت‌می دیدك !
فقط رجا ایدرم ، دیکلەییك، عنایت ایدك ؛
فقیریکز اك آچیق بر سوز اولسه مجبورم ،
قفامده بولدیغم اشیایی آقطاریر طورورم .
اونك بر اورنکی کچمشسه عاقبت‌الله ،
دیرم که : « ها ! بودیمکمش او طویدیغم که . »
اوتل دینلدیکی بالفرض ، او معتبر قاموس
نه سویلیور باقارم بر : اوت ، لغت مأنوس ؛
کوتوکده مخلصی خان، سنی لا اقل یتمش ؛
زواللی آخر عمرنده ارتداد ایتمش ؛
شو وارکه معده‌سی الحادی ایتمه‌مش تمثیل ؛
نه مسلمان ، نه فرنك ، اویله بر وجود سفیل .
بیقانه یوق ، تووالت یوق ؛ یازین بلنده چامور ؛
اتکلرندن ایزکن قابوق طوتار یاغمور !
دکلی اوچقوری صارقان یوناقلرك بر اشی ؟
باقیکدی جومبایه بیزار ایدر طورور کونشی ،
اوتملی یورغانی صاللاندیروب‌ده پنجره‌دن !
یاتاق طاقلری شایان مرحمت جداً :
قدیفه حالنه کچمش یاتیسه‌دن یاصدیق ..
نه استحاله کچیرمش حساب ایدك آرتیق !
بنك بنك یاییلوب کهله انطباعاتی ،
بنکلی یاصمه‌یه دونمش او چارشافك صورتی !
قیریق صراحیده بکلر یوصونلی بر مایع
که درد جوعه کلیر اوج یمك قدر نافع :
بر اکمکك بری طوقلازمش اولمادن ایکی صو ؛
بونك بش اکمك اولور بلکه بر قدح طولوسی .

شمندوفر دیکز .. بولدم ایشته اورنکنی :
اوشنمه‌دن چوریوب نازنین‌تکرلکنی ،
— یاقیننه بندیککز نقطه‌دن اکر قصبه —
قدر مساعده ایتدکجه ایشله‌ین آرابه .
صپانیه لوردی مفتش ، طاطاوله قونتی مدیر ؛
زواللی ملتك افرادی اورته یرده اسیر !
« بیلت محلی » میدر اسمی‌یك‌ده بیلمیورم ،
یاصیق طاوانلی ، رطوبتلی ، ایسلی بر بودروم ،
آیاقده اسنه‌ین آواره یولجیلرله طولو .
بیلتجی نره‌ده‌ی ؟ قومپانیه‌نك او نازلی قولی
ورای پرده‌دن ایتمزکه خلقه طوغرو نکاه ..
نه وار تلاش ایده‌جك ؟ بکله‌سین عباد‌الله !
آچیلدی پرده نهایت . شو وارکه جندره‌یه
قیصیلمق ایسته‌میورسه‌ك صوقوله پنجره‌یه !

اینیش قافیش اولاغان شی ، دوکوش سوکوش ده جابا !
— بیلتجی ، موسیو ، تره‌ن قاچده قالقه‌جق عجبا ؟
— آیاغمی أزدڭ آدام ... پاطلایورمیسڭ نه زورڭ ؟
— اورورسه‌م آغزیکه ! ..
— یاهو ! کورولتوکز نه ؟ طوروڭ !
— یاواش به !
— چوش به ! کوزڭ کورمی ؟
— پاردون !
— الاالله
ناصیل‌که چه‌قدی شو پاردون اشکالك اولدی مباح !
— نه لافدر ایتدیکی الاهجه سویله‌یبڭ ، یاقیشیر ؟
— اوزانه !
— طوت‌که اوزاندم ؟ ..
— حریف‌ده اما خیشیر !
— صوج اولدورنده دکلدرکه دیرسه‌لر ...
— هله باق !
— نه‌درکه برده‌که باقدم ؟
— صوصك ، بلا چیقه‌جق !
— اوفاقلق اوللی !
— یوق ، موسیو !
— یوقسه کیت بوزدور !
— دیکیلمه نافله : سینیور نه دیرسه قانوندر !
— تره‌ن قاچار آقوزم ..
— هایدی ! دیکله‌سن بن لاف !
— تره‌ن قاچار دییورم ، دیکله‌مم دییور ، نه تحف !
— قیزارسه ، آغزی بوزوقدر ، فنا بی‌شی سویلر ؛
بوزارلر اونلی ویردڭمی ، قوش‌ده بوزدیریور !
توتونجی « اون پاره آز » دیر . مصیبتك بویوکی :
حریف سیمیدجی آرارکن تره‌ن چالار دودوکی !

سوقاق دیبڭ مثلا .. شیمدی باقدیغم لغته
مراجعت بنه لازممی ؟ لازم البته .

أوت ، او بر حلزوندرکه قطری آلتی قاریش ؛
یا طولی ؟ بیلمیورم . هر نه سویلسه‌م یاکلیش .
موفق اوله‌نك امکانی یوق‌که تخمینه :
بر آز کیدوب طالیور هایدی أولرڭ برینه !
زمانه شعرینه بکزر زمین ترتیبی ؛
ظلام ایچنده مبادیسی منتهاسی کبی .
بکی ! نه یاپملی چاربیلمق ایسته‌مزسه‌ڭ اکر ؟
تکین دکلی نه‌در ، پك عجائبمی بو یر ؟
دبلکده بسمله اولسون ، الکده سورهٔ نور ،
کیسه‌کده ساده مهر ... کیمسه چارپاماز .. دستور !
برنجی خطوه سلامت .. ایکنجی خطوه تمام ..
اوچنجی خطوه‌یی لکن دوشونه‌دن آته‌مام .
نه واری ؟ آغزینی آچش‌که بر یامان اوچورروم ،
دالارسه « جوب » دیه انسان ، چیقاری بیلمیورم .
اوزاق طولاش ! ای ، لکن آلکدی بر تومسك ،
نه آتلایانده قالیر دیز ، نه طیرماناندە بیلك !
کنارجه کیتملی اوبله‌یسه ... احتمالی‌می وار ؟
صاغکده : آغزیسی طوتمش ، چیقیق قارنلی دیوار ؛
صولکده : لاستیکه صاحب چیقان ساقزلی چامور !
طورکدی چاره‌یی بولدم .. اوت ، اولوری اولور .
شو کنبدڭ اوزرندن بش آلتی طاش سوکرم ؛
باتاقسه آل ، بوده باتماز ، دیبوب دیبوب اکرم .
دیمك خزینهٔ اوقافه بر متین کوپرو
بناسی ترك ایده‌جکسك .. اوزانمه ، هایدی یورو !
وصیتم سزه ای زیبلایوب کچن اخلاف :
صاقین شو کنبد فیاضی ایتمه‌یك اسراف .
کونك برنده باتاقلق آشارسه کوپرومدن ؛
امین اولك سزه لازمدر اویله بر معدن .

محمد عاکف

حدیث شریف

حدیث شریف

مثل الذین یغزون من امتی ویأخذون الجعل یتقوون علی عدوهم مثل ام موسی ترضع ولدها وتأخذ اجرها .

مآل شریفی

امتمدن دشمنلرینه قارشی کسب قوت ایچون مال و زاد وراحل (اجرت) آلارق غزایه چیقانلر موسی علیه السلامك والده‌سی کیدرلرکه هم چوجوغی امزیردی ، هم اجرتنی آلدی .

بو حدیث شریفی ابوداود مراسیلنده وبیهقی‌ده ینه مرسل اولارق جبیر بن نفیل حضرمی رضی الله عنهدن روایةً تخریج ایتمشدر .

حدیث شریف

یا عبدالله بن عمرو ان قاتلت صابرا محتسبا بعثك الله صابرا محتسبا وان قاتلت مرائیا مکاثرا بعثك الله مرائیا مکاثرا . یاعبدالله بن عمرو علی ای حال قاتلت اوقتلت بعثك الله علی تیك الحالة .

مآل شریفی

ای عبدالله عمرو ! اکر سن میدان غزاده صابر و لوجه الله خالصا مخلصاً صاواشیرسه‌ڭ الله تعالی سنی قبرکدن صابر و محتسب اولارق چیقاریر . یوق اکر ریا وافتخار ایچون صاواشیرسه‌ڭ الله تعالی سنی قبرکدن مرائی ومکاثر اولارق بعث ایدر . ای عمروك

اوغلى عبدالله! هرحالنكى حال اوزره صاواشير ويا قتل اولونورسه‌ك الله سنى اوحال اوزره بعث ايدر .

بوحديث شريف عبدالله بن عمرو رضى الله عنهدن سنن ابى داود ايله حاكمك مستدركنده مذكوردر .

حديث شريف

ان اقواما بالمدينة خلفنا ماسلكنا شعباً ولاواديا الا وهم معنا حبسهم العذر .

مآل شريفى

مدينه‌ده آرده‌مزده قالمش نيجه كيمسه‌لر واردركه بز هرهانكى تپه‌يه چيقسه‌ق ، هرهانكى وادى‌يه اينسه‌ك بزمله برابردرلر . اونلرى كلمكدن آليقويان عذرلريدر .

بو حديث شريفى انس بن مالك رضى الله عنهدن بخارى روايت ايديور .

احمد نعيم

سياست شرعيه

٢

مصالح امتك اهلى كيملردر ؟

برنجى مقاله‌مزى لايقيله تدقيق ايديلنجه ولى الامرك، مطلقا موجود اولان مأمورلردن اصلحنى تعيين ايتمسى ايجاب ايتديكى آكلاشيلير . شايد موجود اولان مأمورلر ايچنده بو مأموريته « أصلح » اولان بولنمازسه او وقت ولى الامر هرمنصبه كوره « افضل » اولانى انتخاب ايتمليدر . بونى اجتهاد تام ايله ياپار وه‌مأموريتى حقيله اهلى اولانه تسليم ايدرايسه امانتى يرينه كتيرمش ، وظيفه‌سنى ايفا ايتمش ونزد الهيده‌كى موقعى عدالتشعار ائمه‌نك موقع مغبوطى اولمش اولور .

فقط بوكا رغماً بعض ايشلر بوزولور ايسه « فاتقوا الله ما استطعتم = اللهك نواهيسندن كوجكز يتديكى قدر صاقنيكز . » ، « لايكلف الله نفسا الا وسعها = الله هيچ بر كيمسه‌يه وسعنك فوقنده تكليفده بولونماز » ، ينه جهاد حقنده « فقاتل فى سبيل الله لاتكلف الا نفسك وحرض المؤمنين على القتال = الله يولنده جهاد ايت . سن يالكز نفسندن مسئولسك . مؤمنلرى جهاده تشويق ايله . » ، « ياايها الذين آمنوا عليكم انفسكم لايضركم من ضل اذا اهتديتم = باشقه‌لرينك حسابنى سزدن صورمازلر ، سز كندكزه باقكز . . . » آيات كريمه‌سى موجبنجه وظيفه‌سنى كوجى يتديكى قدر ايفا ايدن طريق هدايته سالك اولمش اولور . عليه الصلاة والسلام افندمز « اذا امرتكم بامر فأتوا منه ما استطعتم » اخرجاه فى الصحيحين = سزه بر امرده بولنديغمده كوجكز يتديكى قدر ايفا ايديكز . » بيوريورلر . فقط هيچ يوقدن عجز كوستريلير، ياخود خيانت ارتكاب ايديلير ايسه مرتكبى مطلقا عقوبت ايديلمليدر .

الحاصل هر حالده بر مأموريت ايچون « أصلح » اولان مطلقا بيلنمليدر . چونكه اداره‌نك ايكى اساسى واردر : ١) قوت ، ٢) امانت. قرآن كريم بو ايكى اساسى « ان خير من استأجرت القوى الامين = اجرتله طوتديغنك اك خيرليسى قوى وامين اولانيدر . » آيت كريمه‌سنده بيان بويوريور . كذلك عزيز مصرلساننده حضرت يوسف عليه السلامه « انك اليوم لدينا مكين أمين = سن بوكون بزم نزدمزده مكين وامينسك » ، حضرت جبرائيلك وصفنده‌ده « انه لقول رسول كريم. ذى قوة عند ذى العرش مكين، مطاع ثم امين » بيوريور.

هراداره‌يه كوره قوت واردر . ادارهٔ حربيه‌ده قوت : شجاعت قلب ، تجربه‌ديده‌لك ، مخادعه يعنى بلان (چونكه حرب خدعه‌در) ، محاربه‌نك هر نوعنده قدرت ورسوخدر . جناب حق بيوريوركه « واعدوا لهم ما استطعتم من قوة ومن رباط الخيل . » عليه الصلاة والسلام افنديمزده « ارموا واركبوا وأن ترموا احب الى من أن تركبوا ومن تعلم الرمى ثم نسيه فليس منا وفى رواية فهى نعمة جحدها. رواه مسلم = اوق آتكز ، حيوانه بينكز. آتيجيلغكز نيجه بينيجيلككزدن دها خيرليدر . كيم اوق آتمه‌يى اوكرندكدن صوكرا اونوتورسه بزدن دكلدر . » بيوريورلر .

بين الناس حكم ايتمكده قوت : كتاب وسنتك دلالت ايتديكى عدالتى بيلمك ، احكامى اجرا ايتمكه مقتدر اولمقدر . امانت ايسه اللهدن قورقمق ، پاره‌يه مقابل آياتينى صاتمامق ، انسانلردن قورقمامقله قائمدر . بواوچ صفت جناب حقك « فلاتخشوا الناس واخشونى ولاتشتروا باياتى ثمنا قليلا = انسانلردن قورقمايكز ، بندن قورقكز وبنم آيتلرمى ناچيز اولان بدل مقابلنده صاتمايكز . » آيت كريمه‌سنده مصرحدر . فرمان سبحانى وجهله حكم ايتميه‌نلر كافردرلر . بوندن طولايى عليه الصلاة والسلام افنديمز بويورمشلردركه : « قاضيلر اوچدر ، ايكيسى جهنمده ، برى جنتده‌در . بعض قاضيلر واردركه حقى بيلير كن خلافنده حكم ويرر ؛ اونلرك مقامى جهنمدر. بعضيسى‌ده جاهل اولديغى حالده بين الناس حاكملك ياپار، بونك‌ده جزاسى جهنمدر. برقسمى‌ده حقى بيلير واوكا كوره حكم ويرركه بونك مقامى جنتدر. » بوحديث شريفى اهل سنن روايت ايتمشلردر .

قاضى : كرك خليفه ، كرك سلطان، كرك نائب، كرك والى ، كرك شريعت ايله حكم ايتمكه مأمور اوله‌رق ايكى كشينك دعواسنى فصل ايدنلره ، حتى چوجوقلرك يازيلرى حقنده حكم ويرنلره دينير. عليه الصلاة والسلام افنديمزك اصحابى بويله ديمشلردر. معناده ظاهردر .

۳

قوت وامانت

قوت وامانت انسانلرده نادراً برلەشير . بونك ايچون عمر بن الخطاب رضى الله عنه حضرتلرى «فاجرك تجلدندن ، صالحك ضعفندن سكا صيغينيرم اللهم!» ديه دعا ايدرلردى. بناءً عليه مصالح امته «اصلح»ى تعيين ايتمك ايجاب ايدر. شايد برى دها أمين ، ديكرى دها قوى ايكى آدم بولنورسه او مصلحت ايچون دها فائدەلى ودها آز ضررلى اولان تقديم ايديلير . مثلا ادارۀ حربيەده فاجر اولسه بيله شجيع وقوى اولان ، أمين فقط عاجز وضعيف اولانە تقديم ايديلير .

امام احمده صورولمشكه: غزايى ادارەايتمك ايچون ايكى قوماندان بولونسه: بريسى قوى وفاجر، ديكرى ايسه صالح فقط ضعيف اولسه هانكيسى غزايه مأمور ايديلير؟ » امام حضرتلرى ديمشلركه : « فاجر قوينك قوتى مسلمانلره ، فجورى ده كنديسنەدر. ضعيف صالحك ايسه ضعفى مسلمانلره ، صلاحى كنديسنەدر. بناءً عليه غزايه قوى فاجر مأمور ايديلير . » عليه الصلوة والسلام افنديمز « ان الله يؤيد هذا الدين بالرجل الفاجر وروى باقوام لاخلاق لهم = الله ، بو دينى فاجر بر آدمله ده (بر روايته كوره) ديندن نصيبى اولمايان اقوام ايلەده تأييد بويورور. » بويورمشلردر .

شايد قوى اولمقله برابر فاجر ده اولمزسه اووقت كنديسنك او ايشده برنجى طوتەجق دها متدين، دها صالح بر ذات بولونماديغى تقديرده قوماندانلغه اونك تعيينى اولادر. عليه الصلاة والسلام افنديمز، خالد بن الوليدى دين اسلامى قبول ايتدكدن صكره محاربەلرده امير نصب ايدردى . وبويوررلردى كه: «خالد، اللهك مشركلر اوزرينه سل ايتديكى قليجدر.» حالبوكه خالد بعضاً عليه الصلاة والسلام افنديمزجه خوش كورلمەين شيلرى ياپاردى. نته كيم خالد ، عليه الصلاة والسلام افنديمز طرفندن جذيمەيه كوندرلديكنده اونلرى قتل ومالارينى برشبهه اوزرينه آلديغى ايچون عليه الصلاة والسلام افنديمز اللرينى سمايه قالديرەرق « خالدك ياپديغندن سكا برائت ايدرم اللهم ! » ديه دعا بيورمشلردر . خالدك بو ياپديغى جائز دەكلدى ، معيتندەكى ذواتدن بعضلرى بوكا اعتراض ايتمشلر ايدى . حتى بونك اوزرينه عليه الصلاة والسلام افنديمز ده جذيمەيه ديت ويردى ومالارينى تضمين ايتدى . فقط بونكله برابر محاربه زمانده دائما خالدى قوماندانلغه ترجيح بويوروردى . چونكه بعض حركاتى بر صورتله تأويل اولونه بيلن حضرت خالد حرب خصوصنده ديكرلرندن دها لياقتلى ايدى .

واقعا ابوذر رضى الله عنه صدق وامانت نقطۀ نظرندن دها اصلح ايدى. فقط عليه الصلاة والسلام افنديمز « يا اباذر! سنى ضعيف كوريورم. بيليرسين كه كندم ايچون آرزو ايتديكم شيئى سنك ايچون ده ايسترم. سن نه ايكى كيشى اوزرينه أمير اول، نه ده مال يتيمه متولى. (۱) » بيوروررلردى .

عليه الصلاة والسلام افنديمز ابا ذرى ضعفنه بناءً أمير وولى اولمقدن نهى ايتدى . حالبوكه روايت اولونيوركه عليه الصلاة والسلام افنديمز « ما اظلت الخضراء ولا اقلت الغبراء اصدق لهجة من ابى ذر = بوييشيل قبەنك آلتنده ، بوز طوپراغك اوستنده ابوذردن طوغرو سوزلو كيمسه يوقدر . » بيورمشلردر .

عليه الصلاة والسلام افنديمز بردفعه ، عمرو بن العاصك اقرباسنك كوكلنى المق ايچون مشار اليهى كنديسندن دها افضل اولانلره ترجيحاً امير نصب ايتدى . ديكر بردفعەده باباسنك انتقامنى آلمق ايچون اوغلى اسامة بن زيدى أمير تعيين بويوردى. يعنى بر آدم، علم وايمانده كنديسنه فائق اولان ديكر كيمسەلر موجود اولديغى حالده ، برمصلحت راجحه طولايسيله اونلره تقديماً استخدام اولنوردى.

عليه الصلاة والسلام افنديمزك خليفەسى ابوبكر الصديق رضى الله عنه حضرتلرى ده حضرت خالدى ـ عراق وشام فتحندەكى بعض خطالرينه رغماً ـ اهل ارتداد محاربەلرنده قوماندان نصب ايدردى. واقعا او خطالر قابل تأويل ايدى. آنجق بعضيلرى جناب صديقه خالدك بو خطالرى اغراض مخصوصه نتيجەسى اولديغى سويلەمشلر ايسەده ابوبكر حضرتلرى ينه آنى عزل ايتمەيەرك يالكز عتاب ايله اكتفا بويوردى . چونكه بقاسندەكى مصلحت عزلندن ملحوظ اولان فساده مرجح ايدى؛ عينى زمانده ديكرى آنك براقەجغى بوشلغى طولديرەميەجقدى .

بردستور سياسيدركه الك بيوك ولى الامرك اخلاق ملايم ايسه اكا سياست ايدەجك رجل حكومتك اخلاقى شدتلى اولمسى ايجاب ايدر . نته كيم ، اولى الامرك اخلاقى شديد اولورسه نائبنك ملايمت طرفدارى اولمسى مقتضاى مصلحتدر . چونكه اعتدال وموازنه انجق بو صورتله محافظه اولونەبيلير . ايشته بودقيقۀ سياسيەيه رعايةً ابوبكر حضرتلرى خالدى ، حضرت عمرده ابو عبيدة بن الجراحى تعيين ايتمكى ترجيح ايدردى . چونكه خالد عمر بن الخطاب كبى شدتلى ، ابوعبيده ايسه ابوبكر كبى حليم ايدى . هرايكى خليفۀ ذيشان تعيينده اصابت وتعادلى محافظه ايتدى . بوصورتله هركيم تعادلى محافظه ايدرسه عليه الصلاة والسلام افنديمزك خلفاسندن اولمش اولور .

عليه الصلاة والسلام افنديمز بيورديلركه : « بن رحمت پيغمبرى يم ، بن جهاد پيغمبرى يم » ، « بن كوله كوله جهاد ايدرم . » عليه الصلاة والسلام افنديمزك امتى ايسه حال وسطەدر . قرآن كريم ، امت محمديەيى توصيفاً : « اشداء على الكفار رحماء بينهم تراهم ركعا سجداً يبتغون فضلا من الله ورضوانا » و« اذلة على المؤمنين اعزة على الكافرين » بيوريور .

ايشته بوصورتله ابوبكر وعمر « رضى الله عنهما » نك ايكيسى ده مصالح امتى ادارەده كامل ايديلر. عليه الصلاة والسلام افندمزك زمان حياتنده بريسنك ملايمتى، ديكرينك شدتى موازنەيى تأمين ايتدى. عليه الصلاة والسلام افنديمز بو ايكى خليفۀ ذيشان حقلرنده « بندن صكره كلەجك ايكى ذاته،

[۱] رواه مسلم .

ابوبكر وعمره اقتدا ايديكز! » بيورمشلردر. ابوبكر الصديق حضرتلرى اهل ارتداد ايله محاربه اثناسنده حضرت عمرك وديكر صحابه‌نك (رضى الله عنهم اجمعين) شجاعتنه فائق بر شجاعت قابليه كوستردى .

مصالح امتى اداره‌ده محافظهٔ اموال كبى امنيته متوقف خصوصاتده امين اولان تقديم ايديلير. بونك كبى بتون مصالح امتده دائما اصلح ترجيح ايديلير ، بر دانه‌سى كفايت ايتمزسه بردن فضله تعيين ايديلير .

مصالح شرعيه‌ده دها عالم ، دها متقى ، دها اهليتلى اولانلر تقديم ايديلير . شايد برى دها عالم ، ديكرى دها متقى ايسه احتراصاته مخالفت ايده‌جكى وحكمنى اظهار ايده‌بيله‌جكى يرلرده دها متقى اولان ؛ شبهه‌يه دوشمكدن قورقيله‌جق ، دقيق حكملر ويرلمسى ايجاب ايده‌جك يرلرده‌ده دها عالم اولان تقديم ايديلير . عليه الصلاة والسلام افنديمز بر حديث شريفده بيورمشلركه: «ان الله يحب البصر النافذ عند ورود الشبهات ويحب العقل عند حلول الشهوات = جناب حق ، شبهه‌لرك ورودى آننده حقيقته نفوذ ايدن نظرلرى ؛ شهوات نفسانيه‌نك هجومى زماننده اراده‌سنه صاحب اولان عقللرى سور.» اكر قاضى قوماندان ، ياخود اهالى طرفندن تأييد تام ايله مؤيد بولبورسه دها متقى ودها عالم اولانلر دها اهليتلى اولانلره تقديم ايديلير . نه وقت مصالح شرعيه قاضينك علم وتقواسندن زياده قوتنه احتياج كوسترسه اووقت اهليتى اولان تقديم ايديلير . چونكه على الاطلاق قاضينك عالم ، عادل ومقتدر اولمسى لازم كلديكى كبى؛ بتون مصالح اسلاميه‌يى اله آلانلرك‌ده بويله اولمسى ايجاب ايدر . بو صفتلردن بريسى ناقص اولنجه درحال بوزوقلق باش كوستر . أهليت يا شدت وترهيب ، ياخود احسان وترغيب ايله‌در . فى الحقيقه هر ايكيسى‌ده لازمدر .

بعض علمايه: « شايد فاسق بر عالم ايله ديندار بر جاهلدن بشقه مصالح شرعيه‌يه تعيين ايديله‌جك آدم بولنمازسه بونلرك‌هانكيسى تقديم ايديلير؟» ديه صورولمش. جواباً : « اكر فسادك چوغلغندن طولايى دينداره احتياج دها زياده ايسه ديندار اولان تقديم ايديلير. فقط عوالرك ايچه‌لكى وحقلرنده لاحق اولان حكملرك خفى اولمسى طولاييسيله عالمه احتياج چوق ايسه عالم اولان تقديم ايديلير . » ديمشلر. اكثر علما ديندار اولانى تقديم ايدرلر. زيرا ائمه ولى الامرك مطلقا عادل وشهادته اهل اولمسى لزومنده متفق اولدقلرى حالده علم خصوصنده ـ يعنى ولى الامرك مطلقا مجتهد اولماسيمى ايجاب ايدر ، يوقسه مقلد اولمسى جائزميدر؟ ياخود اصلح موجودمى اولمليدر ؟ حقنده ـ اختلاف ايتمشلردر .

فقط هر حالده ممكن اولديغى قدر ـ ديكر بر يرده تفصيلاً بيان ايديله‌جكى اوزره اوچ قوله كوره ـ « افضل » ك تعيين ايدلمسى ايجاب ايدر . عند الضروره اهل اولميان ، اكر موجود اولانلرك اصلحى ايسه تعيينى جائزدر . بونكله برابر ولايت وامارت خصوصنده خلقك مستغنى اوله‌مايه‌جقلرى شيلر تماماً وكاملاً موجود اولونجه‌يه قدر احوالى اصلاح ايتملى. نته‌كيم ضرورت حالنده بولونان بر آدم ايچون كنديسندن وسعتك فوقنده فى الحال بر تأديه طلب ايديلديكى حالده ينه بورجنى ايفايه چاليشمق ؛ عجز سببيله فريضهٔ جهاد ساقط اولديغى بر وقتده ينه اعداد قوتله جهاده حاضرلانمق واجبدر . يالكز حج استطاعتى بويله دكلدركه عدمى حالنده آنى تحصيل ايتمك واجب اولماز ؛ زيرا اوراده‌كى وجوب آنجق استطاعتك كنديسيله تمام اولور.

شيخ الاسلام

احمد ابن تيمية الحرانى

مترجمى : عمر رضا

مقالات

انكليز سياستنك سقوط عظيمى

تا بدايت حربده انكليزلر هندستان مسلمانلرينك حسيات دينيه‌لرينى اوقشامق مقصديله نشر ايتدكلرى بر تبليغ رسميده اسلامك مقدس ومحترم بلده‌لرينه قارشى هيچ بر حركت حربيه‌ده بولونمايه‌جقلرينى مقام افتخارده ، زواللى هندلى ديندا‌شلرمزه بيلديره‌رك آنلرى اقناعه چاليشدى. فى الواقع بر قاچ آى‌ده بو صورتله كچدى. لكن ائتلاف مثلثك هزيمتلرى توالى ايدوب طوردى . قهرمان هيندنبورغك روسلره ايندرديكى ضربه‌نك استانبول اوزرنده تلافى ايديلمسى روسيه‌نك پك شدتلى تشبثات واصرارى اوزرينه ، انكليز ـ فرانسز بحر سفيد دونانمالرينه حواله اولندى .

يكرمنجى عصر فننك اك متين ودهاش متحرك قلعه‌لريله دار الخلافه قاپوسنده مخاصماته باشلاديلر. انكليز ـ فرانسز دونانماسى قلعه‌واستحكاماتمزى بويوك چاپده‌كى طوپلرينك قوتيله اسكات ايده‌جكلرينه ذاهب اوله‌رق ظفرشنلكلرينى استانبولده كچيرمك اوزره بولوندقلرينى افراده تفهيم ايديورلر، افراد ايسه ويسكى ايله آبسنتك تأثيريله استانبولده كچيره‌جكلرى اكانجه‌لى كيجه‌لرك نوشين خيالاتيله سرمست بولونيورلردى. غافل انكليزلر ناصيل اولدى‌ده حسابى ياكليش يايديلر ؟ محافظه‌كار ومنفعتلرينى ايى حسابلامقله اشتهار ايدن انكليزلر ! .. مسلمانلرك او بى امان مشهور دوستلرى !.. ناصيل اولدى‌ده بو حسابده ياكيلديلر؟..

بوغازلر وازمير مغلوبيتنك تأثيراتى يالكز بريتانيا آطه‌لرينه انحصار ايتمه‌يور. بو مسلمان مظفريتنك هندلى ديندا‌شلريمز اوزرنده حصوله كتيره‌جكى ممنونيت بخش تأثيرات فوق العاده‌در. اسلام دوستلك (!) بويله دها بر چوق مغلوبيتلره دوچار اولمسنى بوتون مسلمانلر جناب حقدن تمنى ايتمكده‌درلر. بويله مليونلرجه معصوملرك دعالرى البته عند الهيده مستجاب اولور. معصوملرك حاميسى اللهدر. هندلى ديندا‌شلرمز انكليز عنعنات سياسيه‌سنك نتيجه‌سى اوله‌رق بوكون مدافعهٔ نفس ايچون بيله

الکبسیط بر آلت تدافعیه مالك بولونمدقلری الی قارئین کرامجه معلومدر. بو یله اولمقله برابر طرف طرف وقوع بولمقده اولان قیاملر جداً شایان تقدیردر. یاقینده انشاءالله افغانستان و بلوجستانك یا عینه باشلرنده کی اسارت بویوندوروغی قیره‌رق فلاح وسعادته مظهر اوله‌جقلردر.

مسلمانلر ایچون کعبهٔ معظمه، مکهٔ مکرمه نه‌قدر محترم ایسه مقام معلای خلافت اسلامیه ده او قدر محترمدر. مقدس اسلام بلادینه قارشی تعقیب ایده‌جکی خط حرکتی تبلیغ رسمیسیله بیان ایدن انکلتره صره‌سی کلنجه هیچ برشی طانیمایور. استانبول انکلیز نظریه‌سنجه اسلامك محترم بلادی عدادینه داخل دکل ایمش! انکلیزلر، قوجه حریفلر، سوزك سوز اولدیغی بیاندن چکنمه‌ین اسلام دوستی (!) انکلتره، ایشته بو صورتله حرکت ایدیور. انکلیزلر مستریح اولسونلر، عالم اسلام آنلرك دوستلقلرینك جدیتی کرك بوغازلر، کرك حجاز سواحلی بومباردمانی ایله پك کوزل آکلادی.

علی حکمت ناهید

شرق ایشه قاریشیور

بو هفته ظرفنده شرقدن آلنان خبرلر پك اطمئنان بخش و ممالك مذکوره‌نك یاقین زمانده انکلتره و روسیه‌یه قارشو وضعیتلرینی دکیشدیره‌جکلری آکلاشیلیور. انکلتره‌نك هندستانه یکی‌باشدن انکلتره‌دن بیاض عسکر کوندرمکه فعلاً تشبث ایتمسی و هند والیٔ عمومیسنك تسبیبله بالعموم هندستانده ادارهٔ عرفیه‌نك اعلان اولنمسی کیفیتی، هندستانده‌کی آسایش عمومینك پك‌ده مطلوب برحالده دوام ایتمه‌مکده اولدیغنی اشراب ایدییور. انکلتره مطبوعاتنك‌ده هند احوالی حقنده‌کی نشریات ومطالعاتی، احوالك موجب اندیشه اولدیغنی کوسترمکده‌در. صورات، حیدرآباد، پنجاب و کالکوته ایله کراچی شهرلرنده‌هان هر کون انکلیزلر علیهنده حرکات انتقامجویانه اجرا ایدیلیور. بومبا و سلاحله مأمورین ملکیه و عسکریه‌یه منسوب پك‌چوق انکلیزلرك یرلیلر طرفندن اتلاف ایدلدیکی آژانسلرك سامعه‌مزه ایصال ایتدکلری جملهٔ حوادثندندر.

هندستان هردرلو اختلاطدن ممنوع و اهالیسنك آمد شدی — دها طوغریسی محبوس بر حالده بولنمه‌یدیلر — خارجله کسیلمش بولنمه‌یدی احتمالکه دها زیاده حقایقه واقف اولوردق. فقط مواصلات یوللری تماماً انکلیزلر النده بولندیغندن اودیار بعیده‌ده جریان ایتمکده اولان وقایعك ماهیاتندن کرکی کبی خبر آله‌میورز. انکلتره‌نك استبداد مدنیسندن، انتریقه‌لرندن اوصانمش اولان هندستان اهالیسنك بوصیره‌ده ساکت قاله‌میه‌جقلرینی هرکس بیلیر. حرب عمومینك دوامیله، انکلیزلرك کوندن کونه وقوع بولان هزیمتلرندن البته هندلیلرك‌ده استفاده ایتمکه طرفدار بولندقلری طبیعیدر. چونکه انکلتره‌نك ۳۲۵ میلیون هندو و مسلمانك بویونلرینه صیقیجه طاقش اولدیغی کوله‌لك بویوندوروغی قیرمغی هندلیلر هرحالده دوشونیورلر. بونك ایچون اوتوز سنه‌در هندستانده غایت خفی صورتده چالیشیلیور. احوال حاضره ایله انکلتره‌نك استبدادی اخیراً — شوصوك کونلرده — وثنیلرله مسلمانلر آره‌سنده براتحاد حقیقی حصوله کتیرمشدر. اختلافات سابقه شیمدیلك برطرفه آتیلمش، یالکز هندستانك اعادهٔ استقلالی جهتی تحت تأمل و تفکره آلنمقده‌در. مستخبرات مخصوصه‌مزه نظراً انکلیزلر، پك یاقینلرده هندستانده‌کی مسلمانلری ایقاظ ایدوب، آنلره منافع حقیقیه‌لرینی اوکره‌تن و یکی بر اسلامی و سیاسی جریان ایجادینه سببیت ویرن کنج، متدین مسلمانلری حبس و توقیف ایده‌رك، هردرلو اختلاطدن منع ایتمشدر. شیمدی‌یه قدر بونلردن یالکز ایکیسنك اسمنی خبر آله‌بیلدك. بریسی (لاهور) ده یومی انتشار ایدن (زمیندار) غزته‌سنك سرمحرری مولوی ظفرعلی خاندر. مشارالیه بالقان محاربه‌سی اثناسنده عثمانلی هلال احمر جمعیته اعانات طوپلامقده بویوك بر اثر حمیت ابراز ایتمش واوزماندن بری انکلیزلرك غیض و نفرتلرینی جلب ایتمشیدی. ظفر علی خانك استانبوله کلوب، عثمانلیلرله اختلاطده بولنمسنی انکلیز سفیری چکه‌میه‌رك، حقنده پك فنا راپورلر هند والیٔ عمومیسنه کوندرمشیدی. ایکنجی ذات ایسه، علیکر دارالفنونی مأذونلرندن و هندستانك ارباب قلمندن مولوی (حسرت موهانی) درکه اولجه (اردوی معلمی) جریده‌سنی نشر ایتدیکی صیره‌ده انکلیزلر علیهنده پك فنا نشریاتده بولنوب ماهیت ظالمانه‌لرینی اهالی‌یه طانتدیردیغندن، مومی الیه ایکی سنه قدر حبس جزاسنه محکوم ایتمشلردی که بوظلملرینی بوکره ایکنجی دفعه اوله‌رق تطبیقه چالیشمشلردر.

مقام معلای خلافته قلبلریله، بوتون موجودیتلریله چوزولمز برابطه ایله مربوط بولنان هند مسلمانلری، طرف جلیل خلافتدن ائتلاف مثلث علیهنده نشر بویوردقلری جهاد فتوالرینی خبر آلدقدن صوکره — که چوقدن بوکا کسب وقوف ایتمشلردر — راحت اوطوره‌میه‌جقلری قضایای مسلمه‌دندر. بالاده‌کی اسبابه بناءً هرحالده هندستانده بزم خاطر و خیالمزه کلمیان پك عظیم و مدهش حادثه‌لر یوز کوسترمشدرکه، انکلتره حکومتی اوروپادن انکلیز عسکرلرینی اورایه سوق ایتمکه مجبور اولمشدر.

بو سوقیاتدن دها بشقه شیلرده استدلال ایده‌بیلیورز. انکلیزلرك بوندن مقصدی هندستانده‌کی یرلی عسکرلره امنیت و اعتماد ایده‌مه‌ملری کیفیتی اولسه کرکدر. آکلاشیلیورکه یرلی عساکر، حقوق مغصوبه‌لرینی استرداد ایتمك ایچون اهالیٔ محلیه‌نك طرفنی التزام ایله کندی وطنداشلرینه، دین قارده‌شلرینه سلاح آتمامغه عهد و پیمان ایتمشلردر. احتمالکه هندستانده‌کی بت‌پرست ناسیونالیستلر بوکون شمندوفرلری،

كوبريلرى برهوا ايدرك، تلغراف تللرينى ده كسوب مناقلات ومواصلاتى كسه‌رك انكليزلرى بولندقلرى يرلرده محبوس وموقوف بر حالده براقشلردر .

انكليزلرك هندستانده‌كى عدد وكميتلرى ـ هرطبقه‌دن ـ بر مليونى تجاوز ايتميور . بوقدر آز بركميتله ۳۲۵ ميليونلق عظيم كتله‌يه قارشو نه‌يابه‌بيليرلر؟ اساساً هندستان اهاليسى بيننده منافرت واختلاف حكمفرما اولماسيدى، انكلتره حاكميتنه چوقدن خاتمه ويرلمش اولوردى . فقط بوآنه‌قدر انكليزلر صرف بوكبى اختلافاتدن استفاده ايده‌رك، عناصرى بربرلرى عليهنه تحريك وتشويق سايه‌سنده موقعلرينى بردرجه‌يه قدر تحكيم ايليه‌بيلمشلردى .

هندستانده قوپه‌جق عظيم براختلال نتيجه‌سنده هند ديوارلرينه حدودى ملاصق بولنان افغانستان حكومت اسلاميه‌سنك سيرجى‌وضعيتى آليه‌جغى ده‌معلومدر . افغانليلر ، عصرلرجه هندستانده اجراى‌حاكميت ايدوب اورالرده الآن آثار سلطنتلرى باقيدر . بويله بر اختلال نتيجه‌سنده افغانستان هرحالده استفاده‌يه تشبث ايده‌جك وهيچ اولمازسه پنجاب ايالتنى استيلا ايتدكدن صوكره سند طريقيله (كراچى) يه اينه‌جك وافغانستان ايچون برساحل ومخرج تدارك ايتمكه وار قوتيله چاليشه‌جقدر . ذاتاً بو كيفيتى ـ يعنى مخرج تداركنى ـ امير سابق مرحوم (عبدالرحمانخان) حضرتلرى ، كندى اولادينه، خلفلرينه وصيت ايتمشدركه ، حال حاضرده‌كى امير حضرتلرينك يگانه آرزوسى بواولسه كركدر . هند حدودنده يشايان افريديلرك صيق صيق پنجاب حدودينه آقين اجرا ايدوب اوراده‌كى انكليزلرى راحتسز ايتملرى كوچك واهميتسز بر وقعه صاييله‌ماز . بوحركاتى بز افغانستانك حربه مائل اولديغنه آچيق بر دليل تلقى ايدييورز . حتى بو هجوملرى ـ افريديلرى ـ افغان عسكرينك پيشدارلرى بيليورز .

ايرانده‌كى انتباهه كلنجه كوندن‌كونه تزايدايتمكده وايران‌حكومتنك وضعيت آتيه‌سنى تعيين ايلمكده‌در . شيمديكى مشيرالدوله قابينه‌سنك پروغرامى پك كوزل ومستثنا برشى اولوب ، افكارعموميه ايله ايران ملت مجلسنك تصويب وتقديرينه مظهر اولمش وروسيه ايله انكلتره‌يى قيزديرمغه سببيت ويرمشدر . اويله‌اولمسيدى ، روسلر يكيدن (انزلى)يه عسكر اينديروب تدابير تحفظيه واحتياطيه‌يه رعايت ايتمزلردى. هرحالده شو ايچنده بولنديغمز ايلك بهار ، برآى صكره كوزل ورايحه‌دار چيچكلريله برابر بز مسلمانلره بر چوق سعادتلر بخش ايده‌جك وعون حقله بزه پارلاق ، منور بر آتى تأمين ايليه‌جكدر . برآز دها بكليه‌لم .

س . م . توفيق

مطبوعات

وحدت اسلاميه‌يى

پارچالامق ايسته‌ين نفاقجيلر بوكونده صوصمايورلر !

بالقان رفيق محترمز يازيور :

« جهاد اكبر اعلان ايدلديكندنبرى عالم اسلامله اك زياده علاقه‌دار حكومات أجنبيه‌نك، بالخاصه روسيه وانكلتره‌نك مراجعت ايلدكلرى سلاح مدافعه نه كبى شيلر اولديغى لايقيله تدقيق ايده‌جك اولورسه‌ق ، او بيوك دشمنلر طوپدن ، تفنكدن ، حتى دونانمالرندن زياده براميده مربوطدرلر . اوده ، جهاد اكبرك ايجاب واستلزام ايليه‌جكى وحدت امت غايه‌سنى ناصل‌ناصل سونديرمك ، اسلامى تشتته دوشورمك ، أزمنهٔ قديمه عنعنات مندرسه‌سنده اولديغى كبى اسلامى ناقلبكاهندن اورمق سياستنه معطوفدر . آنكچون اسلاميت دشمنلرينك شو پلانه ياردم ايده‌جك هربرخطا ، هرحانكى بر مسلمان طرفندن واقع وصادر اولورسه تاريخ اونى اك بيوك وأبدى لعنتلرينه غرق ايده‌جكدر .

بوخطا ، ويابوخيانت‌نه‌در ؟ جهاداكبر غايه‌سنه، اسلامى تشتته‌دوشوره‌جك، وحدت اسلاميه‌يه ضربه‌اوراجق‌شخصى واجتماعى أنديشه وياحتراصلره‌مغلوبيتدن باشقه برشى دكلدر . بربريزه كوجنه‌بيليرز . هر مسلمانك كنديسنه كوره بيك بردردى وألمى وار . تحميل بوردرلر وانكسارلر اشخاصه منحصر قالماز ، حيات سياسيهٔ امته فلاكت ضربه‌لرى اوراجق أساساته سرايته براقيلرسه ، مسببلرى تاريخ اسلامك مدهش‌مسئوليت ولعنتلرندن تخليص كريبان‌ايده‌مزلر. بوكون اهل اسلام ايچون يالكز بر غايه اوله‌بيلير ؛ اوده مقام خلافت‌اسلاميه شوكت وسطوت استقلاليه‌سنك تخليص وسلامتى !

بويله بر سوداى علوى وروحانى ايله اتصاف ايله‌ميورده اسلامك وحدت صاچان ايمان وايقانه قارشى شر وفتنه احداثنه چاليشان انسانلرك مسلمان دكل، مزارده‌كى أولولرى يه‌ين جاناواردن فرق نه‌در ؟

جهاد اكبر ، اويله علوى تاريخى برحقيقتدركه اونك هرسورهٔ انتباهى امت محمده وحدت ، هردرلو أنانيت حسندن فراغت اذانتى اوقويور . . بو اذان محمدى‌يى ديكله‌ميوب هپ بنه كندى غايدلرينى چالمق ايسته‌ين وجدانلر ، اك آتشين ، اك متين شر وفتنه‌لره استناد ايتسه‌لر انجام كار خائب وخاسر قاليرلر . »

موسقوفلرك عليهمزه قوللاندقلرى سلاحلر :

۱) دين ، ۲) عرق تفرقه‌لرى !

طنين رفيق محترمز يازيور :

« روسيه عثمانلى دولتنى محو ايتمك ايچون بويوك ايمپراطورلق داخلنده چوزلمكه باشلايان روابطى بوسبوتون قيرمق سياستنى كنديسى ايچون دها موافق بولمشدى . بونقطهٔ نظردن حركت ايدن موسقوف سياسيونى مثلا قريمده استقلال ميللرينى كوروكله‌مكله‌استفاده ايده‌ركن دها اوته‌ده، بالقانلرده بوندن‌بوسبوتون باشقه براصول تعقيب‌ايلبوردى: اورتودوقسلق ... »

شؤون

ائتلاف مثلثه قارشی جهاد اسلام

قره دکز : تبلیغات رسمیه :

۲۲ مارت : دونانمه‌مزك دون اودهسا كورفزی جوارنده‌جولانی اثناسنده ۲۰۲۰ طونلق [پرووېدانت] و ۱۰۰۰ طونلق [واستوشنایازیوه‌زدا] نامنده‌كی ایكی بیوك روس واپوری یوكلی اولدقلری حالده دونانمه‌مز طرفندن باطیرلمش وواپورلرك مرتباتی اسیر ایدلمشدر . بوحركات اثناسنده [اوچاقوو] استحكامی جوارنده دشمنك طورپیل‌تحری كیلرتی تعقیباً دشمن ساحلنه‌دوغری ایلرولین كوچك مجیدیه قرووازورمز بر طورپیله چارپه‌رق باطمشدر . بووقعه روسلرك اوده‌ساونیقولایه‌ف لیمانلریله‌ساحللرینك امرمحافظه‌سی ضمننده‌دوكدكلری طورپیلرك قوبوب داغیلمسندن حصوله كلدی . مجیدیه قرووازوری مرتباتی جوارده بولنان عثمانلی سفائن حربیه‌سی طرفندن تخلیص ایدلمشدر . دشمن ساحلنده وظیفهٔ مقدسهٔ عسكریه‌سنی ایفا ایدركن غرق اولان بوسفینه‌مرتباتنك اطوار وحركاتی هردرلو مدح وستایشه لایقدر . مذكور قرووازورده بولنان طوپلرك قالری كاملاً آلنمش وكمی دشمن طرفندن بوزدیرلمسنه میدان قالمامق اوزره طورپیله پارچه‌لانمشدر .

چناق قلعه :

۲۱ مارت : بوكون‌چناق‌قلعه بوغازینه‌یاقلاشمق ایسته‌ین‌برقاچ‌طورپیل تحری كیسی آتشلرمزله طرد ایدلمشدر . بوكیلری حمایه ایدن ایكی زرهلی اوزاقدن فاصله‌لی وتأثیرسز برمدت آتش ایدوب چكلمشدر .

۲۲ مارت : دون چناق‌قلعه بوغازینه‌یاقلاشمق‌ایسته‌ین دشمن‌تحری كیلرندن بری بطاریه‌لرمزدن آتیلان مرمی‌اصابتی نتیجه‌سی قوم‌قلعه‌آچیقلرنده باطمشدر.

۲٤مارت:دون‌وبوكون‌چناق‌قلعه‌یه‌قارشودشمنك‌جدی برتشبثی كورولمه‌مشدر. اولكی كون مدخل جوارنده‌كی بطاریه‌لرمزه قارشی‌دشمنك ایكی‌زرهلیسی‌طرفندن انداخت ایدیلن اوچ یوزی متجاوز مرمیلرك هیچ برتأثیری اولمدیغی‌وبالعكس بطاریه‌لرمزك انداختندن برزرهلیسی ایله برطورپیدوسنه اصابت واقع اولدیغی مختلف رصدات نتیجه‌سی تحقق ایتمشدر .

قافقاسیه :

۲٤ مارت : قفقاس جبهه‌سنده : ایش‌خان شرقنده حدود یقیننده‌كی ایلری قطعاتمزه تعرض ایدن دشمن اون سكز ساعت دوام ایدن شدتلی مصادمه‌دن صوكره حدودك اوته طرفنه طرد ایدلمش ودشمن اراضیسنده طاوسكردك جنوبنده (خوصور) و (پاراكز) جوارنده‌كی قریه‌لر طرفمزدن اشغال ایدلمشدر .

حجاز :

۲۰ مارت : مارتك سكزنجی‌كونی برانكلیز قرووازورینك حجاز ساحلنده مویلیح قصبه‌سنه بومباردمانله عسكر چیقارمق خصوصنده‌كی تشبثی منع‌ایدلمی اوزرینه ایرتسی كونی اشبو قرووازور تكرار مذكور قصبه‌یی بش ساعت بومباردمان ایدرك بالخاصه هدف اتخاذایتدیكی قصبه‌نك جامع‌شریفی‌ایله مناره‌سنی ییقمش وبرقاچ خانه‌یی تخریب ایتمشدر . دشمن بومباردمان اثناسنده فلیكه‌لری ایله قریه‌یه عسكر چیقارمغه چالیشمش ایسه‌ده جواردن یتیشن ساحل مفرزهٔ عسكریه‌لرمز ومسلح اهالیٔ محلیه‌نك مقابله‌سیله دشمنه تلفات ویردیریله‌رك طرد ایدلمش وبالآخره قرووازورده چكلمشدر . نفوسجه ضایعات یوقدر . یالكز بردوه یارالانمشدر .

مصراحوالی

خلیفهٔ ذیشان افندیمز حضرتلری طرفندن اعلان اولونان جهادك مصرده‌كی تظاهرات وتجلیاتی حقنده اخیراً شهرمزه كلن وطنپروران امتدن دوقتور نصر فرید بك ورفقای مجاهده‌سی پك شایان ممنونیت خبرلر كتیرمشلردر :

جهادك مصرده‌كی تأثیراتی واهالینك حاضرلقلری :

جهاد خبری اهالیٔ اسلامیه اوزرنده بویوك برتأثیر وغلیان حصوله كتیرمشدر . هركس بوخطهٔ مباركهٔ اسلامیه‌نك قریباً دشمن استیلاسندن خلاص بوله‌جغنه ایمان تام ایله مطمئن‌در . بوتون اخوان دین بویوم سعادتی درت كوزله بكله‌یورلر . خلافت اردوسی قنالی كچر كچمز انلرله برلكده حركت‌ایتمك اوزره كیزلی كوكلی الایلری ترتیب‌ایدیلمشدر. مصرلی‌عسكرلرله تماس‌ایدیله‌رك حقائق‌احوال كندیلرینه اكلاتیلمشدر. خدیو كاذبك سرایی‌احراق ایدیلمشدر. خدیو كاذبك مرائیانه وخائنانه نطقلری ، انكلیز اردوسنه كوكلی قیدی تشبثلری مصرلی اخوان دین ارەسنده كمال نفرتله قارشیلانمشدر .

خلافت اردوسنك مظهر فوز ونصرت اولمسی ایچون بوتون مصرده‌كی اهل اسلام دعا ونیازلرده بولونیورلر. هم بودعالری‌یوكسك سسله منبرلرده اجرا ایتمكدن بیله چكنمیورلر . بوخصوصده علما وخطبا بویوك برجلادت ومتانت كوستریورلر . انكلیزلره قارشی طورمق ، توقیف ایدیلمك ، نفی ایدیلمك بوكون مصرده بویوك‌برشرف عد ایدیلمكده‌در .

مصراردوسی :

مصر اردوسی ، حسیات دیندارانه ووطنپرورانه‌سی ایله مقام خلافته وبو مقام معلا طرفندن اعلان اولونان جهادا كبره قارشی پرورده ایلدیكی حس اطاعت وتبعیتی ایله جداً بزی غریق سرور ایلیه‌جك برحالده‌در. انكلیزلرك بو اردودن ذره قدر برفائده بكله‌یه‌میه‌جكلری ذاتاً ذكر واثباتدن وارسته برحقیقتدر .

سودانده‌كی وضعیت :

سودانده‌كی مصرلی ضابطانده انكلیزلره قارشی قطعی بر وضع علیهدارانه آلمشلردر. برچوق مواعید ایله بونلری الده‌ایتمه‌یه چالیشان انكلیزلرخائب‌وخاسرقالمشلر، حدت‌وتهوردن‌چیلدیره‌جق‌برحاله‌كلمشلردر.

انكلیزلرك مصرده‌كی عموم قوتلری :

انكلیزلرك مصرده‌كی عموم قوتی اوته‌دن بریدن طوپلانمش یتمش بیك كیشی‌دن‌عبارتدر. بونك‌اللی بیكی قنالده، یكرمی بیكی‌ده سنوسیلرك بولوندیغی حوالیده تحشید اولنمشدر. بونلرك ایچنده هندلی مسلمان عسكرلرده واردركه كچنلرده بونلردن بش‌بیكی خلافت اردوسنه قارشی سلاح استعمالندن استنكاف ایتمشلر وبوسیله بت پرستلرله آره‌لرنده‌كی شدتلی مصادمه واقع اولدیغندن فرانسه دارالحربنه كوندرلمشلردر .

اسرای عثمانیه‌یی استقبال :

انكلیزلرقنالده‌اسیرایتدكلری برقاچ مجاهدین‌عثمانیه‌یی‌سوقاقلرده كزدیره‌ركاهالی‌یی‌قورقوتمق‌ایسته‌مشلرسه‌ده‌تمامیله عكسی نتیجه‌لرحاصل‌اولمشدر. اسرای‌اسلامیه‌یی‌اهالیٔ مصریه‌بویوك اعزاز واكراملرله‌قارشیلامشلردر. هركس‌یوكسك‌سسله: «مرحبا ای مبرور ملكلر..» دیه خلیفه اردو. سنك عسكرلرینی قوجاقلامق ایسته‌یه‌رك حسرت یاشلری آقتمشلردر .

حقوق مطبعه‌سی ح. اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانيه‌ده سنه‌لكی (٦٥)، آلتی آيلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبيه‌ده سنه‌لكی (١٧)، الق آيلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشيندر .

مسلكه موافق آثار مع الممنونيه قبول اولنور. درج ايدلميين يازيلر اعاده اولونماز .

سبيل الرشاد

١٣٣٠

اخطارات

رساله‌مزدن آلديغی كوسترلمك شرطيله‌ بتون يازيلر هر هانكی بر غزته طرفندن اقتباس اولونه بيلير .

مكتوبلرك ، امضالرك واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

ممالك اجنبيه ايچون آبونه اولانلرك آدرسلرينك فرانسزجه‌ده يازلمسی رجا اولنور .

پاره كوندرلديكی زمان نه‌يه دائر اولديغنك واضحاً بيلديرلمسی رجا اولنور .

دينی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلاميه‌در .

والله يهدی من يشاء الی صراط مستقيم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدير مسئول
اشرف اديب

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

عدد ٣٣٥	٣٠ جمادی‌الاول ١٣٣٣	پنجشنبه	٢ نيسان ١٣٣١	جلد ١٣

برلين خاطره‌لری

٢

مكر اوتل او دكلش؛ شمندوفرده كذا . .
سوقاق‌می بكزه‌ين آز چوق ؟ آمان جانم ، حاشا !
مكر اوتلر اولورمش سرای قدر معمور ،
آدام كيرده ياشارمش ايچنده مست حضور .
بش آلتی يوز اوطه‌نك هر برنده بوللا ياتاق . .
نصيب اولورسه اكر هيچ دوشونمه ياتمه‌كه باق !
سوقاقده قار ياغه طورسون، اوطه‌كده فصل بهار ؛
طيشارده ليله‌ٔ يلدا ، ايچرده نصف نهار .
خياط نورينی تمديد ايدوب هر آويزه ،
فضاده نسج ايديور برصباح پاكيزه ؛
هوايی قيزديره‌رق حس اولونمايان بر اوجاق ،
ايليق ايليق كزيور هر طرفده عينی صيجاق .
كورول كورول آقيور چشمه‌لر تميزی تميز ؛
صوغوقده ايسته‌سه‌كز وار، صيجاق‌ده ايسته‌سه‌كز .
قبجبر غبجبر اوتيور اورته‌لق تيتيزلكدن ؛
صانيرسكز كه زميننده اولمامش كزين .
نه كهله وار او مبارك دوشكده هيچ ، نه بيره ؛
قاشينمه حسی معطل بو اعتباره كوره !
اونوتدم اسمنی بر صيرناشيق بوجك واردی ؛
چيقوب ديوارلره ، ياصديق بودر ، دير آتلاردی ؛
آزنجه بر قوقو پيدا اولوردی چوقچه اتی . .
بيليرسكز آجانم ... نه‌يدی ؟.. نه‌يدی ؟.. تختهٔ بيتی !
او هم‌شهريم ، صانيرم ، چوقدن اينمه‌مش بورايه ؛
بوجاق بوجاق آرادم ، اولسه راست كليردم يا !

شمندوفرده مكر باشقه درلو بر شی‌مش :
همان بينوب اوچيورسين . . آمان بايلديغم ايش !
مسافه قيدی ، مكان قيدی بيلمبور انسان ؛
دقيقه‌نك بوبی ساعت، نه اختصار زمان !
اوت ، قوجاقليور ابعادی برق اولوب ناكاه ،
خريطه‌نك اوزرندن ناصيل يكرسه نكاه !
شهرلرك ياپيشيق صانكه هپسی بربرينه :
طوتوبده پنجره‌دن فيرلاتيلسه بر ايكنه ،
دوشر يا « طيق » ديه هر حالده موقفك دامنه ؛
يا شهرك اسمی اولان لوحه‌نك كلير جامنه !
دودوك صداسنه حسرت قاليرايشيتمزسين .
بزمكی طورديغی يردن اوتر طورور، مسكين !
قاوورمه زنبيلی بوكانمك اعتيادی‌ده يوق . .
نه‌در كاغدده‌كی ، يئنيری ؟ آچه قوينكه صوق .
لوقنطه كيفكه آماده ايسته‌دكجه ياناش . .
لسانده ايسته‌مبور : بر اشارت ايت ، آكلاش .
يوق اويله هكبه‌يه ديرسك ويروب ايميزغانمق ؛
ياتاقسه اسره مهيا ايچرده . . هم نه ياتاق !
اوزانديغك كبی دنيادن انسلاخ ايدرك ،
طولاش سمالری آرتيق دوشكده يلديه‌لك !

سوقاق ديدكلری نه‌يمش ؟ فضای بی‌پايان ،
كه طی ايدلمسنك بوقدر احتمالی يايان .
ديمك وسائط نقليه نامی تحتنده . .

هواده ، پرده ، پرك چوق زمانلر آلتنده
اوچوب طوران او خوارق بر احتیاج شدید .
پیاده خرجی‌ی، حاشا ، بو امتداد مدید !
باقك ناصیل‌ده مجلاکه : فرش نواری ،
زمینه ایندیریور کوك یوزندن انواری !
بو امتدادی نظر شویله طورسون استیعاب ،
اوبر کناره کچرکن دوشر قالیر بی‌تاب !
شو وارده، دوشدیکی یردن چامورلانوب قالقماز ؛
چامور بوبلاده عادت دکل، نه‌قیش، نه‌ده یاز .
کچنده خیلیجه قار یاغدی برلینك ایچنه ؛
یجیق یجیق اولاجقکن طاقیر طاقیردی بنه !
مراق ایدوب صوردیوردم ، « براقایز » دیدیلر .
— براقاییك ، کوزل اما یاغار طوروره اکر ؟
« براقایز » سوزی عیناً تکرر ایتمزمی !
اوت ، بو سوزده نمایان حریفلرك عزمی .
بزم دیاره بر آز قار دوشنجه زور قالقار .
محله خلق نهایت قالیرسه پك مضطر ،
« لدوس دعاسنه چیقمق کرك » دینیر ، چیقیلیر .
جناب حق‌ده لدوس کوندریر ، فقط ییقیلیر :
چامور ییغینلری پیدا اولورکه مهلکدر . .
« آمان طون اولسه » دیرز .. شبهه یوق تمیزلکدر .
طونك چوزولمی وارمش ، دوشونه آرتیق اونی :
یاغار ، أریر، بوز اولور ... نه‌یسه ، یاز دکلی صوکی ؛

قلندرك زغیر اولمش صو کورمدك یاقه‌سی .
باقوبده بر تمیز انسان دیمش که :
— قهر اولاسی !
نه‌در او کوملککك حالی ، یوقمی بر ییقامق ؟
— دکلی کیرله نه‌جکدر صوکنده ؟ کیفکه باق !
— صو قیتلغنده دکلسینیا ، هی مسیب آدام،
ایکنجی دفعه ییقارسین . .
— فقیرکنز یاپه‌مام :
جناب حق بزی دنیایه دوردمایوب کوملك
صابونله‌ییك دیه کوندرمه‌مش بولونسه کرك !

حکایه بزلری تأیید ایچون کوزل دستور ..
سوبورکه صحبتی بیتمزکه، بحث دورا دور .
سوقاق سوبورمك ایچون کلدك یا بزلرده !

محمد عاکف

اسلامده فلسفه

ایضاح مرام ، ناسك مذاهبه کوره اقسامی، طریقت انبیا، وطریقت حکما، طریق سنی وبدعی ، طریق برهان وطریق وجدان ، بدعت ضلالت وبدعت غیر ضلالت .

۱

ایضاح مرام

مسلمانلر آره‌سنده فلسفه پك اسکیدن بری شیوع بولمش ، بیك تاریخلرینه قدر شانلی برصورتده موقعنی محافظه ایتمش ایدی. بیك تاریخلرنده اوروپاده ظهور ایدن فلسفهٔ جدیده مسلمانلره انتقال ایتمامش اولمغله یاقین بر زمانه قدر مسلمانلر فلسفهٔ جدیده‌یه قارشو یبانجی قالمشلردر . الیوم فلسفهٔ جدیده مملکتمزه داخل اولمش ومدارس اسلامیه ومکاتب عمومیه‌مزده تدریس اولونمغه باشلامش ایسه‌ده هنوز لایق وجهله برموقع طوته‌مامشدر .

بوکبی حادثات قارشوسنده یونانلر فلسفه‌نك شمدی‌یه قدر مسلمانلر النده نه‌کبی صفحات کچیردیکنی ، مسلمانلر آره‌سنده نصل تتبع وتلقی اولندیغنی، نه‌کبی نظریات فلسفیه‌نك قبول ویا تعدیل ایدلدیکنی، هانکی نظریات فلسفیه‌نك رد وجرح وهانکیسنك قبول اولندیغنی، مسلمانلرك اللرنده بولنان علم کلام ایله علم تصوفك فلسفه ایله اولان درجهٔ مناسبتی ، فلسفه‌نك بوایکی علمده‌کی درجهٔ تأثیرینی ، بو ایکی علمك نصل ظهور وترقی ایتدیکنی ، فلسفهٔ جدیده‌نك اهل اسلام اره‌سنده نصل تلقی وتتبع اولنه بیله‌جکنی ، متفکرین اسلامیه‌نك ترقیات فکریه‌لرینی ، قاضی عضدالدین الایجی‌نك تعبیری وجهله منتمین الی الاسلام اولانلرك (مسلمان کورونلرك) نه‌کبی افکار ومقاصد مخصوصه تعقیب ایتدکلرینی البته بیلمك ایسته‌یه‌جکلردر .

مسلمانلق ایله جداً علاقه‌دار اولان بوکبی مسائلك حلنه بوکون احتیاج قطعی کورلدکله محضا اخوان دینمزه بر خدمت مقصدیله بو بابده تتبعات مخصوصه‌مزی صره‌سیله انظار قارئینه عرض ایتمك ایستیورز . امیدایدرزکه مسلمانلر، باخصوص علماء اسلام حقنده دوران ایدن برچوق افکار فاسده‌نك قالقمه‌سنه ، علماء اسلامك ترقیات فکریه، ملکات فلسفیه، مجاهدهٔ علمیه‌لری، وتحری حق اوغورنده نه‌قدر تعب فکریده بولندقلری خصوصنده آراء صائبه‌نك یرلشمه‌سنه بادی اوله‌جقدر .

۲

ناسك مذاهبه کوره اقسامی

ناس مذاهب ودیانات اعتباریله برطاقم اقسامه آیریلیر :

۱ — اصلا برشیئی؛ نه‌محسوسی، نه معقولی قبول ایتمز ، حقایق اشیانی منکراولور، معرفت یقینیه‌یه قائل اولماز ، بونلره کوره نه علم وار، نه ایمان! سوفسطائیه کبی.

۲ — بالکز محسوسی قبول ایدوب معقولی قبول ایتمز، عالم محسوسك اوته‌سنده دیکر برعالمك بولندیغنه قائل اولمز. بونلره کوره اسباب علم انجق حس‌در، مابعدالطبیعه یوقدر. فلاسفهٔ اثباتیه کبی.

٣ — هم محسوس، هم معقولی قبول ایدر، اشیانك برعلت اولاسی بولندیغنه قائل اولور، فقط علت اولایی جناب حق اوله‌رق قبول ایتمز. جناب حقه بدل قوت، ماده وسائره قبول ایدر. فلاسفهٔ مادیون کبی.

٤ — هم محسوسی، هم معقولی، هم جناب حقی قبول ایدر. یالکز برشریعتی، احکام شرعیه وحدود شرعیه‌یی قبول ایتمز. اعتقادلرنجه عالم ایچون مبدء ومعاد ثابت اولونجه کمال حاصل اولور: انسانك سعادتی علم‌واحاطه‌سی نسبتنده، شقاوتی جهل وسفاهتی نسبتنده اولور. تحصیل‌سعادت‌خصوصنده مستقل‌اولان‌یکانه عقلدر. فلاسفهٔ الهیون‌کبی.

بوراده مسالك فلاسفه ختام بولور.

٥ — هم محسوسی، هم معقولی، هم جناب حقی، هم بر شریعتی، احکام شرعیه وحدود شرعیه‌یی قبول ایدر، انجق شریعت محمدیه‌یی قبول ایتمز: صابئه [١]، یهود، نصاری کبی.

٦ — هم محسوسی، هم معقولی، هم جناب حقی، هم برشریعتی، احکام شرعیه وحدود شرعیه‌یی، آیروجه شریعت‌مطهرهٔ محمدیه‌یی قبول ایدر: اهل اسلام کبی.

بواده‌ده مسالك اهل شریعت ختام بولور.

٣

طریقت انبیاء وطریقت حکماء

تحصیل مطالب، تحری‌ٔ حقایق، تهذیب اخلاق‌خصوصلرنده، تعبیر آخر ایله علم ودینی طلب خصوصنده باشلیجه ایکی طریق واردر: طریقت انبیا ویا طریق شرعی، طریقت حکماء ویا طریق فلسفی. آنفاً ذکراولنان اصناف سته‌نك سلوك ایده‌جکلری طریق بو ایکی طریقه منجراولور. بوراده ذکراولنه‌جق طریقتلرخاتم‌شرایع‌الهیه‌اولان‌شریعت مطهرهٔ احمدیه طریقتی‌ایله‌آخر مناهج فلسفیه اولان الهیات‌طریقتی‌در.

طریقت‌انبیاویاطریق‌شرعی.— طریق‌شرعی‌هم حکمت‌نظریه‌نك‌تحری ایلدیکی حق، هم‌حکمت عملیه‌نك‌تحری ایلدیکی خیری عقل‌کامل ورأی راجح ایله، وحی ونقل ایله تتبع ایتمك طریقی‌در. طریقت انبیاده خیر جهتی‌حق جهتنه راجح اولور. طریق شرعی دها زیاده خیری آرار.

طریقت حکما ویا طریق فلسفی.— طریق فلسفی‌ده حق‌وخیری انجق عقل‌کامل ورأی‌راجح‌ایله تحری ایتمك‌طریقی‌در. اعتقادلرینه‌کوره عقل کامل ورأی‌راجح حق‌وخیره واصل اوله‌جنی جهتله وحیه، نقله، امداد روحانیه‌یه حاجت قالماز. طریقت حکماده حق‌جهتی خیر جهتنه راجح اولور. طریق فلسفی دها زیاده حق آرار.

طریقت انبیانك غایه‌سی.— طریقت انبیا ایله نظام کون حاصل اولور، آنك اوزرینه مصالح عامه تقدیر اولنور. بویله‌جه نظام‌عالم باقی قالیر، مصالح عباد منتظم اولور. هیچ بر آیت یوقدرکه برمصلحتی ویا مصالح عدیده‌یی‌مشتمل اولمسون. حدود شرعیه‌دن هیچ‌برحد یوقدرکه یافسادعقلی، یا فساد حیاتی، یافساد نسلی، یا فساد مالی ویا فساد دینی دافع اولمسون.

طریقت حکمانك غایه‌سی.— طریقت حکمایه سلوك ایله انسان حقایق اشیایه مطلع اولور. بویله‌جه خلق الهی ایله متخلق اولور.

٤

طریق سنی وطریق بدعی

طریق شرعی ایکی صورتله تلقی اولونمشدر: طریق سنی، طریق بدعی.

طریق‌سنی.— رسول اکرم‌صلی‌الله‌علیه‌وسلم‌افندمز‌حضرتلرینك کتیردیکی شیئه نظر، ادله‌سیله استدلال، ادله موجبیله عمل ایتمکدر. طریق‌سنی ادلهٔ‌عقلیه‌وبراهین یقینیه‌یی متضمندر. طریق سنیده هرحالده رسول ذیشان افندیمز حضرتلرینك کتیردیکنی بیلمك، وموجبیله عمل ایتمك لازمدر. اصل طریق شرعی بودر. اصحاب کزینك، اخیار تابعینك، ائمهٔ دینك، اسلاف‌امتك طریقلری بودر.

طریق سنی ایکی طریقه منقسم اولور: طریق برهان، طریق وجدان.

طریق برهان: نظر واستدلاله سلوك ایله عبادته، دینه، تزکیهٔ نفسه لزوم کورنلرك طریقی‌در. بو طریقه سلوك ایدنلره اهل انظار، استدلالیون دینیر.

طریق وجدان: مجاهده ومحاسبهٔ نفس ایله برابر تعلمه، نظره، قرآن مبین وحدیث رسول رب‌العالمینی‌تدبره لزوم کورنلرك طریقی‌در. بوطریقه سلوك ایدنلره عباد، صوفیون دینیر.

طریق بدعی.— مجرد نظر، ویا مجرد ریاضت ومجاهده ایله حصول مقصدی کافی کورمك طریقیدر.

طریق بدعی‌ده ایکی طریقه منقسم اولور: طریق برهان ویاطریق اهل‌کلام، طریق وجدان ویا طریق اهل تصوف.

طریق اهل کلام: «مجرد نظر ایله مقصود حاصل‌اولور. عبادته، دینه، تزکیهٔ نفسه اصلا لزوم یوقدر» دینلرك‌سلوك‌ایتدکاری طریقدر.

طریق اهل تصوف: «مجرد مجاهده ورياضت ایله معارف حاصل اولور؛ تعلمه، نظره، قرآن وحدیثی تدبره اصلالزوم‌یوقدر» دینلرك سلوك ایتدکاری طریقدر.

٥

طریق برهان، طریق وجدان

طریقت انبیا نظر وبرهان ویا مجاهده و وجدان اعتباریله ایکی طریقه منقسم اولور: طریق برهان، طریق وجدان.

طریق برهان وطریق وجداندن هربورلری‌ده‌ایکیشرقسمه منقسم اولور: طریق سنی، طریق بدعی.

---

[١] قرآن مبینده ثنا اولنان ملتدرکه تورات وانجیلك‌نزولندن‌اول امام الحنفاء اولان حضرت ابراهیم علیه‌السلامه تابع اولانلردر. بحث مخصوصنده دین صابئه حقنده معلومات ویریله‌جکدر.

طريق سنیٔ برهان موجبنجه انبياء محارات عقولی كتیرر، يوخسه محالات عقول كتيرمز: انبيانك كتيرديكی شی عقله حيرت ويرر، انبيا عقلاً محال اولان شيئی كتيرمز . عقل الكقوی ظهير، نقل ايسه الك متين بر ركن‌در. عقل صحيح ايله نقل صريح متوافقدر .

طريق بدعیٔ برهان موجبنجه عبادته ، دينه ، تزكيهٔ نفسه لزوم قالميور .

طريق سنیٔ وجدان موجبنجه مجاهده و رياضت ايله برابر نظره و قرآن وحديثی تدبره لزوم واردر .

طريق بدعیٔ وجدان موجبنجه نظره ، قرآن وحديثی تدبره اصلا لزوم يوقدر .

طريق بدعیٔ برهانده هم فساد علم ، هم فساد عمل ، اعتقادات بدعيه و عبادات بدعيه ، طريق بدعیٔ وجدانده فساد عمل ، عبادت بدعيه واردر .

٦

بدعت ضلالت و بدعت غير ضلالت

بدعت لغتده ابتداءً اولان شيئه دينير ، اصطلاح شرعده دينده محدث اولان شيدركه سنته مقابلدر . بدعت ايكی قسمدر: بری بدعت ضلالت، ديكری بدعت غير ضلالت‌در.

بدعت ضلالت : كتاب اللهه ويا سنت رسول اللهه ويا علماء امتك استنباط ايتديكی سند صحيحه مخالف اولان بدعتدر . بدعت ضلالتدن بعضيسی دها خفيف اولور . نته‌كيم بدعت تشبيه، بدعت تعطيلدن دها خفيفدر. مرض تعطيل مرض تشبيهدن اعظمدر. سلف امت جهميه‌يی مشبهه‌دن دها چوق ذم ايتمشلر ايدی . صفات الهيه‌يه نفی ايتمك، جناب باری مخلوقنه بكزر ديمك ، جناب بارينك سومديكنی سومك ، واجب قيلمديغنی واجب قيلمق، حرام قيلمديغنی حرام قيلمق وسائره كبی.

بدعت عمليه‌ده عمل ايله برابر عملك شرعه مخالف اولديغنی اعتقاد ايتمك شرطدر. يوخسه بر كيمسه فعل مجرمی حرام اعتقاد ايدرك ايشلر ايسه اوكيمسه‌يه بدعت ايشلمشدر دينمز .

مجتهدينندن و سلف و خلف امتدن برچوغی بدعت اولديغنی بيلمكسزين بدعت ايشلمشلر، بدعت ايله حكم ايله‌مشلر ايدی . چونكه مجتهد يا احاديث ضعيفه‌يی احاديث صحيحه ظن ايدر، ياخود آيات جليله‌دن قصد اولونمیان برمعنايی آكلار، ياخود برمسئله‌ده نص بولنديغی حالده نص كندوسنه بالغ اولمديغندن ناشی رأييله نصه مخالف اوله‌رق حكم ايدر. ايشته بو كبی اسبابدن ناشی مجتهد بدعت ايشلر، بدعت ايله حكم ايلر، فقط اكا ذم ترتب ايلمز .

ضلالت: حقدن صاپمق ديمكدر. بدعت ضلالت: بدعت شرعيه‌در، اصول شريعته مخالف اولان بدعتدر.

بدعت: غير ضلالت كتاب الله ويا سنت رسول اللهه ويا علماء امتك استنباط ايتديكی سند صحيحه مخالف اولميان بدعتدر. بو بدعت بعض كره مستحب اولور : مناره بنا ايتمك، كتاب تصنيف ايتمك كبی. بعض كره واجب اولور : فرق ضاله‌نك ، ملاحده‌نك مكائدينی رد ايچون دلائل ترتيب ايتمك ، مدافعه‌ده بولونمق كبی .

اصحاب واتباع كرامدن بدعت غير ضلالت صادر اولمشدر : جمع قرآن ، صلاة تراويحی مسجدده جماعتله ادا ايتمك ، مسلمين ايچون سكه باصمق، ديوان دولت تشكيل ، ولی‌عهد انتخاب ايتمك كبی .

حضرت عمر الفاروق صلات تراويحی مسجدده جماعتله ادا حقنده: نعمت البدعة ــ نه كوزل بدعتدر ! ديمش ايدی .

اوائل محتاج اولمديغی حالده اواخرك محتاج اولديغی شيلر كافةً بدع حسنه ، بدع مقبوله‌در .

بناءً عليه على الاطلاق هر بدعت ضلالت دكلدر. آتيده بيان اولنه‌جغی وجهله هر بدعت ضلالت‌ده موجب عقوبت دكلدر .

ازميرلی

اسماعيل حقی

سبيل الرشاد مجلهٔ جليله‌سنه

افندم

محترم قارئلركزدن برذات بكا بر مكتوب كوندرمش ؛ شريعت اسلاميه‌نك غوامضنه انفاذ نظر ايده‌مه‌ين ، قرآن حكيمك بادیٔ نزولی اولان مقاصد معظمه‌يی آكلايه‌میان برطاقم كيمسه‌لرك صوك زمانلرده ديللرينه طولامقده اولدقلری بعض مسائل حقنده‌كی مطالعاتمی صورييور و بو مطالعاتك عمومك نظر اطلاعنه واصل اولمسی ايچون سبيل الرشاد صحيفه‌لری اوزرنده كورولمسی آرزوسنی اظهار ايديیور. اميد ايدرم‌كه مطالعاتم محترم مجله‌كزجه مظهر حسن قبول اولور .

موضوع بحث اولان مسائل شونلردن عبارتدر :

١ — قوميت ودين ،

٢ — احكام اسلاميه و ترقيات مدنيه ،

٣ — لسان عربك عالم اسلامده‌كی موقعی . قرآن كريم نه‌در : معانی‌میدر ، الفاظمیدر ؟ يوقسه ايكيسی بردن‌میدر ؟

١

قوميت ودين

تاريخ ايله ثابت اولديغی وجهله اسلامك ظهورنده عربلر عصبيتله وانساب متميزه ايله مجبول ايديلر. مع‌مافيه بونلرك شو حالی علتدن محروم، ياخود قوانين اجتماعيه خارجنده برحادثه دكلدی. بلكه نفسلرينی حمايه ، حقوقلرينی مدافعه اضطرارندن طولايی حصوله كلمش بر امر طبيعی ايدی. زيرا كنديلری منتظم حكومتلرله اداره ايديلن و خارجده‌كی

ملتلرك هجومنه قارشی وسائط مكمله ايله مدافعه اولونان ممالك متمدنه‌ده پاشامدقلری كبی ؛ ارباب جرائمی تعقيب وتجزيه ايده‌جك ؛ امتك مصالحی ، مالی ، ناموسنی تعرضدن مصون بولونديره‌جق نظامات داخليه‌يه مالك حكومتلری‌ده يوق ايدی .

بناءً عليه وسائل مدافعه‌دن ، قانوندن ، نظامات دوليه‌دن محروم اولان بدوی امتلره منسوب مهاجرت ايچون افرادينی بربرينه ربط ايده‌جك بر رابطه‌يه صاريلمق لزومی نتائج ضروريه‌دندر . زيرا موجوديتی محافظه ايده‌جك ، منافعنی مدافعه‌يه مقتدر اوله‌جق بركتله حالنده عرض وجود ايده‌بيلمسی انجق بوصورتله قابلدر . ايشته عربك صاريلمش واستناد ايتمش اولديغی بورابطه ، نسب وصهريت رابطه‌لريله قبائل آره‌سنده‌كی متين اتفاقلر ايدی . باديه‌لرده قبائل عرب بوصورتله امرار حيات ايديورلردی . لكن نظامات وقوانين مخصوصه ايله اداره اولنان شهرلرله جوارنده ساكن اولانلره گلنجه بونلرك بوقاروده ذكر اولونان عصبيته تمسكلری اولكيلر درجه‌سنده دكل ايدی . بلكه عصبيتك بوصوكراكيلر آره‌سنده يا اونودولديغنی ، ياخود اونودولمق ايسته‌نيلديكنی كوريورز ؛ كه بوده نسبلرك اختلاطندن ومنسوب اولدقلری حكومتلری طرفندن حمايه ومدافعه اولونه‌جقلرينه اعتماد ايتملرندن ايلری كليوردی . ايشته بوندن طولايی‌دركه اهل باديه‌ده كوروليكده اولان عصبيته شهر اهاليسی اشتراك ايتميوردی .

حجاز اهاليسی نظر دقته آليرسه بوحال تماميله تجلی ايدر . اوت ، حجازليلر عراق وشام معموره‌لرندن اوزاقده ياشار شديد وخشين آدملر اولدقلری ونسبلری صريح وصحيح بولونديغی ايچون عصبيته صوك درجه‌ده متمسك ايديلر . حالبوكه لخم ، جذام ، غسان ، طیٔ كبی عربدن غيری اقوام ايله اختلاطده بولونانلری نظر دقته آليرسه‌كز نه عصبيته ، نه‌ده انسابه تمسك ايتمدكلرينی كورورسكز . برحالده‌كه عينی خاندانه منسوب اشخاصك ــ كويا آره‌لرنده قرابت رحم ، رابطهٔ نسب يوقمش كبی ــ بربرينه دوشدكلری كورولور . حالبوكه حجازليلر آره‌لرنده‌كی رابطهٔ نسبه كمال شدتله صاريلمه‌لرندن طولايی بوتون افراد قبيله آره‌سنده حقوقه ، ياخود منازعه‌يه دائر هانده‌ه برشی كورولمز .

ايشته عليه الصلوة والسلام افنديمز حضرتلرينك دين اسلام ايله بعث اولوندقلری زمان عرب بوحالده ايدی . عجبا بورسالت محمديه حميت جاهليه وعصبيت عميايه صاريلمش اولان اهل باديه‌يه‌می مخصوص ايدی ؟ خاتم الانبيانك كتيرمش اولديغی دين ، دين توحيددر ؛ بودينك شعاری : قبله‌نك توحيدی ، وصف مميزی : معبود بالحقك توحيدی ، غايه‌سی ايسه : قلوب بشريتك توحيدی‌دركه عليه الصلاة والسلام افنديمز بودين مبينی بوتون عالم انسانيته تبليغ ايله مكلفدر . بوخصوصده احمر ، اسود ، ابيض ، اصفر كبی لون وعرق اختلافاتنك اصلا حكمی جاری دكلدر .

عليه الصلاة والسلام افنديمز اول امرده اطرافده بولونان اعراب وقبائله بعث بويورولمشيدی . بواعراب وقبائلده عصبيت تماميله حكمفرما ايدی . آره‌لرنده قان دعوالری منتشر وامراض اجتماعيه مستولی برحالده ايدی . مناقشه‌يه محل يوقدركه بونلر ايكی سببدن طولايی انسانلرك اصلاح وهدايته اك زياده محتاج اولانلاری ايدی : بركره ، عليه الصلاة والسلام افنديمز اونلرك آره‌سنده بعث بويورولمشيدی . (هو الذی بعث فی الاميين رسولاً منهم يتلو عليهم آياته ويعلمهم الكتاب والحكمة وان كانوا من قبل لفی ضلال مبين) : ثانياً ، اوزاقده بولونان اقوامی دينه دعوت ايچون اودعوتی تأييد ايده‌جك وصاحب دعوتی معروض قاله‌جغی شدائد ومشكلاتدن وقايه ايليه‌جك قوت ومظاهرت مقتضی ايدی .

عليه الصلاة والسلام افنديمز قومنی اسلامه دعوته باشلادقلری زمان بين العرب قان وانتقام دعوالری برحالده ايدی‌كه يكديكرينه قارشی عداوت ونفرتدن باشقه هيچ برحس بسله‌مه‌ين قلبلری ، روحلری برلشديرمك همان همان محال ايدی . لكن الله ذوالجلال رسول محترمنی برطرفدن كندی نصرتيله ، ديكر طرفدن مؤمنين ايله تأييد بويوردی . يوقسه عليه الصلاة والسلام افنديمز أرضك بتون خزائننی انفاق ايتمش اولسه‌يدی ، ينه اونلرك قلبلرينی برلشديره‌مزدی . « ولكن الله الف بينهم انه عزيز حكيم . »

بوقاروده بيان ايتديكمز اوزره عصبيت ايلك اول عربلر آره‌سنده قان دوكلكی منع ، عهدی حمايه ، حقوقی محافظه ايتمك ايچون باشلامشدی . فقط جهالت بوجاهل امتلری اضمحلال وانقراض غايلرينه سوروكلدی . چونكه عصبيتی كنديلرينی مدافعه وحمايه ايتمك ايچون برسلاح كبی قوللانه‌جقلرينه اره‌لرنده مخاصمه وقتال ايچون قوللانديلر . بوصورتله بينلرنده يوزلرجه‌سنه سورن محاربه‌لر حادث اولدی . نتيجه‌ده ارضی اعمار ايده‌مدكدن باشقه نه آسايش يوزی كورديلر ، نه‌ده حياتلرينی وحقلرينی محافظه ايده‌بيلديلر .

وقتاكه عليه الصلاة والسلام افنديمز دين حق وطريق حق ايله بعث بويورولدی ؛ عربلر آره‌سنده احكام شريعتی اقامه ايلدی ؛ واونلرك قفالرينی پيچن ، روحلرينی اولديرن ، جمعيتلرينی پريشان ايدن ، اره‌لرنده‌كی روابطی پارچه‌لايان عصبيت جاهله‌يی قالديردی ؛ برينه اخوت اسلاميه‌يی وضع ايتدی .

ايشته آره‌لرنده عصبيت حكمفرما وحميت جاهليه منتشر اولان عربلر بوحالده ايديلر . لكن بونلردن ماعداسنه ، يعنی مدنيتك تأثيری آلتنده قالان ويوردلرنده عادات مدنيه ونظامات اداره قائم اولانلره گلنجه بونلرده‌مينكی اهل باديه‌دن دها مسعود وحضور وآسايشدن دها فضله نصيبه‌دار دكلديلر . چونكه فرقه فرقه ايريله‌رق برقسمی كسرايه ، برقسمی‌ده روما قيصرينه تابع ايديلر . واقعا بونلرك آره‌سنده‌كی عصبيت اوته‌كيلرك درجه‌سنده دكلدی . بونكله برابر ينه دائمی غارتلردن ، بتمز توكنمز محاربه‌لردن كری قالميورلردی . فقط بوغارت ومحاربه‌لر هيچ بروقت كندی مصالح مليه‌لرينی ، كندی حقوقلرينی مدافعه ، كندی

حریم ناموسلرینی محافظه مقصدیله اختیار ایدیلیور دی . بالعکس روماللیرله ایرانلیلرك آره‌سی آچیلدقجه عربلر اردولرینی تحشید وتجهیزاتی اکمال ایده‌رك بوایکی ملتدن هانکیسنه منسوب ایسه‌لر کوجلری یتدیکی قدر اونك معاونتنه شتابان اولیورلردی . کورولیورکه بوقسم عربلر عصبیت وحمیت جاهلیه‌یه صاریلق خصوصنده حجاز عربلرینه مخالف بولوندیلرسه‌ده روما وایران حکمدارلرینه سرفرو ایتمك واونلرك هردرلو اوامرینه علی‌العمیا منقاد اولمق ، یعنی اوامرلری انفاذ ایدرکن مصیب ، یاخود مخطی اولدقلرینی ؛ بوحرکتلریله برعدل اجرا ، یاخود برظلم ارتکاب ایتدکلرینی اصلا دوشونمزلردی . بواعتبار ایله بونلرك کندیلرینه طوغرو یولی کوسترمجك ، اره‌لرنده لازمهٔ انصاف وعدالتی تأسیس ، روابط أخوتی تحکیم ایده‌جك اولان برهادیٔ حقیقی‌یه احتیاجلری اولکیلردن ، یعنی اهل بادیه‌دن آز دکلدی .

ایشته بوسببدن علیه‌الصلاة والسلام افندیمزی کوریبورزکه اطراف‌ده‌کی عربلرك دینه دعوت ایتدکدن صکره یمن ، عمامة ، تهامه ، عراق اهالیسنی توحید واتفاقه دعوت وبونلرك آره‌لرنده‌ده اخوت اسلامیه‌یی تأسیس ایتدی . بوصورتله عربلرك آره‌سنده بربرینه قارشی محبت ، مرحمت ، شفقت حسلری اجرای حکم ایتمه‌یه ، قان وانتقام دعوالرینی اونوتدیرمه‌یه باشلادی .

کورولیورکه مسلمانلق قومیتی ییقمق ایچون آچیقدن آچیغه هجوم ایتمدی . لکن بودین مبینك اسرارینی تأمل وقوانین اجتماعیه وسیاسیه‌سنی تفکر ایدن برنظر حکیم کمال وضوحله کورورکه قرآن کریم قومیته آچیقدن آچیغه هجوم ایتمه‌مش‌سه‌ده بومسئله‌یه قارشی تماملیه متجاهل داورانمشدر ؛ حتی قرآن بوصورتله قومیتی تا اساسندن سوکوب آتمشدر ، دیرسه‌ك اصلا خطا ایتمش اولمایز .

علیه‌الصلاة والسلام افندیمز کرك بادیه نشین اولان ، کرك شهرلرده یاشایان عربلری حقه دعوت ایتدکدن صکره همان دیکر ملوك وامرایه مکتوبلر یازه‌رق ، هیئتلر کونده‌ره‌رك ؛ غسانیلری ، منذرلری ، بنی‌طی وامثالنی توحیده وبوتون عالم اسلام آره‌سنده رابطهٔ یکانه اولمسنی ایسته‌دیکی اخوت اسلامیه‌یه تأسیل دعوت ایتمش ایسه ، کسرایی ، روما امپراطورینی ، نجاشی‌یی ، مقوقسی‌ده اویله‌جه دعوت ایتدی . بونده‌کی سروحکمت ایسه شودر :

فاطر ذوالجلاله معلومدرکه دنیوی رابطه‌لره صاریلانلر کوزه‌تدکلری اغراض دنیویه‌دن طولایی نادراً خصومت وجداللردن فارغ اوله بیلیرلر. لکن حق درپیش ایده‌رك خلقه نظر ایدنلر بتون انسانلرك دست مشیتده مسخر اولدقلرینی کورورلر. بونك ایچون البته کیمسه‌یه قارشی خصومت بسله‌یه‌مزلر. بناءً علیه دینده وطلب یقینده کندیلرینه یولداش کوردکلری عبادالله‌ه قارشی بسله‌دکلری محبت ، بدرك اولادینه بسله‌دیکی محبتدن دها قوتلی اولور. بوصورتله آره‌لرنده قرابت ، حتی اخوت تأسس ایدر ، دها طوغروسی بر روح ، برجسدکبی اولورلر.

مابعدی وار
عبدالعزیز جاویش

سیاست شرعیه

٤

مصالح امتی اداره ایده‌جك ذواتك اصلحی ناصیل بیلنیر ؟

بوبابده الك مهم شی مصالح امتی تدویره « اصلح » اولانی بیلمکدر. بو ایسه امرولایتدن مقصد نه اولدیغنی ومقصده وصول یوللرینی بیلمك ایله قابلدر. مقاصد و وسائل معلوم اولنجه هرشی تمام اولمش اولور . بوسببدن طولاییدرکه اکثر سلاطین ، مقاصد دنیویه‌یی مقاصد دینیه‌یه تقدیم ایتدکلرندن ، مصالح امتی بومقاصدی ترویج خصوصنده کندیلرینه معاونت ایده‌جکلره تودیع ایدر اولمشلر ؛ ریاست طابنده بولنانلرده مأموریتلری کندیلرینك بوطلبنی اسعافه طرفدار اولانلره ویرمشلردر .

سنت سنیه ایسه بووجهله ایدی‌که: جماعت مسلمینه نمازده امامت ایدن ، صلات جمعه‌یی قیلدیران ، خطبه‌لری اوقویان کیمسه‌لر حرب قوماندانلری ایدیلرکه بونلر صاحب سلطنتك عسکر اوزرینه نائبلریدی. نته‌کیم علیه‌الصلاة والسلام افندیمز حضرت ابوبکری نمازده تقدیم ایتدیکی ایچون مشارالیه مسلمانلر طرفندن قوماندانلق وسائره کبی امورده‌ده امامته باشقه‌لرینه تقدیم ایدلدی . علیه الصلاة والسلام افندیمز محاربه‌یه بر قوماندان نصب بیوردقلرنده معیتنه نماز قیلدیرمه‌یه ینه‌او قوماندانی مأمور ایدرلردی. کذلك برمملکته بر نائب تعیین بیوررنجه او ذات جماعت مسلمینه امام اولور ، حدود اللهی اقامه ایدر ، وبر حرب قوماندانك یاپه‌جغی بوتون ایشلری اجرا ایدر ایدی. عتاب بن اسیدی مکه‌یه ؛ عثمان بن ابی العاصی طائفه ؛ علی‌یی ، معاذی ، ابوموسایی یمنه ؛ عمرو بن حزمی نجرانه نائب تعیین بیوردقلرنده هپ بویله اولمشدی. خلفای راشدین ایله اونلردن صکره کلن ملوك أمویه و عباسیه‌نك بر قسمی دخی بویله یاپدیلر .

چونکه اموردینیه‌نك الك مهمی نمازایله جهاددر. بوسببدن طولایی اکثر احادیث نبویه نماز ایله جهاد حقنده وارد اولمشدر. علیه‌الصلاة والسلام افندیمز برخسته‌یی زیارت ایدنجه « یاربی شوقولنه شفااحسان ایت ، که نمازکده حاضر بولونسون ، دشمنکك حقندن کلسین . » دیرلردی. علیه‌الصلاة والسلام افندیمز معاذی یمنه کوندردکلرنده : « ای معاذ! بنجه الك مهم ایشك نمازدر. » بیورمشلردی . حضرت عمر رضی‌الله عنه ده والیلرینه کوندردکلری امرنامه‌لرده « بنم نظرمده سزك الك مهم ایشکز نمازدر . زیرا هرکیم نمازینی قیلار و قیلنمسنی تحت تأمینه آلیرسه دینی‌ده محافظه ایتمش اولور. بوایشده مبالاتسزلك کوسترنلر ایسه باشقه ایشلرده دها زیاده‌سنی کوسترلر . » دیه

یازارلردی . چونکه ، تعلیم نبوی‌یه کوره « نماز دینك دیره‌کیدر . » ولی‌الامر دینك دیره‌کنی طوغرولتیر ایسه ایشلر یولنده کیتمه‌یه باشلار . زیرا نماز برکره برچوق اخلاقسزلقلردن ومنکراتدن نهی ایدر. ثانیاً دیکر طاعاتك اداسنه‌ده یاردیم ایدر. جناب حق بویورورکه : « واستعینوا بالصبر والصلاة وانها لکبیرة الاعلی الخاشعین . یا ایها الذین آمنوا استعینوا بالصبر والصلاة ـ وأمر اهلك بالصلاة واصطبر علیها لانسالك رزقا نحن نرزقك والعاقبة للتقوی ـ وما خلقت الانس والجن الا لیعبدون . ما ارید منهم من رزق وما ارید ان یطعمون. ان الله هو الرزاق ذوالقوة المتین . »

الحاصل مصالح مسلمینی اله آلمقدن مطلوب اولان غایه اولا خلقك دینی صلاح اوزره بولندیرمقدر . چونکه خلقك الندن دین کیدرسه خسران میندن بشقه برعاقبتلری یوقدر. آرتیق دنیاده نائل اولدقلری بتون نعمتلر بی‌سودقالیر. ثانیاً دینك مدار قیام و بقاسی اولان امور دنیویه‌لرینی صلاح اوزره بولوندورمقدرکه بونلرده اموالی مستحق اولانلر بیننده تقسیم ایله مجرملری تجزیه‌دن عبارتدر. غیرك حقوقنه تجاوز ایتمه‌ین کیمسه‌نك هم دینی، هم دنیاسی معموردر. حضرت عمر رضی‌الله عنه اهالی‌یه : « سزه والیلری آنجق کتاب‌اللهی ، سنت سنیهٔ نبویه‌یی اوکرتمك ودینکزی اقامه ایتمك ایچون کوندریورم » دیرلردی .

فقط بر طرفدن خلق، دیکر طرفدن امرای حکومت بوزولمه‌یه باشلاینجه مصالح اسلامیه‌ده خرابه یوز طوتدی . بناءً علیه ولی‌الامر ممکن اولدیغی قدر خلقك دینی، دنیاسنی اصلاحه چالیشیرسه زمانتك اك بیوك آدمی ، الله یولنده جهاد ایدنلرك اك افضلی اولمش اولور.

علیه‌الصلاة والسلام افندیمزدن روایت اولوندیغنه کوره، «امیر عادلك بر کونی آلتمش سنه عبادتدن افضلدر.» امام احمدك (مسند)نده کذلك علیه‌الصلاة والسلام افندیمزدن شویله روایت اولنیور: «اللهك اك سوکیلی قولی امیر عادل ، اك مبغوض قولی‌ده امیر ظالمدر » .

«صحیحین» ده‌ده ابی هریرة رضی‌الله عنه‌دن روایت اولونیورکه : علیه‌الصلاة والسلام افندیمز « ظل الهیدن بشقه بارینه‌جق بر ظل اولمیان یوم قیامتده جناب حق یدی کیشی‌یی ظل سبحانیسنه قبول ایدر که بونلرده : امیر عادل ، عبادت ایچنده بویوین کنج ، جامعدن چیقنجه تکرار کلنجه‌یه قدر قلبی اورایه مربوط اولان مسلمان، محبتلری فی‌الله اولوب برلشملری و آیریلملری دائما بو اوغورده اولان ایکی ارقداش، وحدت زمانلرنده اللهی خاطرلایه‌رق کوزلری یاشاران آدم، کبار وکوزل برقادین طرفندن وقوع بولان تکلیف وصالی « بن رب العالمیندن قورقارم» دیه‌رد ایدن انسان، تصدق ایتدیکی زمان صول النك ویردیکنی صاغ النه طویورمایه‌جق قدر کیزله‌ین آدملردن عبارتدر.» بویورمشلردر.

صحیح مسلمده عیاض بن حماد رضی‌الله عنه‌دن روایت ایدیلیورکه علیه‌الصلاة والسلام افندیمز « اهل جنت اوچدر : سلطان عادل ، اقرباسنه و بوتون مسلمانلره رحیم اولان رقیق‌القلب آدم، عفیف و متصدق اولان زنکین‌در . » بیورمشلر .

(سنن) ده علیه‌الصلاة والسلام افندیمزدن روایت اولوندیغنه کوره: « زکاتی بحق جبایت ایدنلر، الله یولنده جهاد ایدن کیدر » .

جناب حق جهادی امر ایدرکن « وقاتلوهم حتی لاتکون فتنة ویکون الدین کله لله » بیورمشلردر .

علیه‌الصلاة والسلام افندیمزه « یا رسول‌الله! بر انسان یایکیتلك، یا غضب، یاخود ریا مقصدیله حرب ایدر. بونلرك هانکیسی الله یولنده‌در؟» دیه صورمشلر. علیه‌الصلاة والسلام افندیمز « کلمة‌الله دها عالی اولسون دیه حرب ایده‌نك جهادی الله یولنده‌در » بیورمشلر. بوحدیث شریف صحیحینده مذکوردر .

الحاصل مقصد، دینك تماماً لوجه الله خالص و کلمة اللهك هرشیدن عالی اولمسی‌در. کلمة‌الله ، کتاب اللهك متضمن اولدیغی کلماتك کافه‌سنی جامع بر اسمدر. جناب حق « لقد ارسلنا رسلنا بالبینات وانزلنا معهم الکتاب والمیزان لیقوم الناس بالقسط » بیوریورلر . یعنی پیغمبرلری ارسال ایتمك، کتب سماویه‌یی کوندرمکدن مقصد: ناسك حقوق اللهی وحقوق عبادی عدل ایله ایفا ایتملریدر. ینه جناب حق « وانزلنا الحدید فیه بأس شدید ومنافع للناس ولیعلم‌الله من ینصره ورسله بالغیب » بیوریورلر . دیمك کتابدن عدول ایده‌رك اکریلنلر دمیر ایله طوغرولورلر. بوندن طولایی دین مینك قوامی مصحف شریف ایله قلیجدر . جابر بن عبدالله رضی‌الله عنهمانك : « علیه‌الصلاة والسلام افندیمز (مصحفی کوستره‌رك) بونی ترك ایدنلری ، (قلیجنی کوستره‌رك) بونکله اورمزی امر ایتدیلر » دیدیکی روایت ایدیلیور.

غایه بویله تعین ایدنجه اوکا کیندکجه دها یاقین وسیله‌لرله توسل ایتمك ایجاب ایدر. ولی‌الامر موجود آدملری تفحص ایده‌رك استحصال مقصوده هانکیسی دها اقرب ایسه اونی تعین ایتملیدر . مثلا مأموریت (مصلحت اسلامیه) ساده‌جه نمازه امامتدن عبارت ایسه علیه الصلاة والسلام افندیمز هانکیسنی تقدیم ایتدی ایسه اوتقدیم اولنملیدر .

علیه‌الصلاة والسلام افندیمز بیوربورلرکه : « جماعته کتاب اللهی اك ایی اوقویان کیمسه امامت ایدر . قرائتده مساوی ایسه‌لر سنتی اك چوق بیلنلری ، سنتده‌کی علملری مساوی ایسه اك اول هجرت ایدنلری ، هجرتده‌کی قدمده‌ده مساوی ایسه‌لر اك مسن اولانلری ترجیح اولونور. برده هیچ بر کیمسه دیکر کیمسه‌یه اودیکر کیمسه‌نك حکم وسلطنی جاری اولان یرده نمازده اذنی اولمادقجه تقدم ایتمه‌سون . کذلك صاحب خانه وصاحب مقامك ذاتنه خاص اولان محله اذنی اولمادقجه اوطورماسون . »

بوحدیث شریفك مخرجی مسلمدر . فقط ایکی کیمسه یکدیکره

کفو اولور ویاخود هانکیسی اصلح اولدیغی مجهول قالیر ایسه آره‌لرنده قرعه چکیلیر . نصل که حضرت سعد بن ابی وقاص قادسیه کونی اذان اوقومق ایچون بین الناس نزاع حادث اولونجه علیه الصلاة والسلام افندیمزك « اکر انسانلر اذان اوقومقده ونمازده صف اوله کچمکده‌کی فضیلتی بیلوبده بوکا نائل اولمق ایچونده قرعه‌دن باشقه چاره بولامسیدیلر مطلقا بینلرنده قرعه آتارلردی . » حدیث شریفنه متابعت ایده‌رك قرعه چکدی .

الحاصل تقدیم مسأله‌سی ایش واضح اولنجه اللهك امری موجبنجه، خفی اولدیغنده‌ده قرعه ایله اجرا ایدر ایسه ولی الامر مصالح امتك ولایات باینده عهده‌سنده‌کی اماناتی یرینه کتیرمش اولور.

مترجمی: عمر رضا
شیخ الاسلام
احمد ابن تیمیة الحرانی

صلح کورولتولری

صوك زمانلرده اوروپا مطبوعاتی صلح سوزینی ایکیده برده اورته‌یه سوریبورلر . اساساً بوفکر ، ایلك اوکجه روسیه ، صوکره فرانسه وانکلتره‌دن ترشح ایتمش؛ دها صوکره‌لری بیطرف مملکتلر مطبوعاتی طرفندن اوزون اوزادی‌یه موضوع بحث اولمشدر. روسیه ، متفقلری بولنان فرانسه وانکلتره‌دن پاره چکه‌بیلمك ایچون، آنلری صلح منفرد ایله تهدیده باشلامش ومتعاقباً اون ملیون لیرالق برآوانس قوپاره بیلمشیدی. فرانسه کندیسی محتاج همت اولدیغندن ایلروده روسیه‌یه معاونت مالیه‌ده بولنه‌میه‌جغنی‌ده پارسده انعقاد ایدن مالیه ناظرلرینك مذاکراتی اثناسنده روس مرخص مالیسنه افهام ایلمشیدی. انکلتره ایسه روسیه‌دن ایلروده جلب ایده‌جکی ذخیره‌لر مقابلنده مهم مقدارده پاره ویرمکی وعد ایدرك، ایشی یاموق ایپلکنه باغلامشدر. روسیه‌ده موجود اولان ذخائر هرشیدن اول کندیسنه لازم وبویله برزمانده خارجه سوق غیر معقول اولدیغی کبی؛ بوللرك قپالی بولنمسندن طولایی‌ده غیرممکندر. دیمك اولیورکه، روسیه‌دن ذخیره چیقه‌میه‌جق؛ فرانسه وانکلتره‌دن‌ده روسیه‌یه امداد واقراض مالی ممکن اوله‌میه‌جقدر .

بز بو آجی حقیقت بالطبع روسلری ـ خصوصاً صلح طرفدارلری اولان ارباب حل وعقدی ـ که چاریچه دخی او زمره‌یه داخلدر ـ دوشوندیرمشدر . روسیه بو آنه قدر میلیونلرجه تلفات ویردکدن بشقه یوز بیکلرجه عسکرینی ایشه یاراماز برحاله دوچار ایتمش وبریچق میلیونی متجاوزده اسیر ویرمشدرکه هیچ برمحاربه‌ده روسیه بو قدر دهشتلی برصورتده متضرر اولامشیدی . فرانسزلرده اویله .

فقط انکلتره حکومتی متفقلری قدر ضرره کیرمه‌مشدر. بوحال کندیسنك جان وکوکلدن حربه اشتراك ایتمك ایسته‌دیکنی اثبات ایدیبور. نته‌کیم بدایت حربده‌نبری‌سفائن حربیه‌سنی ایچروده صاقلامش وانلری هردرلو تهلکه‌دن محافظه ایلمشدر. بناءً علیه روسیه یاکلش بریوله صاپمش اولدیغنی ویهوده بره مداکار لقده دوام ایتدیکنی ایدن ایی‌یه آکلادیغی کبی؛ انکلتره‌نك‌ده انتریقه‌سنه ایمان ایدرك، کندی باشنه آلمانیا ایله صاحه ـ قرار قطعی ویرمه‌مش اولسه بیله ـ مائل اولمشدر .

فرانسه‌یه کلنجه اوده آلمان قوتلرینی یاروب تأمین موفقیت ایده‌میه‌جکنی آکلامش اولدیغندن اورادده صلح سوزلری ، تشبثلری ایجه یول آلمشدر. فرانسه‌ده‌کی اختلافات افکار ومسالك دخی بو مقصدك حصولنه یاردم ایده‌جك اولورسه کرك فرانسه‌ده وکرك روسیه ایچنده داخلی اغتشاشلر ، کورولتولر حاصل اوله‌جغی بدیهیدر. بونك ایچون صلح آرزولرینك منبع حقیقیسنی ائتلاف مثلث مملکتلری تشکیل ایلیور. انکلتره صلحی رفیقلری قدر آرزو ایتمز. او یالکز حربك دوامنی وآلمانیا ایله آوستریا مجارستانی قحط بلیه‌سیله تهدید ایتمك ایستر. بو ایسه آیلره دکل، سنه‌لره متوقفدر. فرانسه وروسیه حربك دوامی کندی منفعتلریله تألیف ایده‌مدکلرندن ایشك برآن اول نتیجه‌لنمسنی دیله‌یورلر . حتی بونك ایچون آمریقایه، ایتالیایه وپاپایه‌ده احتمالکه مراجعتله توسط ایتملرینی طلب ایلمشلردر .

آلمانیا وآوستریا طرفندن صلح ایچون بو آنه قدر برطلب وقوع بولمادیغی کبی موافق برجوابده ویرلمه‌مش اولدیغنه باقیلیرسه ، هرایکی مملکتك افکار عمومیه‌سی حربك دوامنی ایسته‌دکلرینه باهر بردلیل تشکیل ایدییور .

بزه کلنجه حمد اولسون بز بوکبی لافیردیلری ایشیتمك بیله ایستمیورز . چونکه بوتون حدودلرده غالب بروضعیتده‌یز. غالبیتمزك ثمراتنی انشاءالله یحقیر اقتطاف ایده‌جکز. جهاد کوندن کونه عالم اسلامده تأثیراتنی کوسترمکده‌در . انشاءالله یاقینده ایران ایله افغانستانك‌ده روسیه وانکلتره‌یه هجوملرینه انتظار اتملیدر .

بناءً علیه هنوز صلح زماندن خیلی اوزاقده‌یز .

س . م . توفیق

شئون

ائتلاف مثلثه قارشی جهاد اسلام

تبلیغات رسمیه :

چناق قلعه :

٣١ مارت: دشمنك برقاچ ترصدسفائنی‌دون چناق قلعه بوغازی خارجندن مدخل‌جوارنده‌کی بطاریه‌لریمزه‌یاریم ساعت تأثیرسز آتش ایتدیلر. بطاریه‌لریمزك مقابل آتشندن دشمنك برزرهلی وبرطورپیدوسنه سری اصابتلری کورلمشدر.

اینوز :

٢٦ مارت : دون بر قسم دشمن فیلوسی بر ایش یاپمش اولمق ایچون اینوز (دراغودینا) اسکله‌سنه یکرمی قدر سری آتدقدن صکره ایکی فلکه درونده عسکر چیقارمغه تشبث ایتمش ایسه‌ده اورادده بولنان جزئی قوتده‌کی محافظلرمز دشمنك طردینه کافی کلمشدر. دشمن بعده اوجوارده بر خانه‌یه بر ایکی سری آتوب چکلدی. هیچ بر زیان اولمامشدر .

قافقاسیه :

٢٧ مارت : قافقاس جبهه‌سنده ایلری مواضعده خفیف مصادمه‌لردن باشقه مهم برشی یوقدر .

سوریه :

٢٧ مارت: اولکی کون ایکی دشمن قرووازوری سوریه ساحلنده (غزه) اسکله‌سنی وجوارنی ایکی بچق ساعت فاصله‌لی بومباردمان ایتمش، اسکله‌یی قسماً تخریب ایتمش، قصبه‌یه دوشن برقاچ سری هیچ برزیانی موجب اولمامشدر.

حقوق مطبعه‌سی ع. اشرف ادیب

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، الٓتی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

١٣٣٠

اخطارات

رساله‌مزدن آلنديغی كوستيرلمك شرطیله‌در. یازیلر هر هانکی بر غزته‌طرفندن اقتباس اولونه‌بیلیر.

مکتوبلرك ، امضالرك واضح اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

پاره كوندرلدیكی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣٣٦ | ٧ جمادی‌الآخر ١٣٣٣ | پنجشنبه | ٩ نیسان ١٣٣١ | جلد ١٣

برلین خاطره‌لری

٣

— برآزده قهوه‌یه چیقسه‌ق، دیمشدیكز ... نرده ؟
— طولاشدیروب سزی برپارچه، غالبا یوردم . .
اوزاق دكل مع‌مافیه . .
— یورولمادم ، صوردم .
— شو درت یول آغزینی طوندقمی ، قورتاریك . .
— اعلا !

— كوزوكدی ایشته .
— آمان نرده ؟ كورمدم حالا .
— كورورسكز، هله بر پارچه یاقلاشیك یانه . .
— بو ، قهوه .. اویله‌می ؟ یاهو، نه‌در بو؟ وای جانه !
بزم « دیون عمومیه » دن‌ده هیبتلی ؛
نه واركه ، اویله سوءیمز دكل بونك شكلی .
— براق شو هیكل افلاسی! یوقمی باشقه مثال ؟
— براقادقمی ؟ فقط آكلایورمی استقبال ؟

دیمش چوجوق : « بابا، آرتیق عنه كتیرمشسین ! »
حیاسز اوغلنه بیچاره اختیار نه دیسین :
« او كندی كلدی آبول، بن كتیرمدم یوقسه ! »

بو ایش‌ده طبق او ، كیم « كل » دیمشدی منحوسه ؟
براقق ایسته‌یه طور سن، براقیوركه سنی . .
ناصیل ! اودوكج آله‌رق یول طوتارمیسین كیسه‌كی ؟
— طالوب‌ده ملتك آلام بی‌نهایه‌سنه ،
چوره‌مه بجنی ، برادر ، بیلان حكایه‌سنه !
تنزه ایچه‌یه چیقدق ، اونوتمه . .
— طوغرو ، أوت !

بو ، قهوه .. اویله‌می ؟ لكن حقیقةً حیرت !
فضا ایچنده فضا ... بر حریم نورا نور ،
كه آسمان كرعنده بیك كونش منظور !
نه سلسبیل ضیادر اوكده جوشه كلن .
كه روح پاك سحردر طاشوب طاشوب دوكولن .
لیاله قارشی او طوفان فجری كورملیسین :
خدا بیلیر شاشیررسین، طوتمار قالیر حسك !
نه‌دن بوبورله‌نه‌یم . بن‌ده اویله اولدمدی ؛
ضیانك اولچوسی عقلمده ، چونكه، بر مومدی .
بزم حساب ایله میلیونلر اویناپور آراده . .
اداره قندیلی مقیاسی پك كودوك بوراده !
كوزم قاماشدی بدایتده ، دوندی طوردی باشم ؛
رذیل اولوردم، اكر اولماسه‌یدی آرقداشم .
نه باصدیغم یری كوردم ، نه كیندیكم طرفی ؛
ناصیل ییقیلمایه بیلدم ، بو ایشته اك تحفی !
تحف دكل، دوشیوركن یتشدی اسكمله ؛
كنیشجه بر نفس آلدم چكوب ایلیشمه‌مله .
باقینمق ایستدم اطرافه ، آكلادم پك زور :

آصیلمش اکسه‌مه ، خان قتام قپیلدامیور !
خایر ! عنادینك اسبابی یوق دکل، وارمش ؛
بن آکلامازمشم اما او چوق شی آکلارمش :
مکرسه دعوت ایدرمش بزم فسك ایپیکی ،
او یلدیرم کبی انظاری بر سپردن ایی !
قراری بنده قیلارمش بیغینله برق نکاه ،
اوزاق، یاقین نره‌دن چاقسه ... هم معاذالله
زمینه صارقه‌ماسه‌یمش طوتوبده یوسکولی ؛
تپه‌مده قیشلایه‌جقمش.. کوروورمیسین اولوی ؟
دیمك‌که هیچ دها فس کیرمه‌مش بو مملکته؛
بزمکیلر نه کیرمش ؟ کلاهمی ؟ البته !
چکه‌مله کوملکك ازباّلی بر آرالق
چوزولمیله، قفام شویله طوغرولوب آزیجق ،
نه وار نه یوق ، دیه اطرافی ایتدی استکشاف .
جواری یوقلایه طورسون بزم آلیق کشاف ؛
ایلرده برماسه کوردم ، دیدم‌که آرقداشه :

— برآز سپرده اوطورسه‌ق .. بکرمی‌بز او باشه ؟
— نه‌دن ؟
— کوروله‌یی سومم‌ده . .
— پك کوزل ، کیده‌لم !
بنم‌ده وحدته کثرندن آز دکل میلم .

أوت، کورونمیه‌رك خلقه پك دمینکی قدر ،
قولایدی شیمدیکی یردن محیطه مد نظر .
فقط ، ضیاده اوجاقکن ناصیل‌که بر پاراسه ،
کلن قارالتی‌یه طاغ طاش دیمزده چارپارسه ؛
بنم سیکیرلی نکاهم‌ده چارپوب ایرکیله‌جك ،
نه اولسه ، پات ! ، دیه برکره ... های آلیق کلبك !
چولوق ، چوجوق ، قادین، ارکك . . خلاصه ، بولدیغنه
صاتاشمه‌دن کری طورماز ، باقیکدی مجنونه !

محمد عاکف

حدیث شریف

حدیث شریف

عن مسروق قال ان الشهداء ذكروا عند عمر بن الخطاب فقال عمر للقوم ماترون الشهداء ؟ قال القوم يا امير المؤمنين هم من يقتل فى هذه المغازى. فقال عند ذلك ان شهداءكم اذا لكثير. انى اخبركم عن ذلك. ان الشجاعة والجبن غرائز فى الناس يضعها الله حيث يشاء. فالشجاع يقاتل من وراء من لايبالى ان يؤب الى اهله . والجبان فار عن حليلته ولكن الشهيد من احتسب بنفسه والمهاجر من هجر مانهى الله تعالى عنه والمسلم من سلم المسلمون من لسانه ويده .

مآل شریفی

مسروق رضی‌الله عنهك شویله دیدیکی روایت اولونور :

عمر بن الخطاب رضی‌الله عنهك یاننده‌برکره شهدادن بحث آچلدی. حضرت عمر حاضر اولانلره : « شهدا کیملردر دیرسکز ؟ » حاضرون : « یا امیرالمؤمنین شهدا شوغزالرده‌قتل اولونان کیمسه‌لردر. » جوابنی ویردیلر . بونك اوزرینه حضرت فاروق : « اویله ایسه سزك شهدلرکز پك چوق دیمکدر . بوکا دائر سزه بن معلومات ویره‌یم . شجاعت ایله قورقاقلق اویله برطاقیم اخلاقدرکه الله تعالی حضرتلری آنلری کیمده ایسترسه یارادیور. زیاده شجیع اولان کیمسه کندیسنك چولوغنه چوجوغنه تکرار قاووشوب قاووشمیه‌جغنی یوراسنی‌هیچ دوشونمین کیمسه‌لر اوغورنده‌ده فداکارلق ایدوب جنك ایدر . قورقاق ایسه قاریسنی بیله براقوب قاچار . شهیده کلنجه او(بونلرك هیچ برینه بکزه‌مز.) کندیسنی حسبةً لله‌فدا ایدن کیمسه‌در . نته‌کیم مهاجرده الله تعالانك نهی ایتدیکنی ترك‌ایدن، مسلمان‌ده دیلندن والندن مسلمانلر سلامتده قالان کیمسه اولدیغی کبی .

بو حدیث شریفی ابن ابی شیبه روایت ایدیور .

حدیث شریف

ستفتح عليكم ارضون ويكفيكم الله فلا يعجز احدكم ان يلهو باسهمه .

مآل شریفی

ایلریده سزك الکزله برچوق یرلر فتح اولوناجق وحق تعالی سزی قتال کلفتندن آزاده قیلاجقدر . ایشته اوزمانده هیچ بریکز اوقلریله اوینایوب اکلنمکدن بیقوب اوصانماسون .

بوحدیث شریفك‌راویسی عقبة بن عامر رضی‌الله عنه ، مخرجلری امام احمد بن حنبل ایله مسلمدر .

احمد نعیم

اسلامده فلسفه

لازم مذهب مذهب دکلدر ، ضلالت وغوایت ، ضلالت عقاب وضلالت غیر عقاب .

۷

لازم مذهب مذهب دکلدر

برکیمسه‌نك قولی دیکر برقولی مستلزم اولورایسه مستلزم‌اولدیغی او قول قائله اضافه اولنورمی؟ پك بسیط کورینن شو مسئله علم‌جلیل شریعتده غایت مهم، غایت الزم بر قاعده‌یه اساس اولمشدر .

قائلك قولنه ملزوم ، قولنك مستلزم اولديغى ديكر برقوله لازم دنير. قائل برقولى بيان ايتدكده انك لازمنه باقيلير : لازم، قائلك يا معلومى ويا مجهولى بولنور . لازم قائلك معلومى بولنور ايسه قائل لازمى يا التزام ايدر ويا ايتمز . لازم قائلك معلومى اولديغى صورتده : لازمى التزام ايدرسه شبهه يوقدركه لازم قائله اضافه اولنور، ملزوم نصل قائلك قولى ايسه لازمده اويلهجه قائلك قولى اولمش اولور. التزام ايتمديكى تقديرده لازم قائله اضافه اولونماز. ملزوم قائلك قوليدر ، مذهبيدر، فقط لازم قائلك قولى ، مذهبى دكلدر .

لازم قائلك مجهولى بولنديغى حالده: لازم ظاهر اولونجه قائلك لازمى التزام ايدهجكى بزجه معلوم اولور ايسه لازمى قائله اضافه ايتمك جائزدر، فقط قائلك التزام ايتميهجكى بزجه معلوم اولورسه او وقت لازمى قائلنه اضافه ايتمك جائز دكلدر . چونكه قائل لازمك فسادينى بيلميور ، بيلديكى صورتده قبول ايتميور .

بو تفصيله بناءً «لازم مذهب مذهب دكلدر» قضيهسى براصل اوليور. لوازم قائل طرفندن التزام ايدلمدكجه ويا التزامى بزجه معلوم اولمدقجه اصلا قائلنه اضافه اولونماز . لازم مذهبى ، لازم قولى بلاتحقيق همان صاحب قوله ، صاحب مذهبه اضافه ايتمك طوغرى دكلدر .

ذكر اولنان دعوى «لزوم كفر كفر دكلدر، التزام كفر كفردر» قاعدهسنك تمليدر . بو قاعدهيه بناءً : بركيمسهنك اغزندن چيقان سوز ويا قبول ايتديكى رأى كفرى استلزام ايتسه او كيمسه كفرى التزام ايتمدكجه اكفار اولونماز . چونكه كفر لازم قولدر ، لازم مذهبدر ، لازم مذهب مذهب دكلدر ، لزوم كفر كفر دكلدر . آنجق كفرى التزام ايدرسه بلا شك اكفار اولنور . چونكه التزام كفر كفردر ، لازم مذهبى التزام مذهبدر .

قواعد شرعيه خارجنده برمسلمانى اكفار ايتمك اثر جهل و تعصبدر، شريعت مطهره من جهل و تعصب شائبهلرندن وهر درلو نقائص امارهلرندن مبرى و منزهدر .

بشرى لنا معشر الاسلام ان لنا * من العناية ركناً غير منهدم

۸

ضلالت و غوايت

ضلالت : حقدن صاپيق ، غوايت آزمق ديمكدر ، ضال صاپيق، غاوى آزغين اولاندر ، ضال حقى بيلميان ، غاوى حقى بيلوبده خلافنى ايشليياندر ، ضال جاهل ، غاوى ظالمدر وغضب الهىيه مستحقدر . سورهٔ جليلهٔ فاتحهده غاوى اولانلره «المغضوب عليهم» بيوريليور . جناب حقك قرآن مبينده ثنا بيورديغى «اولى الايدى والابصار» : عالم بالله ، عامل بامر الله اولانلردر ، عمل و عبادتده ، بصر و فقهده قوت صاحبى اولانلردر، جناب بارينك انبيايه، صديقينه، شهدايه، صالحينه انعام ايتديكى صراط مستقيم اوزره كيدنلردر . صراط مستقيم: حقى بيلمكى ، علم باللهى، بصر و فقهده قوتى؛ حقى ايشلمكى، عمل بامر اللهى، عمل و عبادتده قوتى متضمن اولان برطريق واضحدر ، خير و صلاح وسعادت وكمال طريقيدر ، ضلالت و غوايتدن كلياً بريدر .

جناب حق قرآن مبينده «ماضل صاحبكم وماغوى» نظم جليلى ايله حبيب رب منان ، رسول ذيشان صلى الله عليه وسلم افندمز حضرتلرينى هم ضلالتدن ، هم غوايتدن تنزيه و تبرئه ايديور . اثر پاك محمدى يه اقتفا ايدن مسلمانلرك ضلالت و غوايتدن برى اولوب دائما طريق هدايتده بولونمه لرى ايچون هر حالده عقل كامله ، بصر نافذه احتياجلرى واردر .

اعاظم ائمهٔ محدثيندن شيخ الاسلام الحرانىنك كتاب العقل والنقلنده نقل ايتديكى احاديث شريفهنك برنده شويله بيوريليور: «ان الله يحب البصر النافذ عند ورود الشبهات ويحب العقل الكامل عند حلول الشهوات» . حديث شريف موجبنجه جناب حق شبهات ورود ايتديكى زمان بصر نافذى ، شهوات حلول ايتديكى زمان عقل كاملى سويور . شبهات و شهواتك نتيجهسى ضلالت و غوايتدر .

جناب حق صلاتده مؤمنينه «اهدنا الصراط المستقيم صراط الذين انعمت عليهم غير المغضوب عليهم ولا الضالين» ديمكى امر ايديور .

۹

ضلالت عقاب و ضلالت غير عقاب

ضلالت و غوايت كتاب و سنته مخالف اولان اهل بدعتده بولنور. صراط مستقيم اوزره اولان اهل سنتده نه ضلالت ، نه غوايت يوقدر. آنجق ضال اولانك هر حالده عقابه مستحق اولمسى لازم كلمز. سنت سنيهيه اتباعه مخالف اولان ابتداعك ايلك قاپوسى دينده بلا دليل شرعى سوز سويلمكدر . بلا دليل شرعى دينده سويلنيلان سوزك بالآخره سنته موافق اولديغى تبين ايتسه بيله بنه قائل كسوهٔ ابتداعى اكتسا ايتمش اولور . (ولا تقف ماليس لك به علم).

كتابده ، سنتده، اجماع امتده براصلى بولونميان اقوالده هم حق ، هم باطل بولنهبيلر .

بدعت : باطل محض يعنى بر جهتده حق بولونميان باطل اولماز ، اكر بدعت باطل محض اوليدى ناسه ، حق طلب ايدن ذاته نصل خفى قالير ايدى ؟

بدعت : حق محض يعنى برجهتده باطل بولونميان حقده اولماز، سنتهده موافق بولنماز . اكر بدعت حق محض اولسيدى، سنته موافق بولنسيدى نصل باطل اولور ايدى؟

بدعت باطلىده ، حقىده مشتملدر، بدعتده حق ايله باطل بكديكرينه قاريشمشدر . بوكا مبنى مبتدعك برعذرى اولهبيلر .

طريق حقدن انحراف ايتمش اولان مبتدع ياحق قصد ايدر، هيچ برصورتله تعمداً رسول ذيشان افندمز حضرتلرينه مخالفت ايدهمز ؛ ياخود «ظاهره فيه الرحمة وباطنه من قبله العذاب» نظم جليلى موجبنجه طيشى اسلام، ايچى اسلاو اولور ، تعمداً نفاق والحادده بولنور .

حق قصد ایتمز بلکه فساد قصد ایدر؛ مبتدعلردن اولکیسی مخطی٬ غالط، ایکنجیسی مفسد وملحددر :

بوکا مبنی بدعت ضلالت ایکی صورتده تظاهر ایدر: صورت اولاده مبتدع حق قصد ایدر ، فقط بولهماز ، بوندن ناشی عملی ضایع اولور ، مقصودی یعنی رحمت وثوابی فوت ایتمش اولور. کندیسنه برفائده ترتب ایتمز . شو قدرکه « الامور بمقاصدها » قاعده‌سنجه مبتدع معذور ومعفو اولور. کندیسنه عقاب ترتب ایتمز.

امام الائمة شیخ الاسلام احمد بن تیمیه‌نك « معارج الوصول » نام کتابنده تصریح ایتدیکی وجهله رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری برجمه خطبه‌سنده « وکل بدعة ضلالة » [۱] بیوردقلرده « وکل ضلالة فی النار » بیورمیورلر . چونکه حق قصد ایدن کیمسه حقی فوت ایده‌بیلر ، حقدن صاپه‌بیلر .

مجتهدلردن برچوغی حقه اصابت ایده‌مامشلر ایسه‌ده بوذوات طلب حق قصد ایتدکلرندن ، حقی بوله‌دن عاجز قالدقلرندن ناشی کندولرندن عقاب ساقط اولیور ، حتی بعض مأمور بهی ایشلدکلرندن طولایی اجره بیله مستحق اولیورلر .

تابعین واتباع تابعین زماننده شایع اولان وائمهٔ حدیث وفقهدن بولنان اهل بدعتك ، فرق ضاله‌دن برقسمنك هرحالده عذرلری واردر. مثلا خیار خوارجك اصل مقصدلری ظاهراً وباطناً قرآن مبینه اتباع‌در؛ خیار قدریه‌نك اصل مقصدلری امر ونهیه ، وعد ووعیده ، انبیانك کتیردیکی شیئه تعظیم‌در ، اصلا معاندهٔ رسول (صلی الله علیه وسلم) دکلدر . بونلر هرحالده معذوردرلر . اهل ابتداعدن تعظیم باری ، تنزیه باری ، اتباع قرآن ، محبت نبی کبی مقاصد حسنه تعقیب ایدوب اصلا معاندهٔ رسول (علیه الصلاة والسلام) قصد ایتمدکلری حالده مجرد قصور نظرلرندن ناشی حقدن صاپمش اولانلری « لا یکلف الله نفساً الا وسعها » نظم جلیلی موجبنجه جناب ارحم الراحمین مغفرت ایدر، انلردن عقاب ساقط اولور ، بونلری تعذیب کرم باری‌یه لایق دکلدر .

صورت ثانیه‌ده مبتدع حق قصد ایتمز ، فساد قصد ایدر، مقاصد حسنه‌یه بدل اغراض سیئه تعقیب ایدر ، نفاق والحادده متعمد اولور. بویله اولان اهل ابتداع بلانك درکه‌سنه کوره عقوبته مستحق اولور . بونلر هم ضال هم غاویدر، غضب باری‌یه ، عقاب ناری‌یه مستحق اولورلر.

ازمیرلی

اسماعیل حقی

[۱] صححه الترمذی وغیره .

قومیت ودین

— کچن نسخه‌دن مابعد —

شاید بوقارودن بری سویلمش اولدیغمز سوزلر کافی دکلسه، اوزمان اوروپاده جریان ایتمکده اولان وقایعدن عبرت آلمق ایجاب ایدر .

اوروپا اسکیدن بری بربرینی ولی ایدن محاربه‌لره، بیتمك توکنمك بیلمه‌ین آقینلره صحنه اولمشدرکه بوتون بونلرك اسبابی سینه‌لری طولدوران کین وبغض متقابلدن باشقه برشی دکلدی. وقتا که عالم اسلامه قارشی حرب آچمق خصوصنده سوزی برایتدیلر، آرتیق او سینه‌لرده‌کی آتشلر سوندی، او بربرینه کین وخصومت بسله‌ین قلبلر برلشدی .

ایلك اهل صلیب محارباتی بیتنجه بونلرك هربری کندی قومیتی، کندی مشخصاتی دوشونمه‌یه، هرفرقه کندی منافع دنیویه واغراض مادیه‌سنی محافظه وتأمین جهتلرینی تأمل ایتمه‌یه باشلادی ، ایشته او زمان بونلرك عینی دینه منسوب اولملری فائده ویرمدیکی کبی هپسنك حضرت آدم اولادی اولمسنك هیچ بر تأثیری کورولمدی بلکه هرامت سنی یوکسلتمه‌یه ، قومشوسی بولونان امته قارشی تدابیر تحفظیه‌یی اتخاذه ، دها طوغروسی هرامت قومیتده کندیسنه مشارك اولانلره مظاهر اولمه‌یه باشلادی . صوکرا اونلرله برلشه‌رك قومیت وعنصر اعتباریله کندیلرینه مخالف اولانلره ایقاع ضرردن اصلا کری طورماز اولدی. بوصورتله هرامت نفسنده قورقو حس ایتمه‌یه ودیکر امتلرك شرندن امین اولمق ایچون تدابیر لازمه اتخاذ ایلمه‌یه باشلادی. حال بر مدت بوطرزده دوام ایتدی . نهایت باشلرینه قیامت قوپه‌رق صلح وسکون قاپولری قاپاندی. اوروپاده محاربه مبدا . نلرنده بغض وخصومت جهنملری قاینامه‌یه باشلادی . ایشته بوکون او داهیهٔ عظما اورته‌لغی قاصوب قاووریورکه یاقدیغی اودونلر، اخوت دینیه‌یی براقه‌رق قومیت رابطه‌سنه وصرف مادی اولان منافعك آتکنه صاریلان او نفوس بشردر .

اوروپاده عنصریت تهلکه‌لری او قدر مدهش برشکل آلدی‌که بوکون هرامت قارشیسنده‌کی ناصیل بر یوزندن قالدیره‌جغنی دوشونیور. ایشته جرمان امتی، اسلاو عناصریله لاتین اقوامنك هرطرفدن هجومنه معروض بولونیور. یك اعلا ! بونلرك هپسنك‌ده مسیحی وعینی ملته منسوب اولملری نه فائده‌یی موجب اولدی ؟

بونلر قلوبه مرحمت ومحبت متقابله حسنی ویرن، انسانلری تعاون وتناصره سوق ایدن وحدت دینیه‌دن یوز چویره‌رك قومیت وحدتلرینه صاریلدیلر ، بوصورتله آلا بیلدیکنه پارچه‌لاندیلر . برده بونلرك شو صورتله تفرقه‌یه دوشملرینه وتعالیم دینیه‌لرندن اوزاقلاشملرینه ، خرستیانلغك شئون اجتماعیه وتعاملیه ایله ونظامات سیاسیه ایله علاقه‌سی

اولمامسی سبب اولدی. بناءً علیه دینده بولەمادقلری بوقوانین واحکامی باشقه منبعلردن آرامغه باشلادیلر. بوصورتله امتلر آرەسندەکی مناسبتلر کوشەمەیه، دینك وجوده کتیردیکی رابطەلر چوزولمەیه یوزطوتدی. هرامت ثروتیله، تجارتیله، صنعتیله مباهاته قویولدی، کندیسنی وافرادینی مدخول برقومیت سوری داخلنده حبس ایتدی. کیده کیده بونلرك قومیته صاریلملری، رابطهٔ دینیه‌یی پارچەلاملری، من طرف الله آرەلرنده اقامه اولونان روابط انسانیه‌یی آیاقلر آلتنه آلملری او درجه‌یی بولدی که آرتیق ارواح بشریه‌یی استحقار ایتمکدن، اڭ خسیس منافع دنیویه اوغورنده یکدیکرینك اوزرینه آتیلمقدن کری طورماز اولدیلر. ایشته اونلر شخصی (قومی) غرضلری وشیطانی وسوسەلری اوغورنده شمدی‌یه قدر طوپلادقلری و بر طرفدن متمادیاً طوپلامقده اولدقلری میلیونلرجه شبابی طوپ آتشلرینه، دینامیت وولقانلرینه سوروکلیورلر. صوکراده پاره پاره اولمش یوز بیکلرله جسدلر هواده اوچدقچه، یاخود او جهنمی مرمیلرك قازدیغی اوچورومەلرك ایچنده قاینایوب کیتدکجه افتخار ایدیورلر.

اویله بر زمان اولمشدی که هرامتك ایچندن بر طائفه چیقه‌رق افراد امتی قومیته صاریلمه‌یه دعوت ایدردی. همده نه غریبدرکه بونلر کندی زعملرینی تأیید، دعوتلرینی ترویج ایچون طبق زمانمزده ظهور ایدرك تاریخدن نصیبی اولمایان واوروپالیلرك مصاب اولدیغی شو شقاق وافتراقدن عبرت آلمایان بر طاقیم کیمسەلرك بوکون بلاد اسلامیه‌ده یاپمق ایستدکلری عینی افکاری نشر و تعمیم ایدرلردی.

بزلر تماميله امينزكه اغراض وهوسات حاضرەلرينه مغلوب اولمق وبو کبی دعوتلرك تولید ایده‌جکی نتایجی بیلمەمك یوزندن طوتوب ده قومیته صاریلمه‌یی وسائر ابنای بشردن قطع رابطه ایتمه‌یی منسوب اولدقلری امتلره مستحسن کوسترمك ایسته‌ین او دعاة قدیمه حیاتده بولونسەلردی‌ده ایتمش اولدقلری دعوتك عواقب وخیمه‌سنی کوزلریله کورمش اولسەلردی امتلرینی اخوت دینیه‌یه دعوت ایدنلرك الله‌لرینه کچرلر وحیاتلرینی قومیت تفرقه‌سنه قارشی مجاهده‌یه وقف ایدرلردی.

قوانین فطریه واجتماعیه‌دن بعضلری آنجق بر چوق عصرلر، بر چوق نسللر کچدکدن صوکرا انظار عبرتده تجلی ایدر. زیرا بونلرك ایچنده اویله‌لری واردرکه آثاری غایت بطئ صورتده ظاهر اولور. یا الله! بوتون اوروپایی، اوروپانك میلیونلرجه اولادینی قاصوب قاووران بو آتشه سوق ایتمش اولان او دعاة قدیمه بو عبرتدن محروم اولمشلرسه نسل حاضر رجالی ایچون میداندەکی آثاری کوره‌میه‌جك قدر محروم بصیرت اولمق، بو قدر مدهش فاجعەلری غفلتله کچیشدیرمك جائز اولورمی؟

کرك اوروپاده‌کی محاربات حاضره، کرك منازعات اقتصادیه بزه اوکرتدی که وحدت قومیه وحدت دینیه‌یه مقارن اولمادقچه هیچ بر فائده ویرمز. بر طرفدن انکلتره فرانسه‌یی، دیکر طرفدن آلمانیا ایله آوستریایی نظر امعانه آلیرسه‌ق نه کورورز؟ اوت، کورورزکه:

بوتون بو دولتلری پروتستانلق، قتولیکلك، اورتودوقسلق کبی مذهب اختلافیله برابر خرستیانلق دینی جمع ایتمکده‌در؛ عنصریت جهتندن ایسه بونلر اسلاو، لاتین، جرماندرلر. اکر قومیت انسانلرك یکدیکرینی سومەلری، بر برینه یاردیم ایتمەلری، آجیمەلری ایچون کفایت ایدر برشی اولایدی هرایکیسی‌ده انغلوساقسون اولدقلری حالده انکلتره ایله آلمانیا یکدیکره قارشی سلاحه صاریلمامق، بالعکس هرایکیسی دیکرلرینه قارشی متحد ومتفق بولونمق، آرەلرنده آیری غیری اولمامق لازم کلیردی.

وحدت قومیه‌نك کندیسنه باپیشانلره هیچ بر فائده‌سی اولمدیغی، آنلردن هیچ بر فعالی دفعه یارامدیغی اثبات ایتمك اوزره زمانك میدانه دوکدیکی دلیللره باقوب عبرت بین اولمق لازم کلمزمی؟ ایشته انکلتره هم اسلاولره، هم لاتینلرله برلشه‌رك قومیتده شریکی اولانلره (آلمانلره) قارشی سلاحنی چکیور. ینه احتمال چوق سورمز که آلمانیا بو ایکی قوم ایله تأسیس مصافات ایدرك عموجه زاده‌سی صاییلان انکلیزلره قارشی ابدالآباد ادامهٔ خصومت ایده‌جکدر. عجبا وحدت قومیه‌نك بو ایکی قوم ایچون فائده‌سی نه اولمش اولیور؟

قواعد اجتماعیه اقتضاسنجه جنسیت وقومیته یاپیشمه‌نك همان همان هیچ بریرده تخلف ایده‌میه‌جك نتایج وآثاری واردر. بو آثارك اڭ بارز واڭ ضروری الوجود اولانی ایسه قومیتی التزام ایدوب جنسیتنه حریص اولان امتك عمومیتی اعتباریله کندیسنه وطاغنیق اوله‌رق افرادینه راجع اولان تجارت، صناعت، فلاحت کبی منافع مادیه‌یه یاپیشمه‌سی‌در. قومیته تمسك البته مادیاته تمسکی استلزام؛ مادیات ایله بوکا تفرع ایدن امور اقتصادیه‌یه تمسك ده یکدیکره قارشی نفسانیت وعداوتی جلب ایدر. شبهەسزدرکه امور دنیایه مستند اولان نفسانیت حروب وغارانه منجر اوله‌جق خصومتلره، مجادلەلره یول آچار.

ایشته بو، حادثات ومشاهدات اجتماعیه‌نك تأیید ایتدیکی بر قاعدهٔ مسلمه‌در. حتی دهالیلرینه کچوب دیه بیلیرز که امت واحده‌یه منسوب اولان طوائفك مادیات ایله مادیاته متفرع خصوصات اقتصادیه‌یه تمسکلری او امت واحده‌نك پارەلانمسنه، ضعف وناتوانی‌یه کرفتار اولمسنه کفایت ایدر. نته‌کیم آلمانیا ایله انکلتره بونك مثالی‌در. عرب جاهلیه‌ده اسلامك قارشی کلدیکی وقرآنك بنای بقاسنی هدم ایتدیکی عصبیت نه ایسه بو ایکی قوم آره‌سنده‌ده مسائل اقتصادیه اودر.

دوشونولورسه رابطهٔ اقتصادیه ایله عربك عصبیت رابطه‌سی بیننده مشابهت تامه واردر. شو جهتدن که بادیهٔ عربی یوقاروده‌ده سویلدیکمز کبی کندی نفسنی حمایه ومحارم ومنافعنی وقایه ایتمك ایچون یکدیکری سومك، یکدیکره آجیمق ویاردیم ایتمك اوزره طاقیم طاقیم قلبلرینی براشدیره‌جك روابط نسبیه‌یه وبو روابطك فرعی اولان دوستلقلره، اتفاقلره اهمیت ویردیلر. اولجه سویلدیکمز کبی اونلری بو جهته سوق ایدن شی، محضا منفعتلرینی حمایه‌یه، حیاتده محتاج اولدقلری شیلری مدافعه‌یه، امن وراحت ایچنده یاشامق ایچون سلامت موجودیتلرینك متوقف علیهی اولان خصوصاتی تأمینه اولان حرصلری‌در.

ایشته کورولیورکه مسئله «حیات وموجودیت» مسئله‌سیدر. اوروپالیلرك کتابلرینی وغزته‌لرینی اوقویانلر کورورلرکه مسئلهٔ اقتصادیه بونلرك فکرلرنده یرلشه‌لیدن بری آره‌لرنده دوام ایدن اقتصادی رقابتلرك کندی حیات وموجودیتلرینی محافظه ایچون اختیار ایدیلمش بررقابتدن باشقه برشی اولمدیغنی صورت متمادیه‌ده ایلری سورمکده‌درلر. بناءً علیه آره‌لرنده‌کی خصومت وعداوتك اك شدتلی زمانی، اقتصادی رقابتلرك کسب اشتداد ایتدیکی زمانلردر. مادامکه دائمی خصومتلره، مهلك غارتلره سبب اولدیغندن طولایی عصبیت صربیه‌یه قارشی محاربه ایتمك واجب اولمشیدی؛ او حالده بوکون اقوام مدنیه آره‌سنده اجرای حکم ایدن عصبیت اقتصادیه‌نك نصیبی‌ده انسانلر طرفندن مبغوض، عقلا وحکمانك هجومنه معروض اولمق؛ اورته‌ده‌کی آثاری‌ده تعالیم دینیه، خصوصیله دین اسلام واسطه‌سیله محو ایدیلمك ایجاب ایده‌جکی نتایج منطقیه‌دن دکلی‌در؟

بوقاروده قومیته صاریلمق، بهمه‌حال قومك کندینه خاص اولان شئون اقتصادیه‌سنه، حتی شئون اجتماعیه‌سنه‌ده صاریلمه‌یه مؤدی اوله‌جغنی سویلمش وبو بابده الیوم اوروپاده جاری اولان شئون وحادثاتی مثال اوله‌رق ایراد ایتمشیدك. شیمدی برآز دها ایضاحات ویرمك ایسترز.

عالم اسلام، قومیت اختلافلرینك تولید ایتدیکی نتایجی آز تجربه ایتدی. بوکاده سبب شو ایدی‌که مسلمانلر بدایت نشأتلرنده قومیته نه صاریلمشدی، نه‌ده قومیتك کوستردیکی یوللری تعقیب ایتمشدی. بوندن طولایی آره‌لرنده بالآخره ظهور ایدن بوتون منازعات مذهب صبغه‌لریله بویانمش واسباب شرعیه‌یه اسناد ایتدیریلمش ایدی، که هرفرقه طوتوندیغی اسبابك صحتنی، کندیسنك اصابتنی ادعا ایدیوردی. (اذ یتنازعون امرهم بینهم زبراً کل حزب بما لدیهم فرحون. — قرآن حکیم)

قرآن حکیمی کوندرن فاطر ذوالجلال مخلوقاتنك طبایعنه اعلم اولدیغندن طولایی بیلیوردی‌که افراد آره‌سنده‌کی اسباب شقاق ومنابع مخاصمات قالقمادقجه بشر ایچون جمعیت قابل دکلدر، کذلك بیلیوردی‌که امتلر قومیت ونسب عصبیتلرینه صاریلدقجه صوکنده قانلی محاربه‌لردن قورتوله‌مایه‌جقلردر. بونك ایچون قلوب مسلمینی اویله برمرکز وحدت اطرافنده طوپلامه‌یی مراد بویوردی‌که بوتون خطوط مواصله اومرکزه منتهی اولسون وبوتون حسلرك، بوتون حرکتلرك حیاتی اومرکزدن نبعان ایتسون. اکر اخوت دینیه‌دن باشقه بررابطه‌ده خیر اولایدی، جناب حق مؤمن قوللری ایچون البته اونی اختیار ایلر وانسانیتك سعادتی ایچون کوندرمش اولدیغی اك خیرلی بر امته او رابطه‌یه صاریلمقله امر ایلردی.

ایشته بوقانون سماوی مقتضاسنجه مسلمانلر عصرلرجه یاشادقلری حالده آره‌لرنده شقاق وتفرقه‌دن اثر کورولمدی؛ آنجق ادعا ایلدیکی بر ملکی، یاخود کوز دیکدیکی بر سلطنتی اله کچیرمك ایچون حیل شرعیه وتأویلات باطله‌یه توسلله دینلرینی بازیچه ایدنلر طرفندن ظهوره کتیریلان حرکات بالطبع مستثنادر.

تاریخ اسلامده طوائف مسلمین بیننده منفعتلری متباین اولان مختلف قومیتلر یوزندن منازعات چیقدیغی بیلنمیور. زیرا اونلرده بو قومیتلرك هیچ برایزی یوقدر. بوندن یالکز ایران ایله دولت عثمانیه آره‌سنده منازعات ومحاربات استثنا ایدیله‌بیلیرسه‌ده بونلرده نه قومیت، نه مذهب بویاسنه بویانمش اختلافات اولمایوب اکثریا تاریخشناسلرك معلومی اولان اسباب سائره‌دن نشأت ایتمشدر.

شوراسی‌ده بدیهی‌درکه سلطان سلیم اوله سلطان غوری‌نك محاربه اثناسنده هلاك کندن صوکره سوریه بلادینك فتحی وامت مصریه‌نك (مملوکلرك مصرلی اولمیان عسکرلری استخدام ایدرك سلطان سلیمه مقاومت ومقاتله‌سندن قطع النظر) اطاعتی تسهیل ایدن شی، بوکون امم اسلامیه آره‌سنده معروف اولان قومیتك او تاریخلرده موجود اولمامسی ایدی.

کذلك او عصرلرده خلیفهٔ عباسی متوکل علی الله‌ك سلطان مشار الیه‌یه ترك خلافت ایتمسی وعراق اهالیسیله تونس وجزائرلیلرك اونك حکمنه کمال طیب نفس ایله منقاد اولمسی‌ده او عصرلرده قومیتك قلوب اهل اسلامده تمکن ایتمه‌مش اولمسندن ایلری کلیور.

شو بحث ایتدیکمز اقوام جنسیتلرینه وسائر ممیزات قومیه‌لرینه یاپیشوب قالسه‌یدیلر، عجبا حال نه‌یه واریردی؟ قارئلرمز بو قوملر بالجمله ممیزات قومیه اعتباریله کندیلرینه مخالف اولان بر پادشاهه کمال فرح وابتهاج ایله سرفرو ایده‌جکلردی کبی بر خیال خامه قاپیله‌بیلیرلرمی؟

ایشته اوکمزده قومیت مسئله‌سنی ترویج وقومیته صاریلمق ایچون وارینی یوغنی فدا ایدن اوروپا کبی بر مثال واردر. عجبا اوروپا اقوامی ایچنده محضا دینداش اولدیغندن طولایی کندیسنی برقراله، بر ایمپراطوره ویا بر جمهوریته تسلیمه، حتی ایچلرنده کندینه خاص اولان قومیتی براقوب‌ده دیکر بر مات ایله قومیت عامه‌ده اشتراك ایله اکتفایه راضی اوله‌جق وارمیدر؟ صرب ایله بولغاردن عبرت آلهلم. بونلرك هیچ بری عموم اسلاولر زمره‌سنه داخل اولوب بو موفقیت عامه‌نك زعیم وحامیسی اولان روسیه‌یه التحاق ایچون کندی ارکان استقلالنی ییقمه‌یه، کندینه‌خاص اولان قومیتك آثارنی ازاله‌یه راضی اولورمی؟ بوتون لاتین دولتلر خرستیان وخرستیانلغك یالکز بر مذهبنه سالك اولدقلری حالده هانکیسی شریك جنسی اولان دیکر دولتلره التحاق ایتمه‌یه قناعت ایده‌بیلیر؟ بزم بوکون کوزمزه چاربان شی اوروپا امتلرینك کندیلرینه خاص برر قومیته انتساب ایتدکلرندن وتعصب قومیتك دیکرلریله مشترك اولان قومیت عامه‌یی بیله اونوتدیره‌جق رادده‌یه واردیغندن عبارتدر. صربلر، بولغارلر، قره طاغلیلر، روسلر جنس واحده منسوب واسلاولق قومیتنه مربوط اولدقلری حالده هیچ بری بو قومیت عامه‌ده شریکلری اولان دیکر قوملرك مسلکنه داخل اوله‌یی خاطرینه بیله کتیرمز. بالعکس هربرینك کرك لغتك، کرك بعض عاداتك تولید وتکوین ایتدیکی قومیت مخصوصه‌لرینه یاپیشدقلرینی

کوریورز . نه قومیت عامه‌لری بو ملتلری کتـله‌ٔ واحده حالنه کتیره بیلیور، نه‌ده خرستیان‌دینی بونلری برآرایه کتیروب توحیدایده‌بیلیور. چونکه خرستیان دیننده مسائل توحید مفقوددر. فرانسز ، ایتالیان، رومن ، اسپانیول ، پورتکیز قوملری‌ده بویله‌در .

آره‌لرنده کندیلرینه خاص قومیات جزئیه موجود اولان بو امتلرك نجه‌لرنی کوردك که داخل اولدقلری قومیت عامه آنلری یکدیکره قارشی ایقاع مضرتدن منعه کفایت ایتمه‌مشدر . بونلرك آره‌سنده قومیات مخصوصه‌لرینك استلزام ایتدیکی تعصب ومنافع اقتصادیه‌لرینه تمسکده‌کی افراط سببیله آره‌لرنده‌کی محبت وتناصر طویغولری بوسبتون کوشـه‌مشدر . بو قوملر اکر دین اسلامی قبول ایدوب‌ده اسلامده‌کی سر اخوتی ادراك وبو اخوتك اسلامه داخل اولانلرك قلبلرنی یکدیکره تاصیل باغلایوب آنلردن خصومتلری ، بغض وعداوت ظلملرنی تاصیل ازاله ایتدیکنی فهم ایده‌بیدیلر، بربرندن او قدر اوزاقلاشماز ، هیچ بری دیکرینه امنیت ایده‌میه‌جك درجه‌ده آره‌لری آچیلمازدی .

اوت، اسلامی ایجاد ایدن ذات اجل واعلا هر نه زمان بر امت ایچنده قبیله ویاخود ایستر عمومی ، ایستر خصوصی قومیت عصبیتی ظهور ایدرسه بو عصبیتك بهمه حال خلقی بربرینه قاتان منازعاته، ملتلری محو ایدن محاربات عظیمه‌یه منجر اوله‌جق وجهله باشقه‌لرینه خصومت والدن کلدیکی قدر منافع مادیه‌یی کندینه حصره میل ایتمه‌یی استلزام ایده‌جکنی بیلدیکی ایچون رسول اکرمی محمد بن عبدالله صلوات‌الله‌وسلامه علیه حضرتلرینه مسلمانلری بربرینه قارداش ایتمه‌یی امر ایتدی .

معلوم اولدیغی اوزره فخر کائنات افندیمزك رسالتی برامته، یاخود بر قومه خاص اولوب‌ده دیکر امت ویا قومه شامل اولمیان رسالتلردن دکلدر. بناءً علیه اوس ایله خزرج ویا مهاجرین ایله انصار بیننده عقد مؤاخات بویورملری آره‌لرینه نهب وغارت آتشلری اشتعال ایتمش وعصبیت جاهلیه حکمفرما اولمش امم عربیه‌دن اولدقلرندن طولایی دکل ایدی وبو مؤاخات ایله رسول اکرم صلی‌الله علیه وسلم افندیمزك مطمح نظری -اویله توهم ایدیلدیکی- اسلامه دعوت بویوردیغی قومیتلرك محافظهٔ وجودینه کمال حرصندن طولایی ارکان قومیتی تأسیس دکل ایدی. اسلام محضا دائرهٔ منجیه‌سنه داخل اولان امم واقوامك قلبلرنی توحید ایچون کلمشدر. مسلمان اولمقله برابر بر عجمك عربه، بر بربرینك عجمه تاصیل قارداش اولیوردیکنی تاریخ بزه کوستریور . بونلردن بری اسلامه داخل اولونجه کندی جنسندن اولمیان اخوان مسلمین صفلرینه‌قاتیلوب ایچلرنده نشأت واولجه مشخصات وممیزات قومیه‌اعتباریله مربوط اولدیغی قومه قارشی محاربه ایتمکدن پرواسی اولماز. بوکیبلری کندی همجنسلری وعرقداشلریله محاربه‌دن جنسیت وقومیت علاقه‌لری هیچ منع ایده‌بیلمش‌میدر؟ اکر بوقومیت علاقه‌لری اسلامك مسلمانلر آره‌سنده وجوده کتیردیکی قارداشلق رابطه‌سندن دها معتبر اولمش اولایدی ، هیچ بر مسلمان کندی عرقداشنه قارشی سل سیف ایتمز، حتی هیچ بر مسلمان ایچلرنده باباسی، قرداشی ، یاقین اقرباسی اولان اقوام ایله محاربه ایتمز؛ دین توحید یولنده الندەکی قلیجی ویا اوقی بو کبی یاقین کیمسه‌لرك کوکسنه صاپلامقده پرواسزلق کوسترمز ایدی .

دین اسلامك طاغینق اولان قبائل عربی برآره‌یه کتیرمك ایچون تأسیس اولنوب قومیتی‌امحا ایتمدیکنی ادعا ایتمك، دین اسلامك قواعدیله مقاصد عالیه‌سی حقنده جهالت اولدیغی کبی ؛ بر مسلمانك قومنه اولان نسبتی دین قارداشلرینه اولان نسبتنه تقدیم ایتمسی دخی جهالت وعرفانسزلقدر .

« دیکر اقوام آره‌سنده بغض وعداوتك کتدکجه تزاید ایتدیکنی کوروب طورویورز . اوحالده دینك اونلره فائده‌سی نه‌در ؟ » دیه براعتراض وارد اوله‌بیلیر . بوکا جواباً دیرزکه : دین اسلام دیکر دینلر کبی دکلدر . زیرا ادیان سائره‌نك سلطهٔ معنویه‌سی یالکز ارواح اوزرینه اولوب مادیات ایله هیچ برعلاقه‌لری یوقدر . بناءً علیه بو ادیانك تعالیمی نفوسی تصفیه واخلاقی تهذیب ایده‌جك مواعظ ونصایحه منحصر قالیر . یالکز بونك ایسه اودینلرله متدین اولان افرادیننده‌کی علایق توثیقه ومناسباتی تقویه‌یه عدم کفایتی معلومدر. دین اسلام ایسه بویله دکلدر . بودینك شارع حکیمی ــ که مخلوقاتنك فطرتلرنی ، طبایع واخلاقلرنی هرکسدن زیاده بیلن اودر ــ افراد واقوامك هم شئون مادیه ، هم‌ده شئون روحیه‌ده مشترك اولمادقجه یکدیکره اتصال وارتباط پیدا ایتمیه‌جکنی بیلدیکی ایچون قرآن کریمی یالکز قصص ، امثال ، مواعظ ونصایح روحیه‌یی حاوی برکتاب حالنده براقیوب هم روحی ، هم اجتماعی ، هم‌ده سیاسی برکتاب جلیل اولمق اوزره انزال بویورمشدرکه بوسایه‌ده اقوام‌اسلام آره‌سنده عبادات، معاملات واخلاقجه مشابهت عظیمه وبومشابهت اثری اوله‌رق افراد وجماعات اسلامیه بیننده قرآن کریمجه مقصود اولان تأسیس عقدهٔ مواخات حقنده قلبلرده شعور حاصل اولمشدر .

قرأن کریمی لایقیله تتبع واسرار شریعتی تدقیق ایتمه‌ینلردن بعضلری انبیاء کرام صلوات‌الله علیهم حضراتنك کندی قوملرینه « یاقوم ! » لفظیله خطاب ایتدکلرینه دائر اولان آیات کریمه‌دن بالاستدلال قرآنك قومیتی ، منع ایتمك شویله طورسون ، اعتراف ایتدیکنی ظن ایدرلر . بونلر اسلامك ادیان سائره‌یه بکزمه‌دیکنی وخاتم‌الانبیا صلوات‌الله وسلامه علیه افندیمز حضرتلرینك بعثت سنیه‌لری کندی قوملرینه « یاقوم ! » لفظیله خطاب ایدن پیغمبران عظامك بعثتلری کبی خصوصی وقاصر اولمادیغنی اونودیورلر .

فخرکائنات علیه الصلاة والسلام افندیمز حضرتلرندن اول مبعوث اولان پیغمبران عظامك بعثی اکثریا کندی قوملرینه خاص بر بعثت ایدی . (وان من امة الاخلافیها نذیر. ــ قرآن حکیم) نته‌کیم موسی ایله عیسی علیهما السلام بنی اسرائیله مرسل اولدقلری کبی هود علیه السلام قوم عاده ، صالح علیه‌السلام‌ده قوم ثموده مرسل ایدیلر. حتی برامتده‌کی طوائف مختلفه‌نك متعدد انبیاسی اولدیغی‌ده وار ایدی .

شاید انبیای سالفه ایچنده دعوت عامه ایله مبعوث بر نبی‌نك وجودی ثابت اولسه دخی بو عموم موقوت ومحدود اولق لازم کلیر . زیرا شرایع الهیه‌نك لاحقی سابقی نسخ ایدر . مکرکه توحید باری کبی ابداً ثابت اولان اصولدن اوله . زیرا بوکبی اصول شرایع سماویه‌دن هیچ برینك اختلاف ایده‌میه‌جکی شیلردن‌در .

محمد بن عبدالله صلی الله علیه وسلم افندیمزك بعثتی ایسه هر عصرده وهر یرده بوتون بنی آدمه عام اولان بر بعثتدر . (وما ارسلناك الا کافة للناس بشیراً ونذیراً . ــ قرآن حکیم .) بوندن طولایی‌درکه شریعت اسلامیه اودینی قبول ایدن بالجمله اقوام بیننده روابط سائره‌یی اونوتدیره‌جق عمومی برقارداشلق وجوده کتیرمه‌یی اك مهم مقاصدی میانه ادخال ایتمشدر .

مابعدی وار

عبدالعزیز چاویش

شؤون

ائتلاف مثلثه قارشی جهاد اسلام

چناق قلعه :　تبلیغات رسمیه :

۳ نیسان : دون اوکله‌دن صوکره بر دشمن زرهلیسنك مدخل خطندن فاصله‌لی وتأثیرسز آتشی اثناسنده بطاریه‌لریمزدن آتیلان مرمیلردن دردینك اصابتی اوزرینه زرهلیده اشتعال حصوله کلمش ودرعقب بوزجه آطه استقامتنه چکیلمشدر .

٤ نیسان : دون اوکله‌دن صوکره معارض کورفزی اوستنده اوچان بر دشمن طیاره‌سی آتشلریمزله سقطلنه‌رق سازلی لیمان اوکنده دکزه دوشمشدر . اونی قورتارمق ایچون دکزه اینن دیکر بر طیاره‌ده طوپچی آتشلریمزله تماميله باتیرلمش وبو صره‌ده یاقلاشان آمیرال نلسون زرهلیسیله بر طیاره کمیسنه قارشی انداخت ایدیلن مرمیاتك اصابتی اوزرینه زرهلی اوزاقلاشمش وطیاره کمیسی سقطلنان طیاره‌یی آرقه‌سنده سوروه‌یه‌رك چکیلمشدر .

§ بوکون اوکله‌دن اول (E ۱۵) اشارتلی بر انکلیز تحت‌البحری چناق قلعه بوغازنده قاراکلق لیمان شرقنده باتیرلمشدر . ۳۱ کشیلك مرتباتندن ۳ ضابطله یکرمی بر نفر قورتاریله‌رق اسیر ایدلدی . بونلر میاننده چناق قلعه‌ویس قونسلوسی‌ده ظهور ایتمشدر .

٦ نیسان : دون چناق قلعه بوغازینه یاقلاشمق ایستیان دشمن طوربیدولری اوزرینه آچیلان آتشلردن ایکی دشمن طوربیدوسنه قطعی اصابت واقع اولمسیله کری چکیلمشلردر . بوزجه آطه اوزرنده کشف یاپان طیاره‌مز دشمن سفائنی اوزرینه موفقیتله بومبالر آتمش ودشمنك مختلف جنس آتشلرینه رغماً طیاره‌مز سالماً عودت ایتمشدر .

۷ نیسان : اولکی کیجه دشمنك چناق قلعه بوغازینه کیرمك ایسته‌ین آلتی طوربیدوسی میاننده درت طوربیل تحری کمیسنك دخی بولندیغی وبطاریه‌لریمزك آتشیله قطعی اصابت واقع اولدیغی بیلدیریلن ایکی دشمن کمیسنك بواصابتلر نتیجه‌سی بوغاز داخلنده تماميله باتدیغی بالآخره تحقق ایتمشدر . یالکز قراکلق حسبیله باتان کمیلرك طوربیدو وطوربیل تحری کمیلری اولدیغی آکلاشیله‌مامشدر .

آطه‌لر دکزی :

٦ نیسان : تیمور حصار طوربیدومز نیسانك دردنده آطه‌لر دکزنده (ماتینو) نامنده‌کی انکلیز نقلیه واپورینه کمال موفقیتله تعرض ایتمشدر . انکلتره آمیرالقنك اعترافاتنه نظراً مذکور نقلیه واپوریندن یوز انکلیز نفری غرق اولمشدر . بونی متعاقب تیمور حصار طوربیدوسی انکلیز قرووازور وطوربیدو محربلری طرفندن ساقزه قدر تعقیب ایدلمشدر . تیمور حصار دشمن الینه دوشمامك ایچون کندی مرتباتی طرفندن برهوا ایدلمشدر . طوربیدو مرتباتی ساقز آطه‌سی مأمورینی طرفندن کمال صمیمیتله قبول ایدلمشدر .

قره دکز :

۳ نیسان : دون روس فیلوسی ارکلی وزونغولداق مواقعنی بومباردمان ایتمش وبرقاچ یلکن قایغی باتیرمقدن بشقه موفقیت الده ایده‌میه‌رك شماله اوزاقلاشمشدر .

قافقاسیه :

٦ نیسان : ایکی اوچ کوندن بری قفقاس جبهه‌سنده حدود یقیننده (میلو) جوارنده ایلری مفرزه‌لریمزله دوام ایدن مصادمات لهمزه نتیجه‌لنمش ودشمن حدود اوزرینه طرد ایدلمشدر .

سوریه :

۳ نیسان : سوریه ساحلنده دائم طولاشان برقاچ دشمن کمیسنك آره‌صره بعض مواقعه قارشی مقصدسز وتأثیرسز اجرا ایلدکلری نوبت آتشلری وقایع صره‌سنده ذکره شایان کورولمامکده‌در .

عراق :

٤ نیسان : ایلری قطعاتمز طرفندن بصره جوارنده اجرا ایدیلن تعرض اوزرینه (شعیبه) و (البرجیسیه) جوارنده مصادمات وقوعه کلمش وقطعاتمز دشمن استحکاماتی داخلنه کیرمشلرسه‌ده انکلیزلرك قوای امدادیه آلملری اوزرینه دشمن تحکیماتنك ساحه‌سی خارجنه چکیلمشلردر .

آثار منتشره :

تاریخ خلاصه‌لری

سبیل الرشاد محررلرندن ادیب فاضل طاهر المولوی بك افندی دارالخلافه مدارس طلبه‌سنه تدریس ایتدیردکاری (تاریخ اسلام) دن « طبقات عرب ، حکومات عربیه ، اجداد پیغمبری ، عصر سعادت » بحثلرینی بالتلخیص رساله شکلنده طبع ونشر ایتمشلردر . چوق درجه‌ده دقت واعتنا ایله وغایت روان بر اسلوب ایله یازلمش اولان بو اثری محترم قارئلریمزه وبالعموم طلبهٔ علومه توصیه ایتمه‌یی وجیبه‌دن عد ایدرز . مرکز توزیعی سبیل الرشاد کتبخانه‌سی‌در . بدلی آلتی پاره‌در ، طشره ایچون یکرمی پاره پوسته اجرتی واردر .

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٠) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، الی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

اخطارات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هر هانکی بر غزته طرفندن اقتباس اولونه بیلیر .

مکتوبلرك ، امضالرك واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر .

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً بلدیرلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم — اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

باش محرر: محمد عاکف — صاحب ومدیر مسئول: اشرف ادیب

عدد ٣٣٧ — ٢١ جمادی الآخر ١٣٣٣ — پنجشنبه — ٢٣ نیسان ١٣٣١ — جلد ١٣

برلین خاطره‌لری

٤

اوگنده یوکسلیور بی‌نهایه لوح جبین ،
که جله‌سنده اوقورسین حیاته قارشی متین
بر اعتماد بلیغك مآل غالبنی .
او اعتماد ایله ملت بوتون مطالبنی
بو کون دکلسه ، یارین ؛ چاره یوق، خلاص ایده‌جك ؛
مجاهده‌یله توکل .. نه قهرمان مسلك !

بوشالماسیله او آنده اوچ بش اسکمله ،
اوطوردی قارشیمه بر قیر صقاللی آدمله ،
ردای ماتمه کیرمش فلاکت آرقداشی ؛
سو یلی برده کوچوك قیز .. یا بش، یا آلتی یاشی .
رئیس عائله‌نك پك وقور اولان حزنی ،
کزیده رنك تجلدله قاپلایور یوزنی .
قادین‌ده اویله‌جه کوسترمك ایسته‌یور تمکین ؛
سونوك نظرلری لکن بکا قدر غمکین !
زهرلی بر دوکوم اولمش دوداقلرنده کدر ،
که زورلامقله آچیلماز .. چوزرسه ، کریه چوزر !
صولنده ارککنك ابتسام جبریسی ،
صاغنده یاوروسنك انشراح فطریسی ،
اوگنده نامتناهی نظر ربا صفحات .
انین روحنی بر دورلو ایتمیور اسکات .
کورونمش اولملی برشی که، صوکرادن ، کوزینه ؛
کونوردی مندیلی بیچاره آکسزین یوزینه .

— نه وار عجاب ایده‌جك بونده ای زواللی قادین !
دکلمی بر آناسین سن ، اولن‌ده اولادك ؟
او حقلی کریهٔ هجرانی حبسه قالقیشمق
خدا بیلیر که خطادر .. کناهه کیرمه ؛ براق !
براق حرارت روحك بورام بورام اینسین ...
بوشانمه‌دن دینه‌جك بربلامیدر یأسك ؟
سیرجی فرض ایدیورسه‌ك محیطی ماتمکه ؛
یابانجی هانکی نظردر بکای محرمکه ؟
نهایت آرقداشم وار ، دکلی ، صوکراده بن ؟
وبالی بوینکه اولسون اکر بو ظنده ایسه‌ك !
مصائبك ازلی آشناسی ، وارسه، بزز :
جهانده برکونز یکمه‌مش فلاکتسز !
سروره قالسه‌ده بیکانه مسلمان یورکی ؛
بیلیر تأثر معصوم اوگنده اکلمه‌یی !
اونکله سویله‌شیلیر اك آجیقلی هجرانلر ؛
که هرفغانی آجیق بر لسان قدر آکلار .
او حالده آکلاشه‌رق یالاشیلك ملالکزی ؛
ایشیتمك ایسته‌یورم ؛ چونکه ، حسبحالکزی .

سنك نه‌در باقه‌لم کیزلی کیزلی فریادك ؟
اوت ، بویکجه برابر یتیشمش اولادك ،
بهار فیض حیاتنده پایمال اوله‌رق ،
فدان وجودنی بوتمش یابانجی بر طوپراق ؛

که ‌بزده بلی دکل.. بیلمك ایسته‌مه‌كده محال .
اولانجه یادی بو کون بر چامورلی، قانلی خیال !
او یادی روحکه کومدك که بر وظیفه‌کدر .
« اونوت ! » دیمك « آچیلان قبری کورمه‌مکدندر .
خایر » دیمم ... بیلیرم بك وقالیدر او مزار .
فقط، دوشون : نه‌یه اوغلك حیاتی استحقار
ایدوبده بویله پریشان براقدی آنه‌سنی ؟
أوت ، یاشاتمق ایچون امهاتك اقدسنی ،
« فدای جان ایده‌جکسین ! » دیمش « وطن » حسی ..
دیمك هدر دکل اوغلك ، وطن فدائیسی .
بیلیرمیسین نه‌قدر آنه وار » بو کون ، یاسده ،
تونسده ، صوکره جزایرده ، صوکرا قفقاسده ؟
کوتورده قلبکه بر کره، أی قادین، الکی ؛
دوشون زوالیلرك سرنوشت ارذلنی !
نه‌ابتلا ! نه‌مصیبت ! جهان جهان اولالی ،
بو اضطرابی امینم که چکمش اولمالی !
حسابه قاتمیوردم شیمدیلك بزم یاقه‌ده
سونن اوجاقلری ؛ لکن زواللی آفریقاده
یوز اللی بیك قادینك تونمیور » بوکون، باجاسی :

نه کوربه اوغلی دینیلمش » نه اختیار قوجه‌سی ؛
طوتوب طوتوب کتیرلمش ـ فرانسز عسکرینه
سیرلك ایتمك ایچون ـ صف حربك اوکلرینه .
او امهاتی ، او زوجاتی بر دوشونملیسین :
کیمك حسابنه أولمش ، دیسین‌ده ایکله‌سین ،
آنارکن اوغلنی » بیچاره، یاخود ارککنی ؟
« کیمك حسابنه ؟ ... » برسوزکه پارچه‌لار بینی !
باقنجه قصد اولونان غایه‌نك شناعتنه ،
نه اولسه چیلدیرر انسان اینك قجاعتنه .
نه ملتك شرفیچون ، نه کندی شانك ایچون ؛
فدای جان ایده‌جکسین عدوی جانك ایچون !
کبرکه سن : بابا یوردك » حریم ناموسك
یابانجی اوکچه‌لر آلتنده چیکنه‌نوب طورسون !
کبرمك ایسته‌میورسین دکلی ؟ باق نه اولور :
رهن براقدیغك افراد عائله‌ك طوتولور ،
برد برر أزیلیر . هم ناصیل وسائطله ،
كه حوصله‌ك طوتوشور حالم اولسه تحلیله !

محمد عاکف

قومیت ودین

— کچن نسخه‌دن مابعد —

قرآن کریمك قومیت وسائر عصبیتلره اعتبار ایتمدیکنه دلیل شودرکه قرآن کریمده رسل کرامك مبعوث اولدقلری اقوامه اولان خطابلری بزه حکایه بویورولدیغی زمان دائما « یاقوم ! »، یاخود « یا قومنا ! » کبی عباره‌لرله بیان اولوندیغی حالده، فخر کائنات افندیمز حضرتلرینك مبعوث اولدقلری اقوامه خطابلری حکایه بویورولورکن بونلرك کافه‌سی « مؤمنین » ویا « ناس » تعبیرینه ادخال ایدیله‌رك « یا ایها الناس »، یاخود « یا ایها الذین آمنوا » بویورولیورکه بونکله اسلامیت حق تعالانك بوتون بشر آره‌سنده تأسیس واقامه بویوردیغی شو رابطهٔ انسانیه‌یی اسلامه انتساب ایدنلرك کافه‌سی بیننده درجهٔ متساویه‌ده کوزه‌ته‌جك برقومیت دینیه وجوده کتیرمشدر .

عجبا قرآن حکیمك بوندن مقصدی انسانلری مختلف فرقه‌لره ، بربرینی طانیماز املره آییران خصوصی وجزئی قومیتلره قارشی اعلان حرب دکلده نه‌در ؟ برکره « یا ایها الناس انا خلقناکم من ذکر وانثی وجعلناکم شعوبا وقبائل لتعارفوا » آیت کریمه‌سنی تدبر ایده‌لمده باقالم . بوقول کریمك معناسی عوالم بشریه‌یی تا عهد آدمدن بری حق تعالانك آرالرنده ایجاد ایتدیکی نسب وانسابیت باغلرینی دوشونمکه دعوت ایتمك، یکدیکره قارشی نفرت وعداوت بسلمین بونجه انسانلرك خاطرینه مفطور اولدقلری فطرت صحیحه‌و.الهه‌یی کتیرمك، تا روز قیامته قدر آرالرنده مشکلاتی وبغض وعداوتی اکسیك ایتمیه‌جك اولان شهوات مادیه ایله هوا وهوسلرینه تبعاً ایشله‌دکلری جنایتدن طولایی کندیلرینی تقریع وتوبیخ ایتمك دکلده نه‌در؟ بوتصویر ایتدیکمز حال « وما کان الناس الا امةً واحدةً فاختلفوا ولولا کلمة سبقت من ربك لقضی بینهم فیما هم یختلفون » آیت کریمه‌سنك مصداقیدر. ایلك آیتدن اکلاشیلان‌شودر: حق تعالی جل شانه حضرتلری عوالم انسانیه‌یی برارکك ایله‌برقادیندن یارادوب آره‌لرنده نسب وصهریت رابطه‌سنی اویله قوی برصورتده تأسیس بویورمشدرکه انسانلر بونی تذکر ایدوب دوشونمه‌یه حریص اولسه‌لر ، مجرد بوتفکر وتذکر سایه‌سنده، یکدیکره یبانجی اولمق شویله طورسون، طانیشمق لازم کلدیکنی آکلاسونلردیه حق تعالانك بونی تقدیر بویورمش اولدیغنی ادراك ایدرلر. انسانلر بربریله‌طانیشه‌رق کندی مرتبه‌لرینی، یکدیکره قارشی قرابت درجه‌لرینی ادراك ایده‌بیدیلر بهمه‌حال بربرینه آجیر، مرحمت ایدرلر ؛ یکدیکرینك یاردیمنه قوشارلر، شوکوردیکمز درجه‌ده مهلك اختلافاته دوشمزلر ، ایجاد ایتدکلری قومیات ایله اختراع ایتدکلری هوسات نفسانیه‌یه درت ال ایله صارلمازلردی .

صهریت مناسبتلرینی وقرابت نسبیه رابطه‌لرینی عقله کتیرمه‌نك سر وفائده‌سنی تاریخ بیلنلر تقدیر ایدرلر. بوبابده آمریقا استقلال محاربه‌سنی مثال اوله‌رق ایراد ایده‌لم. آمریقا حکومات متحده‌سی اهالیسی میانده عرق غالبك انکلیز اولدیغی معلومدر . آمریقالیلر مستقل اوله‌یی قوروب‌ده انکلیز اردولرینی

صورت قطعیه‌ده مغلوب ایدنجه اوزمانکی انکلتره قرالی محارب اردولره امداد کوندریله‌رك انکلتره حکمنك ممکن وغیرممکن وسائط ایله ایکنجی دفعه اوله‌رق بر جدیدده اقامه وتأسیسنی امر ایلشدی . آنجق لوردلر قاره‌سی طوپلانوب اوزمانك باش وکیلی اولان « ویلیام پیت » موقع خطابه کچه‌رك : « اقربالریمز وعمجه زاده‌لرمزله محاربه ایتدیکمز آرتیق یتمزمی ؟ اونلری براقوب بزم یبانجیمز اولان اصل دشمنلرمزله جنك ایده‌جك زمان حلول ایتمدیمی ؟ » دینجه ایشك رنکی دکیشدی . باش وکیل انکلیزلرله ـ حکومته قارشی خروج ایتمش اولان ـ امریقالیلر بیننده‌کی قرابت ونسبی ذکر ایتمکله مجلس همان تکلیفنی قبول ایتمش وقراللرینك آرزولرینه، اصرارلرینه رغماً قرداشلری اولان بو عاصیلرك مقاتله‌سندن کف ید ایدرك استقلاللرینی قبول ایتمه‌یی قرارلاشدیرمشلردی.

انسانلر بیننده‌کی ایلك نسب باغلرینی وایلك انسانلق رابطه‌لرینی اولدیغی کبی اقامه ایتمك دائرهٔ امکانده اولایدی ، البته قرآن کریم امم بشریه‌یی بونلره دعوت ایده‌جك ایدی . لکن قرآن کریمك منزلی اولان خلاق علیم حضرتلری بو رابطه‌یه فساد عارض اولمقله برابر ینه خلق قلبلرینی جمع ایده‌جك وسینه‌لرندن یبانجیاق آثارینی محو ایده‌جك برشیئه دعوت ایتدی ، وکاه موعظه‌لری ، کاه تهذیب اخلاقی ، کاه شئون اجتماعیه‌یی مقوم آیات منیفه‌یی ، کاه سیاست نظاملرینی واداره قانونلرینی تقریر کبی خصوصاتی جامع بر کتاب جلیل اوله‌رق قرآن کریمی انزال بویوردی . زیرا اولجه‌ده سویلدیکمز کبی هیچ بردینك شو صایدیغمز سیاست انواعنی مشتمل اولمادقجه امتلر آره‌سنده بر قومیت مشترکه احداث ایتمسنه امکان یوقدر . اسلامدن اولکی ادیانك برقومیت صحیحهٔ ثابته ایجادندن عاجز اولمسی تعالیمنك اکثری ویا کافه‌سی یالکز تهذیب اخلاق وتصفیهٔ نفوسه عائد اولمسندن ایلری کلمشدر . شئون سیاسیه ایله تعاملیه‌یه کلنجه او ادیانك بونلرله علاقه‌سی یوقدر . مکرکه توراتك بعض عباراتی آره‌سنده نادراً تصادف ایدیلن احکام اوله .

شئون اسلامیه‌یه دائر اثر یازان تاریخ مؤلفلری بو نکته‌یی ادراك ایتمشلردر . بونلر مسلمانلردن ظهور ایدن بالجمله اطوار وشئونی صورت عمومیه‌ده اسلامه اسناد ایدرك « مدنیت اسلامیه ، اختراعات اسلامیه ، نقوش ومزینات اسلامیه ، حضارت اسلامیه، فنون اسلامیه، ادبیات اسلامیه ، فتوحات اسلامیه... الخ ... » دیرلر . بو کبی سوزلری اك زیاده تاریخ اسلامی تعمیق ایدن اوروپا کتابلرنده کوریورز . بونلر عرب ، عجم ، چرکس ، کرد ، تورك دولتلرینی بربرینه ممزوج ایدرك هیئتنی « عالم اسلامی » دینیلن مجموعهٔ واحده وامت معینه اجزاسندن برر جزء اعتبار ایدرلر . بو دولتلردن برنده ظهور ایدن فنون ، صنایع ، مخترعات ، احکام ونظاماتدن، یاخود بو دولتلردن برینك یاپدیغی فتوحات ایله احداث ایتدیکی انقلابات عمومیه‌دن بحث ایتدکاری صیره‌ده بونلرك کافه‌سنی بو دولتلره امت اسلامدن برر جزء اولملری اعتباریله اسناد ایدرلر. همان همان چرکس مدنیتی ، یاخود عجم حضارتی تعبیرلرینه تصادف ایدیلمز دنیلسه یری واردر . اوت بعض مؤلفلرك بو کبی شیلری عربدن ماعدا اقوامدن صادر اولدیغی حالده عربه اسناد ایتدکلری‌ده واردر. آنجق اونك سببی دعوت اسلامیه‌یی اك اول اظهار و بوتون دنیاده شو معلوم اولان انقلابات عمومیهٔ سیاسیه واجتماعیه واخلاقیه‌یی احداث ایدن فتوحاتی اك اول اجرا ایدن عربلر اولدیغی ایچون بو مدنیتی اونلره اسناد ایتمشلردر . قونت هانری دوقاستری دیورکه : « عرب قبائلی ـ اسلامك آره‌لرنده احداث ایتدیکی ـ وحدت بوزولدقدن صوکرا دخی ینه یکدیکرینه تمسکده بردوام اولوب ربع مسکونك هرکوشه‌سنده بوتون اسملر میانده عرب اسمی برنجی مرتبه‌یی احراز ایتدی. وهر بری جزیرة العرب عائله‌لرندن برینه وعلی الخصوص مجد وشرفده جمله‌سنه فائق اولان قریشه انتساب ایتدیلر. تاریخده بر چوق شیلره عرب اسمنی اطلاق ایدوب فلان عائله عربدر ، فلان قوم عربدر، فلان مدنیت عربدر دنیلمسنه سبب بو اولمشدر . حالبوکه بونلرله عرب بلادی آره‌سنده جامعهٔ اسلامدن باشقه هیچ بر واسطه یوقدی. »

بالاده‌کی ایضاحدن مستبان اولیورکه دین اسلام کندیسنه انتساب ایده‌جك کافهٔ امم واقوامك آیریلغنی کیدروب بر قومیت عمومیه احداث ایتمك ایچون کلمشدر وشو حکمته بناءً قرآن کریم قلبلرك یکدیکریله ائتلاف ایتمسنه، نفوسك تعارفنه ، حقوقك برلشمسنه ، بالجمله افراد بیننده انواع معاملات وحقوق ومخاصماتجه تساوی حصولنه باعث اولان سیاسته متعلق بونجه اوامر وتعالیم ایله نازل اولمشدر. قرآن حکیمك بو مقصدی تماماً استحصاله کافی اولدیغنی وهرهانکی زمان ومکانده اولورسه اولسون ترقیات مدنیه ایله مدنیت انسانیه تکاملنك مقتضی اولدیغی خصوصات ایله معاکسه ایتمدیکنی وایتمیه‌جکنی بر آز صوکرا بیان ایده‌جکز. آنجق بومسئله‌یه کیرمه‌دن اول شونی ایضاح ایتمك ایسترزکه دین اسلام بالجمله اهل اسلام آره‌سنده دیکر روابط مقامنه قائم اولمق اوزره عامهٔ مسلمینی کندی آره‌لرنده احداث ایتدکلری روابط قومیت وعلائق عصبیتی اونوتمه‌یه سوق ایدرك « اخوت اسلامیه » یی اقامه ایلمشدر :

کتاب حکیمك آیات کریمه‌سی ایچنده « ان هذه امتکم امة واحدة » ، « وان هذه امتکم امة واحدة » آیتلری کبی امت اسلامیه‌نك وحدتی تنصیص ایدن آیات کریمه بولونمقله‌ده قالمایه‌رق قرداشلق دینی اولان « انما المؤمنون اخوة فاصلحوا بین اخویکم واتقوا الله لعلکم ترحمون » آیت کریمه‌سی کبی وحدت مسلمیندن عبارت اولان رابطهٔ عمومیه‌دن دها بلیغ برمعنی افاده ایدن آیت کریمه‌ده واردر .

ایشته بو آیت کریمه‌نك مقتضیاتی تحقیق ایچون رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندیمز حضرتلری اجناس واقوام مختلفه‌دن اولان مسلمانلر بیننده قرداشلغی تأسیس ایتمه‌یه باشلایوب اخوت اسلامیه

رابطه‌سنی توثیق خصوصنده یالکز امت عربیه افرادینه اقتصار بویورمدیلر . بلکه کندی عهد جلیل رسالتلرنده دائرهٔ اسلامه داخل اولان افراد بیننده هرهانکی جنس وقومدن اولورلرسه اولسونلر عقد مؤاخات بویورمشلردی . بوبابده سیرت طاهرهٔ نبویه آتیده بعضلرینی ذکر ایده‌جکمز شواهد وادلهٔ مؤیده ایله طوپ طولودر .

شبهه‌سز شو ذکر ایتدیکمز طرزده‌کی اخوت دینیه هیچ کیمسه‌یی کندی جنسیتندن چیقارمیه جغی کبی هیچ برمسلمانی ده مزایا وخصائص قومیه‌سندن بوسبتون تجرید ایتمز. یالکز شوراسی‌ده ثابت ومعلومدرکه دین اسلام دائرهٔ منجیه‌سنه داخل اولان عناصر واقوامی مسلمانلره چیزدیکی پروغرامه توفیقاً بربرینه یاقلاشدیرمش واهل توحید میاننده طوتمشدر . بوپروغرامده اجناس واقوامه براستقامت دینیه ویرمکدن عبارتدر ؛ که دیکر ارباب ادیانی یکدیکرندن تفریق ایدن « دینه قومی بر استقامت تعیین ایتمك » قاعدهٔ مشئومه‌سنه طبان طبانه ضددر . بوقاعده البته والبته کندیسنه تمسك ایدن امم اسلامیه‌یی کونك برنده طارمه طاغنیق ایده‌جکدر . دین اسلام امم واقوام مختلفه‌نك هرهانکیسنك ایچنه کیرمش ایسه کتابیله، عباداتیله، احکام تعامله‌سیله، اخلاق وآدابیله تعاطف ، تناصر معانیسی کبی لفظ اخوتك جامع اولدیغی معانئ ارتباطی تقریر ایدرك کیرمشدر . بو معانی‌یی آیات قرآنیه‌نك بوتون حرفلری آره‌سنده وتراکیبی ایچنده مندمج بولورز. بناءًعلیه هیچ برامت اسلامیه‌نك دیکر امت اسلامیه‌یه لسان نزاعندن، تجارت‌رقابتندن، عنصریتی محافظه‌دن‌طولایی حرب ایتدیکنی بیلمیورز. بوندن شو موضوع بحث اولان امم اسلامیه‌نك جنسیت وقومیتی محو اولدی معناسی چیقارلماسون. عناصر واقوام بدایت اسلامدن بری موجود ایدی، حالاده اولدیغی کبی موجوددر. ینه مصرلی، تونسلی ، جزائرلی، عجم، افغان، سودان، تورك، چرکس، بربری، چینلی، ملاوی، هندلی وار ایدی . لکن تاریخ بزه کوستریورکه بو امتلرك هربرینك کندینه مخصوص قومیتلری وممیزاتی اولقله برابر ینه هیچ بر دفعه اقوام سائره‌ده ، مثلا اوروپالیلرده اولدیغی کبی سبب نزاع اولان شیلر بونلرك آره‌سنده بادئ نزاع اولمامشدر . بونك‌ده سببی آرانیلدیغی‌زده قومیته‌مسلمانلرك براستقامت دینیه، اقوام سائره‌نك‌ده دینه براستقامت قومیه ویرمش اولملرنده بولورز . دها زیاده ایضاحات آلمق لازم کلیرسه امت مصریه‌یه نظر عبرتله باقمق کافیدر . تحقیقات تاریخیه ایله ثابت اولدیغی اوزره دین اسلامی مصرده‌کی قبطیلرك‌ده بر چوغی قبول ایتمش ایکن نصرانیتده قالان اخوان قومی عربدن ، تورکدن ، چرکسدن اولان اخوان مسلمینه تفضیل وترجیح ایتمك اوراده‌کی جماعت اسلامیه‌دن هیچ برینك خاطر وخیاله بیله کلمز. امت مصریه‌نك بوتون اقوام سائره میاننده مقام سلطنت عثمانیه‌یه تعلق وارتباطیله مشتهر اولمسنه ووطنداش وعرقداشلری اولان خرستیانلرك مصالحنه‌مخالف اولسه دخی ینه دولت عثمانیه‌یه محبت ونصرت اوغورنده فدای جانه آماده اولملرینه سبب‌ده ایشته بودر. هنده، جاوایه، افریقاده‌کی بربریلره، سودانیلره وسائر مسلمانلره‌ده عطف نظر ایدیلسه اونلرك‌ده مصرلیلردن فرقسز اولدیغی کورولور . اطراف ارضده بربرندن اوزاق قالمش اقوام اسلامیه‌نك نیجه‌لرینی کورورزکه آره‌لرنده‌کی مناسبات مادیه‌یی احیایه صرف غیرت ایدیورلر. مثلا هندلیلر معمولات تورکیه ومصریه‌یی مملکتلرینه جلب ایله اوغراشیورلر . بونك سببی خصائص عنصریه ومزایای مختلفهٔ قومیه‌لرینی کندیلرینه اونوتدیرمش اولان وحدت اسلامیه وقومیت دینیه‌ده‌کی اشتراکلرندن باشقه برشی دکلدر .

بویوك ، کوچك اوروپا اقوامنك علی‌الاکثر سلاح محارباتنه منجر اولان اقتصاد محاربه‌لرینی هرکون کوزمزله کوروب اوقویورز. بونلرده دین، تألیف قلوبه ویکدیکره قارشی مرحمت حسلرینی اویاندرمه‌یه قادر اوله‌مامشدر . زیرا دینه براستقامت قومیه ویروب اسلامك یاپدیغی کبی قومیته استقامت دینیه ویرمه‌مشلردر . کذلك اونلرده عمومی قومیتلرده اوکا داخل اولان کوچك قومیتلری یکدیکرك شرندن قورویه‌مامشدر.

وبو تفرقه ونفاق باری تعالی جل شانه حضرتلرینك « ومن الذین قالوا انا نصاری اخذنا میثاقهم فنسوا حظاً مما ذکروا به فاغرینا بینهم العداوة والبغضاء الی یوم القیامة » آیت کریمه‌سنده‌کی وعد سبحانیسی تمام اولونجه‌یه قدر بویله‌جه دوام ایدوب کیده‌جکدر . ایشته خرستیان اقوامك تراحم ومؤاخات کبی تورات وانجیل آیاتنده وارد اولوب محافظه‌سی ایچون جناب حقه قارشی عهد ومیثاق آلتنده بولوندقلری حالده بونلری اونوتملری الهك غضبنی اوزرلرینه جلب ایتمشدر . اونلر بوعهد ومیثاقدن عدول ایتمکله کرك کندیلری، کرك باشقه‌لری اوزرینه قپانمسی ممکن اولمیان شر قاپولرینی آچمشلر وبشر ایچون قیامته قدر لهیب جانسوزی سونمیه‌جك بر آتش یاقمشلردر . جناب حقك « الذین ینقضون عهدالله من بعد میثاقه ویقطعون ما امرالله به ان یوصل ویفسدون فی الارض اولئك هم الخاسرون » آیت کریمه‌سنده نقض عهد ایدنلره وامرالهیسی موجبنجه پایدار اولمق لازم کلن

رشـتۀ محبت والفتى قطع ايدنلره قارشى وعد ايتديكى خسران مبين ايشته بودر .

ابن كثير بالاده‌كى « فاغرينا بينهم العـداوة والبغضـاء . » آيت كريمه‌سنده‌كى « اغراء » دن بحث ايدركن بونك اهوا وشهوات مختلفه اولديغنى سويليور . نصارى كتاب اللهه وانده‌كى وصـايای حكيمانه‌يه تمسك ايده‌يديلر بواهوا وشهوات چوقورلرينه دوشوب هلاك اولمازلر، او آلولى آتشلرينه ياغمازلردى ، بلكه بالعكس قلبلرى مؤتلف، سوزلرى متحد اولور ، طانيشماق ، سويشـمه‌مك ، چاريشـمق كبى خصلتلر يرينه سويشمك، يكديكره آجيمق ويارديم ايتمك كبيلرى قائم اولوردى‌كه بوده « ولو انهم اقاموا التـوراة والانجيل وما انزل اليهم من ربهم لا كلوا من فوقهم ومن تحت ارجلهم » قول كريمنك مصـداقيدر. آيت كريمه‌ده ــ الله اعلم ــ دينلمك ايستەنيليوركه : بونلر بوكتب مطهره‌ده كنديلرينه انزال اولنان احكامه تمسك ايدوب‌ده خوفه بدل آرالرنده امنيت قائم اولسه‌مسالمت غالب وحسن الفت پايدار اولور. بونك نتيجه‌سى اوله‌رقده چفتلريله چوبوقلريله راحت راحت اوغراشه‌بيليـر، يمشلرى بول اشجاردن ، حاصلاتى بركتلى اكينلردن طوپراقلرى خالى قالمازدى.

اسلامك مسلمانلر آره‌سنده تأسيس ايتمش اولديغى روابط محكمه ايله هرقوميتك فوقنده اولان قوميت دينيه‌نك درجه‌سنى ادراك ايده‌بيلمه‌مز ايچون عليه الصلوة والسلام افنديمز حضرتلرينك « مثل المؤمنين فى تراحمهم وتواصلهم كمثل الجسد اذا اشتكى عضو منه تداعى له سائر الجسـد بالحمى والسهر » طرزنده‌كى حديث شريفـلرينى تأمل ايتمه‌مز كافى‌در، كه « يكديكره قارشى مرحمت ومربوطيتلرى اعتباريله مؤمنلر برجسد كبى‌در . اوجسدك برعضوى متألم اولورسه اعضـاى سائره‌نك كافه‌سى حرارت ، اويقوسزلق كبى اعراض كوسترمك صورتيله او اله اشتراك ايدر . » مآل عاليسنده‌در . ايشته اسلاميتك تأسسندن اعتباراً كوروان روح بوروحدر . ايشته خاتم النبيين وامام المرسلين افنديمز حضرتلرينك امتى بوروح ايله تميز ايتمشدر .

شبهه يوقدركه جنسيتده ، لسانده ، تمايلاتده يكديكره مخالف اولان وارەلرنده اسكيدن برى ارثاً منتقل برچوق كينلر وخصـومتلر حكم سورن متعدد امتلرك قلوبنى جمع وتأليف ايده‌بيلمك بشرك طاقت كتيره‌بيله‌جكى ايشلردن دكلدر . ايشته بونك ايچوندركه جناب حق «هوالذى ايدك بنصره وبالمؤمنين والف بين قلوبهم ولكن الله الف بينهم انه عزيز حكيم . » آيت جليله‌سنده كورمكده اولديغمز وجهله بوتوفيقى عليه الصلوة والسلام افنديمز حضرتلرينك حقنده‌كى نامتناهى نعمتلرينك مقدمۀ امتنانده ايراد ايديور .

بونكله برابر « واعتصـموا بحبل الله جميعاً ولاتفرقوا واذكروا نعمة الله عليكم اذ كنتم اعداء فالف بين قلوبكم فاصبحتم بنعمته اخواناً وكنتم على شفا حفرة من النار فانقذكم منها » آيت جليله‌سنده‌كى نعمت ايله جناب حق يالكز قوم عربى مراد بويورميور . زيرا آيتده‌كى خطـاب الهى طوغرودن طوغرويه اهل مدينه‌دن اولان أوس ايله خزرجه عائد اولمقله برابر باقيلمليدركه آيت ناصـل بوتون مؤمنينه عام برخطاب ايله باشلايور : « يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن الا وانتم مسـلمون . » ; صوكرا ناصيل « كذلك يبين الله لكم آياته لعلكم تهتدون. » نظم جليلنده كورديكمز طرز حكيمده بيتيور .

بوقاروده ذكر ايتمشـدك كه جناب فاطر حكيم شريعت قرآنى او شريعته سالك اولانلر آره‌سنده بر دين اخوت قيلمش وبونك ايچون قرآن كريمى سياسـاتك انواعنى شـامل بر كتاب مبين اوله‌رق انزال بويورمشدر . لكن ايضاحه محتاج دكلدركه لسانلرك قوميتلرى تكوين خصوصنده بويوك برتأثيرى واردر .

بوقاروده‌ده ذكر ايتديكمز وجهله بر طائفه‌نك افرادى ، ياخود طوائف مختلفه آره‌ســنده قوميت تأسـيسى ايچون شرائط متعدده‌نك وجودى ضرورى ايدى . بناءً عليه وقتاكه قوميت اسلاميه‌نك روابط جنسـيه وعصـبيات جاهليـه يرينى طوتمسى مراد ايديلدى ، بوقوميت اسلاميه‌نك تحصن واستقرارى ايچون دخى برطاقيم اركان وشرائطك وجودى ضرورى كورولدى .

بز بوشرائطدن برقسـمنى بوقاروده سويلمشـدك . بوراده قيمت واهميتى اولجه سويلمش اولدقلرندن كرى قالميان يالكز بر ركن حقنده سرد مقال ايده‌جكزكه اوركن‌ده لساندن عبارتدر . لسانك انقلابات وتحولات روحيه وفكريه‌ده‌كى تأثيرى مناقشه كوتورمه‌ين بديهياتندر. ذاتاً علوم اجتماعيه متخصصلرى بونك جهت نظريه‌سنى بيلديرمشلردر. بوخصوصـده اطرافلجه معلومات ويرمه‌يه قالقيشمق بزى على العجله قاره‌لامقده اولديغمز بومقاله‌نك صـددى خارجنه چيقاره‌جغى ايچون سوزى اوزاتميه‌جغز . يالكز تصـديق ايچون ادله وبراهينه احتياج كورولميه‌جك بعض حقايق ايراديله اكتفا ايده‌جكز .

كوزله كورولن حادثه‌لردن اولديغى وجهله هيچ بر انسان يوقدركه ، باخصوص زمان طفوليتندن وحداثت سنندن اعتباراً، برلسانى اوكره‌نمش اولسونده اولسان كندى روحنده وفكرنده اصل اولسانك صاحبى اولان امتك ماديات ومعنوياتنى آز چوق آكديره‌جق بر طـاقيم آثار وجوده كتيرمش اولماسون . ايسترسه‌كز مثلا اوزون زمان بر قسمنه انكليزجه، ديكر قسمنه ايسه فرانسزجه اوكره‌ديلمش اولان ايكى صنف اطفالى بربريله مقايسه ايديكز. صوكرا بو مقايسه‌يى اولكيلرك اخلاق ومعاملاتيله ايكنجيلرينككى آره‌سنده يوروتكز. اوزمان نتيجه‌يى رأى العين كورورسكز .

بو آثارك الك كوزه چارپان واك قولايلقـله حصـوله كلنى ايسـه

چوجقلره كيجه كوندوز اوقودولان شيلر واسطه‌سيله لسانلری تعليم ايديلن قومك محاسننه ، مكارم اخلاقنه ، حسن نيتنه وسائره بو كبی قلبی جلب واماله ايده‌جك خصوصاته دائر فكرلر ويرمك نتيجه‌سی اوله‌رق لسان اصحابنه بر ميل حاصل اولمسيدر . بعض عرب اقوامی صاحبسز قالوب تربيه‌لری اهمال ايدلديكی صيره‌ده، لسانك نفوسه اولان تأثيرينه آكاه بولونان اوروپا اقواملنك اونلره صوقولمسنده كی سر وحكمت ايشته بو اولديغی ظاهردر . زيرا نفوس انسانيه‌سن طفوليتده بم بياض برقماش پارچه‌سی كبی اولوب كنجلرك تربيهٔ لسانيه بوياخانه‌سنده آلديغی بويالرك ايزی زائل اولماز واونی صولدورمقده زمانك هيچ بر تأثيری كورولمز .

بو اوروپاليلر عربلره وبالخصوص ممالك عثمانيه‌ده‌كی عربلره صو. قوله‌رق اك باشده لسان عربی تعليمی اولمق اوزره درلو درلو تشويق آميز شيلرله قلبلرنی استماله ايتديلر . اجنبی مكتبلری خرستيان، مسلمان اولاد عربله طولدی. بو مكتبلر جنس ، تعليم ، تربيه اعتباريله مختلف اولدقلری قدر سبب تأسيسلری اولان مقاصد اعتباريله‌ده مختلف اولديغی وهرمقصد اوغورنده ميليونلرجه ليرالر صرف ايدلديكی ايچون بو اختلافه تبعاً نتائجده بالطبع مختلف چيقمشدر. لكن شو قدرنی سويله‌يه بيليرزكه بو نتائج مختلف اولمقله برابر غايه وثمره اعتباريله اتحاد ايتمشدر. زيرا نتيجه‌ده امت عربيه‌دن عصمت الهيه ايله محفوظ اولميانلر طوغرو يولدن صاپمش وبالخصوص سياسی اولان ميللری ، مشربلری ، آرزولری آنلری كندی بوياسنه بويايوب مؤسس ومعلملرينك آرزو ايتديكی شكله صوقش اولان مكاتب اجنبيه‌ده اخذ ايتدكلری تلقيناته كوره اختلاف ايتمشدر .

شو صوك سنه‌لرده ايچمزدن چوق كيمسه‌لر عربستانه سياحت ايتدكجه بر قومك ناصيل اولوب‌ده كيمی فرانسه‌يه ، كيمی روسيه‌يه ، كيمی آمريقايه، كيمی ايتاليايه ، كيمی انكلتره‌يه ميال جماعات مختلفه‌دن تشكل ايده بيلديكنه تعجب ايدردی. حالبوكه سبب اصلی‌نی بيلنلر بوكا تعجب ايتمزلردی. حق تعالی عرب قومنك سواد اعظمنی محافظه ايدوب‌ده اوروپا مساعيسنك شرنی، او مكتبلرك اجنبی بوياسيله بويانمش اولان جماعات قليله‌يه قصر ايتمه‌مش اولايدی ، تهلكه وفلاكت البته چوق ودها بويوك اولوردی .

فرانسه‌نك جزائرده عربك پاك وتزيه اولان نفوس اسلاميه‌سنی شهوانی وحيوانی فرانسز ارواح خبيثه‌سنه تحويل ايچون نه‌لر ياپديغی، لسانی جزائرليلر آره‌سنده نه‌راده‌لره قدر نشر وتعميم ايتديكنی كورنلر لسانلرك نفوس اوزرنده‌كی درجهٔ تأثيرنی كوزلريله كوروركبی اولور واوروپاليلرك كندی لسانلرنی ديكر اقوام آره‌سنده نشر ايچون ابراز ايتدكلری سخاوت مسرفانه‌نك سرنی آكلامش اولورلر .

فرانسه حكومتی جزائرده بونجه پاره‌لر ، امكلر صرف ايتدكدن صوكرا بنه او ديار اهاليسنی آرزو ايتديكی حاله كتيره‌مينجه آلتی سنه‌دن بری يكی برطريقه سلوك ايدرك قيزلرك مجبوريت تحصيلنی تأسيس ايتدی. بو قيزلر بالطبع يالكز فرانسز لسانی اوزره تحصيل كوره‌جكلردی. فرانسه‌نك بوندن مقصدی قيزلری حداثت سنلرنده كندی بوياسنه بويايوب كندی اليله دكيشديره‌رك ايسته‌ديكی قالبه صوقديغی انسال آتيه آنالرينه اعتماداً طوپه طوپه راحت اويقوسنه دالمقدر .

او تاريخلرده جزائر والئ عموميسنك مستشاری موسيو لوسيانی ايله مصرده كوروشمشدم. بو آدم اك قورناز واك دساس رجال سياستدن اولوب كنديسنی ١٩٠٤ سنه‌سنده جزايرده انعقاد ايتمش اولان مستشرقين مؤتمرنده طانيمشدم. اونك جزائرده‌كی سياست شديده‌سنی تقبيح واورا اهاليسنی رأی العين مشهودم اولديغی اوزره ترقی وتعليمدن محروم ايتمك اوزره صرف ايتديكی مساعيدن طولايی كنديسنه لوم ايدر طورووردم . مصرده بنی زيارت ايتديكی زمان كندی عقلنجه بنی تبشير ايتديكی شی، كندی همتيله جزائرلی قيزلرك تحصيله مجبور ايدلمسی مسئله‌سی اولدی، اوزمان كنديسنه: «هانكی لسان ايله؟» ديه‌صوردم.

— بالطبع فرانسزجه اوله‌رق ! . .

ديدی . بونك اوزرينه درحال كنديسنه :

— ايشته شيمدی جزائرده‌كی مسلمانلری ايسته‌ديككز حاله قويه بيلديكز!.. جوابنی ويردم .

اك آچيق عبرت آله‌جق شيلردندركه: فرانسه، عربی لسانی او طرف اهاليسی بيننده مستعمل اولدقجه اونلری بربرينه دوشورمك ورابطه‌لرنی چوزمك قابل اولمديغنی كوروب‌نجه اصل بربرلری شفاهاً وتحريراً بالجمله معامله‌لرنده كندی لسان ولهجه‌لرنی استعماله تشويق ايتمه‌يه باشلاديلر . بوندن مقصدلری كرك لسان عربينك، وكرك دين اسلامك بونلرك آره‌سنه اقامه ايتديكی اخوت اسلاميه برلكنه قارشی كلمكدر . شبهه‌سز فرانسه سياسيونی بوهمتلر سايه‌سنده مقصدلرينك چوغنه نائل اولمشلردر . زيرا صوك وقتلرده اون اوچ عصردن بری اسلامك عرب، بربری ديمه‌دن آره‌لرنده تأسيس ايتديكی مؤاخات استنادكاهلرنی بر بر چوزمه‌يه باشلاديلر . وبو ايكی قومك افرادی آره‌سنده ايقاد ايتدكلری بغض وعداوت آتشلری وبربرلرده قرداشلری اولان مسلمان عربلره قارشی كين وخصومتی احيا ايتمك سايه‌سنده بو ايكی عنصری طارمه طاغين ايتديلر . بو ايكی طاقيم اهالی‌يی آيرمق ويكديكرندن اوزاق طوتمق سايه‌سنده فرانسه حكومتی بيلسه‌كز نه كبی مقصدلرينه نائل اولدی !..

لسانلرك نفوس بشريه‌ده نه كبی روابط احداث ايتديكنی، انسانلری بربرينه بكزتمك ايچون نه‌لر ياپديغنی، لسانلرك قوميات دينيه‌نك اك قوی شرطلرندن اولديغنی ادراك ايچون يهوديلرك صهيونيلر قواعدينی وضع ايله قرون عديده‌نك قبرستانه كومديكی وحدت دينيه وقوميت يهوديه‌لرنی احيا ايچون ال اله ويردكلری تاريخدن بری نه‌لر ياپدقلرينه باقق كافيدر .

آثاره مطلع اولقلغکز ایجاب ایدر . اوزمان سوزمزی مؤید اوقدر دلیللر کوره‌جکسکزکه آرتیق نه‌شبهه‌یه، نه‌ده مناقشه‌یه محل‌قالمایه‌جقدر.

شوذکر ایتدیکمز ادوار ماضیه‌ده لسان عربه اهمیت‌ویریلیوردی. حتی بوقاروده سویلدیکمز وجهله بولسان اوزره یازیلمش آثاری آکلایه‌رق‌اوقورلر، کتاب‌اللهی مألنه وقوف‌شرطیله تلاوت ایدرلردی. نمازه قالقدقلری وقتده قرآن‌حکیمدن: نفسلری هوسات فاسده‌دن منع ایده‌جك ، فساده یوز طوتان اخلاقی تصحیح واصلاح ایلیه‌جك آیات جلیله‌یی اوقورلردی . جناب حقه تضرع ونیاز ایده‌جکلری زمان بودعالری کذلك مضمونته مطلع اولمق شرطیله عربجه ترتیب ایدرلردی .

بونك سببی ایسه علیه‌الصلوة والسلام افندیمزه نازل اولان قرآن کریمك ، تحصیل کورمه‌مش بعض کیمسه‌لر طرفندن ادعا اولوندیغی وجهله یالکز معانی اولمیوب، الفاظ ایله برابر معانی اولدیغنه ایمان واعتقاد ایتمش اولملری‌در .

أوت، قرآن بوکون مصاحف شریفه‌دن تلاوت ایتمکده‌اولدیغمز عبارات عربیه‌در . اسلامك بدایت ظهورندن‌بری کیمسه چیقوبده « قرآن بو عباراتك یالکز معانیسی‌در، الفاظی دکلدر. » سوزنی سویله‌مه‌مشدر. قرآن کریم بر چوق یرلرنده بو حقیقتی بیان ایتمشدر. « لسان الذین یلحدون الیه اعجمی وهذا لسان عربی مبین ـ بلسان عربی مبین ـ وهذا کتاب مصدق لساناً عربیاً » .

جای مناقشه دکلدرکه تلاوت ایتمکده اولدیغمز بو عبارات عربیه اللهك علیه‌الصلاة والسلام افندیمزه کوندرمش اولدیغی کتاب مبینی وقرآن حکیمی‌در. طبیعی بویله بر اعتقاد ، مسلمانلری بو الهی کتاب نزیهك لسانی اوکرنمه‌یه سائق اولور . زیرا بو لسان، خاتم‌الانبیانك لسانی، کتاب کبریانك‌لسانی‌در. فی‌الحقیقه‌مسلمانلرلسان‌عربی‌مجردعرب اسمیله مسمی بر قومك لسانی اولدیغی ایچون اوکرنمیورلردی. لسان عربك، لسان عبرانیده کورمش اولدیغمز وجهله ، ایکی خصوصیتی واردی: اولا، اجناس سائره‌یه قارشی احراز تمایز ایدن عربلرك‌مزایا ومشخصاتی‌جمله‌سندن‌ایدی. ثانیاً ، اسلامیتك وجوده کتیردیکی ولسان قرآنایله بوتون عالم‌انسانیته تبلیغ ایلدیکی قومیت دینیه‌نك لسانی‌ایدی.

ایشته‌مسلمانلر لسان عربی بو اعتبار ایله تعلم وتدریس ایدرلردی. هم عربلردن ماعداسنك بولسانی اوکرنمه‌لری، دین اسلامه کیرملرینی متعاقب باشلاییوریوردی. آفریقانك الك مجهول کوشه‌لرینه، سودانك الك هجری طرفلرینه کیدرسه‌کز کوروسکزکه اوراده‌کی افرادمجوسی بولوندقجه لسان عربدن بر کلمه بیلمز . شرف اسلام ایله مشرف‌اولور اولماز النه کاغد، قلم آله‌رق اولا عربی حروف هجانی ، صوکرا کلمات

کورویورسکزکه لسانلر ، نفوس بشریه اوزرنده بیوك بر تأثیری حائزدر ، برحالده‌که، هرکون تاریخده کورولن اکثر انقلابات اجتماعیه وسیاسیه‌یه‌سبب‌لسانلدر، دیمش‌اولسه‌ق، افراطه‌وارمش‌اولماز. بوقاروده بیان ایتدیکمز اوزره دین اسلامك مقصد عالیسی ، بتون اسلام امتلرینی یکدیکریله طانیشدیره‌جق . برلشدیره‌جك ، سائر بتون قومیتلری اونوتدوره‌جق برقومیت دینیه وجوده کتیرمك اولونجه‌لسان عربك ناصیل اولوبده بتون جهان اسلامده انتشار ایتدیکنی اکلامق بزم ایچون قولایلاشیر . هرمسلمانك آیات قرآنیه وادعیهٔ مأثوره‌دن هیچ اولمازسه عبادتی ادا ایده‌جك ، اللهنه مناجاتده بولونه‌بیله‌جك قدر لسان عربی‌یه وقوفی واردر . مسلمانلر حیات اسلامك ایلك دورلرنده اوقودقلری آیات کریمه‌یی ادراك ایده‌رك اوقورلردی ، ایتدیکلری دعالرك نه‌دیمك اولدیغنی بیله‌رك ایدرلردی ؛ دیکله‌دکلری خطیبلری نه سویلدکلرینی آکلایه‌رق دیکلرلردی . بونلرك لسان عربی اوکرنمه‌لرنده‌کی سبب یالکز بو لسانك او حکومات اسلامیه‌نك لسانی اولمسی‌دکلدی. زیرا برچوق‌حکومات اسلامیه ظهور ایتمشدی‌که ، عربلرله کندی آره‌لرنده مسلمانلقدن باشقه وجه اشتراك اولمامقله برابر ، اجرای حکومت ایتدکلری عصرلرده لسان عرب هم حکومتلرینك لسان رسمیسی ، همده بوتون طبقه‌ده‌کی معلم ومتعلملرك لسان تدریس وتحصیلی ایدی . لسان عربك بوسویلدیکمز دورلرده احراز ایلمش اولدیغی کمال ترقی ایسه میدانده‌در . اصل شایان حیرت اولان جهت شودرکه ادبیات عربیه‌یه قیمت ویرن آثارك قسم‌اعظمی عربلرك دکل ، بلکه عربلرله قومیت دینیه‌دن باشقه برشیده مشارك اولمیان دیکر برطاقیم اقوامك ایدی . اکر بوخصوصده یقین پیدا ایتمك ایسته‌یورسه‌کز لسان عربك تاریخ وترقیاتنه وآل بویه ، دولت سلجوقیه ، دولت اکراد ، طوائف ملوك دورلرنده تألیف اولونان

عربیه‌یی اوکرنمه‌یه باشلار ؛ نهایت قرآن کریمك آیات وسوره‌لرینی تلاوت ایده بیله‌جك حاله کلیر .

جهالتلری جمله‌مزجه معلوم اولان سودانلیلر بیله لسان عربی ، قرآن حکیمك معانیسی قلبلرینه نفوذ ایده‌بیله‌جك درجه‌ده، اوکره‌نیورلر. حالبوکه کندی لسانلریله‌ده قرآن وحدیثی تعلیم وتعلم ایده بیلیرلردی . بونکله برابر کوروليورکه تمایلات روحیه وعقاید دینیه‌لری سوقیله لسان عربی کرکی کبی اوکرنمه‌یه انهماك کوستریورلر . شاید دین اسلامه داخل اولان امتلر اسکیدنبری « قرآن معانیدر ، الفاظ دکلدر ، حرامت ایچون دیکی، قومیت بویاسیله بویامق لازمدر .» دیمش اولسه‌لر ایدی، اسلام ملوك وامراسی ایچون قلوب مسلمین اوزرنده تصرف ایتمك وبو قدر متباین اقوام واجناسی حکملری آلتنده آلمق قابل اولامازدی. سلطان سلیم مرحوم نه درجه‌لرده احترام واجلاله شایاندر !

* * *

اوروپاده‌کی ملحد محررلرك هذیانلرینه قائل اولان بعض قارئلر « دین هیچ بر زمان قومیت تشکیل ایده‌مز . بناءً علیه دینك قومیته منقاد اولمسی ضروریدر . » مطالعه‌سنده بولونه بیلیرلر. بز بوکا جواباً دیرزکه: ادیانك برقومیت دینیه وجوده کتیره‌میه‌جکی طرزنده‌کی ادعانك بطلانی یوقاروده سویلدك . بوخصوصده ادلهٔ قطعیه درمیان ایتدك وبونك ادیان سماویه حقنده وارد اوله‌بیله‌جکنی ایضاح ایلدك . بونکله برابر اوروپاده‌کی امم نصرانیه‌نك مختلف قومیتلری کندی اطرافنده طوپلایه‌جق ، قانلری دوکولمکدن منع ایده‌جك ، حقوق عمومیه‌لرینی کافل اوله‌جق بر قومیت عمومیه‌نك وجودینه نه‌درجه‌لرده متحسر ومشتاق اولدقلرینی تاریخ بزه برچوق حادثه‌لریله کوستروب طوریور. قرون وسطی تاریخنی قاریشدیره‌جق اولورسه‌ق میلادك اوتنجی عصرنده ظهور ایدن مقدس روما دولتنی کوروروز . بوصورتله تسمیه‌سنه سبب ایسه لاتین وجرمان قوملری آره‌سنده‌کی عداوت قدیمه واغراض شدیده‌یه رغماً جرمان قراللرندن بریسی او دورده بر وحدت دینیه (قاتولیك قومیتی) وجوده کتیرمه‌یه موفق اولمشیدی. بووحدت ایکی امت آره‌سنده‌کی تفرقه‌لری برطرف ایده‌جك، قومیته عائد بوتون احتراصاتی اونوتدیره‌جقدی . ملوك نصرانیه‌نك تبعه‌سی اوزرنده نفوذ روحانیسی اولمیه‌رق بونفوذ یالکز پاپایه منحصر اولدیغی ایچون جرمان قرالی « بویوك اوطو » پاپانك کندیسنه رومادہ تاج کیدیرمسنی طلب ایتدی؛ که بوحرکتیله آره‌لرنده قومیت دینیه وجوده کتیرمك صورتیله ایکی بویوك امتك توحیدینی مراد ایدیوردی .

تاریخه وقوفی اولانلر بویله برقومیت دینیه‌نك موجودیتیندن حاصل اولان نتایجی تسلیم واعتراف ایدرلر . اکر بوقومیت ، اسلامده اولدیغی کبی ، متین برطاقم اساسلر اوزرینه بنا ایدلمش اولسه‌یدی نه موجودیتی متأثر ، نه‌قوت ومکنتنه خلل طاری اولور . نه‌ده هر ایکی ملت یکدیکرندن آیرلدیغی آندن اعتباراً شاهد جریانی اولدیغمز اوألیم ومزعج حادثه‌لر وقوع بولورو بردها تقرب وائتلافه منقلب اولمسی احتمالی اولمیان تباعد حصوله کلیردی . بونك سببنه کلنجه : پاپانك نفوذ وسلطنت روحانیه‌یی تماماً ید انحصارینه آله‌رق حکمدارانك عظمت وسطوت حاکمیتلرینه صاحب اوله‌بیلمه‌لرینك انك طرفندن تتویج ایدلملرینه وابسته قالمسی آره‌لرنده اختلاف ، جدال ، کین ، نفرت ، ونزاع کبی برطاقم احوالك منشأ ظهوری اولمش وعصرلرجه تمادی ایدن بوحالات نهایت هر ایکی امتك پارچه‌لنمه‌سنه سببیت ویرمشدر . حالبوکه بز قطعیاً امینزکه اکر بو اقوامك ، کندیلرینی قویم بر سیاست اوزرینه جمع وتألیف ایدوبده شئون اجتماعیه وادبیه‌لرنده وحدت حصوله کتیره‌جك، آره‌لرنده تأسس ایدن بویکی قومیتك ادامه‌سنی تأمینه واسطه اوله‌بیلمك تأثیرینی حائز برلسان ایله یکدیکرینه ربط واره‌لرنده‌کی مناسبات روحیه‌یی محافظه ایده‌بیله‌جك برکتابلری اولسیدی بونلر وقوعه کلن اختلافك نتایج مؤسفه‌سندن ازاده قالمقله برابر آره‌لرنده صمیمی براخوت ومؤانست جایکیر اولوردی .

کتابلرینك احتوا ایتدیکی دساتیر اجتماعیه بویله علوی بر غایه‌یی ادراکدن قاصر اولمقله برابر رجال سیاسیه‌لری‌ده منسوب اولدقلری حزبلرك بینلرینی تألیف ایده‌رك قومیت واحده وجوده کتیره‌بیلمك اقتدار وکیاستنی کوستره‌میورلردی .

ذاتاً‌ده کافهٔ مخلوقاتی مشیت ازلیه‌سنك صورت تجلیسنه موافق بر قابلیت واستعداده مالك اوله‌رق خلق وتکوین ایتمش اولان خالق کائناتدن بشقه بتون انسانلر برآره‌یه کلسه‌لر بویله براس خطیره‌وجود ویره‌بیلمك دائرهٔ اقتدارلری داخلنده دکلدر . « لوانفقت مافی الارض جمیعاً ما الفت بین قلوبهم ولکن الله الف بینهم انه عزیز حکیم »

ایشته بوآیت کریمه‌نك ناطق اولدیغی وجهله جناب حق برطرفدن نصرت الهیه‌سنه واهل ایمانك تأیید ومظاهرتنه مظهر قیلمش، دیکر طرفدن کتاب منزلنه تودیع ایتدیکی ونه‌فلاسفهٔ علوم وفنونك، نه‌ده اجتماعیونك عشر معشارینه انفاذ نظر ایده‌مدکلری احکام سیاسیه ایله مؤمنلرك قلبلرینی تألیف ایلمشدر .

قرآنك لسان عربی اوزره نزولی طبیعتیله مسلمانلرك قلبلرنده بولسانی اوکرنمکه شدید برمیل وآرزو واکا قارشو صمیمی برمحبت تولید ایلمش اولدیغنی یوقاریده سویله‌مشدك. شمدی شوراسنی‌ده علاوةً بیان ایده‌مله‌که اکر اقوام اسلامیه اره‌سنده‌کی آیریلغی برطرف ایده‌جك ومیانه‌لرنده هروجهله برآهنك امتزاج حصولنه سبب اوله‌جق بویله بر لسان اولسیدی، انلرك مواسم عامه‌ده برآره‌یه طوپلانمه‌لرنده هیچ بر

فائده متصور اوله‌مازدی . بوندن بشقه‌هرملتك افرادی اخوان دينك خير وشرينه ، سعادت وشقاوتنه ، مسرات وآلامنه متعلق هيچ برحال وشاننه واقف اوله‌بيلمه‌لری امكانی قالمازدی . وشبهه يوق‌كه بويله بر حالده جناب حقك قرآن كريمده وسنت صحيحه‌ده مسلمانلرك عمومی اوزرينه ترتب ايتديرديكی تكاليف دينيه‌نك انلر طرفندن بحق ايفاسنه برمانع تشكيل ايدردی .

مسلمانلرك لغت عربيه‌يه واقف اولمامالری دولايسيله اره‌لرنده مادی برابطه قالمامش اولمسندن متولد اوبله حاللر مشاهده ايتدك‌كه حميت دينيه پرورده ايدن برقلبی پارچه پارچه ايدر . مدينهٔ منوره‌ده زوار روضهٔ مطهره‌دن، حجاج بيت‌الله الحرامدن متشكل اون بيكلرجه آدم كوردك‌كه بونلرك تدقيق احوالی انسانه دهشت ايراث ايديور . برطاقم امتلر ، جماعتلر كوريبورسك‌كه بونلرك هپسی برمايه‌دن خلق اولنمش،كافه‌سی بودينك سالكی بولنوردده صكره بونلر آره‌سنده لون، شكل ، طبيعت ، قيافت ولسان اعتباريله ، برتماثل وتشاكل موجود دكل . برجاوه‌لی‌يی برهندلينك ، هندلی‌يی برمصرلينك ، مصرلی‌يی برتوكك، تركی‌برچركسك، خلاصه‌بربری،سودانی،تكروری، سنه‌غاللی، چينلی... هپ‌يكديكرك يانده كوريلور . بن‌ايكی‌سنه بوجمعيت‌عظمانك ايچنده بولندم . دوشونوردم‌كه بوكتلهٔ بشريه‌نك بربرليله بيليشوب طانيشمه‌لری ، ياخود ايچلرندن برقسمنك ديكرلرينك احوالی تدقيق وتفحص ايده‌بيلمه‌سی نصل ممكن اوله‌بيلير ؟ قوميت دينيه‌يه خاص بر لسان اولان عربجه‌يه‌بويله بيكانه قالدقدن‌صكره بربرليله نصل‌قونوشوب آكلاشه بيليرلر ؟ تركجه، كه يتمش مليون نفوسك لهجه‌سيدر ، انلره بومقصدی تأمين ايده‌بيليرمی ؟ فارسی،كه طقسان مليون خلقك لسان مادرزاديدر ، بوبولده‌كی احتياجلرينی تطمينه كافيميدر ؟ نتيجهٔ تفكراتم بكا كوستردی‌كه نه‌تركجه ، نه‌فارسی ، نه‌هندجه ، نه‌ده السنهٔ سائره‌انلره بوبولده فائده بخش اولمق خاصه‌سندن بك اوزاقدر .

بنی وبمله برابر بعض ارقداشلريمی دها زيادهٔ متأثر ايدن اسبابدن بری‌ده شوايدی‌كه بومختلف قوميتاره منسوب كيمسه‌لردن بريله‌قونوشمق ايجاب ايدنجه مرامزی آكلاتمق ايچون كاه انكليزجه، كاه فرانسزجه وروسجه سويله‌مك مجبوريتنده قالير ومسلمانلرك بودرجه وحدت اجتماعيه‌دن محروميتلرينه حيرت ايدر وديرايدك‌كه: مسلمانلر آره‌سنده بربرنی طانيامق ، آره‌لرنده‌كی روابط وعلائقك انقطاعنه بويله نظر لاقيدی ايله باقق كبی‌حاللر تمادی ايتدكجه ، لسان عربی‌يه بيكانه وقرآنه توسل فكر وانديشه‌سندن فارغ اولدقجه كنديلرنی قارشيلايه‌جق اولان عاقبتلر نه‌اليم اوله‌جقدر !

شوراسی‌ده بديهيدركه هيچ برامت بشقه برلسان ايچون كندی لسانی فدا ايتمكه رضا كوستره‌ميه‌جكی كبی ؛ برسببدن دينی ، ياخود برقومك ديكری اوزرينه تغلب واستيلاسی كبی برضرورت مبرمه اولمدقجه اقوام سائره‌نك لسانلرينی تحصيله‌ده رغبت ايتمز . حالبوكه كوريبورزكه شريعتمز اقوام اسلاميه‌دن هيچ برينه ، ديكرينه نسبتله موقع سياسيسی دها عالی ، قوت ونفوذی دها متين ومكمل اولسه‌ده ، جبراً كندی لسانی قبول ايتديرمك حق وصلاحيتی بخش ايتميور . بر ذمی‌يی شرعاً كندی دين واعتقادنده سربست براقق مجبوريتنده اولديغمز حالده مسلمان قرده‌شلريمزه بشقه نه يولده معامله ايده‌بيليرز ؟ بواساس تقرر ايدنجه مسلمانلر ايچون ياپيله‌جق ايكی شی قالير :

..

قرآن ، اولجه‌ده بيان ايدلديكی وجهله ، معانی ومقاصد مخصوصه واصول وابواب سياسيه‌يه دلالت ايدن عبارات‌عربيه‌دن‌عبارت‌اولديغنه كوره الفاظ ايله معانينك مجموعنه شاملدر . اوت ، فقها ، قرآنك سائر لسانلره ترجمه اولنوب اولنمامسی خصوصنده متعدد اقواله ذاهب اولمشلردر . بعضيلری ديبورلركه : ترجمه ، قرآنك معنی ومفهومنی ومقاصد سائره‌سنی حاوی اولديغنه كوره قرآن عربی حقنده جاری اولان احكامك آنك حقنده‌ده مرعی اولمسی ايجاب ايدر . بعضيلرينه كوره‌ده : ترجمه ، اصله عائداوصافی جامع اولمقله برابر ، ترجمه اصلك غيری اولديغی قضيهٔ ضروريه‌سنه بناءً ، قرآن صاييله‌ماز . حتی‌بعضيلری دها ايلری كيده‌رك قرآنك سائر لسانلره ترجمه‌سی جائز اوله‌ميه‌جغنی ادعا ايديبورلر . بوفكرك ، تماماً مروجی اولمديغی‌حالده ، دقيق برمعنای سياسيسی واردر ؛ خلاصه‌سی شودركه قرآن كريمك ترجمه ايدلمك جوازينه فتوا ويرمك لسان عربك اهميت مخصوصه‌سيله تلقی ايدلمامسنی وهرقوم، قرآنك كندی لسانلرنده موجود اولان ترجمه‌سنه كوه‌نه‌رك عربجه‌نك تحصيل وتعليمنی ترك واهمال ايلرنی مؤدی اولور . بوايسه

مسلمانلرك ، افكار و آمال متفرقه‌لرینی برنقطه‌ده جمع وتوحید وانلره یكدیكرینك سرائر واحوالنی كشف وتحری‌یه واسطه‌اوله‌بیله‌جك برلسان عمومیدن محرومیتلرینی انتاج ایدر . ایشه ترجمهٔ قرآنك تحریمنه قائل اوله‌نلك سر وحكمتی الله‌اعلم بواولسه‌كركدركه‌بن بتون‌مناسیله‌بوكاقائل‌دكلم .

بعض كیمسه‌لر دییورلركه : قرآنك عربجه اوله‌رق قالمه‌سی و آیات قرآنیه‌نك نمازده عبارات عربیه ایله تلاوتی دیندن مقصود اولان غایه‌یه ایصال ایده‌من . چونكه تخمیناً یمش ملیون ترك ، یوز ملیون عجم ، افغان ، بلوجستان ، هند اقوامنك قلبلرنده اسلام لایقیله‌پیدای استقرار ایتمه‌مشدر . بونك‌ده سببی بواقوامك احكام و آدابه وعقائد اسلامیه‌یه وحتی بومسلمانلرك‌اغزلرنده « آمنت بالله‌وحده » عباره‌سیله دوران ایدن عقیدهٔ توحیده بیله بحقٍ واقف اولمملرندن عبارتدر .

ارباب‌فكروبصیرته‌خفی دكلدركه بوكبی‌سوزلر برطاقم سفسطه پردازانك دماغلرنده‌یرلشمش اولان فكرلری ترویج وقوهٔ مخیله‌لرنده بشقه‌بریرده وجودپذیر اوله‌میان اوهامه شكل حقیقت ویره‌بیلمك ایچون قوللاند- قلری اقوال واهیه‌دن بشقه برشی دكلدر . چونكه بر وجهله جای تردد واختلاف دكلدركه تركلرك ، عجملرك ، هندولرك تشكیل ایتدكلری ملیونلر ایچنده اویله كیمسه‌لر واردركه اعتقادلری نفس عربلردن‌دها اساسلی ودها صاغلامدر .

ینه قابل انكار دكلدركه بونلر آره‌سنده طبقهٔ عوامه منسوب ملیونلرجه انسانلر واركه ایمان واسلاملری تقلید محضدن عبارتدر . فقط عجبا بونك سببی قواعد و آداب وسیاستی عربجه‌دن‌بشقه‌برلسانله قابل ایضاح وتلقین اوله‌مامسنده‌می آرامق ایجاب ایدییور ؟ خایر ! قرآن حكیمك احتوا ایتدیكی هیچ برحكم ، حكمت ، سیاست ، قصه یوقدركه السنهٔ سائره‌یه عائد كتابلرده بالفعل موجود اولمسون . اویله ایسه عوام ناسه عائد ملیونلرك شو دینك ادله‌سنی ، عقائدینی ، حكمنی ، احكامنی بیلمه‌مه‌لرینك حقیقی سببی بوكبی اساسات دینیه‌نك عرب لسانیله‌موضوع اولمسی تشكیل‌ایده‌من . زیرا آنفاً بیان ایتمش‌ایدككه‌بونلر سائر لسانلرله وجوده كتیریلان مؤلفات دینیه‌ده تفصیلات وایضاحاتیله مندرجدر . برده مسلمان عربلرك ملیونلره بالغ اولان صنف عوامنه عرب اوله‌لری بو خصوصده‌دها‌زیاده برفائده تأمین ایتمه‌مشدر . چونكه بونلرك‌ده‌حال وشانلری اقوام‌سائره‌ده‌عینی‌صنفه منسوب اولانلردن‌دهاای دكلدر . حتی‌اقوام سائره‌نك عوامی جهل ولغت قرآنه عدم اطلاعلریله برابر بو لسان ایله متكلم اولانلرك عواملرندن‌دها زیاده دینه متمسك ، دها زیاده اسلامه صادقدرلر .

شورا‌سی‌ده‌بیلنمك‌ایجاب ایدركه بن بو سوزلرمله قرآنك‌عربجه‌دن ماعدا‌بشقه لسانلره ترجمه ایدلمسنك‌عدم جوازینه فتوا ویرمه‌یی ، یاخود بولساندن غیری برلسان ایله جناب حقه تضرع وابتهالك منع‌اباحه‌سنه طرفدار اولمغی قصد ایتمیورم .

(مابعدی ۲۰۱ نجی صحیفه‌ده)

اسلامده فلسفه

علم‌الیقین ، عین‌الیقین ، حق‌الیقین ؛ سمعیات ، عقلیات ، حسیات ، ذوقیات .

۹

علم‌الیقین ، عین‌الیقین ، حق‌الیقین

یقینك‌اوچ درجه‌سی واردر : علم‌الیقین ، عین‌الیقین ، حق‌الیقین .

علم‌الیقین . — انسانك سماع ایله ، خبر ایله ، قیاس ایله ، نظر ایله اولان بیلكیسیدر . مثلا اوطورد یغمز براوطه‌ده بال‌بولندیغنی‌بزه بر مخبر صادق خبر ویرر ، یاخود بالك آثارندن بال بولندیغنه استدلال طریقیله‌انتقال‌ایدرز ، بز اصلاپالان سویله‌میان برذاتك‌سوزیله ، یاخود آثاردن مؤثره استدلال ایتمك صورتیله بالك آثاریله بالك بولندیغنه ایناتیرز .

خبر ایله نظرك افاده ایتدیكی علم علم‌الیقیندر .

عین‌الیقین . — انسانك‌مشاهده‌ومعاینه‌سندن‌حاصل‌اولان‌بیلكیسیدر . مثلا اوطورد یغمز اوطه‌ده‌كی بالی كوزمز ایله كوررز ، بالك بولندیغنه ایناتیرز . بالك بولندیغنی بزه هیچ بر كیمسه خبر ویرمدی ، بالك آثاری ایله‌ده بالك بولندیغنه استدلال ایتمدك ، فقط بالی كوزمز ایله كوردك ، وار اولدیغنی بیلدك .

مشاهده‌نك افاده‌ایتدیكی علم عین‌الیقیندر . عین‌الیقین علم‌الیقینك فوقنده‌در ، درجهً آندن عالیدر . نته‌كیم معدن حكمت علیه‌الصلاة والسلام افندمز حضرتلری « لیس‌الخبر كالمعاینة » [۱] بیورمشلردر .

حق‌الیقین . — انسانك كندی مباشرتیله ، بولمسیله ، طاتمسیله ، باشندن‌كچمسیله حاصل‌اولان بیلكیسیدر . مثلا اوطورد یغمز اوطه‌ده‌كی بالی طاتارز ، حلاوتنی ، طعمنی بولورز .

انسانك كندیسنده بولدیغی ، كندیسنده مشاهده ایتدیكی علم حق‌الیقیندر . حق‌الیقین عین‌الیقینك فوقنده‌در ، درجهً آندن‌عالیدر . اهل معرفتك كندیلرنده حاصل اولان شیئه ذوق ، وجد ، وجدان دیملری بوندن ناشیدر . فخرالمرسلین صلی‌الله علیه وسلم افندمز حضرتلری حدیث صحیحنده [۲] اوچ كیمسه‌ده : اللهی ، رسول‌اللهی هرایكیسنك ماعداسندن زیاده سون ذاتده ، بركیمسه‌یی انجق الله‌ایچون سون ذاتده ، كفرده بولونمقده ناره آتیلمق قدر الم طویان ذاتده حلاوت ایمان بولندیغی خبر ویریور . حدیث شریف اصول اسلامدن براصلدر . چونكه‌ایمانك عینی‌اولان‌محبة لله ، محبة رسول‌اللهی مشتملدر ؛ امور ثلاثه كمال ایمانك عنوانیدر .

حلاوت‌ایمانی‌طاتان‌اهل‌ایمان‌حقنده‌انسانلرك اوچ درجه‌سی‌واردر :

[۱] اخرجه احمد فی‌مسنده والحاكم والطبرانی فی‌الاوسط .

[۲] ثلاث من كن فیه وجد حلاوة الایمان ان یكون‌الله ورسوله احب الیه مما سواهما وان یحب‌المرء مالا یحبه الالله وان یكره ان یعود فی‌الكفر كما یكره ان یقذف فی‌النار ـ اخرجه الشیخان والترمذی والنسائی .

(مابعدی ۲۰۲ نجی صحیفه‌ده)

أوت ، بوایکی امتك عقلاسی ایچون قومیت جنسیه‌دن منبعث تمایلاته قارشی طورمق واوفکری ترویج ایچون اوغراشانلری اقوام اسلامیه‌دن هرهانکی برینی کندی‌قومیت جنسیه‌سنه صارلمه‌یه سوق ایتمکدن کلیاً منع ایتمك واجب‌در . زیرا دین اسلام جنسیت وقومیتلره تابع اولان ادیان سائره‌نك هیچ برینه بکزه‌مز بردین اولمدیغی کبی ، لسان عربده السنهٔ سائره‌دن هیچ بری ایچون اونك محلنه قائم اولمق وجهان اسلامده اونك وظیفهٔ سیاسیه واجتماعیه‌سنی ایفا ایده‌بیلمك ممکن اولان برلسان دکلدر .

بوقارووده ذکر ایتدیکمز وجهله قرآن کریم قومیات جنسیه‌یی محو ایتمیور . بونکله برابر اونی قاله آلمایور . اوت ، قومیات جنسیه اولسون . لکن طرفداری بولونانلرك ایسته‌دیکی کبی دکل ، بالعکس اسلامك آرزو ایتدیکی کبی اولسون . پك اعلا ! عجبا دین اسلام قومیات جنسیه‌نك قومیت دینیه واخوت اسلامیه‌یه تبعاً بقاسندن باشقه برصورتنی قبول ایتمش‌میدر ؟ بناءً علیه نظر اسلامده برمسلمان دیکر مسلمانك قارداشی‌در . اونی غیر مسلم اولانك ابنای عشیرتنه ، حتی غیر مسلم اولدقلری صورتده ابوینه بیله تفضیل ایدر . کذلك عصبیت ، یاخود قومیت جنسیه ، قومیت اسلامیه‌نك ایجاب ایتدیکی مطالبه — حتی بومطالب بابالرك ، قرداشلرك ، ابنای عشیرتك ضررینه‌ده اولسه — قارشی طوره‌ماز . مسلمانلرك ایلك وطنی اسلامدر . واقوام اسلامیه آره‌سنده اك برنجی قومیت قومیت دینیه‌در . اقوام اسلامیه‌دن هرهانکی بری ایچون قومیت جنسیه‌یه صاریلق جائز اوله‌بیلیرسه بوجواز اوقومیتك قومیت عامه اولان قومیت دینیه‌یه معارض اولماسی واونی ضعفه کرفتار ایتمه‌مسی شرطیله مقیددر . « لاتجد قوما یؤمنون بالله والیوم الآخر یوادون من حادالله ورسوله ولو کانوا اباءهم او ابناءهم او اخوانهم اوعشیرتهم اولئك کتب فی قلوبهم الایمان وایدهم بروح منه ویدخلهم جنات تجری من تحتها الانهار خالدین فیها رضی‌الله عنهم ورضوا عنه اولئك حزب‌الله الا ان حزب‌الله هم المفلحون . — قرآن کریم ، سورة المجادله . = اللهه ویوم آخرته ایمان ایدن برقوم بولمازسك‌که اللهه ورسولنه مخالفت ایدنلری — کندی بابالری ، یاخود اوغللری ، یاخود قرداشلری ، یاخودقبیله‌لری‌ده اولسه — سوسونلر . ایشته جناب حق بونلرك قلبلرینه ایمانی نقش ایتمش واونلری کندی روح الهیسیله تأیید ایلمش وآلتندن نهرلر آقان جنتلرینه ادخال بویورمشدرکه اوراده ابدیاً قاله‌جقلردر . الله اونلردن ، اونلرده اللهدن راضی‌درلر . ایشته بونلر اللهك حزبی‌درلر . بیلمش اول‌که اللهك حزبی یوقمی ، ایشته فلاح بولانلر اونلردر . »

کتاب الهی تأمل ایدنلر بوآیت جلیله‌نك دین اسلام طرفندن بین‌المسلمین اقامه اولونان قومیت عامه اسمیله تاصیل ختام بولدیغی کورورلر . اوت ، خالق ذوالجلال « اولئك حزب‌الله » بویوریور . آرتیق قومیت دینیه‌نك علو منزله‌سنی بیان ایچون وقومیت دینیه‌یه نسبتله دیکر قومیتلرك هیچ برقیمتی اولمدیغی کوسترمك ایچون دها نه‌بکله‌نیر ؟ بوتون مسلمانلر بوآیت کریمه‌یی کیجه کوندوز کمال امعان ایله تلاوت ایتملی وحاوی اولویغی اسرار بالغه وسیاست حکیمه‌دن غافل بولونماملی‌درلر !

بونکله برابر بوبابده شمدی‌یه قدر ایراد ایتمش اولدیغمز آیات جلیله خارجنده اوله‌رق فضله ایضاحاته لزوم کورمیورز . دین اسلامك قومیت دینیه‌یی وجوده کتیرن واوقومیتك متین وقوی برصورتده محافظهٔ وجودی ایچون مقتضی شرائط وارکانی اقامه ایدن وکندیسنه اعتصام ایدنلر آره‌سنده بادئ تمام محبت ورابطهٔ اخوت ومسالمت اولان یکانه بردین اولدیغی یوقارووده سویلمشدك . کذلك علیه الصلاة والسلام افندیمزك خاتم الانبیاء والمرسلین اولدیغی واونك کتاب مبینیله سنت صحیحه‌سنده سعادت دارینی کافل احکامك تمامیله موجود بولوندیغی ذکر ایلمشدك . قرآن عظیمك دقایق اسرارینی استقصا ایدنلروا وکتاب سماویده مندمج اولوب هربری کتب سنت واسطه‌سیله ایضاح وتفسیر اولنان حکم واحکام کزینه مطلع اولانلر ایچون بوخصوصده مناقشه قابل اوله‌بیلیرمی ؟ مع‌الأسف مسلمانلرك تحصیل کورمیشلری آره‌سنده برطاقیم کیمسه‌لر کوریورزکه « قرآن کریم ترقیات مدنیه‌یی تعقیب ایده‌مز . علوم وفنون ایله برلکده یوروییه‌مز . » کبی سوزلری مجالس ومحافلده وعالم مطبوعاتده نشر ایتمك صورتیله نسل حاضرك اذهانی احکام دینیه‌لری وقوانین قرآنیه‌لری حقنده تردده دوشورمك ایسته‌یورلر . « کبرت کلمة تخرج من افواههم . »

زیرا برزمان کلیرکه بومنکرات بویوك ، کوچك بوتون افراد مسلمین آره‌سنده تعمم ایدر ؛ هم رعیه‌یه ، هم رعاته شامل اولور . اوحالده بوفتن مستولیه‌نك اوکنی آلمه‌یه شمدیدن چالیشمق اقدم فرائضدر .

صوك

عبدالعزیز چاویش

۱ — بر مخبر صادقك سوزیله ویاخود آثارندن استدلال ایتمك طریقی ایله بر کیمسه‌ده حلاوت ایمان بولندیغنی بیلمش اولورز .

۲ — خبر ویانظر طریقی ایله دکل، بلکه اهل معرفت واهل صدق ویقینك احوالندن ذوقلرینی ، وجدلرینی کوسترن ، ذوق ووجده دلالت ایدن بر حالی مشاهده ومعاینه ایتمك طریقی ایله کندولرنده حلاوت ایمان بولندیغنی بیلمش اولورز .

۳ — حلاوت ایمان کندیمزده حاصل اولور، بشقه‌سنده بولندیغنی ایشیتدیکمز ویا آثارندن استدلال ایتدیکمز ویا مشاهده ایلدیکمز ذوق ووجدی کندی نفسمزده بولمش اولورز .

انسان کرك امور آخرتده وکرك امور دنیاده بویله‌جه اوچ درجه‌ده بولنور .

انسان امور آخرت حقنده اوچ درجه‌ده بولنور :

۱ — امر آخرتی، نشأهٔ اخرایی رسل کرامك خبری ایله ویاخود وارلغنه دلالت ایدن ادله‌نك قائم اولمسیله بیلمش اولور .

۲ — ثواب ویاعقابی، دارنعیم ویا دار جحیمی کورمش اولور .

۳ — کندیسی دارنعیم ویادار جحیمه داخل اولور. نصل اولدیغنی طاتار، ثواب وعقابی ، نعمت ونقمتی نفسنده بولور .

انسان امور دنیا حقنده‌ده اوچ درجه‌ده بولنور :

۱ — مثلا ثروتك نه اولدیغنی بیلمز، کندیسنه ثروتك نه اولدیغنی خبر ویریلیر. یاخود بطریق الاستدلال ثروتك نه دیمك اولدیغنی بیلیر.

۲ — ثروتی صاحب ثروتده کوره‌رك نه اولدیغنی بیلیر .

۳ — کندیسی صاحب ثروت اولور .

بتون لذائذ وآلام بویله‌جه اوچ درجه‌ده بیلینیر. درجات ثلثه‌دن انجق اوچنجی درجه‌ده بر شیئك حقیقتنه اطلاع حاصل اولور. نته‌کیم « من لم یذق لم یعرف » دینیرکه بر شیئی طاتمیان ، حلاوتی نفسنده بولمیان کیمسه اوشیئك حقیقتی بیله‌مز دیمکدر. چونکه عباره انجق تمثیل وتقریب افاده ایدر ، حقیقت مجرد عباره ایله بیلنه‌مز، عباره ایله تعبیر اولنان حقیقت منحصراً ذوق ایله بیلنیر . بوکا مبنی بشقه‌لرینك خبر ونظر ایله بیلدکلری شیئی خبره ایله ، ذوق ایله بیلنلره « اهل معرفت » دنیلمشدر .

۱۰

سمعیات، عقلیات، حسیات، ذوقیات

سلف امتك، اهل کلامك ، اهل تصوفك ، فلاسفه‌نك تحصیل ایتدکلری معارف یقینیه‌نك باشلیجه درت طریقی واردر : سمعیات، عقلیات، حسیات، ذوقیات .

سمعیات . — سمعیات: مخبر صادقدن سماعه، نقله، روایته مستند اولان معارفدر، مخبر صادق، محبوب خالق نبی ذیشان علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلرندن کلن هر خبر حقدر. چونکه رسول اکرم افندمز « وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی » نظم جلیلی موجبنجه باطل وهوی سویله‌مز. جناب حق رسول افخم افندمزك صدق نبوتنه دلالت ایدن برطاقم آیات باهرات اظهار ایتمشدر. خبر رسولك صدقنده هیچ بر مسلم شك ایده‌مز . علوم شرعیه‌ده سمعیات حجت قطعیه‌در . علوم شرعیه‌ده کتاب وسنتی کندی خیالنه ، کندی خاطراتنه عرض ایتمك، عقلنه ملایم اولمیان صریح نقلی دیکله‌مه‌مك[۱]، کتاب وسنتك قطعیتنی اخلال ایله نصوص جلیله‌یی علی العاده برخبر منزله‌سنه ایندرمك علوم شرعیه حیطه‌سنك خارجنه چیقمقدر. ارتق بویله اولان کیمسه‌لر ایله مسائل فقهیه‌یه، مسائل شرعیه‌یه دائر سویلنه‌جك سوز قالمامش دیمکدر. مرحوم شیخ سعدی شیرازی بومقامده پك کوزل برجواب ویریور :

آن کس که بقرآن وخبر زو نرهی — آنست جوابش که جوابش ندهی

شوقدرکه پیغمبرمز آغزندن سویلنمش اولان حدیث مکذوب ، ثبوت ودلالتنده شك حاصل اولان حدیث شایان احتجاج اولماز. علم جلیل حدیثه ، نقد رجاله واقف اولانلر بوراده کوجلك چکمزلر .

عقلیات . — عقلیات : عقلك واقعه مطابق اوله‌رق دلالت ایتدیکی شیلردر . عقلیات هم علوم شرعیه‌ده، هم علوم عقلیه‌ده حجتدر. برهان ودلیل قطعی یقین افاده ایدر . آنجق قیاس فاسدی ، جهل مرکبی دلیل عقلی ظن ایتمامليدر. هر فکر، حق، هر دلیل عقلی ، صادق دکلدر.

دلیل عقلی‌یی التزام ایدن کیمسه‌نك مغالطه علائمندن بری اولمسی لازم کلیر. مغالطه‌لرك، سفسطه‌لرك ، قیاس فاسدلرك ، جهل مرکبلرك اك بارز علامتی حکمده استعجال ایتمکدر . بوحال مع التأسف برطاقم کیمسه‌لرك اوصاف ممیزه‌سندندر . خصمنك مدافعه نامه‌سنی کونی کوننه کوره‌مز ایسه همان رجعت وانهزامنه حکم ایدر . صوکره مدافعه نامه‌سنی کورنجه عجبا نه‌دیر ؟

نقله توقف ایدن بر مسئله‌یی عقله توقف ایتدیرمك‌ده جهل مرکبك بر علامتی‌در . چونکه دلیل عقلی ونقلی ایله طلب اولنان مطالب اوچ قسمدر :

۱ — عقلاً اثبات ونفی ممکن اولمیان مطلبدر . بونی عقل کندی حالنه قالیرسه نه‌قبول ایده‌بیلیر ، نه‌رد ایده‌بیلیر . نته‌کیم ابا صوفیه جامع شریفی قبه‌سنك اوزرینه شو آنده برقوشك قونمش اولدیغی عقلاً اثبات اولنه‌مدیغی کبی رده اولنه‌ماز . بوکبی مطالب انجق نقل ایله اثبات اولنور .

مابعدی کله‌جك هفته

ازمیرلی

اسماعیل حقی

---

[۱] تأویل بابنده بومسأله دائر تفصیلات ویریله‌جکدر .

آبونه شرائطی

ممالك عثمانیه‌ده سنه‌لکی (٦٥)، آلتی آیلغی (٣٥) غروشدر .
ممالك اجنبیه‌ده سنه‌لکی (١٧)، التی آیلغی (٩) فرانقدر .

اداره‌خانه

باب عالی جاده‌سنده دائرهٔ مخصوصه

ایضاحات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلکه موافق آثار مع الممنونیه قبول اولنور. درج ایدلمه‌ین یازیلر اعاده اولونماز .

سبیل الرشاد

ایضاحات

رساله‌مزدن آلندیغی کوسترلمك شرطیله بتون یازیلر هر هانکی بر غزته‌طرفندن اقتباس اولونه بیلیر .

مکتوبلرك ، امضالرك واضح و اوقوناقلی اولمسی و آبونه صره نومروسنی محتوی بولونمسی لازمدر

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرك آدرسلرینك فرانسزجه‌ده یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندرلدیکی زمان نه‌یه دائر اولدیغنك واضحاً یازیلمسی رجا اولنور .

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته‌لق مجموعهٔ اسلامیه‌در .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

باش محرر
محمد عاكف

صاحب ومدیر مسئول
اشرف ادیب

اتبعون اهدكم سبیل الرشاد

عدد ٣٣٨ | ٢٨ جمادی‌الاخر ١٣٣٣ | پنجشنبه | ٣٠ نیسان ١٣٣١ | جلد ١٣

برلین خاطره‌لری

٥

بر آزده بجه‌یی ایسترمیسین بزم یافه‌یه ؟
آل ایشته : بر کونی ماتمسز اولمیان آسیا !
او اسکی معبد عرفان ، اومهد ابراهیم ؛
او ، شیمدی بوینی بوکولمش ، زواللی خاك یتیم !
زمان رشدینی آکدقجه آغلاسین طورسون ،
ایکیز وصایتی آلتنده انکلیزله روسك .
سولوك بکزلی وصیلر ، نه‌آمدیلر قانی ،
که حالی قالمادی آرتیق بیقاردیلر جانی .
بوتون خزائنی هندك ، اومحتشم یوردك ،
کیدرده حرصنی تسکینه اوچ شقی لوردك ؛
زواللی یرلی‌یی قیشلاق زمان زمان کیرر ؛
بو ، قان توکورمه‌یه باقسین .. او ، متصل سمیرر !
حقوق ملته حاکم دنی بر استبداد ..
حیاتی ، روحی صویولمش یغین یغین اجساد
ویررده هیچ قالمازسه هیچ می هیچ پاره‌سی ؛
طامارلرنده‌کی صوك داملهٔ‌نك کلیر صیره‌سی ،
که صاغلی طورمیه‌جق ، ایستر ایسته‌مز آقه‌جق ،
کیدوب افندیسنك دشمنیله چارپشه‌رق .
او ، جان آتوب ویره‌طورسون ؛ بیلیرمیسین بو ، نه‌دیر :
« اولورسه خدمت ایدر ؛ اولدوررسه خدمت ایدر ! »
یا چونکه هرایکی صورت لهنده جانینك .

شماله طوغرو چیقارسه‌ك ، وصی ثانینك ،
ترون رذیلی محجوب ایدن ، شناعتنی
کورورده ضبط ایده‌مزسین صدای لعنتکی .
نه طول براقدی ، نه اوکسوز اوغلان ییقیجی ..
ناصیل‌ده کسکین اهالی‌یه قارشی کور قیلیجی !
شئون جاریه‌دن کوی باصوب شهر یاقق ..
سفیلك اوردوسی‌قاتل ، حکومتیسه یاتاق !
حضرده صلحی تحسرله یاد ایدن تبعه
سورولدی سونکولر آلتنده حربه صوك دفعه ؛
ییقیلدی آرقه‌ده میلیونله بیکناهك اوی .
یتیم ایکیلتیسی‌در شیمدی ایکلده‌ن جوی !

دکلی برآناسین سن ؟ دکلی آلمانسین ؟
اوحالده فکر ایله وجدانه صاحب انسانسین .
اوحالده « آسیالیدر ، عرق باشقه‌در ... » دیه‌رك ،
بنات جنسك اولان امهاتی اینجیده‌جك
یابانجی طوری یاقیشماز سنك فضیلتکه ...
کل اشتراك ایدیویر شونلرك فلاکتنه .
که « یابلاشیلدیغی ، آرتار طورور سرور بشر ؛
کدرسه عکسنه : اورتاقله اکسیلیر . » دیرلر .

محمد عاكف

اسلامده فلسفه

١٠

سمعيات، عقليات، حسيات، ذوقيات

— كچن هفته‌كى مقاله‌نك مابعدى —

« بعض شافعيه وحنفيه‌نك مذهبى بويله دكلدر، بعض معتزله مذهبى بويله‌در ، بو مسئله حقنده اصوليون شويله سويلشلردر ، حنفيه‌نك دليلى بودر . حنفيه وشافعيه ملازمه بولونمديغنى بيان ايديورلر.. الخ » كبى دعاوئ اصوليه ، على العموم مسائل تاريخيه ، مسائل امور آخرت آنجق نقل ايله ، خبر ايله اثبات اولنور . شوقدركه احكام نقليه‌نك امكانى عقلاً ، وقوعى نقلاً ثابت اولور . چونكه عقلاً امكانى ثابت اولميان يعنى قواعد منطقيه مقتضاسنجه عناصر تصورانى آره‌سنده تناقض بولنان برشيئك عالم خارجيده بولونمسى ممكن دكلدر .

٢ — نقلك ، سمعك توقف ايتديكى مطالبدر . بوقسم آنجق عقل ايله اثبات اولنور . صانع عالمك وجودى، صفات جليله‌سى ، محمد المصطفى صلى الله عليه وسلم افندمز حضرتلرينك نبوتى كبى .

بوقسم اصلا نقل ايله اثبات اولنه‌ماز . اكر نقل ايله اثبات اولنسه بالعموم عقلانك رد ايتديكى دور لازم كلير .

٣ — بو ايكيسندن ماعدا اولان مطالب هم عقل ايله ، هم نقل ايله اثبات اولنور .

بوكبى مطالبده هم عقل ، هم نقل حجت قطعيه‌در . مسائل كلاميه‌نك برچوق جهتى بوكبى مطالبدندر .

مسائل رياضيه‌ده، مسائل فلسفيه‌ده نقل اصلا حجت اولماز. بلكه عقل حجتدر. يالكز مسائل فلسفيه‌ده « مقبولات » قبيلندن اوله‌رق ائمهٔ فلسفه‌نك قولى برحجت ظنيه اوله‌بيلور .

حادثات اجتماعيه‌ده ، وقايع تاريخيه‌ده عقل اصلا حجت اولماز، بورا‌ده يالكز نقل حجتدر . تاريخ علومده‌ده ، تاريخ شئونانده اولديغى كبى حجت انجق نقلدر . خبر صادق هرعلمه كوره مختلف اولور . شرعياتده خبر صادق: خبر رسول وياخبر متواتردر؛ ائمهٔ شريعتك قولى ده برحجت ظنيه‌در .

حسيات . — حسيات ، حساً ثابت اولان شيلردر . اليوم حواس سليمه‌نك اسباب علمدن اولديغنى انكار ايدن همان قالمامشدر . حس عامليه علوم طبيعتده حاكمدر. مسائل طبيعيه‌ده حجت انجق حس وتجربه‌در، عقل ونقل بوراده دليل اولماز .

يكى منطقده مصرح اولديغى وجهله هربر علمك كنديسنه مخصوص بردليلى، بربرهانى واردر، رياضيات وفلسفيات نظرى، طبيعيات حس وتجربه‌يى، تاريخ خبرى استعمال ايدر. بونك كبى اهل اسلامه مخصوص اولان علوم شرعيه هم نظرى، هم خبرى، هم تجربه وحسى استعمال ايدر . هربر علمك بر جنسدن اولان ادله‌يى استعمال ايتمكه قابليتى يوقدر . برعلمدن كندى حيطه‌سى داخلنده اولميان دليلى ايستمك، ياخود حيطه‌سى داخلنده اولان دليلى قبول ايتمه‌مك منطق بيلمه‌مك ، جهل مركبه آتيلمق ديمكدر .

ذوقيات . — حق اليقين ايله بيلنه‌ن ، بالذات بولنوب ، نفسنده تجربه ايديلان شيلردر. اهل معرفت واهل اراده‌نك[١]، اهل تصوفك دليليدر. فى الواقع « اتقوا فراسة المؤمن فانه ينظر بنور الله – رواه الترمذى » حديث شريفى ، صحيح بخاريده عمر الفاروق رضى الله عنه حقنده‌كى حديث مشهور الهامكده برحجت اولديغنى كوستريور. بدون النظر يعنى بطريق الالهام اولان معارف و علوم يقينيه‌نك حصولى اهل انظار آره‌سنده مختلف فيه ايسه‌ده حذاق اهل انظارك متقدمينندن كيا الهراسى ايله غزالى؛ متأخريندن رازى ايله آمدى بدون النظر معارف يقينيه‌يى قبول ايديورلر .

بطريق الالهام اولان معارف يقينيه اهل انظارك قبول ايتديكى معارف ضروريه‌دن معدود اوله‌جقدر . انجق « فالهمها فجورها وتقواها » نظم جليلى موجبنجه فجورى تقوادن آيرملى، اوهامى الهام بيلمه‌ملى. خاطرات شيطانيه‌يى واردات رحمانيه ظن ايتمه‌مليدر. چونكه سمعيات، وعقليات وحسياتده غلط بولنه‌بيلديكى كبى ذوقيات ووجدانياتده‌ده غلط واشتباه بولنه‌بيلير. بوخصوصده ميزان انجق كتاب وسنتدر .

مطالب يقينيه‌يى، حقايق كونيه‌يى تحصيل يولنده بولنان ناظرين ويا سالكينك رسول اكرم افندمز حضرتلرينك كتيرديكى شيئه اصلا مخالفت ايتمامه‌لرى شرط اعظمدر . بوقسه واره‌جقلرى محل ضلالت وغوايتدر .

بعضاً ناظر وياسالك بر دليل نقلى ايله ، ياخود دليل عقلى ايله ويا الهام ايله رسول اكرم صلى الله عليه وسلم افندمزك كتيرديكنه مخالفت ايتمك ايستر . بونك خطاسى شودركه دليل نقلى ظن ايتديكى دليل يا بر حديث موضوعدر ، ياخود اهل علم عندنده شايان احتجاج اولميان براثردر . دليل قطعى ظن ايتديكى دليل عقلى ده قياس فاسددر . الهام ظن ايتديكى وارداتده واردات رحمانيه دكل ، خاطرات شيطانيه‌در . عاقل اولان ناظر ويا سالك حكمده استعجال ايتمز؛ قياس فاسددن ، جهل مركبدن وعلائمندن اجتناب ايدر، شايان احتجاج اولميان احاديثى ترك ايلر، واردات وذوقياتى كتاب وسنته عرض ايدر . نظر شرعى ايله فجورى تقوادن تفريق ايدر. كرك بطريق العقل اولسون ، كرك بطريق النقل اولسون، كرك بطريق الذوق اولسون قبول ايتديكى بتون مدركاتنده كتاب وسنتى ميزان قيلار . كتاب وسنته اعتبار ايتمه‌مك ظن وهوايه اتباع

[١] كله‌جك مقاله‌ده اهل اراده طريق بيان اولنه‌جقدر .

ایتمکدرکه نتیجه‌سی ضلالت وغوایتدر. رسول اکرم افندمزك کثیر دیکی شیئه تمسك، کافه‌مدرکاتی کتاب وسنته عرض ایتمك صراط مستقیم اوزره کیدنلرك؛ بالعکس کتاب وسنتی هوا وهوس ایله، تشهی ایله تأویل وتغییر ایتمك‌ده ضلالت وغوایتده بولنانلرك طریقیدر.

ومن یهدی الله فماله من مضل ، ومن یضلل الله فما له من هاد

ازمیرلی

اسماعیل حقی

تصحیح. — سبیل‌الرشادك ٣٣٦ نومرولی نسخه‌سنك ١٨٥ صحیفه‌ده [« باطنه فیه الرحمة وظاهره من قبله العذاب » نظم جلیلنك عکسی اوله‌رق « ظاهره فیه الرحمة وباطنه من قبله العذاب » قول بلیغی ؛ « یقولون بالسنتهم مالیس فی قلوبهم » نظم جلیلی] دینه‌جك یرده سهواً [« ظاهره فیه الرحمة وباطنه من قبله العذاب » نظم جلیلی] دینلمشدر.

اسلام ومدنیت

١

دیانت اسلامیه‌یه معارض کچینلر قطع ید ، تحریم ربا کبی برطاقم مسائلی سررشته اتخاذ ایده‌رك اسلامده مقتضای عدالت وایجابات مدنیتله قابل تألیف اولمیه‌جق احکام موجود اولدیغنی استدلال ایدییورلر وبناءً علیه بومسئله انلره غایت کران وقبیح کلیور. آنلر دییورلرکه: اجتماعیون، حقوقیون بومسئله‌یی بشقه برنقطهٔ نظردن محاکمه وتدقیق ایدییورلر. آنلرك رأی وفکرینه کوره عقوبتدن یکانه مقصد زجر وتأدیب اولدیغنه کوره برجانی‌یی. حقنده بودرجه التزام شدت اولنمقسزین، طریق صلاحه ارجاع دائما تحت امکانده‌در. اساساً قصاص نه‌در؟ مقابله بالمثلدن عبارت دکلیدر؟ سؤالنی ایراد ایتدکدن صکره قلبلرندن فوران ایدن برحس طغیان سوقیله بوحکمك غایت چرکین وتحملفرسا اولدیغنی علناً ادعایه شتاب ایده‌رك، سارقك تربیه وطریق سداده سوق وارشاد صورتیله تصحیح حال وسیرتنه امکان وارکن بویله برحکمله تجزیه‌سی هیئت اجتماعیه میاننده‌ن چالیشه‌جق برالك اکسیلمسنه سبب اولور ... یولنده سرد مطالعات ایدییورلر.

بز بوراده کریوهٔ ضلالته صاپلانمش اولانلره برلمعهٔ هدایت کوسترمك امنیه‌سیله قطع ید حقنده‌کی حکم شرعینك متضمن اولدیغی اسراری بیان ایده‌جکز.

بوقبیل کیمسه‌لر علماء حقوق واجتماعیونك سوزلریله استشهاد ایدییورلر. حالبوکه بزهر ایکی صنف رجالك رأی ومذهبلری، مختلف فکرلری حقنده تدقیقات عمیقه‌ده بولندق. بوتدقیقاتمز بزی برنتیجه‌یه ایصال ایتدی‌که اوده اوروپا علمای فلاسفه‌سنك حکملری، منتسبین حقوقك سوزلری منحصراً ایچنده بولندقلری احوال وشئونك نتائجندن بشقه برشی دکلدر. چونکه مختلف برطاقم احوال واطوارك تحت تأثیرنده بولنمق، نفوس انسانیه‌ده ضروری اوله‌رق کندیلرینه خاص برطاقم انفعالات واو انفعالات ایله هم آهنك برطاقم اعتقادات تولید ایدرکه عوام وخواصك عقل وادراکاری هپ بوحادثات وجدانیه‌نك حکم وتأثیرینه منقاد اولور. اخلاق، قوانین، اجتماعیات، تاریخ، سیاست وامثاله متعلق آثارده تصادف ایتدیکمز یکی یکی فکرلر هپ بوانفعالات واعتقاداتك محصولاتیدر.

متمدن برامت آره‌سنده تأسس ایتمش نیجه قانون وارکه مدنیت وحضارت خصوصنده انکله هم رتبه اولان دیکر برامت نزدنده جای قبول وتطبیق بوله‌ماز. هله ظلم محضدن عبارت نیجه شیلر وارکه علماء تشریعك قول مجردلری، سیاسیونك تمایلات شخصیه‌لری اکا رنك قانونیت ویرمشدر.

بوراده مثال اوله‌رق حبس جزاسنی ـ درجاتی مختلف واسبابی متفاوت اولمقله برابر ـ مناقشه ایده‌لم: برانسان برتهمت، یاخود حقنده لاحق اولان برحکم قانونی طولاییسیله موقتاً ویا مؤبداً حبس ایدیلیور، دکلمی؟ اوله‌بیلیرکه بوآدم عائله‌سی نزدنده عاجز بدر ووالده‌سنك، دائرهٔ محرمیتنه آلدیغی زوجه‌سنك، بیچاره یاورولرینك تأمین کفافنه کفایت ایده‌بیله‌جك برشی براقامشدر. شمدی بوآدم، جزاسنك استلزام ایتدیکی مدتی محبسده اکمال ایده‌جك، فقط آچلق یا او بیچاره عائله‌نك قاننه کیره‌جك، یاخود ایچلرندن بعضیلرینی تدارك اسباب معیشت اندیشه‌وغائله‌سی فحش، سرقت، حیله، تزویر کبی انواعی غیر محصور برطاقم تدابیره مراجعت مجبوریتنده براقه‌جق. برمملکتك حبسخانه‌لرنده بویله قرق بیك نفوسك محبوسیتی فرض ایدرسه‌ك بونلرك

آرقه‌لرنده هيچ اولمازسه يكرمی بيك عائله‌نك وجودينی تسليم ايتمك ضرورتنده قاليرزكه بو انديشهٔ معيشت كنديلرينی اورادن اورايه سوروكله‌يور ؛ ضرورات حيات جسملرينه، عقللرينه ديله‌ديكی كبی حاكم اوليور، هپ بو حاللرده ارزاق واحتياجات سائره‌لرينك قوامی اولان رئيسلرينك محبوسيتيله يكانه استنادكاهلرندن محروم قاله‌لری سبب اوليور .

شوراده برسؤال ترتب ايديوركه : حبسدن مقصد، تأديب واصلاح، ياخود متهمی برائت ويا مجرميتی تبين ايدنجه‌يه قدر توقيف دكلميدر ؟ اويله ايسه برمنفعت الده ايتمك ايچون مضرات عديده‌نك احداثی نصل تجويز اولنه‌بيلير ؟ برانسانك بويله برمقصدله لزوم توقيفی تسليم اولنه‌بيلير. لكن اركان عائله‌سنی تشكيل ايدن برطاقم بيچاره‌لرك مدار حيات وبقاسی اولان سرمايه‌سنی مصادره‌يه قائل اولمق تسليم اولنه‌بيله‌جك شيلردنميدر ؟ محكمه حبس قرارنی ويرير، محكوم عليه‌زندانلرك تا اعماقنه ايندريليرر . بوكمسه‌يی ارتكاب ايتديكی افعال سيئه‌دن منع وزجر، تأديب واصلاح ، ناسی برمدت شرندن وقايه ايتمك ايچون على العاده اختلاطدن منع ايتمك كافی كليورمی ؟ اويله ايسه او آدمك سرمايهٔ حياتی اولان سعی وعملندن استفاده‌سنه حائل اولوب بعض وقتلر اقتحام سعيدن منع، ياخود كسب وعمل خصوصنده سربستانه مماثلتله انی يول ياپمق، بنا انشا ايتمك ويا طوقومه‌جيلق ، دولكرلك، تيمورجيلك كبی كندی اختصاصی داخلنده‌كی صنايعدن برنده جبراً استخدام ايده‌رزده برنوع سرمايهٔ تجارت اولان سعينه مقابل اكمال مدت ايدنجه‌يه قدر مقاومت بدنيه‌سنی تأمين وحياتنی محافظه‌يه كفايت ايده‌بيله‌جك برقاچ لقمه‌دن بشقه كنديسنه هيچ برشی ويرمه‌يز .

واضع قانون اولانلرك هيئت اجتماعيه‌نك اصلاح حال وشاننه خدمت ايتمك زعميله وضع ايتدكلری بويله برقانونك موافق عدالت اولديغنه قائل اولمق هيئت اجتماعيه‌يه قارشو صريح برظلم وانك حقوقنه تجاوز دكلميدر ؟ هايدی جانی‌يی زندانه آتمق حقنی حائز اولسونلر . فقط انك مالك اولديغی اراضی ، عقار ، حيواناتی مصادره ايتمكه كنديلرنده نصل برصلاحيت كوره‌بيليورلر ؟ بوقدر صلاحيته مالكيتلرينی ادعا ايتميورلرسه محبوسيتك التون، كموش، عروض واعيان سائره‌دن قيمتی دون اولميان سعی وعمللرينی نه‌يه استناداً مصادره ايده‌بيليورلر ؟ محبوسينه اثنای توقيفلرنده ايشله‌دكلری ايشلر ايچون مناسب اجرتلر تخصيص ايتمك ، ياخود كيريده براقدقلری عاجز ودرمانده عائله‌لرينه ، مساعئ معنويه‌لرينه مقابل ، تلافئ ضرورت واحتياجلرينه مدار اوله‌بيله‌جك برشی ويروب رئيس عائله‌لرينك وواسطهٔ معيشتلرينك مفقوديتندن متولد برضرورت الجاسيله انسانلر آره‌سنده آلت شروفساد اوله‌بيلمه‌لری احتمالنی برطرف ايتمك بروظيفه دكلميدی ؟ بونی مدنيت وحضارتك اوج بالای تكامله ارتقا ايتديكی ادعا اولنان بويله برزمانده، علماء حقوقك وظيفهٔ تشريع نامنه ياپمش اولدقلری شيلره برمثال اوله‌رق ذكر ايديورز . بوقسه ارباب بصيرته هروقت ايچون مختلف مملكتلرده موضوع احكام قانونيه آره‌سنده نظر عبرت وامعانی جالب بك چوق شيلر واردر .

بوبابده دها واضح برفكر ايدنمك ايسته‌ينلر آتيده‌كی مثاللری نظر تأمله آلسونلر :

۱) برهندلی تابعيت عثمانيه‌يی احراز ايدر ايسه مادی بالجمله حقوق مدنيه‌دن محروم اولور . ازجمله ابوينه وارث اوله‌ماز .

۲) برعثمانلی انكليز مستملكاتنده آغير اقنجه التون بهاسنه اولسه‌ده برقاريش يره مالك اوله‌بيلمك حقنی حائز دكلدر .

۳) قوانين مصريه‌ده حكومت محليه‌يه اهانت جائز دكلدر . بوكلمه‌نك ضمننده هرنوع انتقادلر ، دقيق حسابلر مندمجدر .

٤) فرانسه‌ده مثلا بسيط برطاقم شرائط تحتنده زنا مباحدر. انكلتره‌ده ايسه رسماً وبلاقيد وشرط ممنوعدر .

٥) محاكم عسكريه عسكردن فرار ويا اختفا ايدنلرك اعدامنه حكم ايدر. عينی زمانده ارزاق عسكريه نقليانده اهمال ومسامحه ايدنلر عينی جزايه دوچار اولورلر .

٦) محاكم سارقلری مختلف صورتلرله تجزيه ايدر . ايلك دفعه سارق حقنده برحكم ويرير، صكره اسباب مشدده‌يی نظر اعتباره آله‌رق جزالری تضعيف ايدر .

بو وبوكا مماثل برطاقم احكام قانونيه‌يی افكار منوره اصحابی جدی برصورتده تدقيق ومحاكمه ايتدكجه، قوانين وضعيه‌نك ضعف، اختلاف، عدم تناسب ، مصلحت عامه‌يه عدم توافق و ـ قواعد عدل وانصافه دكل ـ برطاقم اساسات سياسيه‌يه ابتنا كبی حالات ايله معلول اولديغنی قولايلقله ادراك وتقدير ايده‌بيليرلر .

بيلمم كه علم النفس اربابی ، اسباب مشدده‌دن عد ايديلن تكرر جرم نتيجه‌سنده تضعيف عقوبت مسئله‌سنه نه ديه‌جكلر؟ انلركه برفملك ملكات راسخه وقصد والتزامه مقرون اولمقسزين انسانده صادر اولان عادات شكلنه تحول ايدنجه‌يه قدر تزايد وتكرر ايده‌بيله‌جكنی بيان وبونك ايچون كتابلرنده برچوق مثاللر سرد واتيان ايديورلر . بر شخص فرض ايدهلم كه سرقتی اعتياد ايدنمش . بوفعلی ارتكاب ايتمك ايچون جبر نفسه احتياج حس ايتمديكی كبی بونكله مهم برضرر ايقاع ايتمكه متمايل ده دكل. حتی باكه‌ده ياپديغی بعض افعالی، كنديلرنده ملكهٔ

راسخه حالنه انقلاب ایدن کمسه‌لر کبی، شعورسز اوله‌رق یاپیور . بویله بر کمسه حقنده علماء نفس عقوبتك تخفیفنه‌می ، یوقسه تضعیفنه‌می قائل اولورلر ؟

علم النفس اربابنه لایق اولان ، جزانی تشدید وانی صوك مرتبه‌یه ایصال ایتمك ضرورتنی جنایتك ایلك دفعه ارتکاب ایدلدیکی زمان حس ایتمك دکلیدر؟ تا که بوصورتله جنایته تصدی اسبابی اساسندن قطع ومجرم بویله بر سیئه‌یی تکرر دوشونجه‌سندن ابعاد ایدیلسون‌ده بو فضیحه کندیسنده عادت وملكهٔ راسخه حکمنی آلمسون .

اوت اساتذهٔ علم النفسه لایق اولان: جرائم، عادت حکمنه وتأثیر انفسه تبعاً ایقاع ایدیلان بر ملکه حکم وماهیتنی اکتساب ایتدیکی زمان عقوبتك تشدید وتزییدینه بر فائده اولمدیغنی بزمله برابر تسلیم واعتراف ایتمك حقشناسلغنی کوسترمکدر .

علمای اخلاقه مناسب اولان‌ده شودر: ایلك دفعه بر جرم ایقاع ایدلدیکی زمان عقوبتك تخفیفی مجرمی ارتکاب ایتدیکی جرمی استخفاف ایتمك وانك اوزرینه ترتب ایده‌جك جزایه اهمیت ویرمه‌مك کبی معکوس بر نتیجه ویره‌جکنی ، جزادن قورقامه‌نك‌ده آتیاً تکرر جرمك اك مهم سائقلرندن بولندیغنی تقدیر وبیان ایتملیدر . بو اساس قبول ایدیلنجه عجبا اعتیاد جرم اسباب مشدده‌دن اوله‌بیلیرمی ؟ مدنیتك اك یوکسك مرتبه‌لرینه ترقی ایتمش اولان مختلف اقوام آره‌سنده موضوع اولان قوانینی تدقیق ایتدیکمز زمان آره‌لرنده اویله مباینتلر بولیورزکه بو قانونلرك وضعی خصوصنده نه‌کبی شیلره استناد ایدلدیکنی، قواعد عدل وانصافه ومصالح ناسه اوفق اولان اساسانه‌می، یوقسه هر امتجه کندینه خاص اولان اسبابه‌می رعایت ایدلدیکنی بداهةً کوستریور. او اسباب ایسه هر مملکتده سرمایه ونفوذ اصحابندن عبارت اولان اشراف وحکامك تعقیب ایتدکلری سیاسی غایه‌لردن عبارتدرکه پارلمنتولرك، مجالس اعیانك، شورای قوانینك موجودیتنه رغماً امتلرك عزم واراده‌لری او غایه‌لرك حصول وتحقق اوکنده بر وضع انقیادکار آلمغه محکومدر .

عبدالعزیز چاویش .

سیاست شرعیه

۵

مصالح مالیه

(ایلك فصلده بیان ایتدیکمز اوزره امانات ایکی قسمدر : برنجیسی مصالح امته عائد امانات‌درکه بونلرك ناصل ادا ایدیله‌بیله‌جکنی ایضاح ایتمشیدك . شیمدی ایکنجی قسمی سویلیه‌جکز .)

امانانك ایکنجی قسمی مصالح مالیه‌در . نته‌کیم جناب حق دیون حقنده « فان امن بعضکم بعضاً فلیؤد الذی أؤتمن أمانته ولیتق الله ربه » بویوریورکه مآل کریمی « اکر بر بریکزه امین اولورسه‌کز امنیت ایدیلان کیمسه امانتی تأدیه ایتسون وبوخصوصده ربی اولان اللهدن اتقا ایلسون . » دیمکدر .

بو قسمه اعیان ایله دیون خاصه وعامه داخل اولور : ودیعه‌لری، شریکك ، موکلك ، مضاربك اموالی ، مال یتیمی ، مال وقفی وامثالی رد کبی . ثمن بیع ، بدل قرض ، صدقات نساء (قادینلرك مهرلری) ، اجور منافع وامثالی کبی دیونی ایفا دخی بوراده داخلدر .

جناب حق فرقان حکیمنده « ان الانسان خلق هلوعاً : اذا مسه الشر جزوعاً واذا مسه الخیر منوعاً ، الا المصلین الذین هم علی صلاتهم دائمون و لذین فی اموالهم حق للسائل والمحروم ... (الی قوله) والذین هم لاماناتهم وعهدهم راعون . » بویوریورکه مآل منیفی الله اعلم شویله‌در : « انسان هلوع اوله‌رق یارادیلمشدر : کندیسنه شر اصابت ایدرسه پایغره قوپاریر خیره مظهر اولورسه امساك ایدر . آنجق صلاته مداوم اولانلر ایله माللرنده سائل وبیوایه‌لره بر حق آییرانلر ... (الی قوله تعالی) امانت وعهدلرینه رعایتکار اولانلر مستثنادرلر . » ینه دیکر بر آیت کریمه‌ده جناب حق بویوریورکه : « انا انزلنا الیك الکتاب بالحق لتحکم بین الناس بما اراك الله ولا تکن للخائنین خصیماً = بز سکا کرچك بو کتابی انسانلر آره‌سنده جناب حقك سکا کوستردیکی وجهله حکم ایده‌سك، دیه کوندردك ، خائنلری مدافعه‌ده بولونمه . »

علیه الصلوة والسلام افندیمزده : « أد الامانة الی من ائتمنك ولا تخن من خانك = سکا امنیت کوسترنه امانتی ادا ایت ! سکا خیانت ایدنه سن‌ده خیانت ایتمه ! » بویوریور . بوده ینه او رسول ذیشانك قول عالیسی‌در : « المؤمن : من امنه المسلمون علی دمائهم واموالهم . والمسلم : من سلم المسلمون من لسانه ویده . والمهاجر : من هجر مانهی الله عنه . والمجاهد : من جاهد نفسه فی ذات الله = مؤمن اودرکه : مسلمانلر جانلری ، ماللری خصوصنده اوندن أمین اولورلر . مسلم اودرکه : دیلندن والندن مسلمانلر سالم اولورلر . مهاجر اودرکه : الله تعالانك نهی ایتدیکنی ترك ایدر . مجاهده اودرکه : ذات کبریا اوغورنده نفسیله مجاهده ایدر . » بو ، حدیث صحیحدر ، بر قسمی « صحیحین » ده ، بر قسمی‌ده ترمذینك « سنن » نده مذکوردر. ینه علیه الصلاة والسلام افندیمز بویوریورکه : « من أخذ اموال الناس

یرید أداها أداها الله عنه . ومن اخذها یرید أتلافها أتلفه الله» (رواه البخاری) = هرکیم ناسك اموالنی ادا ایتمك نیتیله آلیرسه الله اواموالی اونك طرفندن تأدیه ایدر . هرکیم اموال ناسی اتلاف ایتمك مقصدیله آلیرسه الله اوآدمی اتلاف ایدر . »

جناب حق حقه موافق برصورتده آلنان امانتك اداسنی واجب قیلنجه .. غصب ، سرقت ، خیانت وبوقبیل ظلملرله آلنان امانتكده صاحبنه اداسی واجب اولهجنی شبههسزدر . علیه‌الصلوة والسلام افندیمز حجةالوداع خطبه‌سنده شویله بویورمشلردی : « العاریة مؤداة والمنحة مردودة والدین مقضی والزعیم غارم ، انالله قداعطی کل ذی حق حقه فلا وصیة لوارث »

بوقسم امانات هم اولی‌الامره ، هم رعیه‌یه شاملدر . بونلردن‌هر بری دیکرینه قارشی اداسی واجب اولانی ادا ایتملیدر . کرك صاحب حکومته ، کرك نائبنه واجب اولان : هرصاحب حقك حقنی ویرمکدر . ترك اموالی (ویرکولری) جبایت ایدن مأمورین حکومته ، کرك اهالی‌یه‌ده واجب اولان : صاحب حکومته ویرکلی ایجاب ایدنی تأدیه ایتمكدر .

رعیه‌نك ، مستحق اولمدیغی برشیئی ولاة اموالدن ، خزینه‌دن ایسته‌مه‌یه اصلا حق یوقدر . رعیه استحقاق‌اولمدیغی برشیئی ایسته‌مه‌یه قالقارسه شوآیت جلیله‌نك ماصدقنه داخل اولور : « ومنهم من یلمزك فی‌الصدقات فان اعطوا منها رضوا وان لم یعطوا منها اذاهم یسخطون . ولو انهم رضوا ماآتاهم الله‌ورسوله‌وقالوا حسبنا الله سیئوتینا‌الله‌من فضله ورسوله انا الی‌الله راغبون . انما الصدقات للفقراء والمساکین‌والعاملین علیها والمؤلفة قلوبهم وفی‌الرقاب والغارمین وفی سبیل‌الله وابن‌السبیل فریضة من‌الله والله علیم حکیم . »

کذلك صاحب حکومته ایفاسی واجب اولان‌حقوقی — اوصاحب حکومت ظالم دخی اولسه — ادا ایتمه‌مه‌یه رعیه‌نك حقلری یوقدر . زیرا علیه‌الصلاة والسلام افندیمز بویله بویورمشلردر . نته‌کیم حضور سعادتلرنده ولاة امرك ظلمندن بحث اولونجه « أدوا الیهم الذی لهم فان‌الله سائلهم عما استرعاهم = سز اونلره حقلری نه‌ایسه ویریکز . زیرا الله محافظه‌سنی کندیلرندن طلب ایتدیکی شیئی البته اونلره صوره‌جقدر . » « صحیحین‌ده ابی هریره رضی‌الله عنه علیه‌الصلاة والسلام افندیمزدن شویله برحدیث شریف روایت ایدیور : « کانت بنو اسرائیل تسوسهم الانبیاء کلما هلك نبی خلفه نبی . وانه لانبی‌بعدی وسیکون خلفاء ویکثرون . قالوا : فما تأمرنا ؟ قل : أوفوا ببیعة الاول فالاول ، ثم أعطوهم حقهم ، فان الله سائلهم عما استرعاهم = بنی اسرائیلك امر سیاستی پیغمبرلرك الده ایدی . بر پیغمبر وفات ایدنجه دیکری آکا خلف اولوردی . بندن صوکرا ایسه پیغمبر یوقدر ، خلیفه‌لر اولاجقدر وچوغاله‌جقدر ... حاضر اولانلر : — اوحالده بزه نه ایله امر بویورورسکز ؟.. دیه صوردیلر . رسول ذیشان افندیمز بویوردیلرکه : — صره ایله هبسنه بیعت وحقلرینی ادا ایدك . الله محافظه‌سنی طلب ایتدیکی شیئی البته‌ اونلردن صوره‌جقدر . »

ینه صحیحینده ابن مسعود رضی‌الله عنه علیه‌الصلوة والسلام افندیمزدن روایت ایدیور : « قال رسول‌الله صلی الله علیه‌وسلم : انکم سترون‌بعدی أثرة وأموراً تنکرونها . قالوا : فما تأمرنا یارسول‌الله ؟ قال : أدوا الیهم حقهم واسألوا الله حقکم = بندن صوکرا سز استبداد وحق شکنلکله دیکر یکنمیه‌جککز برطاقیم احوال کوره‌جکسکز !.. بونك اوزرینه — یارسول‌الله ! وحالده بزه نه امر بویوریورسکز ؟. دیه صوردیلر . علیه‌الصلوة والسلام افندیمز بویوردیلرکه : — اونلرك (ولاة امرك) حقلرینی اونلره ویرك ، کندی حقلریکزی‌ده اللهدن ایسته‌یبك . »

مصالح مالیه‌یی اداره‌ایدنلر ، اموال‌مسلمینی‌اویله برصاحب‌ملکك کندی مالنده‌کی تصرفی کبی — کیفلرینه کوره تقسیم ایده‌مزلر . چونکه اونلر امیندرلر ، نائبدرلر ، وکیلدرلر ، یوقسه مالك دکلدرلر . علیه الصلاة والسلام افندیمز بویوررلرکه : « انی والله لا أعطی احداً ولا أمنع احداً وانما أنا قاسم أضع حیث أمرت = الله قسم ایدرم که بن کیمسه‌یه برشی ویرمیورم وکیمسه‌دن برشی منع ایتمیورم . آنجق‌بن‌تقسیم ایدییورم وامر اولوندیغم یره ویریورم . » بخاری ابی هریره رضی‌الله عنهدن بونك کبی برحدیث شریف روایت ایدییور .

ایشته رسول رب‌العالمین خبر ویریورکه : ویرمك ، یاخود ویرمه‌مك — کندی مالنده متصرف اولان کیمسه‌نك ودیله‌دیکنه ویروب دیله‌دیکنه ویرمه‌ین ملوکك یابدقلری کبی — کندی اراده‌سنه ، کندی اختیارینه تابع دکلدر . کندیسی آنجق اللهك برقولی‌در . اونك‌امریله اموالی تقسیم ایدر ، و للهك امر ایتدیکی یره ویرر .

حضرت عمر بن الخطاب رضی‌الله عنه حضرتلرینه بری کلوب دیمش‌که : « یا امیرالمؤمنین ! اللهك مالندن برآز نفقه‌کی فضله‌لشدیرسه‌ك نه اولور ؟. » حضرت عمرده جواباً : « بو نه‌یه بکزر بیلیرمیسك ؟ طقی سفره چیقان برجماعتك ، پاره‌لرینی طوپلایوب کندینی انفاق ایتمك اوزره برینه تسلیم ایتملری کبی‌در . بوآدمه اومالدن کندیسنه آییرمق جائز اولورمی ؟ » دیمش .

ینه بردفعه حضرت‌فاروقه پك‌چوق‌خمس مال کتیرمشلر . حضرت عمر : « آکلاشیلیورکه جماعت امانانی بومعتمدلره‌تماملیه‌تأدیه‌ایتمشلر ... » بویورمش . بونك اوزرینه حاضروندن برقسمی : « سن اللهك‌امانتی

تأدیه ایتدیکك ایچون بونلرده امانتی سکا تأدیه ایتدیلر. اگر سن امانته خیانت ایده‌یدك ، اونلرده اویله یاپارلردی . » دیه جواب ویرشلردر.

شونی‌ده بیلمك گرکدرکه اولی‌الامر چارشویه بکزر : اوراده نه چرسه اوکتیریلیر . حضرت عمر بن عبدالعزیز رضی الله عنه بویله دییور . اگر اوراده صدق ، بر ، عدل ، امانت رواجده ایسه بالطبع بونلر کتیریلیر . یوق ، اگر کذب ، فجور ، ظلم ، خیانت رواجده ایسه بونلر کتیریلیر . ولی‌الامره واجب اولان : مالی حلالندن آلمق ، حقیله صرف ایتمك ، مستحقندن منع ایتمه‌مكدر .

حضرت علی بن ابی طالب رضی الله عنه بعض نائبلرك ظلم ایتدیکنی ایشیتدکجه : « یاربی ! بن اونلره نه خلقه ظلم ایتملرینی امر ایتدم ، نه‌ده سنك حقکی ترك ایتملرینی . » دیردی .

مترجمی : عمر رضا — شیخ الاسلام

احمد ابن تیمیة الحرانی

شئون

ائتلاف مثلثه قارشی جهاد اسلام

چناق قلعه :

تبلیغات رسمیه :

٢٣ نیسان : چناق‌قلعه جبهه‌سنده دون آری‌بورنده‌کی دشمنك صول‌جناحنه اجرا ایدیلن تعرضده دشمنك برطابوری محو ایدلمش ویك‌محکم آوجی‌مترسلرندن برقسمی ضبط ایدیله‌رك ایکی‌یوزدن فضله تفنك ایله برماکنه‌لی [مترالیوز] اغتنام اولونمشدر . کذا دون آقشام « سدالبحر » ه قارشو یاپیلان حرکاتده انکلیزلره پك بیوك تلفات ویردیرلمشدر . کلیتلی جبخانه‌سیله برابر اوچ ماکنه‌لی تفنك[مترالیوز] دها اغتنام ایدیلدی . بوکونه‌قدر اغتنام اولونان ماکنه‌لی تفنکلرك [مترالیوز] عددی اونه بالغ اولمشد .

٢٤ نیسان: چناق‌قلعه جبهه‌سنده: آری بورنده دشمن اسکی‌وضعیتنده‌در. جنوبده سدالبحر منطقه‌سنده دشمن ، دون اوکله‌دن‌اول سفائن حربیه حمایه‌سنده تعرض ایتمك ایسته‌دی . محاربه اوکله‌دن صوکره کیچ وقته قدر لهمزده دوام ایتمش وبعده مقابل تعرضلریمز قارشوسنده دشمن تلفات عظیمه ایله اسکی اخراج منطقه‌سنه پوسکورتولمشدر . صول جناحده برقسم قوتمز سدالبحر اسکله‌سنه قدر ایلریله‌مش وفرار ایدن دشمن آرقه‌سندن بومبالر یاغدیرمشدر .

٢٥ نیسان : چناق قلعه جبهه‌سنده آری بورنی وسدالبحر جوارنده‌کی دشمن قطعاتی مساعد وضعیت قزانمق هوسیله ـ ومحفاتبلیغ رسمیلرنده‌موفقیتله ایلری یورودکارینه بروسیله اشعار اولنق اوزره ـ دائماکی آتشلری حمایه‌سنده اجراسنه تشبث ایتمکده اولدقلری تعرضلر هردفعه‌سنده تلفات عظیمه ایله ساحل موضعلرینه وسپرلرینه قدر پوسکورتولمکده‌در . اولکی کیجه آری بورنده صاغ جناحدن برقسم قوتمز دشمنك آوجی سپرلرینه کیره‌رك بیکه یقین استحکام آلاتندن قازمه وکورك اغتنام ایتمشلر وبورادن دشمنك ارزاق دپولریله اخراج اسکله‌لرینی آتش التنه آلمشلردر . دشمنك دوم دوم قورشونلری استعمال ایتدیکی والده ایدیلان تلسز تلغراف مخابراتندن یاره‌لیلریمزك اجتماع محللرینه صورت مخصوصه‌ده طوپچی‌آتشی اجرا ایلدکلری تحقق ایتمشدر .

٢٦ نیسان : چناق قلعه جبهه‌سنده : دشمن دونتماسنك بوغازه قارشی برتشبثی کورلمیور . یالکز سدالبحر جوارنده‌کی دشمن ، عقیم قالان تعرضلرینی دون دخی بر چوق تقویه قطعاتی یاردمیله تجدیده تشبث ایدرك محاربه کیجه یاریسنه قدر دوام ایتمش ونتیجه‌ده عظیم تلفات ایله ینه اخراج محللری جوارینه پوسکورتلمشدر .

٢٧ نیسان : چناق قلعه‌جبهه‌سنده آری بورنده دون کیجه دشمنك درت دفعه اجرا ایلدیکی مأیوسانه تعرضلری سونکو هجوملریمزله تماماً طرد ایدلمشدر دشمن ، بو تعرضلرنده بیوك تلفاته دوچار اولدی وتخمیناً اوچ طابورلق قوتی محو ایدلدی . کلیتلی مجروحلرینی بوکون اوکلده طوغری یدرپی کمیلره نقل ایتدکلری کورلمشدر . جنوبده سدالبحرده ایسه دونتماسنك آتشلری یاردیمیله دکز ساحلندن‌یاپدیغی تعرض قطعاتمزك مقابل تعرضلری ایله تأثیرسز براقلمشدر .

٢٨ نیسان : چناق قلعه جبهه‌سنده دشمنك دکزدن برتشبثی اولمیور . قره‌جهتندن دون بویوك تلفاتله عقیم قلان تعرضلری اوزرینه بوکون دشمن جدی برحرکتده بولنه‌مامشدر .

٢٩ نیسان : چناق قلعه جبهه‌سنده مهم برحرکت یوقدر . خفیف پیاده وطوپچی آتشلری دوام ایدییور . برقسم طوپچیلریمز آری بورنده دشمن کمیلرینی واسکله محللرینی آتش آلتنه آلمش کوچك بردشمن مفرزه‌سنك بر طوپچی آتشمزك تأثیریله اسکله‌لرینه طوغری پریشان دوکولدیکی کورلمشدر . [«ئه‌میلا قاپل] انکلیز زرهلیسی اولکی کون بوغاز مدخلی جوارنده اناطولی قسمنده‌کی بطاریه‌لریمزه تأثیرسز انداختی صره‌سنده درت مرمی اصابتی اوزرینه کیری چکیلمشدر .

قافقاسیه :

٢٥ نیسان : قفقاس جبهه‌سنده وضعیت عمومیه غیرمتبدلدر . اوالی استقامتنده دشمنك تعرضلری بیوك ضایعات ویردیریله‌رك طرد ایدلمشدر . وضعیت مساعد برصورتده انکشاف ایتمکده‌در .

٢٩ نیسان : قفقاس جبهه‌سنده اولتی حوالیسنده دشمنك برقاچ کوندرفائق قوتلرله ایلری قطعاتمز اوزرینه اجرا ایلدیکی تعرض تمامیله طرد ایدلمش ومقابل تعرضلریمزله جواره حاکم تپه‌لر دشمندن ضبط اولنمشدر .

آذربایجانه :

٢٥ نیسان : آذربایجانده (دیلمان) حوالیسنده‌کی مفرزه‌لریمز ١٦ و١٨ نیسانده ومتباقی کونلرده روسلره قیصه تعرضلر وباصقینلر یاپمشلردر . بوباصقینلرده دشمن اهمیتلی ضایعاته دوچار ایدلمش ومفرزه‌لریمز ترتیبات عمومیه داخلنده‌کی وظیفه‌لرینه موفقیتله دوام ایتمکده بولنمشدر .

٢٤ نیسان : آذربایجان داخلنده‌کی سیار مفرزه لریمز ایله روس قوتلری آراسنده « دیلمان » جوارنده اهمیتسز مصادمه‌لر اولمقده‌در.

حقوق مطبعه‌سی — ح. اشرف ادیب

اتحاد اسلام ٩٩،٩٧،٣٧،٧٩
اتحاد اسلام سياستنك منافع عظيمه‌سی ٤٦
احوال عموميه‌يه برنظر ١٢٥
اردولرده حس دينی ٣٠
اسكندريه‌يی بومباردمانی واشغالی ٥٩
اسلام دشمنلری نه‌يوزله مسلمانلردن صداقت بكله‌يورلر ٤٣
اسلامده فلسفه ٢٠٤،٢٠٠،١٨٤،١٧٦
اسلامك ظفر كونی‌در . سوزلی ٦١
اسلام مجموعه‌سندن بررجا ١١٤
اسلامده جنسيت وقوميت يوقدر ٩٩
اسلام ومدنيت ٢٠٥
اطاعت ١٠١
افغانستان بوتون غوامض احواله واقفدر ٦٣
افغانستان بوكونكی مرتبه‌يه تاصيل يوكسلدی ٧
افغانستانك حربه اشتراكی مجبوريدر ٤٥
افغانستانك هندستانی استيلاسی قريبدر ٢٤
الاقصرده (شعر) ١٠٣
الحق يعلو ولا يعلى عليه ١١٤
الشعب ٧١
الواح انتباه ١٤١
« ان تستفتحوا فقدجاءكم الفتح » ١
« انفروا خفافاً وثقالاً ....» تفسير ٩
انما المؤمنون اخوة ٩٥
انكليز سياستنك سقوط عظيمی ١٧١
انكليزلر : شرقده سياه بقعه ٦
اويان (شعر) ١١١
ايران حالا‌می بيطرف طوره‌جق ١٢٥
ايرانده جهادك تأثيراتی ٨٣
ايران عالم اسلام آره‌سنده برحائل‌می قاله‌جقدر ١٢٥

ب

بدعت ضلالت، بدعت غير ضلالت ١٧٨
برخرستيان دولتی خليفهٔ اسلام ايله تاصيل اتفاق ايده‌بيليرمش ؟ ٤٥
براين خاطره‌لری (شعر) ٢٠٣،١٩١،١٨٣،١٧٥،١٦٧
بوسنه‌ده اعلان جهاد ٨٤
بوتون عالم اسلام حال انتباه وقيامده‌در ١٠٩

ج ، چ

جنسيت وديانت اسلاميه ٩٥
جنكيز حقنده برسؤال وجواب ٩٣،٨٥
جهاد اعلای كلمة الله ايچوندر ٧١
جهاد اكبر ـ تبوك سفر هايونی ٣٤
جهاد اكبر حقنده بياننامهٔ حضرت خلافتپناهی ١٤
جهاد اكبر حقنده مجلس عالی علمينك بياننامه‌سی ١٩
جهاد اكبرك اهميت وعظمتنی اكلاتمق مطبوعات ايچون برو جيبه‌در ١٥
جهاد اكبر ـ ملت مسلحه ٢٦
جهاد حقنده احاديث شريفه ١١،١٧،٢٥،٣٣، ٤١،٥٠،٥٧،٦٥،٧٤،٨٠،٨٨،١٠٥،١١٣،١١٩، ١٣٥،١٥١،١٨٤
جهاد خاطره‌لرندن : بركنتيهٔ اجلال ١١٥
جهاد مقدس وعالم اسلام ١٣٧
جهاد ميدانلری علمای عظامی بكله‌يور ١٢٠
جهادك اوروپا مطبوعاتنده‌كی انعكاساتی ٤٥
جهادك حقيقتی ، نتيجه‌سی ، غايه‌سی ، حكمی ، ١٨
جهادك حكمت وقدسيتنی خرستيانلر بيله تقدير ايديور ١٠٨
جوازك احكام شريعتدن اولوب اولمديغی ١٢٨ ، ١٣٥ ، ١٤٤ ، ١٥٢
چناق قلعه بومباردمانی وتأثيراتی ١٣٣

ح ، خ

حرب عمومی ٣١
حسيات ٢٠٤
حضرت ابوبكرك اردو قوماندانه وصيت حكيمانه‌سی ١٣٧
حضرت عمر افنديمزك اردو قوماندانه امرنامهٔ خلافتپناهيلری ٤٢
خلافت عظمانك شوكت وقدرتی تظاهره باشلادی ٦٩
خلافت معظمهٔ اسلاميه حقنده انكليزلرك هذيانلری ١٥٩
خيبر فتحی ٥٢،٥٧

د ، ذ

دارالخلافه قاپوسنده صارقندبلق ايدن خارسزلر ١٥٦
دشمنلر ، بويوندورقلری التنده‌كی مسلمانلری تاصيل اداره ايديورلر : بالانجيلق ، رياكارلق ! ١٦٢
ديش فرجه‌لری نه‌دن اهمال اولونيور ٩٣ ، ١٣٤
ذوقيات ٢٠٢

ر

رسمی ايران حالا‌می سكوت ايده‌جك ١٢١

س

سمعيات ٢٠٢
سياست اسلاميه ١٦،٤٦
سياست شرعيه ١٦٠، ١٦٩، ١٨٠
سودان مسئله‌سی ١٢٣

ش

شرق ايشه قاريشيور ١٧٢
شيخ شاول مرحومه دائر ٨٠

ص ، ض

صلح كورولتولری ١٨٢
ضلالت عقاب وضلالت غير عقاب ١٨٥
ضلالت وغوايت ١٨٥

ط ، ظ

طاقت كتيره ميه‌جكمز يوكی بزه يوكله‌مه ، اللهم (شعر) ٧٣
طريق برهان ، طريق وجدان ١٧٧
طريقت انبياء وطريقت حكما ١٧٧
طريق سنی وطريق بدعی ١٧٧
ظافر محققدر ٩٢

ع

عالم اسلام ائتلاف مثلث عليهنده آياقلاندی ٢٩
عالم اسلام ـ المانيا وائتلاف مثلث ١٤٥
عالم اسلام وائتلاف مثلث ١٥٦
عصبيت قوميه : منفی مقصدلر نامنه شخصيتلرك اطرافنده ٤٦
علم اليقين ، عين اليقين ، حق اليقين ٢٠٠
عقليات ٢٠٢

ف ، ق

« فلا تطع الكافرين ... » تفسير ٧٩ مكرر
قاهره‌نك سقوطی ١٠٦
قوت وامانت ١٧٠
قوميت حسی فكرلری نره‌يه سوروكليور ١٥٤
قوميت ودين ١٧٨،١٨٦،١٩٢

ل ، م

لازم مذهب مذهب دكلدر ١٨٤
مجلس مليتك عريضهٔ جوابيه‌سی ٥١
مجلس مليتك اردو ودونانمايه خطابی ٥٢
مسلمانك وطنی ١٤٣
مسلمانلر ايچون عبرت لوحه‌لری : آزك چوغه غلبه‌سی ٥٤
مسلمانلرك لوای قوميت دكل ، لوای اسلام اطرافنده طوپلانمه‌لری ٧٢
مصالح امتك اهلنه توديعی ١٦٠
مصالح امتك اهلی كيملردر ١٦٩
مصالح امتی اداره ايده‌جك ذواتك اصلحی تاصيل ١٨٠
مصالح ماليه ٢٠٨
مصرده‌كی قارداشلرمزه داغيدبلان بياننامه ١
مصرك اهميتی ١٣٢
مصرك بويوك شاعره‌سی : عايشه ١٠٠
مصرك سركذشتی ٥٩، ١٠٦،١١٤،١٢٣،١٢٧
مصر فتحی ٦٨،٧٦،٨١،٨٩
مصر ملكنك وجوب قتلی حقنده فتوای شريفه ٦٤
مصريلره بياننامهٔ هايون حضرت خلافتپناهی ١١٨
مصطفی صادق الرافعی ٨١
مصطفی كامل ٩١
مكر ونفاق مدنيتنك افولی ١٣٩
مكر ونفاق مدنيتی ١٤٩
ملحدلره قارشی ٦٦
موسقوفلرك عليهمزه قوللاندقلری سلاحلر : دين وعرق تفرقه‌لری ١٧٣
مؤمن كامللر حقنده‌كی ستايش الهی ٤٩

ن

ناسك مذاهبه كوره اقسامی ١٧٦
ندای جهاد ٣٩
نطق هايون حضرت خلافتپناهی ٤٣
نفير عام صورتيله كافهٔ مسلمين اوزرينه جهادك فرضيتی حقنده‌كی فتوای شريفه ١٢

و

« واذا اردنا ان نهلك قرية ...» ٤
« واعتصموا بحبل الله جميعاً ...» ٣٦
« والذين يجتنبون كبائر الاثم ...» ٤٩
وحدت اسلاميه اساسنه رجوع ١٦
وحدت اسلاميه‌يی پارچه‌لامق ايسته‌ين نفاقجيلر بوكونده صوصيورلر ١٧٣
وحدت اسلاميه : قوميتجيلر نه‌ديورردی ، حادثات نه‌كوستردی ١١٧
« ولا تحملنا مالا طاقة لنا به ...» ٧٣
« ولا تهنوا فی ابتغاء القوم ...» ١١٢
« ومالكم لا تقاتلون فی سبيل الله ...» ٨٧

ه ، ی

هرفنالغك باشی جباندر ١٢٩
يرموك ملحمهٔ كبراسی ٧٥
يريوزنده‌كی عموم مسلمانلره داغيديلان بياننامه ٣٦